DZIŚ › OTYŁOŚĆ BRZUSZNA – PORADNIK

SKĄD SIĘ BIERZE | CZY MOŻNA ZLIKWIDOWAĆ JĄ DIETĄ

GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 23 października 2026 | Redaktor prowadzący Piotr Rozpara | Cena gazety 12,99 zł (w tym 8% VAT) | nr 248.11347,1 Nakład 82 tys. + 298,5 tys. prenumerat cyfrowych

Jak ma się zmienić szkoła średnia

Więcej myślenia

Zamiast starego kanonu lektur – praktyki lekturowe. Zamiast rozszerzeń w pierwszym roku – kurs wiedzy ogólnej. Do tego aż 13 nowych przedmiotów do wyboru dyrektora.

Karolina Słowik

Eksperci Instytutu Badań Edukacyjnych skończyli prace nad podstawami programowymi dla szkół średnich w ramach reformy „Kompas jutra". Propozycje projektów podstaw dla wszystkich przedmiotów przekazano już Ministerstwu Edukacji. Przejdą one konsultacje publiczne. Będą omawiane z nauczycielami na specjalnych webinarach. A ostateczne decyzje podejmie resort.

Wiedza bliższa uczniom

Reforma wchodzi stopniowo. We wrześniu 2027 r. obejmie klasy pierwsze szkół średnich – licea, technika i szkoły branżowe. Jak mówią eksperci, chodzi o to, by nauka była bardziej praktyczna i życiowa, opierała się na rozumieniu, analizie i samodzielnym myśleniu.

– Na języku polskim jest więcej literatury współczesnej. Jeśli mówimy o matematyce, to pokazujemy, jak tę matematykę można wykorzystywać, żeby analizować chociażby informacje czy oferty produktów finansowych. Znacznie większy będzie udział historii najnowszej. W języku obcym jest nacisk na umiejętności komunikacyjne. W geografii – na krytyczną analizę danych. W informatyce jest sporo o cyberbezpieczeństwie, o społecznym wymiarze technologii.

Wiedza, którą pokazujemy w poszczególnych przedmiotach, ma być bliższa uczniom – wyjaśnia dr Jędrzej Witkowski, koordynator zespołu edukacji obywatelskiej w IBE, prezes Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Chodzi o pokazywanie młodym ludziom sensu tego, czego się uczą

DR JĘDRZEJ WITKOWSKI
koordynator zespołu edukacji obywatelskiej w IBE

Nauczyciele mają mieć więcej elastyczności. Na lekcjach wychowawczych ma być o relacjach, reagowaniu kryzysowym, dbaniu o siebie i o innych, szacunku do różnorodności czy postawach patriotycznych.

Konkretne rozwiązania

Pięć najważniejszych zmian:

- **Rok bazowy dla wszystkich.** We wszystkich typach szkół – liceach, technikach i szkołach branżowych – pierwsza klasa ma służyć wyrównaniu różnic, uporządkowaniu wiedzy ze szkoły podstawowej i rozpoznaniu zainteresowań ucznia.
- **Nowe podejście do lektur na polskim.** Kanon nie odchodzi całkowicie do lamusa, ale poloniści będą mieli większą swobodę. Uczniowie szkół średnich od września 2027 r. będą czytać obowiązkowo co najmniej cztery dłuższe powieści w roku (na poziomie rozszerzonym – co najmniej sześć). Obowiązkowo „Bogurodzicę", „Lalkę" Bolesława Prusa, „Wesele" Stanisława Wyspiańskiego i „Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza. Resztę wybierze nauczyciel razem z uczniami.
- **Na matematyce więcej życia codziennego.** Materiał ma zostać uproszczony i ograniczony, by uczniowie nie skupiali się wyłącznie na operowaniu wzorami, ale raczej uczyli się rozumowania.
- **Na historii więcej o procesach i regionach.** Chodzi o to, by zrozumieć współczesne zjawiska polityczne, społeczne, gospodarcze czy kulturowe. Będzie więcej wnioskowania, analizy źródeł, tworzenia narracji, wywiadów ze świadkami historii.
- **Nowe przedmioty do wyboru dyrektora.** To inny nowy pomysł ekspertów. Mają to być np. wyższa matematyka, technologie przełomowe, bezzałogowe statki powietrzne albo inny przedmiot autorski, który wymyśli szkoła.

– To takie laboratorium indywidualnej pracy, w której można ćwiczyć samodzielność i wytrwałość. Chodzi o pokazywanie młodym sensu tego, czego się uczą. Bo z badań PISA wiemy, że aż 38 proc. z nich deklaruje, że szkoła okazała się dla nich stratą czasu – mówi dr Witkowski.

• Więcej ▶ 6-7
Komentarz ▶ 2

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198
ISSN 0860-908X
9 770860 908150 43>

Katarzyna Nosowska dla „Wyborczej"

NIE WARTO TRACIĆ CZASU NA PODĄŻANIE ZA TŁUMEM

▶ 14-17

FOT. TOMASZ KUCZMA

Temat dnia

Bezużyteczny śmieć w sieci

Dla TikToka jestem 15-latkiem, który właśnie założył tu konto. Już po niespełna siedmiu minutach oglądam przemoc. Po dwóch tygodniach już nigdy nie chcę tam wracać

▶ 4-5

Ekonomia

Europa przyspiesza

To największa od lat reorganizacja mapy połączeń. Unia Europejska dała zielone światło rekomendacjom, które mają położyć fundament pod jednolitą sieć kolei dużych prędkości

▶ 10

Sport

Dyskusje o sędziach

Środowisko futbolowe utyskuje: mamy słabych sędziów. I choć nie mam zamiaru z tym twierdzeniem walczyć, to jednak uważam, że to tylko fragment szerszego obrazu – pisze Michał Kiedrowski

▶ 23

eprasa.pl 907b571b61

Wojciech Szot

Czas zrobić miejsce dla Barysa

Bogurodzica", „Lalka", „Wesele" i „Pan Tadeusz" – to cztery utwory, które – według propozycji zmian w podstawie programowej – uczniowie szkół ponadpodstawowych mieliby obowiązkowo przeczytać w całości. Propozycja ekspertów Instytutu Badań Edukacyjnych zmian w podstawie programowej wzbudziła kontrowersje. Czy nie za daleko idziemy w obniżaniu wymogów? Co z literaturą, która tworzy wspólny kod kulturowy? Co z Mickiewiczem i Słowackim?

W takich sytuacjach zawsze radzę wziąć głęboki oddech i poczekać na decyzje resortu edukacji, bo oczywiste jest, że propozycje reform są bardziej progresywne niż ich finalny kształt. Te zaprezentowane przez IBE są kontynuacją zmian, które już od lat zachodzą w szkołach. A polegają właśnie na uszczupleniu „kanonu" i zwiększeniu decyzyjności uczniów i nauczycieli.

Czy w związku z tym nauczyciele gremialnie odrzucą lekturę „Zdążyć przed Panem Bogiem" Hanny Krall i „Trenów" Jana Kochanowskiego? Czy uczniowie będą czytać tylko „Rodzinę Monet" i „Igrzyska śmierci"? Odpowiedź jest prosta: nie. Wciąż wśród wymagań wobec uczniów będzie przeczytanie co roku kilku książek w całości. Nauczyciele nadal będą omawiali polski dramat romantyczny, a uczniowie obowiązkowo będą czytać coś z Szekspira. Trzeba zaufać nauczycielom, że znajdą z młodzieżą sposób na połączenie wiedzy o ważnych momentach w historii polskiej literatury z lekturą współczesnych powieści i reportaży. Trzeba też – i to jest zadanie dla ministerstwa – wzmacniać u nauczycieli kompetencje do rozmów z młodzieżą o tym, co chcieliby poznać.

Przez dekady uznawaliśmy, że granicą „współczesności" jest rok 1945. Rok 1989 stał się drugą cezurą. Teraz potrzebujemy nowej

Zmianą, która najbardziej mi się podoba, jest założenie, że już w pierwszej klasie szkoły ponadpodstawowej uczniowie mają poznawać książki z zakresu literatury współczesnej. Od początku będą konfrontowani z rzeczywistością w miarę im bliską. Ale czy na pewno? Przez współczesność twórcy propozycji reformy rozumieją „minimum dwie książki napisane po 1989 roku". To wciąż bardzo zachowawcza propozycja.

Rok 1989 był 37 lat temu – ponad dwie dekady przed narodzinami dzisiejszych nastolatków. Wydany w 1995 roku „Hanemann" Stefana Chwina nie ma im nic do zaoferowania. Za to książki Łukasza Barysa, pisarza urodzonego dwa lata po wydaniu „Hanemanna", jak najbardziej. Przez dekady uznawaliśmy, że granicą „współczesności" jest rok 1945, dzieląc świat na przedwojenny, wojenny i powojenny. Rok 1989 stał się drugą cezurą. Teraz jednak potrzebujemy nowej. Może tę granicę powinno wyznaczać wejście Polski do Unii Europejskiej, a może po prostu początek XXI wieku. ●

Andrzej rysuje

Nowy Jork
Dorożki mają zniknąć z Central Parku

FOT. REUTERS / EDUARDO MUNOZ

Dorożka na 59. ulicy na Manhattanie w Nowym Jorku. Ten widok niedługo może przejść do historii. Władze Nowego Jorku planują bowiem, by w 2028 roku dorożki przestały jeździć po ulicach Central Parku.
Więcej zdjęć z Polski i ze świata oraz niezwykłych galerii na Wyborcza.pl/zdjecia

Liczba dnia

421

TYS.
A dokładnie 421 179 – dostęp do tylu maili najważniejszych polityków niemieckiej prawicowej partii Alternatywa dla Niemiec (AfD) mieli uzyskać nieznani sprawcy cyberataku

Więcej ▶ Wyborcza.pl

Orkiestra towarzyszy protestom w Paryżu
Młodzież „Z Nowego Świata"

FOT. REUTERS / ABDUL SABOOR

Półamatorska orkiestra społeczna dołączyła do rewolty społecznej przeciwko rządom Emmanuela Macrona. Nosi nazwę „Z Nowego Świata" (du Nouveau Monde). To aluzja do słynnej IX Symfonii e-moll „Z Nowego Świata" Antonína Dvoráka. To także wyraz nadziei na lepszą przyszłość. Orkiestra składa się ze studentów konserwatoriów muzycznych, zawodowych muzyków i amatorów. Dominuje młodzież. Jej założyciel i szef, dyrygent Étienne Jarrier, wypowiada się przeciwko nierównościom społecznym, krytykuje kapitalizm.

W minioną sobotę zebrali się na wielkim Placu Republiki pod Pomnikiem Marianny. Od 1792 roku Marianna symbolizuje wartości rewolucji francuskiej: równość, wolność i braterstwo. Pojawiło się nawet pięćset osób. Dziewczęta i chłopcy grali na skrzypcach, wiolonczelach, klarnetach i trąbkach „Marsyliankę", historyczne pieśni ruchów społecznych, muzykę filmową. Dyrygował Jarrier. Otoczył ich tłum. Żarliwość muzyków stała się tematem dla serwisów społecznościowych, ich występ relacjonowała także telewizja CNN.

W ten sposób muzycy solidaryzowali się z postulatami rewolty uczniowskiej i studenckiej, która rozlała się w połowie września we Francji. Ostatnio doszło także w kraju do podpaleń, rabunków i aktów wandalizmu, bo do rewolty dołączyły lewicowo-anarchistyczne bojówki i dawne „żółte kamizelki". Ale do zamieszek dołączają tysiące zwykłych obywateli sfrustrowanych drożyzną, rosnącymi kosztami życia i nierównością społeczną. To wielki akt nieposłuszeństwa i braku zaufania do rządów Emmanuela Macrona, zwanego „prezydentem bogatych". Władze odpowiedziały godziną policyjną, gazem łzawiącym, armatkami wodnymi i kolejnymi zakazami. Gaz łzawiący skierowano też w stronę muzyków zgromadzonych na Placu Republiki. Tłum się rozbiegł, orkiestra została i grała jeszcze przez kilka minut.

– Moi muzycy to wolontariusze, ludzie zmotywowani, doświadczeni w demonstracjach, którzy wierzą, że orkiestra symfoniczna ma swoje miejsce w tej walce – tłumaczył Jarrier. – Ostrzegliśmy policję, że będziemy na placu. Policja puściła gaz bez ostrzeżenia – mówił Étienne Jarrier w wywiadzie dla Radia Francuskiego. – Mieliśmy szczęście, że żaden z naszych instrumentów nie został uszkodzony. Granaty z gazem łzawiącym trafiły jednak w futerały kontrabasów, fletów i w pulpity. Musieliśmy je gasić, miażdżąc stopami – relacjonował.

Na jutro protestujący we Francji zapowiedzieli kolejne demonstracje. ●
Anna S. Dębowska

eprasa.pl 907b571b61

Albatros travel

TYBET
w poszukiwaniu mitycznej krainy Shangri-La

NOWOŚĆ

Od zielonych krajobrazów Syczuanu po rozrzedzone powietrze Tybetu, leżącego na dachu świata, czyli wspaniała podróż przez jedne z najbardziej fascynujących zakątków naszej planety.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do zachodnich Chin. **Dz. 2** Chengdu – przylot i kolacja powitalna. **Dz. 3** Chengdu – zwiedzanie miasta, pandy wielkie, świątynia Wuhou i ulica Jinli Ancient Street. **Dz. 4** Chengdu – Xining. Lot do Xining, zwiedzanie miasta i wejście na pokład ekspresu Shangri-La. **Dz. 5** Przez Wyżynę Tybetańską do Lhasy – rezerwat przyrody Kekexili, najwyżej położona stacja kolejowa na świecie, przełęcz Tanggula i przyjazd do Lhasy. **Dz. 6** Lhasa – Pałac Potala, świątynia Jokhang, ulica handlowa Barkhor i Norbulingka. **Dz. 7** Lhasa – klasztory Drepung i Sera oraz buddyjski obiad. **Dz. 8** Lhasa – jezioro Yamdrok – Lhasa. Wycieczka nad jezioro i wizyta w wiosce. **Dz. 9** Lhasa – Chengdu. Lot do Chengdu, ulica Kuanzhai i herbata w Parku Ludowym. **Dz. 10** Chengdu – Leshan – Chengdu. Wielki Budda w Leshan i świątynia Lingyun. **Dz. 11** Chengdu – nowoczesne życie miasta, Dongjiao Memory i kolacja pożegnalna. **Dz. 12** Chengdu – Warszawa. Powrót do domu.

3 posiłki dziennie

12 dni | Wyloty z Warszawy
10/06, 28/10 2027
od 15.998,–

Apulia – ukryty skarb południowych Włoch

Zapraszamy do odkrycia regionów Apulia i Basilicata wpisanych na Listę UNESCO, gdzie zamieszkamy w hotelu tuż przy plaży.

Program wycieczki: Dz. 1 Warszawa – Bari – Monopoli. Zakwaterowanie nad morzem. **Dz. 2** Alberobello, degustacja wina w Martina Franca i urokliwe Locorotondo. **Dz. 3** Bari i wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO Castel del Monte. **Dz. 4** Matera – skalne miasto z listy UNESCO i Altamura - miasto chleba. **Dz. 5** Ostuni – Białe Miasto. **Dz. 6** Lecce – „Florencja Południa" i malownicze Otranto. **Dz. 7** Monopoli i Polignano a Mare. **Dz. 8** Bari – Warszawa.

8 dni I Wylot z Warszawy 05/05 2027 od 6.698,–

2 posiłki dzienne

NOWOŚĆ

Jezioro Bodeńskie i austriacka górska sielanka

Pełna atrakcji podróż nad Jezioro Bodeńskie z wizytą na kwiatowej wyspie Mainau i w urokliwych alpejskich miasteczkach Austrii.

Program wycieczki: Dz. 1 Warszawa– Zurych. Wizyta w St. Gallen i słynny klasztor wpisany na listę UNESCO. Przejazd do Dornbirn. **Dz. 2** Zwiedzanie Dornbirn. Przejazd pociągiem do Bregencji nad Jeziorem Bodeńskim. **Dz. 3** Rejs po Jeziorze Bodeńskim i wizyta w ogrodach pałacowych rodu Bernadotte na kwiatowej wyspie Mainau. **Dz. 4** Dzień targowy w Dornbirn i czas wolny. **Dz. 5** Liechtenstein i Vaduz – stolica jednego z najspokojniejszych państw świata. Średniowieczne Feldkirch (wycieczka fakultatywna). **Dz. 6** Przejazd pociągiem wzdłuż Jeziora Bodeńskiego do średniowiecznego Lindau. **Dz. 7** Zurych i powrót do domu.

7 dni I Wylot z Warszawy 21/04 2027 od 5.498,–

NOWOŚĆ

Azerbejdżan – kraina ognia

Zabytki Baku, naftowi miliarderzy, naskalne ryty i polskie ślady w architekturze stolicy.

2 posiłki dzienne

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do Baku. **Dz. 2** Baku. Zwiedzanie miasta, w tym Starego Miasta Icherisheher, Pałacu Szachów Szyrwanu i rejs po Morzu Kaspijskim. **Dz. 3** Baku – Gobustan – Baku. Naskalne ryty w Gobustanie, wulkany błotne i polskie dziedzictwo architektoniczne Baku. **Dz. 4** Baku – Apszeron – Baku. Kraina Ognia – Ateszgah i Yanar Dag. **Dz. 5** Baku – Warszawa. Powrót do domu.

5 dni I Wyloty z Warszawy 19/05, 15/09 2027 od 6.998,–

albatros.pl | rezerwacja +48 22 128 48 81 | Warszawa, ul. Marszałkowska 76 (8 piętro)

Cena zawiera: BILETY WSTĘPÓW, opiekę polskiego pilota, przeloty rejsowe, zakwaterowanie w pokojach 2-os., wyżywienie i transport zgodnie z programem, ubezpieczenie podstawowe.

Kod reklamy: GW35

Kraj/34456003

eprasa.pl 907b571b61

Przez dwa tygodnie byłem 15-latkiem na TikToku

Bezużyteczny śmieć w sieci

FOT. SHUTTERSTOCK

Dla TikToka jestem piętnastolatkiem, który właśnie założył tu konto. Już po niespełna siedmiu minutach oglądam przemoc. Z każdym dniem to eskaluje. Po dwóch tygodniach już nigdy nie chcę tam wracać.

Rafał Górski

6 minut i 40 sekund. Tyle czasu zajęło, by TikTok zasugerował mi obejrzenie przemocowego filmiku. Po kolejnych pięciu minutach dostaję treści seksualizujące nastolatki. A przecież mam 15 lat! Przynajmniej tak wynika z daty urodzenia, którą podałem przy założeniu adresu mejlowego i rejestracji konta na tej platformie.

Mój eksperyment miał trwać jeden weekend. Ale im dłużej przewijałem rolki, tym bardziej interesowało mnie, jak daleko zajdę. W efekcie na TikToku spędziłem prawie dwa tygodnie. Na oglądanie filmów poświęciłem około godziny dziennie. Skupiłem się na zakładce „Dla Ciebie" – to ona odpowiada za system rekomendacji filmów, które wyświetlają się użytkownikowi. Jest oparty na algorytmie analizującym aktywność konta. Nie trzeba wiedzieć, co chce się obejrzeć. Wystarczy przesuwać palcem po ekranie.

Nie ma życia bez TikToka

Jak wynika z raportu „Internet dzieci", aktywni użytkownicy TikToka spędzają w aplikacji średnio 2 godziny i 11 minut dziennie. W większości przypadków uruchamiają ją kilkanaście lub kilkadziesiąt razy w ciągu dnia.

Raport mówi też o tym, że:

- w Polsce 1,3 mln dzieci w wieku 7-12 lat korzysta z portali społecznościowych lub komunikatorów, choć standardowo platformy te wymagają ukończenia 13 lat;
- około 800 tys. dzieci w tym wieku regularnie korzysta z TikToka;
- TikTok pochłania 29 proc. całego czasu spędzanego w internecie przez dzieci w wieku 7-14 lat;
- 75 proc. łącznego czasu korzystania przez dzieci w wieku 7-14 lat z TikToka, Facebooka, Instagrama i Snapchata przypada na tę pierwszą aplikację;
- około 400 tys. dzieci w wieku 7-12 lat używa TikToka przez ponad 2 godziny dziennie.

Z kolei raport NASK „Nastolatki 3.0" pokazuje, że średni czas, jaki spędzają one na portalach społecznościowych, to ponad 4 godziny i 12 minut. 16,2 proc. nastolatków deklaruje, że nie jest w stanie wytrzymać bez portali społecznościowych dłużej niż godzinę. Co czwarty (27 proc.) chciałby scrollować mniej, ale nie potrafi się powstrzymać.

– Platformy społecznościowe funkcjonują jak precyzyjnie skalibrowane maszyny do zarządzania uwagą, a algorytmy sztucznej inteligencji są niewidzialnymi reżyserami codziennych doświadczeń młodzieży – zauważa Anna Borkowska, ekspertka NASK ds. edukacji cyfrowej.

Zakładam konto

Mój 15-latek pierwszy raz loguje się na TikToka. Dostaję kilkunastosekundowe żarty, urywki piosenek, fragmenty transmisji internetowych. Uderzają mnie kakofonia i szybkość filmików. Mam wrażenie, że wszystko jest „brainrotem", że dostaję same bezwartościowe, powtarzalne i viralowe treści. Pierwszy film, na którym zatrzymuję się dłużej, pokazuje czterech nastolatków przedstawiających się jako „chłopaki na hulajnogach". Stoją w szeregu, mają po mniej więcej 14 lat. W rękach trzymają metalowe rurki. Na umówiony sygnał uderzają się nimi w piszczele. „To zapowiedź naszego kanału, widzowie" – mówi do kamery rudy chłopak.

Kolejne rolki, które dostaję, wynikają z uwagi, jaką poświęciłem temu filmikowi. To sekwencja „pranków" polegających na szkolnych bójkach, a wraz z nimi TikTok podrzuca mi coraz więcej treści oznaczonych hasztagami #anger #sad #obssesion (złość, smutek, obsesja). Jedna z rolek przedstawia Azjatę, który siedzi przed kamerą i kompulsywnie uderza się pięściami w głowę. Kolejna – brutalną bójkę na parkingu. Zamaskowane twarze, krew, pięści napuchnięte od uderzeń, krzyk. Filmy zatytułowane „The art of violence" i „Pain in my head" („Sztuka przemocy" i „Ból w mojej głowie").

Kolejny filmik odtwarzał szkolną strzelaninę w grze Roblox. Ta darmowa platforma jest niezwykle popularna wśród najmłodszych. Użytkownicy mogą sami projektować światy lub grać w gry stworzone przez innych użytkowników. Podczas mojego eksperymentu wyświetlają mi się setki nagrań z Robloxa. Większość z nich przedstawia przemoc.

Prezeska Fundacji „Instytut Cyfrowego Obywatelstwa" Magdalena Bigaj zwraca uwagę na to, że wyobrażenia na temat tego, co jest właściwe i społecznie akceptowane, kształtują się m.in. pod wpływem obserwacji zachowań innych ludzi. – Dla wielu nastolatków media społecznościowe są jednym z podstawowych źródeł wiedzy o świecie. Tak więc współczesne dzieci dorastają w rzeczywistości, którą tworzą algorytmy rekomendacyjne – mówi. – A te są podporządkowane celom biznesowym.

Nastolatki otrzymują więc bardzo zniekształcony obraz tego, jak zachowują się ich rówieśnicy, jakie mają poglądy, jak wyglądają ich ciała czy relacje. – Istnieje ryzyko, że nastolatek, któremu algorytm regularnie pokazuje przemoc, poniżanie innych, seksualizację albo skrajne poglądy, uzna, że to zachowania powszechne i społecznie akceptowalne – dodaje Magdalena Bigaj.

Zastrzega: – Nie oznacza to oczywiście, że samo oglądanie przemocy prowadzi automatycznie do zachowań agresywnych.

Nastolatki, seks i algorytm

„Grzeczne dupy nie chcą ze mną chodzić. Niegrzeczne dupy chcą się pier..." – brzmi tekst utworu, do którego wije się skąpo ubrana nastolatka. Na kolejnym inna dziewczynka w kusym topie rusza ustami do piosenki, której refren brzmi „Proszę, zrób mnie na trzepaku, jak kur... rasowy patus". Następny film: mocno umalowana nastolatka wydyma usta do kamery i śpiewa razem z raperką: „To nie w tym sztuka, powiem tobie, chłopcze, że jako zimna suka zabawię się twym kosztem".

eprasa.pl 907b571b61

Przez dwa tygodnie byłem 15-latkiem na TikToku

Na TikToku nie ma pornografii. Ale nagrania o seksualnym charakterze, które pozornie mieszczą się w regulaminie platformy, są na porządku dziennym. Są sceny stylizowane na erotyczne, choć nie ma nagości. Ale filmy małoletnich twórczyń, które mocno umalowane wyginają się w seksualnych pozach, mieszają się z tymi od dorosłych użytkowniczek. Często kreują się one na niedojrzałe i nieletnie. W opisach profili znajduję odnośniki do prywatnych kont na Telegramie, OnlyFans i Signalu, gdzie oferują płatne treści pornograficzne. Inne dorosłe twórczynie zachęcają nastolatków do „fapowania", czyli masturbacji. Nazywają się „mamuśkami", które razem ze swoimi „synkami" odliczają do ejakulacji.

Po czterech dniach przewijania takich treści mam wrażenie, że filmy, które podsuwa mi algorytm, mają związek wyłącznie z seksem. Wyzwania dotyczące masturbacji, poradniki, jak zaciągnąć do łóżka koleżankę z klasy, mizoginistyczne treści oskarżające kobiety o rozwiązłość.

Filmy o treściach, „jaki jest twój count" (licznik), przedstawiające nastolatków pod jednym z warszawskich centrów handlowych, które opowiadają, ilu już miały partnerów seksualnych, mają setki tysięcy wyświetleń. Równie popularne są te, na których chłopcy komentują wygląd koleżanek. Powtarzają się słowa „dziwka", „szon", „rura".

– Platformy społecznościowe celowo wykorzystują wiedzę o mechanizmach neurobiologicznych i psychologicznych do projektowania swoich narzędzi w taki sposób, by maksymalnie zaangażować osobę oglądającą – mówi mgr Karina Mucha, koordynatorka specjalności psychologia kliniczna dzieci i młodzieży Uniwersytetu SWPS.

Tysiące wyświetleń

TikTok jest tak skonstruowany, że strumień nowych treści nigdy się nie kończy. W odróżnieniu od tradycyjnych portali użytkownik nie musi świadomie wybierać kolejnego filmu. Wystarczy dłuższe zatrzymanie palca na jednej treści, by już się od podobnych nie uwolnić.

Po tygodniu przewijania, gdy mój feed stał się niebezpiecznie rozseksualizowany, zacząłem zwracać uwagę na rolki, które w opisach mają motywy dotyczące poszukiwań seksualnych przygód. Zaczyna się niewinnie. Czasami jest to kilka przeciągniętych dźwięków fortepianu. Muzyka jest tłem dla kilkunastosekundowych opowieści o odrzuceniu, niespełnionej miłości, samotności czy poczuciu beznadziei. Niektóre z nagrań przypominają intymne wyznania, inne są jak wyreżyserowane teledyski. Wszystkie mają wspólny mianownik: estetyzacja i normalizacja cierpienia.

Na przykład: ciemna uliczka, czarno-biały filtr i napis „Gdybym wiedział, co jest po śmierci, pewnie bym się nie zawahał". Kolejny film: autor stoi na środku pola, w oddali majaczy miasteczko i trzy słowa: „jestem bezużytecznym śmieciem". Setki tysięcy wyświetleń i dziesiątki tysięcy polubień. Wchodzę w sekcję komentarzy, jest ich ponad 700. Większość w podobnym tonie: „Zostałam idealnie opisana w trzech słowach", „Każdy mi to mówi", „Mój chłopak zrepostował ten film i czuję, że jestem niewystarczająca", „rel, ostatnio mam już dosyć i nie wiem, czy chce mi się dalej to ciągnąć".

Katarzyna Szymielewicz, prezeska Fundacji Panoptykon, mówi, że TikTok ma sposoby na odkrycie naszych słabości. Wystarczą zaledwie 2 godziny, żeby feed reagował na konkretne słowa, a potem proponował treści. – Podstawowe zadanie algorytmu TikToka to zatrzymać użytkownika jak najdłużej. To, czy będzie to osoba w wieku 13 czy 18 lat, nie ma większego znaczenia. TikTok nie różni się szczególnie od kasyna w Las Vegas. Jego algorytm i architektura aplikacji są zaprojektowane tak, żeby jak najtrudniej było wyjść. Podkręcone kolory, nieregularne powiadomienia, kolejne filmiki odtwarzające się automatycznie, niekończący się feed, szybko montowane treści – wszystko to stymuluje wyrzuty dopaminy w naszym mózgu. W ten sposób aplikacja rozregulowuje nasz ośrodek nagrody i przyciąga nas po kolejną dawkę chemicznego haju – mówi.

Zwraca uwagę, że na rynku nie ma obecnie żadnej aplikacji, którą moglibyśmy uznać za autentycznie spersonalizowaną, czyli taką, która pyta użytkownika na wstępie, po co przychodzi, co pozwoliłoby ograniczyć sterowanie odbiorcą. – Platformy nie słuchają negatywnego feedbacku swoich użytkowników. Mimo że oferują przyciski typu „nie chcę tego widzieć", algorytm nie reaguje tak, jak byśmy tego oczekiwali. Pokazał to między innymi badany przez Panoptykon przypadek Joanny – kobiety z zaburzeniami lękowymi, która miała konto na Facebooku. Reklamy diagnostyki chorób genetycznych i treści dotyczące wypadków zniknęły z jej feeda na zaledwie dwa tygodnie, a gdy tylko przestała klikać przycisk „nie chcę tego widzieć", na powrót go skolonizowały – opowiada Szymielewicz.

Dzieci na TikToku

400

TYSIĘCY

• **Tyle dzieci w Polsce w wieku 7-12 lat używa TikToka ponad 2 godziny dziennie**

UE oskarża

W 2022 roku Parlament Europejski wprowadził ustawę o usługach cyfrowych (DSA), jeden z najważniejszych filarów unijnej polityki regulacyjnej wobec big techów, który wraz z Digital Markets Act (DMA) ma zapewnić większą przejrzystość działania platform, chronić użytkowników przed szkodliwymi treściami i umożliwić kontrolę nad tym, jak wpływają na społeczeństwo.

Ale nie wszystkie spółki technologiczne stosują się do zaleceń PE. Komisja Europejska prowadzi kilka postępowań wobec największych big techów – w tym Apple'a, Google'a, X i TikToka – dotyczących m.in. algorytmów rekomendacyjnych, reklamy politycznej oraz ochrony danych nieletnich.

W lutym 2026 roku KE poinformowała o wstępnych ustaleniach postępowania przeciwko TikTokowi. Co prawda platforma przedstawiła własny zestaw rozwiązań ochronnych – limit 60 minut przewijania dziennie, ustawienia kontroli rodzicielskiej oraz mechanizmy filtrowania nieodpowiednich materiałów, jednak w ocenie Komisji automatyczne odtwarzanie i wysoce spersonalizowany system rekomendacji mogą sprzyjać kompulsywnemu korzystaniu z aplikacji. Zarzuciła platformie niedostateczną ocenę zagrożeń, zwłaszcza wobec dzieci. Zakwestionowała również skuteczność niektórych narzędzi ograniczających czas korzystania z TikToka.

– Dowody na uzależniające właściwości TikToka są przytłaczające. Młodzi ludzie, którzy intensywnie używają tej aplikacji, mają problemy ze snem i z uwagą. Wykryto u nich nawet zmiany w mózgu podobne do tych obserwowanych u osób uzależnionych od narkotyków – komentuje Katarzyna Szymielewicz.

Szefowa Panoptykonu dodaje: – Z wewnętrznych dokumentów firmy, które wyciekły do mediów, dowiedzieliśmy się, że zarząd TikToka zgodził się na wprowadzenie powiadomień o przerwach w korzystaniu z aplikacji pod warunkiem, że nie wpłynie to znacząco na wyniki finansowe. Zarządzający dopuszczali zmniejszenie czasu spędzanego na platformie przez heavy-userów o maksymalnie 5 proc.

– Udział platform algorytmicznych w radykalizacji młodych i nakłanianiu ich do czynów, z którymi ostatnio mieliśmy do czynienia w polskich szkołach, jest współudziałem w przestępstwie. Platformy te nie tylko utrzymują takie treści, ale też dodatkowo promują je przez algorytm, co w zasadzie nie jest niczym innym jak zachęcaniem do popełnienia czynu zabronionego – komentuje z kolei Magdalena Bigaj.

Co mogą robić rodzice, by ograniczyć wpływ platform na życie ich dzieci?

– Niestety, narzędzia kontroli rodzicielskiej nie dają gwarancji, że dziecko nie zetknie się ze szkodliwymi treściami. Można ograniczać czas korzystania z aplikacji, włączać dodatkowe zabezpieczenia czy zarządzać wybranymi ustawieniami konta. Nie oznacza to jednak, że rodzic ma rzeczywistą kontrolę nad tym, jakie filmy system rekomendacyjny pokaże jego dziecku – stwierdza Magdalena Bigaj.

Podkreśla, że jako mama trójki dzieci nie wyobraża sobie, by pozwolić im na używanie TikToka. – W mojej opinii mechanizmy tej platformy są skrajnie szkodliwe i trudne do opanowania. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ"

JAK URATOWAĆ NASTOLATKA
Błędy, których nie możemy popełnić

SALMAN RUSHDIE
Najważniejszym słowem jest „miłość"

PLAN MORAWIECKIEGO
Brakuje mu dobrych kart w ręku

2 RP

eprasa.pl 907b571b61

Jak ma się zmienić szkoła

Karolina Słowik

Eksperci przekazali MEN nowe podstawy programowe dla szkół średnich. Oto 5 najważniejszych zmian.

FOT. SHUTTERSTOCK

Zamiast starego kanonu lektur – praktyki lekturowe. Zamiast rozszerzeń w pierwszym roku – kurs wiedzy ogólnej dla wszystkich. Do tego aż 13 nowych przedmiotów do wyboru dyrektora.

Rok bazowy dla wszystkich

1 We wszystkich typach szkół: liceach, technikach i szkołach branżowych pierwsza klasa będzie służyć wyrównaniu różnic, uporządkowaniu wiedzy ze szkoły podstawowej i rozpoznaniu zainteresowań ucznia.

Może to też pomóc odroczyć moment podejmowania decyzji w sprawie wyboru przedmiotów rozszerzonych na maturze, jeśli dyrektorzy podejmą decyzję o tym, by nie rekrutować uczniów po ósmej klasie do klas profilowanych. Czy tak się stanie, to będzie zależeć od konkretnej szkoły.

– Dyrektor będzie mógł dalej zorganizować klasy profilowane i zapewne część dyrektorów, zwłaszcza na początku, tak zrobi. Ale i tak pierwszy rok będzie bazowy. Nie będą wtedy realizowane przedmioty rozszerzone – mówi dr Kinga Białek, koordynatorka zespołu języka polskiego w IBE PIB.

I wyjaśnia, dlaczego eksperci zdecydowali się na taką propozycję. – Po likwidacji gimnazjów straciliśmy jeden rok wspólnej nauki. Wspólna nauka – czyli to, co dajemy każdemu przyszłemu obywatelowi do tego, żeby sobie radził w dorosłym życiu – wynosi teraz osiem lat. Potem odcinamy tę wspólnotę i mówimy: „Teraz wrzucamy cię albo w świat akademicki, albo będziesz teraz tylko kształcił się w zawodzie". Ten jeden rok to jest rok straty – komentuje dr Białek. I dodaje, że państwo ma największe zobowiązanie wobec uczniów szkół branżowych.

– Na języku polskim mocno stawiamy na to, żeby uczyli się interpretować teksty, czytać, pisać, komunikować się. To umiejętności, które będą absolutnie konieczne, żeby dobrze się uczyć w kolejnych latach. Żeby było jasne, nie oznacza to, że rezygnujemy z uczenia się. Realizujemy materiał na każdym przedmiocie, mamy materiał, mamy treści nauczania. Chodzi o to, żeby rzeczywiście ten materiał służył dalszemu rozwojowi – podkreśla ekspertka.

Nowe podejście do lektur

2 Kanon lektur nie odchodzi całkowicie do lamusa, chociaż polonişci będą mieli większą swobodę. A w projekcie zamiast kanonu mówi się o „praktykach lekturowych". Co to oznacza? Uczniowie szkół średnich od września 2027 roku będą czytać obowiązkowo w całości cztery utwory: „Bogurodzicę", „Lalkę" Bolesława Prusa, „Wesele" Stanisława Wyspiańskiego i „Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza. Resztę wybierze nauczyciel razem z uczniami.

Wciąż trzeba będzie czytać m.in. fragmenty Biblii, mitologii grecko-rzymskiej, wybraną tragedię antyczną, wybrany dramat romantyczny oraz wybrane utwory lub fragmenty dzieł polskich noblistów.

Zasada jest taka, że na poziomie podstawowym będą poznawać cztery bardziej obszerne tytuły rocznie, a na rozszerzonym – sześć.

Tylko w pierwszym roku bazowym dłuższych powieści ma być co najmniej trzy. Mają one podejmować temat współczesnego doświadczenia młodych ludzi i problemów społecznych, kulturowych i egzystencjalnych, z czego dwa z nich mają być opublikowane po 1989 r. Oprócz tego uczniowie będą czytać utwory poetyckie, krótkie formy narracyjne, dramatyczne z różnych okresów literackich. Będą też teksty publicystyczne i popularnonaukowe oraz teksty kultury.

Z literatury światowej uczniowie obowiązkowo poznają wybrany dramat Williama Shakespeare'a, wybrany utwór spoza europejskiego i północnoamerykańskiego kręgu kulturowego, czy wybrane utwory odnoszące się do wojny i okupacji oraz totalitaryzmów XX w.

Pytanie, jakie eksperci IBE stawiają przed polonistami, brzmi: „W jaki sposób czytanie literatury pomaga rozpoznawać wartości, rozumieć doświadczenia innych i rozwijać krytyczne myślenie?". Dołączono też obszerną listę „przykładowych tekstów do omówienia". Pojawia się na niej m.in.: cykl „Wiedźmin".

Uczniowie obowiązkowo przeczytają wybrany dramat romantyczny. Zapisane są tutaj trzy tytuły: „Dziady" cz. III, „Kordian", i „Nie-Boska komedia". Ważna będzie swoboda nauczycieli. – Tym, którzy smucą się, że uczniowie nie będą czytać obowiązkowo „Hamleta", odpowiem, że mogą czytać „Hamleta" już teraz. Być może będą czytać „Makbeta", albo „Sen nocy letniej" – dodaje Kinga Białek.

Podkreśla też, że ważne dla zespołu ekspertów było „rozbicie monolitu zachodniego" i otwarcie się np. na literaturę południowoamerykańską. – Przykładem może być Julio Cortazar – mówi ekspertka. – Chcemy otwierać się też na edukację regionalną. Np. na książki śląskie czy kaszubskie – wymienia.

Na matematyce więcej życia codziennego

3 Prof. Maciej Borodzik, członek zespołu przygotowującego podstawę programową do matematyki, nauczyciel akademicki, wyjaśnia, jak zmieni się ten przedmiot. Ma być prościej i bardziej życiowo.

Doszliśmy do wniosku, że pewne uproszczenia treści i pewne ograniczenia materiału są potrzebne ze względu na trudności nauczycieli w realizacji obecnej podstawy. Z drugiej strony nie chcieliśmy usuwać tego, co jest istotą matematyki, czyli rozumowania – mówi prof. Borodzik. – Każda treść nauczania matematyki powinna zawierać elementy rozumowania matematycznego, czyli elementy czegoś, co nazywa się szumnie dowodzeniem, uzasadnianiem, argumentowaniem – tłumaczy.

Eksperci próbowali tak ograniczyć treści nauczania, by przeciwdziałać zjawisku tzw. algebraizacji. – Bo teraz właściwie przez pierwsze dwa lata uczeń uczy się wyłącznie operowania i manipulowania wzorami i nie ma miejsca na pogłębione rozumowanie w jakimkolwiek zakresie. To jest problem zarówno poziomu podstawowego, jak i poziomu rozszerzonego – mówi prof. Borodzik.

A jak będzie wyglądał rok bazowy na matematyce? Przede wszystkim będzie chodzić o korelację wiedzy z różnych przedmiotów. – W roku bazowym sporo treści jest takich, które są realizowane również na innych przedmiotach. Na przykład funkcja kwadratowa ze względu na realizację rzutu ukośnego na fizyce jest potrzebna dosyć wcześnie. Logarytm jest potrzebny dosyć wcześnie ze względu na to, że potrzebują tego biolodzy – mówi prof. Borodzik. I to ma zostać uporządkowane.

Na historii więcej o procesach i regionach

4 Co zmieni się na historii? Prof. Małgorzata Machałek, koordynatorka zespołu historii w IBE PIB, wykładowczyni w Instytucie Historii Uniwersytetu Szczecińskiego, podkreśla, że istotne dla ekspertów było pogłębienie wiedzy po szkole podstawowej w kierunku kluczowych wydarzeń i procesów, które są niezbędne, by zrozumieć współczesny świat.

Zależało nam na tym, żeby pokazywać nie tylko historię polityczną, która do tej pory była bardzo mocno obecna w podstawach programowych, ale żeby wskazy-

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34457468

Niepełnosprawny Can prosi o pomoc…

Są na świecie istoty, których historia mogłaby posłużyć za scenariusz do najsmutniejszego filmu.Istoty, które zamiast ciepła i schronienia, od pierwszych chwil życia doświadczały jedynie samotności, strachu i głodu. Can przeżył prawdziwe piekło na ziemi. Był głodzony, poniewierany i traktowany jak zbędny przedmiot, którego w najokrutniejszy sposób planowano się pozbyć. Can miał zostać zabity. W świecie, w którym żył, jego los wydawał się przesądzony, a on sam, wycieńczony walką o każdy kolejny dzień i każdy kęs jedzenia, powoli tracił nadzieję.I wtedy wydatrzył się cud. Na jego drodze stanęły wspaniałe dziewczyny – anioły w ludzkiej skórze, które nie potrafiły przejść obojętnie obok jego cierpienia. Wyrwały go ze szponów śmierci, ocaliły jego kruche życie i pokazały, że człowiek potrafi też kochać, a nie tylko krzywdzić. Zostaliśmy poproszeni o pomoc dla niego. Can zamieszkał w naszej Przystani. Pokochał to miejsce całym swoim wielkim, psim sercem. To jego pierwszy prawdziwy dom. Najbardziej niesamowite w jego historii jest jednak to,jak niezwykłą i czystą duszą jest ten pies. Pomimo ogromu cierpienia, jakiego doznał, mimo tego, jak wiele razy człowiek zawiódł go w najbardziej potworny sposób, Can nie zwątpił w nas. Nie ma w nim cienia agresji, nie ma żalu. On nadal kocha ludzi – bezwarunkowo, bezgranicznie, całym sobą. Szczególnym uczuciem obdarzył Dorotę i Oliwkę. To właśnie te dwie dziewczyny stały się dla niego całym światem, sensem istnienia i bezpiecznym azylem. Gdy na nie patrzy, w jego oczach maluje się wdzięczność, jakiej nie da się opisać słowami. Can jest psem wyjątkowym pod wieloma względami– również tym fizycznym. To niepełnosprawny wojownik. Nie ma przedniej łapki, a druga,która mu pozostała, jest mocno zdeformowana przez dawne urazy i zaniedbania. Wydawać by się mogło, że los odebrał mu wszystko, co pozwala psu cieszyć się życiem. Nic bardziej mylnego. Can to trójnożny wulkan radości i energii . Mimo swojej niepełnosprawności, z ogromną determinacją celebruje każdy dany mu dzień. Pokazuje nam wszystkim, czym jest prawdziwa,niezłomna wola życia. To czysta, wielka miłość zamknięta w ciele poturbowanego przez los zwierzaka.Przez długi czas jego codziennością była samotna walka o przetrwanie. Dzisiaj pragniemy raz na zawsze zamknąć ten mroczny rozdział. Naszym największym marzeniem jest odmienić jego życie tak bardzo, by zapomniał o koszmarze przeszłości i żeby już zawsze był szczęśliwy. Chcemy każdego dnia otaczać go najgłębszą miłością i zapewnić wszystko, czego potrzebuje do szczęśliwego, bezbolesnego życia. Do tego potrzebujemy Państwa pomocy. Od dłuższego czasu ledwie wiążemy koniec z końcem ale staramy się robić wszystko co w naszej mocy żeby nasze zwierzęta tego nie odczuły. Bardzo chcemy każdego dnia dać Canowi życie, na jakie ten niezwykły pies zasługuje od urodzenia, a jakiego nigdy nie było mu dane zaznać.Czy zechcą nam Państwo w tym pomóc? Każdy grosz wpłacony na nasze konto lub wysłana dla Cana paczka z jedzeniem będą dla nas ogromną pomocą, a dla Cana nadzieją na lepsze jutro.

Można wpłacić grosik na nasze konto lub wysłać paczkę na nasz adres :

Nr konta: 54 1870 1045 2083 1069 2318 0001 z dopiskiem „Can" Blik na numer telefonu: 723 808 002

Przystań Ocalenie, ul. Kombatantów 134, 43-229 Ćwiklice, www.przystanocalenie.org
tel.723 808 002 Krs 0000464918

Można też pomóc kupując tapetę - wysyłając sms o treści OCALENIE na numer:
Numer 7248- koszt sms-a 2,46 zł z VAT
Numer 7420 -koszt sms-a 4,92 zł z VAT
Numer 7928- koszt sms-a 11,07 zł z VAT
Z góry dziękujemy za każdą pomoc!

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34458381

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

eprasa.pl 907b571b61

wać również takie obszary, które pozwolą uczniom zrozumieć, skąd się wzięły pewne zjawiska gospodarcze czy społeczne – mówi prof. Machałek.

Duży nacisk będzie położony również na historię regionalną. – Zaproponowaliśmy takie doświadczenia, które będą pozwalały uczniom wejść w rolę badacza, profesjonalnego historyka. Stąd też wywiady ze świadkami historii, tworzenie biogramów postaci ważnych dla regionu, ale też być może dla własnej rodziny. Projektowanie wycieczek po miejscach historycznych czy projektowanie wystaw, opieka nad miejscami pamięci – wymienia prof. Machałek.

Będzie też więcej myślenia historycznego, analizy źródeł, tworzenia narracji, argumentowania.

Oprócz tego będzie o starożytności. – Nie chodziło nam tutaj o klasyczny kurs starożytności, ale pokazanie, że ta starożytność stanowi nasze wspólne dziedzictwo – mówi prof. Machałek. – Pozostałe działy, które będą realizowane od drugiej do czwartej klasy w liceum czy do piątej w technikum, zachowują porządek chronologiczny, problemowy, czyli ten, do którego nauczyciele są bardzo przywiązani. Ale wprowadziliśmy zmiany, polegające na dosyć mocnym ograniczeniu treści dotyczących wcześniejszych epok – dodaje.

Średniowieczna historia Polski będzie omawiana obszernie. Ale z historii powszechnej wybrano głównie takie zjawiska, które mają charakter przełomowy, jak chociażby krucjaty.

Nowe przedmioty do wyboru dyrektora

Innym nowym pomysłem ekspertów jest lista nowych przedmiotów do dyspozycji dyrektora. To np. rozumowanie matematyczne, analiza i modelowanie danych, astronomia, technologie przełomowe, wyższa matematyka, bezzałogowe statki powietrzne, sztuki wizualne, muzyka, język łaciński i kultura antyczna, filozofia, wiedza o mediach, historia sztuki, przedmiot autorski.

Pomysł jest taki, aby położyć większy nacisk na rozwój talentów. Które z przedmiotów pojawią się w konkretnej szkole – o tym zdecyduje dyrektor. Do tej pory takich przedmiotów było cztery, lista wydłuży się do 13. Może to być też przedmiot autorski, taki, który wymyśli szkoła.

Stado prezydenta

Kancelaria Prezydenta nie chce podać, czy konie dla Karola Nawrockiego i jego żony zostały kupione, czy też były prezentem. Zapewnia, że „nie są finansowane z budżetu państwa". Według źródeł „Wyborczej", oba wierzchowce Nawrocki dostał w podarunku.

Wojciech Czuchnowski

„Uprzejmie informujemy, że kuc został podarowany, natomiast środki przeznaczone na konie, pochodzą z zysków z działalności gospodarczej prowadzonej przez Centrum Obsługi KPRP jako przedsiębiorcę. Nie były sfinansowane ze środków pochodzących z budżetu państwa. Kuc został podarowany w 2024 roku Rezydencji Prezydenta RP w Promniku" – taką odpowiedź na pytania dotyczące koni – nowej pasji Karola Nawrockiego – otrzymała nasza redakcja.

Kancelaria Prezydenta z wysłaniem odpowiedzi czekała 14 dni, czyli tyle, ile wynosi ustawowy termin. Ale na najważniejsze pytanie – czyli o koszt zakupu oraz utrzymania zwierząt – nie odpowiedziała, zasłaniając się stwierdzeniem o „finansowaniu koni z działalności gospodarczej Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP.

O tym, że wiosną 2026 r. w prezydenckim ośrodku w Promniku pojawiły się konie dla Karola Nawrockiego i jego rodziny, powiedzieli nam byli pracownicy rezydencji. – Jest koń dla prezydenta, jego żony i mały konik dla Kasi [8-letniej córki Nawrockich]. Do tego jest instruktor jazdy, obsługa stajni i przyczepy do wożenia koni – powiedział informator „Wyborczej". Informacje te częściowo potwierdziła nam na początku października Kancelaria Prezydenta. Nie udzieliła nam jednak wtedy informacji, skąd konie się w Promniku znalazły.

„Miejsce pobytu koniowatych"

Mimo że Kancelaria informuje o nich dosyć skąpo, „Wyborczej" udało się ustalić więcej szczegółów. Tak więc w Promniku (ok. 120-hektarowa posiadłość niecałe 100 km na wschód od Warszawy) jest ich sześć, a nie cztery. Wiadomo to z wykazów Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa, która prowadzi ogólnopolski rejestr zwierząt hodowlanych, bo według przepisów każdy koń hodowany w Polsce musi mieć tzw. „siedzibę stada". Ale „siedziba stada" jest zarejestrowana pod warszawskim adresem Centrum Obsługi (ul. Wiejska, przy Sejmie), a jako „miejsce pobytu koniowatych" rejestr wskazuje nieruchomość we wsi Pogorzelec, ok. 10 km od Promnika.

Wiadomo już na pewno, że jeden z sześciu koni w „stadzie" – kucyk Edzio – został w 2024 r. podarowany przez ZOO w Krakowie prezydentowi Dudzie. Trzy konie pochodzą z zasobów wojska i jeżdżą na nich m.in. funkcjonariusze SOP, którzy najczęściej towarzyszą Karolowi Nawrockiemu w konnych przejażdżkach.

Najciekawsze i najtrudniejsze do ustalenia było pochodzenie oraz cena dwóch koni, na których jeździ para prezydencka. Pierwszy z nich to koń fryzyjski Aramis, czarny ogier, jeździ na nim Nawrocki. Drugi to koń huculski, Ramzes, używany przez Martę Nawrocką. Odpowiedź Kancelarii Prezydenta jest tak skonstruowana, że nie można z niej wywnioskować czy Aramis i Ramzes zostały kupione, czy też są prezentem. Sformułowanie „środki przeznaczone na konie" może przecież obejmować zarówno zakup, jak i koszty miesięcznego utrzymania. Te ostatnie wynoszą ok. 54 tys. zł. (pasza, obsługa stajni, trener) plus koszty transportu zwierząt koniowozem np. do Juraty.

Jak ustaliśmy, Aramis pochodzi ze stadniny Andrzeja Michalskiego, który prowadzi znany klub jeździecki na Wybrzeżu. W środowisku koniarzy Michalski ma pseudonim „Biskup". Hodowca dał się poznać szerszej publiczności, gdy w ubiegłym roku podarował papieżowi Leonowi XIV konia o imieniu Proton. Według naszych źródeł Aramis też był podarunkiem, tym razem dla prezydenta. Próbowaliśmy to potwierdzić u samego hodowcy, ale gdy odebrał telefon i usłyszał pytanie, powiedział, że jest w Castel Gandolofo (letnia rezydencja papieża) i prosi o sms. Na wysłane pytania już nie odpisał, mimo ponagleń.

W Promniku (ok. 120-hektarowa posiadłość niecałe 100 km na wschód od Warszawy) koni jest sześć, a nie cztery

Aramis trafił do Promnika w marcu 2026 r. Od jednego z hodowców, który kilka lat temu chciał kupić tego konia dowiedzieliśmy się, że Aramis był wystawiony za 40 tys. zł. Bardziej tajemnicza sprawa jest z hucułem Ramzesem. Z wykazów wynika, że pochodzi z hodowli Beaty K. i jest w Promniku od grudnia 2025 r. Tyle że Beata K. nie jest hodowczynią lecz lekarką weterynarii z Krakowa. Gdy do niej zadzwoniliśmy, zadając pytanie o Ramzesa i o to czy koń był darem dla prezydenta, powiedziała, że „nie może rozmawiać". Na pytanie SMS-em też już nie odpisała.

Państwowe Centrum od finansów

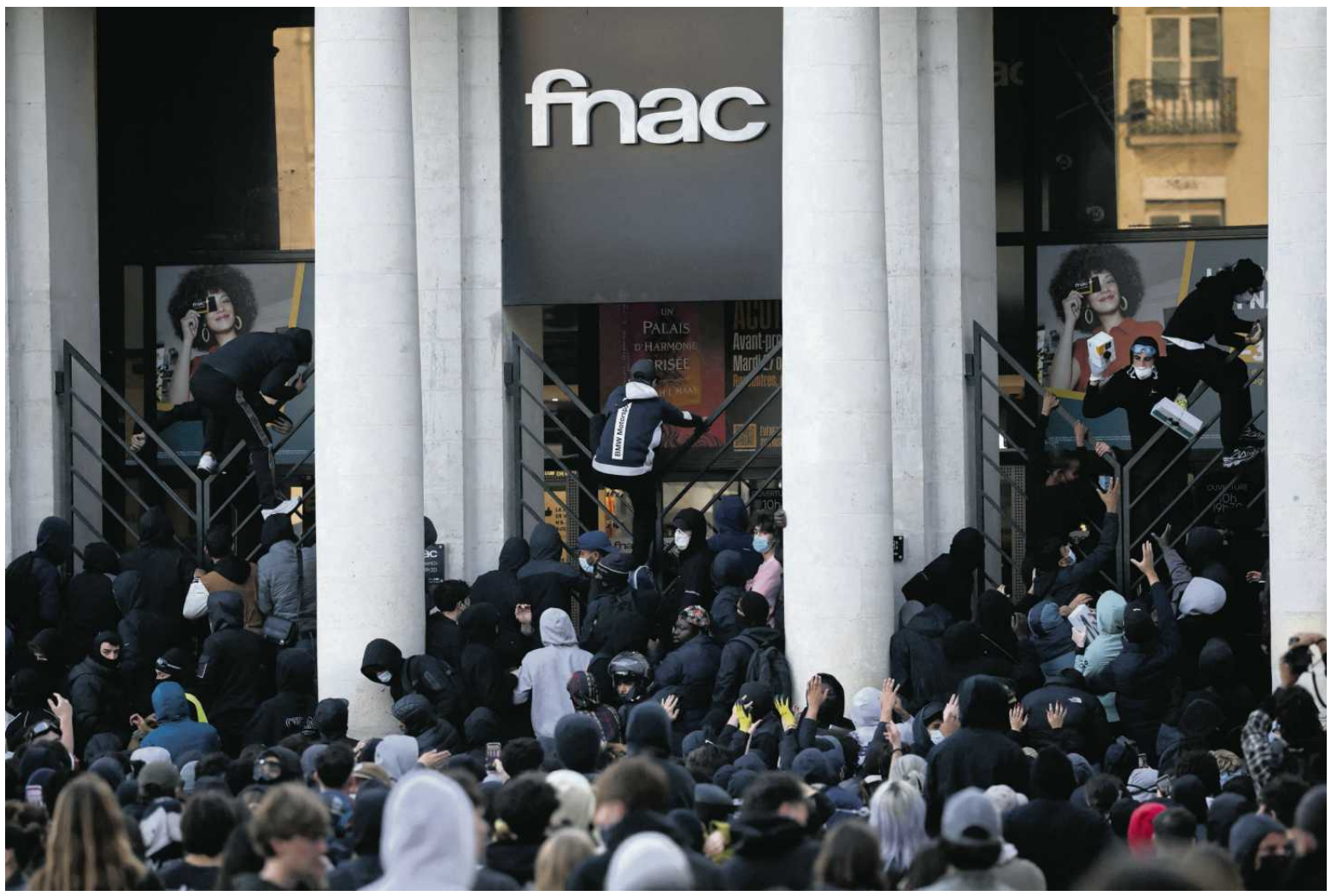
Centrum Obsługi KPRP, które według odpowiedzi z Kancelarii Prezydenta, finansuje utrzymanie koni, jest osobną jednostką podlegającą urzędowi prezydenta. Ma 15 wydziałów, 4 dyrektorów i „realizuje zadania publiczne na rzecz Prezydenta RP oraz Kancelarii Prezydenta RP w zakresie obsługi gospodarczej, techniczno-remontowej, inwestycyjnej, porządkowej, usług wydawniczych oraz poligraficznych, obsługi recepcyjnej, transportowej, hotelarskiej, gastronomicznej, rekreacyjnej, gospodarki materiałowej i zaopatrzenia."

Z informacji na stronie Centrum wynika, że jego jedyna działalność gospodarcza to wynajmowanie pokoi i apartamentów w zbudowanym w 1930 r. kompleksie wypoczynkowym w Wiśle. Do wynajęcia dla turystów przeznaczonych jest łącznie 27 pokoi. Ceny – od 300 do 550 zł za dobę. Z trzech budynków kompleksu wynajmowane są Dolny Zamek i gajówka. Budynek główny – Górny Zamek – użytkuje tylko prezydent i jego goście. Całość jest własnością państwa.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34413999

1 RP

Właściciele ograbionych sklepów: Czekamy i drżymy ze strachu

– Straty finansowe są ogromne, ale psychicznie jesteśmy dotknięci jeszcze bardziej. Tego nie da się wycenić – mówi „Wyborczej" właścicielka sklepu obuwniczego w Marsylii.

Darianna Myszka

KORESPONDENCJA Z FRANCJI

– Co robi policja? Co robi nasz rząd? – pyta ze złością Magali, właścicielka sklepu obuwniczego Armenak przy rue Paradis w Marsylii. Kiedy opowiada o wydarzeniach z 17 października, wraca do jednego obrazu: jej ojciec, który próbował powstrzymać grupę napastników przed zniszczeniem rodzinnego biznesu i został stratowany przez tłum.

– Fizycznie jakoś sobie radzi, ale psychicznie jest całkowicie zdruzgotany – mówi córka. Nie chce podawać nazwiska. Ale chce, by prasa opisała jej gniew, bezradność i poczucie, że państwo nie wywiązało się z podstawowego obowiązku zapewnienia jej i jej rodzinie bezpieczeństwa.

– Kupcy we Francji zostali pozostawieni sami sobie – mówi.

Wydarzenia z 17 października dotknęły przedsiębiorców w wielu francuskich miastach, między innymi w Paryżu, Marsylii, Lyonie, Bordeaux, Lille, Tuluzie i Nicei. Ogólnokrajowa mobilizacja przeciwko drożyźnie zgromadziła według francuskiego MSW 550 tys. osób, a według organizatorów 800 tys. Wiele marszów przebiegło pokojowo, ale na ich marginesie dochodziło do grabieży, dewastacji, podpaleń. Grabieże miały również miejsce w kolejnych dniach po sobotniej demonstracji. By temu zapobiec, prefekci w kilku miastach wprowadzili lokalne godziny policyjne, często obejmujące nieletnich. Takie ograniczenia ogłoszono m.in. w Bordeaux, Tuluzie i Perpignan.

Pierwsze szacunki skali strat różnią się w zależności od źródła i momentu sporządzenia bilansu. Wstępne dane organizacji handlowych mówiły o ponad 1,5 tys. poszkodowanych placówkach. Według Alain Di Crescenzo, prezesa CCI France, przemoc i grabieże mogły dotknąć od 2 do 3 tys. sklepów w całym kraju, a straty sięgają setek milionów euro. Bilans pozostaje niepełny: przedsiębiorcy wciąż sprawdzają, co zostało skradzione i zniszczone, a także jakie będą skutki przestoju.

Armenak to rodzinny biznes założony w 1989 roku. Sklep przy rue Paradis został zdewastowany podczas grabieży towarzyszących demonstracjom, które rozpoczęły się w połowie września jako protest licealistów, by przerodzić się w szerszą mobilizację społeczną. Magali i jej rodzina wciąż inwentaryzują straty, spotykają się z ubezpieczycielami i rzeczoznawcami. Nie wiedzą jeszcze, kiedy będą mogli wznowić działalność.

– Straty finansowe są ogromne, ale psychicznie jesteśmy dotknięci jeszcze bardziej. Tego nie da się wycenić – dodaje kobieta.

To nie pierwszy raz, kiedy rodzinny biznes padł ofiarą grabieży. Podobna sytuacja wydarzyła się w 2023 roku, ale, jak podkreśla Magali, tym razem skala zniszczeń jest znacznie większa. Według jej relacji napastnicy byli zorganizowani i działali w grupach: jedni wybijali witryny, inni wchodzili do sklepów, kolejni wynosili towar i opakowania, by przenosić łupy do następnych lokali.

Nie rozumie, dlaczego podczas zapowiedzianej demonstracji na najbardziej handlowej ulicy miasta zabrakło sił porządkowych. – Czekamy, aż państwo weźmie odpowiedzialność. Chcemy, żeby nas odwiedzili, zobaczyli zniszczenia i pomogli nam wrócić do działalności. Nie potrzebujemy obietnic ani poklepywania po plecach. Potrzebujemy konkretnych działań – mówi Magali.

Pierre Collin: „Nie jestem przeciwnikiem manifestujących"

W Nicei zaatakowany został także między innymi sklep sieci Micromania, sprzedającej gry wideo i produkty dla graczy. Odpowiedzialny za placówkę Pierre Collin stał się jedną z rozpoznawalnych twarzy wydarzeń 17 października. Nagranie, na którym zostaje zaatakowany przez uczestników grabieży, rozeszło się w internecie.

Sam Pierre nie chce jednak, by cała historia sprowadzała się do jego wizerunku z filmu.

– Są ludzie, którzy ucierpieli bardziej niż ja. Otrzymałem mnóstwo wsparcia, a nagranie przekroczyło granice Francji. Trochę niezręcznie się z tym czuję, bo są osoby, które naprawdę przeżyły coś gorszego – uważa mężczyzna.

W sobotę, kiedy dotarł do sklepu, zobaczył tłum przed rozbitą witryną. Jedni wchodzili do środka i wynosili towary, inni stali przed wejściem i przyglądali się wydarzeniom. Pierre zdecydował się wejść do lokalu. Został kopnięty w plecy, obrzucony kamieniami i usłyszał groźby.

Dziś wraz z zespołem sprząta sklep, usuwa szkło i zabezpiecza pozostałości. Dopiero w trakcie porządkowania okazuje się, co zostało zniszczone. Dokładnej wartości strat jeszcze nie zna.

– To miejsce, w które codziennie wkładamy dużo pracy, żeby ludzie przychodzili do nas z przyjemnością. Teraz wygląda jak pole bitwy – opowiada „Wyborczej" w rozmowie telefonicznej.

Niepokoi go nie tylko zniszczony lokal. Jeśli podobne wydarzenia się powtórzą, sieć może uznać, że nie da się bezpiecznie prowadzić tego sklepu. Wtedy pracę straciłby cały zespół.

Collin nie utożsamia jednak demonstrantów z grabieżcami. Rozumie, że ludzie mają prawo protestować, także przeciwko wzrostowi kosztów życia, i uważa, że powinni móc to robić w bezpiecznych warunkach.

– Manifestujący nie są problemem. Problemem jest przemoc towarzysząca demonstracjom – podkreśla.

Jego zdaniem grabieże odciągają uwagę od przyczyn społecznego gniewu. Zamiast rozmawiać o cenach paliwa, warunkach edukacji czy wynagrodzeniach, debata publiczna skupia się na tym, jak zapobiec kolejnym zamieszkom.

– Przemoc zamyka dyskusję o problemach, które doprowadziły ludzi na ulice. Chciałbym, żeby przestała przesłaniać te sprawy – podkreśla Pierre.

• **Francja, 17 października 2026 roku, protestujący wdzierają się do jednego z domów towarowych w Nantes**

FOT. REUTERS / STEPHANE MAHE

eprasa.pl 907b571b61

Bordeaux: 200 zniszczonych sklepów

Ludovic Roger, przedsiębiorca prowadzący trzy restauracje w Bordeaux i przedstawiciel lokalnych handlarzy, mówi o około 200 sklepach uszkodzonych podczas wydarzeń 17 października. Według jego szacunków 50 lokali zostało całkowicie zniszczonych lub splądrowanych, a straty materialne sięgają około 10 mln euro. To wstępna kwota, która nie uwzględnia między innymi utraconych przychodów ani kosztów przestoju.

Najbardziej zapamiętał nie samą skalę zniszczeń, lecz brak interwencji policji.

– Zostaliśmy pozostawieni sami sobie od godziny 14 do 4 rano. Były sklepy, które splądrowano kilkanaście razy. O czwartej rano lokal Lacoste nadal był opróżniany, choć 50 metrów dalej stali funkcjonariusze CRS (oddziały specjalne policji francuskiej) – opowiada Roger.

Prowadzi działalność w centrum miasta od 15 lat. W ostatnim czasie obserwował pogarszającą się sytuację handlu w śródmieściu, a wydarzenia z 17 października tylko zwiększyły jego obawy.

– Zaczynamy mieć ulice bez sklepów. Boję się, że to przyspieszy proces zanikania handlu w centrum – tłumaczy.

W jego ocenie problem nie ogranicza się do zniszczonych witryn. Dla małych przedsiębiorców kilkutygodniowa przerwa w działalności może oznaczać utratę płynności finansowej, problemy z wypłatą wynagrodzeń i w konsekwencji zamknięcie firmy. Największe sieci mają inne możliwości odbudowy niż właściciel niewielkiego lokalu.

Roger nie ukrywa, że przedsiębiorcy są przerażeni perspektywą kolejnych demonstracji. Kolejna ma się odbyć w sobotę 24 października. Do kontynuowania protestów wzywają organizacje studenckie i licealne. Z kolei na czwartek 5 listopada pięć central związkowych zapowiedziało ogólnokrajowy dzień strajków i demonstracji w obronie siły nabywczej, miejsc pracy i usług publicznych.

> *Według Alain Di Crescenzo, prezesa CCI France, przemoc i grabieże mogły dotknąć od 2 do 3 tys. sklepów w całym kraju, a straty sięgają setek milionów euro*

Roger zamierza jednak otwierać restauracje w sobotę, ograniczając liczbę pracowników i prosząc znajomych o pomoc. jak tłumaczy, chce być na miejscu, rozmawiać z ludźmi i próbować rozładowywać napięcie, zanim sytuacja wymknie się spod kontroli.

Jednocześnie nie odrzuca społecznych postulatów manifestujących.

– Oczywiście, że je rozumiemy. Widziałem, jak policja traktowała licealistów. Jeśli ludzie nie mają poczucia, że ktoś ich słucha, a protest spotyka się z brutalną reakcją, sytuacja może się tylko pogorszyć – mówi restaurator.

Jego zdaniem państwo powinno jednocześnie zapewnić bezpieczeństwo i odpowiedzieć na przyczyny niezadowolenia. Obawia się, że w przeciwnym razie przedsiębiorcy znajdą się między dwiema stronami konfliktu: tymi, którzy chcą wyrazić gniew, i tymi, którzy wykorzystują zgromadzenia do grabieży.

Paryż: setki tysięcy euro strat

Podobny obraz wyłania się z relacji Davida Birbes'a, dyrektora handlowego sieci sklepów z mangą i produktami dla fanów popkultury. W Paryżu napastnicy zaatakowali lokale przy boulevard Voltaire i w okolicy place de la République. Trzy sklepy zostały poważnie zniszczone, a czwarty ucierpiał w mniejszym stopniu.

Według Davida grabieże rozpoczęły się późnym popołudniem i trwały przez wiele godzin. Towar, którego nie wyniesiono, został zniszczony. Wartość strat może sięgnąć kilkuset tysięcy euro, ale dokładne ustalenie ich wysokości zajmie tygodnie.

– To wyglądało jak film grozy. Z jednej strony płonęły samochody, z drugiej ludzie siedzieli w restauracjach. Nic nie miało sensu – opowiada właściciel sklepu.

Pracownicy zdążyli uciec, kiedy sytuacja stała się niebezpieczna. David podkreśla, że dobrze zrobili, bo w okolicy byli ranni. Teraz firma zabezpiecza witryny deskami. Nie chodzi już tylko o ochronę przed kradzieżą, bo prawie już nie ma czego ukraść, ale by zabezpieczyć się przed podpaleniem.

David czuje się opuszczony nie tylko przez władze, ale również przez część społeczeństwa. Zwraca uwagę, że wśród osób biorących udział w grabieżach byli, według niego, zarówno niektórzy manifestujący, jak i okoliczni mieszkańcy.

Nie chce jednak oddzielać odpowiedzialności za zniszczenia od szerszego pytania o bezpieczeństwo i funkcjonowanie państwa. Jego zdaniem problemem jest poczucie bezkarności sprawców i brak skutecznej reakcji.

wyborcza.pl

• **Więcej czytaj na Wyborcza.pl/swiat**

Nicea: sklep otwarty, ale witryny trzeba zabarykadować

W Nicei ucierpiał m.in. sklep z akcesoriami do telefonów Phone Case. Nicolas, pracownik lokalu, nie był obecny podczas ataku, ale po powrocie zobaczył wybite boczne szyby, zniszczone wnętrze i brak części towaru. Zniknęły między innymi głośniki, ładowarki, słuchawki i powerbanki. Straty mogą wynosić co najmniej kilka tysięcy euro, ale inwentaryzacja jeszcze się nie zakończyła.

Sklep zdołał wznowić działalność. Przed kolejną sobotą pracownicy wzmacniają jednak zabezpieczenia. – Jeśli ktoś naprawdę będzie chciał wejść, to wejdzie. Deski mają nam pomóc przede wszystkim zyskać trochę czasu – mówi Nicolas.

Nie ukrywa, że obawia się kolejnych wydarzeń. Chciałby, żeby tym razem na ulicach było więcej policji i żeby sklepy mogły normalnie pracować.

Jak większość handlarzy, Nicolas rozumie część postulatów protestujących, szczególnie dotyczących sytuacji studentów i kosztów życia. Sprzeciwia się jednak wykorzystywaniu demonstracji przez osoby, które przychodzą kraść i niszczyć.

Magali z Marsylii jeszcze nie wie, co zrobić z pozostałymi lokalami swojej rodziny w najbliższą sobotę, gdy we Francji odbędą się kolejne demonstracje. Zastanawia się, czy powinna je opróżnić, czy zabarykadować. Nie wie też, kiedy sklep przy rue Paradis będzie mógł ponownie otworzyć drzwi. – Nie wiemy, co robić. Czekamy na informacje od państwa i drżymy ze strachu. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34458103

FRANCUSKA MŁODOŚĆ, SROGIE ZIMY I TEKTUROWA WALIZKA

W Wałbrzychu powstaje Muzeum Wałbrzyszan Tygiel!

W 1947 roku pani Ludmiła miała 19 lat, narzeczonego i francuską młodość, którą bezpowrotnie przerwała decyzja rodziny o powrocie do Polski.

Choć początkowo próbowała uciekać na Zachód, ostatecznie odnalazła się w nowej rzeczywistości i poznała przyszłego męża na potańcówce na wałbrzyskim Białym Kamieniu. Z kolei pan Stanisław przyjechał tu jedynie w odwiedziny do kolegi z wojska, jednak zachwycony perspektywami zdecydował się zostać. Zupełnie inne wspomnienia ma pan Lucjan, który pamięta pierwsze, srogie powojenne zimy. By zrobić zakupy, jeździł po ulicach na łyżwach.

Do tej mozaiki ludzkich losów pasują też wspomnienia pani Felicji. Jako ośmioletnia dziewczynka wyruszyła z rodziną z francuskiego Douai w trwającą dwa tygodnie podróż w bydlęcych wagonach. Pierwsze zderzenie z ojczyzną na stacji w Międzylesiu było szokiem kulturowym: zamiast chrupiących bagietek powitano ją kwaśnym chlebem i buraczaną marmoladą z metalowego wiadra. Po dotarciu do przydzielonej willi rodzina zastała widok jak z filmu - na piecu wciąż bulgotała ciepła zupa uciekających Niemców.

Różne lata, bagaże doświadczeń i miejsca pochodzenia, a wszystkich połączyło jedno: nowe życie w budującym się od zera Wałbrzychu. To autentyczne, ludzkie historie stały się fundamentem Muzeum Wałbrzyszan Tygiel, którego otwarcie na terenie Starej Kopalni zaplanowano na 16 listopada.

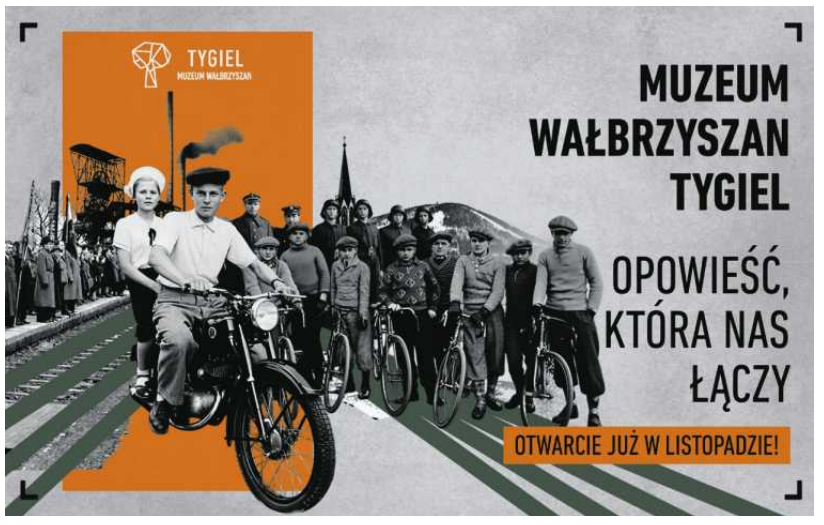
> *Najważniejsi są ludzie, a wystawa jest żywym organizmem współtworzonym bezpośrednio przez Wałbrzyszan – opartym na pamiątkach, fotografiach i nagraniach historii mówionej.*
>
> Marek Arcimowicz, dyrektor projektu

Po II wojnie światowej Wałbrzych stał się jednym z najbardziej fascynujących miejsc w Polsce. Był prawdziwym tyglem kulturowym, w którym spotkali się reemigranci z Francji, Kresowiacy, Grecy i pozostali na miejscu Niemcy. Nowa instytucja to wyjątkowy hołd dla pionierów, którzy przybyli tu najczęściej z jedną tekturową walizką.

- Zależało nam, aby opowiedzieć o historii przez pryzmat codzienności, a nie tylko wielkiej polityki. Pokazujemy losy zwykłych ludzi, które składają się na unikalną tożsamość współczesnego Wałbrzycha - zaznacza Wioletta Wrona-Gaj, odpowiedzialna za warstwę merytoryczną projektu.

- Najważniejsi są ludzie, a wystawa jest żywym organizmem współtworzonym bezpośrednio przez Wałbrzyszan - opartym na pamiątkach, fotografiach i nagraniach historii mówionej - dodaje Marek Arcimowicz, dyrektor projektu.

To miejsce udowodni, że bez względu na to, skąd pochodzimy, nasze rodzinne opowieści tworzą wspólną przyszłość. Przyjedź i przekonaj się sam. Już od 16 listopada.

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

Europa dużych prędkości

Do 2040 r. mamy jeździć między największymi europejskimi miastami szybko i bez przesiadek. Właśnie przyjęto nowe zalecenia.

Eryk Kielak

Europę czeka największa od lat reorganizacja mapy połączeń. We wtorek Unia Europejska dała zielone światło rekomendacjom, które mają położyć fundament pod jednolitą sieć kolei dużych prędkości. Europejskie stolice i metropolie mają zostać połączone w taki sposób, by podróż między nimi znacząco się skróciła, a kolej rzuciła wyzwanie samolotom.

Jak ma wyglądać kolej dużych prędkości w Europie?

– Jeśli chodzi o infrastrukturę, w Europie mamy już sporo dobrych krajowych sieci kolei dużych prędkości. Naszym celem jest jednak zbudowanie jednej, prawdziwie europejskiej sieci, w której wszystko musi być skoordynowane na poziomie UE. Musimy zadbać o to, by nie było takich problemów, jak sieć kolei dużych prędkości kończąca się na granicy albo ukończona po jednej stronie granicy, a opóźniona o 10 lat po drugiej – mówił w rozmowie z PAP Kai Tegethoff, poseł do Parlamentu Europejskiego.

Jakie najważniejsze zalecenia znalazły się w dokumencie? Jak czytamy na stronie Parlamentu Europejskiego, chodzi o to, by kolej dużych prędkości łączyła nie tylko stolice państw UE, ale również główne ośrodki miejskie we wszystkich regionach Europy oraz kluczowe państwa sąsiadujące z Unią.

Ale zaleceń jest więcej. Są to m.in.:

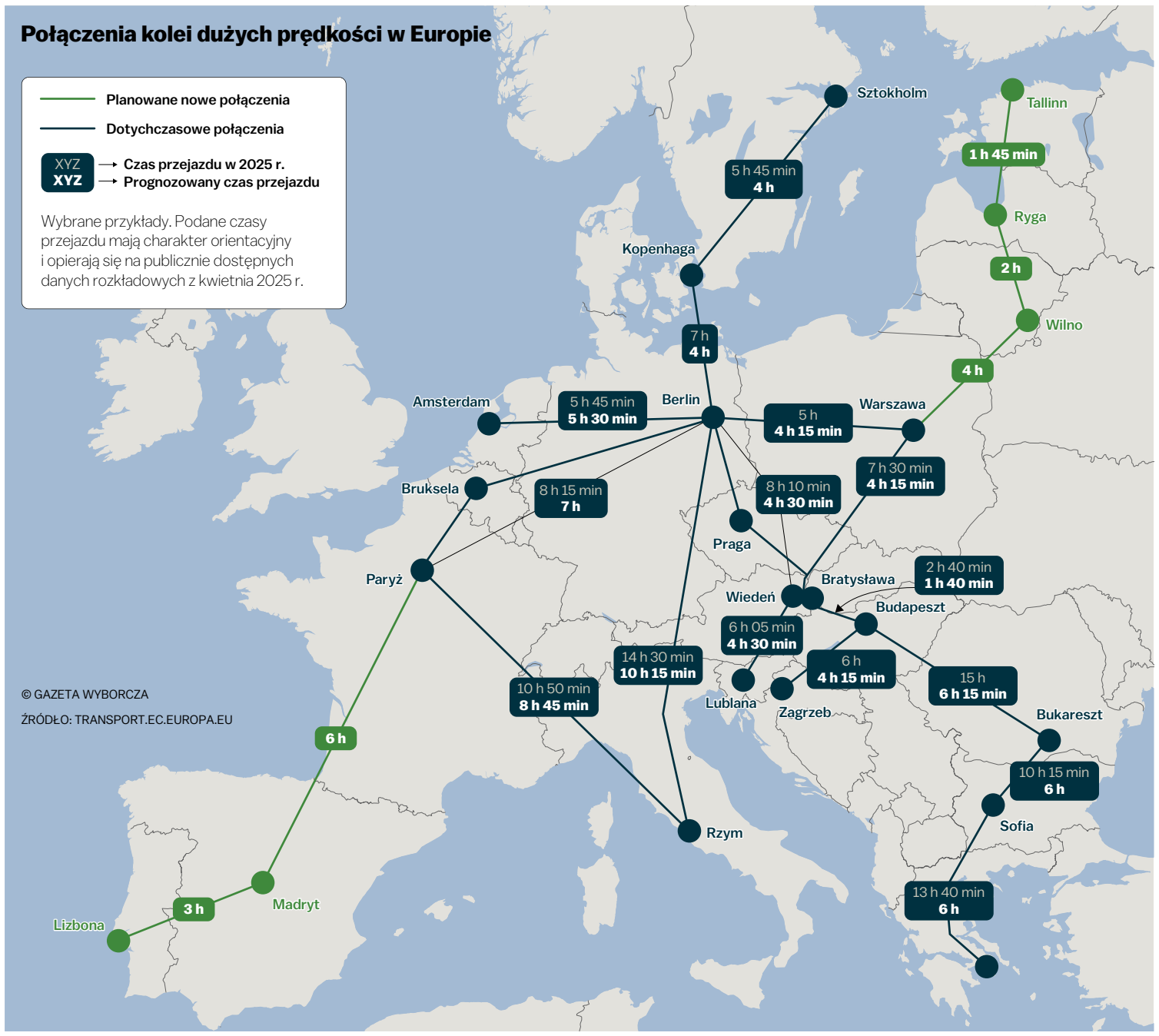
- połączenie europejskich stolic i największych ośrodków gospodarczych siecią szybkiej kolei,
- budowa nowych połączeń transgranicznych i skrócenie czasu podróży,
- rozszerzenie sieci na regiony dotychczas pozbawione kolei dużych prędkości,
- identyfikacja brakujących połączeń, a także porzuconych lub niedostatecznie obsługiwanych odcinków połączeń transgranicznych,
- przystępne cenowo bilety na pociągi i przejrzyste zasady taryfowe,
- zwiększenie finansowania inwestycji kolejowych w budżecie UE na lata 2028-2034.

Z Polski tylko Braun był przeciw

„Połączenia mają obejmować główne ośrodki miejskie we wszystkich regionach Europy – rozwój kolei nie może ograniczać się wyłącznie do największych stolic i najbogatszych regionów. Połączenia transgraniczne wymagają koordynacji, interoperacyjności i współpracy państw. Bez tego nawet nowoczesne linie krajowe nie stworzą sprawnie działającej sieci kontynentalnej" – zauważa dr Rafał Zgorzelski, wykładowca Politechniki Warszawskiej.

Mówimy o zaleceniach, które uzyskały właściwie pełne poparcie Parlamentu Europejskiego. Za głosowało 558 europosłów, przeciw 23, a 73 wstrzymało się od głosu. Wśród europosłów, którzy nie chcieli poprzeć tych rozwiązań, był tylko jeden polityk z Polski – Grzegorz Braun.

„Przyjęcie rezolucji nie oznacza zatwierdzenia finansowania każdej linii ani rozpoczęcia jej budowy. Nie gwarantuje również, że wszystkie planowane połączenia powstaną do 2040 r. Kluczowe będzie przełożenie postulatów na konkretne projekty, źródła finansowania i harmonogramy realizacji. To istotny kontekst przy planowaniu infrastruktury kolejowej oraz włączania krajowych inwestycji w europejskie korytarze transportowe" – dodaje Zgorzelski.

Oprócz nowych połączeń w ramach europejskiej sieci kolei dużych prędkości, na wielu trasach pociągi mają przyspieszyć. Będą sukcesywnie zwiększać prędkość powyżej 200 km/h, a docelowo powyżej 300 km/h, dzięki czemu skrócą czas podróży

Europa patrzy szerzej. Taki ma plan

O tym, jak ważna jest kolej dla Europy, najlepiej świadczy fakt, że od 2014 r. na projekty infrastruktury kolejowej z programów UE przeznaczono ponad 100 mld euro. Celem jest bowiem stworzenie wspólnej, nowej mapy połączeń międzynarodowych. Taką koncepcję przyjęto w listopadzie 2025 r.

Zgodnie z opracowaniem nowe bezpośrednie połączenie miałoby np. pojawić się między Warszawą a Tallinem. Dojazd do stolicy Estonii miałby zająć mniej niż 8 godzin. Po drodze pociąg zatrzymywałby się w Wilnie (ok. 4 godziny podróży) oraz w Rydze (ok. 6 godziny).

Z perspektywy europejskiej inną nową trasą ma być połączenie bezpośrednie między Paryżem a Lizboną z przystankiem w Madrycie. To właśnie na tej trasie pociągi najmocniej mają zastąpić połączenia lotnicze. Między stolicami oddalonymi od siebie o nieco ponad 600 kilometrów jest obecnie realizowanych prawie 40 połączeń lotniczych dziennie.

– Wynika to częściowo z tego, że między tymi stolicami nie ma bezpośredniego połączenia kolejowego. Dlatego m.in. budujemy kolej dużych prędkości na Półwyspie Iberyjskim. Do 2030 r. pasażerowie będą mogli podróżować bezpośrednio między Lizboną a Madrytem w ciągu pięciu godzin, a do 2034 r. w około trzy godziny. Zapewni to milionom ludzi szybką i bardziej zrównoważoną alternatywę dla lotów samolotem – mówiła Ursula von der Leyen podczas konferencji Connecting Europe Days.

Oprócz nowych połączeń w ramach europejskiej sieci kolei dużych prędkości, na wielu trasach pociągi mają przyspieszyć. Będą sukcesywnie zwiększać prędkość powyżej 200 km/h, a docelowo powyżej 300 km/h, dzięki czemu skrócą czas podróży, np. na trasie Kopenhaga-Berlin z 7 do 4 godzin; Paryż-Rzym z 10 godz. 50 min do 8 godz. 45 min; Sofia-Ateny z 13 godz. 40 min do 6 godzin; Wiedeń-Lublana z 6 do 4 godz. 30 min. Kolej dużych prędkości opiera się na transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T).

Unijna koncepcja zakłada, że państwa wewnętrznie też postawią na koleje dużych prędkości. Polska już to robi, co ma związek z budową Portu Polska. Według harmonogramu do końca 2032 r. ma zostać oddany do użytku odcinek KDP między Łodzią a Warszawą o długości ok. 130 km, a do 2035 r. zostaną zrealizowane fragmenty trasy z Łodzi do Poznania i Wrocławia. Pociągi kursujące na tych odcinkach będą mogły jeździć z prędkością do 320 km/h.

W sumie w ramach programu ma powstać 2,7 tys. km torów szybkiej kolei, po których pociągi będą mogły jeździć z prędkością powyżej 300 km/h. Jak informuje prezes PKP PLK Piotr Wyborski jest to traktowane priorytetowo – jako strategiczna inwestycja w połączeniu naszego kraju z Europą.

– Linia dużych prędkości pokazuje swoją wartość jednak dopiero wtedy, gdy biegnie dalej za granicę, systemy sygnalizacji współpracują ze sobą, a my nie tracimy czasu na granicach ani w żadnym innym punkcie sieci na czynności, których pasażerowie nie rozumieją – wskazuje szef PKP PLK.

wyborcza.biz

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ
• Wejdź: Wyborcza.biz

ZAPISZ SIĘ NA CODZIENNY NEWSLETTER
• Wyborcza.pl/newslettery

eprasa.pl 907b571b61

Ultimatum dla big techów

Platformy cyfrowe pozostają głuche na plagę dezinformacji i oszustw. Zamiast usuwać materiały oparte na manipulacji, giganci tacy jak Google, X czy Meta systematycznie odrzucają zgłoszenia ekspertów. Polski rząd mówi „dość".

Konrad Wojciechowski

„Twórca sieci Paczkomatów postrzelony wczoraj wieczorem w Alejach Jerozolimskich. Prawa ręka w gipsie, głowa zabandażowana. Ze szpitala Dzieciątka Jezus wskazuje winnych" – taka wiadomość, opatrzona krzykliwym nagłówkiem „zamach na Rafała Brzoskę", ukazała się na stronie podszywającej się pod portal Gazeta.pl. Żadnego zamachu nie było. To kłamstwo.

Nieprawdą była też informacja o „tragicznym końcu Omenaa Mensah" – żony Brzoski – opublikowana przez Plotki Gwiazd. Twórca InPostu i jego małżonka nagminnie padają ofiarami scamu – cyfrowych oszustw, które mają na celu zwrócenie uwagi internautów sensacyjnym tytułem, a po kliknięciu w nagłówek – przekierowanie ich na spreparowaną stronę. Nie po to, aby doczytać zmyślony artykuł, tylko by wyłudzić dane osobowe i pieniądze od nieświadomych użytkowników.

Rafał Brzoska wypowiedział wojnę platformom cyfrowym. Uruchomił kampanię Stop Scam, w ramach której zbadano ponad 1,7 mln reklam opublikowanych w serwisach Mety (m.in. na Facebooku i Instagramie). Wnioski? Około 300 tys. z tych treści to próby wyłudzenia danych, podszywania się pod znane osoby czy namowy do fałszywych inwestycji lub nielegalnego hazardu. Fundacja Instrat policzyła z kolei, że w samej Polsce w ciągu jednego roku Meta mogła zarobić na takich reklamach 760 mln zł.

Biznesmen apeluje do polityków o zmiany w prawie. Domaga się zmuszenia platform do weryfikowania reklamodawców i nałożenia obciążeń finansowych na wszystkich, którzy zarabiają na scamie. Kary miałyby wynieść 150 proc. czerpanych korzyści (zwrot 100 proc. zysku i dodatkowe 50 proc. kary). Pieniądze pobrane od big techów zasilałyby fundusz pomocy dla ofiar cyfrowych oszustów.

Głuchy TikTok

Platformy społecznościowe i osoby z polskiego zarządu Mety, wzywane do ukrócenia scamowych praktyk, pozostają głuche nie tylko na apele Brzoski. Najnowszy raport Państwowego Instytutu Badawczego NASK pokazuje, że big techy lekceważą także prośby ekspertów od cyberbezpieczeństwa o usuwanie groźnych treści.

• **Minister cyfryzacji Krzysztof Gawkowski**

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Tylko w pierwszym półroczu 2026 r. Google odrzuciło aż 88,5 proc. takich zgłoszeń. Serwis X wypadł niewiele lepiej – potraktował odmownie 78,9 proc. incydentów. Instagram nie podjął reakcji w 62,2 proc. przypadków. Facebook i TikTok nieco częściej usuwają zgłaszane treści, ale reagują wyjątkowo wybiórczo.

Na Facebooku ktoś założył fikcyjny profil Igi Świątek, a grupa fanów liczyła ponad 140 tys. osób. Konta administratorów były nieautentyczne, a posty użytkowników generowano za pomocą AI. Niebawem powstał kolejny profil polskiej tenisistki – z tymi samymi administratorami. Zamykanie takich stron okazuje się karkołomne.

Reklama kłamstw goni reklamę

Rafał Brzoska czy Iga Świątek to powszechnie znane postaci o ogromnych zasięgach w mediach społecznościowych. Służą jako doskonała przynęta dla potencjalnych ofiar dezinformacji. Jednak fałszywe narracje powstają na każdy temat i często dotykają newralgicznych kwestii społecznych, takich jak polska obronność, pomoc dla Ukraińców czy przyjmowanie migrantów.

Walkę z dezinformacją utrudnia polityka big techów. Biblioteki reklam na Facebooku czy Instagramie aktualizują się z opóźnieniem do 72 godzin, co jest wodą na młyn dla rozsiewaczy fake newsów. Podmioty odpowiedzialne za kolportowanie nieprawdy publikują reklamę na platformie tylko przez godzinę, po czym staje się ona nieaktywna i znika z serwisu, ale na jej miejsce natychmiast pojawia się kolejna. Po upływie następnej godziny wchodzi nowa reklama i tak w kółko.

Nadzorować i karać

Nikłe zaangażowanie Mety i innych platform w usuwanie czy moderowanie niebezpiecznych treści w polskim internecie wicepremier i minister cyfryzacji Krzysztof Gawkowski nazywa „niebywałym skandalem".

– To nie są uchybienia, to celowe działania platform, które z dezinformacji zrobiły sobie źródło dochodu – mówi Gawkowski. Jak dodaje, każda platforma – niezależnie, skąd pochodzi i kto jest jej właścicielem – ma w tej sprawie brudne ręce.

W środę minister wystosował do cyfrowych gigantów żądanie utworzenia rozbudowanych zespołów, które będą filtrowały publikowane treści i ściśle współpracowały w tym zakresie z polskimi służbami. Rząd domaga się natychmiastowego usuwania zidentyfikowanych siatek botów oraz drastycznego skrócenia czasu reakcji na zgłoszenia nadużyć.

Co, jeśli big techy zlekceważą ultimatum wicepremiera? – Będziemy nakładać wielomilionowe kary finansowe na platformy społecznościowe z pomocą Komisji Europejskiej – twardo deklaruje minister.

W tej sprawie rząd liczy na rozsądek głowy państwa i złożenie podpisu pod poprawioną ustawą wdrażającą unijny Akt o usługach cyfrowych (DSA), którą prezydent Karol Nawrocki zawetował na początku tego roku.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34451088

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

ogłasza przetarg nieograniczony pisemny na łączną sprzedaż nieruchomości gruntowych w Warszawie:

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

- **ul. Koszykowa 82A, KW nr WA1M/00338017/4**, w ewidencji gruntów działka nr 1/1 z obrębu 2-01-02, o powierzchni 5 336 m²,
- **ul. Oczki 3, KW nr WA1M/00563111/9**, w ewidencji gruntów działka nr 1/2 z obrębu 2-01-02, o powierzchni 1 196 m².

Łączna cena wywoławcza netto **95 000 000,00 zł** (słownie: dziewięćdziesiąt pięć milionów złotych 00/100). Sprzedaż nieruchomości zwolniona jest z podatku VAT.

Wadium: 2 000 000,00 zł (słownie: dwa miliony złotych 00/100) należy wpłacić do 31 marca 2027 r. na rachunek bankowy:
Bank Millennium 51 1160 2202 0000 0003 0813 1638.
Wadium może zostać wniesione w formie gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej. Wówczas oryginał gwarancji zostanie złożony wraz z ofertą.

Oferty należy złożyć do dnia 31 marca 2027 r. do godziny 14:00 w Kancelarii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, ul. Żwirki i Wigury 61 (budynek Rektoratu pok. nr 9), 02-091 Warszawa, w zamkniętych kopertach z napisem: „Przetarg – oferta na nabycie prawa własności nieruchomości Koszykowa/Oczki".

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 2 kwietnia 2027 r. o godz. 12:00 w budynku Rektoratu WUM (Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 61 pok. 316, III p.).

Warunki przetargu są zamieszczone na stronie:

https://bip.wum.edu.pl/artykuly/ogloszenia-o-sprzedazy-nieruchomosci

Dodatkowych informacji udziela Dział Nieruchomości WUM: tel. 22/ 572 00 89, 728 960 613, mail: nieruchomosci@wum.edu.pl

Wizja lokalna nieruchomości:
- 19 listopada 2026 godz. 12:00 (czwartek),
- 22 stycznia 2027 godz.10:00 (piątek),
- 18 lutego 2027 godz. 12:00 (czwartek),
- 2 marca 2027 godz. 11:00 (wtorek).

1 RP

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34455512

remote work

+ stały dochód, brak sąsiadów i 100 minut do Warszawy

Z uwagi Pesel (70⁺) szukam osoby, która mogłaby i chciała przejąć i kontynuować działalność stworzonego przeze mnie:

Cmentarza Małych Zwierząt w Rzędzianach - jedynego na wschód od Wisły.

A „*w pakiecie*" zaplecze i siedlisko z domem (A⁺⁺⁺) dla 2 osób i psa, przy S8, 4,5 ha gruntów inwestycyjnych na realizację dowolnych marzeń (SC/SU w planie ogólnym).

Sprzedaż bezpośrednia ale via KOWR!

www.cmentarz-zwierzat.pl/sukcesja

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34457950

Kościół Boży w Chrystusie
informuje o wszczęciu postępowania likwidacyjnego dwóch jednostek organizacyjnych o nazwach:

Centrum Chrześcijańskie "Droga" w Olsztynie,
Zbór Kościoła Bożego w Chrystusie

oraz

Wspólnota Ambasady Chrystusa,
Kościół Boży w Chrystusie w Warszawie

Likwidatorzy wyznaczeni przez Radę Kościoła Bożego w Chrystusie, ul. Białostocka 22, 03-741 Warszawa

eprasa.pl 907b571b61

Weto do zmian w Kodeksie Wyborczym

JAK ZAPEWNIĆ RÓWNE WYBORY?

Nie ma dowodów wskazujących na to, że korekta demograficzna służyłaby konkretnej partii, żeby zdobyć jakieś nadwyżkowe, nienależne jej mandaty – mówi prof. Adam Gendźwił.

ROZMOWA Z
PROF. ADAMEM GENDŹWIŁŁEM
kierownikiem Centrum Studiów Wyborczych na Wydziale Socjologii UW, członkiem Zespołu Ekspertów Wyborczych Fundacji Batorego

AGNIESZKA KUBLIK: Od dawna wiadomo, że wybory parlamentarne nie są równe ze względu na zmiany demograficzne, w wyniku których liczba posłów jest niedostosowana do rzeczywistej wielkości okręgów. PKW mówi o tym od 2014 roku.
PROF. ADAM GENDŹWIŁŁ: A nawet już wcześniej wiedzieliśmy, że korekty będą potrzebne. Tykająca bomba z opóźnionym zapłonem została zainstalowana w Kodeksie Wyborczym w 2011 roku. W załączniku nr 1, który określa granice i nazwy okręgów wyborczych do Sejmu, została zapisana na sztywno liczba mandatów przypisanych do każdego z okręgów.

Został też wprowadzony mechanizm, który nakazuje aktualizację tego stanu rzeczy. Jest opisany w art. 203 Kodeksu Wyborczego – PKW kieruje do marszałka Sejmu pismo o zmianach demograficznych a Sejm powinien te zmiany uwzględnić przed kolejnymi wyborami w toku zwykłej nowelizacji Kodeksu Wyborczego.

I takie listy PKW trafiały do marszałków Sejmu. Pierwszym marszałkiem, który dostał pismo z PKW był Radosław Sikorski, to było przed wyborami parlamentarnymi w 2015 roku. Potem kolejni marszałkowie Sejmu – Marek Kuchciński, Elżbieta Witek – dostawali odpowiednie pisma z wnioskami i z prośbą o regulację tego stanu rzeczy.

Nie reagowali. I w naturalny sposób od 2011 r. wraz ze zmianami demograficznymi coraz bardziej narastał problem nierównej siły głosów w zależności od miejsca zamieszkania.

To problem kroczący, bo kiedy PKW pierwszy raz prosiła o zmiany okręgów, to chodziło o osiem okręgów, w 2022 r. – 21 okręgów, a w 2026 roku były to już 26 okręgi z wszystkich 41, czyli ponad połowa.
– Tak. Jak wiadomo, przesunięcia powinny być w obie strony – z jakiegoś okręgu trzeba zabrać mandat, a do jakiegoś innego okręgu dołożyć.

W przypadku odbierania mandatów, zwykle chodzi o pojedyncze mandaty. Ale są takie okręgi w Polsce, w których w ostatnim czasie dynamicznie wzrosła liczba ludności. Tzw. obwarzanek warszawski, okręg Warszawa II, według danych o liczbie ludności z drugiego kwartału 2026 r. powinien mieć trzy mandaty więcej.

• **Gdyby obecne rekomendacje PKW zastosować do wyborów z 2023 r., obecna opozycja straciłaby w nich jeden mandat względem koalicji rządzącej – wylicza prof. Adam Gendźwiłł**
FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dlaczego wszystkie partie od tak dawna to lekceważą, działając na niekorzyść wyborców?
– To trudne do zinterpretowania, bo wydaje się, że zasada dzielenia mandatów jest dosyć jasna, to formuła matematyczna. Może działa awersja posłów do ryzyka? Oni kalkulują szanse na reelekcję i obawiają się, że taka zmiana wprowadzi dodatkową niepewność, zwłaszcza w tych okręgach, gdzie mandatów miałoby być mniej.

Tu jest duża losowość, nie da się dokładnie przewidzieć dokładnie, kogo konkretnie będzie dotyczył ten „brakujący" mandat, ale wielu snuje domysły, że właśnie ich partii.

A tak nie jest.
– Przesunięcia pomiędzy partiami nie powinny być spektakularne. Przeprowadziłem prostą symulację – do nowej struktury okręgów – takiej, jak miałaby wyglądać po korekcie demograficznej – przyłożyłem wyniki głosowania z 2023 roku. Oczywiście wiemy, że ludzie dziś nie zagłosowaliby dokładnie tak samo, bo poparcie partii się zmieniło: Trzecia Droga nie istnieje, Konfederację są dwie, itd. Ale przyjąłem takie założenie, by sprawdzić wpływ zmiany okręgów na partyjne poparcie.

Okazało się, że Koalicja Obywatelska ma w porównaniu z ówczesnymi wynikami neutralny bilans: nie zyskuje, nie traci. Prawo i Sprawiedliwość zyskuje dwa mandaty, Trzecia Droga traci jeden mandat, Konfederacja traci trzy, Lewica zyskuje dwa. Więc bilans bloków koalicja versus opozycja to jest 1 mandat. Zatem w skali 460 mandatowego Sejmu to jest minimalna zmiana, choć przesunięcia miałyby objąć aż 26 okręgów.

Prezydent Nawrocki zawetował nowelę Kodeksu Wyborczego, a tam były zapisane zmiany okręgów. Uzasadniał to następująco: „Prawo wyborcze i uczciwość wyborów nie może być przedmiotem partyjnego eksperymentu tylko po to, by zwiększyć swoje szanse wyborcze. Traktuję te zmiany jako wyraz nerwowości rządzących przed poddaniem się demokratycznej ocenie ich działań. Dlatego mówię jasno: kuglowania wyborami nie będzie".
– Widzę tu polityczne błędy koalicji rządzącej, bo za późno się za zmiany w Kodeksie Wyborczym zabrała – najlepszym terminem był moment tuż po wyborach 2023 r. Tym bardziej, że były już konkretne rozwiązania proponowane przez ekspertów.

Drugim błędem było to, że w nowelizacji Kodeksu Wyborczego równocześnie połączono kilka kwestii, i – mam poczucie – to dało prezydentowi dodatkowy pretekst do weta.

Od 2011 r. coraz bardziej narasta problem nierównej siły głosów w zależności od miejsca zamieszkania

Jest też błąd prezydenta, bo dziwię się, że ostrze jego krytyki poszło w kierunku korekty demograficznej i automatycznego mechanizmu ogłaszania zmian podziału mandatów przez PKW. To wydawało się najbardziej oczywistym rozwiązaniem, bez ryzyka politycznego, dlatego, że mechanizm rozdziału mandatów pomiędzy okręgi wyborcze jest bardzo precyzyjny.

Nawrocki swoje weto tłumaczy jeszcze tak: „Nie można tworzyć mechanizmów, które rodzą poważne pytania o podział mandatów, nadzór nad wyborami i sprawność rozpatrywania protestów. Nie można w końcu wywoływać emocji społecznych i zmieniać reguł gry na zaledwie jeden rok przed wyborami parlamentarnymi". Ale cisza legislacyjna w sprawie Kodeksu Wyborczego to pół roku.
– Rzeczywiście, trzeba było to zrobić wcześniej, czyli wprowadzić automatyzm podziału mandatów między okręgi. Ale czas na zmiany jest i to zgodnie z prawem. Nie jest za późno, ta korekta demograficzna okręgów jest do przeprowadzenia. Teraz wszystkie światła są skierowane na marszałka Sejmu Włodzimierza Czarzastego – on będzie adresatem listu PKW, w którym przedstawione zostaną mu dane z trzeciego kwartału dotyczące liczby ludności w Polsce w podziale na okręgi.

I to będzie jego polityczną odpowiedzialnością, żeby przeprowadzić przez Sejm nowelizację Kodeksu Wyborczego, na podstawie art. 203 Kodeksu Wyborczego.

Nawrocki właśnie to nazywa „kuglowaniem".
– Jeśli tak, to pojawia się pytanie, jak sobie wyobraża w takiej sytuacji stosowanie obecnie obowiązujących reguł Kodeksu Wyborczego dotyczących dostosowań do zmian demograficznych?

Jak wytłumaczy, że nie chce wprowadzenia mechanizmu zapewnienia równych wyborów w Polsce? To by była logiczna ekwilibrystyka.

Prezydent podnosi jeszcze jeden argument, że nowelizacja jest nieadekwatna, bo nie rozwiązuje problemu głosujących za granicą. Jeśli dobrze rozumiem, to oczekuje rozwiązania i tego problemu, czyli doliczenia dodatkowych mandatów do Warszawy.

Co by pan proponował, jak te głosy doliczać?
– Myślę, że są dwie główne metody rozwiązania problemu głosów padających za granicą. Pierwsza, jest taka, żeby do mandatów w okręgu warszawskim, doliczyć liczbę głosujących za granicą w poprzednich wyborach, co by pozwoliło z wyprzedzeniem ocenić wielkość tego okręgu.

Druga opcja to tak zwane rozwiązanie czeskie – rozdzielenie głosujących za granicą proporcjonalnie między wszystkie okręgi w Polsce. A więc ludzie głosujący za granicą w zależności od tego, w jakim kraju, czy w jakiej komisji wyborczej by oddawali głos, mieliby do dyspozycji nieco inne karty wyborcze. Jedni by głosowali na kandydatów takich jak w Warszawie – i tam ich głosy byłyby doliczone, inni – na takich jak w Poznaniu, jeszcze inni – jak w Nowym Sączu. To brzmi trochę egzotycznie, ale pomaga rozwiązać problem.

Jest jeszcze trzecie rozwiązanie, które wydaje mi się pod względem formalnym najkorzystniejsze, ale ma politycznie dosyć daleko idące konsekwencje. Podział mandatów pomiędzy okręgi odbywałby się ex post, już po ustaleniu, ile osób faktycznie głosowało w poszczególnych okręgach. W tym przypadku brałoby się pod uwagę nie tylko różnice w liczbie mieszkańców, ale też różnice w liczbie głosujących, czyli frekwencję wyborczą. To sprawiałoby, że turystyka wyborcza nie miałaby sensu, a każdy oddany głos miałby realnie zbliżoną siłę, niezależnie od miejsca, w którym został oddany. ●

Rozmawiała **Agnieszka Kublik**

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

eprasa.pl 907b571b61

Alfabet Michnika

Bunt. Nie jestem na żadnej smyczy

Największym odwetem na komunizmie było to, że nie było odwetu.

Michnik

Czy byłem buntownikiem? Raczej czułem się opozycjonistą, choć można też powiedzieć, że byłem buntownikiem, oczywiście. Buntowałem się przeciwko pewnej logice łamania wolności przez masę, bo większość też może być antywolnościowa. Nie tylko mniejszość.

Siedząc wiele razy w więzieniu, pisałem, że nie wyjadę z Polski, że się nie poddam. To kontekst mojego stosunku do lustracji i odwetu, wtedy, kiedy trzeba było być twardym, to byliśmy twardzi. Na przykład Bujak, Kuroń, Geremek, Frasyniuk. Imponowali mi i chciałem być wśród tych ludzi. Natomiast potem, kiedy trzeba było być elastycznym, umieć odnaleźć się w nowej sytuacji, kiedy szukaliśmy sposobów stabilnego wyjścia z dyktatury, trzeba było zamieść własne żale pod dywan i myśleć o przyszłości.

Zawsze byłem w tej kwestii ewangeliczny, uważałem bowiem, że prawdziwy odwet polega na tym, że pokazujemy, że jesteśmy lepsi. To znaczy, że my się nie mścimy, nie odkuwamy, nie chcemy być beneficjentami tego, co osobiście się stało po zmianie władzy.

Dla mnie tym prawdziwym sukcesem i odwetem na władzy było to, że nie będzie odwetu, że respektujemy wszystkie prawa tych, którzy wcześniej prawa nie respektowali. Na to się – moim zdaniem – umówiliśmy przy Okrągłym Stole.

FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nigdy nie chciałem mieć korzyści z jakiejkolwiek sytuacji. Dobrym tego przykładem jest pewnie to, że nie wziąłem akcji Agory i nie zostałem milionerem.

Jestem człowiekiem wychowanym w tradycji komunistycznej, w związku tym miałem pewną wiedzę historyczną i przeświadczenie, ze komunizm to byłaby świetna idea, tylko ludzie mu przeszkadzają. Wolność, równość – któż by tego nie chciał? Ale w praktyce z marzenia o wolności wyrósł Stalin, Wielki Terror, później też z tego marzenia o wolności wyłonił się np. Fidel Castro i jego dyktatura, Daniel Ortega w Nikaragui.

Doskonale wiedziałem, że ci którzy burzą Bastylię, potem zbudują własną dla swoich przeciwników. Byłem przekonany, że my się tego musimy wystrzegać. Stąd był mój krytyczny stosunek do Wałęsy jako prezydenta i stale przestrzegałem, że on chciał mieć taki status jak dziś ma, albo chce mieć, Trump, czyli, że jeden człowiek czy jeden obóz decyzje o wszystkim. To jest bardzo niebezpieczne. Warunkiem demokracji jest to, że jesteśmy różni i że szanujemy się w swoich różnicach.

Mój odwet polegał na tym, że w odpowiedzi na monopol władzy, kultury i informacji, odpowiedzieliśmy pluralizmem.

Nikt nie jest miarodajny, jak mówi sam o sobie. Mnie się wydaje, że w całym moim życiu i w całym tym pokoleniu jest logika, którą dobrze oddał Adam Zagajewski, pisząc tom esejów „Solidarność i samotność". Wydaje mi się, że jestem cały czas w obrębie tego, co bym nazwał obozem demokratycznym, a jednocześnie nie jestem na żadnej partyjnej smyczy. Tak też próbowałem zakładać „Gazetę Wyborczą", żeby mówiła własnym głosem. Zdarzały się i wciąż się zdarzają przecież publikacje, z którymi się nie zgadzam, ale nie chodzi o to, żebym musiał się ze wszystkim zgadzać. Chodzi o rozmowę i dialog.

W Gazecie jestem znakiem pewnej tradycji, która jest wartościowa. To tradycja wywodząca się z polskich niepokornych i sięga pewnie Kuźnicy Kołłątajowskiej. Jest ona ważna, mniejszościowa, często przegrywająca, ale współtworzy kształt polskiej duchowości. To było dla mnie zawsze bardzo ważne, żeby być w tym kręgu i żeby to było miejsce dla Miłosza, Gombrowicza, Kołakowskiego, Barańczaka, Słonimskiego, Krynickiego, Zagajewskiego, Lipskiej, Marii Dąbrowskiej, Szymborskiej czy Żeromskiego. Ale też miejsce dla ludzi z innego świata: dla George'a Orwella czy Raymonda Arona.

Krótko mówiąc, czuję się usytuowany w tej tradycji inteligencji polskiej, której ucieleśnieniem był dla mnie Jan Józef Lipski – ateusz, socjalista, mason, akowiec, niezłomny patriota, otwarty, tolerancyjny, człowiek dialogu.

To jest tradycja, która odwołuje się do wiersza Mickiewicza „Do przyjaciół Moskali". Przeczytajcie ten wiersz, a zobaczycie, jaki jest dobry i mądry. ●

Adam Michnik

„Alfabet Michnika"

• Cykl rozmów z redaktorem naczelnym „Gazety Wyborczej". Każdy odcinek zaczynamy od słowa, będącego punktem wyjścia do osobistej opowieści o świecie, w którym idee, wartości i decyzje miały realne konsekwencje. Program składa się z 24 odcinków odpowiadających kolejnym literom alfabetu. Premiera co tydzień w piątek na kanale YouTube AleHistoriaWideo i w formie felietonu w „Gazecie Wyborczej". ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34458315

W SOBOTĘ 31 PAŹDZIERNIKA W „WYBORCZEJ" SPECJALNY DODATEK

Wspominamy tych, którzy odeszli

Andrzej Wielowieyski, Andrzej Morozowski, Wanda Traczyk-Stawska, Wiesław Myśliwski, Łukasz Litewka, Harald V, Brigitte Bardot, Jan Frycz, Michał Urbaniak, Stanisława Celińska, Dolly Parton, Magda Umer, Andrzej Olechowski, Jan Turnau i inni

2 RP

eprasa.pl 907b571b61

Katarzyna Nosowska:

NIE WARTO TRACIĆ CZASU NA PODĄŻANIE ZA TŁUMEM

O zmianach w sobie i w świecie mówi nam Katarzyna Nosowska, która jubileusz 30-lecia swojej kariery solowej uczciła nową płytą, zatytułowaną „Nigredo”.

ROZMOWA Z
KATARZYNĄ NOSOWSKĄ
wokalistką, autorką tekstów i książek

JAREK SZUBRYCHT: Co się dzieje ze światem?
KATARZYNA NOSOWSKA: Nie mam pojęcia. Ale coś się dzieje.

Twoja nowa płyta chwilami pobrzmiewa wręcz apokaliptycznymi tonami.
– Bez przesady. Aczkolwiek mój obecny stan, jakiś rodzaj kondycji wewnętrznej, sprawia, że pewne rzeczy widzę wyraźniej. Przyglądając się rzeczywistości, nie stosuję żadnych filtrów, co powoduje, że widzę ją być może mroczniej niż inni. Niektórzy świetnie się bawią, są permanentnie zadowoleni. Czasami zadaję sobie pytanie, jak to możliwe? Ale może po prostu moja optyka jest specyficzna. Współczuję sobie, że akurat taką posiadam.

Bitamina miała kiedyś piosenkę z obietnicą: „Zbuduję ci dom”. Dla ciebie dom to za mało – domagasz się schronu.
– Ostatnie dwa lata były dla mnie przedziwnym czasem. Mam wrażenie, że cofnęłam się do powijaków. Wcześniej, przez kilka lat, czułam, że jestem w domu. Te wszystkie procesy opiekowania się sobą, terapia i tak dalej, zadziałały. Byłam w dobrym miejscu, zdążyłam się do tego przyzwyczaić, rozsmakować się w tym stanie.

Skończyło się wraz z diagnozą mojej mamy i jej chorobą. Przestawiłam się na zupełnie inny tryb codzienności. Potem mama odeszła, co było zderzeniem z rzeczywistością o takiej mocy, że zupełnie wywaliło mnie z torów. Dlatego płyta nosi tytuł „Nigredo” [to zaczernienie, u Carla Gustava Junga, czas kryzysu, depresji], bo teksty są zapisem tego wszystkiego, co się ze mną działo w ciągu ostatnich dwóch lat.

To był trudny czas. W zasadzie masz rację, że w zestawieniu z poprzednimi latami wręcz apokaliptyczny, doświadczyłam armagedonu. Potrzebuję schronu, do którego nie dociera nic z zewnątrz, ale i takiego, który chroni mnie przed produktami własnej głowy, tymi wszystkimi myślami. Potrzebuję się skryć, żeby poczuć ulgę.

Z tekstów twoich nowych piosenek wynika też, że potrzebujesz milczenia, domagasz się ciszy. To coś nowego? Twoja ciągła aktywność jest zaprzeczeniem tej ciszy.
– Może z zewnątrz inaczej to wygląda, ale mam wrażenie, że większość czasu spędzam na kanapie. Czasem wydaje mi się wręcz, że nic nie robię, a życie mija. Tak, bardzo potrzebuję ciszy. Dawniej wydawało mi się, że kiedy skryję się w domu i przysiądę na tej kanapie, będę wolna. Na własnym kwadracie doświadczałam tak potrzebnego mi odcięcia od świata.

Zmiana polega na tym, że teraz na gwałt potrzebuję również odcięcia od samej siebie. Muszę zejść znacznie głębiej, poszukać miejsca poniżej poziomu myślenia. Znacznie łatwiej uciec od świata niż od chaosu we własnej głowie.

Twoje osobiste, prywatne sprawy, zamienione na piosenki, znowu nabierają bardzo uniwersalnego charakteru. Myślę, że potrzeba izolacji i wyciszenia jest coraz bardziej powszechna.
– Zawsze to mówiłam, że nasze losy, ludzkie doświadczenia, kręcą się wokół ledwie kilku schematów. Różnimy się wyglądem, dekoracje mogą być inne, ktoś się tym zajmuje, ktoś czymś innym, ktoś nie ma pracy, ktoś ma jej za dużo, ale tak naprawdę, na najgłębszym poziomie, jesteśmy bardzo podobni. Kiedy rozmawiałam z różnymi ludźmi o tej mojej potrzebie alienacji, często okazywało się, że i oni o tym myślą. Nawet młodzi ludzie. Myślę, że i oni rozumieją te teksty.

A ja myślałem, że „Szkoda braw” jest utworem o braku zrozumienia ze strony publiczności, o twoim kryzysie wiary w komunikację za pomocą sztuki.
– Niezmiennie wierzę w publiczność. Od lat próbuje się nam wciskać, że ludzie chcą, żeby było łatwo, że potrzebują tylko muzyki do windy, że chcą piosenek, które pomagają człowiekowi unikać kontaktu z samym sobą. Nie zgadzam się z tym. „Szkoda braw” jest o czymś innym. Chciałam tym tekstem dopiec pewnym osobom, wyrazić swoją dezaprobatę. Nazwać kogoś „przedmiotem lirycznym” – czy może być coś bardziej brutalnego? To jest gorsze niż „ty chuju”.

Komu się tak oberwało?
– Przeżyłam bardzo poważne rozczarowania sobą w relacjach z ludźmi i ludźmi w relacjach ze mną. Może to być związane z menopauzą. Wraz z kluczowymi hormonami odchodzą wszystkie wymysły i strachy, a kobieta musi się zmierzyć z prawdą na swój temat.

Katarzyna Nosowska

• wokalistka, autorka tekstów i książek. Głos rockowej grupy Hey, od trzech dekad nagrywa również solo rzeczy nierockowe. Z synem Mikołajem Krajewskim prowadzi podcast „Bliskoznaczni”. Swój najnowszy album – „Nigredo” – nagrała we współpracy z czterema producentami: Pawłem Krawczykiem, Michałem „Foxem” Królem, Andrzejem Smolikiem oraz Marcinem Macukiem. W listopadzie i grudniu planuje jubileuszowe koncerty podsumowujące jej dotychczasowy solowy dorobek.

Okazało się, że przez całe życie budowałam relacje z ludźmi na zasadzie „zastaw się, a postaw się”. Byłam gotowa zrobić wszystko, byle tylko ktoś mnie lubił. No i nie mam już tego. Nie pragnę już gości, nie potrzebuję wielu osób wokół siebie. Jestem otwarta na spotykanie nowych ludzi, ale bez strojenia się w jakiekolwiek pióra. To musi być w prawdzie, musi być uczciwe.

Prawdę mówiąc, nie wiem, czy skarżysz się na tę zmianę, która się w tobie dokonała, czy ją sobie chwalisz.
– Myślę, że to jest wspaniałe. Oczywiście już wcześniej mogłam dokonać pewnych korekt, ale nie udało mi się tego zrobić. Teraz znalazłam w sobie odwagę, by się z tym zmierzyć. „Szkoda braw” jest opowieścią o tym, że już nie mam czasu na otaczanie się ludźmi, którzy nie chcą znać mnie tej prawdziwej, być może skomplikowanej, być może trudnej i czasami być może takiej... z cieniem.

W innej piosence twierdzisz, że „pustoszeją słowniki”, że coraz więcej słów jest zakazanych.
– Nie zgadzasz się?

To zależy, co masz na myśli. Język, którym na co dzień się posługujemy rzeczywiście jest coraz uboższy, więc niech będzie, że słowniki pustoszeją. Jestem natomiast ciekaw, które słowa uważasz za zakazane?
– Nie będę ich wymieniać, ale powoli zawęża się pole działania.

Chodzi o to, że słowa, które kiedyś były mniej lub bardziej neutralne, a teraz uznawane są za obraźliwe?
– Na przykład o to. Mam wrażenie, że wypowiadając się publicznie, trzeba być niezwykle ostrożnym, i nie uważam, żeby to było dobre. Cały ten system jest skrojony w taki sposób, żebyśmy my, dorośli ludzie, cały czas pozostawali na poziomie dziecka. Dziecka, które jest głupie i nie potrafi wziąć za siebie odpowiedzialności. Trzeba mu mówić, którędy należy iść, jak trzeba się wysławiać, co wolno, czego nie wolno. Nie podoba mi się to. Moim zdaniem to uwłacza godności i inteligencji każdej jednostki.

Zamiast tworzyć kolejne ograniczenia, powinniśmy zachęcać ludzi, żeby brali za siebie odpowiedzialność. Zamiast mówić mi, że jakimś sformułowaniem urażę czyjeś uczucia religijne czy inne, powinno się uczyć ludzi, od małego, że mają taką moc, że nic nie jest w stanie ich dotknąć.

Czy ktoś naprawdę poczuje się lepiej, kiedy ja i podobni do mnie będziemy mieli zasznurowane usta? Oczywiście chciałabym, żeby nikt nie miał intencji, by kogoś urazić, na przykład wypowiedzią artystyczną, ale też chciałabym, żeby odbiorcy sztuki byli dorośli i mieli swoje osobiste granice na tyle szczelne, żeby nikt nie był w stanie ich urazić.

Wiem, kim jestem i mam do tego prawo. Jestem silna, bo sama siebie szanuję. Nie jestem na tym świecie na krzywy ryj, więc nic mnie nie dotyka.

Świat się zmienia, język też i może dziś wiemy o sobie i innych więcej niż wcześniejsze pokolenia, dlatego jesteśmy bardziej wrażliwi? Z drugiej strony nie jest tajemnicą, że platformy zwane mediami społecznościowymi pompują tę obrażalskość, zachęcają nas do oburzania się w swoim i cudzym imieniu, również w sprawach, które na pewno nie są tego warte.
– Moim zdaniem wszystko sprowadza się do braku odpowiedzialności za samego siebie. Nie wiemy, ile będzie trwało nasze życie. Może krócej, może dłużej. Nie wiemy, kiedy odejdziemy z tego świata i nie warto tracić czasu na podążanie za tłumem w miejsca, w których nie czujemy się dobrze. Odpowiedzialność za siebie sprawia, że wybieram, żeby tam nie iść.

Czy ja na przykład muszę brać udział w sporze o „Lalkę”?

Na razie obejrzałam jedną, serialową wersję, i to był super spędzony czas. Daję sobie prawo do tego, żeby powiedzieć, że mi się to podoba i już dalej nie iść w tych rozważaniach. Nie interesuje mnie, co o tym powie znany krytyk, co sądzą inne celebrytki. Kompletnie mnie to nie obchodzi. Jestem dorosła i decyduję, że swój czas i uwagę poświęcam temu serialowi. Po czym mówię mężowi: „Obejrzyj też, bo fajny” – i koniec tematu.

Nie będę się o to z nikim kłócić, nie będę się pałować. Mój czas jest na to zbyt cenny, moja uwaga – nie tylko moja, każdego z nas – jest jak złoto. To nieprawdopodobnie wartościowa waluta, którą lekkomyślnie szastamy. O naszą uwagę toczy się teraz walka, na niej wszyscy chcą zarobić.

Trudno się z tym nie zgodzić. O ile jednak na moją opinię o „Lalce” nikt nie czeka, o tyle od ciebie ludzie oczekują

eprasa.pl 907b571b61

FOT. TOMASZ KUCZMA

Niezmiennie wierzę w publiczność. Od lat próbuje się nam wciskać, że ludzie chcą, żeby było łatwo, że potrzebują tylko muzyki do windy, że chcą piosenek, które pomagają człowiekowi unikać kontaktu z samym sobą. Nie zgadzam się z tym

zabrania głosu w tej czy innej sprawie. Ufają ci, szanują twoje zdanie, wierzą ci, więc chcą wiedzieć, co myślisz. Ty natomiast konsekwentnie nie dajesz się obsadzić w roli drogowskazu, autorytetu do spraw różnych.

– Jestem 55-letnią kobietą, która nie po to poszła na swoje, żeby mi ktoś mówił, co ja muszę. Rozumiem, że istnieje koncepcja zakładająca takie zastosowanie dla osób publicznych, ale ja się z nią nie zgadzam.

Ludzie, którzy wsłuchali się w moje teksty i czytali moje książki, nie wymagają tego ode mnie, bo wiedzą, kim jestem. Wiedzą, że mam inne cele w życiu. Wiedzą, że dla mnie od warstwy wierzchniej ważniejsza jest podszewka. Bardziej interesują mnie tematy związane z absolutem, emocjami i wnętrzem jednostki niż społeczeństwem, narodem i materią. Dla mnie poglądy polityczne przynależą do ciała, a ja naprawdę uważam, że jesteśmy czymś więcej niż ciałem.

„Maski prężą się w telewizji / Gdy żebrały o każdy głos / Obiecały, że z żadnej głowy nie spadnie włos" – to jedyne bezpośrednie odwołanie do polityki, które wyłowiłem z twojej nowej płyty i rzeczywiście wiąże się z ciałem. Od polityków wymagasz tylko, by zapewnili ci bezpieczeństwo?

– W tym wersie kładę na dłoni niemal wszystkie swoje przekonania i sprawdzam, czy mają sens.

Przez całe życie słyszałam na przykład, że moim obowiązkiem jest chodzić na wybory i myślałam, że tak właśnie jest. Ale jeśli chcę być wobec siebie naprawdę uczciwa, muszę przyznać, że nie ma dla mnie absolutnie żadnej propozycji. W każdej kampanii stają przede mną jacyś ludzie i coś mi mówią, ale nie ma wśród nich żadnej osoby, o której mogłabym powiedzieć, że jest moim człowiekiem. Nie mówiąc już o całych zgrupowaniach.

Po drugie, ja ich nie znam. Przychodzą jacyś ludzie, przedstawiają się nam i zaczynają opowiadać o tym, co zrobią. Dlaczego my, jako społeczeństwo, im ufamy? Ja czasami sobie samej nie ufam. Mam koleżanki, które znam od lat, i w niektórych sprawach też nie mam do nich pełnego zaufania. Dlaczego miałabym ufać politykom, wierzyć im naiwnie, jak dziecko właśnie? Głupie, małe dziecko, które bardzo pragnie, żeby przyszedł duży człowiek i powiedział, że wszystko będzie dobrze. Słyszę to non stop, od nich wszystkich, od Sa-

eprasa.pl 907b571b61

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

WE WTOREK 27 PAŹDZIERNIKA W „WYBORCZEJ”

Kalendarz astronomiczny na 2027 rok

Zaćmienie Słońca, Droga Mleczna, zorze polarne, roje meteorów, obłoki srebrzyste...

- Kalendarium obserwacji nieba
- Niezwykłe zjawiska i kosmiczne zdjęcia

GAZETA wyborcza

eprasa.pl 907b571b61

sa do lasa. Zapewniają, obiecują, a potem muszę robić zapasy na wojnę. No, bez jaj...

Ale wiesz, nie jestem zła z tego powodu. Cieszę się, że wreszcie mi spadły klapki z oczu. Jestem już dorosła i nie wierzgam nogami jak rozczarowana dziewczynka, że panowie coś obiecali, a teraz wysyłają te wszystkie alerty.

Od dwóch lat prowadzisz z synem podcast „Bliskoznaczni". Zmienił twoje podejście do wywiadów, których sama udzielasz?
– Zrozumiałam, na czym polega różnica między wywiadem a rozmową. Założyliśmy sobie od początku, że nie chcemy odpytywać tych ludzi, tylko z nimi rozmawiać. To się udaje, bo wychodząc, mówią, że było super. Czasem tylko dodają, że żałują, że do promocji pójdą wycięte z tego rolki i ludzie będą się pastwić nad tym w komentarzach, choć wielu pewnie nie odsłucha całości. Takie czasy, że wycina się strzępy i robi z nich te potworki sieciowe. Szkoda.

Może dobrze się wam rozmawia, bo nie ma pomiędzy wami tej środowiskowej bariery, która oddziela dziennikarzy od artystów? Jesteś jedną z nich, więc czują się swobodniej.
– Rozmawiamy nie tylko z artystami. Niedawno mieliśmy dziennikarkę, z krwi i kości. Wydaje mi się, że ludzie czują się u nas dobrze. Nie dlatego, że słuchają mojej muzyki, bo to ich w ogóle nie interesuje. Wydaje mi się, że te rozmowy się udają, bo naprawdę jesteśmy tych ludzi ciekawi.

Rzadko wychodzę z domu, mam mało znajomych, a teraz to już w ogóle bardzo mało, więc dla mnie „Bliskoznaczni" są sposobem na kontakt z żywym człowiekiem. Jaram się tym, to jest moja osobista korzyść, że mogę kogoś spotkać i zapytać, co czuje i co myśli na jakiś temat. Nie chcemy jednak nadużywać ich zaufania, nie chcemy ranić ich pytaniami, bo ja tych ludzi po prostu lubię. W ogóle totalnie lubię drugiego człowieka i jestem absolutnie pewna, że z każdym można się dogadać. Jak mu pokażę nagie przedramię, bezpiecznie i z szacunkiem, to i on mi pokaże. Po ponad dwóch latach podcastu mam na to żywe dowody.

Zgaduję, że masz jeszcze jedną osobistą korzyść z „Bliskoznacznych". Znalazłaś fantastyczny sposób na spędzanie czasu ze swoim dorosłym dzieckiem. Rzadko rodzicom udaje się coś takiego.

Przez całe życie słyszałam, że moim obowiązkiem jest chodzić na wybory i myślałam, że tak właśnie jest. Ale jeśli chcę być wobec siebie naprawdę uczciwa, muszę przyznać, że nie ma dla mnie absolutnie żadnej propozycji

– Bardzo rzadko. To naprawdę zmieniło naszą relację, totalnie ją poszerzyło. Mało tego, dzięki podcastowi okazało, że choć pępowina oficjalnie przy porodzie została odcięta, wciąż ją ze sobą ciągniemy, co nie było higieniczne – i wreszcie mogliśmy pozbyć się tego jej niewidzialnego kikuta.

Zobaczyłam Mikołaja zupełnie nowymi oczyma. Nareszcie kumam, że jest osobnym człowiekiem, ma własne widzenie świata. Niesamowite jest to, że potrafi odważnie powiedzieć mi coś, co mnie przywoła do pionu. Ufam mu i wiem, że nie chce dla mnie źle, więc nawet jeśli mnie obsztorcuje w naszych prywatnych rozmowach, uważnie tego słucham. To najlepszy dowód na to, że mnie widzi.

Rodzice nie zawsze mają w sobie tę gotowość, żeby uważnie wysłuchać, co dzieci mają do powiedzenia na ich temat.
– To nie są łatwe rozmowy. Czasami bardzo bolą. Kiedy coś o tobie mówią obcy ludzie, można to strzepnąć jak pyłek. Kiedy mówi twoje dziecko, nie da się tego zrobić. Na szczęście on jest bardzo mądry i już autentycznie dorosły. Zrozumiałam to, obserwując, jak się zachowuje, kiedy moja mama była chora. Jak pomagał, choć nie był o to proszony.

Żaden z gości podcastu was nie rozczarował?
– Rozczarowują mnie tylko niektórzy nasi oglądacze. Piszą czasem: „O nie, unfollow! Tej osoby tutaj się nie spodziewałam / nie spodziewałem". Tak jakby nie rozumieli, o czym to jest. Jakby nie widzieli w nazwie podcastu, że my chcemy być blisko. Jakby spodziewali się, że będziemy razem z nimi w tych grupkach, które ośmielają się gardzić jakimś człowiekiem albo inną grupką. My z Mikołajem nie jesteśmy takimi ludźmi. Ja bym zaprosiła każdego. Nawet jakiegoś polityka.

Nikt nie odmówił wam rozmowy?
– Jedna osoba odmówiła. Powiedziała, że nie przyjdzie do nas, bo nie chce siedzieć na krześle, na którym siedziała kiedyś Doda. Nie spodziewałam się tego.

Ty też przecież nie zgadzasz się na wszystkie wywiady.
– Ale nie z takich powodów, nie kieruję się pogardą. Kiedy ktoś mi coś proponuje, zadaję sobie pytanie: „Po co?". Jeśli nie znajduję naprawdę przekonującej odpowiedzi, to tego po prostu nie robię.

Bo w zasadzie po co ja mam gadać? W piosenkach mówię o sobie.

Napisałam trzy książki, teraz piszę czwartą i tam też jest bardzo dużo o mnie. Do tego podcast, w którym też o sobie mówię. Jeśli to kogoś interesuje, jest dużo różnych miejsc, gdzie można się czegoś o mnie dowiedzieć. Po co bić pianę w kolejnym? Czas jest przecież taki cenny.

I szybko płynie. 30 lat temu wydałaś swoją pierwszą solową płytę, teraz ukazuje się dziewiąta. Jubileusz uczciłaś, zapraszając do współpracy przy „Nigredo" czterech producentów, którzy dbali o muzyczny charakter solowej Nosowskiej – Pawła Krawczyka, Michała „Foxa" Króla, Andrzeja Smolika oraz Marcina Macuka.
– Prawie przegapiłam fakt, że to już 30 lat. Jak już mówiłam, miałam ciężki czas. Ta konstrukcja wokół mnie, przez którą zupełnie niczego nie widziałam, zaczęła się kruszyć pod koniec lutego. Znowu poczułam, że życie może mieć jakiś sens. Dotarło do mnie, że kurde, mam trzydziestolecie!

Wpadłam na pomysł zrobienia płyty z czterema chłopakami, których totalnie uwielbiam, i wszyscy się na to zgodzili. Może dlatego, że byłam permanentnie smutna, a tu nagle się trochę ożywiłam?

Nagrywanie „Nigredo" było wspaniałą przygodą. Niesamowite było doświadczenie tego, jak bardzo różnie podchodzą do roboty. Andrzejek ma określone potrzeby, które nie zmieniły się od lat, przedstawia je w sposób bardzo subtelny. Macuk jest totalnym żywiołem. Kiedy nagrywałam, stał przy mnie w budce, tańczył, naliczał, kiedy powinnam wejść. Odjazd. Praca z Foxem przebiega bardzo szybko. Robię swoje, śpiewam, a on mówi: „Mamy to". Nie cyzelujemy każdego słowa, a ja mu po prostu ufam.

Zresztą wszystkim im bardzo ufam, chociaż z Pawłem podczas nagrań ciągle się kłócę. Wszystko, co do mnie mówi, odbieram strasznie osobiście. On proponuje: „Zaśpiewaj ten fragment jeszcze raz", a ja myślę sobie: „On mnie już nie kocha!".

Biorąc pod uwagę presję czasu, musieli pracować równolegle. Komunikowali się ze sobą nawzajem, wymieniali sugestiami?
– Nie mieli ze sobą kontaktu. Tylko Paweł na bieżąco słyszał to, co przynosiłam do domu z pozostałych sesji. Dopiero kiedy spotkaliśmy się na próbach do Męskiego Grania, gdzie na scenie mieliśmy zaprezentować całą płytę, wszyscy dostali wszystko.

To było takie zabawne... Puszczam Andrzejkowi kawałek Macuka, a on mówi: „O kurde, jakie to jest mocne! Jakie grube! Te moje przy tym jakieś takie niewyraźne". Paweł słucha utworu Foxa i mówi: „Ale to brzmi! Moje numery przy tym są jakieś biedne", a Fox z kolei dzwoni do Pawła i mówi: „Posłuchałem miksu Andrzeja i myślę sobie, że nie potrafię zrobić tak jak on, ja się chyba skończyłem".

Każdy z nich robił dokładnie to samo. To było absolutnie urocze, że tak zajebiści producenci i kompozytorzy, w zestawieniu z pozostałymi, zaczynali zachowywać się na zasadzie: „Ojej, ona ma fajniejszą sukienkę".

Zaczęliśmy od apokalipsy, ale „Nigredo" nie jest jednoznacznie czarną, ponurą płytą. Śpiewasz też, jak zawsze, o miłości. Choćby w „Yoko", gdzie ta miłość jest kontrolująca, zaborcza.
– Obejrzałam dokument o tym czasie, kiedy Yoko pozwoliła Johnowi być z May Pang, dziewczyną, która była ich asystentką. Wstrząsnęło mną to, zaczęłam czytać więcej na ich temat, oglądać jakieś materiały. Zaczęłam to analizować.

Są takie związki, które kryją tajemnicę. Na zewnątrz wszystko wygląda sielankowo, totalne wyjadanie sobie z dzióbków, ale może to być zbudowane na emocjonalnym szantażu. Ktoś może chciałby odejść, jednak boi się, że ten drugi ktoś się rozpadnie, bo nie umie sobie wyobrazić, że poza tym układem istnieje jakaś forma egzystencji.

Yoko Ono była inspiracją, ale to oczywiście nie jest piosenka tylko o niej. Znam takie sytuacje i sama byłam taką Yoko dla Pawła dawno temu, kiedy miałam tak niskie poczucie własnej wartości, że byłam pewna, że wszyscy mi zagrażają. Zaznał tego bidulek, biję się w pierś, ale teraz jestem już dla niego inną partnerką, bo w ogóle jestem inna. ●

Rozmawiał Jarek Szubrycht

REKLAMA
Kraj/34452427

Patronat honorowy: Pełnomocnik Rządu do spraw Polityki Senioralnej
Partnerzy: Bielenda GROUP
Partnerzy medialni: TVP VIVA! Trójka onet wyborcza.pl zwierciadło

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

PIĘĆ OBIETNIC ARCHIDIECEZJI

Archidiecezja poznańska zapowiada, że setki milionów złotych ze sprzedaży Osiedla Maltańskiego przeznaczy na edukację, kościoły i potrzebujących. Niemal identyczne deklaracje złożyła dziewięć lat temu. Sprawdziliśmy, co z nich zostało.

Kasztanowy Pałac nie wygląda jak niespełniona obietnica. Stoi pośród starych drzew, biały i odnowiony, jakby wyjęty z folderu ślubnego. W środku 17 pokoi, 36 miejsc noclegowych, sala bankietowa i restauracja. Właściciele zapraszają na „spokojny wypoczynek" i oferują romantyczny pakiet dla dwojga.

Przyjeżdżamy przed południem. Restauracja zostanie otwarta dopiero za pół godziny, ale recepcjonistka mówi, że zrobi nam kawę. Siadamy w ogrodzie z widokiem na siedmiohektarowy park, staw i alejki. Potrzebujemy kawy i paragonu.

Pałac stoi w Swadzimiu, kilkanaście kilometrów od Poznania. Na jego stronie internetowej nie ma informacji, że dziewięć lat wcześniej ekonom archidiecezji poznańskiej zapowiadał w tym miejscu Chrześcijańskie Centrum Edukacji i Rozwoju.

Było jednym z pięciu przedsięwzięć, które miały zostać sfinansowane z odszkodowania w wysokości 72 mln zł. Pieniądze otrzymała od państwa poznańska parafia św. Jana Jerozolimskiego za Murami za ziemię odebraną jej w czasach PRL. Ta sama parafia była właścicielem Osiedla Maltańskiego w Poznaniu. Deweloper kupił je niedawno za 421 mln zł.

ODSZKODOWANIE

2 lutego 2017 roku. W Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu spotykają się przedstawiciele Skarbu Państwa i pełnomocnicy parafii. Kończy się jeden z najdłuższych sporów majątkowych między państwem a Kościołem w Wielkopolsce.

Parafia od lat domaga się rekompensaty za nieruchomości utracone po wojnie. Chodzi o około 15 hektarów w rejonie Jeziora Maltańskiego i Osiedla Warszawskiego. Na dawnych kościelnych gruntach znajdują się dziś m.in. część jeziora, obiekty sportowe, trasa kolejki Maltanka i bloki mieszkalne. Ziemi nie da się już zwrócić. Parafia żąda więc gruntów zamiennych albo pieniędzy.

W 2015 roku sąd przyznaje jej ponad 77 mln zł wraz z odsetkami. Sprawa trafia jednak do apelacji. Zanim zapadnie prawomocny wyrok, strony dochodzą do porozumienia.

Skarb Państwa zgadza się wypłacić parafii 72 mln zł. W zamian parafia rezygnuje z ponad 12 mln zł odsetek. Pieniądze mają wpłynąć na jej konto do końca lutego 2017 roku.

To jedno z najwyższych pojedynczych odszkodowań przyznanych podmiotowi kościelnemu w Polsce.

Po podpisaniu ugody archidiecezja poznańska zwołuje w kurii konferencję prasową. Przed dziennikarzami staje proboszcz ks. Paweł Deskur. Wyjaśnia, że 72 mln zł, „formalnie rzecz biorąc", otrzyma parafia. To jej w PRL-u odebrano ziemię, to ona walczyła o rekompensatę przed sądem i to ona jest stroną ugody.

– Ale my jesteśmy tylko częścią większego organizmu. To ksiądz arcybiskup ma decydujący głos, na co wydać pieniądze – podkreśla proboszcz.

Dziewięć lat później jego słowa nabierają szczególnego znaczenia. Parafia pozbywa się najcenniejszego składnika swojego majątku: sprzedaje Osiedle Maltańskie archidiecezji za 322,5 mln zł. Jeszcze tego samego dnia archidiecezja odsprzedaje osiedle spółce deweloperskiej JHM Development za cenę o 100 mln zł wyższą. Archidiecezja nie wypłaca parafii całej kwoty. Zgodnie z aktem notarialnym ma ją spłacać w ratach.

Historia 72 mln zł odszkodowania pokazuje jednak, że prawo do pieniędzy nie zawsze oznacza rzeczywistą władzę nad nimi.

CELE KOŚCIOŁA

W konferencji prasowej zorganizowanej po podpisaniu ugody uczestniczy także ekonom archidiecezji poznańskiej ks. Henryk Nowak. Informuje, że na porozumienie ze Skarbem Państwa zgodziła się Stolica Apostolska.

Watykan zalecił, by pieniądze stworzyły „solidną podstawę finansową" dla działalności charytatywnej i duszpasterskiej, rozwoju architektury sakralnej oraz ochrony kościelnych zabytków.

Pięć konkretnych celów wskazuje ówczesny metropolita poznański abp Stanisław Gądecki. To on, a nie proboszcz decyduje, na co wydać pieniądze parafii.

Na pierwszym miejscu jest remont Kościoła św. Jana Jerozolimskiego za Murami. Parafia zapowiada wzmocnienie konstrukcji, odnowienie polichromii, uporządkowanie terenu wokół świątyni oraz naprawę muru.

Drugim celem jest budowa magazynu Muzeum Archidiecezjalnego przy Akademii Lubrańskiego.

Trzecim – remont i adaptacja budynku na prowadzony przez Caritas Dom Dziecka im. Świętej Rodziny w Lesznie.

Czwartym – stypendia dla dzieci i młodzieży z ubogich rodzin.

Piątym celem jest centrum chrześcijańskie w Swadzimiu. Ma służyć „integracji, edukacji i formacji chrześcijańskiej".

Do tej listy wracamy po dziewięciu latach, bo dziś władze kościelne sięgają po podobne argumenty.

We wrześniu 2026 roku, po pierwszych eksmisjach na Osiedlu Maltańskim, obecny metropolita poznański abp Zbigniew Zieliński zapewnia w rozmowie z Katolicką Agencją Informacyjną, że setki milionów złotych ze sprzedaży tej nieruchomości „zostaną spożytkowane przez archidiecezję na rzecz wspólnoty lokalnego Kościoła".

Lista brzmi znajomo. Arcybiskup wymienia edukację, programy stypendialne, budowę i renowację kościołów oraz działalność charytatywną. Zapowiada placówkę dla seniorów, a także przytulisko i ogrzewalnię dla osób w kryzysie bezdomności.

KASZTANOWY PAŁAC

Pałac w Swadzimiu został zbudowany na początku XX wieku przez Leona Plucińskiego, ziemianina, polityka i posła II Rzeczypospolitej. Po wojnie komunistyczne władze znacjonalizowały majątek. W III RP pałac odzyskała rodzina Plucińskich, a w 2007 roku kupiła go archidiecezja poznańska.

Budynek wymagał remontu, ale przez lata niewiele się w nim działo. Prace rozpoczęły się dopiero po ugodzie parafii ze Skarbem Państwa.

Pałac odzyskał reprezentacyjny wygląd. Odnowiono elewacje i wnętrza, uporządkowano też park i otoczenie budynku. Ekipy budowlane dotrzymały zapowiadanego terminu.

Dwa lata po ugodzie w sprawie odszkodowania obiekt rzeczywiście zaczął działać, ale nie jako zapowiadane centrum chrześcijańskie, lecz jako hotel i restauracja pod nazwą Kasztanowy Pałac. Na tę przemianę zwrócił uwagę w 2021 roku lokalny portal ePoznan.pl. Podsumował: „Miało być chrześcijańskie centrum, jest komercyjny hotel".

Na początku października jedziemy do Swadzimia. Mijamy bramę z tablicą „Kasztanowy Pałac". Wyłania się biała rezydencja.

Pałac otacza równo przystrzyżony trawnik. Pod oknami ciągną się rzędy bordowych hortensji i pas lawendy. Przed reprezentacyjnym wejściem znajduje się okrągły podjazd z kamienną fontanną. Stoją ławki i latarnie. Z tyłu do historycznej bryły dobudowano przeszklony łącznik.

Wchodzimy do środka. Za drzwiami rozciąga się hol z recepcją. Białe i bordowe romby na posadzce układa-

PIOTR ŻYTNICKI
MIKOŁAJ WOŹNIAK

eprasa.pl 907b571b61

ją się w szachownicę. Ściany w kolorze pudrowego różu kontrastują z ciemną boazerią. Wiszą na nich dekoracyjne lampy i obrazy w ciężkich ramach: martwa natura oraz portrety. Przy uchylonych drzwiach widzimy tabliczki: „Sala Zielona", „Sala Napoleońska". W holu stoją stylizowane krzesła i pikowana sofa.

W restauracji stoły są już nakryte obrusami. Stoi na nich zastawa. Wszystko czeka na przyjęcie gości. Nie ma śladu chrześcijańskiego centrum, którego otwarcie archidiecezja zapowiadała dziewięć lat temu.

Recepcjonistka przynosi nam kawę. Otwieramy stronę internetową Kasztanowego Pałacu. Jest na niej historia rezydencji, ale opowieść urywa się w 2007 roku, gdy spadkobierczyni rodziny Plucińskich sprzedała nieruchomość. Nie dowiemy się, kto go kupił i wyremontował ani kto uruchomił w nim hotel.

Znajdziemy za to rozbudowaną ofertę dla firm i klientów indywidualnych. W pałacu można nie tylko przenocować, lecz także urządzić wesele, bankiet, konferencję, szkolenie, imprezę integracyjną albo firmową wigilię.

Pytamy o organizację wesela. Recepcjonistka potwierdza, że są jeszcze wolne terminy, nawet w tym roku. Płacimy za kawę. Na paragonie znajdujemy dane sprzedawcy: Actum Plus sp. z o.o.

ŻYJE SKROMNIE

Pytamy rzecznika archidiecezji, co się stało z zapowiadanym centrum chrześcijańskim. Ks. Maciej Szczepaniak nie odpowiada.

Prowadząca hotel i restaurację spółka Actum Plus ma siedzibę przy ul. Ostrów Tumski 4 w Poznaniu. Pod tym samym adresem działa Akcja Katolicka Archidiecezji Poznańskiej. Tuż obok stoją katedra i pałac arcybiskupi.

Z rejestru sądowego wynika, że spółkę powołała archidiecezja poznańska i jest jej jedynym wspólnikiem. Spółką kierują obecny ekonom archidiecezji ks. Waldemar Hanas oraz ks. Wiktor Łakomy, do niedawna jego zastępca.

Początki nie są łatwe. W pierwszym roku działalności, jeszcze przed pandemią, hotelarska spółka archidiecezji notuje ponad 0,5 mln zł straty. W czasie pandemii otrzymuje 60 tys. zł pomocy publicznej. W kolejnych latach wychodzi na prostą. W 2024 roku osiąga już 3,5 mln zł przychodu i 1 mln zł zysku. Mogłaby się nim podzielić z właścicielem, czyli archidiecezją, ale tego nie robi. Zarobione pieniądze nie są przeznaczane na utrzymanie kościołów czy cele dobroczynne. Zostają w spółce.

W publicznie dostępnych dokumentach nie ma informacji, czy księża zasiadający we władzach spółki otrzymują za to wynagrodzenie, a jeśli tak, to w jakiej wysokości.

Nasz informator, który utrzymuje bliskie kontakty z najważniejszymi urzędnikami poznańskiej kurii, przekonuje, że ks. Waldemar Hanas żyje skromnie. Jako dowód wskazuje jego stary samochód. Ekonom archidiecezji ma też regularnie powtarzać w prywatnych rozmowach, że nie gromadzi własnego majątku, bo nie miałby go komu zostawić. – Jest absolutnie lojalny wobec Kościoła – mówi o nim informator.

Pytamy rzecznika archidiecezji, jaką część odszkodowania wypłaconego parafii przeznaczono na remont i wyposażenie pałacu w Swadzimiu. Chcemy też wiedzieć, na jakiej podstawie archidiecezja decydowała o wykorzystaniu pieniędzy należących do parafii. Ks. Maciej Szczepaniak nie odpowiada.

Parafia nie ma udziałów w spółce prowadzącej hotel. Nie ma więc też prawa do udziału w jej zyskach.

Gdy w 2021 roku lokalny portal opisał działalność Kasztanowego Pałacu, archidiecezja nadal zapewniała, że centrum chrześcijańskie powstanie. Zmienić miała się jedynie jego lokalizacja. Rzecznik archidiecezji ks. Maciej Szczepaniak wskazywał Otorowo w powiecie szamotulskim.

Mija pięć lat. W Otorowie nie ma śladu po zapowiadanym centrum. Pytamy rzecznika o jego ówczesną deklarację. Znów nie odpowiada.

Archidiecezja poznańska obiecywała, że w pałacu w Swadzimiu powstanie centrum chrześcijańskie

FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

LISTA EKONOMA

Komercyjny hotel w Swadzimiu jest najbardziej obrazowym wątkiem tej historii, ale nie jedynym. Archidiecezja zapowiadała jeszcze cztery przedsięwzięcia. Próbujemy ustalić, które z nich zostały zrealizowane i co wiadomo o wydanych na nie pieniądzach.

W Kościele św. Jana Jerozolimskiego za Murami rzeczywiście przeprowadzono remont. Prace rozpoczęły się w 2016 roku, jeszcze wypłatą 72 mln zł odszkodowania dla parafii.

W trakcie remontu odsłonięto pozostałości średniowiecznego i nowożytnego malarstwa ściennego. Konserwatorzy odkryli kolejne warstwy dekoracji, m.in. polichromie na ścianach i sklepieniu. Trzeba było je zabezpieczyć i odnowić.

Prace trwały kilka lat. Ich zakończenie ogłosił w kwietniu 2020 roku urząd miasta, który dofinansował remont. Miasto nie zna całkowitego kosztu robót budowlanych, konserwatorskich i restauratorskich. Zna jedynie wartość dwóch etapów, bo wtedy parafia starała się o dotacje. W 2018 roku wyceniła jeden z nich na 324 tys. zł i wystąpiła o 160 tys. zł dofinansowania. Radni przyznali 50 tys. zł. Rok później koszt kolejnego etapu oszacowała na 550 tys. zł. Wnioskowała o 250 tys. zł publicznego wsparcia. Otrzymała 40 tys. zł.

Miasto przekazało więc parafii 90 tys. zł. Dwa dofinansowane etapy miały kosztować 874 tys. zł. Nie wiadomo, czy były to wszystkie prace wykonane w latach 2016–2020, czy tylko część większego remontu. Nie znamy jego całkowitego kosztu.

Parafia miała sfinansować odnowienie kościoła pieniędzmi z odszkodowania. Nie wiemy, ile wydała i dlaczego, chociaż dostała 72 mln zł, występowała o publiczne dotacje. Ani proboszcz parafii, ani rzecznik archidiecezji nie przedstawiają rozliczenia.

Kolejnym celem ogłoszonym dziewięć lat temu była adaptacja zabytkowej willi w Lesznie na dom dziecka. Archidiecezja przejęła budynek od sióstr elżbietanek.

Remont rozpoczął się we wrześniu 2015 roku, półtora roku przed wypłatą 72 mln zł odszkodowania poznańskiej parafii. Zakończył się w połowie 2018 roku i kosztował 4,8 mln zł.

Caritas archidiecezji poznańskiej finansowała inwestycję z kilku źródeł: miejskiej dotacji, darowizn, zbiórek oraz wpływów z 1 proc. podatku. Ustalamy, że 1,9 mln zł przekazała archidiecezja. To równowartość 2,6 proc. odszkodowania otrzymanego przez parafię.

Nie jesteśmy jednak w stanie ustalić, czy pieniądze przekazane przez archidiecezję pochodziły właśnie z tego odszkodowania. Maria Książkiewicz, rzeczniczka Caritas wyjaśnia, że archidiecezja, przekazując organizacji pieniądze, nie wskazuje ich źródła.

Zostają jeszcze dwa cele: magazyn Muzeum Archidiecezjalnego oraz stypendia dla dzieci i młodzieży. Prosimy rzecznika archidiecezji o rozliczenie również tych zapowiedzi. Pytamy, czy magazyn powstał, ile kosztował i z jakich pieniędzy został sfinansowany. Chcemy też wiedzieć, ile osób otrzymało stypendia i jaką kwotę na nie przeznaczono.

Odpowiedzi nie dostajemy.

ZGODNIE Z PRAWEM

Na kilkanaście szczegółowych pytań ks. Maciej Szczepaniak odpowiada jednym zdaniem: „Środki są wykorzystywane zgodnie z przepisami prawa, w tym prawa kanonicznego, między innymi na cele charytatywne, edukacyjne i duszpasterskie".

Tyle że zgodność z prawem nie jest tym samym co rozliczenie publicznych zapowiedzi. W 2017 roku to przedstawiciele archidiecezji zwołali konferencję prasową i wskazali pięć konkretnych celów, na które miały zostać przeznaczone miliony z odszkodowania. Dziewięć lat później nie chcą przedstawić rozliczenia tych pieniędzy. Nie wiemy, co się z nimi stało.

Historia odszkodowania ujawnia problem, który wraca dziś po sprzedaży Osiedla Maltańskiego. Parafia św. Jana Jerozolimskiego za Murami jest samodzielną kościelną osobą prawną. Ma własny majątek i budżet. Zgodnie z aktem notarialnym archidiecezja ma jej zapłacić 322,5 mln zł.

Ks. Maciej Szczepaniak nie wyjaśnia, czy na konto parafii wpłynie cała kwota, a jeśli tak, to kto będzie decydował o jej wydaniu: proboszcz czy arcybiskup?

Ks. Paweł Deskur, proboszcz parafii, odsyła nas do archidiecezji, bo – jak tłumaczy – „został poproszony, by nie rozmawiać z mediami".

Abp Zbigniew Zieliński już dziś daje do zrozumienia, że to archidiecezja będzie decydowała o przeznaczeniu setek milionów złotych. Wskazuje cele: edukacja, stypendia, budowa i renowacji kościołów, placówki dla potrzebujących.

Podobne deklaracje padły dziewięć lat temu.

OGŁOSZENIE PŁATNE
Kraj/34454722

WARMIA MAZURY®

Z Warmii i Mazur prosto na Bałtyk

Polska zyskała w Elblągu nową bramę na Bałtyk. Dzięki kanałowi przez Mierzeję Wiślaną statki płyną do Trójmiasta o ok. 52 mile morskie krócej i nie zależą od rosyjskiej cieśniny.

Dla firm z całej Polski to krótsza i tańsza droga, by wysyłać towary morzem, a dla nas wszystkich – szansa na niższe ceny w sklepach.

– Kanał to otwarte drzwi, ale ładunki popłyną dopiero wtedy, gdy za tymi drzwiami będzie sprawnie działający port, który będzie służył całej polskiej gospodarce. Największa szansa to nie sam przekop, ale Elbląg, który

Robert Turlej, członek zarządu województwa warmińsko-mazurskiego.

obsłuży znacznie więcej towarów. Dlatego planujemy rozwój toru wodnego i terminali, a kolejnym koniecznym krokiem jest dojazd koleją oraz drogą, tak by ładunki nie obciążały miasta – mówi Robert Turlej, członek zarządu województwa warmińsko-mazurskiego.

Port ma docelowo przyjmować jednostki do 100 m długości i 4,5 m zanurzenia. Miasto zleciło dokumentację nowego terminala przy ul. Żytniej, z bocznicą kolejową i przeładunkiem prosto ze statku do wagonu, oraz rozbudowy terminala przy ul. Radomskiej. Na port i jego otoczenie przewidziano ok. 200 mln zł z unijnego programu regionalnego.

Taka infrastruktura jest szansą dla firm rolno-spożywczych i przemysłowych regionu, a także dla ładunków ciężkich i ponadgabarytowych, które trudno wozić po drogach. Krótszy i tańszy transport to szansa na niższe koszty dla firm, od których wszyscy kupujemy żywność i produkty przemysłowe.

– Chcemy, żeby Elbląg uzupełniał Gdańsk i Gdynię jako wygodny port z nowoczesnym terminalem i dostępem do kolei i dróg. To zadanie dla całego regionu, a my wiemy, jak je zrealizować – dodaje Robert Turlej.

Za kilka lat statki z towarami z Warmii, Mazur, Powiśla i innych regionów mogą wypływać z Elbląga prosto na Bałtyk.

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

Dr n. med. Aleksandra Kalandyk-Konstanty*

...formowania się szkliwa z antybiotykiem

Hipomineralizacja trzonowcowo-siekaczowa (MIH) to jedno z najczęściej diagnozowanych zaburzeń rozwojowych szkliwa zębów u dzieci. Powstaje w czasie amelogenezy, czyli procesu formowania szkliwa.

Przyczyny powstawania MIH nie są jednoznaczne i wciąż stanowią przedmiot badań, ale specjaliści wskazują na kilka powtarzających się czynników ryzyka.

Bardzo często problem pojawia się u dzieci, które w pierwszych latach życia przechodziły poważne infekcje ogólnoustrojowe z wysoką gorączką.

Ważną rolę odgrywa także dieta. Niedobory wapnia, fosforu czy witamin – zwłaszcza D i A – mogą sprawić, że szkliwo stanie się słabsze i gorzej zmineralizowane.

Naukowcy coraz częściej zwracają uwagę również na wpływ środowiska, m.in. jakość wody czy obecność toksyn i metali ciężkich, a także na czynniki genetyczne, które mogą zwiększać podatność na wady rozwojowe szkliwa.

Na mineralizację szkliwa może źle też wpływać stosowanie silnych antybiotyków w okresie, gdy zęby dopiero się kształtują.

Istotny jest także fluor: w odpowiednich dawkach chroni i wzmacnia szkliwo, ale zarówno jego niedobór, jak i nadmiar w krytycznych momentach rozwoju może pozostawić na zębach trwały ślad. ● **Not. ET**

*stomatolożka z krakowskiej kliniki Loftdent

Liczba

94

PROC.
• **Polaków samodzielnie leczy przynajmniej część swoich dolegliwości – wynika z najnowszego STADA Health Report 2026, jednego z największych europejskich badań opinii dotyczących zdrowia**

PYTANIE DO... specjalistki medycyny estetycznej

Czy o kark warto dbać tak samo jak o przód szyi?

lek. Agnieszka Lew-Mirska

założycielka kliniki Self Esteem

Kilka lat temu podczas kongresu medycyny estetycznej w Paryżu usłyszałam pytanie, czy wykonuję zabiegi na szyję „po arabsku". Chodziło o podejście popularne w krajach Bliskiego Wschodu, gdzie zabiegi odmładzające szyję obejmują również kark. Od tamtej pory, planując terapie laserowe i inne zabiegi, coraz częściej proponuję pacjentom objęcie nimi i karku.

Dzięki odpowiedniej pielęgnacji i możliwościom medycyny estetycznej możemy przez długi czas utrzymywać skórę szyi w dobrej kondycji. Jeśli kark jest pomijany, z czasem różnica w wyglądzie skóry tych dwóch obszarów staje się coraz bardziej widoczna. Jednym z częstych błędów jest pomijanie karku podczas aplikacji kremów z filtrem przeciwsłonecznym. A promieniowanie UV przyspiesza procesy fotostarzenia i sprzyja powstawaniu przebarwień. Zmiany te są szczególnie widoczne, kiedy upinamy włosy. Coraz częściej o zabiegi na kark pytają mężczyźni.

Wygląd okolicy karku i szyi zależy również od napięcia mięśni. Nadmierne napięcie może wpływać na postawę ciała i wiązać się z dolegliwościami bólowymi. To obszar, którym zajmują się fizjoterapeuci, ortopedzi czy neurolodzy. W określonych wskazaniach medycznych stosuje się także terapię toksyną botulinową, znaną powszechnie z zabiegów redukujących zmarszczki.

W medycynie estetycznej popularność zyskał zabieg określany potocznie jako „Barbie botox". Polega na podaniu toksyny botulinowej w mięśnie czworoboczne. Ma to zmniejszyć ich aktywność i dać efekt smuklejszej, optycznie wydłużonej szyi. Trzeba jednak pamiętać, że to procedura wymagająca odpowiednich kwalifikacji lekarza. ●

Not. Katarzyna Staszak

Profilaktyka raka płuca

W drugiej połowie października pierwsi pacjenci będą mogli skorzystać z nowego, finansowanego przez NFZ programu profilaktyki raka płuca. Jego podstawą jest niskodawkowa tomografia komputerowa (NDTK), ale badanie nie jest przeznaczone dla wszystkich. O kwalifikacji do programu decydują przede wszystkim wiek, historia palenia oraz dodatkowe czynniki ryzyka. ● Więcej na pacjent.gov.pl

FOT. RAWPIXEL.COM

Nie tylko zdrowie i sprawność

O czym marzą starsi ludzie z domów opie

Starsi ludzie w domach opieki często są sprowadzani do roli tych, którzy otrzymują pomoc. A sami też chcieliby coś dawać innym. Choćby zaprosić znajomą na kawę i poczuć się gospodarzem.

Ewa Tomkowska

„Uprzejmie proszę Mikołaja o strój do trumny: garnitur czarny, koszula biała, buty czarne, skarpety. Jestem osobą samotną. To będzie dla mnie wielka radość. Chciałbym odejść z godnością. Nie mam nikogo, kto mógłby mi w tym pomóc" – napisał w liście Krzysztof, lat 85.

To jeden z listów do św. Mikołaja, który został napisany w ramach akcji Fundacji Święty Mikołaj dla Seniora. Celem inicjatywy jest sprawianie radości seniorom z domów opieki w całej Polsce. Od 2018 roku Fundacja Święty Mikołaj dla Seniora zbiera listy pisane przez mieszkańców domów opieki oraz osoby korzystające z placówek wsparcia dziennego. W ramach „Akcji Listy" trafiają one do darczyńców, którzy wybierają te prośby i marzenia, które chcieliby spełnić.

DIALOG MIĘDZYPOKOLENIOWY

List pana Krzysztofa najmocniej zapadł w pamięć Roksanie Góral, prezesce Zarządu Fundacji i założycielce Fundacji: – Uświadomił mi, że musimy osobom starszym dać samodzielnie mówić o swoich potrzebach. Nawet o takich, których my, młodsi, nie chcemy słyszeć. Pan Krzysztof miał prawo odejść na własnych zasadach – mówiła mi Roksana.

Założycielka Fundacji ma jedną ważną misję w życiu – chce tworzyć dialog międzypokoleniowy. Zależy jej na pomocy i wysłuchaniu osób zamieszkujących domy opieki, ale też na tym, by młodzi zrozumieli osoby starsze. Dlatego postanowiła poprosić socjologów, by przyjrzeli się w sposób badawczy listom seniorów do św. Mikołaja.

„Raport, który powstał na bazie listów, jest dla mnie ważny, ponieważ pozwala usłyszeć osoby, o których bardzo często mówią inni. Ich potrzeby opisujemy przez zdrowie, sprawność i zakres niezbędnej pomocy. Tymczasem w listach one same wybierają, co chcą o sobie powiedzieć. Piszą o dawnym zawodzie, ulubionej muzyce, miłości, poczuciu humoru, marzeniach i tym, co nadal chciałyby zrobić dla kogoś innego. Pokazują, jak wiele tracimy z oczu, kiedy człowieka zaczynamy postrzegać przede wszystkim przez jego potrzebę opieki" – napisała w raporcie Roksana Góral.

Badacze przeczytali listy na dwa różne sposoby. Ścieżka pierwsza objęła 5049 listów wylosowanych z 76 015 zgromadzonych w pięciu edycjach akcji. Losowanie ich było systematyczne: brano co enty list. Każdy list analizowany był według tego samego zestawu pytań. Badacze sprawdzali, czy pojawia się temat zdrowia, rodziny, pracy, samotności; o co konkretnie autor prosi; jakie emocje nazywa. Odpowiedzi były zapisywane w jednolitym formacie.

Ścieżka druga polegała na wnikliwym czytaniu. Objęła 300 listów przeczytanych w całości, zdanie po zdaniu, z uwagą na ton wypowiedzi, na to, co autor przemilcza, na żarty, na drżący charakter pisma, na rysunek choinki na marginesie.

Dla socjologów listy to materiał rzadko spotykany w badaniach nad starzeniem się. Stanowią one obszerny zbiór swobodnych wypowiedzi osób, o których zazwyczaj mówi się w trzeciej osobie.

– Czasami wydaje nam się, że dobrze znamy potrzeby bliskich nam osób starszych. Nie zawsze jednak tak jest. Warto pytać seniorów o ich marzenia i drobne przyjemności. To ważne, bo pokazuje, że ich zdanie, potrzeby i pragnienia również się liczą – tłumaczy Monika Lasota, psycholożka, certyfikowana psychoterapeutka poznawczo-behawioralna, założycielka Pracowni Psychoterapii i Szkoleń „Softeja". Doświadczenie zawodowe zdobywała m.in. w poradni zdrowia psychicznego, na oddziałach szpitalnych oraz w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, gdzie wspierała seniorów i osoby przewlekle chore.

W ROLI BIORCY

– Zdarza się, że kierując się troską, skupiamy się przede wszystkim na tym, czego osoba starsza potrzebuje od nas. Tymczasem warto pamiętać, że ona również może chcieć coś dawać od siebie, choćby poczęstować kogoś kawą. Takie drobne gesty mogą wzmacniać poczucie sprawczości i bycia potrzebnym – dodaje psycholożka.

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

TYLKO ZDROWIE

FOT. PIXEL-SHOT/SHUTTERSTOCK

ki

Osoby starsze w domach opieki często ustawione są w roli biorcy. Tego, kto otrzymuje pomoc, opiekę albo wsparcie. Analiza listów do św. Mikołaja pokazała, że seniorom brakuje chwil, kiedy mogą się czymś z kimś podzielić.

„Od Ciebie, kochany Mikołaju, chciałabym dostać kawę (najbardziej lubię Jacobs zielony, ale oczywiście może być inna) i coś do kawy, i może jeszcze herbatkę, i soczek malinowy, żebym mogła zimowymi wieczorami poczęstować znajomych. Ciebie, Mikołaju, również zapraszam do nas na kawkę" – napisała Irena, lat 78.

Autorzy raportu zwracają uwagę, że własna paczka kawy pozwala zaprosić, poczęstować i przyjąć kogoś u siebie, a więc wystąpić w roli gospodarza. Zaproszenie Mikołaja „do nas na kawkę" trudno w tym świetle uznać wyłącznie za zwrot grzecznościowy; można w nim widzieć próbę przywrócenia pewnej symetrii w relacji.

– Osoby, które wymagają pomocy, zazwyczaj znajdują się w roli osoby otrzymującej. Uzyskują coś od personelu albo bliskich. Ale ta potrzeba, żeby nie tylko doświadczać troski, ale mieć możliwość troszczenia się o innych, jest bardzo naturalna. Dla wielu ludzi możliwość dawania czegoś od siebie innym nadaje życiu sens – mówi Monika Lasota.

– Jeśli chcemy mieć lepszą relację ze swoją babcią lub mamą, to musimy dbać o partnerstwo w komunikacji, nawet jeśli ono jest iluzoryczne. Nikt nie chce być traktowany z góry. Ja za 30 lat wciąż będę tą samą Roksaną i będę miała podobne potrzeby jak dzisiaj. Nie będę innym człowiekiem – podkreśla Roksana Góral.

I COŚ DLA WŁASNEJ PRZYJEMNOŚCI

W listach często powraca potrzeba zachowania własnej tożsamości i poczucia odrębności. W domach opieki wiele rzeczy jest wspólnych: kosmetyki i środki myjące stoją w łazience do dyspozycji wszystkich, fryzjer przychodzi w wyznaczone dni. Dlatego prośba o konkretne perfumy czy ubranie jest, zdaniem autorów raportu, czymś więcej niż wyrazem osobistych upodobań. Można w niej dostrzec pragnienie zachowania własnej indywidualności w miejscu, w którym codzienne życie siłą rzeczy podlega wspólnym regułom.

„Lubię dbać o siebie, wyglądać kobieco, mam blond włosy do ramion, farbowane i grube. Cieszę się, gdy mogę wyglądać ładnie... miło będzie, gdy będę mogła mieć w swojej garderobie czarny dres rozmiar XL. Czarny, bo jest on elegancki i pasuje do wszystkiego" – napisała Elżbieta, lat 76.

Kosmetyki i środki higieny były drugą najczęściej pojawiającą się w listach kategorią marzeń. Często prośby o nie łączyły się z wypowiedziami dotyczącymi potrzeby zachowania samodzielności. Ogolenie się własną maszynką albo ułożenie włosów własną lokówką należy do nielicznych czynności, które człowiek w placówce wykonuje sam, po swojemu i w wybranym przez siebie momencie.

– Cieszy mnie to, że motywacją do poproszenia o konkretny prezent była często po prostu chęć sprawienia sobie przyjemności. Myśląc o osobach starszych, które na co dzień wymagają opieki, często koncentrujemy się przede wszystkim na ich potrzebach zdrowotnych i bytowych, czyli na tym, co niezbędne do codziennego funkcjonowania. Tymczasem łatwo zapomnieć, że także dla nich ważne są codzienne przyjemności, takie jak zjedzenie czegoś dobrego czy użycie ulubionego kremu – zwraca uwagę psycholożka.

WIĘCEJ NIŻ DOTYK MEDYCZNY

Najczęściej powtarzającą się kategorią prezentów w przebadanych listach były koce polarowe, grube skarpety, piżamy, kapcie z futerkiem, szlafroki i flanelowa pościel. Prośbom tym towarzyszył często dosłowny motyw zimna: „jest mi zimno", „marzną mi stopy", „na chłodne wieczory". A także inny wątek, niezwiązany już z temperaturą, a z ciepłem fizycznym, z potrzebą czułości i opieki.

„Bardzo proszę o puszysty ciepły kocyk, którym się otulę [...]. Lubię tu święta, bo jest wesoło, tylko brak mi matczynego ciepła" – napisała Wanda, lat 56.

Według autorów raportu zapotrzebowanie na ciepło ma w wypowiedziach seniorów dwie warstwy, które nakładają się na siebie i wzajemnie wzmacniają. Jedna z nich to warstwa fizjologiczna. Zaburzenia krążenia obwodowego, wielochorobowość oraz wielogodzinne unieruchomienie w łóżku lub na wózku sprawiają, że chłód bywa odczuwany znacznie dotkliwiej. Nie chodzi zatem o preferencję estetyczną, lecz o realny dyskomfort utrzymujący się przez większą część doby.

Druga warstwa jest relacyjna. W warunkach instytucjonalnych dotyk drugiego człowieka bywa niemal wyłącznie elementem czynności zawodowej: mycia, ubierania, karmienia, podawania leków. Dotyk bezinteresowny, taki jak przytulenie czy ujęcie za rękę bez konkretnego powodu, zdarza się rzadziej. Miękki koc, w który można się „otulić", częściowo tę lukę wypełnia.

– Osoby starsze czasami traktuje się jak dzieci, nie wiemy, jak do nich podchodzić, dlatego dystansujemy się od nich. A każdy z nas dotyku i czułości będzie potrzebował do końca swoich dni. Pielęgniarka nie wypełni tej luki – podkreśla założycielka Fundacji.

– Personel placówek opiekuńczych dokłada wielu starań, by zapewnić mieszkańcom troskę i wsparcie. Musimy jednak pamiętać, że dotyk związany z czynnościami pielęgnacyjnymi, nawet jeśli towarzyszy mu życzliwość, nie jest tym samym co czułość i bliskość ze strony najbliższych – dodaje Monika Lasota.

NIE TYLKO LISTA ŻYCZEŃ

Listy do św. Mikołaja pisane przez mieszkańców i uczestników placówek opiekuńczych rzadko bywają wyłącznie spisami życzeń. Prośba o konkretną rzecz jest tylko jednym z elementów listu, obok niej autorzy umieszczają informacje o swoim zdrowiu, rodzinie, dawnej pracy i wspomnieniach, których nikt od nich nie oczekiwał.

– Pamiętajmy, że osoby starsze to grupa, która nie ma siły już krzyczeć, skandować, że coś im się należy. To osoby pogodzone ze swoim losem. Przez to często niewidzialne. Stąd pomysł na te listy – chciałam oddać głos mieszkańcom domów opieki – tłumaczy cel akcji Roksana Góral. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34455560

DO 24 PAŹDZIERNIKA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej"
na listopad u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do Wyborcza.pl*
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

CENA 199,99 zł**
OSZCZĘDZISZ CO NAJMNIEJ 50 zł

Dostęp także do Wyborcza.pl*

*Prenumeratorów teczkowych zapraszamy do Klubu „Wyborczej". Jego członkowie mogą m.in. uczestniczyć w spotkaniach online z redakcją i jej gośćmi. Dodatkowo Klubowicze mają dostęp do archiwum tekstów „Wyborczej". Co zrobić, by zostać członkiem Klubu: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-16). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej.
**Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

2 RP

eprasa.pl 907b571b61

W dniu 14 października 2026 roku zmarł

ŚP

Andrzej Korman

fizyk,
wieloletni pracownik Wydziału Chemii i Fizyki Technicznej WAT,
Instytutu Problemów Jądrowych, potem Narodowego Centrum Badań Jądrowych.
Pasjonat żeglarstwa i szybownictwa.
Niezwykle wrażliwy i delikatny człowiek.

Msza święta odbędzie się 23 października 2026 roku o godzinie 11.00
w sali A domu Pogrzebowego na Cmentarzu Północnym w Warszawie.

O czym zawiadamia pogrążona w głębokim smutku

żona

www.nekrologi.wyborcza.pl/34458166

ODESZLI.pl
Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

Sopot

Prezydent Sopotu
ul. Kościuszki 25/27
81-704 Sopot

Prezydent Sopotu informuje,
o wyłożeniu projektu operatu opisowo – kartograficznego modernizacji ewidencji gruntów dla obrębów ewidencyjnych: 226401_1.0044, 226401_1.0047, 226401_1.0049, 226401_1.0051

Zgodnie z art. 24a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo Geodezyjne i Kartograficzne (tekst jednolity Dz.U. 2024 poz. 1151 ze zm.), Prezydent Miasta Sopotu informuje o wyłożeniu do wglądu osób fizycznych, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej projektu operatu opisowo – kartograficznego modernizacji ewidencji gruntów dla obrębów ewidencyjnych 226401_1.0044, 226401_1.0047, 226401_1.0049, 226401_1.0051.
Miejsce: siedziba Urzędu Miasta Sopotu przy ul. Rzemieślniczej 17-19, pokój nr 222
Termin: od 9 listopada do 30 listopada 2026 r. w godzinach pracy urzędu tj. poniedziałek 9.00-17.00, wtorek, środa, czwartek, piątek 7.30-15.30, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej (pod adresem https://mapa.um.sopot.pl).

Każdy, czyjego interesu prawnego dotyczą dane ujawnione w projekcie operatu opisowo – kartograficznego, może w okresie wyłożenia projektu do wglądu zgłaszać uwagi do tych danych.

Upoważniony pracownik Urzędu Miasta Sopotu przy udziale przedstawiciela wykonawcy prac geodezyjnych związanych z modernizacją, w terminie 15 dni roboczych, od upływu terminu wyłożenia do wglądu projektu operatu opisowo – kartograficznego, rozstrzyga o przyjęciu lub odrzuceniu uwag zgłoszonych do tego projektu, po czym informuje zgłaszającego uwagi o sposobie ich rozpatrzenia. Po upływie powyższego terminu, dane objęte modernizacją, zawarte w projekcie operatu opisowo – kartograficznego stają się danymi ewidencji gruntów i budynków i podlegają ujawnieniu w bazie danych. Informację o tym Prezydent Miasta Sopotu ogłasza w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Sopotu.

Zarzuty zgłoszone po terminie 30 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego traktuje się jako wnioski o zmianę danych objętych ewidencją gruntów i budynków.

Prezydent Miasta Sopotu
Magdalena Czarzyńska-Jachim

Kraj/34457377

Sygnatura akt sprawy VIII Ns 564/25

OGŁOSZENIE

W Sądzie Rejonowym w Chorzowie
w sprawie o sygn. VIII Ns 564/25 toczy
się postępowanie z wniosku Stanisława Mizery
o stwierdzenie nabycia spadku po Teresie Helenie
Galusz domu Smaga córce Czesława i Stanisławy,
zmarłej w dniu 6 sierpnia 2019 roku
w Chorzowie, ostatnio zamieszkałej w Chorzowie.
W skład spadku wchodzi udział
w nieruchomości.

Sąd wzywa wszystkich spadkobierców
po Teresie Galus, aby w terminie 3 miesięcy
od ukazania się ogłoszenia zgłosili się do Sądu
i wykazali swe prawa do spadku, gdyż
w przeciwnym razie mogą zostać pominięci
w postanowieniu o stwierdzenie nabycia spadku

Kraj/34458172

Znak: GP.6620.2.2.2026 Grodzisk Wlkp. dnia 20 października 2026r.

ZAWIADOMIENIE

Na podstawie art. 24 a ust. 4 i 5 ustawy z dnia 17 maja 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024r. poz. 1151 ze zm.), zwanej dalej Pgik,

Starosta Grodziski zawiadamia, że:

w dniach od 6 listopada 2026 r. do 30 listopada 2026r. w godzinach 7.30 – 15.30

w siedzibie Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wlkp. ul. Żwirki i Wigury 1, 62-065 Grodzisk Wlkp. bud. A pok. 5a (Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej),

zostanie wyłożony do wglądu osób fizycznych, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej – Projekt operatu opisowo-kartograficznego opracowany w wyniku modernizacji ewidencji gruntów i budynków dla obrębu ewidencyjnego Blinek, gmina Rakoniewice TERYT: 300504_5.0002.

Dokumentacja projektu składa się z rejestru gruntów, budynków i lokali oraz mapy ewidencyjnej i opracowana została na podstawie przepisów art. 4 ust 1a pkt2 i art. 20 ust.1-3 ustawy Pgik oraz przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2024r. poz. 219 ze zm.).

W okresie wyłożenia projektu operatu opisowo-kartograficznego każdy, czyjego interesu prawnego dotyczą dane ujawnione w tym operacie będzie mógł zgłaszać do nich uwagi.

Wyłożenie elektroniczne odbywać się będzie na podstawie wniosków zainteresowanych osób, złożonych poprzez elektroniczna skrzynkę podawczą ePUAP lub wniosków opatrzonych podpisem elektronicznym przesłanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Upoważniony pracownik Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wlkp., posiadający uprawnienia, o których mowa w art. 43 pkt 2 ustawy Pgik przy udziale przedstawiciela Wykonawcy prac geodezyjno kartograficznych wymienionego w § 4, w terminie 15 dni roboczych od upływu terminu wyłożenia do wglądu projektu operatu opisowo-kartograficznego, rozstrzygnie o przyjęciu lub odrzuceniu uwag zgłoszonych do tego projektu, po czym poinformuje zgłaszających o sposobie rozpatrzenia ich uwag oraz sporządzi w protokole wzmiankę o treści zgłoszonych uwag i sposobie ich rozpatrzenia.

Po upływie terminu wyłożenia dane objęte modernizacją zawarte w projekcie operatu opisowo-kartograficznego stają się operatem ewidencji gruntów i budynków. Informacja o tym zostanie ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wlkp.

Z poważaniem.
Starosta Grodziski
Mariusz Zgaiński

Kraj/34457753

Lasy Państwowe Nadleśnictwo Skierniewice

OGŁOSZENIE
O PISEMNYM NIEOGRANICZONYM PRZETARGU NA SPRZEDAŻ RUCHOMOŚCI BUDYNKU MIESZKALNEGO OSADA KACZEW (NR INW. 110/00038)

Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Skierniewice z siedzibą w Makowie, ul. Zwierzyniec 2, 96-100 Skierniewice, NIP: 836 000 62 56, nr tel.: 46 831 20 18, e-mail: skierniewice@lodz.lasy.gov.pl informuje o sprzedaży ruchomości (bez działki gruntu) tj. budynku mieszkalnego – drewnianych elementów konstrukcyjnych budynku o numerze inw. 110/00038. Sprzedaż polega na rozbiórce elementów budynku przez Kupującego i przeniesieniu go wraz z odbudową w inną, własną lokalizację zgodnie z wytycznymi/uzgodnieniami Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Więcej informacji na temat przetargu nieograniczonego znaleźć można pod adresem:
https://www.gov.pl/web/nadlesnictwo-skierniewice/wystapienia-komunikaty-i-ogloszenia

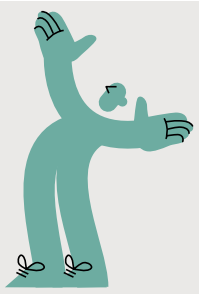
Kraj/34458176

OGŁOSZENIE

Przed Sądem Rejonowym w Płocku sygnatura akt I Ns 599/24 toczy się postępowanie z wniosku ALIOR BANK spółki akcyjnej w Warszawie o stwierdzenie nabycia spadku po Marianie Macieju Świerczewskim synu Władysława i Marianny, zmarłym 10 kwietnia 2023 roku w Płocku, ostatnio stale zamieszkałym w Płocku. Sąd wzywa wszystkich ewentualnych spadkobierców aby w ciągu 3 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się do tutejszego Sądu i udowodnili swe prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Kraj/34458155

Słówko NOWOŚĆ
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ
POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny.
Nasi najlepsi redaktorzy. Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 907b571b61

Ta plaga rozlała się na Europę. Polska nie jest wyjątkiem

Stałym fragmentem gry w polskiej ekstraklasie – obok rzutów wolnych, autów i tym podobnych – są sędziowskiego kontrowersje. Całe środowisko wokół piłki utyskuje: mamy słabych sędziów. I choć nie mam zamiaru z tym twierdzeniem walczyć, to jednak uważam, że to tylko fragment szerszego obrazu.

Michał Kiedrowski

• **6 lipca 2024 roku, Düsseldorf. Anglik Harry Kane (w środku) i Szwajcar Fabian Schär (z prawej) dyskutują z sędzią Daniele Orsato podczas meczu ćwierćfinałowego UEFA Euro** FOT. ARNE DEDERT/ DPA/PAP

Michel Platini, którego szwajcarski sąd uwolnił w ubiegłym roku od zarzutu korupcji, której miał się dopuścić w czasach, gdy szefem Międzynarodowej Federacji Piłki Nożnej był Sepp Blatter (on też okazał się ostatecznie niewinny), przeżywa dni swego triumfu. Gdy jeszcze był szefem Europejskiej Unii Piłkarskiej, gorąco oponował przeciwko wprowadzeniu do piłki nożnej wideoweryfikacji. Zamiast tego wpadł na pomysł, by arbitrowi głównemu dodać jeszcze dwóch sędziów, których jedynym zadaniem było sygnalizowanie przewinień w polu karnym.

Czynnik ludzki wciąż gra rolę w sędziowaniu

– Jeśli masz dodatkowego sędziego, może on zobaczyć, czy piłka przekroczyła linię bramkową, a także zagrania ręką. Nie potrzebujesz innego systemu. Wszyscy zgadzają się, że trzeba pomagać sędziom. Dwie dodatkowe pary oczu skupione na polach karnych są cenną pomocą – mówił Platini w wywiadach.

Eksperyment, który UEFA zaczęła testować w sezonie 2008/09, ostatecznie porzuciła po sezonie 2016/17. Dwa lata później europejska federacja wprowadziła już wideoweryfikację.

Platini był najgłośniejszym jej przeciwnikiem. Uważał, że piłka nożna „musi pozostać ludzka". – Gdybym dziś był prezesem FIFA, taki system by nie istniał – powiedział w ubiegłym roku w wywiadzie dla „La Gazzetta dello Sport" i dodał: – VAR nie rozwiązuje problemów, bo leżą one gdzie indziej. Piłka nożna musi pozostać ludzka. Jedyną możliwością wykorzystania VAR jest określenie spalonego. Wszystko inne podlega interpretacji, a sędziowie powinni podejmować decyzje na podstawie zasad, a nie monitorów.

Można powiedzieć, że jeśli chodzi o czynnik ludzki, to VAR wcale go nie wyeliminował. Spójrzmy na ostatnie kolejki Ekstraklasy i pomyłki arbitrów. Kontrowersje wzbudził mecz Legia Warszawa – Wisła Kraków, gdy gospodarze zdobyli gola po nieprawidłowo przyznanym wyrzucie z autu, a duża część ekspertów uznała, że Krakowianom należał się też rzut karny. Wzburzenie wywołały też decyzje arbitra z meczu Jagiellonia Białystok – Górnik Zabrze. – Zastanawiam się, czy nie lepiej byłoby wrócić do sędziowania bez VAR-u po prostu, bo ja wyliczyłem w tej kolejce sześć poważnych błędów sędziów VAR – powiedział w Canal+ Sport Adam Lyczmański, były sędzia międzynarodowy, a obecnie ekspert telewizyjny od spraw sędziowskich.

Nie brakuje zwolenników tego typu pomysłów. W Bundeslidze kibice głośno domagają się tego na stadionach. Błędy sędziów okazują się bowiem nie tylko polską specyfiką. Wystarczy spojrzeć nawet na te najlepsze ligi, żeby zobaczyć, że VAR wcale nie wyeliminował „czynnika ludzkiego", ale jeszcze mnoży kontrowersje.

Przeżywają to w Hiszpanii, Anglii czy we Włoszech. Cytat z serwisu Football Italia: „Włoska piłka nożna od dawna ma skomplikowaną relację z technologią, ale sezon 2025/26 doprowadził to napięcie do ostatecznego punktu krytycznego. Przy ponad 1080 odnotowanych interwencjach w tym sezonie debata nie dotyczy już tego, czy technologia powinna być częścią piłki nożnej, lecz czy osoby ją obsługujące są w stanie zachować integralność ligi". W obecnym sezonie szef włoskich sędziów Daniele Orsato publicznie przyznał, że arbitrzy popełnili kilka konkretnych błędów przy ocenie sytuacji VAR w Serie A i Pucharze Włoch.

W Hiszpanii debata o sędziach wybucha co kolejkę. Można powiedzieć, że mamy do czynienia z licytacją, kogo arbitrzy bardziej skrzywdzili. Na pierwszy plan wybija się tu Real Madryt, który po tzw. aferze Negreiry uczynił prześladowanie przez sędziów elementem swojej tożsamości. I tak jak w Polsce hiszpańskie media ubolewają nad głębokim kryzysem krajowego sędziowania. A najlepszy dowód na poparcie swojej tezy miały, gdy w ostatniej serii meczów Ligi Mistrzów, Ligi Europy i Ligi Konferencji UEFA nie wybrano do prowadzenia meczów żadnego sędziego z Hiszpanii. „Po najnowszych skandalach w La Liga, takich jak derby czy kontrowersyjne wyrzucenie Viniciusa z boiska przeciwko Villarrealowi, organizacja [UEFA] zdecydowała się unikać problemów i nie wyznaczać nikogo do żadnego z 54 meczów rozegranych w tym tygodniu" – napisał serwis OkDiario.

Obietnice okazały się fałszywe

W Anglii kontrowersje wokół sędziowania wybuchały od początku wprowadzenia wideoweryfikacji. Ostatecznie Premier League zdecydowała się na publikowanie na swoich stronach głosu niezależnego panelu ekspertów, który oceniał prawidłowość decyzji VAR zapadających w ligowych meczach. Według ich kryteriów 89 procent decyzji w tym sezonie było prawidłowych.

I gdy się tak przyglądam tym wszystkim kontrowersjom, to nasuwa mi się wniosek, że w całej tej krytyce, z którą spotykają się arbitrzy, to ich poziom sędziowania jest tylko jednym z czynników budujących atmosferę wokół ich pracy. Zupełnie pomijany jest szerszy obraz, a przede wszystkim to, że wideoweryfikacja nie spełniła obietnicy, którą wielu kibiców z nią wiązało. Nie wyeliminowała wszystkich błędów sędziowskich. Okazało się, że czynnik ludzki wciąż ma ogromne znaczenie, bo nawet czytelny obraz na monitorze można różnie interpretować. Obietnica powszechnej sprawiedliwości okazała się fałszywa.

Drugą rzeczą, która nam umyka, jest to, że wideoweryfikacja została wprowadzona, by wyeliminować najgrubsze błędy arbitrów. Żeby już nikt nie uznał Diego Maradonie czy Janowi Furtokowi gola strzelonego ręką. Żeby arbiter nie uznawał gola, gdy piłka znalazła się za linią bramkową przez dziurę w siatce, jak to miało miejsce podczas meczu Bayern Monachium – FC Nuernberg w 1994 roku. Żeby nie powtórzyła się sytuacja z mundialu 2010 roku, gdy Frank Lampard strzelił przepięknego gola Niemcom, ale sędzia nie zauważył, że piłka odbiła się dobre pół metra za linią bramkową zanim wygarnął ją stamtąd Manuel Neuer. Żeby następny Toni Schumacher nie pozostał bezkarny za znokautowanie rywala i wybicie mu dwóch zębów. I śmiało można powiedzieć, że te zadania VAR w gruncie rzeczy spełnił.

Rewolucja została zatrzymana w pół drogi, bo wciąż są sytuacje, w których VAR nawet nie ma prawa interweniować, ale to zawieszenie ma swoje przyczyny. Coraz większy zakres stosowania VAR wpłynie na przebieg gry. Mecze staną się dłuższe przez przerwy na weryfikację, płynność gry zostanie zakłócona. Właściwie trzeba by wymyślać piłkę nożną na nowo, by zespół czy trener mieli prawo przerywać bieg meczu zaraz po przewinieniu, którego nie zauważył arbiter. Ileż byłoby tu możliwości, by zakłócić rywalowi dobrze rozwijającą się akcję takim taktycznym manewrem. Taktyczne challenge wideo, by wybić rywala z uderzenia, znamy już z siatkówki. Jeśli chcielibyśmy mieć je w piłce nożnej – a są takie propozycje – to musielibyśmy dobrze przemyśleć ich stosowanie.

Coś się musi zmienić

Jednak jakieś zmiany, by sędzia mógł łatwiej podążać za akcją, powinny być testowane i wprowadzane. Piłka nożna w ciągu ostatnich 20 lat stała się dyscypliną coraz szybszą. Intensywność gry mierzona w liczbie zmian fazy obrony i ataku, liczbie podań, odbytych sprintów itp. jest od 20 do 50 procent większa niż 20 lat temu.

A na koniec warto wspomnieć, że w całej tej dyskusji na temat sędziowania ważną rolę odgrywają serwisy społecznościowe. Błędy, które jeszcze kilka lat temu mogły arbitrom ujść na sucho, są nagłaśniane i docierają do tysięcy kibiców. A że te serwisy mają to do siebie, że wpadki i błędy niosą się lepiej niż dobre decyzje, to wrażenie, iż mamy do czynienia z poważnym kryzysem sędziowania w każdym zakątku Europy, jest powszechne.

I można byłoby tu zaapelować o większą powściągliwość w ocenie arbitrów i większe zrozumienie dla ludzkich ograniczeń. To jednak w dzisiejszych czasach postulaty nie do spełnienia. Trudno takie apele brać na poważnie w czasach, gdy z jednej strony najważniejsze są emocje, a z drugiej każdą decyzję można wymierzyć w konkretnej wartości pieniężnej. ●

SPORT.PL
- **Lech i Jagiellonia po meczach w Lidze Europy**
- **Łukasz Milik o kulisach działania Górnika Zabrze**
- **Maja Chwalińska i wnioski ze świetnego sezonu – co się zmieni?**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na **Sport.pl**

Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

34456452

wyborcza

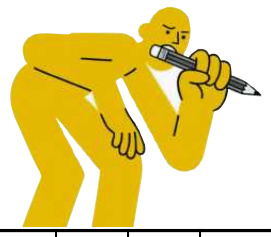
REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl 907b571b61

krzyżówka

■	1	2		3		■	4	5		6		7
8	■		■		■	9	■		■		■	
	■		■	10								
11					■		■		■		■	
	■		■		■	12			13			
14							■	■		■	■	
	■		■		■		■	■		■	■	
■	15		16				■	17		18		■
19	■	■		■	■		■		■		■	20
	■	■		■	■	21						
22		23		24			■		■		■	
	■		■		■		■	25				
26									■		■	
	■		■		■		■		■		■	
27						■	28					■

Hasło:

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) pik i ..., czarne karciane kolory
4) tatrzański szczyt
10) przyznawane uzdolnionym uczniom
11) dosłowne przytoczenie czyichś słów
12) czarownicy plemienni
14) Witold, zagrał Duńczyka w komedii kryminalnej „Vabank"
15) beczka – bednarstwo, kulbaka – ?
21) ... zawsze zdąży (powiedzonko)
22) pojazdy przystosowane do poruszania się na lądzie i na wodzie
25) odcinki Tour de Pologne
26) do nabycia w zakładzie jubilerskim „Saturn"
27) kwiatowa słodycz
28) Bob uhonorowany Oscarem, Grammy i literackim Noblem

Pionowo:
2) towarzyszą podjęciu trudnej decyzji
3) lokal serwujący kebaby, hot dogi
5) imię Jarockiej, piosenkarki
6) prawnik świadczący usługi instytucjom, firmom
7) arystokratka w tytule opery Stanisława Moniuszki
8) mięsień dwugłowy ramienia
9) średnie techniczne lub wyższe
13) Brookliński – w Nowym Jorku
16) ... oceaniczne, duże ssaki morskie z rodziny delfinowatych
17) Kotor – Czarnogórcy, Maribor – ?
18) ślubna – zamówiona w kwiaciarni
19) może być do włosów przetłuszczających się
20) wznieść się na ... swoich możliwości
23) malowidło na suficie kościoła
24) największy przebój zespołu Wilki

Rozwiązanie „krzyżówki" nr 145 z 22.10:
Poziomo: 1) tempo **4)** grafik **10)** oszczerca **11)** front **12)** znachor **14)** Seattle **15)** Copperfield **21)** empiryk **22)** ordynus **25)** rzeki **26)** znawczyni **27)** wpadka **28)** umiar
Pionowo: 2) eldorado **3)** prototyp **5)** rózga **6)** Firth **7)** kwadrat **8)** Mufasa **9)** Szczebrzeszyn **13)** Cave **16)** pasy **17)** imperium **18)** lornetka **19)** Chorzów **20)** ukwiał **23)** Diana **24)** nocek
Hasło: Flaga Danii.

sudoku

	1			3	5	4		8
5	8		4	6		7	2	
4	3			9		6		1
		1	6		4		7	
7				2	3			
2	6		5	7	9			4
	2	5			6	3	8	7
		6					4	5
	4			5	8	2	1	

	1							4
	7	4	9				2	8
		2		4				
	2		4	5		6		
		3			7			2
	8				2	7		
1		7						3
4	6	8			3			
				1				

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

T	G	O	P	O	R	M
R	R	E	F	Z	G	U
I	A	O	S	S	P	D
U	R	K	O	N	O	N
M	A	J	R	O	N	E
F	B	O	D	W	U	R
A	R	Z	Y	T	R	E
T	A	Z	H	C	A	F
O	R	O	L	A	R	E

referendum szop hydrosfera krajobraz
ponuractwo triumfator

Hasło z 22.10: barmani

skojarzenia

Książka	Tytan	Skała	Pełnia
Madejowe łoże	Jeżozwierz	Zator	Kręg szyjny
Szczyt	Sprzęt z siłowni	Korki	Muszyna
Zakopane	Kasztan	Zenit	Apogeum

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 22.10:
Smacznego!: Cepeliny, Muffiny, Jeżynomaliny, Oberżyny.
Fantastyczne istoty: Gobliny, Ondyny, Dżiny, Gremliny.
Elementy ukształtowania terenu: Połoniny, Równiny, Drumliny, Doliny. **Resztki, odpadki, pozostałości po czymś:** Trociny, Mydliny, Strużyny, Obierzyny

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

wyborcza

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 23 października 2026 | Redaktorka prowadząca **Beata Strąk**

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Kibole Ruchu Chorzów włamali się do zakładu mięsnego

Przeprosili i w ratach płacą za szkodę

Oskarżeni o włamanie pseudokibice zawarli z biznesmenem ugodę. – Nie wpłynęło to na naszą ocenę przestępstwa – podkreśla prokurator Lechosław Perz. Z wydanego przez sąd wyroku nikt nie jest zadowolony.

Marcin Pietraszewski

FOT. DOMINIK GAJDA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Sprawa dotyczy czterech mieszkańców Chorzowa oraz ich kolegi z Rudy Śląskiej. Wszyscy są powiązani ze środowiskiem pseudokibiców Ruchu Chorzów. Część z nich trenuje sporty walki, byli związani z chorzowskim klubem Spartan. To w nim do ustawek przygotowywali się członkowie kibolskiego gangu Psycho Fans. Jego wiceliderem Maciej S. ps. „Maciuś" był tam trenerem.

Kibolski gang Psycho Fans miał specjalne złodziejskie komando

Na trop kiboli wpadli oficerowie z Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, którzy analizowali informacje o serii włamań do firm w całej Polsce. Za każdym razem sprawcy wchodzili do nich w nocy, kradli pieniądze, po czym znikali jak duchy. Kryminalni stwierdzili, że podejrzanych należy szukać wśród pseudokibiców Ruchu Chorzów. Kibolski gang Psycho Fans miał bowiem specjalne złodziejskie komando, które przez wiele lat działało w podobny sposób.

Policjanci operacyjnie ustalili, że kibole Ruchu Chorzów planują włamanie do zakładów mięsnych w Kole w województwie wielkopolskim. I dwa lata temu zorganizowali tam zasadzkę. Na gorącym uczynku zatrzymano Adama F. ps. „Frontal", który przed laty prowadził w Chorzowie sklep z pamiątkami Ruchu i był bohaterem głośnego dokumentu „Niebieskie chachary" poświęconego chorzowskim szalikowcom. Dekadę temu był już zatrzymany przez Centralne Biuro Śledcze Policji, a potem prawomocnie skazany za udział w kibolskim gangu Psycho Fans oraz za włamania i kradzieże.

Oprócz „Frontala" w Kole zatrzymano także Nikolasa D., Tomasza N., Daniela M. i Łukasza B.

Pseudokibice Ruchu Chorzów płacą zadośćuczynienie w ratach

Kilka miesięcy temu wszyscy zatrzymani nieoczekiwanie zawarli ugodę z właścicielem zakładów mięsnych w Kole. Kibole z Chorzowa przeprosili biznesmena oraz wyjaśnili mu okoliczności włamania. „Między stronami doszło do pojednania" – podkreślono w zawartej ugodzie.

Zgodnie z jej zapisami oskarżeni zgodzili się solidarnie przelać na konto zakładów mięsnych 17,5 tys. zł tytułem naprawienia wyrządzonej szkody, a także 14,4 tys. zł zadośćuczynienia na rzecz ich właściciela. Płatność rozłożono na raty. Pierwszą wypłacono kilka dni po zawarciu ugody, kolejną po wydaniu nieprawomocnego wyroku. Ostatnia rata zostanie zrealizowana, gdy w sądzie zapadnie ostateczne rozstrzygnięcie.

Właściciel zakładów mięsnych potwierdził, że zadośćuczynienie wyczerpuje wszystkie jego roszczenia. I wyraża zgodę na to, aby sąd w Kole skazał oskarżonych na kary, które nie będą wyższe niż okres pobytu w areszcie: od lipca do grudnia 2024 roku.

Z wyroku nikt nie jest zadowolony. Apelację złożyły prokuratura i obrona

Prokuratura nie była uczestnikiem zawartego porozumienia pomiędzy oskarżonymi kibolami a właścicielem zakładów mięsnych. – A jej ustalenia nie miały żadnego wpływu na naszą ocenę popełnionego przestępstwa – podkreśla prokurator Lechosław Perz, szef Prokuratury Rejonowej w Kole.

Sąd w Kole także nie wziął pod uwagę treści ugody. „Frontal" został nieprawomocnie skazany na rok i pięć miesięcy więzienia. Pozostałym oskarżonym wymierzono kary od pięciu do sześciu miesięcy pozbawienia wolności. Dodatkowo na czterech z nich nałożono obowiązek wykonywania przez ponad rok prac społecznych w wymiarze 30 godzin miesięcznie. Z takiego wyroku nikt nie jest zadowolony.

– Złożyłem apelację od wymierzonych moim klientom kar. Do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia nie będę komentował sprawy. Nie jestem też upoważniony, aby wypowiadać się na temat zawartej z pokrzywdzonym ugody – powiedział mi mecenas Michał Myga, obrońca oskarżonych kiboli Ruchu Chorzów.

17 września apelację złożyła także prokuratura w Kole. – Nie chcę na razie wchodzić w szczegóły, ale domagamy się wymierzenia oskarżonym znacznie surowszych kar – mówi prokurator Lechosław Perz. Zaznacza, że sąd odwoławczy sprawą zajmie się prawdopodobnie dopiero w przyszłym roku.

„Frontal" ma w Katowicach proces o udział w serii włamań do wielu firm

W Sądzie Okręgowym w Katowicach toczy się inny proces, w którym na ławie oskarżonych zasiada Adam F. ps. „Frontal". Zdaniem śledczych z Prokuratury Krajowej miał założyć własny gang. Razem z Dawidem W. ps. „Waniol", Romanem S. ps. „Psycho Romek" (po kłótni z Psycho Fans związał się z kibolami GKS-u Katowice, a potem Zagłębia Sosnowiec) oraz Mirosławem F. ps. „Brylant" mieli okradać firmy w całym kraju. „Brylant" i „Psycho Romek" mają w tej sprawie status małych świadków koronnych.

– Zostałem do tej grupy zwerbowany przez „Frontala" i „Psycho Romka" podczas spotkania w Chorzowie. Zapytali mnie, czy pójdę z nimi na robotę. Nie pytając o szczegóły, powiedziałem, że tak – zeznał „Brylant" w katowickim sądzie. Dodał, że początkowo na włamania jeździli w trójkę, potem do ekipy dobrali „Waniola". – A kiedy ktoś z nich nie mógł jechać, „Frontal" miał sięgać po kogoś z ekipy pseudokibiców Ruchu Chorzów – relacjonował mały świadek koronny.

Opisał, że w gangu był podział ról: on robił za kierowcę, ktoś inny zajmował się obserwacją stróżówki, a dwie osoby wchodziły do firmy. – Tych zdarzeń było tyle, że jest dużo miejscowości, których nie wymieniłem w zeznaniach, bo już po prostu nie pamiętam szczegółów – podkreślił „Brylant".

„Frontal" nie przyznaje się do zarzutów, odmówił złożenia wyjaśnień. Zapowiedział, że głos w procesie zabierze dopiero po zakończeniu przesłuchań małych świadków koronnych. ●

Na trop kiboli wpadli oficerowie z Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, którzy analizowali informacje o serii włamań do firm w całej Polsce. Za każdym razem sprawcy wchodzili do nich w nocy, kradli pieniądze, po czym znikali jak duchy

eprasa.pl 907b571b61

Jej życie odmieniły trzy „magiczne” tabletki

Pięć lat Julii bez tlenu

Cierpi na niewydolność trzustki i wątroby oraz astmę. W kość dała jej kamica nerek i moczowodów. Przeszczepiono jej też rogówki obu oczu. **I co? I pomaga innym.**

Wojciech Todur

• **Julia Niedziela, mukomentorka**
FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Julia Niedziela ma 27 lat. Mówi o sobie, że jest „mukomentorką”. Urodziła się z mukowiscydozą, czyli zwłóknieniem torbielowatym. Mukowiscydoza należy do najczęstszych uwarunkowanych genetycznie schorzeń. W Polsce cierpi na nie jedna osoba na 4-5 tysięcy. To tak naprawdę choroba wielonarządowa: dotyka układu oddechowego, trzustki, wątroby i układu trawienia. Chorzy często mówią, że to „walka o każdy oddech”.

ROZMOWA Z
JULIĄ NIEDZIELĄ
mukomentorką

WOJCIECH TODUR: Znam taką historię z Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach. Dotyczy innej genetycznej, paskudnej choroby – fenyloketonurii. Gdy w szpitalu pojawiał się chory na nią noworodek, ze zrozpaczoną mamą spotykała się pielęgniarka, która pracowała na jednym z oddziałów. Miała już wtedy dorosłego syna, także chorego na fenyloketonurię. Był wtedy na studiach. Gdy ta para stawała przed zapłakaną matką, to w jej serce wlewała się wiara, że będzie dobrze. Że jej maluch ma szansę na udane życie. Taką rolę widzi dla siebie mukomentorka?

JULIA NIEDZIELA: Nie mam jeszcze za sobą takiego doświadczenia, ale tak. Właśnie tak postrzegam swoją rolę. Żeby na własnym przykładzie pokazywać, że życie z mukowiscydozą to nie wyrok. Mamy chorych dzieci zwracają się do mnie za pośrednictwem Instagrama czy TikToka, gdzie opowiadam o swoim życiu. Wiem, że bardzo boją się przyszłości. Ich plany, marzenia, wszystko zmienia się wraz z diagnozą. Przed nimi nieznane.

Naszym życiem często rządzi przypadek. Mnie natchnął do tej roli Damian Michalik, którego poznałam w ramach projektu Polskiego Towarzystwa Walki z Mukowiscydozą jako wsparcie mentorskie. Damian prowadził te zajęcia online w ramach stowarzyszenia Mentor For Success z Katowic. Zgłosiłam się tam po pomoc, a wyszłam z przeświadczeniem, że sama mogę pomagać.

Jak wyobrazić sobie życie z mukowiscydozą?

– To tak, jakby mieć jednocześnie katar, zajęte zatoki i niekończący się mokry kaszel. Nieustannie powstająca wydzielina, którą non stop trzeba odkrztuszać. Gdy do tego przypląta się jeszcze przeziębienie, jest dwa razy gorzej.

To dlatego mamy chorych dzieci starają się na nie chuchać i dmuchać. Izolują, nie wypuszczają z domu. U nas było inaczej. Razem z Natalią, moją siostrą bliźniaczką, też chorą na mukowiscydozę, długo normalnie chodziłyśmy do szkoły. Bawiłyśmy się na podwórku. Nikt w naszym domu się nad nami nie użalał. Teraz żartuję, że może i dostałyśmy spaprane geny, ale przy tym zdrowy rozsądek, pogodę ducha i optymistyczne spojrzenie na życie.

Ale nie zawsze tak było. Spoglądam na opis waszej zbiórki sprzed kilku lat. Potrzebowałyście wtedy z siostrą pieniędzy na leki. Z opisu wyłania się obraz koszmarnej codzienności. I jeszcze to zdjęcie z podpisem „Nasz czas się kończy”.

– To było pięć lat temu i wtedy było naprawdę źle. Leżałyśmy pod tlenem niemal po 24 godziny na dobę. Nasz normalny dzień to było wtedy 8 godzin rehabilitacji, 10 inhalacji, podanie leków wziewnych, drenaż, ćwiczenia wzmacniające klatkę piersiową i ogólnorozwojowe... To wszystko było dla nas ciężką pracą.

Zbiórka miała pomóc zdobyć pieniądze na leki, ale zmieniła coś jeszcze.

– To wtedy zaczęłam myśleć o tym, że zacznę opowiadać o moim życiu. O chorobie, o codzienności. Tak jak mówiłam, nie jesteśmy z tych, którzy się nad sobą użalają, więc myśl o publicznej zbiórce była dla mnie ciężarem. Dobrze, że się przełamałam, bo to zmieniło moje życie.

Dziś mówisz, że pogodziłaś się mentalnie z chorobą. To był właśnie ten moment?

– Nie sądzę. Chyba zawsze byłam z nią pogodzona, bo też innego życia nie znałam. Od małego dziecka towarzyszyły mi inhalacje, drenaż i stosy tabletek.

W jednym z filmów opublikowanych na TikToku mówisz, że szukasz zdrowia. Zapewne wciąż pojawiają się nowe leki, które poprawiają jakość życia.

– Dokładnie tak jest. Celem wspomnianej zbiórki był zakup tzw. leków przyczynowych. Te kosztowały wówczas fortunę, a w naszym przypadku te pieniądze trzeba było jeszcze mnożyć razy dwa. I stał się cud, a właściwie dwa.

Udało nam się uzbierać 1,5 miliona złotych na 9 miesięcy leczenia. Następnie dostałyśmy te leki w ramach programu lekowego dla najciężej chorych, a z czasem te tabletki zostały objęte w Polsce refundacją.

Trzy „magiczne” tabletki odmieniły nasze życie. Nie ma już kaszlu, uciążliwej wydzieliny. Przestałyśmy być więźniami we własnym domu.

Znowu możesz śpiewać?

– Tak! Uwielbiam to, ale jak śpiewać z maską tlenową na twarzy? Pamiętam, że kiedy byłyśmy dziećmi, to w domu był taki rytuał. Niemal każdego dnia przed zaśnięciem mama puszczała nam na starej wieży jakąś przegraną na kasetę płytę. Najczęściej była to polska muzyka. Irena Jarocka, Anna Jantar...

A my śpiewałyśmy razem z nimi. Od piątego roku życia występowałyśmy w ośrodku kultury i brałyśmy udział w różnych projektach muzycznych. Między innymi z piosenkami „Lata 20. i 30.” oraz „Lata 60.”. Zawsze sporo osób było w to zaangażowanych. Na przykład ktoś doszywał koronkę, cekiny. Ciocia organizowała kostiumy. I zawsze śpiewamy na żywo. Wyjątkowe wspomnienia.

Czyli „magiczne” tabletki odmieniły wasze życie?

– Zdecydowanie. Jestem już pięć lat bez tlenu. Siostra jeszcze czasem go potrzebuje. Pamiętam tymczasem, że było już tak źle, że nie byłam w stanie wejść na drugie piętro, żeby odwiedzić dziadka. Nie ma jednak nic za darmo. Tabletki pomagają na mukowiscydozę, ale w kość dostaje wątroba. To jednak chemia, która niszczy nas od środka. Należy bowiem zaznaczyć, że te tabletki nie wyleczą z mukowiscydozy. Dzięki nim tylko łatwiej się żyje.

Mamy chorych dzieci zwracają się do mnie za pośrednictwem Instagrama czy TikToka, gdzie opowiadam o swoim życiu. Wiem, że bardzo boją się przyszłości. Ich plany, marzenia, wszystko zmienia się wraz z diagnozą. Przed nimi nieznane

Zaczęłaś też podróżować?

– Oj, to była dla mnie wielka odmiana i przeżycie. Kiedyś nie było szans na podróż pociągiem. Musielibyśmy chyba zabrać ze sobą z pół domu, żeby bezpiecznie dotrzeć do celu. A dziś kupuję bilet i jadę. Poznaję nowe miejsca i ludzi.

Możesz też latać samolotem?

– Nie odważyłam się jeszcze na to. Nie wiem, jak różnica ciśnienia odbije się na pracy moich płuc. Są jednak osoby z mukowiscydozą, które się na to zdobyły.

Razem z mukowiscydozą dostałaś też inne choroby. Do Sosnowca trafiłaś za sprawą oczu.

– Zaczęło się w szkole podstawowej. Zaczęłam brzydko pisać, ale wokół słyszałam, a i sama tak to sobie tłumaczyłam, że to z pośpiechu. W gimnazjum do brzydkiego pisania doszło to, że zaczęłam stawiać jakieś takie za duże litery. Już wiedziałam, że z tymi oczami coś się złego dzieje.

Diagnozę usłyszałam dopiero podczas pobytu w szpitalu w Rabce. Lekarka, która mnie badała, skierowała nas do okulistki. Ta, gdy mnie przebadała, była bardzo podenerwowana. Krzyczała na mamę, że doprowadzi do tego, że stracę wzrok. Pokierowała nami. Najpierw trafiłam do szpitala w Wałczu, a potem w Sosnowcu. Jestem już 10 lat po pierwszym przeszczepie rogówki, bo z czasem taką operację przeprowadzono też na moim drugim oku. Miałam olbrzymie szczęście, że spotkałam na swojej drodze profesora Dariusza Dobrowolskiego ze szpitala im. św. Barbary w Sosnowcu.

Z czym się jeszcze zmagasz?

– Poza mukowiscydozą cierpię również na niewydolność trzustki i wątroby, astmę. W kość dała mi też kamica nerek i moczowodów.

Miałam takie epizody, że przez tydzień wymiotowałam. Lekarze szukali przyczyny. Trzustka w normie. Wątroba w normie. No to co? I dopiero jedna z lekarek zaproponowała: „A sprawdźcie nerki”. Ból, którego doświadczyłam podczas rodzenia kamieni, dalej przyprawia mnie o dreszcze.

Wielkim problemem było też niedożywienie. Ważyłam raptem 38 kilogramów. Dziś jestem już kawał baby – 58 kilogramów.

O czym marzysz? W opisie zbiórki, o której rozmawialiśmy, było takie zdanie: „chciałybyśmy jeszcze móc zaśpiewać piosenkę Halinki Benedyk »Piosenka z nadzieją«, bo mówi także o nas – »nie jestem inny niż ty...«”.

– Rzeczywiście miałyśmy takie marzenie. I się spełniło. Już dwa razy stanęłyśmy z Halinką Benedyk na scenie. Tak naprawdę nie mam jednak wielkich marzeń. Nie wiem, co będzie jutro. Życie z mukowiscydozą to życie z dnia na dzień. ●

Rozmawiał **Wojciech Todur**

1 KA

eprasa.pl 907b571b61

Sosnowiec

Mieszkańcy zwiększają odporność Sosnowca na zmiany klimatu

Cykl spotkań i warsztatów zorganizowanych z ekspertami pokazał, że odporne na skutki zmiany klimatu miasto można budować wspólnie, słuchając mieszkańców i wykorzystując ich pomysły.

Zmiana klimatu nie jest już odległą perspektywą. Widzimy ją wokół siebie, także w Sosnowcu. Pogoda staje się coraz bardziej dynamiczna. Mamy więcej dni z wysokimi temperaturami, coraz częściej pojawiają się noce, podczas których temperatura nie spada poniżej 20 stopni Celsjusza. Towarzyszą im gwałtowne, intensywne opady, susze i zjawiska pogodowe, które jeszcze kilka dekad temu były w naszym regionie rzadkością.

Wobec tych wyzwań nie wystarczą jednak wyłącznie miejskie inwestycje. Potrzebne jest także zaangażowanie mieszkańców. Sosnowiec nie poprzestał jednak na planowaniu działań zza biurka. Postawił na projekt „CICADA4CE - skuteczność w zarządzaniu adaptacją do zmiany klimatycznej poprzez integrację usług ekosystemowych i inteligentne rozwiązania społeczne w miastach Europy Środkowej", który szeroko włączył mieszkańców w podejmowanie decyzji dotyczących przyszłości miasta.

Mieszkańcy zaangażowani w budowanie odporności miasta na zmiany klimatu

Projekt CICADA4CE pokazał, ile można osiągnąć, kiedy wiedza ekspertów spotyka się z doświadczeniem osób, które na co dzień żyją w mieście. Nie ma wątpliwości, że zmiany klimatu sprawiają, że potrzebne są nowe sposoby myślenia o miejskiej przestrzeni.

W ramach projektu młodzież, seniorzy i mieszkańcy wspólnie z lokalnymi ekspertami uczestniczyli w spotkaniach, warsztatach, szkoleniach i wizytach studyjnych. Rozmawiali o tym, co w mieście wymaga zmiany, czego oczekują Sosnowiczanie i jakie rozwiązania mogą rzeczywiście sprawdzić się w codziennym życiu. Nie były to zwykłe konsultacje. Mieszkańcy dostali realną możliwość współtworzenia pomysłów, które zostały wykorzystane w działaniach realizowanych w Sosnowcu.

Po raz pierwszy mieszkańcy zostali zaangażowani w działania na rzecz budowania odporności miasta na zmiany klimatu na tak szeroką skalę. Ich wiedza o najbliższym otoczeniu, codzienne doświadczenia i potrzeby stały się ważnym uzupełnieniem wiedzy ekspertów.

To właśnie partycypacja społeczna jest jednym z najbardziej innowacyjnych elementów projektu.

CICADA4CE pokazał, że adaptacja do zmian klimatu to nie tylko inwestycje i dokumenty. To także ludzie, ich pomysły i gotowość do wspólnego działania. W Sosnowcu mieszkańcy nie stoją obok procesu zmian – są jego częścią.

Ogród Edukacji i Bioróżnorodności to efekt współpracy dwóch pokoleń

To podczas spotkań organizowanych w ramach CICADA-4CE powstał pomysł na zagospodarowanie terenu przy VI LO Im. J. Korczaka przy ul. Zamenhoffa w Sosnowcu. To efekt współpracy dwóch pokoleń. Członkowie Miejskiego Żywego Laboratorium, uczniowie VI Liceum i seniorzy, wspólnie przygotowali koncepcję Międzypokoleniowego Ogrodu Edukacji i Bioróżnorodności.

Podczas warsztatów z ekspertami, młodzież i seniorzy poznawali rozwiązania oparte na naturze (NBS) i zastanawiali się, jak można wykorzystać je w najbliższym otoczeniu. Rozmawiali o wpływie zieleni na temperaturę, zatrzymywanie wody i bioróżnorodność, ale także o tym, jak stworzyć przestrzeń odpowiadającą na potrzeby jej przyszłych użytkowników. Tak powstała koncepcja miejsca, które łączy funkcję edukacyjną, przyrodniczą i społeczną.

Niewykorzystywany dotąd teren przy liceum zmieni się w zieloną przestrzeń dostępną nie tylko dla uczniów i nauczycieli, ale również dla mieszkańców dzielnicy. Ogród ma być miejscem odpoczynku, spotkań i nauki, a jednocześnie przykładem tego, jak zielona infrastruktura może pomagać miastu w radzeniu sobie ze skutkami zmiany klimatu.

Nowa zieleń zwiększy bioróżnorodność, poprawi lokalny mikroklimat i pomoże zatrzymywać wodę opadową. Efekty zastosowanych rozwiązań będą również obserwowane i analizowane przez uczniów, dzięki czemu ogród stanie się naturalnym laboratorium edukacji klimatycznej.

Ogród będzie przykładem tego, jak rozmowa może przerodzić się w konkretną zmianę. Przestrzeń zostanie zrealizowana do końca 2026 roku i będzie służyć zarówno społeczności szkolnej, jak i mieszkańcom dzielnicy.

CICADA4CE

– skuteczność w zarządzaniu adaptacją do zmiany klimatycznej poprzez integrację usług ekosystemowych i inteligentne rozwiązania społeczne w miastach Europy Środkowej", który szeroko włączył mieszkańców w podejmowanie decyzji dotyczących przyszłości miasta
Lider projektu: Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach.
Rozpoczęcie projektu: 01 czerwca 2024
Zakończenie projektu: 30 listopada 2026
Budżet projektu: 2. 143,840 EUR
Dofinansowanie EFRR: 1.715,072 EUR
Liczba międzynarodowych partnerów: 12
Źródło finansowania: Program Interreg Europa Środkowa

Interreg CENTRAL EUROPE
Co-funded by the European Union
CICADA4CE

Miejskie Żywe Laboratorium, czyli od pomysłów do konkretnych działań

Sercem projektu CICADA4CE w Sosnowcu jest Miejskie Żywe Laboratorium, które oficjalnie rozpoczęło działalność 15 maja 2025 roku. To właśnie tutaj spotykają się mieszkańcy, eksperci oraz przedstawiciele lokalnych instytucji i organizacji, których działalność ma wpływ na klimat i jakość życia w mieście.

Dużo działo się również w szkołach. Dyrektorzy i nauczyciele poznawali sposoby prowadzenia edukacji klimatycznej, powstały scenariusze zajęć dla uczniów wszystkich sosnowieckich szkół, a podczas szkoleń kaskadowych młodzież ze szkół średnich zdobywała wiedzę, którą później przekazywała młodszym kolegom ze szkół podstawowych. Wiedza szybko zamieniła się w działanie – młodzi liderzy szkoleń kaskadowych wzięli udział w konkursie poświęconym zmianom klimatu, zorganizowanym we współpracy z parlamentarzystami. Na zwycięzców czekały wyjątkowe nagrody: wyjazd do Warszawy i zwiedzanie Sejmu RP oraz wizyta w instytucjach Unii Europejskiej w Brukseli.

To tylko część działań, które odbyły się w ramach Miejskiego Żywego Laboratorium. Ich różnorodność pokazała, że Sosnowiczanie chcą być częścią rozmowy o przyszłości swojego miasta. Mają pomysły, dzielą się doświadczeniem i coraz chętniej szukają sposobów, by przekuć je w działanie. A właśnie na tym polega siła CICADA4CE – klimat przestaje być tematem wyłącznie dla ekspertów, a staje się wspólną sprawą mieszkańców.

Działalność Laboratorium nie powinna kończyć się wraz z projektem. Można ją kontynuować każdego dnia własnymi decyzjami i codziennymi wyborami. Tym, jak dbamy o zieleń, czy zatrzymujemy wodę deszczową, jak zagospodarowujemy swoje otoczenie, jak korzystamy z energii i transportu. Małe decyzje, powtarzane przez tysiące osób, mają znaczenie.

Sosnowiec nie jest samotną wyspą. Jest częścią Zagłębia Dąbrowskiego i Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Dlatego niezbędna jest współpraca – mieszkańców, samorządów, szkół, organizacji i lokalnych instytucji. Razem można tworzyć miasta, w których dobrze się żyje, które są bezpieczniejsze wobec klimatycznych wyzwań i które rozwijają się z myślą o przyszłości.

ZOBACZ FILM Z PROJEKTU!
Skanuj kod i sprawdź, jak Sosnowiec wspólnie z mieszkańcami tworzy miasto bardziej odporne na zmiany klimatu.

Katowice/34449887

eprasa.pl 907b571b61

Egzaminy dojrzałości są sprawdzane nierzetelnie

Tylko z biologii maturzyści wy

W co szóstej szkole przynajmniej jeden uczeń skutecznie odwołał się od wyniku matury z matematyki.

Magdalena Warchala-Kopeć

System sprawdzania i oceniania matur od dawna jest w ogniu krytyki. Maturzyści nie ufają egzaminatorom. Dlatego z roku na rok coraz więcej z nich wnioskuje o wgląd do swoich prac, a potem szuka argumentu, by odwołać się od wyniku.

Wokół zjawiska wyrósł potężny rynek ekspertów – najczęściej nauczycieli o uprawnieniach egzaminatorów – którzy oferują odpłatną weryfikację sprawdzonych prac. Jak mówił „Wyborczej" w kwietniu Paweł Lęcki, sopocki polonista, w niektórych województwach koszt napisania odwołania wynosi nawet 600 złotych. On sam pomaga uczniom nieodpłatnie.

W serwisach społecznościowych aż roi się jednak od komercyjnych ofert.

„Jestem nauczycielką języka polskiego i egzaminatorem maturalnym. Pomagam w analizie prac i pisaniu odwołań. Zapraszam do kontaktu" – pisze pani Katarzyna.

Pani Weronika zachęca: „Matura nie poszła po Twojej myśli? Zawalczmy o każdy punkt! Zajmuję się analizą wyników matury oraz pisaniem skutecznych odwołań z języka polskiego, WOS-u jak i biologii, zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym. Pomogę Ci zrozumieć, gdzie straciłaś/eś punkty i jak zawalczyć o więcej".

Jako dowód publikuje screeny wiadomości od rodziców maturzystów oraz samych zainteresowanych, którzy dziękują za wywalczenie dla nich nawet 9 dodatkowych punktów z arkusza.

Gra jest warta świeczki, bo w wielu przypadkach uczniom udaje się wywalczyć dodatkowe punkty. A o dostaniu się na wymarzone studia może decydować nawet jeden punkt.

REKORDOWA LICZBA SKUTECZNYCH ODWOŁAŃ

Tymczasem już w zeszłym roku Najwyższa Izba Kontroli przyznała, że podejrzenia maturzystów są uzasadnione:

„Co piąty egzaminator Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu popełniał błędy merytoryczne w ocenie prac maturalnych, a od 10 do 18 procent egzaminujących popełniało błędy techniczne [...]. 40 procent wniosków o weryfikację wyniku egzaminu maturalnego kończyło się jego podwyższeniem" – przekazała NIK.

Pod lupę wzięto OKE w Poznaniu, gdzie cztery lata wcześniej padł niechlubny rekord. Jeden z maturzystów odwołał się od wyniku swojej matury i po przejściu całej formalnej ścieżki wywalczył w Kolegium Arbitrażu Edukacyjnego 32 punkty procentowe więcej z egzaminu z języka polskiego. Tym samym jego wynik na świadectwie maturalnym zmienił się z 59 na 91 procent.

Taki sam system sprawdzania prac obowiązuje jednak w całej Polsce i nie ulega zmianie. W zeszłym roku polonistka Violetta Kalka nagłośniła sprawę ucznia z Torunia, który początkowo oblał maturę z języka polskiego, a po odwołaniu jednak ją zdał.

Dlatego liczba odwołań stale rośnie. W tym roku jest ich rekordowo dużo, bo do matury w maju przystąpiło aż półtora rocznika młodzieży – w tym osoby, które zostały objęte reformą obniżenia wieku szkolnego i rozpoczęły naukę w wieku sześciu lat.

• **Matura 2026 w III LO im. A. Mickiewicza w Katowicach**
FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Centralna Komisja Egzaminacyjna podała, że w pierwszym miesiącu od ogłoszenia wyników matur, maturzyści złożyli 32 294 wniosków o weryfikację swoich wyników, wskazując błędy, jakie – ich zdaniem – popełnili egzaminatorzy. W aż 5925 przypadkach mieli rację, co oznacza, że 18 procent interwencji zakończyło się rozstrzygnięciem na korzyść zdającego. To więcej niż w zeszłym roku, gdy za zasadne uznano 5470 odwołań (w 2024 roku było ich 3445).

A maturzyści wciąż składają kolejne odwołania, ponieważ mogą zawnioskować o wgląd do prac i zakwestionować swoje wyniki w ciągu sześciu miesięcy od ich otrzymania, czyli jeszcze do 8 stycznia. Dlatego pełne statystyki nie są jeszcze dostępne.

SPRAWA TRAFIA DO ARBITRAŻU

Także Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie dysponuje jedynie danymi zebranymi do 15 sierpnia. Robert Wanic, jej dyrektor, wylicza, że w województwie śląskim wnioski o wgląd do 14 212 prac egzaminacyjnych złożyło 6728 zdających. 1611 zdających nie stawiło się jednak na wyznaczony termin wglądu do w sumie 3518 prac egzaminacyjnych.

Osoby, które skorzystały z wglądu do prac, złożyły 4806 wniosków o weryfi-

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Katowice/34456761

REKLAMA

ORGANIZATOR wyborcza.pl

PARTNER GŁÓWNY WYDARZENIA Łukasiewicz Sieć Badawcza

GLIWICE
MECENAS WYDARZENIA TAURON
PARTNER Politechnika Śląska

RYBNIK
PATRONAT HONOROWY Rybnik
PARTNERZY Life, Filia Politechniki Śląskiej w Rybniku, PWiK Rybnik, Śląskie Przywracamy błękit
SPONSORZY Centrum Zielonej Energii, best eko

1KA

eprasa.pl 907b571b61

walczyli aż 2019 punktów

kację sumy punktów. 324 zdających nie pogodziło się z odmową OKE w tej sprawie i skierowało 414 wniosków do Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego. W ilu przypadkach wynik maturzysty został podniesiony, dyrektor Wanic na razie nie podaje.

– Być może wkrótce, wzorem ubiegłego roku, ktoś wydobędzie z okręgowych komisji egzaminacyjnych dane dotyczące skali wglądów, odwołań i korekt wyników egzaminacyjnych. Póki takich danych nie ma, podjąłem dość karkołomną próbę ocenienia jednego z tych aspektów na własną rękę na podstawie dostępnych danych – mówi Robert Górniak, nauczyciel i wicedyrektor Zespołu Szkół Prywatnych „Twoja Przyszłość" w Sosnowcu, założyciel serwisu o edukacji Dealerzy Wiedzy.

Postanowił porównać, jak bardzo zwiększyły się wyniki szkół opublikowane we wrześniu w porównaniu do wyników opublikowanych w lipcu.

– Ponieważ wyniki matur na poziomie podstawowych zmieniły się nie tylko w efekcie odwołań, lecz przede wszystkim w efekcie pisania poprawek, nie da się z dostępnych danych wyciągnąć informacji o tym, jak wiele odwołań od wyniku było skutecznych – wyjaśnia Górniak.

Dlatego zajął się tylko analizą wyników matur na poziomie rozszerzonym, bo tu zmiana mogła nastąpić wyłącznie wskutek uznanego wniosku o weryfikację sumy punktów (z matury na poziomie rozszerzonym nie pisze się sierpniowych poprawek).

Dla większej wiarygodności wyniku Górniak pod uwagę wziął tylko szkoły, w których przynajmniej pięcioro uczniów przystąpiło do egzaminu z danego przedmiotu na poziomie rozszerzonym.

Na tej podstawie opracował zestawienie, w którym przedstawił, uczniowie ilu szkół odwołali się od swojego wyniku z sukcesem i ile dodatkowych punktów udało im się uzyskać.

NAJZACIĘTSZA WALKA TOCZY SIĘ O PUNKTY Z BIOLOGII

Okazuje się, że odwołania zmieniły najwięcej w wynikach rozszerzonej biologii. Ten przedmiot był zdawany przez co najmniej pięć osób w 2400 szkołach, a uczniom 594 z nich uznano odwołania. W sumie odzyskali oni 2019 niesłusznie odebranych im punktów.

Tymczasem to właśnie punkty z biologii mają decydujące znaczenie w rekrutacji na niezwykle oblegane studia lekarskie.

Jak mówiła „Wyborczej" Klaudia Suwała, absolwentka kierunku lekarskiego na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym i właścicielka firmy Alveoli, od lat zajmująca się pisaniem dla maturzystów odwołań z biologii i chemii, najczęściej udaje się wywalczyć jeden punkt, który przekłada się zazwyczaj na dwa punkty procentowe.

– W rekrutacji na studia pozwala to przeskoczyć nawet sto czy więcej miejsc na liście rankingowej. Ale zdarzają się też sytuacje, że punktów udaje się znaleźć więcej. Moim rekordem było 7 punktów, które zostały przeliczone na jeszcze więcej punktów procentowych. Dla osoby marzącej o studiach medycznych to bardzo dużo – mówiła Suwała.

W 2433 szkołach co najmniej pięć osób zdawało w tym roku rozszerzoną matematykę. Absolwentom 432 z nich udało się skutecznie odwołać od wyniku. Uzyskali w ten sposób w sumie 1424 dodatkowe punkty.

Na trzecim miejscu znalazła się chemia, która wraz z biologią brana jest pod uwagę podczas rekrutacji na kierunek lekarski. Co najmniej piątka uczniów zdawała ją w 1278 szkołach. Absolwenci 392 z nich odwołali się od wyniku skutecznie, zdobywając dodatkowo 1053 punkty.

– Mamy więc w każdym przypadku po kilkaset szkół z udanymi odwołaniami: w co dziewiątej szkole przynajmniej jeden uczeń skutecznie odwołał się od wyniku z języka polskiego, w co trzynastej – z angielskiego, w co szóstej – z matematyki. Biologia, chemia – jeszcze chętniej składano odwołania – wylicza Rober Górniak.

Podkreśla, że to w sumie kilka tysięcy skutecznych odwołań na poziomie rozszerzonym. – Jaka jest skala podnoszenia punktów na poziomie podstawowym, czasem decydująca o zdaniu matury w ogóle, tego nie mogę niestety ocenić – mówi.

Zapewnia, że nie jest jego zamysłem krytykowanie pracy egzaminatorów. Sam zresztą nim jest, a nawet przewodniczy zespołowi egzaminatorów. Chce raczej zwrócić uwagę na problem i jego możliwe przyczyny.

– Słusznie egzaminatorzy podnoszą temat warunków pracy: bardzo dużo prac do sprawdzenia, praca w weekendy, nawet do 10-12 godzin każdego dnia, po całym tygodniu regularnego wysiłku w szkole, nie zawsze precyzyjne, za to zmieniające się czasem w połowie sprawdzania kryteria oceniania, presja „czy w ogóle zdążę", tysiąc czynności technicznych: tu podpis, tu parafka, tu przenieść odpowiedzi, bo dostosowanie było, tu zamalować krateczki, tu wypełnić protokół. To wszystko sprzyja niedokładnościom lub zwykłym błędom – wylicza Górniak.

Matura 2026

4 806

WNIOSKÓW O WERYFIKACJĘ SUMY PUNKTÓW

• **złożyły do 15 sierpnia osoby, które skorzystały z wglądu do prac maturalnych w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie**

EGZAMINATORZY SĄ PRZECIĄŻENI

Nic dziwnego, że nauczyciele nie garną się do pracy przy sprawdzaniu egzaminów, zwłaszcza, że zarobić mogą niewiele.

Za jeden sprawdzony arkusz dostają od 30 do 90 zł, w zależności od przedmiotu i poziomu. Jeden arkusz sprawdza się średnio od 20 do 40 minut. Zdecydowanie więcej zarobić można, udzielając korepetycji.

Górniak wyjaśnia, że do przygotowania zestawienia zainspirowała go batalia Pawła Lęckiego, który codziennie donosił o fatalnie sprawdzonych arkuszach z języka polskiego, pomagał uczniom pisać odwołania i odwoływać się do Kolegium Arbitrażu Edukacyjnego, a dzięki temu w wielu przypadkach wywalczył maturzystom „podwyżkę" punktów.

Lęcki oraz uznani poloniści z całego kraju (Violetta Kalka, Agata Kempa, Aleksandra Korczak, Joanna Lisiewicz, Dariusz Martynowicz, Marek Pedyński, Piotr Szwed, Łukasz Tupacz i Wojciech Rzehak) napisali we wrześniu list otwarty do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Domagali się w nim przede wszystkim wprowadzenia precyzyjnych kryteriów oceniania, ograniczających skrajnie różne oceny tej samej pracy, ale również ujednoliconych szkoleń dla egzaminatorów. Apelowali również o sprawny system weryfikacji maturalnych wyników, bo maturzyści często wyznaczane mają tak odległe terminy wglądów do swoich prac, że nie mają szans zdążyć z odwołaniem przed zakończeniem rekrutacji na studia.

Przedstawiciele autorów listu 21 września spotkali się z ministrą edukacji Barbarą Nowacką, jej zastępczynią Katarzyną Lubnauer i reprezentantami CKE.

– Na tym etapie nie zapadły decyzje o zmianie kryteriów ani o terminie ich wprowadzenia. Ministra poprosiła przedstawicieli polonistów o zaproponowanie trybu dalszej pracy. Chcemy, żeby dalej przy jednym stole pracowali poloniści, CKE i OKE i wspólnie przeszli od konkretnych przykładów do konkretnych propozycji – mówiła po spotkaniu Ewelina Gorczyca, rzeczniczka MEN.

Jeśli chodzi o zmiany w ocenianiu matur z innych przedmiotów, Robert Zakrzewski, dyrektor CKE zapowiedział, że zmienią się one w 2031 roku, gdy zorganizowana zostanie pierwsza matura dla młodzieży objętej reformą Kompas Jutra. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34458069 OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34457729 OGŁOSZENIE PŁATNE Częstochowa/34457910

1KA

OGŁOSZENIE
Burmistrza Miasta i Gminy Włodowice
z dnia 23 października 2026 r.
w sprawie naboru kandydatów na członków Komitetu Rewitalizacji

Działając na podstawie art. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz Uchwały nr 231/XXXIV/2026 Rady Miejskiej we Włodowicach z dnia 20 maja 2026 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta i Gminy Włodowice, ogłaszam nabór kandydatów na członków Komitetu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Włodowice

Terminy:
Nabór prowadzony będzie w dniach od 23.10.2026 do 06.11.2026 r.

Dla kogo:
Do udziału zapraszamy pełnoletnich interesariuszy rewitalizacji, w tym w szczególności:
- przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy Włodowice oraz jednostek organizacyjnych,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,
- przedstawicieli przedsiębiorców działających na obszarze rewitalizacji,
- mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz pozostałych mieszkańców gminy,
- właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości położonych na tym obszarze.

Sposób zgłaszania:
Warunkiem zgłoszenia jest prawidłowe wypełnienie Formularza Zgłoszeniowego wraz z wymaganymi oświadczeniami. Formularz zgłoszeniowy dostępny jest do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej urzędu https://www.wlodowice.pl/, w Biuletynie Informacji Publicznej https://www.bip.wlodowice.pl/, a także w wersji papierowej w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Włodowice.

Dokumenty można składać:
- Osobiście w Sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy Włodowice, pokój nr 21;
- Listownie na adres: Urząd Miasta i Gminy Włodowice, ul. Krakowska 26, 42-421 Włodowice z dopiskiem „Nabór do Komitetu Rewitalizacji";
- Elektronicznie za pośrednictwem platformy ePUAP lub na e-mail: urzad@wlodowice.pl.

ŚRÓDMIEJSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA W CZĘSTOCHOWIE
przy Al. Armii Krajowej 1/3
ogłasza przetarg nieograniczony

na wynajęcie lokali użytkowych.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Spółdzielni jw. w pokoju nr 218

W dniu 4 listopada 2026 roku

o godz. 10.00
– lokal użytkowy przy **ul. Krasińskiego 2 lok. 33**
o pow. użytk. 77,00 m²
stawka wyjściowa – 15,00 zł/m² wadium 1200,00 zł

o godz. 10.30
– lokal użytkowy przy **Al. Armii Krajowej 1/3 lok. 314 III p.**
o pow. użytk. 22,43 m²
stawka wyjściowa 15 zł/m² wadium 350,00 zł

Warunkiem udziału w przetargu jest wpłata wymaganego wadium na konto Spółdzielni **24 1160 2202 0000 0000 3186 7006** najpóźniej 2 dni przed przetargiem oraz złożenie pisemnego oświadczenia o zapoznaniu się z warunkami przetargów. Oświadczenie należy złożyć w pokoju 214.

Z regulaminem przetargów można zapoznać się w Spółdzielni (p.214) oraz w Administracji Osiedla „Trzech Wieszczów" przy ul. Boh.Monte Cassino 10 i Administracji Osiedla „Śródmieście" przy al. Kościuszki 3.

Informacje o lokalach są udzielane w siedzibach jw. oraz telefonicznie pod numerem 34 372-36-22.

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu bez podawania przyczyn.

eprasa.pl 907b571b61

W Sosnowcu będą leczyć w „willi ogrodnika”

Niecodzienna metamorfoza

Budynek, w którym przed laty mieścił się Dział Zieleni Szpitalnej, zyska nową funkcję.

Wojciech Todur

Obiekt, który funkcjonuje obecnie pod nazwą „willa ogrodnika”, ma ciekawą przeszłość. W latach 80. ubiegłego wieku był to dom mieszkalny, który następnie został wraz z przyległym terenem przyłączony do całego kompleksu budynków obecnego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu.

– Mieścił się tam wówczas Dział Zieleni Szpitalnej, prawdopodobnie wtedy pojawiła się nazwa „willa ogrodnika”, która obowiązuje i jest wymieniana obecnie w dokumentach. Celem inwestycji jest przede wszystkim wykorzystanie ogromnego potencjału tej przestrzeni, aby mogła służyć pacjentom korzystającym z rehabilitacji w Ośrodku Rehabilitacji Kardiologicznej Dziennej oraz w Zakładzie Rehabilitacji – przekazuje nam Anna Ginał, rzeczniczka prasowa szpitala.

Przebudowa willi właśnie się rozpoczyna, poprzedziła ją długa procedura. Pierwszy przetarg miał miejsce w kwietniu 2026 roku. Został unieważniony ze względu na to, że oferta z najniższą ceną przewyższała kwotę, którą szpital zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia. Kolejne postępowanie zostało ogłoszone 23 czerwca, a ogłoszenie wyników nastąpiło 22 lipca. Z kolei podpisanie umowy odbyło się 3 sierpnia.

„Obecnie trwa postępowanie w sprawie uzyskania prawomocnej decyzji o pozwoleniu na budowę” – przekazuje nam placówka. Prace mają się rozpocząć jeszcze w październiku.

Łączny koszt zadania wynosi ponad 12 milionów złotych. Planowana data zakończenia inwestycji to 12 listopada 2027 roku.

– Budynek będzie służył pacjentom wymagającym specjalistycznej opieki kardiologicznej w trybie dziennym oraz pacjentom fizjoterapii ambulatoryjnej, czyli m.in. osobom powracającym do sprawności po urazach i zabiegach ortopedycznych – informuje Anna Ginał.

• **„Willa ogrodnika” zostanie zmodernizowana i rozbudowana**
FOT. PRACOWNIA ITO / WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY NR 5 IM. ŚW. BARBARY W SOSNOWCU

Inwestycja wyróżnia się również pod względem architektonicznym. Autorką projektu jest Natalia Bochnak z krakowskiej pracowni ITO. – Historyczna willa zyska nowoczesne, dynamiczne skrzydło o ciekawej, nieregularnej bryle wielokąta, a jej całkowita powierzchnia netto zwiększy się ponad trzykrotnie: z niespełna 430 do ponad 1560 metrów kwadratowych – dodaje rzeczniczka szpitala.

Modernizacja opiera się na wdrożeniu najnowszych rozwiązań technologicznych i energooszczędnych, w tym zaawansowanych instalacji wentylacji mechanicznej i klimatyzacji, nowoczesnych systemów bezpieczeństwa, wentylowanej elewacji.

Kluczowym elementem projektu jest pełna likwidacja barier architektonicznych i zapewnienie stuprocentowej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz o ograniczonej mobilności. W budynku zostanie zainstalowana przestronna winda obsługująca wszystkie kondygnacje, powstaną zewnętrzne rampy podjazdowe, miejsca parkingowe oraz w pełni przystosowane węzły sanitarne.

– Dzięki tej inwestycji mieszkańcy regionu zyskają komfortowe warunki powrotu do zdrowia w placówce spełniającej najwyższe standardy medyczne i techniczne – zapewnia Anna Ginał.

Przypomnijmy, że dzisiejszy Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Barbary w Sosnowcu pierwszych pacjentów przyjął w październiku 1988 roku. Obiekt powstawał w latach 1978-1988. Obecnie jest to jedna z najważniejszych placówek medycznych w południowej Polsce pełniąca rolę centrum urazowego. ●

REKLAMA
Katowice/34456805

Koncert inauguracyjny
W stronę ciszy

XXXV FESTIWAL ARS CAMERALIS

Orkiestra Il Suonar Parlante

Kierownictwo:
Vittorio Ghielmi

Soliści:
Teresa Marut (sopran)
Margot Oitzinger (alt)
Zacharie Fogal (tenor)

PUSTKA

Program:
Arvo Pärt *Stabat Mater*
Utwory francuskich mistrzów baroku

4 listopada 2026 | godz. 19.00
Akademia Muzyczna | Katowice

Dowiedz się więcej: arscameralisfestiwal.pl

Organizator: Województwo Śląskie, Ars Cameralis Silesiae Superioris, Ars Cameralis jest instytucją kultury samorządu województwa śląskiego
Partner: all improvviso

1KA

eprasa.pl 907b571b61

wyborcza

ODLEĆ DO SŁOŃCA
Z KATOWICE AIRPORT

Piątek, 23 października 2026 | Redaktorka prowadząca **Beata Strąk**

wyborcza.pl

Zima 2026/2027

Nowe kierunki i bezpośrednie loty Dreamlinerem

Dzięki Katowice Airport można zamienić kurtkę na strój kąpielowy. W zimowej siatce połączeń lotniska w Pyrzowicach dostępnych jest 71 tras, w tym 40 regularnych i 31 czarterowych.

Michalina Bednarek

W ruchu regularnym zadebiutuje niskokosztowa Air Arabia, która połączy Katowice Airport z Szardżą w Zjednoczonych Emiratach Arabskich. W ruchu czarterowym królować będą dalekie, ale bezpośrednie podróże Dreamlinerem oraz Airbusem 330-300. Czekają m.in. Tajlandia, Wietnam, Kostaryka, Meksyk, Wenezuela i Dominikana.

W daleki świat bez przesiadek

Katowice Airport to lider wśród polskich lotnisk regionalnych pod względem oferty czarterowej. Z Pyrzowic można dotrzeć w najdalsze zakątki świata. W ubiegłym roku z połączeń realizowanych dla biur podróży skorzystało 3,7 mln osób.

W sezonie „Zima 2026/2027" bez przesiadek będzie można dolecieć do Puerto Vallarta w Meksyku, Bangkoku i Phuket w Tajlandii, do Phu Quoc i Sajgonu w Wietnamie, do Punta Cana w Dominikanie i do Liberii w Kostaryce.

Zupełnie nowym kierunkiem jest Puerto Vallarta. Rejsy będą wykonywane dla biura podróży Rainbow komfortowym Boeingiem 787-8 Dreamliner LOT.

Katowice Airport to jedyne lotnisko w Polsce, z którego będzie można dotrzeć do tego miasta.

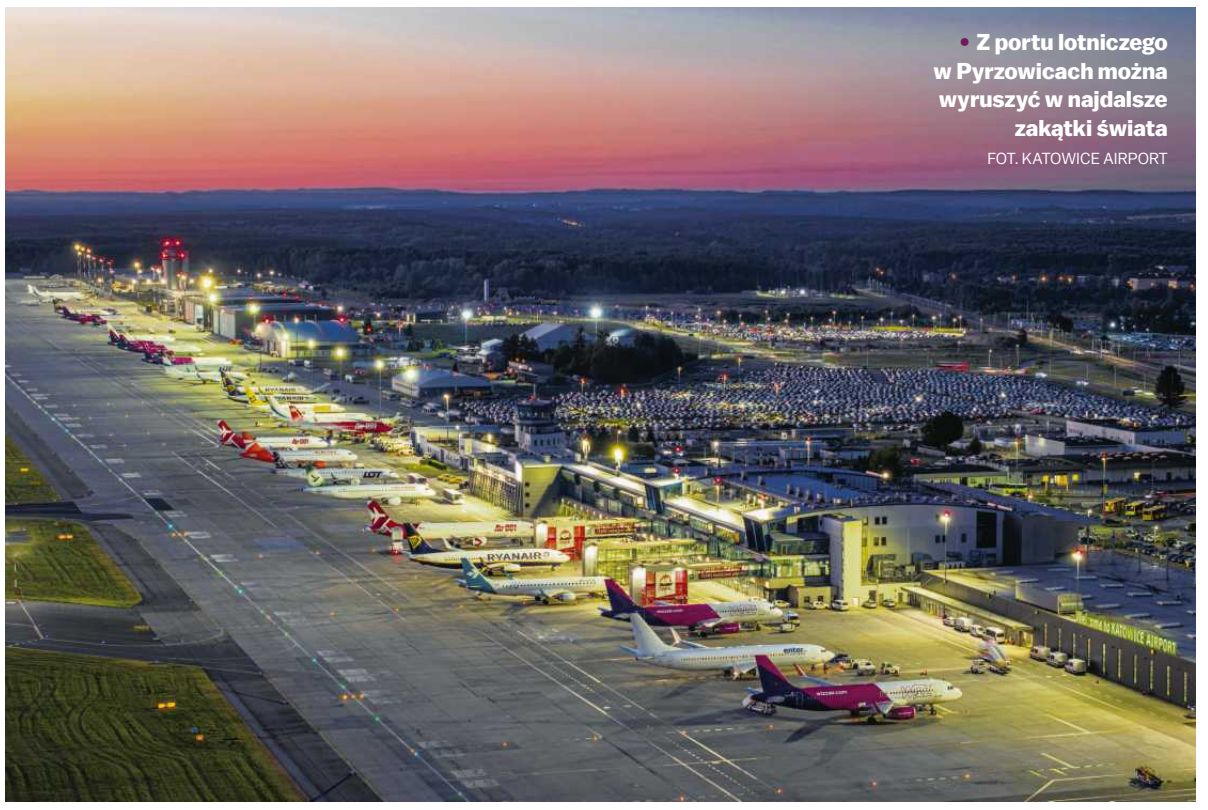
Plaże łączą się tu z tropikalną przyrodą i górskim krajobrazem. Loty do tej części Meksyku, nad Zatokę Banderas, pomiędzy Pacyfikiem a zielonymi zboczami Sierra Madre, będą realizowane od 17 grudnia.

Część rejsów w różne zakątki świata będzie wykonywana również szerokokadłubowym Airbusem 330-300: do Puerto Plata w Dominikanie, Cancun w Meksyku i do Porlamar w Wenezueli.

Zimą z Katowice Airport dotrzemy również w inne miejsca, gdzie temperatury będą przyjemniejsze niż w Polsce: do Egiptu, Tunezji, na Wyspy Kanaryjskie, do Portugalii i Gambii, a także na Sri Lankę, do Omanu, Tanzanii, Kenii i na Wyspy Zielonego Przylądka.

Air Arabia debiutuje w Katowice Airport

Nowością w siatce połączeń „Zima 2026/2027" będą loty realizowane przez Air Arabię. To pierwszy i największy niskokosztowy przewoźnik na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej. Rejsy do Szardży w Zjednoczonych Emiratach Arabskich będą odbywać się od 17 grudnia cztery razy w tygodniu: w poniedziałki, czwartki, piątki i soboty.

• Z portu lotniczego w Pyrzowicach można wyruszyć w najdalsze zakątki świata
FOT. KATOWICE AIRPORT

Szardża nazywana jest „kulturalną stolicą Zjednoczonych Emiratów Arabskich". Jednocześnie to ważny hub przesiadkowy – na jednym bilecie w atrakcyjnej cenie można dostać się stąd m.in. do Indii, Tajlandii, Kenii, na Sri Lankę, do Malezji. Loty z Katowice Airport do Szardży realizowane będą Airbusem 320neo.

Wizz Air i Ryanair zabiorą chętnych nad morze i w góry

To nie koniec nowości. Wizz Air zaoferuje połączenia do Egiptu. Do popularnych nadmorskich kurortów: Hurghada, Marsa Alam i Szarm el-Szejk będzie można polecieć z tą linią już od 26 października.

Jest również oferta dla fanów narciarstwa – zarówno Wizz Air, jak i Ryanair będą latać do Turynu, który jest doskonałą bazą wypadową w Alpy. 3 grudnia Ryanair zainauguruje także loty do Neapolu, miasta słynącego z doskonałej kuchni i Wezuwiusza.

Od stycznia do drugiej połowy października w Katowice Airport odprawiono już ponad 6 milionów pasażerów. Według prognoz do końca tego roku będzie to około 7,8 miliona osób. Dla porównania 2025 rok zamknął się z wynikiem 7,3 miliona pasażerów. ●

REKLAMA

Katowice/34457992

1 KA

eprasa.pl 907b571b61

Dodatkowe karuzele, automatyczna kontrola paszportowa i nowoczesne skanery

Jak zmienia się Katowice Airport

• **Lotnisko w Pyrzowicach jest coraz bardziej nowoczesne**
FOT. KATOWICE AIRPORT

Więcej miejsca dla pasażerów, pięć karuzel bagażowych i 15 bramek do automatycznej kontroli paszportowej – to zmiany, które czekają terminal C na lotnisku w Pyrzowicach. To konieczne, bo z portu korzysta coraz więcej pasażerów.

Michalina Bednarek

Na lotnisku im. Wojciecha Korfantego trwa rozbudowa terminalu pasażerskiego C, obsługującego ruch przylotowy. Prace na zlecenie Górnośląskiego Towarzystwa Lotniczego S.A., zarządzającego Katowice Airport, prowadzi firma Budimex. Dzięki inwestycji obiekt ma zyskać dodatkową przestrzeń i większe możliwości obsługi pasażerów.

– Powierzchnia terminalu wzrośnie z 6,9 tys. do ponad 10,4 tys. metrów kwadratowych, a jego długość ze 156 do 235 metrów – mówi Piotr Adamczyk, rzecznik prasowy Katowice Airport.

W hali przylotów liczba karuzel bagażowych wzrośnie z trzech do pięciu. Jedna z nich zostanie przystosowana do obsługi samolotów szerokokadłubowych, zabierających na pokład nawet 300 pasażerów. To oznacza dużo szybszy odbiór bagaży.

– Od podstaw powstanie też nowa strefa kontroli granicznej. Liczba stanowisk wzrośnie do 16, z czego 10 zostanie przeznaczonych do automatycznej kontroli paszportowej. Ich montaż zostanie sfinansowany z rządowej dotacji celowej. W ramach inwestycji powstanie również nowy węzeł sanitarny – zapowiada Piotr Adamczyk. Wartość prac sięga 34,7 mln zł.

– Zgodnie z planem powiększony terminal zostanie oddany do użytku w połowie 2027 roku, przed rozpoczęciem sezonu wakacyjnego – dodaje rzecznik.

To nie wszystko. Nowe urządzenia kontroli paszportowej pojawią się w terminalu A, gdzie zamontowanych zostanie pięć bramek ABC (Automated Border Control). To pozwoli zwiększyć liczbę stanowisk do 11, a więc pięć bramek ABC i sześć bramek konwencjonalnych. Pozostałe 10 sztuk trafi do terminalu C.

Elektronika w bagażu i więcej płynów

Rozbudowa terminalu C to nie jedyna zmiana, która ma poprawić komfort podróżowania z Katowice Airport.

– Podpisaliśmy umowę na dostawę czterech linii kontroli bezpieczeństwa w standardzie C3. Od przyszłorocznych wakacji pasażerowie nie będą musieli wyjmować elektroniki z bagażu podręcznego – informuje Piotr Adamczyk.

Zwiększyć ma się także limit pojemności pojedynczego pojemnika z płynem aż do 2 litrów. To oznacza koniec z wylewaniem wody przed wejściem do samolotu. Początkowo w Katowice Airport działać będą cztery linie kontroli bezpieczeństwa w standardzie C3, po dwie w terminalach A i B.

Rzecznik lotniska uprzedza, że w drugiej fazie rozbudowy terminalu mogą się pojawić utrudnienia dla pasażerów. – Będzie to w momencie przyłączenia nowej części budynku do obecnej oraz w czasie przeniesienia stanowisk kontroli paszportowej na część zachodnią. O wszystkich zmianach będziemy informować za pośrednictwem naszych mediów społecznościowych. Nie będą to jednak bardzo utrudniające życie pasażerom utrudnienia. Mogą wystąpić zimą – zaznacza.

Wrzesień z rekordem. Ponad 900 tys. pasażerów

Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze właśnie podsumowało ruch pasażerski za miniony miesiąc. To był najlepszy wrzesień w historii Katowice Airport. Z siatki połączeń skorzystało 915 386 pasażerów, to o 28 181 osób więcej w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku.

W ruchu regularnym obsłużono 381 399 podróżnych, czyli o 36 636 więcej niż we wrześniu 2025 roku.

Niezmiennie Katowice Airport utrzymuje pozycję lidera wśród polskich lotnisk regionalnych w segmencie przewozów czarterowych. Jak pokazują liczby, sezon na wyjazdy wakacyjne we wrześniu nadal trwa. W minionym miesiącu z połączeń realizowanych na zlecenie biur podróży skorzystało 531 193 osób, czyli o 1 030 więcej niż we wrześniu 2025 roku.

Wzrosła także liczba startów i lądowań. We wrześniu odnotowano 6289 startów i lądowań, czyli o 128 więcej w zestawieniu z wrześniem 2025 roku.

– Z naszych analiz wynika, że sytuacja geopolityczna i wysokie ceny paliwa lotniczego wpłyną jednak na wyhamowanie dynamiki wzrostu ruchu w czwartym kwartale. W związku z tym nasza aktualna prognoza na cały rok zakłada obsłużenie około 7,8 miliona podróżnych, czyli o pół miliona więcej niż w 2025 roku temu – mówi Artur Tomasik, prezes zarządu GTL S.A.

Od stycznia do końca września 2026 roku w ruchu ogółem w Katowice Airport odprawiono już 6 237 894 podróżnych – o 401 313 więcej niż w tym samym okresie ubiegłego roku.

Wśród najpopularniejszych kierunków regularnych w tym okresie znalazły się Dortmund (291 tys. osób), Londyn-Luton (149 tys.), Malta (141 tys.), Londyn-Stansted (134 tys.) i Alicante (133 tys.). Wśród czarterowych: Antalya (582 tys.), Marsa Alam (366 tys.), Hurghada (343 tys.), Djerba (112 tys.) i Szarm el-Szejk (103 tys.).

Rośnie pozycja cargo Katowice Airport

W trzecim kwartale bieżącego roku w terminalu cargo katowickiego lotniska obsłużono 16 476 ton ładunków. Oznacza to wzrost o 5876 ton w porównaniu z tym samym okresu roku ubiegłego. Najlepszym miesiącem w historii portu pod względem wolumenu obsłużonego frachtu był także wrzesień 2026 roku. Odprawiono wówczas 6289 ton ładunków, o 3143 tony – czyli 100 proc. – więcej niż we wrześniu 2025 roku.

Łącznie w ciągu pierwszych trzech kwartałów tego roku w strefie cargo odprawiono rekordowe 44 882 tony ładunków – o 12 328 ton więcej w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku.

– Trzeci kwartał przyniósł dalszy dynamiczny wzrost przewozów towarowych w Katowice Airport. W połowie lipca nasza siatka połączeń cargo została wzbogacona o bardzo ważne, regularne połączenie z Dohą, obsługiwane przez Qatar Airways Cargo, jedną z najważniejszych linii all-cargo na świecie. Prognoza na ostatnie trzy miesiące bieżącego roku jest optymistyczna – cały 2026 rok możemy zamknąć wynikiem nawet około 60 tys. ton odprawionych ładunków – mówi Artur Tomasik.

Swoje bazy w terminalu towarowym w Pyrzowicach mają DHL Express, UPS oraz FedEx. Połączenie z Katowic do Kolonii-Bonn obsługuje Amazon. Natomiast Lufthansa Cargo prowadzi tu ogólnopolski punkt integracji frachtu w modelu RFS (Road Feeder Service – transport samochodami ciężarowymi w ramach jednej procedury lotniczej).

Pięć rejsów w tygodniu z Chin

Siatkę połączeń cargo uzupełniają dwie czarterowe trasy all-cargo z Chin. To średnio pięć rejsów w tygodniu. Central Airlines obsługuje połączenie z Chengdu szerokokadłubowym Boeingiem 777F, a Suparna Airlines z Nankinu – Boeingiem 747-400F. Każdy rejs to około 100 ton frachtu. Dodatkowo dwa razy w tygodniu realizowane są regularne loty na trasie Doha – Katowice – Doha oferowane przez Qatar Airways Cargo.

Pyrzowice są jednym z największych ośrodków cargo lotniczego w Polsce. W minionym roku obsłużono tu rekordowe 46,5 tys. ton ładunków. Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. prognozuje, że w 2026 roku w strefie cargo odprawionych zostanie około 60 tys. ton towarów, a do końca dekady około 100 tys. ton frachtu rocznie. ●

Specjalna oferta

Lotniskowe parkingi w Pyrzowicach

Katowice Airport oferuje już 8,4 tys. miejsc parkingowych, dostosowanych do różnych potrzeb podróżnych. Zimą kierowcy mogą liczyć na ofertę specjalną.

W Pyrzowicach zakończył się drugi etap rozbudowy parkingu P5. Inwestycja kosztowała 12 mln zł i zwiększyła liczbę miejsc na tym parkingu do 1090.

Obecnie trwa rozbudowa parkingu P1 w kierunku zachodnim. Powstaje tam kolejnych 400 miejsc postojowych. Dzięki inwestycjom liczba miejsc parkingowych dostępnych na terenie Katowice Airport do końca 2026 roku wzrośnie z 7,3 tys. do 8,8 tys. W planach jest również budowa parkingu wielopoziomowego, który będzie sąsiadował z nowym terminalem pasażerskim.

Różne potrzeby, szeroka oferta

Pasażerowie, którym zależy na szybkim przejściu z samochodu do terminali, mogą skorzystać z parkingu P1 i Parkingu Premium. P1 sąsiaduje bezpośrednio z terminalami A, B i C, a Parking Premium oferuje miejsca zadaszone przy terminalu C, objęte całodobowym monitoringiem. Parking P2 znajduje się zaledwie 300 metrów od terminali. Pasażerowie mogą skorzystać z bezpłatnego transferu. To oferta przeznaczona głównie dla osób planujących postoje długoterminowe.

Osoby planujące kilkudniowy lub dłuższy wyjazd mogą skorzystać z najnowszych parkingów P4 i P5. Oba są ogrodzone, oświetlone i monitorowane oraz mają bezpłatny transfer do terminali. P4 znajduje się około 800 metrów, a P5 około 1000 metrów od terminali odlotowych A i B. Transfer do nich odbywa się całodobowo elektrycznymi busami, które są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Katowice Airport z sezonową promocją

Lotnisko ma obecnie promocję dla osób, które rezerwują miejsce przez internet. Podróżni otrzymują 5 proc. zniżki. Na dodatkową ulgę mogą liczyć posiadacze Karty Dużej Rodziny. Przy postoju dłuższym niż sześć dni obowiązuje 20 proc. zniżki na P1 oraz 30 proc. na P2. Rabaty w ramach Karty Dużej Rodziny nie łączą się z innymi promocjami i zniżkami.

Warto również pamiętać o sezonowych promocjach. Od 1 listopada 2026 roku do 31 marca 2027 roku ceny parkingów będą znacznie niższe. Za 6-8 dni postoju na parkingach P4 i P5 zapłacimy 89 zł, a za 13-15 dni postoju 129 zł. Specjalna cena obejmie również parking P2. Postój na 6-8 dni będzie kosztował 129 zł, a za 13-15 dni 179 zł. ● 1KA

eprasa.pl 907b571b61

Nowe połączenie z lotniska w Pyrzowicach

Zjednoczone Emiraty Arabskie. Można tu zostać lub polecieć dalej

Loty będą się odbywały cztery razy w tygodniu. Pierwszy samolot niskokosztowego przewoźnika wystartuje z Katowice Airport 17 grudnia.

Michalina Bednarek

Air Arabia to pierwszy i największy niskokosztowy przewoźnik z regionu Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej. Będzie latać między Katowicami a Szardżą w Zjednoczonych Emiratach Arabskich w poniedziałki, czwartki, piątki i soboty. Rejsy będą realizowane samolotami Airbus A320neo.

Nowe połączenie ma znaczenie nie tylko dla osób planujących urlop w ZEA. Szardża jest ważnym portem przesiadkowym Air Arabia, co otwiera przed pasażerami z Katowic możliwość dalszej podróży na wielu kierunkach azjatyckich.

– Air Arabia zapewni pasażerom komfortowe i przystępne cenowo możliwości podróżowania. To przewoźnik sieciowy, dlatego nowa trasa stanowi znaczące wzmocnienie siatki połączeń katowickiego lotniska. Mieszkańcy południowej Polski zyskają jeszcze lepszy dostęp do bogatej oferty połączeń tej linii. Oznacza to sprawniejsze podróże turystyczne i biznesowe do Zjednoczonych Emiratów Arabskich, ale także szybkie przesiadki na inne loty tego przewoźnika. Chodzi m.in. o Tajlandię, Sri Lankę i Malediwy – mówi Artur Tomasik, prezes zarządu Górnośląskiego Towarzystwa Lotniczego S.A., które zarządza Katowice Airport.

FOT. MATERIAŁ PRASOWY

Spokojniejsza strona Emiratów

Szardża graniczy z Dubajem, ale oba miasta mocno się od siebie różnią. Dubaj kojarzy się przede wszystkim z nowoczesnością, wysokimi wieżowcami i rozmachem. Szardża przyciąga natomiast historią, kulturą i bardziej kameralną atmosferą.

To właśnie tutaj można lepiej poznać tradycje i dziedzictwo Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Na turystów czekają liczne muzea poświęcone m.in. cywilizacji islamskiej, sztuce i kaligrafii. Warto odwiedzić także Al Noor Island z ogrodami i instalacjami artystycznymi. Rain Room pozwala z kolei przejść przez strugi deszczu bez zmoknięcia, a wieczorem Al Majaz Waterfront przyciąga pokazami fontann i widokiem na lagunę.

Poza miastem czekają pustynne krajobrazy Mleiha, stanowiska archeologiczne, safari i możliwość obserwowania nocnego nieba. Jedną z najważniejszych atrakcji regionu jest Faya Palaeolandscape, obszar dokumentujący obecność człowieka na Półwyspie Arabskim, który został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Warto wybrać się również na wschodnie wybrzeże, w okolice Kalby i Khor Fakkan. Można tam odpocząć nad Zatoką Omańską, wybrać się w góry lub popływać kajakiem.

Szardża graniczy z Dubajem, ale oba miasta mocno się od siebie różnią. Dubaj kojarzy się przede wszystkim z nowoczesnością, wysokimi wieżowcami i rozmachem. Szardża przyciąga natomiast historią, kulturą i bardziej kameralną atmosferą

Z Katowic przez Szardżę do Azji

Dla części pasażerów Szardża będzie jednak przede wszystkim przystankiem w dalszej podróży. Z tamtejszego lotniska Air Arabia oferuje połączenia m.in. do Bangkoku i Phuket w Tajlandii, Kolombo na Sri Lance, Malé na Malediwach, Katmandu w Nepalu, Kuala Lumpur w Malezji oraz Maskatu i Salali w Omanie.

Rozbudowana jest także siatka połączeń do Indii, która obejmuje 13 kierunków.

Nowa trasa może więc zainteresować zarówno turystów wybierających się do Zjednoczonych Emiratów Arabskich, jak i pasażerów planujących dalszą podróż po Azji. Szardża może być również dobrą bazą do zwiedzania innych części ZEA, w tym Dubaju czy Ras al-Chajmy.

Katowice Airport bije kolejne rekordy

Nowe połączenie Air Arabia wpisuje się w dynamiczny rozwój lotniska w Pyrzowicach, które jest liderem wśród polskich portów regionalnych pod względem ruchu czarterowego. Przez dziewięć miesięcy 2026 roku z jego usług skorzystało 6,3 mln pasażerów.

Katowice Airport jednocześnie inwestuje w poprawę obsługi podróżnych. Trwa rozbudowa terminalu C, dzięki której sprawniejszy ma być m.in. odbiór bagażu i kontrola paszportowa.

Przed przyszłorocznym sezonem wakacyjnym pasażerów czeka także istotna zmiana podczas kontroli bezpieczeństwa. Nie będzie trzeba wyciągać elektroniki z bagażu oraz nie będzie obowiązywał obecny limit dotyczący płynów w pojemnikach do 100 ml.

„Mam bombę". Zabawne? Nie dla Straży Granicznej

Czego lepiej nie robić na lotnisku

Pozostawiony bez opieki bagaż czy żarty o bombie podczas nadawania bagażu mogą sprawić, że podróż zakończy się, zanim jeszcze się rozpocznie.

Jakich zachowań unikać na lotnisku? Jak rozpocząć podróż bez niepotrzebnego stresu? Jest wiele sytuacji, w których pasażer może otrzymać mandat, a nawet nie zostać wpuszczony na pokład samolotu. Katowice Airport przygotowało poradnik bezpieczeństwa dla podróżnych.

Oto Dariusz, 55 lat. Przed nim wymarzone wakacje w Grecji. Za kilka godzin miał już być na miejscu, odebrać samochód z wypożyczalni i pojechać do pięciogwiazdkowego hotelu. Na ten wyjazd razem z żoną odkładali pieniądze przez prawie dwa lata.

Podczas nadawania bagażu padło standardowe pytanie: Czy przewozi pan jakiekolwiek materiały lub przedmioty niebezpieczne?

Dariusz w doskonałym nastroju spojrzał na żonę i z uśmiechem odpowiedział: Tak, mam bombę.

Ten żart nie rozbawił funkcjonariuszy Straży Granicznej, którzy musieli sprawdzić, czy deklaracja pasażera nie stanowi rzeczywistego zagrożenia. Takie zgłoszenia wymagają odpowiedniej reakcji, ponieważ bezpieczeństwo na lotnisku jest absolutnym priorytetem.

W walizce znajdowały się wyłącznie ubrania. Dariusz otrzymał jednak mandat w wysokości 500 zł. I to nie był koniec jego problemów. Kapitan samolotu nie zgodził się, by na pokład wszedł pasażer, który podczas nadawania bagażu oświadczył, że ma bombę. W efekcie Dariusz nie poleciał na wakacje, a wszystkie opłacone wcześniej atrakcje i usługi w Grecji przepadły.

– Podobnych historii było wiele, zdecydowanie zbyt wiele, biorąc pod uwagę liczne apele portów lotniczych, Straży Granicznej i mediów. Zasada jest prosta: na pytania dotyczące bezpieczeństwa odpowiadamy krótko i zgodnie z prawdą. Nie przewozimy przedmiotów niebezpiecznych zabronionych przepisami i nie żartujemy z ich obecności w bagażu – mówi Piotr Adamczyk, rzecznik prasowy Katowice Airport.

Ale to niejedyny problem, który może spotkać nieodpowiedzialnych pasażerów.

Zosia, 25 lat. Przed nią wakacje w Egipcie. Koleżanki się spóźniały, więc postanowiła wykorzystać czas i poszukać w terminalu toalety oraz kawy. Miała ze sobą dużą walizkę, dziesięć dni w Egipcie oznaczało przecież kilkanaście sukienek do spakowania.

Teraz uznała, że zabierze ze sobą tylko torebkę, a walizkę zostawi na miejscu. Przecież nikt jej nie ukradnie, a noszenie jej do toalety czy kawiarni wydawało się niepotrzebne.

Po skorzystaniu z toalety Zosia poszła po kawę. W tle słychać było komunikaty z prośbą o pilne zgłoszenie się osoby, która zostawiła bagaż w terminalu A. Zosia uznała jednak, że komunikat na pewno nie dotyczy jej zwykłej walizki. Zamiast po nią wrócić, zajrzała jeszcze do sklepu, żeby poszukać perfum.

Łatwo się domyślić, co wydarzyło się dalej. Straż Graniczna uruchomiła procedury bezpieczeństwa, by sprawdzić, czy pozostawiony bagaż nie stanowi zagrożenia. Zosia otrzymała mandat za pozostawienie walizki bez opieki. Nie uzyskała również zgody na wejście na pokład samolotu. Jako jedyna z grupy nie poleciała na wakacje.

– Bagaż pozostawiony bez opieki na terenie terminalu stanowi potencjalne zagrożenie. Służby nie mogą z góry wiedzieć, co znajduje się w środku. Dopiero po przeprowadzeniu odpowiednich czynności można ustalić, czy walizka zawiera wyłącznie rzeczy osobiste, czy też coś, co może zagrażać bezpieczeństwu – tłumaczy Piotr Adamczyk.

Dlatego warto pamiętać: na terenie terminali i parkingów lotniskowych nigdy nie zostawiamy bagażu bez opieki.

Michalina Bednarek

eprasa.pl 907b571b61

Katowice/34457994

KAL 1

eprasa.pl 907b571b61

To moja jedyna pamiątka po dziadkach

W poszukiwaniu ksiąg rodziny Rosenbaumów

Hanna Rosenbaum-Erlichman wśród bloków i domów dąbrowskiej dzielnicy Mydlice szuka potomków mężczyzny, który przechowywał księgi modlitewne należące do jej rodziny.

Anna Malinowska

• **Hanna Rosenbaum-Erlichman w Dąbrowie Górniczej szuka pamiątek po swojej rodzinie**
FOT. BRAMA CUKERMANA

Rosenbaumowie przed wojną mieszkali w Dąbrowie Górniczej przy dzisiejszej ulicy Sobieskiego. Prowadzili sklep z butami i mieli fabrykę skór. Po II wojnie światowej z rodziny przeżyło jedynie dwoje dzieci: Szlama i jego siostra Zosia.

– Rodzina trafiła do getta, a później została rozdzielona. Szlama, czyli mój tata, trafił do obozu w Gross Rosen, później był jeszcze w kilku innych, m.in. w Buchenwaldzie. Po wyzwoleniu udało mu się odnaleźć jedynie siostrę Zosię. Pozostali członkowie rodziny, w tym ich rodzice, nie przeżyli wojny. Najprawdopodobniej trafili do Auschwitz, jednak nie udało mi się potwierdzić tej informacji – opowiada Hanna Rosenbaum-Erlichman. Choć urodziła się w Izraelu, mówi po polsku.

Jej mam pochodziła z Będzina. – Poznała tatę już po wojnie. O moich będzińskich krewnych mam dużo informacji, za to o rodzinie taty wiem niewiele, nie mam po niej żadnych pamiątek – mówi pani Hanna.

Na przełomie lat 80. i 90. kobietę odwiedził Szymon Śliwka, Dąbrowianin ocalały z Zagłady. – To przyjaciel mojego taty, obaj chodzili do chederu, żydowskiej szkoły. Opowiedział mi niezwykłą historię, której nie mogłam już w żaden sposób zweryfikować, zebrać innych informacji. Jedyni świadkowie, którzy mogliby pomóc, mój tata i jego siostra, już nie żyli – relacjonuje kobieta.

Szymon Śliwka po wojnie zamieszkał w Toronto. Przed wizytą u pani Hanny gościł w Polsce, odwiedził Dąbrowę Górniczą. W dzielnicy Mydlice szukał cmentarza żydowskiego. Nie było już po nim śladu, a miejsce w żaden sposób nie zostało upamiętnione.

Dewastacja tamtejszej nekropolii rozpoczęła się już w czasie okupacji. W latach 60. zachowanych było jeszcze kilkadziesiąt macew, których większość została zniszczona w czasie budowy nowych bloków w Mydlicach. Dopiero w 1993 roku w miejscu cmentarza odsłonięto pomnik zwieńczony menorą, a z zachowanych nielicznych macew stworzono lapidarium.

SPOTKANIE Z NIEUSTALONYM MĘŻCZYZNĄ

W czasie, kiedy Śliwka odwiedził to miejsce, w niczym nie przypominało tego, jakie zapamiętał. W pewnym momencie podszedł do niego mężczyzna, który chciał nawiązać rozmowę. Okazało się, że znał jidysz. Na podstawie relacji Śliwki można odtworzyć następującą scenę:

– Skąd pan zna jidysz? – zapytał Śliwka mężczyznę.

– Przez lata pracowałem w fabryce Rosenbaumów – odpowiedział nieznajomy.

– Znam ich, przyjaźniłem się z synem właścicieli – kontynuował Śliwka.

– W takim razie coś panu pokażę – napotkany mężczyzna poprosił Śliwkę, by chwilę poczekał.

Sam poszedł do domu. Nie wiadomo jednak, gdzie dokładnie się udał. Czy były to pobliskie bloki? Pewności nie ma. Faktem jest, że jak obiecał, tak wrócił, trzymając pod pachą stare książki. Okazało się, że to żydowskie modlitewniki.

– Dostałem od Rosenbaumów na przechowanie – powiedział nieznajomy. Śliwka zapewniał go, że zna rodzinę, może zabrać i przekazać, a jeśli trzeba zapłacić za oddaną przysługę. Mężczyzna się jednak nie zgodził.

– Założyłem obietnicę, że oddam tylko komuś z rodziny, nie obcemu. Nie mogę złamać danego słowa – miał zapewniać mężczyzna, który przyniósł żydowskie modlitewniki.

Tyle wiadomo o tym wydarzeniu. – Szymon miał już wówczas swoje lata, problemy ze zdrowiem. Wizyta w rodzinnym mieście kosztowała go wiele emocji. W trakcie rozmowy z nieznajomym stracił głowę. Nie zapytał go o nazwisko, gdzie mieszka, jak potomkowie Rosenbaumów mogliby się z nim skontaktować. Zostawił mnie z tą historią, a ja nie ustaliłam nowych tropów – martwi się pani Hanna.

Mężczyzna musiał mieszkać gdzieś między ulicami Ludową a Legionów Polskich. Nie ma innego wyjścia, tylko wyruszyć w teren, rozmawiać z ludźmi. Być może ktoś pamięta mężczyznę, który przed wojną pracował w fabryce, może uda się znaleźć jego potomków

KAROLINA JAKOWEŃKO
z fundacji Brama Cukermana

Kilka lat temu kobieta odwiedziła wraz z bratem Dąbrowę Górniczą. Próbowali bezskutecznie ustalić, gdzie mógł mieszkać napotkany mężczyzna.

Pani Hanna się nie poddała i w październiku tego roku po raz kolejny przyjechała do rodzinnego miasta swego ojca. Tym razem o pomoc poprosiła fundację Brama Cukermana i Muzeum Miejskie Sztygarka.

– Mężczyzna musiał mieszkać gdzieś między ulicami Ludową a Legionów Polskich. Nie ma innego wyjścia, tylko wyruszyć w teren, rozmawiać z ludźmi. Być może ktoś pamięta mężczyznę, który przed wojną pracował w fabryce, może uda się znaleźć jego potomków – mówi Karolina Jakoweńko z Bramy Cukermana.

W POSZUKIWANIU OCALAŁYCH KSIĄG

14 października pani Hanna w towarzystwie Karoliny Jakoweńko oraz Magdaleny Cyankiewicz ze Sztygarki wyruszyły na poszukiwania. Rozmawiały z mieszkańcami, rozdawały ulotki z opisem historii. Na razie nie udało się ustalić mężczyzny, ale pani Hanna jest zdeterminowana i nie traci nadziei.

– Znalezienie tych modlitewników jest moim marzeniem. Dużo ważniejszym, niż gdybym miała szukać biżuterii czy jakiś drogich pamiątek. Moja rodzina była bardzo religijna. Dziadkowie używali tych ksiąg do modlitwy. Chciałabym nie tylko mieć po nich pamiątkę, ale również móc ich używać. To by było takie duchowe połączenie z moimi przodkami – mówi pani Hanna.

Jeśli ktoś słyszał o księgach Rosenbaumów albo wie, co się z nimi stało, może się kontaktować z fundacją Brama Cukermana, tel. 511 016 322, karolina@bramacukermana.com lub z Działem Historii Muzeum Miejskiego Sztygarka, tel. 32 262 36 95 wew. 104.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
3445807O

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

wyborcza.pl

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

1KA

eprasa.pl 907b571b61

Katowice/34456989

FUNDUSZ GÓRNOŚLĄSKI

INTER GLOBAL

Śląskie firmy
ruszają po zagranicznych klientów

Tokio, Las Vegas, Marrakesz? Dla małej lub średniej firmy wejście na zagraniczny rynek to prawdziwe wyzwanie. Pojawiają się typowe pytania. Ile to będzie kosztować? Jakie jest ryzyko? Jak dotrzeć do właściwych ludzi na miejscu? Jeden z flagowych projektów Funduszu Górnośląskiego – InterGlobal – pomaga śląskim przedsiębiorcom pokonać te bariery i dotrzeć do klientów za granicą. Budżet projektu to 108 milionów złotych, ale dla przedsiębiorcy jeszcze cenniejszy może być dostęp do doradztwa, misji gospodarczych i kontaktów na rynkach Ameryki, Azji, Afryki i Europy.

Śląsk ma tradycje przedsiębiorczości, produkcji i fachowości, co zawsze zwracało uwagę zagranicy. Czasem jednak, żeby dotrzeć do zagranicznych klientów i znaleźć właściwy rynek, trzeba wykonać pierwszy ruch, przygotowując się do rozmów handlowych. Dla dużej firmy oznacza to pracę własnego działu eksportu, prawników i przedstawicieli na zagranicznych rynkach. Dla małego lub średniego przedsiębiorstwa stworzenie takiego zaplecza może być zbyt kosztowne. Właśnie tutaj firmy otrzymują wsparcie w ramach InterGlobal – projektu Funduszu Górnośląskiego S.A. realizowanego wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego.

Eksport? Najważniejsze pytanie brzmi: jak i kiedy zacząć?

Internacjonalizacja może brzmieć jak strategia zarezerwowana dla największych korporacji. Z perspektywy przedsiębiorcy sprowadza się jednak do znacznie bardziej konkretnych pytań: gdzie znajdę klientów zainteresowanych moim produktem? Od którego rynku zacząć? Jakich certyfikatów potrzebuję? Ile będzie mnie kosztowało wejście na nowy rynek? Z kim powinienem tam rozmawiać?

Celem projektu InterGlobal jest pomoc śląskim MŚP w znalezieniu odpowiedzi na te pytania i przygotowaniu się do ekspansji zagranicznej. Budżet projektu, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej, wynosi ponad ponad 108 mln zł i jest przeznaczony nie tylko na finansowe wsparcie przedsiębiorców, lecz także na cały ekosystem obejmujący m.in. bony eksportowe, doradztwo prawne i rynkowe w ramach Akademii Internacjonalizacji, zaplecze infrastrukturalne w postaci zagranicznych biur (m.in. w Zjednoczonych Emiratach Arabskich czy na Ukrainie), zagraniczne misje gospodarcze oraz możliwość poznania partnerów ułatwiających wejście na wybrane rynki. Dzięki temu przedsiębiorca nie musi zaczynać ekspansji zagranicznej od zera.

Biznes bez granic – kontakty, które procentują

Jednym z najbardziej widocznych elementów InterGlobal są zagraniczne misje gospodarcze. Wyjazd nie jest celem samym w sobie. Ma stworzyć przedsiębiorcom warunki do bezpośredniego poznania rynku i rozmów z potencjalnymi partnerami. Uczestnicy mogą otrzymać wsparcie obejmujące m.in. organizację przelotów, tłumaczeń, spotkań B2B i wizyt studyjnych, nawiązywanie kontaktów z lokalnymi instytucjami i przedsiębiorcami, a także udział w targach branżowych.

– *InterGlobal od początku ma jedną misję: pomóc śląskim firmom rozwinąć skrzydła na rynkach zagranicznych* – podsumowuje Mateusz Rykała, prezes zarządu Funduszu Górnośląskiego. *Od zdobycia praktycznej wiedzy eksportowej, przez indywidualne doradztwo, aż po realne spotkania z partnerami z całego świata. Dajemy narzędzia. Przedsiębiorcy sami najlepiej wiedzą, jak z nich skorzystać.*

O tym, jak ważne w biznesie są bezpośrednie kontakty, mówi również CEO Yoshi Innovation S.A. Marcin Sprawka: – *Biznes tworzą ludzie, dlatego możliwość bezpośrednich spotkań z przedstawicielami branży jest najbardziej wartościowa. Rozmowy są konkretne i realnie prowadzą do współpracy.*

Od Maroka po Japonię

Dotychczasowe misje pokazują, że śląskie firmy mogą szukać możliwości rozwoju zarówno na najbardziej konkurencyjnych rynkach świata, jak i w krajach otwierających nowe perspektywy dla europejskiego biznesu.

Wybór kierunku każdej misji poprzedza analiza potencjału rynku oraz zapotrzebowania na produkty i usługi przedsiębiorców z regionu. Ważnym elementem wyjazdów jest udział w międzynarodowych targach, wystawach i innych wydarzeniach branżowych. Zawsze łączymy go jednak z konkretnymi działaniami biznesowymi – rozmowami B2B, networkingiem, spotkaniami z potencjalnymi partnerami oraz poznawaniem lokalnego otoczenia gospodarczego.

W Las Vegas przedsiębiorcy uczestniczyli w targach CES, należących do największych i najważniejszych wydarzeń technologicznych na świecie. W Osace odwiedzili międzynarodową wystawę Expo 2025, która zgromadziła przedstawicieli państw, organizacji i biznesu z całego świata. Z kolei w Stambule uczestnicy misji wzięli udział w targach branży budowlanej, łącząc obecność na wydarzeniu z bezpośrednimi spotkaniami biznesowymi.

W Maroku – w Marrakeszu, Casablance i Rabacie – śląskie firmy poznawały możliwości wejścia na rynki Afryki Północnej, natomiast we Francji, Rumunii i Portugalii rozwijały kontakty biznesowe i szukały nowych nisz na rynku europejskim.

Fundusze Europejskie dla Śląskiego | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | Województwo Śląskie

eprasa.pl 907b571b61

Katowice/34456991

To właśnie różnorodność jest jednym z ważnych założeń projektu. Dajemy przedsiębiorcom z różnych branż możliwość udziału w wydarzeniach dopasowanych do profilu ich działalności. Targi i wystawy traktujemy jako punkt wyjścia do dalszych rozmów, a nie cel sam w sobie. Najważniejsze są kontakty, rozmowy B2B i możliwości, które mogą przełożyć się na realną współpracę oraz rozwój śląskich firm na zagranicznych rynkach.

Misja się kończy, rozmowy trwają

Kilka dni za granicą nie gwarantuje podpisania kontraktu. W eksporcie pierwsze spotkanie jest często dopiero początkiem wielomiesięcznych rozmów. Dlatego wsparcie Funduszu Górnośląskiego nie kończy się wraz z powrotem na Śląsk. Uczestnicy mogą korzystać z pomocy Centrum Internacjonalizacji, zagranicznych doradców oraz Śląskiego Klubu Eksportera, aby rozwijać kontakty rozpoczęte podczas misji. To właśnie ciągłość wsparcia może być szczególnie istotna dla MŚP.

O znaczeniu takich kontaktów mówi w podkaście „Fund Story" Adam Grewenda, Digital Twin Growth Lead w Woolpert: – *Fundusz realnie buduje relacje i zapewnia dostęp do naprawdę odpowiednich firm. Za tym wsparciem stoją konkretne efekty, czego przykładem jesteśmy my i nasza obecność na Bliskim Wschodzie.*

Trzeba pamiętać, że ani sam udział w projekcie, ani wyjazd na misję gospodarczą nie zastąpią dobrego produktu, przygotowania przedsiębiorstwa i konsekwentnej pracy nad sprzedażą. Nie gwarantują również zagranicznego kontraktu. Zapewniają jednak możliwości.

Z projektu mogą korzystać zarówno firmy, które dopiero rozważają rozpoczęcie eksportu, jak i te, które mają już zagranicznych klientów i szukają kolejnych rynków. Dla jednych pierwszym krokiem będzie zdobycie wiedzy i przygotowanie firmy. Dla innych – bon eksportowy, czyli dofinansowanie udziału w zagranicznych i krajowych wydarzeniach wystawienniczych o charakterze międzynarodowym, specjalistyczne doradztwo albo udział w misji gospodarczej.

Projekt „InterGlobal – internacjonalizacja przedsiębiorstw sektora MŚP z województwa śląskiego", współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027.

eprasa.pl 907b571b61

Nowy spektakl w Teatrze Korez

Takiego Frankensteina nikt jeszcze nie widział

– Kiedy coś stworzysz, ale nie okażesz temu miłości, nie poświęcisz czasu i nie nauczysz, co jest dobre, a co złe, istnieje duże prawdopodobieństwo, że stworzysz potwora – mówi Peadar de Burca.

Marta Odziomek-Pawlikowska

Pochodzący z Irlandii, a mieszkający w Gliwicach aktor i reżyser, przygotowuje w katowickim Teatrze Korez swój kolejny, trzeci już spektakl. Po „Roku 1984" i „Hamlecie" sięga po powieść „Frankenstein" Mary Shelley i przenosi tę historię do... współczesnych Ząbkowic Śląskich. Przedstawienie „Frankenstein. Krótka historia przemocy na Śląsku" będzie grane w języku angielskim. Premiera w Halloween – 31 października.

• Peadar de Burca przygotowuje w Teatrze Korez spektakl „Frankenstein. Krótka historia przemocy na Śląsku"

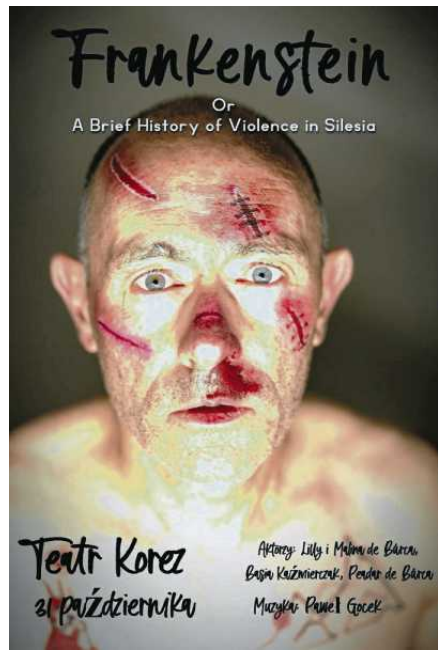
ROZMOWA Z
PEADAREM DE BURCA
aktorem i reżyserem

MARTA ODZIOMEK-PAWLIKOWSKA: – Dlaczego „Frankenstein"? Co takiego ciekawego jest w powieści Mary Shelley?

PEADAR DE BURCA: – Naprawdę podoba mi się ta historia. Szczególnie pomysł, że ktoś coś stworzył, a potem tego nienawidzi. Jest jak ojciec, który każe odejść swojemu synowi. Kiedy coś tworzysz, kiedy coś ożywiasz, ponosisz za to odpowiedzialność – musisz więc temu pomagać, wspierać rozwój, uczyć. To dla mnie główna idea „Frankensteina" Mary Shelley.

Kiedy jednak ponownie przeczytałem książkę, uznałem, że wiele jej fragmentów jest dziś po prostu nudnych. Autorka pisała ją ponad dwieście lat temu! Aczkolwiek pomysł z naukowcem, który ożywia pewne stworzenie, jest świetny – dlatego postanowiłem zgłębić ten właśnie wątek i opowiedzieć historię z „Frankensteina" po swojemu. Zacząłem przyglądać się Ząbkowicom Śląskim, miastu na Dolnym Śląsku, które kiedyś – do czasów powojennych – nosiły nazwę... Frankenstein! Mówi się, że istniał związek między tym miastem a powieścią Shelley, że od niego wzięła tytuł swojej książki, choć nie wiadomo, na ile to jest prawda. Ale ja postanowiłem wykorzystać ten trop.

Moja historia zaczyna się tuż po tym, jak potwór zabija młodszego brata Wiktora Frankensteina. Przenoszę jej akcję właśnie do Ząbkowic Śląskich, a wszystko wydarza się współcześnie, w 2026 roku. Akcja dzieje się w ciągu jednego wieczoru. Młoda kobieta przychodzi do domu Wiktora, myśląc, że ma dla niego pracować. W rzeczywistości ten wykorzystuje ją jako przynętę – chce zwabić stworzenie, które przybywa, by go zabić.

W spektaklu pojawia się również temat przemocy na Śląsku – Wiktor przetrzymuje dziewczynę jako więźniarkę, żeby pomogła mu zabić potwora. Ona jednak staje po stronie monstrum i uważa, że nie należy go zabijać. W rozmowie między bohaterami pojawiają się historie o konfliktach i przemocy, które miały miejsce na Śląsku w ostatnich stu latach – bo mieszkam w Gliwicach, na Śląsku i interesuje mnie przeszłość tego regionu.

Poza tym dla mnie „Frankenstein" to także opowieść o walce o władzę. Wiktor jest tyranem, ma władzę nad młodszą od siebie kobietą i wykorzystuje ją do własnych celów. To sytuacja, z którą można się utożsamić niezależnie od tego, czy prześladowcą jest nasz szef, nauczyciel czy ktoś starszy i silniejszy. Pytanie brzmi: co robisz, kiedy stajesz twarzą w twarz z kimś, kto ma nad tobą władzę? Poddajesz się czy walczysz?

Jakie role grasz w spektaklu?

– Tym razem gram tylko jedną postać: Wiktora Frankensteina. Inaczej niż w „Roku 1984" i „Hamlecie", gdzie wcielam się w wiele różnych ról. Tutaj na scenie, przez około 80 minut, jesteśmy tylko my dwoje: Wiktor i dziewczyna. Nie ma wchodzenia i wychodzenia z ról – są dwie postacie i bardzo intensywna sytuacja między nimi.

Wiktor nie jest dobrym człowiekiem. Uważa się za lepszego od dziewczyny i wykorzystuje ją, by zniszczyć własne stworzenie, za które nie chce wziąć odpowiedzialności. Dla mnie to właśnie konflikt w tej historii jest najciekawszy. Kiedy coś stworzysz, ale nie okażesz temu miłości, nie poświęcisz czasu i nie nauczysz, co jest dobre, a co złe, istnieje duże prawdopodobieństwo, że stworzysz potwora.

Śląsk jest trochę jak Frankenstein: to niekochane stworzenie złożone z różnych części. Im więcej czytałem o historii regionu, tym więcej połączeń z „Frankensteinem" przychodziło mi do głowy

Zainteresował mnie w tym kontekście również Joachim Knychała, seryjny morderca z lat 70. i 80. XX wieku, którego policja nazwała „Frankensteinem z Bytomia". Jego ojciec odszedł, kiedy chłopiec miał dwa lata. Wychowywały go matka i babcia, które go biły i zamykały w piwnicy. Jego ojciec był Polakiem, a matka Niemką. Był „mieszanką" tych dwóch różnych krajów.

Ta historia bardzo przypomina mi „Frankensteina" – nie w sensie prostego usprawiedliwienia jego późniejszych czynów, ale jako pytanie o to, co się dzieje, gdy człowiek dorasta bez opieki i odpowiedzialności ze strony tych, którzy powinni go wychować. I bez ojca.

A jak historia Frankensteina łączy się z dziejami Śląska?

– Zacząłem myśleć o wielu tożsamościach mieszkańców tego regionu: śląskiej, polskiej, niemieckiej, czeskiej. Śląsk jest trochę jak Frankenstein: to niekochane stworzenie, złożone z różnych części. Im więcej czytałem o historii regionu, tym więcej połączeń z „Frankensteinem" przychodziło mi do głowy. Przeszłość Śląska i postać potwora są ze sobą powiązane na wiele sposobów.

Największym problemem było zmieszczenie tego przedsięwzięcia w 80 minutach, bo jestem zwolennikiem opowiadania historii w krótkim czasie, a tu wątków było aż za dużo.

Rolę dziewczyny grają na przemian twoje córki.

– Tak, Lily i Malina grają tę samą rolę i będą zmieniać się podczas przedstawień. Jedna ma 16, druga 15 lat. Chętnie zgodziły się na udział w spektaklu, ale nie traktują aktorstwa tak jak ja. Ja mam ogromną potrzebę grania i jakąś obsesję na tym punkcie. One podchodzą do tego zadania z innej perspektywy i są chyba bardziej opanowane na scenie niż ja.

To ciekawe doświadczenie, opowieść o odpowiedzialności za to, co się stworzyło, nabiera dla mnie dodatkowego znaczenia. Gram Wiktora Frankensteina z własnymi córkami, za które przecież także ponoszę odpowiedzialność.

Emocje potrzebne do roli czerpiemy czasem z naszego prawdziwego życia. Moje córki potrafią spojrzeć na mnie naprawdę w nieprzyjemny sposób, bo przecież dobrze znają mnie jako ojca. Dynamika jest więc tu bardzo naturalna. Muszę jednak pamiętać, że są nastolatkami. Mają szkołę, przyjaciół i własne życie, podczas gdy ja mógłbym pracować bez końca. Zdarza się więc, że podczas prób słyszę: „Tato, pracowaliśmy już trzy godziny. Możemy skończyć? Muszę odrobić lekcje". Wtedy oczywiście odpuszczam.

Bywa też odwrotnie – kiedy coś nie wychodzi, problemy z prób mogą przenieść się do naszego życia prywatnego. Jeśli zbyt długo pracujemy nad jedną sceną albo też dziewczyny muszą zrezygnować ze spotkania z przyjaciółmi, pojawia się w nich złość. Generalnie jednak podchodzimy do tego projektu na poważnie.

A jakie przestrzenie zobaczymy na scenie?

– Chciałem, żeby scenografia była inna niż w „Roku 1984" i „Hamlecie". Tamte spektakle były pod tym względem bardzo skromne. Na scenie pojawią się duże płótna z wizerunkami stworzeń, które Wiktor maluje, zanim je stworzy. Jest ich około dziesięciu. Sam je namalowałem, bo malarstwo to moje hobby. I we „Frankensteinie" będę też malował na żywo!

Jakie są dotąd reakcje na twoje spektakle?

– Są naprawdę świetne i to jest niesamowite. Gram swoje monodramy w Teatrze Korez już trzeci rok. „Rok 1984" miał świetny odbiór, a reakcja na „Hamleta" była jeszcze lepsza. Zwłaszcza uczniowie i licealiści bardzo żywiołowo reagowali na spektakl – wielokrotnie dostawaliśmy owacje na stojąco.

Tworzyliśmy te przedstawienia z myślą o młodzieży. To wymagająca publiczność, ma gry komputerowe, Netfliksa, TikToka. Trzeba więc było znaleźć sposób, żeby ją zainteresować. Dlatego „Hamlet" był zabawny i interaktywny, z muzyką rockową na żywo. I to zadziałało. Byłem bardzo zaskoczony nominacją do Złotej Maski za „Hamleta". Miło jest czuć, że ludzie doceniają to, co robimy.

W przypadku „Frankensteina" nie chciałem jednak powtórzyć formuły monodramu. Tym razem zależało mi na czymś innym – na przedstawieniu, w którym najważniejsza będzie opowieść i wynikający z niej sens, choć oczywiście dbamy też o jego oprawę.

W przyszłości nadal chcesz reżyserować i grać?

– Jasne! Bardzo mi się podoba to zajęcie, a pozytywne reakcje widzów dają mi motywację, żeby myśleć nad nowymi projektami. Zawsze mam jednak problem z wyborem kolejnego tytułu. Lubię sięgać po klasykę, którą ludzie znają, ale na którą trzeba znaleźć sposób, pokazać ją z innej perspektywy. Tak zrobiliśmy z „Hamletem" i tak samo robimy z „Frankensteinem".

Będzie to Frankenstein, jakiego nikt jeszcze nie widział. A co potem? Tego jeszcze nie wiem. Wiem natomiast, że dobrze czuję się w rolach złych facetów. Hamlet jest przecież prawdziwym dupkiem, a Wiktor Frankenstein paskudnym człowiekiem. Może więc powinienem znaleźć sobie kolejnego znanego literackiego dupka, którego zagram na scenie? ●

1 KA

eprasa.pl 907b571b61

KATOWICKIE CMENTARZE KOMUNALNE

POMOC W ORGANIZOWANIU POGRZEBÓW

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI
tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321

mail: kck@kck.katowice.pl

Katowice/34414054

Burmistrz Miasta Czeladź
działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997r. informuje, że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Czeladź od dnia 23.10.2026 r. do dnia 13.11.2026 r. będzie wywieszony do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości:

• nr 149/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej przy ul. Zielonej w Czeladzi.

Jednocześnie unieważniamy wykaz nieruchomości nr 135/2026 z dnia 02.10.2026 r., podany do publicznej wiadomości w Gazecie Wyborczej w dniu 06.10.2026 r.

Katowice/34457863

Burmistrz Miasta Czeladź
działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997r. informuje, że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Czeladź od dnia 21.10.2026 r. do dnia 12.11.2026 r. będzie wywieszony do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości:

• nr 148/2026 dotyczący przeznaczonej do dzierżawy działki gruntu położonej w pobliżu ul. Szyb Jana w Czeladzi.

Katowice/34457898

GAZETA wyborcza

DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia publiczne

Ogłoszenia
sądowe i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:
kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

Wyciąg z ogłoszenia o II ustnym przetargu ograniczonym na sprzedaż prawa własności nieruchomości Miasta Gliwice, położonej w Gliwicach przy ul. Żeromskiego, oznaczonej jako działka nr 1340, obręb Sośnica.

PREZYDENT MIASTA GLIWICE INFORMUJE,

że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Gliwicach, przy ul. Zwycięstwa 21 (parter) i ul. Jasnej 31A (parter), na stronie internetowej miasta (gliwice.eu) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (bip.gliwice.eu) zostało podane do publicznej wiadomości ogłoszenie o II ustnym przetargu ograniczonym na sprzedaż działki nr 1340, obręb Sośnica, stanowiącej własność Miasta Gliwice, położonej w Gliwicach przy ul. Żeromskiego. Ponadto wyciąg z ogłoszenia został zamieszczony w prasie regionalnej („Gazecie Wyborczej") oraz prasie lokalnej („Miejskim Serwisie Informacyjnym – Gliwice"). Przetarg został ograniczony do właścicieli działek przyległych o nr 1339, 1341, 1345, obręb Sośnica. I przetarg odbył się 15 września 2026 r. i zakończył się wynikiem negatywnym.

1. **Dane ewidencyjne:** działka nr 1340 o powierzchni 0,0485 ha, obręb Sośnica, użytek Bi – inne tereny zabudowane, identyfikator działki: 246601_1.0051.1340.
2. **Położenie i opis:** nieruchomość położona w Gliwicach przy ul. Żeromskiego. Działka jest niezabudowana. Sąsiedztwo stanowi głównie zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i usługowa. Obiekty usług publicznych znajdują się w niewielkiej odległości. Okolica jest dobrze skomunikowana. Działka ma kształt regularny zbliżony do wydłużonego prostokąta, teren prawie płaski. Na niewielkim fragmencie działki położona jest kostka betonowa, która w pozostałej części zlokalizowana jest na działce sąsiedniej, po której odbywa się dojście i dojazd do budynku, zlokalizowanego na działce nr 1341, obręb Sośnica. Teren jest ogrodzony i sąsiaduje bezpośrednio z warsztatem samochodowym. Kostka betonowa i ogrodzenie nie stanowią własności miasta i nie są przedmiotem sprzedaży. Pozostała część działki jest biologicznie czynna.

   Działka ma dostęp do drogi publicznej, sieci uzbrojenia terenu znajdują się w bliskiej odległości. Na działce zlokalizowana jest nieczynna sieć ciepłownicza.

   Działka objęta jest umową dzierżawy nr GN.6845.1.474.2025.AZ zawartą na okres od 1 grudnia 2025 r. do 30 listopada 2028 r.

   Działy III i IV księgi wieczystej wolne są od wpisów.
3. **Przeznaczenie nieruchomości i sposób jej zagospodarowania:** zgodnie z ustaleniami obowiązującego od 4 września 2010 r. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru obejmującego dzielnicę Sośnica – północ (uchwała nr XXXV/1062/2010 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 10 czerwca 2010 r., Dz. Urz. Woj. Śląskiego nr 143 z dnia 4 sierpnia 2010 r., poz. 2372) przedmiotowy teren oznaczony jest: 26 MW, co oznacza: tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

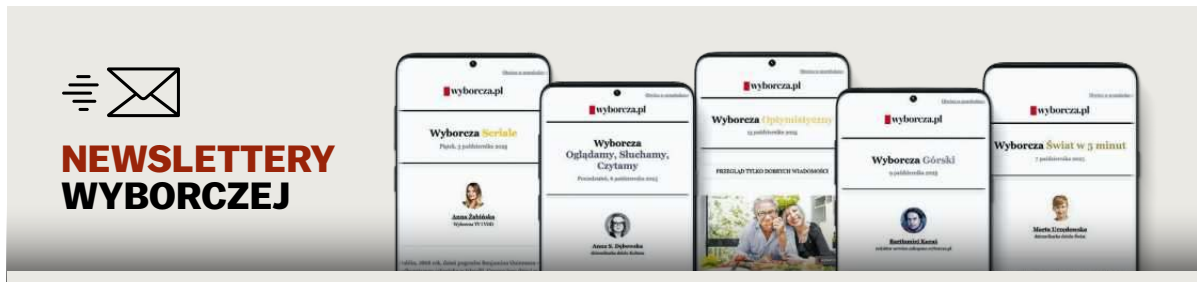
   Dla terenu o symbolu 26 MW plan ustala:
   1) przeznaczenie podstawowe:
      a) zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna;
   2) przeznaczenie uzupełniające:
      a) drobna wytwórczość,
      b) usługi.
   3) zasady lokalizacji przeznaczenia: przeznaczenie uzupełniające może występować samodzielnie lub w dowolnych proporcjach z przeznaczeniem podstawowym, przy zachowaniu pozostałych zasad określonych w §17 części tekstowej ww. planu miejscowego.

   Działka położona w strefie ochrony konserwatorskiej.
   Zgodnie z rysunkiem planu dla działki obowiązuje nieprzekraczalna linia zabudowy od strony terenu drogi publicznej klasy dojazdowej o symbolu 39 KDD (ul. Żeromskiego).

   Działka położona jest również w granicach:
   – obszaru górniczego „Sośnica III", który obejmuje udokumentowane złoża węgli kamiennych oraz metanu pokładów węgli o nr 338,
   – terenu pozostającego w zasięgu powierzchni ograniczających wysokość obiektów budowlanych,
   – obszaru rewitalizacji (obszar ten nie został wyznaczony na podstawie przepisów ustawy z 9 października 2015 r. o rewitalizacji.
4. **Cena wywoławcza brutto: 297 000,00 zł.** Cena zawiera 23% podatek VAT zgodnie z ustawą 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 1263). Minimalne postąpienie: **2970,00 zł.**
5. **Wadium: 29 700,00 zł** należy wnieść **do 20 listopada 2026 r**. Datą wniesienia wadium jest data uznania rachunku bankowego Miasta Gliwice.
6. **Termin i miejsce przetargu: 26 listopada 2026 r. o godz. 12.00**, siedziba Wydziału Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Gliwicach, ul. Jasna 31A, sala 105, I piętro.
7. Podpisanie notarialnej umowy kupna-sprzedaży nastąpi do 23 grudnia 2026 r.

Dodatkowe informacje na temat warunków przetargu można uzyskać pod numerem tel. 32/338-64-22.

Katowice/34457974

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newsletters

Drogiej Koleżance

Agnieszce Chmielewskiej-Brudnowskiej

składamy wyrazy współczucia

z powodu śmierci

Mamy

Agnieszko, w tych trudnych chwilach jesteśmy myślami i sercem przy Tobie oraz Twojej Rodzinie.

Zarząd, Koleżanki i Koledzy z Vinci & Vinci

www.nekrologi.wyborcza.pl/34458187

ODESZLI.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

Prezydent Miasta Mysłowice

informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłowice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl, BIP podano do publicznej wiadomości szczegółowe wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysłowice przeznaczonych do:

dzierżawy:

- zawarcia na czas nieoznaczony umowy dzierżawy nieruchomości położonej przy ulicy Saperów Śląskich, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod garaż (zmiana dzierżawcy), zarządzenie 553.

termin wywieszenia: 23.10.2026r.do 13.11.2026r.

sprzedaży w drodze bezprzetargowej:

- lokalu mieszkalnego nr 29 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Armii Krajowej 44B w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemców wraz z pomieszczeniem przynależnym i udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem.

Osoby, którym na podstawie art. 34 ust. 1 pkt. 1 i pkt. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2026r. Poz. 399 z późn. zm.), przysługuje pierwszeństwo w nabyciu wyżej opisanej nieruchomości Gminy Mysłowice, mogą w terminie 6 tygodni, licząc od dnia wywieszenia niniejszego wykazu, złożyć wniosek o jej nabycie.

termin wywieszenia: 23.10.2026r. do 04.12.2026r.

Katowice/34458159

Zarząd Robotniczej Spółdzielni Mieszkaniowej „Hutnik" w Częstochowie,
Al. Wojska Polskiego 118

OGŁASZA USTNY NIEOGRANICZONY PRZETARG NA ZBYCIE WŁASNOŚCI TRZECH LOKALI MIESZKALNYCH:

1. **Częstochowa, Aleja Niepodległości 41B m 32. Powierzchnia użytkowa lokalu 39,5 m². Mieszkanie dwupokojowe, usytuowane na IV piętrze. Cena wywoławcza wynosi 155 880,00 zł. Wadium 15 588,00 zł.**

   Przetarg odbędzie się 04.11.2026 r. godz. 11⁰⁰ w siedzibie Spółdzielni, pokój nr 30.
2. **Częstochowa, ul. Żarecka 54 m 57. Powierzchnia użytkowa lokalu 44,0 m². Mieszkanie dwupokojowe, usytuowane na III piętrze. Cena wywoławcza wynosi 182 000,00 zł. Wadium 18 200,00 zł.**

   Przetarg odbędzie się 04.11.2026 r.,godz. 11³° w siedzibie Spółdzielni – Aleja Wojska Polskiego 118, pokój nr 30.

Zarząd zastrzega sobie prawo odwołania przetargu bez podania przyczyny.

Stawający do przetargu obowiązani są wnieść wadium płatne przelewem na konto bankowe Spółdzielni: PKO BP S.A. 19 1020 1664 0000 3102 0114 0300

Wpłaty wadium należy dokonać najpóźniej do 02.11.2026 r.

Na przetarg należy przybyć z dowodem osobistym oraz dowodem wpłaty wadium. Umowa o ustanowienie odrębnej własności lokalu na rzecz osoby, która wygra przetarg nastąpi poprzez zawarcie aktu notarialnego, w terminie uzgodnionym z notariuszem, po dokonaniu przez wygrywającego przetarg pełnej wpłaty wylicytowanej wartości lokalu. Koszt zawarcia aktu notarialnego pokrywa wygrywający przetarg.

Osoby zainteresowane przystąpieniem do przetargu mogą zapoznać się z regulaminem przetargu na stronie **rsmhutnik.pl.** lub w biurze Spółdzielni – pokój nr 8.

Informację o mieszkaniu można uzyskać w biurze Spółdzielni – dział członkowsko – mieszkaniowy, pokój nr 15, tel. 691-400-768 lub 34/323-26-36 wew. 112.

Mieszkanie z poz. 1 można oglądać, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu w administracji osiedla: ADS Hutników – Częstochowa, ul. Zamenhofa 20 – tel. 34 323 – 03-23. Mieszkanie z poz. 2 – w administracji osiedla: ADS Błeszno – Częstochowa, ul. Mireckiego 31 – tel. 34 323 46 26.

Częstochowa/34457841

1 KAL

eprasa.pl 907b571b61

Zielona energia zaczyna się od współpracy Twój teren. Wspólna energia

TAURON Zielona Energia rozwija projekty wiatrowe, fotowoltaiczne i inwestuje w odnawialne źródła energii.

TAURON

POSZUKUJEMY:

- **terenów pod nowe inwestycje wiatrowe lub fotowoltaiczne,**
- **projektów będących na różnych etapach przygotowania,**
- **istniejących farm wiatrowych.**

Realizujemy projekty kompleksowo: od analizy potencjału terenu i przygotowania inwestycji pod budowę oraz eksploatację farm wiatrowych lub fotowoltaicznych.

MASZ TEREN POD INWESTYCJĘ?

Sprawdzimy możliwości jego wykorzystania dla projektów odnawialnych źródeł energii i omówimy potencjalne formy współpracy.

PROWADZISZ FARMĘ WIATROWĄ LUB ROZWIJASZ PROJEKT?

Jesteśmy zainteresowani współpracą, zakupem i dalszym rozwojem projektów wiatrowych oraz fotowoltaicznych.

Skontaktuj się z nami, aby porozmawiać o możliwościach współpracy.

TAURON Zielona Energia

tze.kontakt@tauron.pl Katowice **tze.tauron.pl**

Katowice/34457461

KAL 1

eprasa.pl 907b571b61

wyborcza
KRAKÓW
TYGODNIK

Piątek, 23 października 2026 | Redaktorka prowadząca **Małgorzata Skowrońska** krakow.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: krakow@wyborcza.pl

Dotarliśmy do aktu oskarżenia Mariana Banasia

Podaj hasłowo, w czym szperają

„Tadziu, wiem, że jakaś kontrola została podjęta u gościa, co wynajmował u mnie hotel. Co to za kontrola i na czyje zlecenie?" – pytał Marian Banaś szefa krakowskiej skarbówki. Według prokuratury nakłaniał go do ujawnienia tajemnicy skarbowej.

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jarosław Sidorowicz

Akt oskarżenia, który wpłynął do krakowskiego sądu przeciwko Marianowi Banasiowi to fragment dużego śledztwa, które białostocka prokuratura regionalna jeszcze w 2019 roku rozpoczęła w sprawie oświadczeń majątkowych ówczesnego prezesa NIK, po tym jak TVN opublikował reportaż oskarżający go o wynajmowanie suteneromkamienicy należącej wtedy do Banasia.

Według prokuratury Marian Banaś miał wykorzystywać znajomość z Tadeuszem G., ówczesnym dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Krakowie, by zdobywać poufne informacje o działaniach skarbówki dotyczących jego samego i jego rodziny. Obaj znali się od 2017 roku, kiedy Banaś kierował Krajową Administracją Skarbową. Śledczy odnaleźli maile, w których Tadeusz G. miał przekazywać Banasiowi informacje objęte tajemnicą skarbową, m.in. o prowadzonych wobec niego postępowaniach. Choć Banaś był już wtedy prezesem Najwyższej Izby Kontroli, w części wiadomości Tadeusz G. nadal zwracał się do niego „Szefie".

Maile do Józefa Bacy

Kluczem do tej sprawy okazała się zawartość skrzynki mailowej Tadeusza G., jaką na polecenie prokuratury udostępnił śledczym jeden z największych polskich portali. To tam śledczy znaleźli korespondencję między ówczesnym szefem Izby Administracji Skarbowej w Krakowie a prezesem NIK. Wynikało z niej, że już pod koniec 2018 roku Tadeusz G. miał wysłać Banasiowi mailem zaszyfrowany dokument. To skan pisma z CBA do Urzędu Skarbowego Kraków-Stare Miasto, w którym biuro antykorupcyjne zwraca się do naczelnika urzędu o przesłanie dokumentów finansowych, wskazujących na stan majątkowy Mariana Banasia i jego żony – chodziło o deklaracje podatkowe, dane o rachunkach bankowych poza RP, funduszach inwestycyjnych, papierach wartościowych. CBA potrzebowało tych dokumentów, by sprawdzić rzetelność oświadczeń majątkowych.

W jaki sposób pismo CBA dostało się w ręce szefa Izby w Krakowie? Kopie przekazał mu ówczesny naczelnik US Kraków-Stare Miasto. Jak tłumaczył w śledztwie, dyrektor IAS chciał mieć wiedzę w sprawach dotyczących ważnych osób.

„Tak naprawdę jest taka niepisana zasada w administracji, że o sprawach bardzo istotnych melduje się drogą służbową. Stąd też pismo zostało mi przekazane z US. Idąc w tym duchu jakby, przekazałem je dalej Marianowi Banasiowi" – tłumaczył się Tadeusz G. Według prokuratury nie miał jednak prawa wysyłać kopii pisma prezesowi NIK, gdyż w ten sposób ujawnił informacje objęte tajemnicą skarbową.

Śledczy w skrzynce dyrektora krakowskiej IAS znaleźli jeszcze inne maile wysyłane przez niego do Mariana Banasia. Prezes NIK pytał na przykład o swoje sprawy z adresu z fałszywym nazwiskiem Józef Baca. Tadeusz G. powiedział w śledztwie, że to Banaś podał mu ten adres. Wedle jego słów korespondowali przez rok lub dwa.

Z początkiem listopada 2019 roku Tadeusz G. informuje Banasia, pisząc na adres mailowy na nazwisko Józef Baca, o podjęciu przez Urząd Skarbowy Kraków-Stare Miasto czynności, które mają ustalić pochodzenie pieniędzy przekazanych trzy miesiące wcześniej. Chodzi o darowiznę, jaką szef NIK zrobił na rzecz syna. Szef krakowskiej skarbówki informuje w mailu, że według danych z systemu informatycznego urzędu Banaś nie miał dochodów, które pozwalałyby mu sfinansować darowiznę dla syna. „Chodzi o to, że sprzedaż kamienicy 17.08.2019, a darowizna jest z 6.08. 2019" – wyjawia. I instruuje, że do urzędu trzeba dostarczyć dokument potwierdzający źródło tych pieniędzy, a wtedy „wszystko będzie wyjaśnione od każdej strony, gdyby ktoś się czepiał".

Trzy tygodnie później Marian Banaś pisze wieczorem do dyrektora IAS kolejnego maila:

Tadziu, wiem, że jakaś kontrola została podjęta u gościa, co wynajmował u mnie hotel. Co to za kontrola i na czyje zlecenie? Czego dotyczy? Jeśli możesz, to daj mi odpowiedź, czy wszystko ok.

Pół godziny później Tadeusz G. odpisał: „To jest kontrola, która ma sprawdzić, czy wszystko wykazał, co powinien. Kontrolę można prowadzić tylko u przedsiębiorcy, a on nim był. Na razie nie wiem więcej".

5 lipca 2020 Marian Banaś mailowo pyta Tadeusza G.: „Mam na bieżąco informacje o tej Pani, która tylko wykonuje polecenia, chociaż nie ma pojęcia o administracji państwowej. Wiem, że cały czas fabrykuje przeciw mnie i rodzinie, ale jeśli masz coś więcej, to podaj hasłowo, w czym szperają".

Wieczorem szef krakowskiej skarbówki odpisuje: „Hasłowo. Spółka syna i kontrahenci spółek syna".

„Urząd wyśle do ciebie Szefie wezwanie"

Z korespondencji zabezpieczonej przez prokuraturę wynika, że w połowie stycznia 2021 roku Tadeusz G. przesłał Banasiowi skan dokumentu dotyczącego czynności, jakie urząd skarbowy zamierzał podjąć wobec prezesa NIK w związku z podejrzeniem uzyskiwania dochodów z nieujawnionych źródeł. I w sposób charakterystyczny zwraca się do niego. „Na początku przyszłego tygodnia US Kraków-Stare Miasto wyśle do ciebie Szefie wezwanie. Cały czas pilnują, żeby wszystkie rozliczenia w Twojej sprawie były wyjaśnione, aby nie dawać nikomu punktu zaczepienia".

Dalej tłumaczy, że urzędy skarbowe co roku robią zestawienia dochodów i wydatków podatników. I wyjaśnia, że jeśli wydatki przewyższają dochody, prowadzi postępowanie w sprawie nieujawnionych źródeł dochodu. „Tak było w Twojej Szefie sprawie po zestawienie dochodów i wydatków za lata 2019-20" – przekazał Tadeusz G.

W ostatnim odkrytym przez śledczych mailu wysłanym przez Tadeusza G. z początkiem lutego 2021 roku szef krakowskiej skarbówki pisał: „Materiały przekazane w odpowiedzi na wezwanie zostały zweryfikowane. Wszystko ok. Sprawa zakończona. Natomiast ponieważ na przelewie była spółka syna, przepatrzyli tę spółkę i nie było sprawozdania finansowego za 2019 rok. Dopilnujcie złożenia tego sprawozdania. Dajcie znać, że jest złożone".

Tadeusz G. początkowo przyznał się, ale później zmienił stanowisko i zaprzeczył, że złamał tajemnicę skarbową. Przekonywał, że nie wysyłał żadnych informacji objętej tajemnicą, a jego działania ograniczyły się do „przeredagowania istoty przepisu, mówiącego o celu kontroli, w powiązaniu z przepisami u kogo można ją prowadzić".

G. przekonywał, że informacje o kontroli spółek syna Mariana Banasia miał jedynie „ze słyszenia" i „nie podejmował żadnych działań, by to sprawdzić". Zaprzeczał, by ujawnił tajemnicę skarbową. Twierdził, że Banaś, gdyby osobiście udał się do Urzędu Skarbowego Kraków-Stare Miasto, dowiedziałby się tego samego. Przesłanie mu skanu dokumentu dotyczącego planowanych czynności skarbówki tłumaczył chęcią skłonienia go do dobrowolnego wywiązania się z obowiązków podatkowych.

„Jest praktyka nieformalnego kontaktu, gdy się wykonuje czynności względem ważnych osób w państwie.

eprasa.pl 907b571b61

Te osoby często przebywają poza Małopolską i ten kontakt jest po to, by zechciały odebrać korespondencję. Chodzi o to, by nie było dalszych wezwań i ewentualnych dalszych konsekwencji. Udzielenie takich informacji skutkuje, że szybciej zareagują niż na poprzednie wezwania" – tak tłumaczył swoje postępowanie w prokuraturze.

Pod koniec października 2025 roku, gdy przedstawiono mu zmodyfikowane zarzuty, Tadeusz G. odmówił już wyjaśnień i nie przyznał się do żadnego z sześciu zarzutów złamania tajemnicy skarbowej.

Nie tylko maile z pytaniami

Według prokuratora Dacewicza były prezes NIK chciał też w inny sposób zdobywać od urzędników informacje i próbować wpływać na nich. W październiku 2021 roku prezes NIK posłał swoją byłą podwładną Beatę O., ówczesną szefową warszawskiej delegatury NIK, do prezes Krajowej Administracji Skarbowej Magdaleny Rzeczkowskiej. Chodziło o kontrolę celno-skarbową, jaką w jego sprawie prowadził wówczas Świętokrzyski Urząd Celno-Skarbowy. Ze śledztwa wynika, że nakłoniona przez niego Beata O. zaaranżowała spotkanie z szefową KAS. W jego trakcie chciała dowiedzieć się, kto zlecił kontrolę. Miała też nalegać, by Rzeczkowska wpłynęła na zawieszenie postępowania. Urzędniczka po tym spotkaniu sporządziła notatkę. Jej zeznania są dowodem w tej sprawie.

Beata O. nie przyznała się do zarzutów. Początkowo, przesłuchiwana jako świadek, zaprzeczała, by podczas spotkania z Magdaleną Rzeczkowską rozmawiała o Marianie Banasiu. Rok później, już jako podejrzana, przyznała, że jednym z poruszonych tematów była kontrola skarbowa dotycząca ówczesnego prezesa NIK. Utrzymywała jednak, że nie wie, kto rozpoczął ten wątek rozmowy. Zaprzeczyła też, by domagała się zawieszenia kontroli lub spotkała się z szefową KAS na prośbę Banasia. „Była to wizyta towarzyska" – oświadczyła. Pod koniec października 2025 odmówiła już wyjaśnień i nie przyznała się.

Banaś: „Kaczyński i Ziobro zażądali ode mnie dymisji"

Do zarzutów nie przyznał się również Marian Banaś. Prokuratura oskarża go o to, że w dwóch mailach nakłaniał Tadeusza G. do ujawnienia informacji objętych tajemnicą skarbową, a Beatę O. namówił do interwencji u szefowej Krajowej Administracji Skarbowej. Banaś zaprzeczył. Przekonywał, że informacje dotyczące kontroli jego oświadczeń majątkowych były publicznie znane, ponieważ sam wystąpił do CBA o ich sprawdzenie. Jego zdaniem nie mogło więc dojść do ujawnienia tajemnicy. Zaprzeczył również, by wysłał Beatę O. na spotkanie z szefową KAS, a tym bardziej nie nakłaniał ją do zabiegania o zawieszenie prowadzonej wobec niego kontroli.

Zeznając w październiku 2025 roku, mówił, że kontekst działań wobec niego „jest totalnie polityczny" i miał na celu zdyskredytowanie go w oczach opinii publicznej, by podał się do dymisji z funkcji prezesa NIK. „Chodziło o to, by ustalenia kontroli i raporty NIK nie pokazały prawdy, jak wydatkowane są pieniądze przez ówczesną władze" – mówił były już wówczas prezes NIK (jego kadencja skończyła się we wrześniu 2025 roku).

Jak wynika z wyjaśnień Mariana Banasia przytoczonych w akcie oskarżenia, kilka tygodni po emisji reportażu TVN, Jarosław Kaczyński i ówczesny szef CBA Mariusz Kamiński zażądali jego rezygnacji ze stanowiska prezesa NIK. Banaś odmówił. Twierdził, że Kamiński miał własnego kandydata na prezesa NIK, ale nie odważył się powiedzieć o tym Kaczyńskiemu. Zdaniem Banasia, gdy nie udało się skłonić go do dymisji, podjęto próbę skompromitowania go. Wtedy – jak mówił śledczym – rozpoczęła się „totalna nagonka na syna i pozostałą rodzinę".

Według byłego już prezesa NIK ataki inspirowane były przez służby Kamińskiego i Ziobry, a powodem nagonki były jego zdaniem „profesjonalne i obiektywne raporty NIK oraz zawiadomienia do prokuratury, których było 421, potwierdzających niegospodarność ówczesnego rządu". ●

Medialne imperium Łukasza Gibały

Polityczny przeka

Obecny prezydent Krakowa przez lata stworzył i sfinansował „komunikację nowego typu".

Magdalena Kursa

Gibała dociera do mieszkańców sam. Prowadzi stronę, która pisze o Krakowie jak lokalny portal, i profile, w których słowo „mieszkańcy" pada w 7 na 10 wpisów. Widownię zbudował przed kampanią na stronie o mieście, z psami ze schronisk i memami o MPK. W kampanii ją uruchomił". To główna teza raportu fundacji Res Futura, która przeanalizowała aktywność internetową polityka w okresie trzech miesięcy przed wyborem na prezydenta. Trzeba dodać, że tę komunikację Gibała budował od ponad dekady, również poprzez regularne wydawanie darmowej gazety.

– Czy odbiorca potrafi odróżnić niezależne medium od przekazu wspieranego przez środowisko polityczne? – pyta politolog Łukasz Danel.

Gazeta „Kraków dla Mieszkańców", strona o tej samej nazwie, profile w mediach społecznościowych – te wszystkie kanały informacji tworzone przez lata zaprocentowały w ostatniej kampanii wyborczej i pomogły wygrać Łukaszowi Gibale, który startował z komitetu „Kraków dla Mieszkańców". W II turze wyborów polityk zdobył rekordowe 62,3 proc. głosów. We wtorek został zaprzysiężony na prezydenta Krakowa.

„Przez trzy miesiące 76 proc. reakcji związanych z jego nazwiskiem zebrały jego własne kanały: profile na Facebooku, TikToku i X oraz strona stowarzyszenia Kraków dla Mieszkańców. Wpisy krakowskich redakcji dały mu jedną czwartą reakcji" – wynika z raportu fundacji Res Futury – fundacji analitycznej, zajmująca się badaniem informacji w mediach społecznościowych.

Gibała stworzył więc własną drogę do mieszkańców. Tradycyjne redakcje były dla niego dodatkiem. Res Futura zauważa, że w mediach Gibały słowa „mieszkańcy" albo „Krakowianie" padają w 71 proc. jego wpisów, a u typowego rywala w 28 proc. Częściej niż inni zwraca się wprost do czytelnika. Najmocniejsze wpisy programowe zaczyna od rachunku: „4 zł za 15-minutowy bilet", „85 milionów złotych rocznie za obsługę turystyki".

Analitycy prześledzili też, jak w ostatnich miesiącach zmieniała się tematyka na kanałach Łukasza Gibały.

Do 6 sierpnia, przed ogłoszeniem kampanii, 41 proc. wpisów Gibały dotyczyło konkretnych ulic i osiedli: Bodzowa, Stańczyka, Górki Narodowej, Zembrzyckiej.

W kampanii przed I turą 40 proc. wpisów to program.

Przed II turą 55 proc. to mobilizacja, a 14 proc. spór z Piątkowską. We wtorek został zaprzysiężony na prezydenta Krakowa.

• Gazeta „Kraków dla Mieszkańców", strona o tej samej nazwie, profile w mediach społecznościowych – te wszystkie kanały informacji tworzone przez lata zaprocentowały w ostatniej kampanii wyborczej i pomogły wygrać Łukaszowi Gibale

FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

CHWYTA ZA SERCE

Strona Kraków dla Mieszkańców działa jak lokalny portal. „Czytelnik przychodzi tu po wiadomości z Krakowa. Gibała pojawia się przy okazji" – zauważa Res Futura. Z raportu wynika, że trzy zdarzenia dały stronie Kraków dla Mieszkańców prawie jedną czwartą wszystkich reakcji. Były to relacje o wykupieniu kwiatków od staruszki na Kleparzu, o psie Fado, który po 2705 dniach opuścił schronisko, i sprzątaniu niedopał-

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraków/34452013

| Całodobowe wsparcie i doradztwo

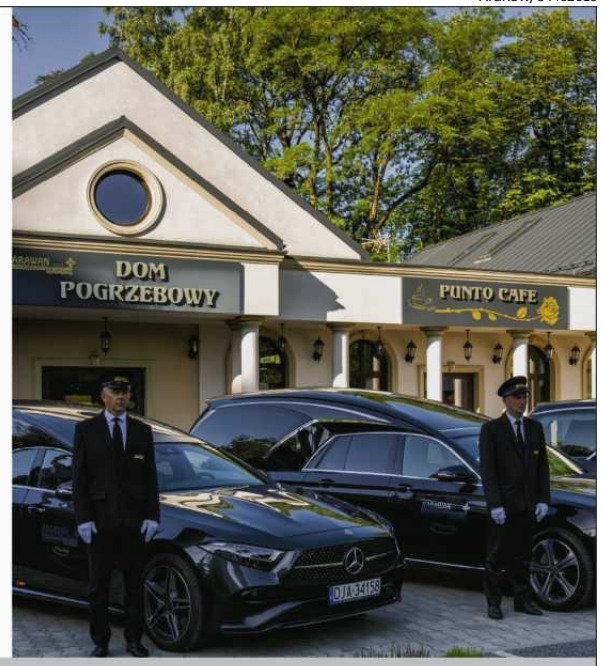
Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie

- Kompleksowe usługi pogrzebowe
- Rozliczenia bezgotówkowe
- Transport krajowy i międzynarodowy
- Własne krematorium
- Organizacja styp i pożegnań

KARAWAN GRUPA FIRM POGRZEBOWYCH TRADYCJE OD 1981 ROKU

Punkty Obsługi Klienta
10 lokalizacji w Krakowie

- ul.Rakowicka 26A 12 222 00 30
- ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
- ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
- ul. Reduta 3B 12 222 50 49
- ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
- ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
- ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
- ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
- Cm.Batowice 12 413 63 46
- Cm.Grębałów 12 645 14 35
- Krakowskie Krematorium
- ul. Wielogórska 12 413 33 33

KRAKOWSKIE KREMATORIUM
tel. 12 413-33-33
biuro@kremacja-krakow.pl

30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20
Gwarantujemy:
| bezpieczeństwo i profesjonalizm | duży wybór urn | możliwość przechowania po kremacji

Zapraszamy do współpracy
firmy pogrzebowe

1KR

eprasa.pl 907b571b61

z pod przykrywką mediów

ków. Wpis z Kleparza był najpopularniejszym wpisem całego kwartału.

– Pamiętam ten moment. W okolicach Kleparza starsza kobieta sprzedała bukiety kwiatów. Postanowiliśmy wykupić wszystkie. Zresztą nie po raz pierwszy, w taki sposób staramy się pomagać. Często odwiedzamy krakowskich rzemieślników i lokalne sklepy; tam również robimy zakupy, wspomagając krakowskie małe biznesy, ale przede wszystkim promując takie miejsca w naszych mediach społecznościowych – wspomina Renata Ropska, bliska współpracowniczka Łukasza Gibały.

Portal jest powiązany z gazetą. Renata Ropska mówi, że bezpłatna gazeta „Kraków dla Mieszkańców" (wcześniej ukazująca się pod inna nazwą) wydawana jest od ponad dziesięciu lat. Raz na kwartał. Gazeta relacjonuje o tym, co dzieje się w mieście, pisze o inwestycjach miejskich, atrakcjach, reaguje na zgłaszane przez mieszkańców interwencje.

– Krakowianie bardzo lubią nasze krzyżówki. Prowadzimy również ciekawe cykle, między innymi o archiwalnym Krakowie. Gazetka jest o mieszkańcach i dla mieszkańców. Piszemy o ich codziennych sprawach i problemach, z którymi się mierzą – wylicza Renata Ropska.

Kilka miesięcy temu anonsowano 50. wydanie gazetki.

„W jubileuszowym numerze przeczytacie m.in. o zmianach, które czekają Szpital Narutowicza, utrudnieniach związanych z remontem ul. Bagatela i ich konsekwencjach dla Bronowic, interwencji w sprawie ul. Wielkanocnej, która ponownie znalazła się na celowniku dewelopera. W tym wydaniu nie mogło również zabraknąć kilku słów podsumowania referendum w artykule „Kraków powiedział: dość!".

PYTANIE O PRZEJRZYSTOŚĆ RELACJI

W papierze potwierdza się internetowa zasada. Większość informacji nie ma bezpośredniego związku z działalnością Łukasza Gibały – tu z polityką wiąże się tylko referendum, które Łukasz Gibała sfinansował kwotą prawie dwóch milionów złotych.

Na razie nie wiadomo, czy teraz gdy Łukasz Gibała został prezydentem, gazeta będzie nadal wydawana.

Łukasz Danel: – Gibała jest na pewno przykładem polityka, który zrozumiał, że nie musi być zależny od tradycyjnych mediów ani od struktur dużej partii, żeby przez lata budować rozpoznawalność i własne zaplecze. Ma stowarzyszenie, własne kanały internetowe, gazetki kolportowane wśród mieszkańców, a także wspiera finansowo lokalne inicjatywy medialne. Jest jednak druga strona tego modelu. Jeśli polityk finansuje kanały komunikacji, które informują o sprawach miasta, trzeba pytać o przejrzystość tych relacji i o to, czy odbiorca potrafi odróżnić niezależne medium od przekazu wspieranego przez środowisko polityczne – zauważa politolog Łukasz Danel.

W okresach przedwyborczych do akcji wkracza kolejna rozdawana w mieście gazetka: „Gibałówka", czyli oficjalny magazyn komitetu wyborczego Łukasza Gibały („Kraków dla Mieszkańców").

Własne media to nie wszystko. W Krakowie kontrowersje budziła współpraca Łukasza Gibały z portalem Krowoderska.pl. Polityk dofinansowywał tam publikacje o krakowskim rzemiośle, ale portal mocno atakował przeciwników Łukasza Gibały: najpierw przez lata był to prezydent Jacek Majchrowski i magistraccy urzędnicy, potem Aleksander Miszalski.

Łukasz Danel: – Wokół Gibały faktycznie pojawia się zarzut, że zbudował nie tylko własne zaplecze medialne, ale też obieg komunikacyjny, w którym przez lata bardzo ostro atakowano kolejnych prezydentów Krakowa. Krowoderska.pl była jednym z rozpoznawalnych uczestników tej krytyki. To rodzi uzasadnione pytanie o przejrzystość relacji między politykiem a medium. Nie można automatycznie uznać, że skoro stowarzyszenie finansuje portal, to każda jego krytyczna publikacja jest opłaconym atakiem albo hejtem. Ale z drugiej strony odbiorcy mają prawo wiedzieć o takich powiązaniach i oceniać przekaz z uwzględnieniem tego kontekstu. Zwłaszcza gdy krytyka kolejnych ekip rządzących miastem wpisuje się w polityczną strategię osoby, która sama chciała przejąć władzę – komentuje politolog.

MEDIA KOSZTUJĄ

Łukasz GIbała został prezydentem Krakowa po tym, gdy na to stanowisko startował po raz czwarty. Walkę o miasto prowadził konsekwentnie od ponad dwunastu lat – również między kampaniami. Założone przez niego stowarzyszenia – najpierw Logiczna Alternatywa, a potem Kraków dla Mieszkańców nie tylko wydawały gazetki, ale też angażowały się w działalność miejską, nagłaśniały protesty. Gibała finansował je z własnych środków. Było to dla niego działalnością na tyle priorytetową, że gdy oddał ojcu swą firmę (która była zadłużona), zagwarantował sobie finansowanie dla Krakowa dla Mieszkańców do końca kadencji rozpoczętej przez Miszalskiego.

Nie ujawnił nigdy, ile w sumie pieniędzy wydał na działalność publiczną w Krakowie. Skalę poznaliśmy jedynie w przypadku referendum, gdy organizatorzy akcji złożyli sprawozdanie finansowe. Okazało się, że Kraków dla Mieszkańców przeznaczył na referendum dokładnie 1,89 mln zł – to niemal całkowity koszt referendum. Ale to niewielka część wszystkich kosztów, które Łukasz Gibała przeznaczył na walkę o Kraków w kolejnych kampaniach, a także poza nimi m.in. na finansowanie swych stowarzyszeń i mediów. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE 34452019

KLEPSYDRA

CMENTARZ KOMUNALNY
I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44
CMENTARZ: +48 502 930 185
KREMATORIUM: +48 502 930 170

| Nowy zielony cmentarz
| Pierwsza kwatera ekologiczna
| Kolumbaria na urny
| Kamieniarstwo i opieka nad grobami

www.cmentarzkrakow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

1 KR

REKLAMA Kraków/34453480

eprasa.pl 907b571b61

Kosmiczna technologia na Wawelu

Detektor w Smoczej Jamie

Według znanej legendy jaskinię pod Wawelem miał zamieszkiwać żarłoczny smok. Teraz jego kryjówka – Smocza Jama – stała się miejscem naukowego eksperymentu, który ma pokazać, co rzeczywiście kryje zamkowe wzgórze.

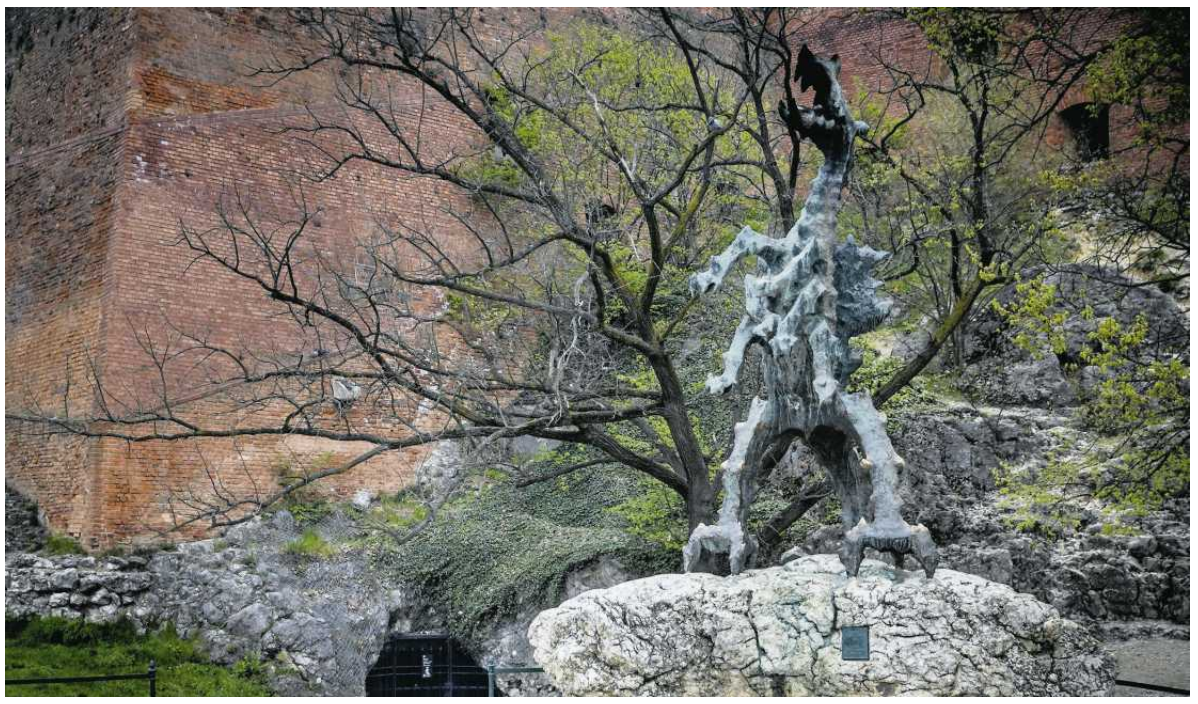
Dorota Gut

Od końca września w Smoczej Jamie pracuje detektor, dzięki któremu Wzgórze Wawelskie jest prześwietlane mionami, naturalnymi cząstkami wtórnego promieniowania kosmicznego.

Przenika przez mury i skały

Jak wyjaśniają naukowcy biorący udział w projekcie, miony przenikają przez dziesiątki metrów skały, a detektor je rejestruje. Dzięki temu bez wiercenia i bez żadnej ingerencji w zabytek można odkryć pustki, korytarze i szczeliny we wnętrzu wzgórza. Technikę tę zastosowano w 2017 r. przy badaniu piramidy Cheopsa – udało się dzięki temu odkryć nieznaną komorę nad Wielką Galerią.

Wawel jest pierwszym w Polsce i drugim w Europie (po Zamku Królewskim w Budapeszcie) wzgórzem zamkowym, badanym tą metodą.

• **Rzeźba Smoka Wawelskiego koło Smoczej Jamy** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Prace odbywają się w ramach projektu VIEW (Visualizing the Interior and Exploring Wawel). Prowadzi je firma MUOTECH wspólnie z Zamkiem Królewskim na Wawelu, z udziałem partnerów z Lipska.

Eksperymentalny detektor na potrzeby badań Wawelu udostępniła Politechnika Federalna w Lozannie (EPFL), uczelnia współpracująca z CERN. Fizycy z tej uczelni brali udział w instalowaniu urządzenia w Smoczej Jamie.

Prześwietlają nie tylko zamki

Technika obrazowania mionowego stosowana jest w wielu dziedzinach, nie tylko w przypadku obiektów zabytkowych, jak np. zamki, pałace, fortyfikacje. Przydaje się wszędzie tam, gdzie w grę wchodzi tylko metoda pasywna, bez ingerencji w obiekt i bez przerywania jego normalnej pracy.

Wzgórze Wawelskie jest prześwietlane mionami, naturalnymi cząstkami wtórnego promieniowania kosmicznego

Podobne detektory stosuje się np. w energetyce i budownictwie – radiografia mionowa pozwala ocenić stan zapór, tuneli, fundamentów i konstrukcji żelbetowych, do których nie ma dostępu lub których nie wolno nawiercać.

– W górnictwie i geologii umożliwia lokalizację pustek, stref rozluźnienia i zalegających wyrobisk. W sektorze bezpieczeństwa służy do wykrywania materiałów o wysokiej gęstości, w tym jądrowych, w kontroli ładunków i infrastruktury krytycznej – tłumaczą naukowcy z firmy MUOTECH. ●

REKLAMA
Kraków/34455516

1KR

eprasa.pl 907b571b61

BEZPIECZEŃSTWO ZACZYNA SIĘ LOKALNIE.

Tak wdrażamy Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w Małopolsce

Tworzenie nowoczesnych systemów alarmowania, doposażanie służb ratowniczych i samorządów, szkolenia i edukacja mieszkańców – tak w praktyce wygląda wdrażanie Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Jednego z najważniejszych projektów rządu w obszarze bezpieczeństwa publicznego ostatnich dekad.

– Bezpieczeństwo mieszkańców jest jednym z najważniejszych priorytetów administracji publicznej. Przyjęta pod koniec 2024 roku ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej określa rolę i zadania na wypadek sytuacji kryzysowych. Po latach zaniedbań rząd stworzył nowoczesny system zwiększający odporność społeczną – podkreśla wojewoda małopolski Krzysztof Jan Klęczar.

Rekordowe środki dla Małopolski

Program OLiOC to pierwszy tak kompleksowy system finansowania bezpieczeństwa cywilnego w Polsce. W skali kraju na lata 2025–2026 przewidziano ponad 34 miliardy zł.

Dla Małopolski oznacza to historyczne wsparcie. W 2025 roku otrzymaliśmy blisko 390 mln zł, z czego ok. 350 mln zł trafiło do samorządów.

– W 2025 roku podpisaliśmy setki umów przyznających dofinansowanie na zakupy bieżące i inwestycje. Wsparcie podmiotów leczniczych wynosiło łącznie ok. 38 mln zł. Środki przeznaczono na zakup m.in. 20 karetek z napędem 4x4 i blisko 40 sztuk respiratorów transportowych. Co najmniej 100 mln trafiło do PSP i OSP. Strażacy otrzymali 92 pojazdy, w tym m.in. 34 pojazdy ratowniczo-gaśnicze, 3 samochody kwatermistrzowskie, 2 samochody ratownictwa technicznego z żurawiem oraz 5 pick-upów. Zorganizowaliśmy również serię szkoleń – wylicza wojewoda małopolski Krzysztof Jan Klęczar.

W 2026 roku dla Małopolski przeznaczono prawie 415 mln zł. Środki ponownie w zdecydowanej większości trafią do samorządów. Obecnie podpisanych zostało blisko 1,4 tys. umów o wartości ponad 387 mln zł.

Dlaczego ten program jest tak ważny?

Współczesne zagrożenia są coraz bardziej złożone – od ekstremalnych zjawisk pogodowych, po zagrożenia militarne i hybrydowe. Odpowiedzią na te wyzwania musi być sprawny, nowoczesny system ochrony ludności.

W 2026 roku realizacja zadań w ramach Programu OLiOC skupia się w głównej mierze na tworzeniu miejsc schronienia.

– W Bobowej, w powiecie gorlickim, nieużytkowe przyziemie budynku Miejskiego Centrum Kultury zostało dostosowane do funkcji miejsca doraźnego schronienia. Przed nami kolejne projekty mające na celu powstanie obiektów zbiorowej ochrony – zapowiada wojewoda małopolski Krzysztof Jan Klęczar.

OLiOC to przede wszystkim ludzie

Realizacja zadań związanych z doposażeniem straży pożarnych, podmiotów medycznych, budową magazynów oraz zaadaptowaniem miejsc schronienia dla mieszkańców jest bardzo istotna, jednak nie wyczerpuje wszystkich działań w tym obszarze. W ramach Programu OLiOC z inicjatywy m.in. wojewody małopolskiego Krzysztofa Jana Klęczara oraz przy współpracy różnych podmiotów powstały np. Sztab Młodych Mundurowych, Grupa INKA oraz „Wakacje z OLiOC".

Takie inicjatywy pomagają uświadamiać i edukować społeczeństwo w zakresie bezpieczeństwa. Bo ochrona ludności to my i wy! – podkreśla wojewoda małopolski Krzysztof Jan Klęczar.

Ochrona ludności i obrona cywilna

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW PROGRAMU OCHRONY LUDNOŚCI I OBRONY CYWILNEJ NA LATA 2025-2026

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Ochrona ludności i obrona cywilna

WOJEWODA MAŁOPOLSKI
KRZYSZTOF JAN KLĘCZAR

eprasa.pl 907b571b61

30 lat biznesu w Krakowie

Trzeba wymyślić gospodarczą przyszłość

Przez 30 lat Kraków stał się ważnym ośrodkiem usług i technologii. Dziś musi znaleźć sposób, by nie tylko przyciągać światowe koncerny, ale też rozwijać własne firmy. O przyszłości miasta rozmawialiśmy podczas finału akcji „30 lat wielkiego biznesu w Krakowie".

Małgorzata Skowrońska

Kiedy w połowie lat 90. zagraniczny inwestor przyjeżdżał do Krakowa, miasto dopiero uczyło się gospodarki rynkowej. W kolejnych latach do fabryk dołączyły centra usług wspólnych, międzynarodowe korporacje i firmy informatyczne. Dziś Kraków musi odpowiedzieć sobie na pytanie, na jaki model gospodarki postawić, żeby za trzy dekady utrzymać pozycję aglomeracji, która daje pracę i możliwości rozwoju.

Kraków nie jest już miastem taniej siły roboczej. Rosną wynagrodzenia, ceny mieszkań i koszty prowadzenia działalności, a o specjalistów trzeba konkurować nie tylko z Warszawą czy Wrocławiem, lecz także z zagranicznymi pracodawcami. Do tego dochodzi sztuczna inteligencja, która zmienia sposób działania firm i może ograniczyć zapotrzebowanie na część zadań wykonywanych dotychczas w centrach usług. Nie oznacza to, że sektor nowoczesnych usług przestanie być dla Krakowa ważny. Zgromadzone przez lata doświadczenie, znajomość międzynarodowych rynków i kompetencje pracowników są jednym z największych kapitałów miasta. Trzeba zastanowić się, jak ten potencjał wykorzystać, żeby Kraków pozostawał wielkim centrum tworzącym miejsca pracy.

Coraz większego znaczenia nabierają badania i rozwój, zaawansowana inżynieria, technologie medyczne czy kosmiczne. Kraków ma do tego zaplecze akademickie, ale sama obecność uczelni nie wystarczy. Potrzebna jest współpraca naukowców z przedsiębiorcami, dostęp do kapitału i warunki, w których pomysł opracowany w laboratorium może stać się produktem sprzedawanym na świecie. To również wyzwanie dla samorządu. Przyciąganie inwestorów nie kończy się dziś na przygotowaniu terenów i zapewnieniu infrastruktury. Firmy potrzebują pracowników, a pracownicy mieszkań, dobrego transportu, edukacji i miasta, z którym warto związać swoją przyszłość.

• **Gala „30 lat wielkich inwestycji w Krakowie"** FOT. KRZYSZTOF KAROLCZYK

Skalę przemian pokazują liczby. Według raportu ABSL pod koniec pierwszego kwartału 2025 roku w Krakowie działało 312 centrów nowoczesnych usług biznesowych, zatrudniających niemal 108 tys. osób

CZY KRAKÓW POTRAFI WYKORZYSTAĆ SWOJĄ PRZEWAGĘ?

Skalę przemian pokazują liczby. Według raportu ABSL pod koniec pierwszego kwartału 2025 roku w Krakowie działało 312 centrów nowoczesnych usług biznesowych, zatrudniających niemal 108 tys. osób. To ogromny rynek pracy, ale również dowód, jak mocno gospodarka miasta związała się z międzynarodowym kapitałem. Przez lata to był atut. Teraz coraz ważniejsze staje się pytanie, ile wartości tworzonej przez krakowskich specjalistów pozostaje w mieście. Czy absolwent wyższych uczelni technicznych będzie przede wszystkim pracownikiem zagranicznego koncernu, czy dostanie również szansę rozwijania własnej firmy? Czy krakowskie przedsiębiorstwa znajdą kapitał potrzebny do ekspansji, zanim przejmie je większy konkurent?

Jednym z obiecujących kierunków są technologie kosmiczne. Niedawno w Krakowskim Parku Technologicznym ogłoszono powstanie funduszu Vinci Space Tech Fund, na który Bank Gospodarstwa Krajowego przeznaczy 500 mln zł. Pieniądze mają wspierać rozwój firm tworzących zaawansowane technologie, od systemów satelitarnych po elektronikę i sztuczną inteligencję. KPT jest jednym z partnerów przedsięwzięcia. Takie projekty pokazują, że Kraków może szukać miejsca w branżach, które jeszcze niedawno wydawały się zarezerwowane dla największych światowych gospodarek.

Miasto nie powinno jednak zapominać o tradycyjnym przemyśle, usługach, transporcie czy energetyce. Przyszłość zależy również od zdolności modernizowania tego, co już tutaj działa, i od współpracy dużych przedsiębiorstw z mniejszymi firmami, które dopiero zdobywają rynek.

TRZY DEKADY ZMIAN I OSIEM WYRÓŻNIEŃ

Właśnie takim przemianom poświęciliśmy akcję „30 lat wielkich inwestycji w Krakowie". Przypominaliśmy firmy i instytucje, które współtworzyły gospodarczą historię miasta, obserwowaliśmy, jak zmieniały się ich działalność i otoczenie, a przede wszystkim zastanawialiśmy się, co z tych doświadczeń wynika na przyszłość.

Podczas gali finałowej 15 października osiem przedsiębiorstw, spółek i instytucji odebrało pamiątkowe pierwsze strony „Wyborczej", przygotowane specjalnie dla nich. Wyróżnienia otrzymały Krakowski Holding Komunalny, Philip Morris, Mercator, TAURON Arena Kraków, EXPO Kraków, Krakowski Park Technologiczny, Kraków Airport oraz OTCF.

To bardzo różne organizacje. Jedne zajmują się przemysłem i produkcją, inne infrastrukturą, transportem, organizacją wydarzeń czy wspieraniem przedsiębiorczości. Łączy je udział w przemianach Krakowa i zdolność do działania w gospodarce, która przez trzy dekady wielokrotnie zmieniała reguły. Pamiątkowe pierwsze strony gazety są nie tylko przypomnieniem ich historii, ale również symbolicznym podziękowaniem za miejsca pracy, inwestycje i wkład w rozwój miasta. Gospodarcza historia Krakowa to nie tylko historia wielkich transakcji, zagranicznego kapitału, ale też przedsiębiorców, pracowników i pokoleń mieszkańców, którzy potrafili odnaleźć się w zmieniającej się rzeczywistości. ●

Kraków/34457622

30 lat wielkich inwestycji

ORGANIZATOR Gazeta Wyborcza

REKLAMA PARTNERZY Kraków Airport im. Jana Pawła II · 30 lat KHK · 10 lat Ekospalarnia Kraków · Krakowski Park Technologiczny · 30 lat Targi w Krakowie

1KR

eprasa.pl 907b571b61

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

SZCZEPAN TWARDOCH: Jaka jest nowa powieść laureata Nike?

O czym pisze **OLGA TOKARCZUK** w „Świata jest za dużo”? Inga Iwasiów o nowej powieści noblistki i „pisaniu o ziemioodzyskaniu”

JAROSŁAW KURSKI: Jak pisałem książkę z Michnikiem?

Co nowego napisali John Irving, Margaret Atwood, Julian Barnes, George Saunders czy Douglas Stuart. Kto zachwyca, a kto rozczarował?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, targi, festiwale książkowe oraz przegląd jesiennych nowości

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

eprasa.pl 907b571b61

CO JEST GRANE

Premiera „Listu” w Teatrze Bagatela

Mam coś do powiedzenia o dojrzałych małżeństwach

Ona jest wybitną pianistką, on uznanym psychoterapeutą. Oboje odnoszą sukcesy, a jednak on postanawia odebrać sobie życie. O dramacie „List”, który reżyseruje w Bagateli, opowiada Radosław Krzyżowski.

• **Towarzyszymy bohaterom w ciągu jednej nocy, rzeczywistość teatralna jest poddana bardzo silnej kompresji – mówi Radosław Krzyżowski**

FOT. RADOSŁAW KRZYŻOWSKI

ROZMOWA Z **RADOSŁAWEM KRZYŻOWSKIM**

MARTA GRUSZECKA: 24 października, na deskach Teatru Bagatela, odbędzie się premiera spektaklu „List” w pana reżyserii. Jak trafił pan na ten tekst?
RADOSŁAW KRZYŻOWSKI: To raczej tekst trafił do mnie. Dramat Audrey Schebat przetłumaczył Jan Nowak i następnie przekazał go Urszuli Grabowskiej-Ochalik i Marcelowi Wiercichowskiemu, aktorom Teatru Bagatela. Artyści uznali, że tekst wpisuje się w poetykę teatru i zaproponowali dyrekcji wystawienie spektaklu na jego podstawie. Dodatkowo Urszula zasugerowała, że reżyserem „Listu” mógłbym być ja. Nie był to oczywisty pomysł, bo ja nie reżyseruję, jestem aktorem. Ale kiedy przeczytałem ten tekst, uznałem, że opowiada on o rzeczach na tyle mi bliskich, że miałbym coś do powiedzenia, będąc po drugiej stronie rampy. Kiedy zatem Krzysztof Materna, dyrektor artystyczny Teatru Bagatela, zwrócił się do mnie z propozycją wyreżyserowania „Listu”, zgodziłem się.

Dlaczego ta historia jest panu szczególnie bliska?
– „List” opowiada o ludziach dojrzałych, konkretnie o małżeństwie z długoletnim stażem, w którym sam żyję. Niewiele mówi się w teatrze, jak również w serialu czy filmie, o takich parach. Miejsce, w jakim znajdują się bohaterowie, wnioski, do jakich dochodzą, staż i łącząca ich relacja – to wszystko wydało mi się znajome i bardzo interesujące. Dostrzegłem w tym tekście przestrzeń, którą mógłbym się teatralnie zaopiekować.

Kim są bohaterowie „Listu”?
– W oryginalnym dramacie pojawia się francuskie małżeństwo, natomiast my próbujemy tę francuskość rozbroić i przenieść historię na naszą rzeczywistość. Ona, Sara, jest wybitną pianistką, regularnie grywającą w najlepszych salach koncertowych. On, Julian, jest uznanym psychoterapeutą i autorem książek. Można zatem powiedzieć, że oboje są ludźmi zawodowo spełnionymi. Odnieśli sukces, mają dwójkę dorosłych dzieci, mieszkają w bardzo przyzwoitym mieszkaniu, nie mogą narzekać na problemy finansowe. A jednak On postanawia popełnić samobójstwo...

Gdzie rozgrywa się akcja spektaklu?
– Towarzyszymy bohaterom w ciągu jednej nocy, rzeczywistość teatralna jest poddana bardzo silnej kompresji. W normalnym życiu liczba wydarzeń, w których bierze udział małżeństwo, pewnie zajęłaby kilka miesięcy. My mamy konkretny moment doby, w którym zaczynamy sztukę, i konkretny, w którym ją kończymy. Lubię takie zabiegi w teatrze.

„List” opowiada o ludziach dojrzałych, konkretnie o małżeństwie z długoletnim stażem, w którym sam żyję. Niewiele mówi się w teatrze, jak również w serialu czy filmie, o takich parach

Jak pan się czuje w roli reżysera?
– Zdawało mi się, że praca ze studentami czwartego roku Uniwersytetu Andrzeja Frycza Modrzewskiego, których spektakle reżyseruję, uzbroiła mnie w niewielkie, ale już jednak jakieś doświadczenie. Tymczasem reżyseria dojrzałych aktorów jest czymś zgoła innym. Do tej pory może wyobrażałem sobie, że sednem zawodu reżysera jest umiejętność skonstruowania świata na scenie. Oczywiście, tak jest, ale w tej pracy dochodzi jeszcze nieustanny proces odpowiadania na pytania, reagowania na propozycje, komentowania tego, co się zobaczyło, w konstruktywny sposób. Tak, by mobilizować aktora, a nie paraliżować go swoimi uwagami.

Czyli praca z doświadczoną obsadą bardziej stresuje niż ta ze studentami?
– Przygotowywanie spektaklu jest doświadczeniem hierarchicznym w relacji reżyser – aktorzy. Funkcja reżysera uzbraja go w pewne prerogatywy, czyli może on niektóre rzeczy egzekwować, bo to on jest odpowiedzialny za wizję całości. Aktorzy, owszem, mogą proponować własne pomysły, ale ostateczna decyzja należy do reżysera. Nie ma się co jednak sztucznie nadymać i udawać, że jest się reżyserem, tylko dlatego, że instytucja tak postanowiła. Mam na myśli, że nie staniesz się nim nagle wobec ludzi, których znasz od lat i z którymi pracowałeś jako aktor. Podsumowując, to nie była dla mnie stresująca, ale na pewno wrażliwa przestrzeń, której wszyscy musieliśmy pilnować.

Skoro Ona jest światowej sławy pianistką, „List” będzie spektaklem muzycznym?
– Nie, postarałem się natomiast, by przez cały czas trwania spektaklu towarzyszyła nam muzyka, głównie fortepianowa. Flirtujemy też z elektroniką, ambientem i dronem. By się o tym przekonać, serdecznie zapraszamy do Teatru Bagatela. ●
Rozmawiała Marta Gruszecka

ZA KULISAMI „LISTU”

W rolach głównych: Urszula Grabowska-Ochalik i Marcel Wiercichowski. Autorem tłumaczenia jest Jan Nowak, scenografię i kostiumy przygotowała Katarzyna Wójtowicz, choreografię Katarzyna Krzysztofek, a światła Marek Oleniacz. Nagranie partii fortepianowych twórcy zawdzięczają Antoniemu Włosowiczowi. Reżyserowi asystowała Monika Handzlik (również w roli inspicjentki).

Premiera „Listu” odbędzie się 24 października o godz. 19.15 na Scenie na Sarego 7 Teatru Bagatela. Kolejne pokazy 23 i 25 października oraz 6-8 listopada. Bilety są dostępne na stronie **bagatela.pl** 1KR

eprasa.pl 907b571b61

Kraków

6–11/11
2026

sacrum
profanum

sacrumprofanum.com

RYTUALNA PRZESTRZEŃ KONCERTÓW:
UP IN THE GODS – INSTALACJA SI ON
I JAKUBA JULIANA ZIÓŁKOWSKIEGO
W CRICOTECE

AKUSTYCZNA IMMERSJA W CZYTELNI
BIBLIOTEKI JAGIELLOŃSKIEJ

MARSZ NIEPODLEGŁEJ MUZYKI

DOMÓWKA NA KAZIMIERZU

INICJACJE – SPOTKANIA
Z MUZYKĄ DLA KAŻDEGO

WEJDŹ W PRZESTRZEŃ
RYTUAŁU

Bilety:

Program:

Motywy wizualne kampanii:
Jakub Julian Ziółkowski i SI ON

KRAKOWSKIE BIURO FESTIWALOWE – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

ORGANIZATOR:
WSPÓŁORGANIZATOR:
OFICJALNY PRZEWOŹNIK FESTIWALU SACRUM PROFANUM:
PARTNERZY:
PATRONI MEDIALNI:

Kraków/34457907

eprasa.pl 907b571b61

CO JEST GRANE

Nowy sezon artystyczny w AMKP

Muzyka barokowa w Bazylice Jezuitów

Działalność artystyczna Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego to prezentacja rezultatów pracy dydaktycznej ze studentami i wyników pracy badawczej kadry pedagogicznej, a zarazem okazja do zaprezentowania potencjału artystyczno-naukowego AMKP – mówi prof. dr hab. Mariusz Sielski, rektor AMKP. 4 listopada uczelnia zaprasza na koncert Orkiestry Barokowej.

Marta Gruszecka

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie oficjalnie rozpoczęła nowy rok akademicki 1 października. Uczelnia nie tylko edukuje przyszłych muzyków, ale też regularnie organizuje koncerty, festiwale czy warsztaty.

– Jesteśmy wspólnotą, która ze sobą współpracuje, wspiera się i szanuje. Ważny jest dla mnie dialog, tolerancja i wolność wypowiedzi. To cechy, którymi kieruję się w codziennej pracy. To wysiłek, abyśmy wszyscy czuli się zaopiekowani i bezpieczni oraz mieli przestrzeń do kreatywnej pracy i wyzwań. Pracuję nad tym, aby tak właśnie czuł się każdy członek naszej muzycznej rodziny – zapewnia prof. dr hab. Mariusz Sielski, rektor AMKP.

• **Uczelnia nie tylko edukuje przyszłych muzyków, ale też regularnie organizuje koncerty, festiwale czy warsztaty** FOT. MACIEJ MAZIARKA

W nadchodzącym sezonie uczelnia planuje pięć koncertów Orkiestry Symfonicznej, a także projekty z udziałem Orkiestry Barokowej, Kameralnej i Dętej, Big Bandu oraz Chóru

Zaprezentować potencjał artystyczno-naukowy

Jaki program artystyczny akademia przygotowała na najbliższe miesiące?

– Chciałbym podkreślić, że krakowska Akademia Muzyczna jest wyższą uczelnią artystyczną, a nie instytucją kultury, zatem my przede wszystkim kształcimy studentów i prowadzimy badania naukowe. Działalność artystyczna to prezentacja rezultatów pracy dydaktycznej ze studentami i wyników pracy badawczej kadry pedagogicznej, a zarazem okazja do zaprezentowania potencjału artystyczno-naukowego AMKP – mówi rektor.

I dodaje, że w nadchodzącym sezonie uczelnia planuje pięć koncertów Orkiestry Symfonicznej, a także projekty z udziałem Orkiestry Barokowej, Kameralnej i Dętej, Big Bandu oraz Chóru. – Zależy nam na tym, aby po kolejnych okresach intensywnej pracy studenci mogli pokazać publiczności swoje postępy i poziom artystyczny – deklaruje rektor.

Studenci pod batutą Teresy Piech

Na terenie Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie prężnie działa kilka orkiestr, łączących studentów, absolwentów i pedagogów. Jedną z nich jest Orkiestra Barokowa.

Grupa zawiązała się w 2008 roku z inicjatywy prof. Elżbiety Stefańskiej i wykonuje kompozycje barokowe oraz wczesnoklasycystyczne. Najbliższy koncert zaplanowano 4 listopada. Co w repertuarze? Trzy utwory Marcina Mielczewskiego: „Iste cognovit", „Deus in nomine tuo" i „Audite eet admitamini", „Canzon Vigesimanona a 8" Girolamo Frescobaldiego, „Aria" Franciszka Liliusa, „Jephte" Giacomo Carissimiego, „Sonata a 7" oraz Kaspara Förstera jra. Orkiestrę poprowadzi Teresa Piech. ●

Koncert Orkiestry Barokowej 4 listopada (środa) o godz. 19 w Bazylice Jezuitów (Kopernika 26). Wstęp wolny. Szczegółowy program artystyczny AMKP jest dostępny na stronie **amuz.krakow.pl**

REKLAMA Kraków/34458004

JESTEŚMY NA
28. Międzynarodowe
TARGI KSIĄŻKI®
w Krakowie

Wydawnictwo Agora
Wydawnictwo Agora dla dzieci
Ale!

SPOTKANIA *autorskie*

PIĄTEK 23.10
GODZ. 13.00 / SCENA WISŁA
O filmowej adaptacji Lalki
rozmawiają Radosław Drabik (Gigant Films), Sylwia Chutnik i Karolina Oponowicz

SOBOTA 24.10
GODZ. 13.00 / SALA WIEDEŃ B
Joanna Chmura,
To minie

GODZ. 13.00 / SALA BUDAPESZT C
Michał Nogaś,
Literacka mapa świata

GODZ. 18.00 / SCENA DUNAJ
Martyna Wojciechowska,
Przesunąć horyzont. 20 lat później

NIEDZIELA 25.10
GODZ. 11.00 / HALA KARPATY
Przemek Staroń,
Zagadka rogu obfitości (Szkoła bohaterek i bohaterów III)

SESJE *autografów* NA STOISKU
B49 W HALI DUNAJ

PIĄTEK 23.10
GODZ. 14.00 / **Sylwia Chutnik,** *Dżinsy na parapecie*
GODZ. 15.00 / **Natalia de Barbaro,** *Czuła Przewodniczka, Przejścia. Którędy do miłości*

SOBOTA 24.10
GODZ. 11.00 / **Kasia Harmata,** *Jak rozmawiać z psem*
GODZ. 12.00 / **Boguś Janiszewski i Max Skorwider,** *Kurzol, Którędy na Grunwald*
GODZ. 14.00 / **Joanna Chmura,** *To minie*
GODZ. 14.00 / **Michał Nogaś,** *Literacka mapa świata*
GODZ. 15.00 / **Krzysztof Łapiński,** *Najmądrzejszy. Biografia Sokratesa*
GODZ. 15.00 / **Maciej Siembieda,** *Gustaw i Gadająca żaba*
GODZ. 19.00 – 21.00 / **Martyna Wojciechowska,** *Przesunąć horyzont. 20 lat później*
SALA PRAGA A I B – *obowiązują vouchery*

NIEDZIELA 25.10
GODZ. 10.00 / **Michał Rusinek,** *Bibuła w tapczanie*
GODZ. 12.00 / **Przemek Staroń, Marta Ruszkowska,** *Zagadka rogu obfitości*
GODZ. 13.00 / **Eliza Piotrowska,** *Kapibara Barbara i niezła szopka*
GODZ. 13.00 / **Agnieszka Dąbrowska,** *Choćby na księżyc, seria Za duży na bajki*
GODZ. 14.00 / **Tomasz Ulanowski,** *Homo longevus*

1KR

eprasa.pl 907b571b61

ŚR 4.11.2026
19:30

BAZYLIKA NSPJ
UL. KOPERNIKA 26

AKADEMIA
MUZYCZNA
IM. KRZYSZTOFA
PENDERECKIEGO
W KRAKOWIE

Koncert
Orkiestry
Barokowej
AMKP

w ramach Dni JANA PAWŁA *II*

TERESA PIECH *cynk, prowadzenie*
STUDENCI WYDZIAŁU WOKALNO-AKTORSKIEGO

W programie:
MIELCZEWSKI / FRESCOBALDI / LILIUS / CARISSIMI / FÖRSTER JR

Posłuchaj *więcej*

JESTEŚMY NA SPOTIFY

Kraków/34456975

eprasa.pl 907b571b61

CO JEST GRANE

33. Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Etiuda & Anima”

Po raz pierwszy bez Bogusława Zmudzińskiego

Do kogo trafi Złoty Dinozaur, a kto wyjedzie z Krakowa ze Złotym Jabberwockym? O czym opowie widzom estoński animator, reżyser i pedagog Ülo Pikkov?

Marta Gruszecka

Festiwalem filmowym, który od ponad trzydziestu lat kończy rok w Krakowie, jest Etiuda & Anima. Tegoroczna edycja będzie pierwszą bez jej założyciela, pomysłodawcy i dyrektora Bogusława Zmudzińskiego. Twórca festiwalu zmarł 4 lipca. Był wszechstronnym filmoznawcą, doktorem nauk humanistycznych, uwielbianym przez studentów wykładowcą Wydziału Humanistycznego AGH w Krakowie oraz Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

WSPOMNIENIE MENTORA I ZAŁOŻYCIELA

Bogusław Zmudziński zostawił po sobie festiwal, który na stałe wpisał się w kalendarz i serca krakowian. Przegląd konfrontuje osiągnięcia studentów szkół filmowych i artystycznych z całego świata oraz dorobek twórców animacji artystycznej – zarówno profesjonalistów, studentów, jak i realizatorów niezależnych.

• **33. Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Etiuda & Anima” odbędzie się między 26 a 31 października w Krakowie**

Tegoroczna edycja rozpocznie się 26 października wspomnieniem dyrektora. – Chcemy przywołać jego obecność poprzez to, co było mu szczególnie bliskie: kino, animację i twórców, których dzieła potrafił dostrzec i docenić. Festiwal rozpoczniemy od upamiętnienia naszego zmarłego dyrektora Bogusława Zmudzińskiego. Pokażemy filmy, które zostały nagrodzone specjalną nagrodą przyznawaną dotychczas przez pana Bogusława, czyli statuetką Wielkiego Niedocenionego. Otrzymywały je etiudy i animacje, których nie docenili jurorzy, ale które znalazły specjalne miejsce w sercu pana Bogusława. Następnie pokażemy animację „Jabberwocky” Jana Švankmajera – twórcy, którego dyrektor szczególnie podziwiał. To nieprzypadkowy wybór: Jabberwocky jest również nazwą nagrody przyznawanej w konkursie Anima – mówi Konrad Głąbek, koordynator konkursu Etiuda. Tego samego wieczoru widzowie obejrzą film otwarcia festiwalu (godz. 20) – będzie to „Moonfish” w reżyserii Daniela Zvereffa.

26 ETIUD Z CAŁEGO ŚWIATA

Tradycją festiwalową są trzy konkursy: Etiuda, w którym filmowcy walczą o Złote, Srebrne i Brązowe Dinozaury, Anima, w którym do wygrania Złote, Srebrne i Brązowe Jabberwocky oraz Anima 60+ dla filmów animowanych powyżej 60 minut. Do konkursu Etiuda zakwalifikowano 26 filmów z m.in. Słowacji, Litwy, Brazylii i Ekwadoru. To międzynarodowa rozgrywka etiud studenckich ze szkół filmowych i artystycznych z całego świata i przestrzeń dla młodych twórców, którzy dopiero rozpoczynają swoją artystyczną drogę i poprzez swoje filmy szukają własnego języka. Co w programie? Widzowie zobaczą m.in. „Swept by Silence” w reż. Andreja Zeleneca (Słowacja), „Zdjęcie klasowe” w reż. Arnasa Balčiū nasa z Litwy i „From Ecuador with love” w reż. Jonathana Brunnera z Ekwadoru. Filmy ocenią Dagmara Molga, Ilze Burkovska Jacobsen i Gerardo del Razo.

Konkurs Anima prezentuje krótkometrażowe filmy animowane – profesjonalne, studenckie i niezależne. Zestawienie pokazuje różnorodność współczesnej animacji: od tradycyjnych technik po eksperymenty formalne i wykorzystanie nowych technologii. Do tegorocznej edycji selekcjonerzy zakwalifikowali 46 filmów, m.in. „And I Would Be Beautiful” w reż. Mathilde George (Francja), „The Spring Sea” w reż. Koji Yamamury (Japonia) oraz „Canva” w reż. Maleny Martinez (Argentyna). W jury Animy znajdą się Sylwia Szkiłądź, Holger Lang oraz Péter Vácz.

W 2026 roku powraca także konkurs Anima.pl, organizowany w cyklu biennale. To konkurs polskich filmów animowanych autorstwa twórców profesjonalnych, niezależnych oraz studentów. Wśród propozycji m.in. „Basen albo śmierć złotej rybki” w reżyserii wszechstronnej reżyserki filmowej i teatralnej Darii Kopiec.

Zwycięzców wszystkich trzech konkursów poznamy podczas gali 31 października.

SPOTKANIE Z MISTRZEM

Jedną z festiwalowych tradycji jest przyznanie nagrody wybitnemu artyście i pedagogowi, który łączy działalność twórczą z pracą dydaktyczną. W tym roku Specjalny Złoty Dinozaur trafi do estońskiego animatora, reżysera i pedagoga Ülo Pikkova. W festiwalowym repertuarze znajdą się projekcje filmów w reżyserii artysty oraz filmów jego studentów, a także spotkanie z laureatem.

Kolejną propozycją programową są „Autoportrety Twórców Animacji” – cykl, w ramach którego publiczność może bliżej poznać twórców reprezentujących różne pokolenia i różne sposoby myślenia o animacji. Jedną z tegorocznych gościń będzie Marta Pajek, polska animatorka, autorka sensualnych i wysmakowanych plastycznie filmów, prezentowanych i nagradzanych na festiwalach na całym świecie. Kraków odwiedzi również Peter Vacz, węgierski reżyser, animator, laureat Srebrnego Jabberwokiego w 2025 roku.

Tegoroczną nowością będzie „Zielona Etiuda & Anima”, czyli blok specjalnie wyselekcjonowanych etiud i animacji podejmujących temat relacji człowieka ze środowiskiem naturalnym oraz wzajemnego wpływu kultury, natury i technologii. ●

33. Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Etiuda & Anima” odbędzie się między 26 a 31 października w Krakowie. Szczegółowy program i bilety są dostępne na stronie **etiudaandanima.pl**

Mistrzowie musicalu zaśpiewają w Variété

„Dracula” na Halloween

Zofia Nowakowska i Janusz Kruciński będą bohaterami kolejnej odsłony koncertu „Mistrzowie musicalu”. Cykl spotkań organizuje Krakowski Teatr Variété. Halloweenowy wieczór z muzyką m.in. z „Draculi” 29 października.

Krakowski Teatr Variété zainaugurował cykl 24 października 2025 roku. – Świat musicalu ma wielu mistrzów – artystów, którzy potrafią jednym dźwiękiem przenieść publiczność w zupełnie inny wymiar emocji. To właśnie im poświęcony jest nasz nowy cykl koncertów „Mistrzowie musicalu”, podczas których zabrzmią największe musicalowe hity w wyjątkowych interpretacjach najlepszych głosów teatru muzycznego w Polsce – zapowiadała przed rokiem dyrekcja Krakowskiego Teatru Variété, Kamila Polit i Jakub Szydłowski.

Pierwszymi gośćmi byli Edyta Krzemień i Damian Aleksander oraz pianista Jacek Szwaj. Tegoroczną jesienną odsłonę koncertu odwiedzą Zofia Nowakowska i Janusz Kruciński, duet doskonale znany widzom polskich musicali. Zofia Nowakowska debiutowała w 2004 roku rolą Julii w musicalu „Romeo i Julia” w reżyserii Janusza Józefowicza i Janusza Stokłosy, który powstał na scenie Studia Buffo. Aktorka, aktorka dubbingowa i wokalistka występowała później również w m.in. „Metrze”, „Mamma Mia!”, „Pilotach”, „Aidzie”, „Waitress” i „Wicked”. Od ponad trzech dekad ze sceną musicalową jest związany aktor, wokalista i fotograf, Janusz Kruciński. Artysta stworzył wiele wybitnych kreacji teatralnych, m.in. w musicalach „Jesus Christ Superstar”, „Jekyll & Hyde”, „Dracula” i „Metro”. Janusza Krucińskiego możemy oglądać w musicalu „Czarownice” Krakowskiego Teatru Variété w reżyserii Jakuba Szydłowskiego – wciela się w postać pastora Johna Hale'a.

Co w repertuarze mistrzowskiego wieczoru? Utwory inspirowane tajemnicą, mrokiem i niezwykłymi historiami, by podkreślić zbliżające się Halloween. – Nie zabraknie musicalowych przebojów z kultowej „Draculi”, a także innych utworów, które idealnie wpisują się w klimat październikowego wieczoru. To doskonała okazja, by odkryć mniej oczywiste oblicze musicalu – zachęca dyrekcja teatru. Przy fortepianie zasiądzie Andrzej Perkman, polski kompozytor, producent muzyczny i autor muzyki teatralnej, akompaniator Akademii Teatralnej im. J. Zelwerowicza i Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Kameralna forma koncertu pozwoli wybrzmieć temu, co w musicalu najważniejsze – emocjom, historii i sile interpretacji – mówią artyści. ●

Marta Gruszecka

Koncert „Mistrzowie Musicalu” odbędzie się 29 października o godz. 19 w Krakowskim Teatrze Variété (Grzegórzecka 71). Bilety są dostępne na stronie **teatrvariete.pl**

1KR

eprasa.pl 907b571b61

wyborcza

WROCŁAW TYGODNIK

Piątek, 23 października 2026 | Redaktor prowadzący **Leszek Frelich**

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA.WYBORCZA.PL

Paulina Klimczak

Spełniła obywatelski obowiązek, teraz walczy z drobiowym gigantem

▶ 3

eprasa.pl 907b571b61

Tokarczuk nie pozostawia wątpliwości, że Wałbrzych pozostał w niej na zawsze

Wałbrzyskie znaki i sekrety

Dobkiewicz

Olga Tokarczuk zobaczyła po raz pierwszy Wałbrzych z okien pociągu, a teraz do niego wraca w swojej najnowszej powieści „Świata jest za dużo".

W latach 80. XX wieku późniejsza noblistka przejeżdżała przez Wałbrzych. – Miałam wówczas 20 lat, byłam punkiem i jechałam na festiwal do Lubania – mówiła w 2016 roku. I dodawała: – Wałbrzych mnie zachwycił, bo przypominał Liverpool lub Manchester. Z jednej strony osiedla domków jednorodzinnych, a z drugiej kopalnie i zakłady przemysłowe. Po skończeniu studiów w Warszawie zakochałam się w facecie z Wałbrzycha i tak tutaj trafiłam. Zamieszkaliśmy w dużym mieszkaniu babci mojego męża, na Piaskowej Górze.

To nie były łatwe lata w jej życiu. Pracowała między innym w Poradni Zdrowia Psychicznego, ale to właśnie wtedy poznała Wałbrzych, z którego wyprowadziła się do pobliskiego Krajanowa dopiero w 1994 roku, gdy opublikowała swoją debiutancką powieść „Podróż ludzi księgi".

Od tego czasu zaczęła się rozwijać jej kariera literacka, która zaowocowała Nagrodą Nobla i uznaniem na całym świecie. W książce „Świata jest za dużo", która 14 października miała premierę, wraca do Wałbrzycha i nie pozostawia czytelnikowi wątpliwości, że to miejsce w niej zostało na zawsze.

Wałbrzych w powieści Tokarczuk – swej ostatniej, jak ogłosiła – jest jedną z trzech miejscowości, w których toczy się jej akcja. Obok Wrocławia-Breslau, który po wojnie jest miastem gruzów i Wygnanowa, który nie jest prawdziwym miejscem, a raczej symbolem dolnośląskich, poniemieckich miasteczek, gdzie osiedlili się po wojnie Polacy.

Wałbrzych w przeciwieństwie do Wrocławia, niezniszczony podczas działań wojennych, jest miastem, które daje nadzieję. To właśnie dopiero tutaj jeden z bohaterów powieści dostrzega, że wojna się skończyła. Jakimski, bo o nim mowa, zamieszkuje przy ulicy Karpackiej (dziś Inwalidów), która powstała na początku XX wieku, gdy zbudowano Park Sobieskiego po zakupie Galgenge-Birggelände – Wzgórza Szubienicznego.

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Razem z Jakimskim, czytelnik zaczyna poznawać Wałbrzych. „Wędrował teraz samotnie po mieście, wspinał się łagodnymi stromiznami ulic wałbrzyskich, a potem kierował się w dół po schodach ku Placowi 3 Maja i stąd szedł, gdzie go niosły nogi – czy to w kierunku Nowego Miasta przez cudowny park, w którym stało najprawdziwsze schronisko górskie z kawiarnią i widokiem na całe miasto, lub przeciwnie. W stronę Dworca Głównego i dalej – gór, które otwierały się dla wytrwałego wędrowca zaraz za ostatnim zabudowaniami".

Chodząc po mieście, Jakimski widzi ozdobne włazy do kanalizacji z pięknym herbem Waldenburga w postaci dębu czy przejechaną menażkę wojskową. „A ile tu było znaków, sekretów! Niemiecka szwarcbacha wciąż wystawała spod naprędce kleconych szyldów po polsku i w jidysz, a na fasadach kamienic tkwiły twarze złożone ze skomplikowanych ornamentów i symboli, których kamienne oczy bacznie obserwowały cały ten nowy tumult zamieszkiwania".

Bo choć Wałbrzych jest jednym miastem, to „stanowi twór zbiorowy, złożony z wielu różnych przestrzeni". Trudno oprzeć się wrażeniu, że pisarka zawiera tu opis miasta, które zobaczyła w latach 80. XX wieku. Wałbrzych „rozciągnięty w dolinach, zapętlony między szczytami gór, rozwijał swoje wszelkie możliwości; był starym miastem o pięknym rynku i pomniejszych ryneczkach, od który odchodziły brukowane ulice, a im dalej i niżej niosły, tym stawały się wilgotniejsze i brudniejsze, fikuśne zaś fasady górnych odcinków zamieniały się w oberwane tynki, zardzewiałe balkony i brudne okna suteren. Był Wałbrzych willowy, rododendronowy, z witrażami na klatkach schodowych oraz Wałbrzych pociągów towarowych i szlabanów, kopalniany cuchnący węglem i koksem".

Wałbrzych to miejsce, gdzie nagle wyrasta kopalnia, zaraz potem paradna główna ulica z domem towarowym czy modernistyczne Nowe Miasto. Podobnie widzi je Nina, która spaceruje po nim, by zabić tęsknotę po ukochanej Irenie.

„Wychodziła z Popeyem na długie spacery, najpierw wzdłuż torów, potem przez parki, kręcąc po ich ścieżkach esy-floresy. Wałbrzych jest miastem, w którym w samym środku ludzkich kwartałów rosną góry i górki. Gdy przejdzie się przez ich szczyty, można się znaleźć w zupełnie innej dzielnicy, w innym miasteczku konstelacji Wałbrzych, na innej planecie. Tak też Nina robiła. Szła wybrukowanymi uliczkami, a potem pod górę, mijając przecznice pełne robotniczych niskich domów, i po półgodzinie znajdowała się w Szczawnie-Zdroju, gdzie każda willa miała swoje imię, a do sanatoriów przyjeżdżali kuracjusze, żeby pić drogocenną podziemną wodę. Lub – inaczej – kierowała się w przeciwną stronę, przez gęsto zarośniętą górę, by znaleźć się pod mauzoleum ponurego bóstwa, któremu właśnie odrąbano swastykę".

Wałbrzych Olgi Tokarczuk odkrywamy, chodząc po nim wraz z bohaterami pieszo. Nie można oprzeć się wrażeniu, że spaceruje się razem z przyszłą noblistką, że tak właśnie widziała i odkrywała to miejsce, gdy przyjechała do niego w latach 80. XX wieku.

A to, co dla mieszkańców może być codziennością lub uciążliwością, w dziele pisarki jest niekłamanym zachwytem nad miastem. Autorka mówi też o trudnej historii miasta, która zapisała się w krajobrazie, jak choćby Totenburg, z którego usunięto swastykę, ale nawet ta trudna historia nie zmienia piękna tego miejsca. A może właśnie ta jego uroda pokrywa historię, która mogłaby powodować u nowych mieszkańców ból i niemożność zamieszkania w nim.

W „Świata jest za dużo" Tokarczuk daje mieszkańcom język, którym mogą o Wałbrzychu opowiadać. I właściwie nie muszą sobie zadawać pytania, czy to jest ciągle jeszcze ta Polska niepolska, czy już po 80 latach od zakończenia wojny – Polska polska. Tokarczuk mówiła o tym zresztą podczas kongresu „Tu jest Polska" w grudniu 2025 roku w Wałbrzychu: „Przeszłości naszych miejsc nie da się zignorować. Żeby mieć poczucie sensu i ciągłości, musimy wcielać we własne doświadczenie również pamięć o pracy i wysiłku ludzi, którzy żyli tu przed nami, bez względu na to, jakim mówili językiem i do jakich struktur państwowych należeli. W sensie kulturowym i duchowym oni także są naszymi przodkami". ●

Agnieszka Dobkiewicz

OGŁOSZENIE Wrocław/34456763

REKLAMA

ORGANIZATOR wyborcza.pl

PARTNER GŁÓWNY WYDARZENIA Łukasiewicz Sieć Badawcza

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

PARTNERZY Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

Dolny Śląsk — Koleje Dolnośląskie

HORIZON AUTOMATION

1 WR

eprasa.pl 907b571b61

Brzózka

Paulina kontra drobiowy gigant

Paulina Klimczak z dolnośląskiej wioski Brzózka stanęła przed sądem po tym, jak zwracała uwagę na to, co działo się wokół miejscowej fermy gęsi. Pozwał ją właściciel jednej z największych firm drobiarskich w Polsce.

Karolina Kijek

• **Helsińska Fundacja Praw Człowieka, która zapewnia Paulinie pomoc prawną, uznaje sprawę za pozew, którego głównym celem jest zniechęcenie do zabierania głosu** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Paulina Klimczak czekała na proces ponad rok. Tyle minęło od chwili, gdy otrzymała pozew o ochronę dóbr osobistych. Jak napisała zaangażowana w sprawę Helsińska Fundacja Praw Człowieka, dotyczy on „działań podejmowanych przez kobietę w związku z podejrzeniem nieprawidłowości w inwestycjach prowadzonych na terenie i w okolicy fermy".

– Moja klientka zachowała się jak wzorowa obywatelka: zauważyła nieprawidłowości i je zgłosiła – mówi reprezentujący ją mec. Jarosław Jagura z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. – Uważam, że tej sprawy w ogóle nie powinno być na wokandzie.

FERMA GĘSI ZA BETONOWYM PŁOTEM

Brzózka to niewielka wieś pod Wołowem – składa się na nią kilkanaście domów. Ferma gęsi rozciąga się po drugiej stronie drogi. Podczas ostatniej kontroli powiatowy lekarz weterynarii naliczył tam ok. 35 tys. ptaków.

Ferma powstała w zabudowaniach po dawnym PGR, które – jak opowiada Paulina – obecni właściciele kupili w 2003 roku. Wraz z terenem przejęli pałac i park wpisane do rejestru zabytków. Całość otoczono wysokim, betonowym ogrodzeniem.

Przez lata mieszkańcy niespecjalnie interesowali się tym, co dzieje się za nim. W 2023 roku zauważyli jednak, że zaczęła się budowa ogromnej wiaty. Paulina dowiedziała się o inwestycji od sąsiada, który już skarżył się jej na tiry i plagę much.

– Obawiał się, że kolejny kurnik pogorszy sytuację – wspomina.

Nie widziała tablicy informacyjnej budowy, więc zapytała starostwo powiatowe o przeznaczenie obiektu. Urzędnicy zapewnili, że nie będzie w nim kolejnych gęsi, bo to nie budynek inwentarski.

– Jako mieszkańcy odetchnęliśmy z ulgą, ale nasza czujność wzrosła – mówi Paulina.

RÓW PRZY ALEI DĘBÓW I TYNK NA PAŁACU

Kilka miesięcy później, wiosną 2024 r., podczas spaceru, zobaczyła ogromny rów wzdłuż gminnej drogi zwanej tam aleją dębów. Był tak głęboki, że gdy zeszła na dno, jego krawędź sięgała jej czubka głowy. Od strony fermy prowadziły do rowu trzy przepusty.

– Drzewa ledwie trzymały się skraju rowu – opowiada.

Zawiadomiła policję i gminę. Podkreśla, że nikogo nie oskarżała, jedynie zwróciła uwagę na sąsiedztwo nowo wybudowanej wiaty.

Sprawą zainteresowali się też inni mieszkańcy. Jeden z nich, prowadzący facebookową stronę poświęconą lokalnej drodze, opublikował zdjęcia rowu i uszkodzonych dębów, prosząc o nagłośnienie sprawy. Inny zwrócił się do starostwa o zbadanie sytuacji.

Gminni urzędnicy przyznali, że nie zgadzali się na wykopanie rowu i nawet nie wiedzieli o tych pracach. Ekspertyza zlecona przez starostwo wykazała uszkodzenia systemów korzeniowych części z kilkunastu dębów szypułkowych. Niektóre wymagają badań co dwa lata, trzy zakwalifikowano do wycinki.

Te prace prowadził wykonawca wynajęty przez firmę drobiarską. Starostwo nałożyło na niego nieprawomocną karę finansową.

Po jakimś czasie mieszkańcy zwrócili uwagę na kolejne prace, tym razem przy zabytkowym pałacu na terenie fermy. Budynek otynkowano na szaro, zniknęły zdobienia wokół okien.

– Wahałam się z interwencją – przyznaje Paulina. – Ale w listopadzie 2024 r. usłyszałam jeszcze dźwięk pił dochodzący z zabytkowego parku. Tego samego dnia napisałam do konserwatora zabytków.

Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków Daniel Gibski przyznał, że „nie wydawał pozwoleń na wycinkę drzew w parku w Brzózce" ani „pozwolenia na prace tynkarskie i prace wokół okien pałacu". Wszczął postępowanie w sprawie nałożenia kary za prowadzenie robót budowlanych bez pozwolenia konserwatorskiego.

POZEW OD DROBIOWEGO GIGANTA

18 września 2025 r. Paulina otrzymała pozew o naruszenie dóbr osobistych. Właściciel firmy drobiarskiej Marek A. (pełnomocnik biznesmena nie zgodził się na publikację jego danych) zarzucił jej, że bezpodstawnie przypisała mu zniszczenie dębów, choć zostały tylko uszkodzone, a nieprawomocną karę nałożono na wykonawcę robót, a nie na jego firmę. Oraz że w piśmie do konserwatora miała zarzucić mu „ignorancję w dziedzinie ochrony przyrody i brak kompetencji".

Twierdził również, że pomówiła go we wpisie na Facebooku, choć – jak podkreśla Paulina – profil jest prowadzony przez innego mieszkańca.

Marek A. zażądał przeprosin oraz wpłaty 20 tys. zł na cel społeczny.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka, która zapewnia Paulinie pomoc prawną, uznaje sprawę za SLAPP, czyli pozew, którego głównym celem jest zniechęcenie do zabierania głosu.

„Obywatele i obywatelki mają prawo zawiadamiać organy publiczne o podejrzeniu nieprawidłowości, zwłaszcza gdy sprawa dotyczy ochrony środowiska, zabytków, mienia publicznego lub interesu społeczności lokalnej" – podkreśla fundacja.

– W takich sprawach często nie chodzi o wynik, tylko o samo postępowanie, które angażuje człowieka i odciąga go od dalszych działań, nie mówiąc już o tym, że sam pozew może przestraszyć – mówił mec. Jagura. – W mojej ocenie celem tego powództwa było uciszenie pani Pauliny. Tak, aby moja klientka, ale też każda inna osoba, nie ważyła się podejmować tego typu interwencji i wiedziała, że mogą być konsekwencje.

„Wyborcza" skierowała pytania do firmy drobiarskiej Marka A. M.in. o to, dlaczego jej właściciel zdecydował się na pozew, jak odnosi się do twierdzenia, że to SLAPP, czy co sądzi o ustaleniach instytucji badających zgłaszane przez Paulinę sprawy.

Nie dostaliśmy na nie odpowiedzi. Pełnomocnik właściciela, mecenas Maciej Benderski przesłał nam oświadczenie, w którym stwierdził, że „zadane pytania, jak i wcześniejsze publikacje Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka są nacechowane kierunkowo".

„Wskazuję, iż do formułowania kategorycznych twierdzeń dotyczących trwającej sprawy uprawnia dopiero prawomocny wyrok sądu. W zadanych pytaniach pojawiają się również wątki niezwiązane z prowadzoną sprawą, co do których publikacja opinii osób trzecich może stanowić naruszenie dóbr osobistych" – napisał mec. Benderski.

> *Moja klientka zachowała się jak wzorowa obywatelka: zauważyła nieprawidłowości i je zgłosiła. Uważam, że tej sprawy w ogóle nie powinno być na wokandzie*
>
> **MEC. JAROSŁAW JAGURA**
> Helsińska Fundacja Praw Człowieka

SĄD: ZGŁASZANIE NIEPRAWIDŁOWOŚCI TO OBOWIĄZEK

Na razie sądowa batalia zakończyła się po jednej rozprawie. W poniedziałek 12 października Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił powództwo w całości i zasądził na rzecz Pauliny zwrot kosztów procesu.

W ustnym uzasadnieniu sędzia Adrian Paluch zaznaczył, że nie uznaje sprawy za SLAPP. Nie dopatrzył się jednak naruszenia dóbr osobistych, a działania Pauliny uznał za w pełni uzasadnione.

Jeśli chodzi o wpis na Facebooku, nie udowodniono, że to ona była jego autorką. Nawet gdyby tak było, we wpisie nie było niczego bezprawnego – podkreślił sędzia. Podobnie było z pismem do konserwatora zabytków. W sprawie dębów – wyjaśniał sędzia – Paulina mogła uznać, że drzewa zostały zniszczone, a nie tylko uszkodzone. Poza tym nie wskazała sprawcy.

Paulina czuje ulgę, choć wie, że to niekoniecznie koniec. Wyrok jest nieprawomocny, czyli przysługuje od niego apelacja.

Sędzia nie miał jednak wątpliwości, że postąpiła słusznie. – Na każdym spoczywa społeczny obowiązek zawiadomienia odpowiednich organów, aby przeciwdziałać takim sytuacjom – mówił. – Pani ten obowiązek dopełniła. ●

eprasa.pl 907b571b61

Raport „Polaków Portret Własny" – przekręt czy pomyłka?

Barbara Mróz-Gorgoń: Nawe

– To, co znalazło się w internecie jako raport „Polaków Portret Własny", było brudnopisem – powiedziała „Wyborczej" wrocławska profesorka Barbara Mróz-Gorgoń. Sprawdziliśmy, jak do tego doszło.

Marcin Rybak

Otrzymuję dziesiątki listów i maili z obelgami. Złotówki nawet nie wyłudziłam, a ludzie wciąż myślą, że ukradłam albo wyłudziłam 200 tysięcy złotych – mówi „Wyborczej" Barbara Mróz-Gorgoń.Niespełna dwa miesiące temu, zaledwie po 22 dniach pełnienia funkcji pełnomocniczki rządu do spraw promocji Marki Polska, podała się do dymisji w atmosferze skandalu.

– Miałam poczucie surrealizmu – mówi dziś, dodając, że lawina krytycznych i nieprawdziwych opinii była tak wielka, że nie miała szans na jakiekolwiek wytłumaczenie. Dla niej cała sprawa wydawała się oczywista. – Co więc było? Pomyłka – przekonuje dziś. – Nic więcej.

„WIELE WSKAZUJE, ŻE WYŁUDZIŁA"

Na początku października 2026 poseł ugrupowania Rozwój Plus Mateusza Morawieckiego, adwokat Paweł Jabłoński napisał na Facebooku o Barbarze Mróz-Gorgoń: „wiele wskazuje na to, że dopuściła się (wraz z innymi osobami) wyłudzenia prawie 180 tysięcy złotych".

Nawiązał do afery wokół raportu „Polaków Portret Własny". Zaczęła się 20 sierpnia 2026 roku od wpisu, który opublikował na portalu X Sebastian Meitz ze związanego z PiS Instytutu Sobieskiego. Wytknął, że 26-stronicowy dokument, opatrzony znakiem graficznym Ministerstwa Sportu i Turystyki, zawiera masę błędów. Meitz zwrócił też uwagę, że prawdopodobnie powstał z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

Po wywołanych przez ten wpis atakach Mróz-Gorgoń podała się do dymisji, a prokuratura wszczęła śledztwo w sprawie możliwych nieprawidłowości przy realizacji i rozliczeniu opłaconego przez resort sportu projektu „Strategia Marka Polska". Warto dodać, że jest to inny dokument od raportu „Polaków Portret Własny".

„Wyborcza" dotarła do materiałów i dokumentów, które dowodzą, że wbrew temu, co ogłosił poseł i prawnik Jaboński, nic nie wskazuje na to, by Mróz-Gorgoń cokolwiek od państwa polskiego wyłudziła.

Oto fakty, które wynikają z naszych ustaleń.

• **Barbara Mróz-Gorgoń: - Częściowo prowadziłam badania sama, a częściowo miały one charakter zespołowy – przy zaangażowaniu wspaniałych badaczy i wolontariuszy**
FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

JAK MRÓZ-GORGOŃ DOSTAŁA GRANT

Barbara Mróz-Gorgoń, zajmująca się marketingiem marki i naukowo (na ten temat napisała pracę doktorską i habilitacyjną na Uniwersytecie Wrocławskim), i w praktyce (była doradczynią i konsultantką m.in. branży turystycznej), jesienią 2024 roku wygłosiła we Wrocławiu wykład na zaproszenie Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej. Mówiła o promocji regionu. Przekonywała, że leży w interesie wszystkich firm branży. Bo jak ktoś chce pojechać na wakacje, to przeważnie najpierw wybiera miejsce – dajmy na to Bawarię – a dopiero potem szuka konkretnej firmy, hotelu czy pensjonatu.

Wykładowi przysłuchiwała się pracownica Ministerstwa Sportu i Turystyki. Po jego zakończeniu spytała wrocławską profesorkę o promocję marki narodowej i ściągnęła na warsztaty do hotelu Sofitel w Warszawie, gdzie eksperci debatowali z uczestnikami warsztatów na różne tematy – związane z sektorem turystycznym. Jej stolik – jak opowiada nam Mróz-Gorgoń – zyskał bardzo dużą popularność. – Miałam rozmawiać i prowadzić warsztat o promocji marki narodowej. Zainteresowanie uczestników było znacznie większe, niż się spodziewałam – relacjonuje Mróz-Gorgoń. Na koniec przedstawiono ją wiceministrowi sportu Piotrowi Borysowi, dolnośląskiemu politykowi Koalicji Obywatelskiej. Mówił, że resort chce zająć się promocją Polski, że to ważne i że to trzeba zrobić.

Po jakimś czasie została zaproszona na spotkanie do ministerstwa. Było tam kilkoro ekspertów. Niedługo później jeden z uczestników tego spotkania, też specjalista od marketingu z biznesu, powiedział jej, że resort sportu ogłosił konkurs na grant, dotyczący przygotowania strategii promocji Polski. Ofertę złożyło Stowarzyszenie Konferencje i Kongresy w Polsce. Uzyskało grant i w połowie 2025 podpisało kontrakt z ministerstwem. Mróz-Gorgoń została w tym projekcie kierowniczką naukową i merytoryczną. Podpisała umowę ze stowarzyszeniem jako podwykonawczyni. Jej kontrakt opiewał na 60 tys. zł brutto, płacone w dwóch transzach, po realizacji każdej z dwóch części projektu.- Co ważne, w tej kwocie, po mojej stronie, były też koszty podróży po Polsce, noclegów i wyżywienia – uzupełnia ekspertka.

KIEROWNICZKA NAUKOWA PROJEKTU

Przede wszystkim miała opracować strategię promocji Polski. Jednak wcześniej należało zaplanować, przeprowadzić naukowe badania, a potem opracować i podsumować ich wyniki.

W skład tych badań wchodziły: – Indywidualne wywiady pogłębione – długie, szczegółowe rozmowy z ekspertami. Należało przygotować kwestionariusz tych wywiadów, przeprowadzić je i opracować wyniki.

– Badania fokusowe. Do zadań Mróz-Gorgoń należało przygotowanie scenariuszy, przeprowadzenie tych badań i opracowanie wyników.

– Warsztaty „design thinking". To były dyskusje z przedstawicielami branży turystycznej. Podobnie, jak poprzednio, należało przygotować scenariusz takich warsztatów, przeprowadzić je i opracować wyniki. – Zorganizowanie spotkań z ekspertami i „przedstawicielami środowisk branżowych".

– Wreszcie miała zorganizować konferencję, „popularyzującą prace nad strategią". Na tej konferencji miała być przedstawiona prezentacja „wstępnych wyników badań i analiz".

Do czego były potrzebne te wszystkie badania, warsztaty i wywiady? – Chcieliśmy dowiedzieć się, co my sami myślimy o sobie, o Polsce, o tym, jak promować „markę Polska". Jak Polacy widzą siebie i co – ich zdaniem – mamy do zaoferowania światu i czym możemy się pochwalić. Zależało nam na tym, by promocja Polski i sposób promowania do pewnego stopnia wychodziła od nas samych – wyjaśnia naukowczyni. – Żeby to było oddolne. Żeby nie było takiego poczucia, że przychodzą eksperci i coś narzucają.

Ekspertka dodaje, że jedną z głównych przyczyn tego, że wszystkie poprzednie projekty i koncepcje promocji Polski nie udały się, może wynikać z faktu, że nie zaangażowano Polek i Polaków w tworzenie strategii promocji.

Bo od 2003 roku co jakiś czas różne rządy opracowywały różne strategie promocji Polski. Wszystkie lądowały w szufladzie. Pisaliśmy o tym w „Wyborczej". Porównywaliśmy strategię, opracowaną przez Barbarę Mróz-Gorgoń z innymi, m.in. zamawianymi przez rząd PiS. – Widziałam to na różnych międzynarodowych targach, konferencjach branżowych czy spotkaniach naukowych – opowiada nam Barbara Mróz-Gorgoń. – Na pytanie, skąd jesteśmy, rozmówca, słysząc Poland, kojarzył to z Holland. Kiedyś w Dubaju na jakieś wystawie było stoisko państwowej agencji, zajmującej się inwestycjami i handlem zagranicznym. A obok było osobne stoisko województwa łódzkiego. Ktoś z krajów arabskich spytał mnie, czy to łódzkie to jest jakieś niezależne księstwo.

DO SIECI TRAFIŁ BRUDNOPIS

– Badania fokusowe projektowane były wraz z zespołem specjalistów i ekspertów z tej dziedziny – opowiada wrocławska profesorka. – Ja częściowo prowadziłam badania sama, a częściowo miały one charakter zespołowy – przy zaangażowaniu wspaniałych badaczy i wolontariuszy. Osobiście byłam odpowiedzialna za przeprowadzenie indywidualnych wywiadów pogłębionych, współuczestniczyłam w prowadzeniu fokusów oraz debat dla osób z branży turystycznej (tzw. warsztaty design thinking.) Odbywały się one m.in. we Wrocławiu i Warszawie, co cieszyło się dużym zainteresowaniem.

– Wiedziałam, ile pracy włożyłam i ile to mnie kosztowało – mówi dalej. – Przez trzy miesiące nie było mnie praktycznie w domu. Objechałam wiele miejsc w Polsce, robiąc badania i przeprowadzając panele eksperckie, zdobywając informacje, odbywając konsultacje i rozmowy nieformalne.

Prezentacja zatytułowana „Polaków Portret Własny", przedstawiona na konferencji w listopadzie 2025 w Akademii im. Leona Koźmińskiego – była podsumowaniem badawczej części projektu. Po konferencji cała prezentacja miała być umieszczona w internecie na stronie Fundacji Marka Polska Think Tank, którą Barbara Mróz-Gorgoń założyła dwa miesiące po podpisaniu umowy na swój udział w kontrakcie z Ministerstwem Sportu.

Według wrocławskiej profesorki przez pomyłkę w sieci – zamiast prezentacji – pojawił się „brudnopis". Była to wstępna analiza wyników badań przygotowana przy pomocy sztucznej inteligencji, która miała pomóc opracowywać wyniki wywiadów, warsztatów i dyskusji w grupach fokusowych. Skąd jednak w owym „brudnopisie" bełkotliwe lub puste przypisy i równie bełkotliwa bibliografia? Według Mróz-Gor-

eprasa.pl 907b571b61

t złotówki nie wyłudziłam

goń to też ingerencja sztucznej inteligencji. Ułożyła materiał tak, jakby miały być pracą naukową. Stąd przypisy i bibliografia.

– To się zdarzyło z pośpiechu – tłumaczy. – W internecie umieszczone były moje notatki, opracowanie robocze, takie wstępne omówienie materiału, na podstawie których przygotowałam prezentację. W moim komputerze do pliku z tymi roboczymi materiałami dołączyłam okładkę całej prezentacji. Stąd wzięła się ta pomyłka. Przez wiele miesięcy nikt na to nie zwrócił uwagi. Oczywiście to moja wina, że ten chaos organizacyjny (w tamtym czasie prowadziłam tak wiele kolejnych warsztatów i planowałam dalsze badania dla rozwoju projektu) przyniósł taki efekt. Nie sprawdzałam co „wisi" na stronie fundacji. Pracowałam po prostu dalej.

Po krytycznej recenzji „brudnopisu" dokonanej na platformie X przez eksperta z pisowskiego instytutu naukowego w internecie wyśmiewano różne merytoryczne pomyłki i dziwne słowa, wymyślane przez sztuczną inteligencję.

Jedno z takich wyśmiewanych sformułowań to „tradycyjna polska chlebowość". – Zostanie już z nami na zawsze – szydził w jednym z wywiadów Meitz, biorąc to słowo za jeden z przykładów na bełkot AI.

Mróz-Gorgoń tłumaczy, skąd się wzięło. – To piękne sformułowanie i parafraza! To cytat z pogłębionego wywiadu z jedną z moich respondentek. Na pytanie: z czym jej się kojarzy Polska – odpowiedziała po namyśle – „z chlebowością". Spytałam dlaczego. Moja rozmówczyni ze łzami w oczach mówiła o domu rodzinnym, matce i świeżym chlebie, którym też się dzielimy i stanowi on metaforę naszej gościnności, naturalności i życzliwości. Będę broniła tego sformułowania zawsze.

PORÓWNUJEMY SLAJDY Z „RAPORTEM"

„Wyborcza" dotarła do 38 zdjęć z konferencji w Akademii im. Leona Koźmińskiego. Widać na nich m.in. Barbarę Mróz-Gorgoń, jak przedstawia swoją prezentację na dużym ekranie.

Porównaliśmy zdjęcia z przedstawianej na konferencji prezentacji raportu „Polaków portret własny" z wersją, która znalazła się w internecie i według Gorgoń-Mróz była brudnopisem. Widać m.in., że prezentacja to poprawiona strona internetowego „brudnopisu". Zamieniono czcionkę, układ graficzny zapisanych informacji, interpunkcję, redakcję tekstu. Są też istotne zmiany merytoryczne.

Np. na jednym ze slajdów z prezentacji jest mowa o 119 uczestnikach badania. W „brudnopisie" czytamy zaś: „respondenci" 59 osób. Różnica – 60 osób. Skąd się mogła wziąć? Owe 59 osób to uczestnicy wywiadów indywidualnych – 24 osoby i badań fokusowych – 35 osób. Trzecią kategorią uczestników badań są ci, którzy wzięli udział w warsztatach. Ich liczby w „brudnopisie" nie ma. I nie są nazywani „respondentami".

Porównanie zdjęć ze slajdami z konferencji na Akademii im. Leona Koźmińskiego i treści raportu opublikowanego w internecie potwierdza, że prezentacja i „brudnopis" powstały na podstawie tych samych informacji, ale są dwoma odmiennymi dokumentami.

PROPOZYCJA BUDŻETU NA PROMOCJĘ POLSKI

Pewne jest zatem, że Barbara Mróz-Gorgoń odpowiadała za planowanie, przeprowadzenie i podsumowanie wyników badań, organizację konferencji i przedstawienie prezentacji. I że to wszystko zostało przeprowadzone. Jedyny błąd, jaki popełniła, to taki, że nie dopilnowała, by w internecie zamieszczony został prawidłowy dokument.

I najważniejsze; kluczowym elementem kontraktu z Ministerstwem Sportu była strategia promocyjna Polski. Licząca 156 stron strategia powstała i została przekazana Ministerstwu Sportu w styczniu 2026. Do jej treści nie było i nie ma żadnych poważnych zastrzeżeń.

Widziałem kilka podobnych opracowań z ostatnich 23 lat. Szczegółowo analizowałem dwa: z 2017 i 2018 roku. Strategia Barbary Mróz-Gorgoń jest najobszerniejsza i najtańsza z tych trzech. Zawiera projekt budżetu promocji Polski. Miała trwać trzy lata i miała dać znacznie lepszy efekt, znacznie tańszym kosztem, niż dotychczasowe działania.

– Na konferencjach, w których uczestniczyłam, słyszałam takie wyliczenia, że dziś na promocję wydajemy co najmniej miliard złotych rocznie – mówi wrocławska ekspertka, dodając, że to pieniądze wydawane na projekty, których nikt nie koordynuje. W strategii Mróz – Gorgoń mowa jest o znacznie lepszej promocji za 520 do 670 mln zł, wydanych w ciągu trzech lat. Oznaczałby to oszczędność przeszło dwóch miliardów złotych.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34457940

Jelenia Góra, 15.10.2025 r.

OBWIESZCZENIE STAROSTY KARKONOSKIEGO O WYDANIU DECYZJI O ZEZWOLENIU NA REALIZACJĘ INWESTYCJI DROGOWEJ

Działając na podstawie art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311 t.jj) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r., poz. 1691 t.j.)

zawiadamia się, że

dnia 15.10.2026 r. została wydana decyzja Nr **4/2026** o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej określonej jako: „Przebudowa ul. Sportowej w Jeżowe Sudeckim".

1. **Wykaz nieruchomości objętych wnioskiem o wydanie decyzji przeznaczonych na pas drogowy (tzw. trwałe zajęcie):**

Obręb Jeżów Sudecki 0005 – dz. nr **161/3** (161/7, **161/8***), **161/5** (161/9, **161/10***), **154** (154/1, **154/2***), **153/20** (153/26, **153/27***), **128** (128/1, **128/2***), **183/27** (183/30, **183/31***), **177/10** (177/14, **177/15***), **177/11** (177/16, **177/17***), **177/1** (177/12, **177/13***);

2. **Wykaz nieruchomości objętych wnioskiem o wydanie decyzji przeznaczonych na teren niezbędny dla obiektów i robót budowlanych (tzw. czasowe zajęcie):**

Obręb Jeżów Sudecki 0005 – dz. 174/2, 176/4, 154, 128, 175/2, 176/6, 176/5, 174/1, 173/5, 169/4, 168/9, 168/8, 168/2, 161/6, 153/14, 95, 147/1, 160, 138, 132, 130/4, 129, 127/3, 126/1, 153/18, 127/1, 127/2, 126/4, 126/5, 126/6, 126/7, 126/13, 126/15, 126/16;

Symbolami **X** (**X***, X) oznaczono odpowiednio:
X – numer ewidencyjny działki przed podziałem
X* – numer ewidencyjny działki powstałej w wyniku podziału nieruchomości, objętej liniami rozgraniczającymi drogi
X – numer ewidencyjny działki powstałej w wyniku podziału nieruchomości, poza liniami rozgraniczającymi drogi
(X) –numer ewidencyjny działki przed podziałem

Zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego zawiadomienie przez obwieszczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

Jednocześnie zawiadamia się, że strony postępowania mogą, w Wydziale Architektury, Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Jeleniej Górze ul. Podchorążych 15 (pokój 126) zapoznać się z aktami sprawy.

Zgodnie z art. 11d ust. 9 i 10 ww. ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, z dniem niniejszego zawiadomienia nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, objęte wnioskiem o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, nie mogą być przedmiotem obrotu w rozumieniu przepisów o gospodarce nieruchomościami. Czynność prawna dokonana z naruszeniem powyższego zakazu jest nieważna.

www.infopublikator.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34458052

Prezydent Miasta Jeleniej Góry
informuje, że na tablicy ogłoszeń
w Urzędzie Miasta Jelenia Góra przy ul. Ptasiej 2-3
w Jeleniej Górze (I piętro),

wywieszone zostały na okres 21 dni następujące wykazy nieruchomości przeznaczonych do zbycia: 390.2026.IX z dnia 14 października 2026 r., 391.2026.IX z dnia 14 października 2026 r.

Z wykazami można się zapoznać na stronie internetowej Urzędu Miasta Jelenia Góra w Biuletynie Informacji Publicznej.

Urząd Miasta Jelenia Góra **www.jeleniagora.pl**

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34458033

Prezydent Wrocławia
informuje,

że w dniu 21 października 2026 r. wywieszony został wykaz nieruchomości niezabudowanej, położonej przy ul. Brodzkiej 29 (dz. 736, 747), przeznaczonej do sprzedaży w trybie przetargowym.

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399, z późn. zm.), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełne informacje dotyczące nieruchomości zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Pl. Nowy Targ 1-8 – obok pokoju nr 102, pierwsze piętro oraz na stronie internetowej bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 126 Urzędu Miejskiego Wrocławia – Pl. Nowy Targ 1-8, tel. 71 777 72 83-84.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34458168

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery**

wyborcza.pl

REKLAMA Wrocław/34457206

eprasa.pl 907b571b61

• **15.06.2025 r., Krzeszów. Pielgrzymka w intencji wybranego na prezydenta Karola Nawrockiego** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Proboszcz ujawnia kulisy dziękczynnej pielgrzymki za Nawrockiego

„W nocy telefon, a potem nam się władowali”

– Siedzę w domu, jest po godz. 22, dzwoni posłanka PiS – opowiada ksiądz Łukasz Langenfeld, proboszcz w sanktuarium Krzeszowie. – Odbieram i ona mówi, że tu siedzą właśnie z ministrem Czarnkiem i z panem prezesem, którzy są zniesmaczeni, że jest pielgrzymka, a jej nie reklamuję.

Magda Nogaj

Dzwoniącą była Marzena Machałek, była wiceministra edukacji w rządzie Beaty Szydło. Kiedyś należała do PiS, teraz do Rozwoju Plus Mateusza Morawieckiego.

Dla proboszcza, jak zapewnia, nocny telefon był zaskoczeniem. – Mówię, że nie reklamuję żadnych pielgrzymek partyjnych, jaka by to partia nie była. Słyszę jednak, że ma to być pielgrzymka do Krzeszowa. „Jak to pielgrzymka do Krzeszowa?” – pytam. A ona: „Proszę zobaczyć, na moim profilu jest udostępniony plakat”.

POSŁANKA: CZY JA DZWONIĘ Z ZAKŁADU PSYCHIATRYCZNEGO?

– Wchodzę na profil Machałek i czytam: narodowa pielgrzymka PiS-u, dziękczynna za wybór Nawrockiego, do tego zwiedzanie sanktuarium, msza święta, rozmowy o Polsce przy grillu. Ja się dowiaduję o tym z tego plakatu, więc wpadam w szał – mówi kapłan. Twierdzi, że o niczym wcześniej nie wiedział.

Pytam posłankę Machałek o ten telefon przed pielgrzymką, która miała się odbyć dwa tygodnie po wyborach prezydenckich, w niedzielę, 15 czerwca 2025 r. Opactwo w Krzeszowie było jej doskonale znane. Przyjeżdżała tam od lat, choćby na spotkania Rodziny Radia Maryja, obchody Dnia Papieskiego czy z pielgrzymką Żywego Różańca. Na wielu zdjęciach jest z poprzednim proboszczem. Od parafian słyszymy, że miała u niego szczególne względy. Mówią, że gdy wchodziła do kościoła, ksiądz przerywał odprawianie mszy, by się z nią przywitać.

– Najgorszym kłamstwem jest półprawda – oświadcza posłanka Machałek. – Zobaczyłam w mediach społecznościowych plakat pielgrzymki. Coś mnie tknęło, dlaczego ja o tym nie wiem. Weszłam na stronę parafii i widzę, że tam tego nie ma. Żeby się więc upewnić, czy ta msza jest, zadzwoniłam do księdza. On mi potwierdził, że jest.

Pytam, czy mówiła, że siedzi z Przemysławem Czarnkiem i „panem prezesem”. Machałek dopuszcza, że mogła wymienić nazwisko byłego ministra: – Mogłam powiedzieć, że plakat pielgrzymki widziałam w jego poście. Jednak czy ja dzwonię z zakładu psychiatrycznego? Naprawdę pani sądzi, że pan minister i pan prezes prosili mnie, żeby w nocy dzwoniła i pytała o mszę w Krzeszowie? Proszę mnie nie zmuszać, bym stawiała księdza w złym świetle. Wolałabym spuścić na to kurtynę miłosierdzia.

„Narodową Pielgrzymkę dziękczynną z okazji wyboru Karola Nawrockiego na prezydenta RP” nagłaśniali na swoich kontach m.in. poseł PiS Ireneusz Zyska i europosłanka Anna Zalewska. Podobne plakaty zamieszczały na Facebooku koła działaczy i sympatyków PiS z różnych zakątków Polski.

– Okazuje się, że to nieznany mi zupełnie pan poseł Zyska z Wałbrzycha ustalił tę pielgrzymkę z – właśnie nie wiem, jak powiedzieć – ze stróżem nocnym czy z wikarym – relacjonuje proboszcz. – Miałem wikarego alkoholika, który miał mnóstwo komorników na głowie. Zatrudniłem więc go w naszej kościelnej fundacji jako stróża nocnego, żeby tych komorników z tego spłacał. I poseł z nim ustalił tę pielgrzymkę, za moimi plecami.

„ORGANIZATOREM JEST NARÓD”

Po telefonie posłanki ksiądz Langenfeld z wyjaśnieniem sprawy poczekał do rana. – Namierzyłem numer do Zyski, dzwonię i mówię: „Jutro o 7.30 ma pan u mnie być”. Odpowiedział: „Jeżeli ksiądz mnie zaprasza, to ja spojrzę w kalendarz, mogę być u księdza za trzy dni o 12”.

Ksiądz nie zgodził się czekać i jak twierdzi poseł (wtedy PiS, obecnie Rozwój Plus), stawił się następnego dnia. – Po mszy przychodzi i mówi: „Wiem, ksiądz się obruszył, że nie złożyliśmy ofiary za tę mszę świętą”. Po czym 100 zł wyjmuje i mi daje – opowiada proboszcz.

– Pytam: „Co to w ogóle jest?”. A on, że się z tym wikarym znał od lat i dlatego to z nim załatwił. Ja mówię: „Panie, pan jest wykształcony człowiek, poseł, to pan nie wie, z kim się takie rzeczy załatwia? Jak pan w urzędzie ma coś załatwić, to ze sprzątaczką pan rozmawia (z całym szacunkiem dla pani sprzątającej)? Zaczął wyjaśniać, że nie chcieli kłopotu mi robić.

Duchowny twierdzi, że od początku sprzeciwiał się organizacji wydarzenia w zapowiadanej formule. – Powiedziałem: „Absolutnie tego nie będzie. Tym bardziej że to jest dzień, w którym odbywa się coroczna pielgrzymka NSZZ Solidarność Zagłębia Miedziowego i Ziemi Jeleniogórskiej”.

Zyska miał wtedy zaproponować, że wystąpi do biskupa legnickiego o patronat.

– Przyjechał prosić, to pytają go, czy jest organizatorem. Stwierdził, że nie jest. „A kto jest organizatorem?”. „Naród” – odparł. Stanęło na tym, że absolutnie tej pielgrzymki nie ma – mówi Langenfeld. – Nie była oficjalnie zgłoszona, ani przez nas przyjęta.

Według księdza politycy PiS nie przyjęli tego do wiadomości. – Przygotowałem mszę, pielgrzymkę i kazanie pod „Solidarność”. Jednak przed eucharystią wpadają Zyska i Machałek. Mówią, że oni będą czytać, oni będą śpiewać, oni mają modlitwę wiernych i tak dalej. Ja mówię: „Nie. To nie jest wasza pielgrzymka”.

– Na pewno nie śpiewać, bo ja słaba jestem w śpiewaniu – zapewnia Machałek. Przyznaje jednak, że przed mszą poszła do proboszcza. – Tak, byliśmy tam, bo poseł Zyska prosił i on chyba potem czytał podczas mszy.

Mówię, że proboszcz twierdzi, że żadnej takiej pielgrzymki nie zaakceptował. – Dro-

eprasa.pl 907b571b61

„Narodową Pielgrzymkę dziękczynną z okazji wyboru Karola Nawrockiego na prezydenta RP" nagłaśniali na swoich kontach m.in. poseł PiS Ireneusz Zyska i europosłanka Anna Zalewska. Podobne plakaty zamieszczały na Facebooku koła działaczy i sympatyków PiS z różnych zakątków Polski

ga pani redaktor – mówi posłanka. – Nazywam się Marzena Machałek, jestem posłem na Sejm, urodziłam się w 1960 roku. Może pani zadać jeszcze inne pytania weryfikujące, czy jestem sprawna na umyśle. Zapewniam, że jestem. Powtarzam, ksiądz wiedział o mszy. Później nie wiem, jacy szatani byli tam czynni wokół tego, że to wyglądało tak, a nie inaczej i nie chcę w to wnikać – kwituje.

POSEŁ ZYSKA: NICZEGO Z WIKARYM NIE ZAŁATWIAŁEM

Dziennikarz „Wyborczej" był tego dnia w bazylice. „Mszę odprawiano w trzech intencjach: członków NSZZ Solidarność »o łaskę i dobroć bożą«, »za ojczyznę i wybór Karola Nawrockiego na prezydenta« oraz »w intencji dwóch zmarłych«." – napisał w swojej relacji.

– Wydaje mi się, że modliłem się jedynie za ojczyznę, za rządzących i wybór prezydenta. Nazwiska nie wymieniłem, bo pamiętam, że Zyska miał o to do mnie pretensje – wyjaśnia ksiądz.

Machałek nie pamięta, jak dokładnie brzmiała intencja odczytana podczas mszy.

Langenfeld twierdzi, że nie pozwolił wnieść na nabożeństwo żadnych transparentów. Sprawdzam na zdjęciach naszego fotoreportera i rzeczywiście nie były eksponowane.

– Zyska powiedział w zakrystii, że przeczyta list od Nawrockiego. Ja na to: „Na parkingu, koło autobusu". A on, że nie, bo po komunii, w kościele. „Tylko pan spróbuje – ostrzegłem. – Do mikrofonu pana nie dopuszczam, jak pan wyjdzie na środek, to pana wyprowadzimy i będzie skandal".

– Skandal to będzie, że prezydenta nie szanujecie – miał stwierdzić poseł.

Langenfeld poprosił, by wyszli z zakrystii: – Machałek spytała wtedy: „Mało wam pieniędzy daliśmy?". „Proszę pani, za mojego probostwa nie daliście ani złotówki" – odpowiedziałem. – Nie było żadnych rozmów o Polsce przy grillu, ani darmowego zwiedzania sanktuarium. Później widziałem na zdjęciach w internecie, że Zyska odczytał ten list, stojąc na ławeczce na placu przed bazyliką.

To czytanie to właściwie jedyny moment z opowieści proboszcza, z którym zgodna jest wersja przedstawiana przez polityka.

– Niczego z wikarym nie załatwiałem, tylko osobiście z księdzem proboszczem, patrząc mu prosto w oczy. Pojechałem do Krzeszowa, zamówiłem mszę, dałem intencję i zapłaciłem za nią, jak to się robi zwyczajowo – twierdzi poseł Zyska.

Przekonuje, że wcale nie dał Langenfeldowi 100 zł, tylko 200: – Nie wiem, dlaczego ksiądz w tej chwili mówi takie historie. Ksiądz nigdy do mnie nie zadzwonił, to ja dzwoniłem, to ja prosiłem o spotkanie, żeby mszę zamówić. Proboszcz nie robił żadnych problemów, wpisał intencję do księgi intencji mszalnych. Można sprawdzić. To będzie najlepszy dowód.

We wrześniu 2026 r., w związku z inną sprawą, Langenfeld został odsunięty od obowiązków proboszcza. Pytam go, czy obecny administrator parafii może mi pokazać księgę. – Wikary, ten od długów, zapisał intencję tak, jak Zyska sobie życzył. Ale ja powiedziałem, że absolutnie takiej intencji nie będzie. A stare księgi niszczymy, jak się rok kończy. Tę z 2025 r. zniszczyłem na początku 2026 roku – wyjaśnia. – Zyska dał 100 zł i go z tą stówą wyrzuciłem.

– Księga intencji z 2025 roku nie została mi przekazana – potwierdził mi administrator.

Proboszcz zapewnia, że gdyby zgłosił się do niego działacz innej partii, zrobiłby to samo, bo kościół nie jest miejscem na politykę.

– Tam nie było żadnej partii. Tam po prostu byli ludzie wierzący, narodowości polskiej, którzy przyjechali się pomodlić w intencji dziękczynnej za wybór prezydenta – zapewnia Zyska. – U biskupa nie byłem. Chcieliśmy zrobić pielgrzymkę i ja jako człowiek wierzący nie muszę się pytać żadnego księdza, w żadnej randze – proboszcza albo wyżej postawionego – czy mogę pojechać do sanktuarium i się pomodlić. Podobnie, jeżeli nas jest pięćdziesięciu. Zgoda nie jest potrzebna, ale pojechałem do księdza i zawiadomiłem go osobiście.

Proboszcz przyznaje, że nie ma formalnego obowiązku uzgadniania: – Poseł nie musiał tego robić. Jednak jak to wygląda? Jak się wchodzi na czyjś teren, robi tam dużą demonstrację i nazywa ją jeszcze narodową, należy to chyba zgłosić, a nie robić samowolkę. Każda pielgrzymka była u nas zgłaszana, czy to pielgrzymka Solidarności, leśników, czy motocyklistów. Była wpisana w kalendarium, zamieszczaliśmy o niej informacje, a tym samym w jakiś sposób firmowaliśmy. Nie było pielgrzymki dziękczynnej za wybór Nawrockiego, tylko po prostu oni nam się władowali.

„Zaoraliście Jasną Górę, a teraz się wzięliście za sanktuarium w Krzeszowie. Kolonizacja miejsc świętych w toku! A proboszcz pewnie szczęśliwy?" – napisał o. Paweł Gużyński, znany dominikanin, pod postem Zyski, który zachęcał do udziału w pielgrzymce.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34458218

1 WR

eprasa.pl 907b571b61

Magda Nogaj

Dlaczego w relacji z gali we Wrocławiu zabrakło ukraińskiej flagi?

Tomasz Sikora podejrzewa cenzurę

W Polsce rośnie antyukraiński hejt i dezinformacja. Samorząd powinien aktywnie temu przeciwdziałać, a we Wrocławiu nie widzę dziś takiego zaangażowania – mówi muzyk Tomasz Sikora. Jego zespół zagrał na tle napisu „Stop Russian War".

We Wrocławiu kilka dni temu została wręczona Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus. Podczas gali wystąpił m.in. Tomasz Sikora i zespół Karbido. Artysta na swoim profilu facebookowym zarzucił urzędnikom magistratu, że ocenzurowali relację z wydarzenia. Na scenie widoczna była przez cały czas flaga Ukrainy, ale nie ma jej na zdjęciach opublikowanych na oficjalnych profilach miasta. Stanowisko urzędu zamieszczamy niżej.

ROZMOWA Z
TOMASZEM SIKORĄ
muzykiem i kompozytorem

MAGDA NOGAJ: Według ciebie taki wybór i kadrowanie zdjęć było celowym działaniem miasta?
TOMASZ SIKORA: – Sądzę, że tak. Z różnych źródeł słyszę, że we Wrocławiu unika się dziś spraw Ukrainy. Zniknęły flagi i symbole związane z Ukrainą, urzędnicy mówią nieoficjalnie, że lepiej tego tematu nie poruszać.

Podczas gali Angelusa mieliśmy kilka mocnych wątków ukraińskich. Z okazji 20-lecia nagrody wystąpił jej pierwszy laureat Jurij Andruchowycz, nominowana była Julia Iljucha, a nasz koncert był gestem solidarności z Ukrainą. To wszystko składało się na spójną historię, ale zostało wycięte z relacji z gali.

Flaga, z którą występowaliśmy, była podpisana przez żołnierzy z frontu i Serhija Żadana. Gramy z nią w Ukrainie, Niemczech czy Szwajcarii. Symbolizuje wsparcie dla Ukrainy, dlatego dziwi mnie, że na części oficjalnych zdjęć jej nie ma.

Miasto coraz rzadziej komunikuje działania związane z Ukrainą. Organizacje ukraińskie funkcjonują, ale są pozostawiane trochę na uboczu. Tymczasem w Polsce rośnie antyukraiński hejt i dezinformacja. Samorząd powinien aktywnie temu przeciwdziałać. We Wrocławiu nie widzę dziś takiego zaangażowania.

Chodzi o obawę przed reakcją części mieszkańców?
– Nie znam planów Jacka Sutryka, ale mam wrażenie, że zabiega o przychylność prawicowych i senioralnych wyborców. Tymczasem temat Ukrainy jest traktowany jako politycznie ryzykowny. Sam tego doświadczyłem. Od 20 lat tam jeździmy, tyle że teraz pod bombami i w zagrożeniu, jako jeden z niewielu zespołów z Polski, grać koncerty wsparcia. Występujemy w Kijowie, Odessie i innych miastach. Nasza ukraińska publiczność doskonale wie, że jesteśmy zespołem z Wrocławia, sami to komunikujemy. Tymczasem mamy problem z uzyskaniem oficjalnego wsparcia tych koncertów ze strony miasta, co wydaje mi się absurdalne.

Szkoda, że Wrocław marnuje swój potencjał. Od lat współpracujemy z ukraińskimi twórcami, którzy mogliby tu przyjeżdżać, rozmawiać z mieszkańcami, pomagać budować odporność na dezinformację. W innych miastach takie działania są bardziej widoczne. We Wrocławiu mam poczucie, że ten temat jest raczej wyciszany.

Według mnie powodem są kwestie wizerunkowe. W 2022 roku pomaganie Ukrainie było dobrze odbierane społecznie, więc miasto chętnie o tym mówiło. Dziś temat jest trudniejszy, pojawił się antyukraiński hejt, więc mam poczucie, że urzędnicy wolą omijać temat.

Przykładów jest więcej. Wrocław był jednym z miast nagrodzonych przez Ukrainę za pomoc po rosyjskiej inwazji. Inne miasta chwaliły się tym od razu, we Wrocławiu informacja o tym pojawiła się z dużym opóźnieniem.

• **Flaga Ukrainy na gali Angelusa - zdjęcia z portalu miejskiego**
FOT. MICHAŁ MEDYŃSKI WROCLAW.PL

Według mnie powodem są kwestie wizerunkowe. W 2022 roku pomaganie Ukrainie było dobrze odbierane społecznie, więc miasto chętnie o tym mówiło. Dziś temat jest trudniejszy, pojawił się antyukraiński hejt, więc mam poczucie, że urzędnicy wolą omijać temat

TOMASZ SIKORA

Oczywiście są osoby zaangażowane we współpracę z Ukrainą, jak choćby wiceprezydent Ryszard Kessler, ale mam wrażenie, że brakuje wyraźnego sygnału ze strony całego miasta i systemowego, konsekwentnego działania w tym obszarze.

Dlatego uważam, że sprawa flagi podczas Angelusa nie jest przypadkiem. Tym bardziej że nawet niemiecki konsul, relacjonując wydarzenie w mediach społecznościowych, zwrócił uwagę właśnie na ukraiński kontekst. Odniosłem wrażenie, że dostrzegł go lepiej niż Wrocław. Nasz koncert kończył się planszą z napisem „Stop Russian War" i apelem o wspieranie Ukrainy. Ten komunikat był jednym z głównych akcentów całego koncertu, a zarazem finału gali Angelusa. Miasto udawało, że go nie było.

Od lat współpracuję z ukraińskimi artystami, którzy dziś często służą w wojsku. Uważam, że Wrocław mógłby znacznie aktywniej wykorzystywać swój potencjał do budowania solidarności z Ukrainą i walki z hejtem wobec jej obywateli.

Wrocławski Dom Literatury, który organizował Angelusa, jest przecież instytucją miejską, a zaprosił was do udziału w gali.
– Tak, ale programowo instytucje kultury powinny być niezależne od magistratu. Nie mam pretensji do organizatorów, wręcz przeciwnie. Dom Literatury świadomie zaprosił nas z tym projektem, wiedział, że koncert będzie miał ukraiński kontekst i nie robił z tego problemu.

Mówiąc o wyciszaniu tematu Ukrainy, mam na myśli przede wszystkim urząd miasta i jego biuro prasowe. Oczywiście pojedyncze instytucje realizują ukraińskie projekty, ale są to raczej pojedyncze inicjatywy niż spójna polityka miasta.

Nie twierdzę też, że mam dowody na cenzurę. Być może usłyszymy, że to przypadek. Ja po prostu widzę pewien wzór zachowań i na tej podstawie wyciągam własne wnioski.

Czy w sytuacji, gdy rośnie liczba incydentów wymierzonych w Ukraińców, także we Wrocławiu, strategia unikania tematu to dobry pomysł?
– Moim zdaniem wręcz przeciwnie. Samo potępianie hejtu nie wystarczy, trzeba walczyć z jego przyczynami, a jedną z nich jest dezinformacja. Wiele antyukraińskich narracji opiera się na manipulacjach i zwykłych kłamstwach. Dlatego nie chodzi o żadną propagandę, tylko o uczenie ludzi krytycznego myślenia i rozpoznawania fake newsów.

Po 2022 roku nie dało się utrzymać takiego poziomu mobilizacji i wsparcia dla Ukrainy jak na początku wojny. To było naturalne. Problem w tym, że państwo i samorządy nie wykonały pracy, która budowałaby odporność społeczną na dezinformację. Dziś jesteśmy przecież w środku wojny informacyjnej, a Rosja próbuje wpływać na nastroje społeczne także poprzez antyukraińskie narracje.

Widzę to także w swoich mediach społecznościowych. Kiedy publikuję informacje z Ukrainy, niemal od razu pojawiają się komentarze podważające fakty, sugerujące manipulację. Większość jest do siebie bardzo podobna i wygląda jak ustalony przekaz. Dlatego, zamiast wycofywać się z tego tematu, warto o nim rozmawiać, organizować debaty, działania edukacyjne i tłumaczyć, jak działa dezinformacja.

Zwłaszcza we Wrocławiu, gdzie mieszka tak wielu Ukraińców. Nie twierdzę, że sytuacja jest dramatyczna. Większość relacji między Polakami a Ukraińcami układa się normalnie. Widzę jednak wzrost niechęci i napięć, których kilka lat temu nie było. To nie jest jeszcze zjawisko masowe, ale nie wolno go lekceważyć. ●

Oświadczenie dyrektorki Wydziału Komunikacji Społecznej w Urzędzie Miejskim Wrocławia

• „Zdjęcia z gali, które wieczorem pojawiły się na profilu Biura Prasowego, przedstawiały laureatki konkursu literackiego. Wpis w mediach społecznościowych zawiera zwykle niewielką paczkę fotografii i podstawowe informacje o wydarzeniu. Pełna relacja z gali ukazała się następnego dnia rano w artykule wroclaw.pl: Nagroda Angelus dla Kateriny Tučkovej z Czech za powieść »Bílá Voda«" – odpowiedziała nam Agata Dzikowska z wrocławskiego ratusza

eprasa.pl 907b571b61

Wrocław, dnia 21 października 2026 r.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI
IF.AB.7820.35.2026.MK/AK

OBWIESZCZENIE WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO o wszczęciu postępowania administracyjnego

Na podstawie art. 11a ust. 1, art. 11d ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 311) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r., poz. 1691),

zawiadamiam

o wszczęciu postępowania administracyjnego na wniosek Inwestora – Zarządu Województwa Dolnośląskiego, wykonującego swoje zadania przy pomocy jednostki organizacyjnej, będącej zarządem drogi tj. Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu, ul. Krakowska 28, 50-425 Wrocław, działającego za pośrednictwem pełnomocnika Pana Włodzimierza Lewowskiego, złożony dnia 29 września 2026 r., w sprawie wydania **decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na rozbudowie i przebudowie drogi wojewódzkiej 297 na odcinku od km 106+600 do km 108+220 w miejscowości Wojciechów, gmina Lubomierz obszar wiejski, powiat lwówecki.**

Wnioskowana inwestycja realizowana będzie na działkach o niżej wymienionych numerach ewidencyjnych gruntów:

Tabela nr 1. Nieruchomości zajęte dla celów rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 297:

Lp.	*Jednostka ewidencyjna*	*Obręb*	*Nr działki*		*Powierzchnia zajęcia stałego działki przeznaczonej pod inwestycję [ha]*
			przed podziałem	*po podziale*	
1	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	180/1	180/5	0,0034
2	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	425/2	425/3	0,0026
3	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	224/1	---	0,0079
4	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	424/2	424/3	0,0113
5	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	226/3	226/5	0,0025
6	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	404/5	404/9	0,0094
7	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	300/184	300/185	0,0006
8	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	675	675/1	0,0028
9	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	675	675/2	0,0023
10	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	401/7	401/12	0,0020
11	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	401/7	401/13	0,0062
12	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	401/4	401/10	0,0016
13	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	401/3	401/8	0,0018
14	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	400/1	400/5	0,0042
15	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	309/3	309/5	0,0099
16	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	365/1	---	0,0010
17	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	365/2	365/3	0,0036
18	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	364	364/1	0,0010
19	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	363/2	363/3	0,0021
20	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	362/4	362/9	0,0016
21	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	362/3	362/7	0,0041
22	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	362/2	362/5	0,0003
23	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	361/4	361/7	0,0064

Tabela nr 2. Nieruchomości stanowiące istniejący pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 297:

Lp.	*Jednostka ewidencyjna*	*Obręb*	*Nr działki*	*Powierzchnia zajęcia stałego działki przeznaczonej pod inwestycję [ha]*
1	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	571/3	0,4015
2	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	571/5	1,7024

Tabela nr 3. Nieruchomość stanowiąca teren wody płynącej położona w części w liniach rozgraniczających teren inwestycji, nie wymagająca zatwierdzenia podziału:

Lp.	*Jednostka ewidencyjna*	*Obręb*	*Nr działki*	*Powierzchnia zajęcia działki przeznaczonej pod inwestycję [ha]*	*Cel czasowego zajęcia*
1	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	571/4	0,0124	remont mostu

Tabela 4 Nieruchomości zajęte dla celów rozbudowy drogi powiatowej nr 2522D, zgodnie z art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. g ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych

Lp.	*Jednostka ewidencyjna*	*Obręb*	*Nr działki*		*Pow. zajęcia czasowego działki pod inwestycję [ha]*
			przed podziałem	*po podziale*	
Projektowany pas drogowy drogi powiatowej nr 2522D					
1	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	306/2	306/8	0,0031
Istniejący pas drogowy drogi powiatowej nr 2522D					
2	021202_5 Lubomierz – obszar wiejski	0012 Wojciechów	587/3	---	0,0193

Tabela nr 5. Nieruchomości zajęte dla celów obowiązku przebudowy zjazdu zgodnie z art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. c, lit. e, lit. f, lit. g, lit. h, określenie ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości dla realizacji tych obowiązków oraz zezwolenia na ich wykonanie – zgodnie z art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. i, lit. j ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych:

Lp.	Obręb	Nr działki		Pow. zajęcia czasowego działki pod inwestycję [ha]	Cel zajęcia	Ograniczenie w korzystaniu z nieruchomości		Zezwolenie na wykonanie budowy i przebudowy
		Przed podziałem	Po podziale			W czasie realizacji inwestycji	Po ukończeniu inwestycji	
1	0012 Wojciechów	561/1	---		przebudowa drogi powiatowej 2524D	tak	nie	tak
2	0012 Wojciechów	606	---	0,0007	budowa zjazdu zwykłego z DW 297 na działkę nr 606 – droga gminna niepubliczna	tak	nie	tak
3	0012 Wojciechów	634/5	---	0,0002	przebudowa urządzenia wodnego (rowu melioracyjnego)	tak	nie	tak
4	0012 Wojciechów	466/2	---	0,0002	budowa zjazdu zwykłego z DW 297 na dz. nr 606 – droga gminna niepubliczna	tak	tak	tak
5	0012 Wojciechów	466/2	---	0,0004	rozbiórka sieci napowietrznej nN wraz ze słupem	tak	nie	tak
6	0012 Wojciechów	466/2	---	0,0004	budowa sieci doziemnej nN wraz ze słupem dla linii napowietrznej	tak	tak	tak
7	0012 Wojciechów	634/25	---	0,0004	przebudowa urządzenia wodnego (rowu melioracyjnego)	tak	nie	tak
8	0012 Wojciechów	574/1	---	0,0104	przebudowa drogi gminnej publicznej b/n	tak	nie	tak
9	0012 Wojciechów	574/1	---	0,0044	rozbiórka sieci napowietrznej	tak	nie	tak
10	0012 Wojciechów	574/1	---	0,0044	budowa sieci doziemnej nN	tak	tak	tak
11	0012 Wojciechów	223/1	---	0,0008	rozbiórka sieci napowietrznej nN wraz ze słupem	tak	nie	tak
12	0012 Wojciechów	223/1	---	0,0008	budowa sieci doziemnej nN wraz ze słupem dla linii napowietrznej	tak	tak	tak
13	0012 Wojciechów	222	---	0,0006	budowa sieci doziemnej nN	tak	tak	tak
14	0012 Wojciechów	464/1	---	0,0008	budowa sieci energetycznej nN	tak	tak	tak
15	0012 Wojciechów	231	---	0,0009	budowa zjazdu zwykłego z DW 297 na dz. nr 231	tak	nie	tak
16	0012 Wojciechów	295/2	---	0,0017	budowa zjazdu zwykłego z DW 297 na dz. nr 295/2	tak	nie	tak
17	0012 Wojciechów	587/1	---	0,0009	budowa zjazdu zwykłego z DW 297 na dz. nr 587/1	tak	nie	tak
18	0012 Wojciechów	306/2	306/9	0,0040	budowa sieci napowietrznej SN oraz doziemnej wraz z dodatkowym słupem	tak	tak	tak
19	0012 Wojciechów	306/2	306/9	0,0033	rozbiórka sieci napowietrznej SN	tak	nie	tak
20	0012 Wojciechów	306/4	---	0,0006	budowa sieci napowietrznej SN wraz ze słupem SN	tak	tak	tak
21	0012 Wojciechów	306/4	---	0,0045	budowa zjazdu zwykłego na drogę gminną niepubliczną dz. nr 306/4	tak	nie	tak
22	0012 Wojciechów	306/2	306/9	0,0034	budowa zjazdu zwykłego na drogę gminną niepubliczną dz. nr 306/4	tak	tak	tak
23	0012 Wojciechów	400/1	400/6	0,0006	budowa sieci doziemnej SN wraz ze słupem SN	tak	tak	tak
24	0012 Wojciechów	400/1	400/6	0,0006	rozbiórka sieci SN wraz ze słupem SN	tak	nie	tak
25	0012 Wojciechów	599	---	0,0011	budowa zjazdu zwykłego z DW 297 na drogę gminną niepubliczną dz. nr 599	tak	nie	tak
26	0012 Wojciechów	366/3	---	0,0012	budowa sieci kanalizacji deszczowej dla przejęcia wód z sąsiedniej działki	tak	tak	tak
27	0012 Wojciechów	590	---	0,0045	budowa zjazdu zwykłego z DW 297 na drogę gminną niepubliczną dz. nr 590	tak	nie	tak
28	0012 Wojciechów	310/1	---	0,0012	budowa zjazdu zwykłego z DW 297 na drogę gminną niepubliczną dz. nr 590	tak	tak	tak

Zgodnie z art. 49 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, wskazuję dzień 23 października 2026 r. – data ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Gminy i Miasta Lubomierz, Plac Wolności 1, 59-623 Lubomierz, w urzędowych publikatorach teleinformatycznych – Biuletynie Informacji Publicznej tych urzędów oraz w prasie lokalnej, jako ten w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie. Zawiadomienie niniejsze po upływie czternastu dni od wskazanego powyżej terminu uważa się za dokonane ze skutkiem prawnym z dniem 06 listopada 2026 r.

Informuję, zgodnie z przepisem art. 10 § 1 w związku z art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, że strony postępowania uprawnione są do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym, składania wszelkich dodatkowych wyjaśnień i dokumentów mogących mieć znaczenie dla sprawy – w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia w drodze publicznego obwieszczenia. Uprawnienie to przysługuje stronie w każdym stadium postępowania.

Z dokumentacją sprawy można zapoznać się w siedzibie Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu – plac Powstańców Warszawy 1, pok. 2103 (kancelaria).

Strony postępowania będą przyjmowane po uprzednim umówieniu terminu wizyty za pośrednictwem poczty elektronicznej kierowanej na adres: m.kanus@duw.pl oraz a.klimczak@duw.pl.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dorota Antczak
Dyrektor Wydziału Infrastruktury
/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu/

Wrocław/34458140

eprasa.pl 907b571b61

Koleje Dolnośląskie

Pociągiem do Czech. Jak i dokąd warto pojechać

W nowym rozkładzie jazdy, który wchodzi w życie 13 grudnia, pojawi się nowy pociąg na trasie Wrocław–Praga (IC Glacensis). Pozostaną też cztery pary pociągów Baltic Express kursujących przez Wrocław między Trójmiastem a Pragą.

Sławomir Szymański

Praga jest oczywiście największym magnesem turystycznym w Czechach, ale ciekawych miejsc u naszych południowych sąsiadów jest przecież więcej. Można też wybrać się do Ostrawy. To trzecie pod względem wielkości miasto w Czechach. Dojedziemy tam każdym bezpośrednim pociągiem z Wrocławia do Wiednia lub z przesiadką w Kędzierzynie, Gliwicach albo Katowicach na pociąg zmierzający do Pragi, Budapesztu czy Wiednia. Najszybszym połączeniem z Wrocławia można dotrzeć do Ostrawy nawet w dwie godziny, czyli dużo szybciej niż do Pragi (tam podróżuje się dwa razy dłużej).

OSTRAWA MA COŚ WYJĄTKOWEGO

Ale czy to ciekawe miasto? Jest tam rynek i stare miasto, ale Ostrawa ma też coś wyjątkowego. Na pewno dla miłośników zabytków techniki i przemysłu oraz w ogóle klimatu postindustrialnego. Chyba najbardziej niezwykłym obiektem jest tam Bolt Tower, czyli wieża widokowa. Zbudowano ją na tzw. Wysokim Piecu nr 1, na terenie dawnej kopalni, koksowni i huty Witkowice Dolne. To był wielki kombinat, w którym pracowało nawet 20 tys. osób.

Jeśli chodzi o wspomniany piec, to dawniej wytapiano tu do 1,2 tys. ton surowego żelaza dziennie. Po wygaszeniu pieca postawiono na jego szczycie konstrukcję, która składa się ze szklanego walca, symbolizującego płonący tu kiedyś ogień, oraz zewnętrznych tarasów i kładek, którymi poruszają się zwiedzający. Ta wieża została otwarta 11 lat temu. A czemu nazywa się akurat Bolt Tower? Jej „ojcem chrzestnym" jest słynny sprinter Usain Bolt, który występował kilka razy na zawodach w Ostrawie.

Co widać z tej wieży? Panoramę miasta i gór podziwia się tu z wysokości prawie 80 metrów. Dodajmy, że cały ten wielki poprzemysłowy kompleks przekształcono w centrum kultury i edukacji, gdzie jest więcej atrakcji. W 2008 roku dawny kombinat został też wpisany na Europejską Listę Dziedzictwa Kulturowego.

• **Pociąg KD wjeżdża na stację graniczną Lichkov** FOT. MATERIAŁY PRASOWE KD

• **Widok na miasto Czeski Krumlov** FOT. HARALD NACHTMANN/GETTY IMAGES

OFERTA DLA KIBICÓW SPORTU

W Ostrawie jest więcej atrakcji czerpiących z industrialnych tradycji. Np. w dawnej kopalni Michał można się przekonać, jak wyglądała praca górników. Z kolei Landek Park jest największym muzeum górnictwa w Czechach. Dość niezwykłym miejscem jest też dzielnica Poruba. Socrealistyczny, monumentalny projekt, w którym widać inspiracje architekturą antyczną, ale też renesansową, a jeden z najbardziej charakterystycznych budynków – półokrągły gigant – przypomina paryski Łuk Triumfalny.

Warto się też wybrać na mecz czeskiej ligi hokejowej, jednej z najlepszych w Europie, a także na świecie. Ostrawa ma zespół w najwyższej lidze. Silne drużyny grają też w Ołomuńcu, Libercu czy Pardubicach (aktualny mistrz Czech). Z jedną przesiadką z Wrocławia można też dojechać do wielu innych miast, w których występują mocne teamy hokejowe, jak np. do Trzyńca (niedaleko Ostrawy).

Są też regionalne połączenia transgraniczne.

Oprócz dalekobieżnych połączeń międzynarodowych do Czech można też dojechać pociągami Kolei Dolnośląskich. Obecnie w ten sposób granicę czeską można przekroczyć w trzech punktach na Dolnym Śląsku. W Jakuszycach – to linia prowadząca ze Szklarskiej Poręby bezpośrednio do Liberca, w Lubawce koło Kamiennej Góry – to połączenie z Sędzisławia do Trutnova, a także w Międzylesiu w Kotlinie Kłodzkiej – z możliwością przejazdu bezpośrednio z Wrocławia do stacji granicznej Lichkov.

Sezonowo kursują również pociągi KD przez Mieroszów do Mezimesti i dalej do Teplic nad Metuji oraz Adršpachu, gdzie znajduje się popularne wśród polskich turystów Skalne Miasto. To połączenie w tej chwili jednak nie funkcjonuje ze względu na remont linii.

JAK JEŹDZIĆ PO CZECHACH

Na terenach położonych bliżej granicy można skorzystać z taryfy Polska-Czechy. Umożliwia zakup biletu, który obowiązuje zarówno w pociągach regionalnych na Dolnym Śląsku, jak i u przewoźników czeskich. W ten sposób dojedziemy do wielu czeskich miejscowości. Ile to kosztuje? Na przykład za bilet z Wrocławia do Liberca z przesiadką w Szklarskiej Porębie trzeba zapłacić 58 zł, a jeśli jedziemy z Jeleniej Góry, to tylko 32 zł. Cena za przejazd z Wrocławia do Trutnova wynosi w tej taryfie 38 zł. Natomiast za podróż z Wrocławia do Usti nad Orlicą, z przesiadką w Lichkovie, zapłacimy 47 zł. Wszystko to ceny w jedną stronę.

Bardzo blisko granicy jest też Hradec Kralove. Pojawił się pomysł uruchomienia połączenia do tego miasta przez Mieroszów

REKLAMA

PARTNER AKCJI Wrocław/34457887

DOLNY ŚLĄSK
Koleje Dolnośląskie

Ciekawą opcją jest też Euro-Nysa-Ticket. Za kilkadziesiąt złotych można z nim jeździć po trzech krajach – na dość dużym obszarze na pograniczu Dolnego Śląska, Kraju Libereckiego i Saksonii, czyli Polski, Czech i Niemiec. Nie obowiązuje co prawda w całym naszym regionie, ale można z nim podróżować między innymi od Bolesławca czy od Jeleniej Góry w kierunku granicy. To akurat miasta na najważniejszych liniach kolejowych. Jest honorowany m.in. w pociągach Kolei Dolnośląskich i PolRegio.

Co ważne, można z nim podróżować różnymi środkami transportu publicznego, nie tylko pociągami. Obowiązuje również w komunikacji miejskiej np. w Libercu czy Goerlitz.

A MOŻE DŁUŻSZA WYCIECZKA

Czechy zwiedza się pociągami dość wygodnie i można w ten sposób dojechać niemal wszędzie. Jest tam tylko jedna miejscowość pow. 10 tys. mieszkańców bez dostępu do kolei. Największym węzłem kolejowym w Czechach jest Praga. Stamtąd można dojechać już bezpośrednio do wielu innych pięknych miast i miasteczek, choć to już wycieczki z noclegiem.

Dokąd warto się wybrać? Jeśli macie trochę więcej czasu, to na przykład do Czeskiego Krumlova. To jedno z najciekawszych miejsc na południu Czech. Ponad 30 lat temu ścisłe centrum miasteczka zostało wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

W zachodnich Czechach zdecydowanie warto zobaczyć również Karlove Vary, czyli jedno z najlepiej rozpoznawalnych uzdrowisk na świecie. I najpiękniejszych. W rankingu najbardziej fotogenicznych miejsc w Europie Środkowej byłby to mocny kandydat do zwycięstwa. Nie tylko dlatego w 2021 roku ten kurort wpisano na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

A w środkowej części tego kraju można wybrać się do Kutnej Hory, miasteczka położonego tylko 70 km od Pragi. Przed wiekami było niesamowicie bogate, bo wydobywano tu srebro. I efekty tego bogactwa zachowały się do dzisiaj. Od 1995 roku Kutna Hora również znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Czy pociągi pojadą do Hradca

Bardzo blisko granicy jest też Hradec Kralove. Pojawił się pomysł uruchomienia połączenia do tego miasta przez Mieroszów. Pociągi miałyby jeździć bezpośrednio albo z Wałbrzycha, albo z Wrocławia. Przedstawiciele dolnośląskiego urzędu marszałkowskiego prowadzili już rozmowy w sprawie uruchomienia takiego regionalnego połączenia do stolicy kraju hradeckiego (odpowiednik naszego województwa). Na razie jednak trwa remont tunelu w Unisławiu Śląskim, prowadzony przez PKP PLK, i pociągi do Mieroszowa w ogóle nie dojeżdżają. Poprawa stanu technicznego tej linii ma umożliwić uruchomienie tam połączeń całorocznych. Wtedy być może wróci temat połączenia do Hradca Kralove. Tym bardziej, że nowe pojazdy spalinowe, które kupiły Koleje Dolnośląskie, to model używany już przez czeskich przewoźników, a więc z tamtejszą homologacją. ● 2 WR

eprasa.pl 907b571b61

Laserowe strzelnice w szkołach, sprzęt i szkolenia dla strażaków

Dolny Śląsk inwestuje w bezpieczeństwo

Każda szkoła ponadpodstawowa na Dolnym Śląsku może dostać pieniądze na strzelnicę razem z wyposażeniem. Strażacy ochotnicy szkolili się w obsłudze dronów i otrzymali środki na nowe wozy pożarnicze. Jest nawet program przygotowujący na sytuację kryzysowe najmłodszych. „W czasach podwyższonego ryzyka bezpieczeństwo wymaga przygotowania".

Sławomir Szymański

W moim liceum we Wrocławiu była prawdziwa strzelnica, zbudowana jeszcze przed II wojną światową. Znajdowała się w osobnym obiekcie przypominającym wał ziemny, czyli w swego rodzaju tunelu, żeby było bezpiecznie. 30 lat temu, podczas zajęć z przysposobienia obronnego, uczyli nas tam podstaw obchodzenia się z bronią, a później był sprawdzian ze strzelania.

Obowiązywała prosta zasady – im lepsze oko, tym wyższa ocena. Skończyłem z czwórką, chociaż do dziś uważam, że muszka i szczerbinka były rozstrojone i należała mi się piątka. Kilkanaście lat temu przysposobienie obronne zniknęło ze szkół, a wraz z nim obowiązkowe strzelanie.

„STRZELNICA W KAŻDEJ SZKOLE"

Teraz samorząd województwa dolnośląskiego uruchomił program „Dolny Śląsk – strzelnica w każdej szkole". Przy czym nie chodzi o budowę takich klasycznych strzelnic. Pomysł polega na tym, żeby strzelać w szkolnych pomieszczeniach. Jak to możliwe?

Rzecz w tym, że nie będzie tu używana amunicja – broń strzelecka zostanie wyposażona w systemy laserowe i optyczne.

Dzięki temu takie zajęcia będzie można przeprowadzić np. w sali gimnastycznej.

Skąd pomysł na program „Dolny Śląsk – strzelnica w każdej szkole"?

– W czasach podwyższonego ryzyka bezpieczeństwo wymaga przygotowania, a edukacja jest jednym z fundamentów obronności państwa. Dlatego jako samorząd województwa dolnośląskiego wspieramy zakup strzelnic laserowych i wyposażenia szkoleniowego do szkół ponadpodstawowych. Wzmacniamy zaplecze szkoleniowe regionu i dajemy młodym Dolnoślązakom większy dostęp do praktycznej edukacji dla bezpieczeństwa – mówi Paweł Gancarz, marszałek województwa dolnośląskiego

Na razie program obejmuje szkoły ponadpodstawowe, choć są plany rozszerzenia również na podstawówki. W puli na takie strzelnice znalazły się 2 miliony zł. Jedna szkoła mogła otrzymać do 80 tys. zł na zakup niezbędnego wyposażenia. Przyjęto, że w jednym zestawie ma być sześć jednostek broni krótkiej i długiej. Tyle wystarczy, by mogła poćwiczyć cała klasa.

Jakim zainteresowaniem cieszy się program? O pieniądze na strzelnice w szkołach mogły wnioskować gminy. Na razie złożyły wnioski w sumie na trochę ponad 600 tys. zł. Samorząd wojewódzki planuje powtórzyć nabór.

Samorząd województwa uruchomił program „Dolny Śląsk – strzelnica w każdej szkole". Nie chodzi jednak o budowę klasycznych strzelnic, broń strzelecka zostanie wyposażona w systemy laserowe i optyczne. Dzięki temu zajęcia będzie można przeprowadzić np. w sali gimnastycznej

PROPOZYCJA DLA NAJMŁODSZYCH

Niedawno ruszył natomiast nabór do 7. edycji programu „Bezpieczny Dolnoślązak – świadomy, przygotowany, odporny". Jest skierowany do dzieci z przedszkoli oraz do uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Dzięki udziałowi w takich zajęciach mają rozpoznawać zagrożenia i wiarygodne ostrzeżenia, otrzymać praktyczne przygotowanie do działania oraz zyskać zdolność do współpracy i wzajemnej pomocy w sytuacji kryzysowej. Nabór potrwa do 30 października tego roku.

Dlaczego warto wziąć udział w tym przedsięwzięciu?

– Program dedykowany jest najmłodszym Dolnoślązakom. Nie zbudujemy systemu bezpieczeństwa bez edukacji od najmłodszych lat. Jeżeli będziemy nie tylko mówili o bezpieczeństwie, ale także realizowali kreatywne projekty oddolne w naszych placówkach oświatowych, wówczas zbudujemy świadomość i konkretne umiejętności, które zaprocentują w przyszłości. Właśnie takim celom służy„ Bezpieczny Dolnoślązak" – dodaje marszałek.

STRAŻACY OCHOTNICY DOSZKOLENI I DOPOSAŻENI

Bardzo dużym zainteresowaniem cieszył się konkurs dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z Dolnego Śląska na dofinansowanie na zakup pojazdów. Początkowo zarezerwowano na ten cel 3 miliony zł, ale ostatecznie budżet został zwiększony do 5 milionów zł. Finalnie środki otrzyma 41 jednostek OSP. Kupią m.in. lekkie, średnie i ciężkie samochody pożarnicze.

Wcześniej samorząd województwa przekazał 1 milion zł na szkolenia z ratownictwa medycznego dla strażaków OSP z Dolnego Śląska. A na początku roku przeprowadzono pilotażowy program szkoleniowy dla przedstawicieli tej służby z obsługi bezzałogowych statków powietrznych.

W kursie uczestniczyło łącznie 78 druhów ochotników – każdy powiat miał swoją trzyosobową reprezentację. Na czym polegało to szkolenie? Strażacy zapoznali się m.in. z obowiązującymi przepisami lotniczymi, procedurami operacyjnymi, zasadami bezpiecznego wykonywania lotów oraz budową i eksploatacją bezzałogowych statków powietrznych.

Program kosztował 330 tys. zł. Efekty? 78 strażaków z 26 powiatów zdobyło uprawnienia operatorów dronów, a jednostki OSP zostały wyposażone w drony szkoleniowe. Taki projekt, połączony z zakupem sprzętu, UMWD zrealizował jako pierwszy samorząd w Polsce.

Dodajmy, że na Dolnym Śląsku jest blisko 700 jednostek OSP, w których działa prawie 20 tys. strażaków ochotników.

• **Trwa nabór do 7. edycji programu 'Bezpieczny Dolnoślązak – świadomy, przygotowany, odporny'. Jest skierowany m.in. do dzieci z przedszkoli. Z lewej marszałek Paweł Gancarz** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• **Samorząd województwa dużo inwestuje w szkolenia i sprzęt dla strażaków-ochotników** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

PODNIESIONY POZIOM BEZPIECZEŃSTWA

Dlaczego samorząd województwa inwestuje tak dużo akurat w szkolenia i sprzęt dla strażaków-ochotników? UMWD wyjaśnia, że OSP jako społeczna organizacja ratownicza wykonuje co prawda zadanie własne gmin, jakim jest ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa, jednak nie wszystkie gminy mają możliwość finansowania swoich OSP na takim poziomie, jaki w danym miejscu jest konieczny i odpowiednio do lokalnych zagrożeń.

Dlatego wsparcie samorządu województwa w postaci środków na zakup samochodów pożarniczych, szkoleń z zakresu KPP, szkoleń dronowych czy podnoszenie umiejętności strzeleckich w zakresie rozpoznawania broni palnej, a także poprzez inne działania w realny sposób podnosi poziom bezpieczeństwa Dolnoślązaków.

Dodajmy, że na mocy ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej OSP zostały włączone do katalogu podmiotów ochrony ludności. To z jednej strony nałożyło na nie kolejne zadania, a z drugiej pojawiły się następne możliwości finansowania tych jednostek.

REKLAMA

PARTNER AKCJI Wrocław/34452235

DOLNY ŚLĄSK

eprasa.pl 907b571b61

Akcja w ZOO Łączna

DIOZ uderza w policjantkę

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **20.10.2026 r., Łączna. Policja i prokuratura wkroczyły na teren Mini Zoo, stawiając właścicielom zarzuty znęcania się nad zwierzętami**

Czy kobietą, która spaliła akcję prokuratury w ZOO Łączna, jest dolnośląska policjantka? A także była wolontariuszka w DIOZ, która zbierała dowody na jego niezgodną z prawem działalność?

Agnieszka Dobkiewicz

We wtorek 20 października Prokuratura Okręgowa w Świdnicy poinformowała o wszczęciu śledztwa w sprawie utrudniania postępowania karnego, które dotyczy podejrzenia znęcania się nad zwierzętami przebywającymi w ZOO Łączna.

– Chodzi o przekazywanie informacji o planowanych czynnościach procesowych związanych z zabezpieczeniem zwierząt i ich relokacją, a tym samym udzielenie podejrzewanym o sprawstwo przestępstwa pomocy w uniknięciu odpowiedzialności karnej – podał rzecznik placówki, prokurator Mariusz Pindera.

To efekt wydarzeń, do których doszło przed wejściem do zoo policji i prokuratury w połowie października. W weekend poprzedzający interwencję do pełnomocnika ogrodu Macieja N. zadzwoniła anonimowa kobieta, która uprzedziła go o tym, że takiej akcji nazajutrz dojdzie. Śledczy nie mają dziś wątpliwości, że to właśnie ten telefon i ujawnienie planów prokuratury wywołał opór miejscowej społeczności, blokady, protesty, starcia z policjantami i niewyobrażalny hejt, który się wylał na osoby mające zwierzęta zabezpieczyć.

Tymczasem co najmniej kilkanaście organizacji prozwierzęcych jeszcze przed interwencją w ZOO Łączna znało termin pojawienia się tam służb, a na komunikatorach ich przedstawiciele rozmawiali o tym, kto i gdzie przyjmie zwierzęta. Wobec skali oporu i hejtu większość ostatecznie wycofała się z udziału w relokacji.

Jeszcze zanim prokuratura poinformowała, że wszczyna śledztwo w sprawie ujawnienia informacji o czynnościach, głos zabrał Dolnośląski Inspektorat Ochrony Zwierząt. Organizacja ta miała złożyć doniesienie na ZOO Łączna, co skutkowało wielomiesięcznym dochodzeniem policyjnym, a później śledztwem i interwencją w październiku.

20 października DIOZ w serwisie społecznościowym ujawnił, że ogród zoologiczny w Łącznej o akcji prokuratury ostrzegła Katarzyna Sawicka, dolnośląska policjantka z Kamiennej Góry.

Jak się dowiadujemy Sawicka do 2022 roku także wolontariuszką w DIOZ, ale ich drogi się rozeszły i to bardzo.

– Byłam zachwycona DIOZ-em – mówi „Wyborczej" Katarzyna Sawicka. – Aż do czasu, gdy zaczęłam tam pracę. Szybko zdałam sobie sprawę, co się tam tak naprawdę dzieje. Zgromadziłam dowody, które następnie przekazałam prokuraturze. Poproszono mnie, bym była jak najdłużej w środku i wydobyła jak najwięcej informacji. W końcu jednak w DIOZ-ie się zorientowali, że to ja jestem źródłem informacji o nich. Tam działy się rzeczy straszne.

„WIDZIAŁAM, JAK TO WSZYSTKO MIAŁO WYGLĄDAĆ"

Według kobiety ujawnienie jej nazwiska w kontekście wydarzeń w Łącznej to zemsta DIOZ-u. – Uznali mnie za wroga – mówi. – Oni już po tym, jak dostarczyłam dowody prokuraturze, przyjechali pod mój dom i mnie wyzywali. Nie zdziwiło mnie zatem, że znalazłam swoje zdjęcie na ich profilu, bo oni tak działają. Zastraszają, wywołują hejt. Po tym, jak prokuratura odsunęła ich od czynności i jak wylała się na nich fala hejtu za to, co zrobili, szukają tego, jak się odgryźć.

Pani Katarzyna w tej chwili współpracuje z Fundacją Centaurus, która też została zaproszona do akcji relokacji zwierząt z Łącznej. – Na czacie, który został stworzony przed relokacją zwierząt z ZOO Łączna, zdałam sobie sprawę, jak ta akcja ma przebiegać i że nie chodzi o zapewnienie pomocy zwierzętom, ale jakieś chaotyczne działania. Na przykład ktoś miał wziąć małpy, bo miał mini zoo. A pan, który miał wziąć wielbłądy, prosił na grupie, by się nie spieszyć, bo musi piasek zamówić. Te zwierzęta miały trafić do miejsc nieprzygotowanych na ich przyjęcie.

I dodaje: – Ja nie wiem, czy pan Marcin z ZOO Łączna nie złamał prawa. To nie moja rola, by to sprawdzać. Wiem za to, jak miała wyglądać relokacja zwierząt, która przypominała kradzież. Dlatego nasza organizacja się wycofała, podobnie jak wiele innych.

MARTWA ELZA NA TRAWNIKU

20 października Katarzyna Sawicka znalazła pod domem uśmierconego ukochanego psa, Elzę. – My mamy dobrze zabezpieczony dom, bardzo szczelne ogrodzenie – mówi. – Nie ma najmniejszej możliwości, by pies się wydostał. A jednak leżał martwy za ogrodzeniem.

Później na jednej z grup ukazał się post w tej sprawie sugerujący zastraszanie i działanie osób trzecich. – Nie mam dowodów, że tak było – mówi Sawicka. – Ale po tym, gdy post się ukazał, zadzwonił do mnie jakiś człowiek, który mówił, że potrącił psa i uciekł, ale postanowił się jednak odezwać. To dla mnie bardzo dziwne.

Na czacie, który został stworzony przed relokacją zwierząt z ZOO Łączna, zdałam sobie sprawę, że nie chodzi o zapewnienie pomocy zwierzętom, ale jakieś chaotyczne działania

KATARZYNA SAWICKA
policjantka

Psa pani Katarzyna przygarnęła z DIOZ-u.

Kobieta w rozmowie z „Wyborczą" nie chce się odnosić do oskarżeń, które upubliczniił DIOZ. – O tym, że akcja policji i prokuratury w Łącznej jest zaplanowana na konkretny dzień, wiedziało całkiem sporo osób – mówi. – Tu już trzeba pytać prokuratury, dlaczego tak się stało. Każda z tych osób mogła powiadomić właścicieli ZOO w Łącznej. Jest śledztwo w sprawie i ono mam nadzieję, że wyjaśni okoliczności tej sprawy.

I dodaje: – Szkoda tylko, że choć prokuratura zajmuje się DIOZ-em już kilka lat, do tej pory też nie postawiła tam żadnych zarzutów ani nie podjęła interwencji. A mogę zapewnić, że dowody na krzywdzenie tam zwierząt są bardzo mocne. Tymczasem jeśli chodzi o Łączną, to wystarczyło kilka miesięcy.

– Cieszę się tylko z tego, że przy okazji tej sprawy w Łącznej ludzie w końcu zobaczyli, czym jest DIOZ i wielu przejrzało na oczy – mówi Katarzyna Sawicka.

Z przedstawicielami DIOZ-u nie udało się „Wyborczej" porozmawiać. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34457875

OBWIESZCZENIE

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 21 października 2026 r., znak: WOOŚ.420.73.2023.WM.72

Na podstawie art. 85 ust. 3 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670 ze zm.),* zwanej dalej *ustawą ooś,*

podaję do publicznej wiadomości, co następuje:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 20 października 2026 r. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, znak: WOOŚ.420.73.2023.WM.70, dla przedsięwzięcia polegającego na **„Budowie farmy wiatrowej „Wądroże Wielkie" składającej się z 2 turbin wiatrowych, zlokalizowanych na dz. ewidencyjnych nr 153 i nr 177 obręb Mierczyce wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w gminie Wądroże Wielkie, powiat jaworski, województwo dolnośląskie"**.
- Postępowanie prowadzone było na wniosek FW Silesia Sp. z o. o. z dnia 10 listopada 2023 r.
- Stosownie do dyspozycji ustawowej art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. r *ustawy ooś* organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu.
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworze w postanowieniu z dnia 28 maja 2024 r. (data wpływu: 5 czerwca 2024 r.), znak: ZNS.9022.30.2024.PS, stwierdził, że należy przeprowadzić ocenę oddziaływania na środowisko ww. przedsięwzięcia i opracować raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w zakresie zgodnym z art. 66 *ustawy ooś*.
- Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Legnicy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w opinii 24 maja 2024 r. (data wpływu: 31 maja 2024 r.), znak: VL.ZZŚ.4901.64.2024.JS, stwierdził, iż nie istnieje konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania ww. przedsięwzięcia na środowisko, wskazując jednocześnie na konieczność uwzględnienia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach określonych wymagań.
- Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2024 r., znak: WOOŚ.420.73.2023.WM.18, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu stwierdził obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania ww. przedsięwzięcia na środowisko i określił zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.
- Postanowieniem z dnia 10 lipca 2026 r., znak: ZNS.9022.4.2.2026.PS, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaworze zaopiniował pozytywnie realizację przedmiotowego przedsięwzięcia.
- W trybie art. 21 *ustawy ooś*, dane o wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, postanowieniu o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko zostały zamieszczone w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie (www.ekoportal.gov.pl) kolejno pod numerami: 327/2023, 180/2024 oraz (https://system.sios.pl/) pod numerem: 326/2026, natomiast informacja o decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach znajduje się w wykazie (system.sios.pl) pod numerem: 238/2026.
- Treść decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia udostępnia się w dniu 21 października 2026 r. na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (https://www.gov.pl/web/rdos-wroclaw/obwieszczenia-i-zawiadomienia) na okres 14 dni.
- Z treścią ww. decyzji oraz dokumentacją sprawy można zapoznać się w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, ul. Jana Długosza 68, 51-162 Wrocław. Zainteresowani chcący uzyskać wgląd do akt sprawy proszeni są o wcześniejsze zgłoszenie takiego zamiaru telefonicznie na numer 71 747 93 00 ze wskazaniem proponowanej daty i godziny przeglądania akt (od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 14.00).

1 WR

eprasa.pl 907b571b61

wyborcza

PORADNIK ZDROWOTNY

OTYŁOŚĆ BRZUSZNA

Skąd się bierze i dlaczego jest groźny

Tłuszcz na brzuchu

Za dużo jedzenia i za mało ruchu czy raczej hormony? Co sprawia, że tkanka tłuszczowa gromadzi się na brzuchu i dlaczego tak trudno się jej pozbyć.

Katarzyna Staszak

FOT. IRINA SHATILOVA

Naukowcy z Francji wykazali, że oponka na brzuchu jest jednym z najlepszych prognostyków starczej niepełnosprawności i przedwczesnej śmierci

Tkanka tłuszczowa to nasz zapas energii, po który organizm może sięgać, by nie umrzeć z głodu. Mechanizm, który pomagał ludziom przetrwać okresy niedoboru jedzenia, aktualnie działa często na naszą niekorzyść.

– Wszyscy potrzebujemy tkanki tłuszczowej, by nasze narządy pracowały właściwie. Najlepiej obrazuje to przykład dziewczynek i kobiet chorych na anoreksję – nie miesiączkują, bo brakuje im hormonów wydzielanych przez tkankę tłuszczową, które regulują pracę podwzgórza, przysadki mózgowej i jajników. Lecz nadmiar tkanki tłuszczowej też szkodzi – mówi prof. Alina Kuryłowicz, endokrynolożka i diabetolożka, która bada tkankę tłuszczową.

Ile w pasie

Wiele osób poza podskórną tkanką tłuszczową ma warstwę tłuszczu trzewnego – to tkanka ukryta między narządami, wewnątrz brzucha. Dla lekarzy obwód talii to wyznacznik zdrowia metabolicznego. Otyłość brzuszną rozpoznaje się, jeśli w pasie kobieta ma 88 cm lub więcej, a mężczyzna 102 cm lub więcej. Do niedawna te normy były niższe – 80 cm i 94 cm.

Można też spojrzeć na proporce między pasem a biodrami. U kobiet stosunek obwodu talii do obwodu bioder nie powinien być większy niż 0,85. U mężczyzn nie powinien przekraczać 0,9.

Dlaczego lekarze ostrzegają nas przed otyłością brzuszną? Ponieważ rozciągnięte komórki tkanki tłuszczowej – adipocyty – są przeładowane zapasem energii. Nie pracują normalnie, są – jak mówi prof. Kuryłowicz – „zbuntowane".

– Takie komórki przeprogramowują się w niekorzystny dla organizmu sposób i np. zaczynają produkować substancje prozapalne. Tkanka trzewna szczególnie chętnie schodzi na złą drogę. Jej komórki łatwo pęczniejają i szybko stają się dla nas niebezpieczne – produkują substancje, które sprzyjają m.in. cukrzycy, miażdżycy, chorobom wątroby. Tłuszcz na brzuchu jest groźniejszy od tego na udach czy ramionach. Mocno obciąża krytycznie ważne narządy wewnętrzne, prowadząc do ich przewlekłego stanu zapalnego – wyjaśnia prof. Kuryłowicz. Przypomina, że można mieć wagę w tzw. normie, ale być osobą z otyłością brzuszną. Liczy się bowiem skład ciała. Tkanka tłuszczowa jest lżejsza od tkanki mięśniowej.

Niedawno naukowcy z Francji wykazali, że oponka na brzuchu jest jednym z najlepszych prognostyków starczej niepełnosprawności i przedwczesnej śmierci. To znaczy, że osoby z otyłością brzuszną są szczególnie narażone na życie z chorobami i krótsze życie. Bo tłuszcz trzewny wiąże się z większym ryzykiem zawału serca, udaru mózgu, chorób wątroby czy nerek.

Tak powstaje duży brzuch

Za nadmiar tkanki tłuszczowej odpowiada przede wszystkim zła dieta oraz brak ruchu. Co winne jest bardziej? Zdecydowanie kiepski sposób odżywiania – wynika z badań ekspertów od metabolizmu. Stwierdzili, że to głównie nadmiar kalorii przyjmowanych z jedzeniem odpowiada za światową pandemię otyłości.

– Jeśli nie przejadamy się przewlekle, ale zdarzy nam się przytyć kilogram czy dwa, np. w czasie świąt, to nasze komórki tłuszczowe są w stanie sobie z tym poradzić. Trochę się powiększą, a kiedy zastosujemy działania „naprawcze", jak więcej ruchu i zdrowe odżywianie, to szybko oddadzą organizmowi nagromadzony zapas energii. Jeśli będziemy się przejadać notorycznie i nie damy naszej tkance tłuszczowej czasu na oddanie zgromadzonych zapasów i regenerację, to komórki nie mają wyjścia – będą się tylko powiększać i powiększać – mówi prof. Alina Kuryłowicz.

Tłumaczy, że kiedy ktoś zaczyna się zdrowo odżywiać i więcej ruszać, komórki tkanki tłuszczowej zaczynają się opróżniać – jak baloniki, z których wypuszcza się powietrze.

Menopauza i andropauza

A dlaczego z wiekiem mamy większą tendencję do gromadzenia się tkanki tłuszczowej w obrębie brzucha? – U kobiet winny jest spadek poziomu estrogenów. Tkanka tłuszczowa zaczyna gromadzić się chętniej na brzuchu niż na biodrach i udach – mówi prof. Kuryłowicz.

Z wiekiem tracimy też masę mięśniową, co sprawia, że spalamy mniej kalorii niż dawniej, bo utrzymanie mięśni pochłania więcej energii.

„Brzuch menopauzalny" może pojawić się nie tylko przez sam spadek poziomu hormonów. Także objawy tego spadku napędzają jego powstawanie. Weźmy na przykład częste w okresie perimenopauzy zaburzenia snu. Kto nie może spać, jest zmęczony w ciągu dnia, odczuwa większy apetyt na jedzenie, które dodaje energii – słodkie, kaloryczne, wysokoprzetworzone. Poza tym osoba ciągle zmęczona nie jest w stanie dbać o aktywność fizyczną jak osoba wypoczęta.

Menopauza przydarzy się każdej kobiecie na sto procent. A co ze zmianami hormonalnymi u mężczyzn? O spadku testosteronu wciąż mówi się zdecydowanie mniej.

– Nazwa „andropauza" jest kalką językową od menopauzy. Chodziło o to, żeby społeczeństwo łatwiej kojarzyło fakt, że pewne zmiany hormonalne u mężczyzn jednak zachodzą. Medyczne określenia na ten stan są trudne do zapamiętania, np. czynnościowy hipogonadyzm związany z wiekiem – tłumaczy dr n. med. Piotr Paweł Świniarski, urolog androlog, lekarz medycyny seksualnej.

Andropauza nie musi się pojawić u każdego mężczyzny. – To odróżnia andropauzę od menopauzy. Tylko około 20 proc. mężczyzn po 60. roku życia będzie borykało się z częścią lub całością objawów związanych z obniżeniem męskich hormonów płciowych – mówi dr Świniarski.

Tłumaczy, że objawy andropauzy można przydzielić do trzech grup – strefy seksualnej, fizycznej i psychicznej. Do objawów fizycznych zalicza się spadek masy mięśniowej, wzrost ilości tkanki tłuszczowej.

Testosteron może pomóc?

Męski hormon – testosteron – produkowany jest w niewielkich dawkach też w organizmie kobiet. Z powodu menopauzy jego poziom spada, a to ten hormon odpowiada za libido i silne mięśnie. Wśród mężczyzn rośnie moda na suplementowanie testosteronu, a wiele kobiet w USA, Wielkiej Brytanii czy Australii przyjmuje niewielkie dawki testosteronu razem z hormonalną terapią menopauzalną opartą na estrogenie i progesteronie.

Niedawne badania wykazały, że testosteron może mieć związek z ilością tkanki tłuszczowej na brzuchu. Grupa starszych kobiet, które złamały biodro, miała zbadany skład ciała. Wszystkie uczestniczki badania wykonywały zalecone przez naukowców ćwiczenia. 35 kobiet dostało do wcierania w ciało żel z testosteronem, a 31 – tak samo wyglądający żel, ale bez hormonu, czyli placebo.

A może tkanka tłuszczowa się starzeje?

Naukowcy z City of Hope, amerykańskiej organizacji, która słynie z badań nad rakiem i cukrzycą, postanowili sprawdzić, czy przypadkiem sama tkanka tłuszczowa z wiekiem nie nabiera cech, które sprawiają, że rośnie nam brzuch. Badania dotyczyły komórek progenitorowych adipocytów (APC). To komórki macierzyste, które zmieniają się w komórki tłuszczowe. Naukowcy pobrali te komórki od starszych myszy i przeszczepili je młodym zwierzętom.

Komórki szybko wytworzyły dużą ilość tkanki tłuszczowej u młodych myszy. Nic takiego nie stało się, gdy zespół badaczy przeszczepił komórki od młodych myszy starszym myszom.

Naukowcy dokładnie zbadali komórki APC starszych i młodszych myszy. Ustali, że u młodych myszy komórki APC były ledwo aktywne, a u myszy w średnim wieku „obudziły się z impetem i zaczęły wytwarzać nowe komórki tłuszczowe".

Naukowcy twierdzą, że to odkrycie może pomóc rozwiązać problem otyłości związanej z wiekiem. Jeśli tylko w jakiś sposób uda się kontrolować powstawanie nowych komórek tłuszczowych. ●

eprasa.pl 907b571b61

Jak mieć kaloryfer na brzuchu?

Co zrobiłam przed zdjęciem na okładkę

Wszyscy mamy te mięśnie, bez nich nie przynieślibyśmy zakupów do domu. Dlaczego więc u większości osób mięśni brzucha nie widać?

Katarzyna Staszak

FOT. IGOR KIREEV

Od zawsze ćwiczę w domu. Najpierw był callanetics według instrukcji wyrwanej z magazynu „Twój Styl". A kiedy miałam 15 lat, kupiłam kasetę wideo z ćwiczeniami supermodelki Cindy Crawford. Przeszłam przez ten trening tyle razy, że gdy tylko słyszę piosenkę użytą w tym nagraniu, mam odruch Pawłowa – mięśnie same mi się napinają.

Ile tysięcy brzuszków zrobiłam w życiu? Nie wiem, ale dopiero jako 46-latka usłyszałam od mojej córki: „Mamo, masz kaloryfer!"

Nie miałam takiego celu, jednak efekt mi się podoba (nie jest łatwo zaimponować nastolatce, więc tym bardziej się cieszę).

Niedawno intuicyjnie zmieniłam w trenowaniu brzucha dwie rzeczy. Gdy powiedziała o nich trenerowi, stwierdził, że to właśnie dlatego mięśnie się u mnie pokazały. Spontanicznie zostały też niedawno sfotografowane i znalazły się na okładce sobotniej „Wyborczej" [patrz poniżej – red]. Dostałam mnóstwo wiadomości z pytaniem: jak robi się takie mięśnie?

Zacznijmy od porad profesjonalisty.

Mięśnie robi się w kuchni?

Każdy z nas ma wszystkie mięśnie brzucha, tylko nie u każdego są widoczne?

– Tak, bez mięśni brzucha nie bylibyśmy w stanie zgiąć tułowia, czy nieść torby z zakupami w jednej ręce. Przechylilibyśmy się w bok pod tym ciężarem – odpowiada Michał Moliński, kierownik zespołu treningów personalnych w sieci klubów Well Fitness.

Tłumaczy, że mięśnie brzucha spełniają ważne funkcje. – Dbają o stabilizację kręgosłupa, chronią go, pomagają utrzymać odpowiednią postawę i przenosić siły między dolną a górną partią ciała, mocne mięśnie brzucha mogą nawet zmniejszać ryzyko bólu pleców. Mięśnie brzucha nie są więc od tego, żeby dobrze wyglądać, funkcję estetyczną wymieniłbym na końcu, po wszystkich ich zaletach zdrowotnych – mówi Moliński.

Zaznacza, że u dwóch wytrenowanych osób mięśnie brzucha mogą układać się nieco inaczej. – Widać to dobrze na zawodach kulturystycznych. U różnych osób mięśnie brzucha mogą wyglądać inaczej ze względu na indywidualną anatomię, między innymi różny przebieg smug ścięgnistych mięśnia prostego brzucha – mówi trener.

Jak wydobyć mięśnie spod warstwy tkanki tłuszczowej?

– Tak naprawdę kaloryfer na brzuchu robi się w kuchni. Wzmocnione ćwiczeniami mięśnie będą widoczne dopiero wtedy, gdy poziom tkanki tłuszczowej będzie na odpowiednio niskim poziomie. To wymaga zadbania o dietę. U mężczyzn tzw. sześciopak będzie widoczny przy około 12 proc. tkanki tłuszczowej w organizmie. U kobiety pożądany stan jest wyższy, w przedziale 15-17 proc. To ogólnie przyjęte zakresy, jednak u różnych osób mięśnie brzucha mogą być widoczne przy nieco innym poziomie tkanki tłuszczowej. Zależy to od genetyki, rozmieszczenia tkanki tłuszczowej oraz stopnia rozbudowania samych mięśni brzucha – wyjaśnia trener.

Dodaje, że to jest zdrowy poziom tkanki tłuszczowej u osoby wysportowanej, a nie skrajny stan, o który walczą kulturyści, żeby na zawodach prezentować się jak najlepiej.

– Jeśli trenujemy oporowo, z obciążeniem, to dajemy mięśniom bodziec do wzmocnienia. Kiedyś budowę mięśni kojarzyliśmy z kulturystyką, teraz podkreślamy, że mocne mięśnie są niezbędne dla zdrowia. Trening siłowy jest niezbędny zwłaszcza kobietom, ponieważ mają wyższe ryzyko osteoporozy, a taki trening zwiększa gęstość mineralną kości – przekonuje trener.

Dodaje, że widoczny na brzuchu kaloryfer to skutek uboczny regularnych treningów i dbania o siebie.

Rób to jak rolnik albo trzymaj deskę

Co jednak robić, jeśli chcemy, żeby te mięśnie były bardziej zaznaczone? Jak wyrzeźbić *musculi abdominis*? To anatomiczne pojęcie z łaciny, od którego powstał skrót na ćwiczenia na mięśnie brzucha – ABS.

– Preferuję podejście kompleksowe, czyli wykonywałbym wszystkie ćwiczenia i wszystkie ruchy zgodne z funkcjami tych mięśni. Wtedy, przy okazji różnych ćwiczeń, wzmacniamy też brzuch. Można robić klasyczne brzuszki na podłodze, ale nie ma co mówić, że to na pewno najlepsze ćwiczenie. Brzuch napina się też przecież w antyruchach, czyli np. w popularnym na siłowni ćwiczeniu o nazwie „spacer farmera". Niesiemy jakieś obciążenie w jednej ręce. Wówczas ciało musi pracować, żeby tułów się nie wygiął do boku. Idziemy z ciężarem tak, jak farmer szedłby z wiadrem, a potem zmiana ręki – opisuje Moliński.

Nie chcesz chodzić z ciężarami? Możesz ćwiczyć plank, czyli deskę. Opierasz ciężar ciała na przedramionach i palcach stóp. Napinasz wówczas mocno mięśnie brzuch i pośladków, żeby utrzymać kręgosłup w prostej linii. Możesz zacząć od wytrzymania 10 sekund i dojść do 60 sekund.

– Mięśnie potrzebują progresywnych bodźców treningowych, czyli albo z czasem zwiększamy obciążenie albo liczbę powtórzeń. Bez tego nie będzie postępu. Zazwyczaj łatwiej zwiększyć obciążenie niż liczbę powtórzeń, bo to wymaga czasu i od pewnego momentu wchodzimy wtedy raczej w trenowanie wytrzymałości – zaznacza trener.

Zwiększone obciążenie to pierwszy sekret moich widocznych mięśni brzucha. Zaczęłam robić scyzoryk (unoszenie ramion i nóg) z kilogramowymi ciężarkami na nogach.

Oprócz tego robię różne warianty brzuszków z odrywaniem barków od podłogi.

Katarzyna Staszak (autorka tekstu – na zdjęciu): – Dopiero jako 46-latka usłyszałam od mojej córki: „Mamo, masz kaloryfer!"

A drugi sekret to zwiększenie liczby powtórzeń. Nie ćwiczę już jak kiedyś w jeden dzień całego ciała. Gdy trenuję z hantlami i ćwiczę brzuch, nogi odpoczywają, trenuję je w inne dni. Cała seria ćwiczeń stała się dzięki temu krótsza. Po skończeniu jednej serii mam wciąż siłę i czas, żeby powtórzyć całą sekwencję kolejne dwa razy.

A tkanka tłuszczowa? Jest w zadowalającej ilości. Od lat jadam przeciwzapalnie, śródziemnomorsko, a teraz można powiedzieć bardziej menopauzalnie – z większą ilością białka.

Sporo chodzę, to moje podstawowe ćwiczenie kardio – od trzech lat mam psa, poza tym przyjaciółki lubią spotykać się na rozmowy przy „robieniu kroków". Mam więc motywację, żeby codziennie zrobić minimum 10 tys. kroków. Lubię też co jakiś czas wybiec na kilka sprintów.

Czy masz mocne mięśnie?

Może twoje mięśnie są mocne, ale nie są widoczne, bo przykryte warstewką tłuszczu. Jak sprawdzić siłę swoich mięśni?

– Słabość mięśni brzucha widać na przykład przy przysiadzie ze sztangą z przodu. Ze względu na położenie obciążenia sztanga zwiększa tendencję tułowia do pochylenia się do przodu, dlatego mięśnie tułowia, w tym mięśnie brzucha, muszą wytworzyć odpowiednie napięcie, żeby ustabilizować pozycję i umożliwić skuteczne przenoszenie siły. Jak ktoś ma brzuch trochę słabszy, to wtedy to ćwiczenie nie bardzo wychodzi. Daje się zejść w dół, ale robi się problem z równowagą i powrotem do góry – opowiada trener.

Z osobami, które zaczynają trenować siłowo, robi ćwiczenie o nazwie martwy robak. Trzeba położyć się na plecach, unieść wyprostowane ręce i unieść zgięte w kolanach nogi, ustawić łydki równolegle do podłogi. W tej pozycji naprzemiennie opuszczamy jedną rękę za głowę i równocześnie prostujemy przeciwną nogę równolegle do podłogi. Powrót i robimy to samo drugą ręką i przeciwną nogą. Brzuch jest cały czas spięty, stabilizuje sylwetkę. Kto ma mocne mięśnie, zrobi martwego robaka z gracją i bez większego wysiłku. Osoba o słabych mięśniach będzie miała problem ze zrobieniem tego niewinnie wyglądającego ćwiczenia.

Na wzmocnienie mięśni zawsze jest dobry moment. Na przykład oglądanie serialu da się połączyć z ćwiczeniami na podłodze. Obejrzałam tak niejeden odcinek. Choć może nie powinnam do tego zachęcać innych, bo takich widzów scenarzyści nazywają swoim koszmarem – przez brak skupienia na ekranie może nam coś umknąć, więc musimy dostawać więcej informacji w dialogach. Ale ja ćwiczę i jednocześnie skupiam się na ekranie. Mam już lata praktyki.

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

FOT. MONTICELLO

Dieta na za duży brzuch

Co jeść, żeby dopiąć spodnie

To 10 zasad, które pomagają trwale pozbyć się tkanki tłuszczowej, także tej najgroźniejszej dla zdrowia – schowanej w brzuchu.

Katarzyna Staszak

– „Jak schudnąć z brzucha?" i „Jak schudnąć szybko?" to najczęstsze pytania, jakie słyszę – powiedział mi najpopularniejszy dietetyk w Polsce, dr n. med. Michał Wrzosek. W swojej książce „Nowe zdrowe życie" napisał: „Jedyna skuteczna dieta to taka, dzięki której trwale zmienisz swoje nawyki – nie tylko żywieniowe. Polega ona na przejściu na zdrowszy tryb życia: z systematyczną aktywnością fizyczną, higieną snu, wykonywaniem regularnych badań, zarządzaniem stresem". Ta książka to dobry przewodnik, dla osób, które chcą zrozumieć, jak działa organizm.

A jeśli potrzebujesz kilku kroków do lepszego odżywiania, to zebrałam sprawdzone zalecania ekspertów:

1. Zrezygnuj ze słodkich napojów. Pij wodę, herbatę, kawę, napary, np. z imbirem, bez dodatku cukru. Wypicie kalorycznego napoju – gazowanego czy soku owocowego – nie daje takiej sytości jak zjedzenie owoców. Gdy pijemy, nie dajemy sobie sygnału, że dostarczyliśmy organizmowi kalorie, łatwo je więc przeoczyć.

2. Ogranicz alkohol. Alkohol ma różne negatywne skutki zdrowotne, ale w kontekście walki z tkanką tłuszczową liczą się dwie sprawy: to puste kalorie (jak w przypadku gazowanych napojów) i napędzanie apetytu na przekąski, po które przy piwie czy winie łatwiej się sięga, jak krakersy czy sery.

3. Jedz więcej białka. – Białko pomaga zaspokoić głód, daje uczucie sytości na dłużej, a jego trawienie wymaga od organizmu większej pracy niż trawienie węglowodanów. Jest więc składnikiem, który pomaga jeść mniej w ciągu dnia, chroni przed napadami głodu niedługo po posiłkach – tłumaczy dr n. med. Wanda Baltaza z Longevity Center i dodaje: – Kluczowe jest planowanie zakupów. Jeśli jemy nabiał, w lodówce zawsze warto mieć skyr. W niewielkiej objętości ma dużo białka. Potrzebujemy też jajek, tofu, roślin strączkowych. Mogą być już ugotowane, w słoiku, wtedy wystarczy dodać je do sałatki. Na liście zakupów powinniśmy mieć też orzechy, masło orzechowe, hummus, jeśli jadamy ryby i mięso, to także te produkty. Warto różne produkty łączyć w jednym posiłku, np. kanapkę z wędzonym łososiem posmarować hummusem. Smakuje świetnie, a przy okazji zjadamy więcej białka.

4. Jedz więcej błonnika. Dla odczuwania sytości znaczenie ma nie tylko, ile jedzenia znajduje się na talerzu, ale też, ile jest w nim błonnika. To znaczy, że zamiast białego pieczywa, warto sięgać po żytnie. Zamiast przetworzonych płatków śniadaniowych jadać płatki owsiane, a zamiast gotowanych warzyw i owoców – świeże.

Dobrym wyborem będą też makaron razowy, kasza gryczana i pęczak, otręby oraz rośliny strączkowe. Ciecierzyca, bób, groch, fasola czy soczewica mogą być składnikami sałatek, zup i past. Po posiłkach bogatych w błonnik dłużej czujemy się syci, energia uwalnia się wolniej.

„Aby działanie błonnika było prawidłowe, nie zapomnij o odpowiednim nawodnieniu. I skróć czas gotowania. Produkty podawaj przygotowane al dente – powinny być jędrne, lekko twarde i stawiać lekki opór zębom" – podpowiada Narodowe Centrum Edukacji Żywieniowej.

5. Pamiętaj o dobrych tłuszczach. Zjadanie zdrowych tłuszczów, zwiększa uwalnianie GLP-1, czyli hormonu znanego z leków na otyłość. Tak samo działa zjadanie błonnika. Zdrowe tłuszcze pomagają w odczuwaniu sytości poprzez spowolnienie opróżniania żołądka. Elementem posiłków mogą więc być: oliwa, awokado, orzechy, siemię lniane i tłuste ryby – łosoś, śledź, anchois, makrela, sardynki, tuńczyk.

Naukowcy porównywali, jak działa posiłek zjedzony z awokado i bez niego. Okazało się, że dodanie awokado zwiększyło poziom GLP-1, a także ilość innego hormonu regulującego apetyt – peptydu YY. Awokado, czyli kompozycja tłuszczu i błonnika, chroniło też przed nadmiernym wyrzutem insuliny. Duże skoki insuliny po posiłku bogatym w proste węglowodany, np. białe pieczywo, mogą powodować senność i ponowną chęć na zjedzenie czegoś.

Badacze dowiedli też, że dieta śródziemnomorska bogata w oliwę skutkowała większą ilością hormonu GLP-1 po posiłku niż dieta bogata w tłuszcze nasycone jak masło. Dieta bogata w oliwę poprawiała wrażliwość organizmu na insulinę i pomagała kontrolować poziom glukozy we krwi.

6. Uważaj na ukryty cukier. Wiemy, że wafelki z działu ze słodyczami to spora dawka cukru i niezdrowego tłuszczu, mnóstwo kalorii w małym kęsie. Trudniej rozpoznać jedzenie z ukrytym dodatkiem cukru, które może sabotować nasze wysiłki związane z poprawieniem diety. Cukier może się kryć w płatkach śniadaniowych, batonikach proteinowych, sosach obiadowych, np. gotowych sosach do makaronu i w dressingach do sałatek.

7. Na prawdziwym jedzeniu chudnie się łatwiej – dowiedli tego naukowcy z Londynu. Dwie grupy ludzi przez osiem tygodni jadły pod okiem naukowców. Ich diety oparte były na rekomendacjach o ilości węglowodanów, białka i tłuszczu, jednak jedzenie dostarczane dla obu grup nieco się różniło. Pierwsza grupa jadała produkty jak najbardziej nieprzetworzone, np. owoce, warzywa, płatki owsiane, jogurty naturalne, ryby, mięso. A druga grupa dostawała ultraprzetworzone zamienniki – słodkie płatki śniadaniowe, owocowe jogurty, paluszki rybne, parówki, „zdrowe" batoniki.

Uczestnicy eksperymentu zostali poinstruowani, że mają jeść tyle, ile chcą. Mogli też regularnie zgłaszać swoje zachcianki żywieniowe. Osoby z grupy spożywającej żywność minimalnie przetworzoną zgłaszały takich życzeń mniej. Po kilku tygodniach przerwy od eksperymentu grupy zamieniły się jedzeniem.

Okazało się, że osoby z grupy spożywającej żywność minimalnie przetworzoną traciły na wadze średnio dwa razy więcej niż osoby z grupy spożywającej żywność ultraprzetworzoną. Uczestnicy diety opartej na żywności minimalnie przetworzonej zjadali średnio dziennie o 289,9 kcal mniej niż przed rozpoczęciem eksperymentu. Po ośmiu tygodniach tracili średnio 2 proc. masy ciała.

Według autorów badania w ciągu roku może się to przełożyć na utratę 13 proc. masy ciała u mężczyzn i 9 proc. u kobiet.

8. Zaplanuj, co zjesz przez cały dzień. Obiad może wpływać na to, jak organizm zareaguje na kolację. Nazywa się to efektem drugiego posiłku. – Posiłki zawierające rośliny strączkowe, a zwłaszcza soczewicę, zawierają dużo białka, błonnika, oligosacharydów, wolno trawionych węglowodanów i skrobi opornej, które wpływają na spowolnienie trawienia, większe uczucie sytości i wytwarzanie hormonów odpowiedzialnych za zmniejszenie poziomu glukozy we krwi – wyjaśnia dr nauk o zdrowiu Hanna Stolińska, dietetyczka kliniczna.

I dodaje: Posiłek zjedzony jako pierwszy wpływa na stężenie glukozy we krwi po zjedzeniu drugiego posiłku. Istnieje wiele mechanizmów, w wyniku których spożycie pełnych ziaren lub roślin strączkowych może powodować obniżenie glikemii, m.in. wpływ na mikrobom.

9. Planuj zakupy. Dobre odżywianie zaczyna się od pełnej lodówki i spiżarni, żeby nie rzucać się w chwilach głodu na przypadkowe przekąski w sklepie czy ciastko w cukierni.

10. Ustal godzinę, po której nie jesz. „Gdy jesz w ciągu dnia, twój organizm spala dostarczone kalorie w trakcie codziennej aktywności. Jednak dodatkowe kalorie spożyte pod koniec dnia są magazynowane w postaci tłuszczu podczas snu, co przyczynia się do przybierania na wadze" – tłumaczy poradnik słynnej amerykańskiej Cleveland Clinic. I podpowiada: „Niektórym osobom pomaga wyznaczenie godziny, po której przestają wieczorem jeść. Niektórzy kończą posiłki o 18 lub 19, ponieważ wiedzą, że to właśnie wieczorami mają tendencję do przejadania się i bezrefleksyjnego sięgania po jedzenie". ●

eprasa.pl 907b571b61

Nowe badania i rada eksperta

Czy chodzenie odchudza?

Chodzenie może być drogą do spalenia tkanki tłuszczowej – wynika z badań. Naukowcy ustalili także, ile i jak trzeba chodzić, żeby zmniejszyć obwód brzucha.

FOT. HALFPOINT

Katarzyna Staszak

Dlaczego naukowcy badali działanie chodzenia? Ponieważ wielu lekarzy i dietetyków zachęca do tej formy ruchu w czasie redukcji masy ciała, ale jednoznacznych dowodów na skuteczność chodzenia dotąd nie było.

Można chodzić długo w umiarkowanym tempie albo szybciej za to w krótszych sesjach. Można swoje spacery przeliczać na minuty lub kroki. Ile minut, ile kroków ma wpływ na wielkość brzucha?

Z opublikowanej w tym roku analizy włoskich naukowców wynika, że przed przybieraniem na wadze chroni 8500 kroków dziennie. Z kolei badacze z Hongkongu sprawdzili, czy wystarczy solidna porcja ruchu, ale raz w tygodniu.

Codzienne zobowiązanie czy interwały raz w tygodniu?

– Około 80 proc. osób z nadwagą lub otyłością, którym początkowo udało się schudnąć, w ciągu trzech do pięciu lat odzyskuje część lub całość utraconych kilogramów. Opracowanie strategii, która rozwiązałaby ten problem i pomogła ludziom utrzymać nową masę ciała, miałoby ogromne znaczenie kliniczne – tłumaczy współautor włoskiej publikacji prof. Marwan El Ghoch.

8500 kroków dziennie to liczba, która jest w zasięgu możliwości niemal każdej osoby. Jedyne czego potrzebujemy, to codzienne zobowiązanie wobec siebie, że taką liczbę kroków wykonamy. Do mierzenia ich liczby można użyć zegarka z krokomierzem lub telefonu.

Z badania wynika, że osoby, które w trakcie redukowania masy ciała zwiększyły liczbę codziennych kroków do tego poziomu i utrzymały ten nawyk po zakończeniu programu odchudzającego, znacznie skuteczniej unikały ponownego przybierania na wadze.

Natomiast naukowcy z Hongkongu postanowili sprawdzić, czy solidna dawka kroków, ale robionych raz w tygodniu, też przekłada się na spadek tkanki tłuszczowej.

Do trwającego cztery miesiące badania zrekrutowali 315 dorosłych osób z nadwagą i otyłością brzuszną.

Uczestników eksperymentu przydzielono do jednej z trzech grup. Jedna grupa wykonywała trening interwałowy raz w tygodniu, druga – trzy razy w tygodniu, a trzecia stanowiła grupę kontrolną.

Trzeba chodzić

8500

KROKÓW

• Tyle kroków zrobionych dziennie chroni przed przybieraniem na wadze – wynika z opublikowanej w tym roku analizy włoskich naukowców

Trening interwałowy składa się z krótkich intensywnych ćwiczeń przeplatanych odpoczynkiem. Interwały mogą być częścią biegania, jazdy na rowerze albo chodzenia.

Grupa kontrolna nie ćwiczyła pod okiem naukowców. Miała za to 2,5-godzinne spotkania dotyczące edukacji zdrowotnej – co dwa tygodnie przez okres czterech miesięcy.

Na szybko. Raz czy trzy razy w tygodniu?

Obie grupy ćwiczące pod okiem naukowców z Hongkongu wykonywały łącznie 75 minut treningu interwałowego tygodniowo. Jedna grupa realizowała całość w ramach jednej sesji, druga – rozkładała swoje marsze na trzy sesje w tygodniu.

Wszyscy uczestnicy eksperymentu mieli sprawdzony skład masy ciała z pomocą badania DXA, czyli metodą bardziej wiarygodną niż „inteligenta waga". Badanie składu ciała odbyło się trzy razy: przed rozpoczęciem programu, po 16 tygodniach oraz po 32 tygodniach, czyli cztery miesiące po zakończeniu treningu z naukowcami.

Podczas oceny składu ciała przeprowadzonej po 16 tygodniach w obu grupach stosujących trening interwałowy odnotowano podobną poprawę. Zarówno osoby ćwiczące raz w tygodniu, jak i osoby ćwiczące trzy razy w tygodniu, zmniejszyły całkowitą masę tkanki tłuszczowej, procentową wartość tkanki tłuszczowej oraz obwód talii. W obu grupach nastąpiła również poprawa wydolności krążeniowo-oddechowej w porównaniu z grupą kontrolną.

– Choć trening interwałowy wykonywany trzy razy w tygodniu jest powszechnie zalecaną metodą postępowania w przypadku nadmiaru tkanki tłuszczowej, nasze wyniki wskazują, że trening interwałowy wykonywany raz w tygodniu przynosi zbliżone korzyści i stanowi praktyczną strategię aktywności fizycznej – powiedział prof. Parco Siu Ming-fai, współautor publikacji.

Dodał, że dla „wielu dorosłych z otyłością brzuszną, którzy z trudem godzą pracę, naukę, obowiązki rodzinne i inne zobowiązania, ograniczenia czasowe stanowią główną przeszkodę w podejmowaniu ćwiczeń kilka dni w tygodniu".

Jak spala się tłuszcz?

Jeśli – według naukowców – marsz jest tak dobrym sposobem na spalenie tkanki tłuszczowej, to zgubienie za dużego brzucha powinno być proste. A niezupełnie tak jest.

– Trening typu cardio jest z reguły bardzo przecenianym narzędziem do spalania tkanki tłuszczowej. Ilość kalorii spalona w ten sposób nie jest zbyt duża, a do tego dochodzą kompensacje na przykład wynikające ze zmniejszenia pozatreningowej aktywności fizycznej – mówi dr n. med. Damian Parol, dietetyk i sportowiec.

Tłumaczy, że parametr nazywany fat max, czyli optymalna intensywność wysiłku fizycznego, przy której organizm osiąga maksymalne tempo utleniania kwasów tłuszczowych, jest dla każdego z nas inny. Czyli nie możemy uznać, że jakaś szybkość marszu czy jakiś stopień nachylenia bieżni zadziała na nas identycznie jak na kogoś innego. – Jeśli ktoś chce celować w fat max, może patrzeć na tętno i powinno wynosić ono około 60 proc. szacunkowego tętna maksymalnego – podpowiada Parol.

Tętno maksymalne oblicza się zazwyczaj według wzoru 220 minus wiek w latach, choć nie jest to wzór doskonały.

– Generalna zasada jest taka, że im większa jest intensywność wysiłku, to trochę mniej jest kalorii spalonych bezpośrednio z tłuszczu, ale dużo więcej kalorii spalonych w sumie. Może więc w czasie intensywnego wysiłku spali się mniej tłuszczu, ale deficyt energetyczny wygenerujesz znacznie większy – wyjaśnia Parol.

Zaznacza, że spalanie tłuszczu przez wysiłek nie oznacza, że spalamy tłuszcz podskórny. – W pierwszej kolejności nasz organizm sięga po zapasy tłuszczu w mięśniach. W drugiej kolejności nasz organizm sięga po wiscelarną tkankę tłuszczową, czyli otaczającą narządy wewnętrzne w jamie brzusznej – mówi Parol.

Podkreśla, że tkankę tłuszczową spala deficyt energetyczny, czyli musimy więcej energii zużywać, niż przyjmować z jedzeniem.

– Oczywiście aktywność fizyczna pomaga zbudować deficyt kaloryczny i jest cennym narzędziem podczas odchudzania. Problem w tym, że większość osób nie potrafi dobrze oszacować, ile kalorii spala podczas ruchu. Dobrze pokazuje to jedno z badań. Grupę aktywnych kobiet i mężczyzn poproszono o wykonanie treningu na bieżni, podczas którego spalali 200 lub 300 kcal. Następnie zapytano ich, ile kalorii, ich zdaniem, zużyli. Przeciętnie zawyżali ten wynik trzy-, czterokrotnie. Byli też tacy, którzy sądzili, że spalili aż 4000 kcal. To więcej niż wynosi koszt energetyczny przebiegnięcia maratonu – opowiada Parol.

Godzina wysiłku nie jest dodatkową godziną

Damian Parol zwraca uwagę na jeszcze jeden błąd związany z szacowaniem kalorii spalanych podczas ruchu i obliczaniem deficytu kalorycznego.

– Godzina ćwiczeń nie jest dodatkową godziną w ciągu doby. To dość banalne, kiedy człowiek sobie to uświadomi, ale praktycznie nikt nie bierze tego pod uwagę. Powiedzmy, że całkowite zapotrzebowanie energetyczne jakiejś osoby wynosi 2000 kcal. Ta osoba postanawia przez godzinę ćwiczyć i spala, powiedzmy, 200 kcal. Uznaje więc, że jej zapotrzebowanie energetyczne tego dnia wynosi 2200 kcal. A to nieprawda. Godzina spędzona na aktywności zastępuje godzinę, którą normalnie przeznaczylibyśmy na coś innego, na przykład siedzenie przed telewizorem czy zabawę z dzieckiem. W tym czasie również spalalibyśmy kalorie. Krótko mówiąc, od kosztu treningu trzeba odjąć 100–150 kcal, ponieważ te kalorie i tak zostałyby w tym czasie spalone – wyjaśnia Parol.

Żeby jeszcze bardziej urealnić nasze wyobrażenia o własnej aktywności fizycznej, Damian Parol przypomina, że mamy też tendencję do kompensowania energii zużytej podczas treningu. I podaje prosty przykład: potrenowałem rano, więc później do sklepu jadę samochodem.

Jeśli więc pomyślisz: „Mam już dziś dużo kroków na liczniku", powtórz sobie, że zawsze warto zrobić ich trochę więcej. ●

eprasa.pl 907b571b61

wyborcza.pl

wyborcza TV

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„GNIEW”. WIDOWISKOWE KINO AKCJI
S. 4-5

„MNIEJ OBCY”. ROCKMAN Z PRETENSJAMI DO BOGA
S. 5

„TAJNY AGENT”. WRÓCIĆ. ALE PO CO?
S. 6

Ile z kultowej książki Stephena Kinga pozostało w serialu?

S. 2-3

CARRIE

VOD

Uczłowieczenie bohaterów w nowej „Carrie" naprawdę działa. To świetnie napisane postaci, których losy angażują widza

CARRIE pozbawiona głosu

Tę historię powinna wreszcie od początku do końca opowiedzieć kobieta.

Nie było w tej historii żadnego symbolicznego ducha, demona, wampira ani seryjnego mordercy. Źródło zła pochodziło z miejsc, które dobrze znamy. Od ludzi, którym powinniśmy móc zaufać.

Stephen King, pisząc „Carrie", wyprowadził horror z gotyckich zamków, nawiedzonych domostw i odległych krain do zwyczajnych przedmieść. Pozbawił tytułową bohaterkę oazy bezpieczeństwa w postaci domu. Codzienność i najbliżsi stali się źródłem strachu oraz nieszczęścia Carrie, która przeszła przez piekło. Książkowa wersja nastolatki jest wykluczona społecznie, dręczona w szkole i terroryzowana przez matkę – religijną fanatyczkę. Żyje w strachu, władają nią wstyd i poczucie winy. Że dojrzewa, że ma ciało, że jest kobietą.

„Carrie" Stephena Kinga z 1974 roku oraz jej pierwsza adaptacja – film Briana De Palmy – były przełomowe dla horroru. Autor tej historii przestał chować mrok za metaforami. Szokował prawdą, którą obnażał w drastyczny sposób.

Ile z kultowej „Carrie" pozostało w najnowszym serialu Mike'a Flanagana? Niewiele.

Czy Carrie to jeszcze Carrie?

W związku z premierą dwóch „Lalek" sporo dyskutuje się ostatnio o próbach uwspółcześniania klasyki. Właśnie przed tym, niełatwym, jak wiemy, zadaniem stanął Mike Flanagan. Podczas seansu „Carrie" trudno pozbyć się wrażenia, że filmowiec za wszelką cenę chciał uczynić historię Kinga współcześnie wiarygodną i wartościową.

eprasa.pl 907b571b61

Udało mu się to, ale kosztem ducha książki oraz przesadnie ugłaskanych głównych bohaterek.

Serial przenosi nas z lat 70. do dwutysięcznych. Carrie, całe życie zamknięta w domu, jest samotna i nieświadoma, jak wygląda prawdziwy świat. Po śmierci ojca jej matka jest zmuszona do pracy, a tytułowa bohaterka do pójścia do szkoły. Wśród rówieśników dziewczyna staje się pośmiewiskiem. Zaczyna zauważać, że silny stres wyzwala u niej nienaturalne zdolności.

„Carrie" Flanagana to przykład zmyślnie przełożonej na nasze czasy historii, która w pierwotnej formie, 50 lat po powstaniu, zwyczajnie by się nie sprawdziła. Twórca nie ogranicza się więc jedynie do współczesnego opakowania i wyposażenia aktorów w nowe ciuchy oraz parę rekwizytów. To czyni serial znacznie bardziej udanym od zbędnego filmu Kimberly Peirce z 2013 roku.

Flanagan wprowadza do świata „Carrie" nie tylko telefony komórkowe i komputery, ale także wypełnia historię po brzegi zagrożeniami naszych czasów. Przewodnim tematem stają się serwisy społecznościowe, które wypaczają postrzeganie świata, wzmacniają negatywne emocje i lęki oraz przyczyniają się do polaryzacji.

Serial w swojej mnogości wątków zahacza też o problem pedofilii, samobójstw, braku tolerancji, szerzenia teorii spiskowych, przekraczania granic wolności słowa oraz bezradności systemu edukacji w walce o bezpieczeństwo i zdrowie psychiczne podopiecznych.

Głębia zamiast grozy

Flanagan w zaskakujący sposób wykorzystuje także postać matki Carrie. Nie wyśmiewa pobożności ani panicznego strachu o córkę, który kieruje życiem Margaret White. Reżyser nie lekceważy jej poglądów i pokazuje potencjał drzemiący w konserwatywnym spojrzeniu na świat. Klarownie wykłada widzom, dlaczego w kryzysowej sytuacji tłumy odnajdują w nim najczęściej złudne poczucie bezpieczeństwa.

Nadanie Margaret odcieni szarości ma też swoje minusy. Postać grana przez Samanthę Sloyan nie jest już tak karykaturalna, a przy okazji także piekielnie przerażająca jak u Kinga i De Palmy. Ta ogromna zmiana to nie fanaberia Flanagana, ale przykład konsekwentnej wizji reżysera.

Filmowiec uparcie przez cały serial stara się pokazać nam, że ludzkie zło ma zawsze swoje zewnętrzne źródło. To przekaz zupełnie odwrotny od tego, który proponował w swojej powieści King. Reżyser wychodzi z horrorowego schematu klątwy, grzechu, winy i kary, żeby uważniej przyjrzeć się swoim bohaterom. Każda z postaci i relacji na ekranie nabiera dzięki temu głębi.

Skąd bierze się w nas zło?

Uczłowieczenie bohaterów w nowej „Carrie" naprawdę działa. To świetnie napisane postaci, których losy angażują widza i sprawiają, że łatwiej im sympatyzować.

Niestety, odziera to produkcję z grozy i napięcia. Na ekranie brakuje wyrazistych kreacji aktorskich, które pamiętamy z filmu De Palmy, a przede wszystkim mocnych scen zrealizowanych z odpowiednim rozmachem. I niestety dotyczy to również finałowej sekwencji.

Można wybaczyć „Carrie" nadanie historii nowego tonu, który wymyka się horrorowi, a zbliża do produkcji w stylu „13 powodów". Można zrozumieć chęć względnej racjonalizacji wydarzeń na ekranie. Jednak pozbawienie widzów spektakularnej masakry na szkolnym balu to już zbrodnia na materiale źródłowym.

Rzeź w miasteczku Chamberlain to kulminacyjny moment tej opowieści, a przede wszystkim historii tytułowej bohaterki. Obserwowanie, jak Carrie ostatecznie nie tyle daje się ponieść emocjom, ile zmienia się w chodzącą furię, jest kluczowe dla domknięcia tragizmu tej historii.

Wykreowanie spektakularnego widowiska Flanagana w ogóle nie interesuje. Podobnie jak jego główna bohaterka, którą tak bardzo chce chronić, że odbiera jej sprawczość.

Marionetka reżysera?

I tu przechodzimy do największych problemów serialu. „Carrie" nie obchodzi sama Carrie. Wcielająca się w bohaterkę Summer H. Howell niemal nie znika z ekranu, jednak tak naprawdę mało o niej wiemy. Flanagan przegapia kilka idealnych okazji, by oddać głos swojej postaci.

Reżyser i główny scenarzysta produkcji próbował być wyrozumiały dla głównych bohaterek do tego stopnia, że odebrał im wyrazisty głos, moce, osobowość, poglądy, prawo do czynienia zła i możliwość przeżycia katharsis.

Margaret White została odarta z traumy, która popchnęła ją ku religijnemu fanatyzmowi. Zamiast tego stała się ofiarą przemocowego, odklejonego męża. Ofiarą do samego końca pozostaje w serialu także sama Carrie. Jest marionetką przekazywaną z rąk do rąk, wykorzystywaną przez wszystkich do własnych celów. Z reżyserem na czele.

Powieść Stephena Kinga ma już ponad 50 lat. W tym czasie powstały trzy filmowe adaptacje i sequel produkcji De Palmy („Furia: Carrie 2"). Kobiety brały udział w tworzeniu tych obrazów, jednak żadna z nich nigdy nie była główną autorką scenariusza. Jestem szalenie ciekawa, jak wyglądałby świat Carrie widziany właśnie kobiecym okiem.

Być może poza nieco innymi emocjami do głosu zostałaby dopuszczona faktyczna ofiara wydarzeń przedstawionych w serii – przyrodnia siostra Chris, Brooklyn. Może doczekalibyśmy się także odważniejszego castingu głównej bohaterki, mniej podporządkowanego patriarchalnym wymaganiom. King pisał bowiem, że Carrie jest pulchna, a jej ciało pokrywają pryszcze. Mimo tych niepopularnych cech jest również atrakcyjna.

Jak widać, takie połączenie nadal nie mieści się filmowcom w głowie.

Joanna Chojnacka

CARRIE

serial dramatyczny, Kanada, USA 2026, tw. Mike Flanagan, wyk. Summer H. Howell, Samantha Sloyan, Siena Agudong, Alison Thornton, Joel Oulette, Josie Totah, Arthur Conti, Thalia Dudek, Amber Midthunder, Matthew Lillard

8 odc., Prime Video

eprasa.pl 907b571b61

VOD

W kategorii krwawej demolki ten film to pierwsza klasa. Tutaj nawet rower jest śmiercionośną bronią

Widowiskowe *kino akcji*

Celny kopniak liczy się bardziej niż celna riposta, a szpagat rzeczywisty ma przewagę nad intelektualnym.

Wang Wei to niemy robotnik, złota rączka do wynajęcia niczym rewolwerowiec. Niski, niepozorny, zwykle w szortach i klapkach, nie wygląda na mistrza sztuk walki. Nie obnosi się też specjalnie z tym, że mógłby wyłamać wrogowi zęba samym spojrzeniem. Swoją córkę uczy unikania konfrontacji i podstaw obrony koniecznej, choć najbardziej chciałby, żeby te umiejętności nigdy się jej nie przydały. Próżne nadzieje.

W nienazwanym kraju gdzieś w Azji Południowo-Wschodniej, gdzie Wang Wei mieszka i pracuje, dzieci znikają z ulic w biały dzień, a policja nic z tym nie robi. Kiedy porwana zostaje córka Wang Weia, niemy bohater musi odbić ją w pojedynkę. Uzbrojony w łańcuchy rowerowe, szpadle, palety, młotki, krzesła i wszystko, co wpadnie mu w ręce, tłumy zbirów wyśle na rehabilitację, a resztę do piachu.

Fabuły w hongkońskim filmie „Gniew" właściwie nie ma, dialogi w języku angielskim sprawiają, że uszy krwawią bardziej niż bohaterowie, „Gniew" jednak ogląda się wspaniale.

Bo kto potrzebuje fabuły, kiedy dostaje scenę walki z użyciem rowerów? Komu zależy na psychologicznej głębi, skoro sceny walki przypominają krwawy balet? „Gniew" („The Furious") to widowiskowe, napędzane adrenaliną kino akcji, które nie ma czasu na głupoty. Tutaj celny kopniak liczy się bardziej niż celna riposta, a szpagat rzeczywisty ma przewagę nad intelektualnym.

Natychmiastowy klasyk?

Film „The Furious" miał światową premierę w ubiegłym roku na Festiwalu Filmowym w Toronto, ale do szerokiej dystrybucji wszedł dopiero w tym roku i od niedawna można go oglądać w Polsce pod tytułem „Gniew". Wielbiciele kina kopanego z Hongkongu, indonezyjskiego „The Raid" i filmów o Johnie Wicku będą się świetnie bawić, choć widzowie, którzy wymagają choćby strzępu fabuły, mogą wyłączyć „Gniew" już po 30 minutach.

To popis choreograficzny, spektakularna jatka, w której każdy przedmiot może zamienić się w śmiercionośną broń, a bohaterowie bez przerwy improwizują, znajdując nowe sposoby na pozabijanie się nawzajem. Okładają się w magazynach, oświetlonych neonami wnętrzach drogich klubów, więziennych celach i na pace pędzącego samochodu.

„Gniew" to festiwal przemocy i to niespecjalnie wysmakowanej. Ale bardzo efektownej. Fani kina kopanego będą zachwyceni, bo „Gniew" to prawie dwie godziny czystej adrenaliny. Od pierwszych scen aż do finału nie daje widzowi szansy na złapanie oddechu, bywa też makabryczny i w tej makabrze niepokojąco zabawny. Jak na przykład w scenie, w której jeden z opry-

eprasa.pl 907b571b61

chów, wymachujący nożem kukri i strzelający z łuku, walczy z obciętą dłonią przeciwnika zaciśniętą na jego kostce.

O takich filmach pisze się zwykle w recenzjach, że są „natychmiastowymi klasykami", i w świecie kina kopanego to zapewne prawda.

Poza efektowną, a chwilami efekciarską rozwałką „Gniew" nie ma jednak nic specjalnego do zaoferowania widzom. W kategoriach krwawej demolki to pierwsza klasa, w każdej innej jednak kuleje niczym główny bohater tuż po finałowej walce.

Niewykonalne dla zwykłych śmiertelników

Być może dlatego, że seans utrudnia angloję-zyczny dubbing. Twórcy zdecydowali się nakręcić film w języku angielskim, stąd pewna toporność dialogów, których chwilami lepiej, żeby nie było w ogóle. Reżyserem „Gniewu" jest Kenji Tanigaki, tuz hongkońskiego kina akcji. Japończyk z urodzenia, zakochany w filmach z Jackiem Chanem, przeprowadził się do Hongkongu w pierwszej połowie lat 90. i tam zaczął karierę speca od kaskaderki, a potem zajął się też reżyserią.

Do głównej roli w „Gniewie" zaprosił Xie Miao, chińskiego aktora i mistrza sztuk walki, który ma na koncie m.in. filmy z Jetem Li. W roli dziennikarza, z którym Wang Wei ostatecznie sprzymierza się w swojej misji docierania do prawdy i kruszenia piszczeli, obsadził Joe'ego Taslima, znanego ze wspomnianego już „The Raid", a także zachodnich produkcji – dwóch części nowego „Mortal Kombat" i serialu „Wojownik". Ten duet niespecjalnie ma okazję, by wytworzyć choćby szczątkową ekranową chemię. Ich bohaterowie są zbyt zajęci niewykonalnymi dla zwykłych śmiertelników akrobacjami.

Mimo tych wszystkich mankamentów „Gniew" przy budżecie 20 mln dolarów zarobił już na całym świecie ponad dwa razy tyle, a w samych Stanach Zjednoczonych i Kanadzie przyniósł 6 mln. Na Festiwalu Filmowym w Sitges zdobył też Specjalną Nagrodę Jury, choć nietrudno się domyślić, że wyróżniono go przede wszystkim za fenomenalne wykonanie i twórcze nagięcie prawideł gatunku.

Marta Górna

GNIEW (THE FURIOUS)

film akcji, Hongkong, USA, Chiny 2025, tw. Shum Kwan-Sin, Kenji Tanigaki, Frank Hui, Mak Tin-Shu, Lei Zhilong, wyk. Xie Miao, Joe Taslim, Yang Enyou, Yayan Ruhian, Brian Le, Joey Iwanaga

Do wypożyczenia w Prime Video i Apple TV+.

Rockman z pretensjami do Boga

Najlepszym, co ten film ma do zaoferowania, jest ścieżka dźwiękowa z muzyką Lady Pank.

Jestem przekonany, że autorzy scenariusza, Wiktor Piątkowski i Joanna Kozłowska, egzamin z przedmiotu „biografie gwiazd muzyki" zaliczyliby na pięć. Można odnieść wrażenie, że historię Jana Borysewicza do przesady podporządkowano schematowi.

Wszystko okazuje się tutaj konwencjonalne, opowiedziane po bożemu. To o tyle zabawne, że „Mniej obcy" przyjmuje formę rozmowy z Bogiem, czy raczej monologu składającego się z litanii skarg. W męczącej narracji z offu bohater wylewa swoje żale niczym biblijny Hiob. Z czasem przeradza się to w rozmowę z samym sobą.

Szczęście twórców polega na tym, że nawet jeśli opowieść grzęźnie na mieliznach, z ratunkiem przychodzi muzyka. Nie sądziłem, że utwory Mogielnickiego i Borysewicza po latach dadzą mi tyle przyjemności. Szkoda, że jest ich tutaj tak mało.

Debiutujący w głównej roli muzyk Mikołaj Bukrewicz sprostał wyzwaniu, być może dlatego, że nie próbuje naśladować Borysewicza. Inna sprawa, że nie jest to jeden z tych bohaterów, których łatwo polubić. Więcej sympatii budzi jego kumpel, tekściarz Andrzej Mogielnicki, grany z powodzeniem przez Patryka Pietrzaka – to postać rozpisana w komediowym kluczu, mająca wnosić nieco humoru i luzu.

Scenariusz nie trzyma się kurczowo faktów: łączy elementy różnych wydarzeń w jedno, mniej lub bardziej je koloryzuje – takie prawo biopiców.

Problem w tym, że wybór epizodów z burzliwego życia Borysewicza wydaje się podporządkowany jednej tezie: bohater jest człowiekiem ulepionym z buntu, antysystemowcem, który zawsze szedł pod prąd.

Twórcy „Mniej obcego" w większości wypadków wybierają wersję najbardziej wygodną dla bohatera – taką, która najlepiej pasuje do portretu bezkompromisowej postaci. Wypada to momentami komicznie, ale może przynieść efekt odwrotny do zamierzonego: widz zaczyna podejrzewać, że w rzeczywistości mogło być zgoła inaczej.

Piotr Guszkowski

MNIEJ OBCY

Film biograficzny, Polska 2026, tw. Kristoffer Rus, Wiktor Piątkowski, Joanna Kozłowska, wyk. Mikołaj Bukrewicz, Patryk Pietrzak, Hubert Miłkowski, Krzysztof Oleksyn

Netflix

– Czasem, żeby pójść dalej, trzeba wybrać kompromis – mówi z offu filmowy Jan Borysewicz. Po czym dodaje: – Albo i nie.

eprasa.pl 907b571b61

VOD

Wrócić, ale po co?

„Tajny agent" wymaga czujności i skupienia się na detalach. Tylko jak o nim pisać, by nie zdradzić zbyt wiele?

„Tajny agent" opowiada o Brazylii w czasach wojskowej dyktatury lat 70.

To świetny film – ma w sobie coś, czego coraz rzadziej doświadczam dzisiaj w kinie: trzymał mnie w stanie niepewności, podszytej czujnością i ciekawością.

Armando przyjeżdża po długiej nieobecności do rodzinnego Recife, kiedy miasto żyje karnawałem. Kim jest ten mężczyzna – czy wraca z własnej woli, czy dlatego, że nie miał już dokąd pójść? Czy kogoś szuka, a może przed kimś ucieka? Właśnie w tej niewiadomej reżyser Kleber Mendonça Filho osadza widza od samego początku. Buduje wokół bohatera aurę tajemnicy.

Trudno oderwać oczy od ekranu. Ogromna w tym zasługa magnetycznego Wagnera Moury w głównej roli. Ale również postaci na dalszym planie – odgrywane przez naturszczyków – wypadają przejmująco autentycznie, jakby zostały wydobyte wprost z okruchów pamięci.

Danse macabre

W mieście panuje chaos, gazety donoszą o kolejnych ofiarach. W takich warunkach łatwo zatuszować zbrodnię – udawać, że przemoc jest tylko nieszczęśliwym wypadkiem albo efektem zabawy, która wymknęła się spod kontroli. Skorumpowani policjanci doskonale wiedzą, jak z tej atmosfery korzystać.

Prześladowania i strach stały się elementem codzienności. Przemoc spowszedniała. A przecież autorytarne rządy żywią się obojętnością. I właśnie dlatego tak mocno w „Tajnym agencie" wybrzmiewa świadectwo ludzkiej solidarności, niezłomności i wierności ideałom, które wydają się jedynym ratunkiem w czasach mroku.

Kot o dwóch twarzach

Główny bohater trafia do domu prowadzonego przez donę Sebastianę (Tânia Maria). To przystań dla uciekinierów, prześladowanych, wszystkich, którzy z jakiegoś powodu musieli zniknąć z oficjalnego obiegu. Nawet przygarnięty przez wspólnotę kot nosi ślad inności: urodził się ze zdwojonym pyszczkiem – wygląda niczym Janus, boski opiekun przystani i strażnik bram. Trudno o bardziej czytelną metaforę. W tym świecie wszyscy funkcjonują w podwójności.

Kreacja Moury działa w innym rejestrze niż serialowa rola Pablo Escobara, z której aktora zna cały świat. W „Tajnym agencie" jego bohater jest przygarbiony, jakby niósł na plecach niewidzialny ciężar. W nocy nawiedzają go koszmary. A jednocześnie są momenty, kiedy dostrzegamy w nim apetyt i wolę życia, którą zdołał zachować. Moura gra na półtonach, bez wielkich monologów, potrafi zamknąć całą prawdę o bohaterze w postawie ciała i spojrzeniu.

Ocalić od zapomnienia

Armando dostaje pracę w wydziale identyfikacji lokalnego urzędu. Potrzebuje dostępu do archiwum. Przeszukuje szuflady pełne akt w poszukiwaniu jakiegokolwiek śladu, który potwierdzałby istnienie jego matki. – Z ojcami jest łatwiej – mówi kierownik, który spędził tu wiele lat. To rzucone mimochodem zdanie niesie w sobie prawdę o losie rdzennych kobiet, niewolnic i służących, którym odbierano dzieci zrodzone z gwałtu czy mezaliansu.

Kleber Mendonça Filho powtarza w wywiadach, że Brazylia ma problem z wypieraniem własnej przeszłości. Dlatego jego film ma być czymś w rodzaju ćwiczenia z pamięci. Opowieść z lat 70. przeplata się ze scenami rozgrywającymi się współcześnie. Zespół badaczy odsłuchuje taśmy ze starymi nagraniami, przegląda archiwalne gazety. Jest wśród nich Flavia: to właśnie dzięki jej determinacji poznajemy losy Armando. Jego historia jest niczym ulotne wspomnienie odbudowywane na naszych oczach, składane ze strzępków informacji.

Brazylijski reżyser zabiera widza w podróż w czasie, tworząc przenikliwy portret swojego kraju. Chwilami osiąga epicki rozmach, przez co „Tajny agent" może przywodzić na myśl filmowe freski Sergia Leone czy Martina Scorsesego. I choć film stawia wiele aktualnych pytań, być może najgłębszym lękiem, jakiego dotyka, jest obawa, że zostaniemy zapomniani.

Piotr Guszkowski

TAJNY AGENT (O AGENTE SECRETO)

Dramat, Brazylia, Francja, Niemcy, Holandia, Meksyk 2025, tw. Kleber Mendonça Filho, wyk. Wagner Moura, Carlos Francisco, Tânia Maria, Robério Diógenes, Roney Villela, Gabriel Leone

niedziela | 20:00 | HBO oraz HBO Max

„WYBORCZA TV". Redakcja: Magdalena Birska; **Projekt makiety „Wyborczej TV":** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda;
Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl
Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** Prime Video; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

eprasa.pl 907b571b61

PIĄTEK 23.10

GOLF

• PGA TOUR – BUTTERFIELD BERMUDA CHAMPIONSHIP
2. dzień
19:20 | EUROSPORT 2

KOSZYKÓWKA

• PGE BASKET LIGA
Euvic GTK Gliwice – Arriva Lotto Twarde Pierniki Toruń
20:15 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• 2. BUNDESLIGA
SV Darmstadt 98 – FC St. Pauli
18:25 | ELEVEN SPORTS 4
VfL Bochum – Wolfsburg
18:25 | ELEVEN SPORTS 3

• BUNDESLIGA
VfB Stuttgart – Borussia Mönchengladbach
20:20 | ELEVEN SPORTS 2

• LIGUE 1 MCDONALD'S
Stade Brestois 29 – OGC Nice
20:40 | ELEVEN SPORTS 4

• PKO BP EKSTRAKLASA
Motor Lublin – Zagłębie Lubin
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Widzew Łódź – Górnik Zabrze
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Ipswich Town – Nottingham
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Torino FC – AC Monza
20:40 | ELEVEN SPORTS 3

TENIS

• WTA 500 – NINGBO OPEN
Ćwierćfinał
07:00 | 09:00 | 11:00 | 13:00 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 24.10

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX USA
3. sesja treningowa
19:25 | ELEVEN SPORTS 2
Kwalifikacje
22:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOSZYKÓWKA

• PGE BASKET LIGA
Zastal Zielona Góra – Anwil Włocławek
17:25 | POLSAT SPORT 3

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
Goal Arena – 7. kolejka
15:20 | ELEVEN SPORTS 3
RB Lipsk – SV 07 Elversberg
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
Borussia Dortmund – Eintracht Frankfurt
18:20 | ELEVEN SPORTS 3

• PKO BP EKSTRAKLASA
Piast Gliwice – Cracovia
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Korona Kielce – GKS Katowice
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Pogoń – Radomiak Radom
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Wisła Kraków – Raków
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Aston Villa – Manchester City
13:25 | CANAL+ EXTRA 1
Arsenal FC – Everton FC
15:55 | CANAL+ EXTRA 2
Chelsea FC – Tottenham
18:25 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Cagliari – Bologna FC 1909
14:55 | ELEVEN SPORTS 4
Como 1907 – US Sassuolo
14:55 | ELEVEN SPORTS 1
SSC Napoli – AS Roma
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
SS Lazio – Parma Calcio 1913
20:40 | ELEVEN SPORTS 3

TENIS

• ATP 250 – ALMATY OPEN
1. półfinał
12:00 | POLSAT SPORT 3
2. półfinał
15:00 | POLSAT SPORT 3

• ATP 250 – BNP PARIBAS FORTIS EUROPEAN OPEN
Półfinał
16:00 | POLSAT SPORT 3

• WTA 500 – NINGBO OPEN
Półfinał
09:00 | CANAL+ SPORT2 HD
11:30 | CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 25.10

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX USA
Padok IRL
17:00 | ELEVEN SPORTS 1
Parada kierowców
19:00 | ELEVEN SPORTS 1
Wyścig
20:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOSZYKÓWKA

• NBA
Utah Jazz – Los Angeles Lakers
22:00 | TVP SPORT
23:25 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
Hoffenheim – Leverkusen
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
Freiburg – Bayern Monachium
17:20 | ELEVEN SPORTS 3

• LIGUE 1 MCDONALD'S
AS Monaco – Lille OSC
14:55 | ELEVEN SPORTS 4
Stade Rennais FC – RC Strasbourg Alsace
17:10 | ELEVEN SPORTS 4
Paris Saint-Germain – Olympique Lyonnais
20:40 | ELEVEN SPORTS 3

CURLING. Reprezentanci Szwecji podczas meczu o złoty medal Mistrzostw Europy w 2025 r. W tym roku w Ostrawie będą bronić tytułu · FOT. EMMI KORHONEN / LEHTIKUVA / AFP / AFP

• MULTI PREMIER LEAGUE
14:55 | CANAL+ EXTRA 2

• PKO BP EKSTRAKLASA
Śląsk Wrocław – Wieczysta
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Jagiellonia – Wisła Płock
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Legia Warszawa – Lech Poznań
17:25 | TVP SPORT, CANAL+ PREMIUM, CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Liverpool FC – Brighton
14:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Inter Mediolan – Fiorentina
12:25 | ELEVEN SPORTS 1

TENIS

• ATP 250 – ALMATY OPEN
Finał
12:00 | POLSAT SPORT 3

• ATP 250 – BNP PARIBAS FORTIS EUROPEAN OPEN
Finał
14:30 | POLSAT SPORT 3

• WTA 500 – NINGBO OPEN
Finał
10:00 | CANAL+ SPORT2 HD

PONIEDZIAŁEK 26.10

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
12. kolejka:
Warta Poznań – ŁKS Łódź
17:55 | TVP SPORT

• LIGA PORTUGAL BETCLIC
CD Santa Clara – SL Benfica
19:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA KOBIET
BKS ZGO Bielsko-Biała – ŁKS Commercecon Łódź
17:20 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 500 – ERSTE BANK OPEN
13:30 | 15:30 | 17:30 | 20:00 | POLSAT SPORT 2

• ATP 500 – SWISS INDOORS BASEL
13:30 | 15:30 | 20:00 | POLSAT SPORT 1

WTOREK 27.10

KOSZYKÓWKA

• EUROPUCHAR
WKS Śląsk Wrocław – Tofaş SK
18:55 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• SERIE A ENILIVE
US Sassuolo Calcio – SS Lazio
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
AS Roma – Cagliari Calcio
20:40 | ELEVEN SPORTS 1
Torino FC – Como 1907
20:40 | ELEVEN SPORTS 3

TENIS

• ATP 500 – ERSTE BANK OPEN
13:30 | 15:30 | 17:30 | POLSAT SPORT 2

• ATP 500 – SWISS INDOORS BASEL
14:00 | POLSAT SPORT 1
16:00 | POLSAT SPORT 1
17:30 | POLSAT SPORT 3
20:00 | POLSAT SPORT 3

• WTA 500 – TORAY PAN PACIFIC OPEN TENNIS
06:00 | CANAL+ SPORT2 HD
09:00 | CANAL+ SPORT2 HD

ŚRODA 28.10

CURLING

• MISTRZOSTWA EUROPY W OSTRAWIE
Faza grupowa mężczyzn:
Włochy – Niemcy
08:30 | EUROSPORT 1
Faza grupowa mężczyzn:
Polska – Czechy
12:00 | POLSAT SPORT 3
Faza grupowa mężczyzn:
Niemcy – Holandia
19:00 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• SERIE A ENILIVE
AC Milan – Bologna FC 1909
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
Parma Calcio 1913 – Udinese
18:25 | ELEVEN SPORTS 3
Venezia FC – Inter Mediolan
18:25 | ELEVEN SPORTS 2
AC Monza – SSC Napoli
20:40 | ELEVEN SPORTS 1
Genoa CFC – Juventus FC
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

TENIS

• ATP 500 – ERSTE BANK OPEN
13:30 | POLSAT SPORT 2
15:30 | POLSAT SPORT 2

• ATP 500 – SWISS INDOORS BASEL
14:00 | POLSAT SPORT 1
16:00 | POLSAT SPORT 1
17:30 | POLSAT SPORT 3

• WTA 500 – TORAY PAN PACIFIC OPEN TENNIS
06:00 | CANAL+ SPORT2 HD
09:00 | CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 29.10

PIŁKA NOŻNA

• SERIE A ENILIVE
Frosinone Calcio – US Lecce
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
ACF Fiorentina – Atalanta BC
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

PIŁKA RĘCZNA

• LIGA MISTRZÓW EHF
GOG – Sporting CP
18:35 | POLSAT SPORT 3
Skanderborg AGF Håndbold – FC Barcelona
20:35 | POLSAT SPORT 3

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Energa Indykpol AZS Olsztyn – ZAKSA Kędzierzyn-Koźle
17:20 | POLSAT SPORT 1
Resovia – Energa Trefl Gdańsk
20:20 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 500 – ERSTE BANK OPEN
13:30 | POLSAT SPORT 2
15:30 | POLSAT SPORT 2

• ATP 500 – SWISS INDOORS BASEL
14:00 | POLSAT SPORT 1
16:00 | POLSAT SPORT 1
17:30 | POLSAT SPORT 2
20:00 | POLSAT SPORT 2

• WTA 500 – TORAY PAN PACIFIC OPEN TENNIS
06:00 | 09:00 | 02:30 | 04:30 | CANAL+ SPORT2 HD

eprasa.pl 907b571b61

PIĄTEK 23.10

Od A do Z

7 UCZUĆ ★★★
komediodramat, Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura
20:00 | kino polska
Marek Koterski jeszcze raz o Adasiu Miauczyńskim – ironiczne, aczkolwiek niepozbawione nostalgii, spojrzenie na lata 60. XX wieku: czas dojrzewania i kształtowania postaw. Plus Michał Koterski jako Adaś.

BĘKARTY WOJNY ★★★★★
film wojenny, USA/Niemcy 2009, reż. Quentin Tarantino, wyk. Brad Pitt, Mélanie Laurent, Christoph Waltz
20:00 | canal+ premium
Opowiadając o amerykańskich komandosach operujących na hitlerowskich tyłach z zamiarem zorganizowania zamachu na Hitlera, Quentin Tarantino odnosi kolejny sukces, stawiając na pastisz kina wojennego.

BOKSER ★★★
film obycz., Polska/USA 2011, reż. Tomasz Blachnicki, wyk. Szymon Bobrowski, Greg Kriek, Anna Przybylska
21:30 | tvp 1
Z cyklu „Prawdziwe historie", wysnute z dziejów Przemysława Salety, choć nie pada jego nazwisko: bokserski mistrz ryzykuje swoją karierę, oddając nerkę ciężko chorej córce.

DŁUG ★★★★★
thriller, Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra
22:20 | kino polska
Najciekawszy polski film współczesny przełomu stuleci: historia młodych biznesmenów, którzy zabijają nękającego ich szantażystę, jako zwierciadło polskiej rzeczywistości tamtego okresu. Na faktach.

EX MACHINA ★★★★
film s.f., Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Alex Garland, wyk. Alicia Vikander, Domhnall Gleeson, Oscar Isaac
23:35 | cinemax
Oscar za efekty i nominacja za scenariusz dla opowieści o informatyku, któremu przychodzi sprawdzić doskonałość sztucznej inteligencji zainstalowanej w androidzie o wyglądzie atrakcyjnej kobiety.

Dziewczyna na pożegnanie

20:00 | warner tv
★★★★

Neil Simon uśmiecha się ciepło: samotna matka i aktor, któremu wynajmuje pokój. Happy end plus Oscar dla Richarda Dreyfussa oraz cztery inne nominacje, w tym dla filmu i Marshy Mason.
FOT. MATERIAŁY PRASOWE

KOMEDIA ROMANTYCZNA
USA 1977, REŻ. HERBERT ROSS, WYK. RICHARD DREYFUSS, MARSHA MASON, QUINN CUMMINGS

JAK ZOSTAĆ KRÓLEM ★★★★★
film biograficzny, USA/Wlk. Brytania 2010, reż. Tom Hooper, wyk. Colin Firth, Geoffrey Rush, Helena Bonham Carter
23:15 | tvp 1
Wyceniona na cztery Oscary opowieść o księciu Albercie, który po abdykacji Edwarda VIII został królem Jerzym VI, ale wcześniej musiał pokonać ograniczającą go wadę wymowy. Niemal arcydzieło!

KWIAT PUSTYNI ★★
film biograficzny, Austria/Francja/Niemcy/Wlk. Brytania 2009, reż. Sherry Hormann, wyk. Liya Kebede, Soraya Omar-Scego, Idriss Abdillahi Houfaneh
22:40 | tvn 7
Biografia somalijskiej modelki Waris Dirie, wychowanej w rodzinie muzułmańskich nomadów, której udało się uciec z Afryki i zostać jedną z najbardziej podziwianych kobiet świata.

LODOWY SZLAK: ZEMSTA ★★
film sens., USA 2025, reż. Jonathan Hensleigh, wyk. Liam Neeson, Bingbing Fan, Marcus Thomas
23:30 | hbo
Liam Neeson powraca jako nieustraszony kierowca, który przybywa do Nepalu, by rozsypać w górach prochy brata, a przy okazji rozprawia się z grasującymi na krętych drogach bandytami.

MASZ WIADOMOŚĆ ★★★
komedia, USA 1998, reż. Nora Ephron, wyk. Tom Hanks, Meg Ryan, Greg Kinnear
20:00 | tvn 7
Nora Ephron zaprasza Toma Hanksa i Meg Ryan do powtórzenia sukcesu „Bezsenności w Seattle", wspominając klasyczny „Sklepik na rogu": para zakochanych wirtualnie poza internetem ostro ze sobą walczy.

MOTYLEM JESTEM, CZYLI ROMANS CZTERDZIESTOLATKA ★★
komedia, Polska 1976, reż. Jerzy Gruza, wyk. Andrzej Kopiczyński, Anna Seniuk, Irena Jarocka
22:05 | stopklatka
Kinowa kontynuacja popularnego serialu: inżynier Karwowski wśród gwiazd show–biznesu. Plus Irena Jarocka w jedynej roli filmowej. Sympatyczne wspomnienie średniego Gierka.

OCEAN'S ELEVEN: RYZYKOWNA GRA ★★★
film sens., USA 2001, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon
22:10 | warner tv
George Clooney na czele grupy dokonującej zuchwałego skoku na skarbiec trzech kasyn w Las Vegas, których właściciel uwiódł mu żonę. Plus Julia Roberts i kwiat hollywoodzkiego gwiazdorstwa.

SICARIO ★★★★
film sens., USA/Meksyk/Hongkong 2015, reż. Denis Villeneuve, wyk. Emily Blunt, Benicio del Toro, Josh Brolin
20:10 | ale kino+ hd
Idealistyczna agentka FBI (Emily Blunt – oklaski!) dołącza do antynarkotykowej ekipy operującej po meksykańskiej stronie granicy: czy po tym doświadczeniu nadal będzie bronić swoich ideałów?

STRACONE ZŁUDZENIA ★★★★
dramat obycz., Francja/Belgia 2021, reż. Xavier Giannoli, wyk. Benjamin Voisin, Cécile de France, Vincent Lacoste
22:55 | tvp kultura
Czytając klasykę Balzaka tak, by sięgnąć po 7 Cesarów i kolejne 8 nominacji: do Paryża lat 20. XIX wieku przybywa utalentowany poeta z prowincji, licząc na uznanie i błyskotliwą karierę.

STREFA ZAGROŻENIA ★★★
thriller, Wlk. Brytania 2025, reż. David Mackenzie, wyk. Aaron Taylor-Johnson, Theo James, Gugu Mbatha-Raw
23:15 | canal+ premium
Na londyńskiej budowie zostaje znaleziony niewybuch z czasów wojny. Władze przeprowadzają pospieszną ewakuację mieszkańców dzielnicy, gdy jednocześnie grupa przestępcza podejmuje napad na bank.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 907b571b61

PIĄTEK 23.10

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Okrasa łamie przepisy
09:00 Ranczo III (12/13)
10:00 Komisarz Alex III (9/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXIII
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (814)
12:55 Maluchy z drugiej strony świata (6/6) - serial dok.
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Reporterzy (641)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5994)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Konflikt** (5/6) - miniserial Finlandia 2024
21:30 **Bokser** - film obyczajowy Polska/USA 2011, reż. Tomasz Blachnicki, wyk. Szymon Bobrowski, Greg Kriek (105 min)
23:15 **Jak zostać królem (The King's Speech)** - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2010 (120 min)
01:15 **Excentrycy, czyli po słonecznej stronie ulicy** - komedia Polska 2015 (115 min)

TVP2

06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (452) - dyskusja
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7715) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7715) - mag. Polska 2026
11:50 Operacja zdrowie (90)
12:30 Koło fortuny (2112) - teleturniej Polska 2026
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1099)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2113)
16:35 Familiada (3073)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1100)
18:50 Jeden z dziesięciu (14)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (16)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kocham Cię, Polsko!** (7) - quiz Polska 2026
22:15 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (6) - talk-show Polska 2026
23:15 **To jest grane** (109)
23:50 **Porzucony według Harlana Cobena** (5,6/10) - serial obycz.
01:50 **Ciasteczko dla księcia (The Royal Bake Off)** - komedia romantyczna Kanada/USA 2023 (95 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat
11:40 Na ratunek 112 XV (4) - serial fabularno-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (37) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVII (61,62) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (38) - serial fabularno-dok. Polska 2026, wyk. Aleksander Mackiewicz, Natalia Brudniak
16:55 Gliniarze Śląsk (38) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (101) - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń"

19:55 **Twoja twarz brzmi znajomo** (233) - program rozrywkowy
22:05 **Morbius** - film akcji USA 2022, reż. Daniel Espinosa, wyk. Jared Leto, Matt Smith, Adria Arjona (130 min)
00:15 **Men in Black: International** - film s.f. USA/Chiny 2019, reż. F. Gary Gray (160 min)
02:55 **Uniwersalny żołnierz: Powrót** - film sensacyjny USA 1999, reż. Mic Rodgers (115 min)

TVN

05:25 Nic straconego
05:40 Uwaga! (8114) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (51/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Konin – Czarny Domek 29 (12)
07:45 Dzień Dobry TVN (5814)
11:25 Kuchenne rewolucje: Bytom – Restauracja „Pod Orzechem" XXVII (6)
12:35 Kuchenne rewolucje XXV (3) - reality show
13:40 Ukryta prawda (3,4/17) - serial fabularno-dok.
15:45 Młode gliny II (15) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (40) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (40) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8115) - mag.

20:00 **Teściowie 3** - komedia Polska 2025, reż. Jakub Michalczuk, wyk. Maja Ostaszewska, Izabela Kuna, Marcin Dorociński (110 min)
21:50 **Kiler-ów 2-óch** - komedia kryminalna Polska 1998, reż. Juliusz Machulski (150 min)
00:20 **Galaktyczny wojownik (Soldier)** - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1998, reż. Paul W.S. Anderson (130 min)
02:30 **Kuba Wojewódzki** (8)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (12,13/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI (6,7/15)
10:00 Zaklinaczka duchów III (14/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes (24)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes (25) - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **W odwecie za śmierć (Born to Raise Hell)** - thriller USA 2010, reż. Lauro Chartrand, wyk. Steven Seagal, Dan Badarau, Darren Shahlavi, D. Neil Mark (120 min)
22:00 **Komando (Commando)** - film sensacyjny USA 1985, reż. Mark L. Lester (110 min)
23:50 **Śmiertelna eskorta (Wanted Man)** - film sens. USA 2024, reż. Dolph Lundgren (95 min)
01:25 **Menu na miarę** (5, 6)

TVN7

05:20 Ten moment (12/20) - serial fabularno-dok.
05:55 Żony Podlasia (4/10)
06:50 Szkoła (37,38/72) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (10,12,13/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:55 Detektywi III (58/60)
15:00 Szpital św. Anny IV (30) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (24/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (34) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (40)
20:00 **Masz wiadomość (You've Got Mail)** - komedia USA 1998, reż. Nora Ephron, wyk. Tom Hanks, Meg Ryan, Greg Kinnear (160 min)
22:40 **Kwiat pustyni (Desert Flower)** - film biograficzny Austria/Francja/Niemcy/Wlk. Bryt. 2009, reż. Sherry Hormann (150 min)
01:10 **Oszukać przeznaczenie III (Final Destination 3)** - horror USA/Niemcy 2006 (110 min)

MEZZO

11:50 Igor Stravinsky: Ognisty ptak i Święto wiosny w wykonaniu Malandain Ballet Biarritz - balet Francja 2021
13:00 Intermezzo
13:15 Jules Massenet: Thaïs - opera Monaco 2021
15:50 Bruce Liu w Maison Chaumet: Recital Chopinowski
16:45 Intermezzo
17:00 Thomas Dutronc, Stochelo Rosenberg – Jazz à Vienne
18:00 Nancy Jazz Pulsations
18:55 Marc Ribot – Banlieues Bleues - koncert Francja 2023
20:30 Glass: Another Look at Harmony – Les Métaboles, Léo Warynski - muzyka klasyczna
21:25 Giovanni Antonini i Il Giardino Armonico
22:45 Modest Petrowitsch Mussorgski: Borys Godunow - opera Holandia 2025

PULS 2

09:25 Świnka Peppa II
09:45 Bing (62,63/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (3,4)
11:10 Gus. Mały (14,15/52)
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia straż (13,9/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (11)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiazda
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (29) - serial obycz.
21:00 Jeszcze raz - komedia romantyczna Polska 2008
23:00 Wyścig szczurów - komedia USA/Kanada 2001

TV4

07:00 Strażnik Teksasu V (8/25) - serial sens. USA 1997
07:55 Bogaty dom – biedny dom XI (7) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (10,11,12/65) - serial obyczajowy Polska 2020
11:55 Na ratunek 112 XVI (39,40) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVI (32,33,34,40) - serial fabularno-dok. Polska 2018
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (467) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (39,40) - serial obycz.
20:05 A na obiad... (7) - mag.
20:15 Drużyna A - komedia sensacyjna USA 2010, reż. Joe Carnahan, wyk. Liam Neeson
22:50 Gwiazdy kabaretu
00:55 Opowiem ci o zbrodni (3,4,5,6) - serial dok.

METRO

07:30 Bez kompleksów (4)
08:30 Szpital (29,30/68)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (20/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
13:25 Brzydula - serial obycz.
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa (13)
16:45 The Floor (16, 7)
18:00 Złomowisko PL VI
19:00 Kartoteka IX (8)
20:00 Gang Story - thriller Francja/Belgia 2011, reż. Olivier Marchal, wyk. Gérard Lanvin, Tchéky Karyo
22:15 Taskmaster (8) - program rozrywkowy Polska 2026
23:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IX (4,9) - serial dok.
01:15 Szpital (65/67)
02:10 Szkoła (27/67)

eprasa.pl 907b571b61

PIĄTEK 23.10

STOPKLATKA

08:50 Robert Makłowicz (128) - mag. kulinarny
09:45 Wojny magazynowe: Kanada II (1,2/12) - serial dok. Kanada 2015
10:50 Aukcja w ciemno III (2,3/26) - serial dok.
11:45 Kryminalne zagadki Mazur: Zabójstwo w Galindii (8) - serial krym. Niemcy 2025
13:40 Hudson i Rex V (14/20) - serial kryminalny
14:40 Komisarz Montalbano (1/2) - serial kryminalny
16:50 Górski lekarz XIX (2/8) - serial obyczajowy Niemcy/Austria 2026
18:05 Komisarz Rex — Powrót do Wiednia (2,3/6) - serial krym.
20:00 Strefa zrzutu (Drop Zone) ★★ - film sens. USA 1994, reż. John Badham, wyk. Wesley Snipes, Gary Busey (125 min)
22:05 Motylem jestem, czyli romans czterdziestolatka ★★ - komedia Polska 1976, reż. Jerzy Gruza, wyk. Andrzej Kopiczyński (110 min)
23:55 Ekstradycja III (8,9/10) - serial sens. PL 1998, wyk. Marek Kondrat

KINO POLSKA

07:30 Polska Kronika Filmowa 49A/72 - reportaż Polska 1972
07:40 Zwierzęta Wajraka III (3,4/10) - serial dok.
08:45 Wracając do Marka
09:45 7 słów o przemijaniu
09:55 Dziewczyna i chłopak - komedia Polska 1980, reż. Stanisław Loth, wyk. Anna Sieniawska, Marian Glinka
11:50 Papierowe małżeństwo - komedia romantyczna Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Joanna Trzepiecińska, Gary Kemp
13:45 Dzięcioł - komedia Polska 1971, reż. Jerzy Gruza, wyk. Wiesław Gołas, Violetta Villas, Alina Janowska
15:45 Poszukiwany, poszukiwana - komedia Polska 1974
17:45 Czterej pancerni i pies (1,2) - serial wojenny Polska 1966, wyk. Roman Wilhelmi
20:00 7 uczuć - komediodramat Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński
22:20 Dług - thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra
00:40 Niepokonani - dramat obycz. USA/Emiraty Arabskie/Polska/Indie/Arabia Saudyjska 2010, reż. Peter Weir

ALE KINO+

08:25 The Office PL III (9,10/12) - serial komediowy Polska 2023
09:35 Bestia III (3,4/6)
11:25 Detektyw Foyle II (3/4) - serial kryminalny
13:35 Włamanie na śniadanie (Bandits) ★★ - komedia krym. USA 2001, reż. Barry Levinson (145 min)
16:00 Ocalona (Survivor) ★★ - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania 2015, reż. James McTeigue, wyk. Milla Jovovich, Pierce Brosnan (125 min)
18:05 Detektyw Foyle II (4/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2003
20:10 Sicario ★★★★ - film sens. USA/Meksyk/Hongkong 2015, reż. Denis Villeneuve, wyk. Emily Blunt, Benicio del Toro, Josh Brolin, Victor Garber (145 min)
22:35 Więcej niż Walkiria: Upadek Czwartej Rzeszy (Beyond Valkyrie: Dawn of the 4th Reich) ★★ - dramat wojenny USA 2016, reż. Claudio Fäh (125 min)
00:40 Żużel ★★ - dramat obycz. Polska 2020, reż. Dorota Kędzierzawska (130 min)

POLSAT FILM

08:25 Przyjaciółki XXIV (7,8)
10:20 Świat według Kiepskich - serial kom. Polska 2003
13:45 Spadkobiercy - komediodramat USA 2011
16:05 Ghost Rider - film sens. USA/Australia 2007
18:30 Speed II — Wyścig z czasem - film sens. USA 1997
21:00 Zaułek koszmarów - thriller USA/Meksyk/Kanada 2021, reż. Guillermo del Toro
00:15 Transporter II - film sens. USA/F/Niemcy 2005
01:55 Ślad II (23/36) - serial kryminalny Polska 2019

FILMBOX+ ONE

11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher II (7/8)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: Rozkojarzona morderczyni (15) - film krym. Francja/Szwajcaria 2017
15:00 Strażnik Teksasu VII (9,10/23) - serial sens.
17:05 Vera XII (5/5)
18:55 Poirot: Sen (10/10)
20:00 Terminator II — Dzień sądu - film s.f. USA 1991
22:55 Bodyguard zawodowiec - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Blisko, coraz bliżej (6)
10:40 Duma i namiętność (The Pride and the Passion) ★★★ - dramat obycz. USA 1957, reż. Stanley Kramer, wyk. Cary Grant (140 min)
13:00 Van Gogh. Prawdziwa historia (1/3) - serial dok. Wlk. Brytania 2024
14:00 Olga Tokarczuk. Świata jest za dużo
14:40 Największe przeboje (5) - program muzyczny
15:35 Fik-Mik - dramat obycz. Polska 1981, reż. Marek Nowicki, wyk. Henryk Bista, Kazimierz Kaczor, Krystyna Janda (60 min) ★★★
16:35 Blisko, coraz bliżej (7)
17:55 Tygodnik kulturalny
18:45 17. Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. H. Wieniawskiego (87) - koncert Polska 26
21:50 Pitbull (2/12) - serial sens. Polska 2007
22:50 Wstęp do filmu (617)
23:00 Stracone złudzenia (Illusions perdues) ★★★★ - dramat obycz. Francja/Belgia 2021 (155 min)
01:35 Zadłużeni - film krótkom. Polska 23 (35 min)

WARNER TV

07:50 Prawo Agaty II (13,1,2)
10:50 Bajer z Bel-Air V
11:50 Cudotwórcy III (6,7/10)
12:40 Teraz albo nigdy! IV (3,4)
14:30 Bajer z Bel-Air V (10,11,12,13/25) - serial kom.
16:30 Cudotwórcy III
18:15 Głupi i głupszy II: Kiedy Harry poznał Lloyda - komedia USA 2003, reż. Troy Miller
20:00 Dziewczyna na pożegnanie - komedia romantyczna USA 1977, reż. Herbert Ross
22:10 Ocean's Eleven: Ryzykowna gra - film sens. USA 2001, reż. Steven Soderbergh

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru
10:55 Poznaj naszą rodzinkę - komedia USA 2010
13:00 Czarodziejki VI
14:55 Ślepy traf - dramat kryminalny USA 2013
16:50 Transformers: Ostatni Rycerz - film s.f. USA/Chiny/Kanada 2017, reż. Michael Bay
20:00 Non-stop - film sens. Wlk. Brytania/F/USA/Kanada 2014, reż. Jaume Collet-Serra
22:20 Człowiek w ogniu - thriller Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004

HBO

08:55 Noc przed świętami w Krainie Czarów ★★★ - film animowany Wlk. Brytania 2024 (85 min)
10:20 Na planie (43) - mag.
10:55 Księga życia - film anim. USA/Meksyk/Kanada 2014, reż. Jorge R. Gutiérrez (95 min) ★★★
12:30 Siła naszych marzeń - komedia Francja/Kan. 2022, reż. Christian Duguay, wyk. Mélanie Laurent (110 min) ★★★
14:20 All American VIII (3,4)
15:40 The Pitt II (14/15)
16:20 Król rozrywki - film biograficzny USA/Chiny 2017 (105 min) ★★★★
18:05 Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1 - film przygodowy USA 2011 (115 min) ★★
20:00 Wcielenie - horror Wlk. Brytania 2024, reż. Alexander J. Farrell, wyk. Kit Harington (95 min) ★
21:35 Motocykliści - dramat krym. USA 2023, reż. Jeff Nichols (115 min) ★★★
23:30 Lodowy szlak: Zemsta - film sens. USA 2025, reż. Jonathan Hensleigh, wyk. Liam Neeson, Bingbing Fan (110 min) ★★

CINEMAX

12:50 Między nami bliźniętami - komediodramat USA 2014
14:25 Kilka dni, nie więcej - komediodramat Francja 2024
16:10 Negocjator - dramat obyczajowy Włochy 2025
18:00 Stażyści - komedia USA 2013, reż. Shawn Levy
20:00 Cyborg - film s.f. USA 1989, reż. Albert Pyun, wyk. Jean-Claude Van Damme
21:25 Siedmiu wspaniałych - western USA/Australia 2016
23:35 Ex Machina - film s.f. Wielka Brytania/USA 2015, reż. Alex Garland

ROMANCE TV

11:25 Rosamunde Pilcher: Pomyłki serca - film obyczajowy Niemcy/Austria 1997
13:20 Faceci kumają, kobiety myślą - komedia Niemcy 2011
15:15 Inga Lindström: Po prostu tylko miłość - dramat obyczajowy Niemcy 2023, reż. Marco Serafini
17:05 Gabinet z widokiem na morze (29) - serial obycz.
19:00 Górski lekarz (11)
20:00 Statek marzeń: Makau - serial obycz. Niemcy 2015
21:55 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy
23:50 Górski lekarz (11)

CANAL+ PREMIUM

08:40 W kogo ja się wrodziłem ★★ - film obyczajowy Polska 2001 (60 min)
09:40 Mikołaj i ekipa - film animowany Hiszpania/Kanada 2024 (90 min) ★★
11:10 Premierowa jazda
11:25 Pan Tadeusz - film kostiumowy Polska/Francja 1999 (150 min) ★★★★
13:55 Hannah Arendt: Myślenie jest niebezpieczne - film dok.
15:20 Miss Potter - film biograficzny Wlk. Brytania/USA 2006, reż. Chris Noonan (90 min) ★★★
16:50 Morderstwo w ambasadzie - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min) ★★
18:15 Łapu-Capu (254)
18:20 Kopnięci w czasie - komedia Francja/Belgia 2025 (100 min) ★★
20:00 Bękarty wojny - film wojenny USA/Niemcy 2009 (150 min) ★★★★★
22:30 Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen (7/8)
23:15 Strefa zagrożenia - thriller Wlk. Brytania 2025 (100 min) ★★★
00:55 Wściekłe psy - dramat krym. USA 1992, reż. Q. Tarantino (95 min) ★★★★

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (35/50)
10:55 Magda M. (5/15)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (36/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Player One - film s.f. USA 2018, reż. Steven Spielberg
20:00 10 000 lat przed naszą erą - film przyg. USA/RPA 2008, reż. Roland Emmerich
22:25 Amnezja - film kryminalny USA/Niemcy 2004
00:20 Poranek kojota - kom. PL 2001, reż. Olaf Lubaszenko

AMC

09:10 Bibliotekarz II — Tajemnice kopalni Króla Salomona - film przyg. USA 2006
11:15 Przepowiednia końca świata - film s.f. Kanada 2011
13:10 Flirt z czterdziestką - komedia romant. USA/Kanada 2008, reż. Mikael Salomon
15:05 Siedem lat w Tybecie - film biograf. USA/Wlk. Bryt. 1998, reż. Jean-Jacques Annaud
17:55 Pan i pani Kiler - komedia sensacyjna USA 2010
20:00 Sekretne okno - thriller USA 2004, reż. David Koepp
22:00 Plan ucieczki - film sensacyjny USA 2013

eprasa.pl 907b571b61

AXN

08:25 Agenci NCIS XI (21/24)
09:25 Castle II (6,7/24)
11:20 Detektyw Monk
13:15 Agenci NCIS XI
15:10 FBI: Most Wanted III
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (15,16/23)
19:10 Castle II (8,9/24) - serial kryminalny USA 2009
21:05 Duże dzieci - komedia USA 2010, reż. Dennis Dugan
23:10 Parasol bezpieczeństwa - film sensacyjny USA 2003
00:50 Castle II (8/24) - serial kryminalny USA 2009

EPIC DRAMA

09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe VI - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
13:00 Sherlock i córka (6/8)
14:00 Agenci NCIS XVII
14:55 Panna Marple VI (3/3)
16:50 Poirot: Zło czai się pod słońcem VIII (1/2) - serial krym.
19:00 Agenci NCIS XVII (11/20)
19:55 Poirot V (8/8)
21:00 Morderstwo to nic trudnego (1/2) - miniserial
22:00 Morderstwo w małym mieście II (7) - serial krym.
22:55 Poirot V (8/8)
00:05 Agenci NCIS XVII (11/20)

TVN STYLE

11:25 Ostre cięcie (4)
12:25 Ugotowani (9)
13:25 Kuchenne rewolucje (10, 9) - reality show
15:35 Ugotowani (4) - reality show Polska 2018
16:40 Poukładani (1)
17:40 Kuchenne rewolucje (12, 1, 2) - reality show
20:50 Love the Look (4) - program rozrywkowy Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XVIII (4,6/14) - serial dok.
23:50 Kobieta na krańcu świata XVII (7/8) - cykl reportaży
00:50 EuroPOLKI studentki

TVN TURBO

08:00 Gadżet 4.0 (8, 9)
09:00 Fani czterech kółek XVI
10:00 Raport Turbo (5094)
10:15 Samochód marzeń (5)
11:15 Wojny samochodowe (7)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5095)
18:15 Mobilni mechanicy (5, 6)
19:45 Naprawy nie do naprawy (3) - mag. motoryzacyjny
20:30 Z drugiej ręki (3, 7)
22:00 Raport Turbo (5095)
22:15 Zawodowi handlarze (7)
23:00 Polski supersamochód

BBC FIRST

09:00 Z pamiętnika położnej XII (1/8) - serial obycz.
10:10 Ojciec Brown VII (8,9/10)
12:10 Shakespeare i Hathaway
14:05 Zbrodnie Saint-Pierre
15:00 Śmierć z dala od palm
16:10 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer XIII (5/8) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XIV (7/8) - serial kryminalny
21:00 Po powodzi II (4/6)
22:05 Blackshore (3/5)
23:20 Luther (2/6)
00:30 Lynley - serial krym.

FX

08:00 Kości IV (5/26)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (15/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (24,25/25)
11:50 Castle II (11/24)
12:50 Lucyfer II (8/18)
13:45 FBI VI (1/13)
14:40 Agenci NCIS (22/23) - serial krym. USA 2004
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (1,2/24)
17:25 Z Archiwum X IV
19:15 FBI VI (2/13)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (7,8/21)
22:00 CIA (3/12) - serial krym.

HGTV

08:00 Najbrzydszy dom Ameryki VII (4/6) - serial dok.
09:05 Ekstremalnie wymagający kupujący - serial dok.
10:00 Letnia chata na lata XIII
11:55 Nowe życie w starym domu: wyjątkowy pensjonat
13:55 Odlotowy ogród (1)
14:30 Mieszkanie na miarę
16:25 Polowanie na ogród VII
18:15 Poukładani (1) - lifestyle
19:15 Weekendowa metamorfoza (5, 6) - reality show
21:05 Zgłoś remont (4)
22:00 House Hunters
00:45 Poszukiwacze domów

BBC LIFESTYLE

08:05 Masterchef: Australia
10:10 Bake off: zawodowcy (9)
11:15 Najpiękniej ukryte hotele II (5/6) - serial dok.
12:15 Mistrzowie ceramiki (7)
13:25 10 lat mniej w 10 dni II
14:30 Wielkie australijskie wypieki VI (1) - serial dok.
15:55 Mistrzowie szycia (5) - program rozrywkowy
17:05 Zapraszam do stołu (19)
17:40 Masterchef: Australia
18:45 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie australijskie wypieki VI (2) - serial dok.
21:00 Bad Boyfriends (1)
22:00 Sex-notowania

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VII (13/22)
08:55 Przyjaciele VI
11:55 Teoria wielkiego podrywu III - serial kom.
14:30 Dwóch i pół VII (14,15, 16,17/22) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VII (3,4,5,6,7,8/24) - serial kom.
19:29 The Office PL (12/12)
20:00 Dwóch i pół VI (19,24,8,1/24) - serial kom.
21:57 The Office PL III (7,8/12)
23:05 Comedy Club (1, 2)
00:05 Miasteczko South Park XII (12,13/14) - serial anim.

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex XI (13)
09:20 Rodzinka.pl VIII (11)
09:50 Klan - telenowela
10:25 Ranczo IV (9/13)
11:15 Rodzinka.pl XIX (5,6)
12:20 Felicita (18,19) - serial obycz. Polska/Włochy 2026
13:35 Ojciec Mateusz
15:30 Komisarz Alex XII
16:20 Na sygnale
17:30 Ranczo IV (11,12/13)
19:30 Ojciec Mateusz (4) - serial krym. Polska 2009
21:30 Ranczo IV (13,1/13)
23:30 Ojciec Mateusz (6/17)
00:25 Gra z Cieniem II (7) - serial krym. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

12:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (1)
12:50 Czy na pewno umiesz gotować? (9, 10) - reality show
13:45 Sachie w Nowej Zelandii
14:40 ABC gotowania
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (4, 5) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (3, 4, 11, 12)
18:40 Kuchenny recykling (6)
19:50 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (5)
20:20 Jamie: dania w 20 minut
21:20 Anthony Bourdain XI
23:00 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (1)

CANAL+ DOMO

10:00 Monty Don – brytyjskie ogrody (1/5) - serial dok.
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty V (8/8)
13:05 Najbrzydszy dom na naszej ulicy (6) - reality show
14:05 Liczy się miejsce (11, 12)
15:55 Daleko od miasta XVI
16:50 Monty Don – brytyjskie ogrody (4/5) - serial dok.
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXI
20:00 Daleko od miasta XIV
21:00 Liczy się miejsce (12)
21:55 Wielkie projekty XII
23:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (8/20) - serial dok.

PLANETE+

12:30 Niezwykłe podróże koleją V (4/5) - serial dok.
13:40 Sekrety budowniczych piramid II (5/6) - serial dok.
14:45 Krajobrazy świata (1/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry (1,2/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Oceń tego sprzedawcę. Terror pięciu gwiazdek
19:45 Jak budowano Watykan. Sekrety świętego miasta
20:50 Traktaty rzymskie. Jak rodziła się Unia - film dok.
22:00 Ścisk. Jak zabija panika

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: złoty szlak (3) - serial dok.
10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski II (13/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (1/10)
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Gorączka złota XVI - serial dok. USA 2025
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Przystanek Bieszczady
19:00 Nagi instynkt przetrwania II (13,4/32) - serial dok.
21:00 Zawodowcy: drwale II
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII - serial dok.

TVP HISTORIA

10:30 Flesz historii (784)
11:00 13 lat, 13 minut - dramat obycz. PL/Węgry 2006
12:00 Kennedy, Sinatra i mafia
12:55 Alhambra, utracony raj
14:00 Stawka większa niż życie (15) - serial wojenny
15:05 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny
18:20 Zdławiona nadzieja. Węgry '56 - reportaż
18:55 Wszystkie kolory świata
20:05 Medicus - film przygodowy Niemcy 2013
22:45 Historia w postaciach zapisana XI (2) - serial dok.

HISTORY

11:10 Jak to wyjaśnić VI (2)
12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (5/10)
14:50 Największe tajemnice świata VI (8/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka II (5)
17:10 Jak Hitler przegrał wojnę
18:10 Największe tajemnice świata VII (19) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (5/8)
22:00 Tajemnice skute lodem

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny VI (1/6)
16:00 Klucz do przepowiedni
16:55 Pompeje: podróż w czasie z Tomem Hiddlestonem
18:00 Czarnobyl: świadkowie tragedii (1) - serial dok.
19:00 Utracone bomby zimnej wojny - serial dok. F 2018
20:05 Katastrofa w przestworzach XXII (3/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Wojna na pustyni: walka z Rommlem (3)
22:00 Premiera: III Rzesza: droga do upadku VI (6)

FOCUS TV

10:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (3/8) - serial dok.
12:30 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Okręty wojenne IV (7)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX (1/20)
16:00 Dorwać tuńczyka VII - serial dok. USA 2018
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Pompeje: Życie w rzymskim mieście (3/4) - serial dok.
21:00 Sekrety Biblii (6/6)
22:00 Operacja Overlord – alianci atakują (1,2/2)

BBC EARTH

11:35 Skarby przeszłości i ich tajemnice III (4/6) - serial dok.
12:35 Lodowe miasto: życie na krawędzi - serial dok.
13:40 Siedem światów, jedna planeta: Europa (5/7)
14:40 W okowach mrozu IX
15:35 Życie na pustkowiu
16:35 Ewolucja - serial dok.
17:40 Siedem światów, jedna planeta: Europa (5/7)
18:40 Lodowe miasto
19:45 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (3)
20:55 W okowach mrozu XI
22:55 Zabójcza pogoda VI

POLSAT VIASAT HISTORY

09:50 Geografia wojny: II wojna światowa (3)
10:55 Naziści: korzenie zła
11:50 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk - serial dok.
14:20 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (5/8) - serial dok.
17:40 Geografia wojny: II WŚ
18:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (5/10) - serial dok.
19:50 Przeklęte skarby (7/10)
21:00 Tajne bazy nazistów IV
22:00 Cesarstwo Rzymskie: mity i fakty - serial dok.

eprasa.pl 907b571b61

SOBOTA 24.10

Od A do Z

DZIEDZICTWO BOURNE'A ★★★
film sens., USA/Japonia 2012, reż. Tony Gilroy, wyk. Jeremy Renner, Rachel Weisz, Edward Norton
21:55 | **cinemax**
Odprysk przebojowego cyklu – już bez Matta Damona: kolega Bourne'a na tropie prawdy o nielegalnym programie rządowym, którego celem jest kreowanie superagentów - bezwolnych maszyn do zabijania.

GODZINA ZEMSTY ★★★
film sens., USA 1999, reż. Brian Helgeland, wyk. Mel Gibson, Gregg Henry, Maria Bello
23:30 | **tvn 7**
Wystawiony do wiatru przez nielojalnego wspólnika Mel Gibson rzuca wyzwanie szefom mafii, która ochrania oszusta. Mroczne, mocne, krwawe, lecz nie pozbawione ironicznego dystansu.

KILL BILL ★★★★
film sens., USA 2003, reż. Quentin Tarantino, wyk. Uma Thurman, Vivica A. Fox, Lucy Liu
23:40 | **canal+ premium**
Quentin Tarantino wzorem Sergia Leone majstruje przy kinie sensacyjnym na wzorcach azjatyckich: zawodowa morderczyni budzi się ze śpiączki, by dokonać zemsty na swoim szefie. Majstersztyk.

KSIĘGA OCALENIA ★★★
film s.f., USA 2010, reż. Albert Hughes, Allen Hughes, wyk. Denzel Washington, Gary Oldman, Mila Kunis
21:45 | **canal+ premium**
W postapokaliptycznym świecie Denzel Washington jawi się ostatnim strażnikiem dziedzictwa rodzaju ludzkiego broniącym dostępu do księgi, gdzie spisano prawa rządzące światem. Mocne kino do refleksji.

LŚNIENIE ★★★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 1980, reż. Stanley Kubrick, wyk. Jack Nicholson, Shelley Duvall, Danny Lloyd
22:15 | **warner tv**
Stanley Kubrick czyta Stephena Kinga: walczący z zanikiem weny literat przyjmuje posadę zimowego stróża w hotelu, nawiedzanym przez ducha byłego właściciela, który zamordował całą swoją rodzinę.

Milczenie owiec

20:00 | **cinemax**
★★★★

Oscarowy wielki szlem. Przejmująca historia śledztwa w sprawie zabójstw młodych kobiet prowadzonego przez stażystkę FBI przy udziale piekielnie inteligentnego zwyrodnialca Hannibala Lectera. Rewelacja!
FOT. MATERIAŁY PRASOWE

THRILLER
USA 1990, REŻ. JONATHAN DEMME, WYK. JODIE FOSTER, ANTHONY HOPKINS, SCOTT GLENN

MECHANIK: KONFRONTACJA ★★
film sens., USA/Francja/Bułgaria/Niemcy/Tajlandia 2016, reż. Dennis Gansel, wyk. Jason Statham, Jessica Alba, Tommy Lee Jones
22:05 | **tv puls**
Jason Statham jako płatny morderca na emeryturze, który zostaje szantażem zmuszony do powrotu do zawodu. Oczywiście, w tym wypadku emerytura nie oznacza zniedołężnienia.

NAPAD ★★★
dramat obycz., Polska 2024, reż. Michał Gazda, wyk. Olaf Lubaszenko, Jędrzej Hycnar, Magdalena Boczarska
22:00 | **polsat**
Zwolniony ze służby policjant wraca, by rozwiązać zagadkę napadu na bank, co pomoże mu okupić winy czasu komunizmu w Polsce. Przebój Netflixa, inspirowany napadem na Kredyt Bank w Warszawie w 2001 r.

NIE MÓW ZŁA ★★★
horror, USA/Chorwacja/Kanada 2024, reż. James Watkins, wyk. James McAvoy, Mackenzie Davis, Aisling Franciosi
22:15 | **hbo**
Z duńskiego na hollywoodzki: rodzina przyjmuje zaproszenie od świeżych znajomych do domu na odludziu. Początkowo miła atmosfera gęstnieje, a na jaw wychodzą krwawe skłonności gospodarzy.

SEKSMISJA ★★★★
komedia, Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna
22:00 | **kino polska**
Poddani hibernacji mężczyźni budzą się w następnym stuleciu - w postapokaliptycznym świecie kobiet, pozbawionym pierwiastka męskiego. Wielki przebój od czasów kinowej premiery: nie starzeje się.

SICARIO 2: SOLDADO ★★★
film sens., USA/Meksyk/Włochy 2018, reż. Stefano Sollima, wyk. Benicio del Toro, Josh Brolin, Isabela Merced
20:10 | **ale kino+ hd**
Na granicy z Meksykiem trwa wojna z narkotykowymi kartelami, handlującymi też bronią dla terrorystów. Zanim do akcji wkroczy wojsko, trzeba spróbować bardziej subtelnych – i skuteczniejszych – metod.

SULLY ★★★★
dramat obycz., USA 2016, reż. Clint Eastwood, wyk. Tom Hanks, Aaron Eckhart, Laura Linney
21:10 | **tvp historia**
Demokrata Tom Hanks przyjmuje rolę u konserwatysty Clinta Eastwooda, by opowiedzieć prawdziwą historię pilota, który wylądował awaryjnie na rzece Hudson, a potem został poddany upokarzającemu śledztwu.

WIKING ★★★★
film przyg., USA/Wlk. Brytania/Chiny 2022, reż. Robert Eggers, wyk. Alexander Skarsgård, Nicole Kidman, Claes Bang
20:00 | **hbo**
W duchu skandynawskiej sagi: książę Wikingów, w dzieciństwie świadek śmierci ojca zabitego przez stryja, po latach wraca na Islandię, by dopełnić zemsty. Gwiazdorska obsada plus Robert Eggers za kamerą.

WYWIAD Z WAMPIREM ★★★
horror, USA 1994, reż. Neil Jordan, wyk. Tom Cruise, Brad Pitt, Kirsten Dunst
20:00 | **warner tv**
Oryginalne spojrzenie na zagadnienie wampiryzmu według powieści Anne Rice: młody dziennikarz przeprowadza wywiad z liczącym sobie 200 lat wampirem. Parada gwiazd: przewrotne i wciągające!

ZAGADKA NIEŚMIERTELNOŚCI ★★★★
horror, Wlk. Brytania 1983, reż. Tony Scott, wyk. Catherine Deneuve, David Bowie, Susan Sarandon
23:20 | **tvp kultura**
Catherine Deneuve jako wieczna biseksualna wampirzyca buszująca po współczesnym Nowym Jorku: kultowy debiut Tony'ego Scotta. Plus równie fascynujący David Bowie i Susan Sarandon.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 907b571b61

SOBOTA 24.10

TVP1

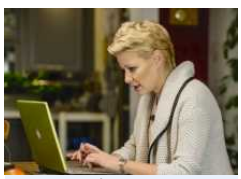
07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1188)
08:00 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Ranczo III (13/13)
09:50 Felicita (17,18,19)
11:20 Ojciec Mateusz XXIII (9) - serial krym. Polska 2020
12:05 Domowe patenty (16)
12:15 Dobre strony (16)
12:40 Gwiazda szeryfa (The Tin Star) - western USA 1957, reż. Anthony Mann (105 min)
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Rolnik szuka żony (7) - reality show Polska 2026
16:00 Zaraz wracam (27,28) - serial obycz. Polska 2026
17:00 Teleexpress
17:35 Ojciec Mateusz 35 (11)
18:25 Przed ekranem
18:40 Jaka to melodia? (5960)
19:30 19.30 - wiadomości

20:25 **Komisarz Alex XXVI** (8) - serial krym.
21:25 ★★★ **Tylko strzelaj (Shoot 'Em Up)** - film sens. USA 2007, reż. Michael Davis, wyk. Clive Owen, Paul Giamatti, Monica Bellucci (95 min)
23:00 ★★★★★ **Milczenie owiec (The Silence of the Lambs)** - thriller USA 1990, reż. Jonathan Demme, wyk. Jodie Foster (125 min)
01:05 ★★★ **Bokser** - film obyczajowy Polska/USA 2011 (100 min)

TVP2

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7716) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7716) - mag. Polska 2026
11:25 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (11) - magazyn
12:05 W poszukiwaniu dobrego filmu (54) - mag. kulturalny
12:40 Informacje kulturalne
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3148) - teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2114)
15:15 Szansa na sukces. Opole 2027 (7) - show
16:20 Na dobre i na złe
17:15 Panna młoda
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (52) - teleturniej
19:10 Słowo na niedzielę
19:25 Rodzinka.pl XIX (6)

20:00 **Rodzinka.pl XIX** (7) - serial komediowy
20:30 **W drodze na wielką scenę. Eurowizja Junior od kulis**
21:00 **24. Konkurs Piosenki Eurowizji dla Dzieci**
23:30 **Postaw na milion** (397) - teleturniej
00:30 **Dusigrosz (Radin!)** ★★ - komedia Francja/Hiszpania 2016, reż. Fred Cavayé (150 min)
02:00 **Złoto dezerterów** ★ - komedia Polska 1998 (125 min)

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje - program reklamowy
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3285) - magazyn Polska 2026
11:55 SuperMarket Chef (4) - reality show Polska 2026
12:30 Nasz nowy dom (379, 338) - reality show
14:55 Jak rozpętałem II wojnę światową: Za bronią - komedia Polska 1970, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Marian Kociniak, Jan Świderski, Wacław Kowalski (95 min)
16:30 Awantura o kasę (300) - teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (7) - pr. muzyczny
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy

19:55 **Kabaret na żywo. Młodzi i moralni. Nad mętną rzeką** (180) - kabaret i satyra
22:00 **Napad** - dramat obycz. ★★★ Polska 2024, reż. Michał Gazda, wyk. Olaf Lubaszenko, Jędrzej Hycnar, Magdalena Boczarska (155 min)
00:35 **Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw (Fast & Furious Presents: Hobbs & Shaw)** ★★★ - film sens. USA 2019, reż. David Leitch (160 min)

TVN

05:20 Zamieszkać na plaży VII (8/14) - serial dok. USA 2020
05:39 Nic straconego - mag.
05:45 Uwaga! (8115) - mag. reporterów Polska 2026
06:00 Ukryta prawda (52/60)
06:55 Kobieta na krańcu świata XVII - cykl reportaży
07:45 Dzień Dobry TVN (5815) - magazyn Polska 2026
11:25 Bez kompleksów (4) - reality show Polska 2026
12:30 Na Wspólnej - serial obycz. PL 2026, wyk. Jakub Wesołowski, Jan Leśniewski
14:00 MasterChef (7) - show
15:40 Piotruś Pan i Alicja w Krainie Czarów (Come Away) - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2020 (125 min)
17:45 Taskmaster (8) - program rozrywkowy PL 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Azja Express** (8) - reality show Polska 2026
21:30 ★★ **Plan B (The Back-up Plan)** - komedia romantyczna USA 2010, reż. Alan Poul, wyk. Jennifer Lopez, Alex O'Loughlin (130 min)
23:40 ★★ **Oszukać przeznaczenie IV (The Final Destination)** - horror USA 2009, reż. David R. Ellis (105 min)
01:25 **Uwaga!** (7751)
01:45 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI**

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XVI (3,2,14/15)
09:00 Taki jest świat (42)
09:25 Boso przez świat: Mały Indianin (82) - cykl reportaży
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XII (36,37,38,39,40) - serial obycz. Polska 2023, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski, Michał Chorosiński. Albert od niedawna jest w związku z Magdą, która nie wie, że leczył się z uzależnienia od hazardu. 18-letni syn Magdy proponuje ojczymowi rozgrywkę w piłkarzyki na pieniądze, Ten, nie chcąc zrazić do siebie pasierba, przyjmuje propozycję.
20:00 ★★ **Transporter III** - film sens. Francja/USA/Ukraina/Wlk. Brytania 2008, reż. Olivier Megaton, wyk. Jason Statham (125 min)
22:05 ★★ **Mechanik: Konfrontacja (Mechanic: Resurrection)** - film sens. USA/Francja/Bułgaria/Niemcy/Tajlandia 2016, reż. Dennis Gansel (120 min)
00:05 ★★ **Mob Land** - film sens. USA/Kan. 2023, reż. Nicholas Maggio (135 min)

TVN7

05:35 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie IV - serial dok.
06:40 Bugs Bunny Builders - serial anim. USA 2022
06:55 Ochroniarz amator - komedia USA 2008
09:00 The Floor (1, 2) - teleturniej Polska 2026
10:20 Ukryta prawda (4/40) - serial fabularno-dok.
11:25 Mówię Wam (10) - mag.
12:45 Ukryta prawda (4,5/17)
14:20 Szpital św. Anny III (6,7/53) - serial obycz.
16:20 Detektywi III (54/60)
17:20 Shazam! Gniew bogów (Shazam! Fury of the Gods) - film przyg. USA 2023, reż. David F. Sandberg (160 min)
20:00 ★★ **Transformers: Wiek zagłady (Transformers: Age of Extinction)** - film s.f. USA/Chiny 2014, reż. Michael Bay, wyk. Mark Wahlberg, Nicola Peltz, Stanley Tucci, Kelsey Grammer (210 min)
23:30 ★★★ **Godzina zemsty (Payback)** - film sens. USA 1999, reż. Brian Helgeland (135 min)
01:45 **Zbliżenie. Mówię Wam podcast** (5) - program rozrywkowy

MEZZO

13:30 Bayfront Jazz Festival: Roy Ayers - koncert USA 2021
14:25 Oregon – Berliner Jazztage - koncert
15:05 Lionel Hampton All Star Big Band – Berliner Jazztage 1979 - koncert Niemcy 1979
16:00 John Coltrane – Comblain La Tour Jazz Festival 1965 - koncert
16:55 Koncert Bożonarodzeniowy w Concertgebouw w Amsterdamie - muzyka klas.
18:25 NFM Filharmonia Wrocławska, C. Eschenbach: Bruckner – Wratislavia Cantans - muzyka klasyczna
20:30 Giuseppe Verdi: Simon Boccanegra - opera Hol. 2026
22:50 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Joyce DiDonato, Antonio Pappano: Heggie, Berlioz - muzyka klas.

PULS 2

08:00 Pingwiny z Madagaskaru III (23/30) - serial anim.
08:35 Tygrys i przyjaciele - film anim. USA/Japonia 2000
10:00 Pati i klątwa Posejdona - film anim. Francja 2022
12:00 Boso przez świat
13:40 Puls Kabaret (1)
15:45 Sześciu zawsze sobie radę da - baśń filmowa Niemcy 2014, reż. Uwe Janson
17:00 7 krasnoludków – Las to za mało! Historia jeszcze prawdziwsza - kom. Niemcy 2006, reż. Sven Unterwaldt Jr.
19:00 OZI: Głos Deszczowego Lasu - film anim. Wlk. Brytania/Francja/USA 2023
20:45 Taxi - komedia sensacyjna Francja 1998
22:35 Boski żigolo - komedia romantyczna USA 1999
00:15 Wstydliwe choroby VII

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (350) - mag. Polska 2026
09:30 A na obiad... (7) - magazyn kulinarny Polska 2026
09:35 Galileo
11:45 Mini Galileo - program popularnonaukowy Polska 26
12:15 Opowieść o bohaterskim psie - film przyg. Węgry/USA/Wlk. Brytania 2019, reż. Lynn Roth, wyk. Ayelet Zurer
14:25 SuperMarket Chef (4)
14:55 Policjantki i policjanci XXV (26,27,28,29,30) - serial obyczajowy Polska 2026
20:05 A na deser... (17) - mag. kulinarny Polska 2026
20:20 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (29,30,31,32) - serial krym. Polska 2026
00:25 Gwiazdy kabaretu (187, 186) - kabaret i satyra

METRO

07:00 Gorączka złota XIII (11,12/26) - serial dok.
08:55 Klan z Alaski IV (2,3,4/19) - serial dok.
11:55 Złomowisko PL V (15,16/16) - serial dok.
13:55 Makłowicz w drodze (4, 6) - mag. kulinarny
15:05 Farma Clarksona II (5/8) - cykl reportaży
16:10 Azja Express (7)
17:50 Kryminalni III (1,2) - serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
20:00 Idealny facet dla mojej dziewczyny - komedia romantyczna Polska 2009, reż. Tomasz Konecki, wyk. Marcin Dorociński, Izabela Kuna
22:35 Ocean's Thirteen - komedia kryminalna USA 2007, reż. Steven Soderbergh
01:00 Kuba Wojewódzki (8)

eprasa.pl 907b571b61

SOBOTA 24.10

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex X (1,2/10) - serial krym.
10:00 Hudson i Rex V (15,16/20) - serial krym.
12:00 Vera V (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
14:00 Mikołajek - serial anim. Francja/Indie/Niemcy/Luksemburg 2009
15:50 Poszukiwany, poszukiwana ★★★ - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Wojciech Pokora, Jolanta Bohdal (110 min)
17:40 Stawka większa niż życie (1,3/18) - serial wojenny Polska 1968
20:00 Kod Merkury (Mercury Rising) ★★ - film sens. USA 1998, reż. Harold Becker, wyk. Bruce Willis, Alec Baldwin, Miko Hughes, Chi McBride (145 min)
22:25 W potrzasku (The Hunted) ★★ - film akcji USA 1995, reż. J.F. Lawton, wyk. Christopher Lambert, John Lone, Joan Chen (135 min)
00:40 Jestem mordercą ★★★★ - thriller psychologiczny Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Agata Kulesza (185 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa 10A/69 - film dok. Polska 1969
07:55 Polska Kronika Filmowa 8A/72 - reportaż Polska 1972
08:20 Wskrzeszenie - film krótkom. Polska 2022
08:40 ABC miłości - komedia Polska 1935, reż. Michał Waszyński, wyk. Adolf Dymsza
10:45 Znachor - melodramat Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki
13:40 Zakazane piosenki - dramat wojenny Polska 1947
15:50 Brunet wieczorową porą - komedia Polska 1976, reż. Stanisław Bareja
17:55 Galimatias, czyli kogel–mogel II - komedia Polska 1988, reż. Roman Załuski, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska, Dariusz Siatkowski
20:00 Wyjazd integracyjny - komedia Polska 2011, reż. Przemysław Angerman, wyk. Jan Frycz, Tomasz Karolak, Katarzyna Glinka, Tomasz Kot, Katarzyna Figura
22:00 Seksmisja - komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr
00:40 Orzeł. Ostatni patrol - dramat hist. Polska 2022, reż. Jacek Bławut, wyk. Tomasz Ziętek, Adam Woronowicz

ALE KINO+

09:35 Indiana Jones. Ikona popkultury - film dok.
10:45 Ocalona (Survivor) ★★ - film sens. USA/Wlk. Brytania 2015, reż. James McTeigue, wyk. Milla Jovovich (120 min)
12:45 Morderstwo w Orient Expressie (Murder on the Orient Express) ★★★ - film krym. USA/Wlk. Brytania 1974, reż. Sidney Lumet (155 min)
15:20 Sny o miłości (Drømmer) ★★★★ - komediodramat Norwegia 2024, reż. Dag Johan Haugerud (135 min)
17:35 Bracia ze stali (The Iron Claw) ★★★★ - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Sean Durkin, wyk. Zac Efron (155 min)
20:10 Sicario 2: Soldado ★★★ - film sens. USA/Meksyk/Włochy 2018, reż. Stefano Sollima (145 min)
22:35 Papillon. Motylek (Papillon) ★★★ - dramat obyczajowy Czechy/Hiszpania/USA 2017, reż. Michael Noer (155 min)
01:10 Nicolas Cage: Szalony geniusz Hollywoodu - film dok. Francja 2025

POLSAT FILM

11:45 Dziennik cwaniaczka: Droga przez mękę - komedia USA 2017, reż. David Bowers
13:35 Pogromcy duchów: Imperium lodu - komedia USA/Kanada/Wlk. Brytania 2024
15:55 Hotel Transylwania: Transformania - film anim. USA 2022, reż. Derek Drymon
17:45 2012 - film katas. USA 2009, reż. Roland Emmerich
21:00 Samarytanin - film s.f. USA 2022, reż. Julius Avery
23:05 Pukając do drzwi - horror USA 2023
01:10 Ślad III (5,26/26)

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu VII
10:55 Vera VIII (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2018
12:55 Bitwa o Anglię - film wojenny Wlk. Brytania/USA/Francja/Hiszpania 1969
15:40 Zbuntowana - film sensacyjny USA/Kanada 2015
17:55 Morderstwa według Agathy Christie: Niebezpieczny dom (4) - film krym. Francja/Szwajcaria 2009
20:00 Vera VIII (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2018
22:00 Snowpiercer: Arka przyszłości - film s.f. Korea Południowa/Czechy 2013

TVP KULTURA

10:00 Kosmos 1999 II (20/24)
11:05 Wydarzenie aktualne
11:35 Barbara Hepworth: wyrzeźbić życie
12:40 Kwiaty i jaszczury. Historia majoliki nieborowskiej - film dok.
13:15 Dzień z życia artysty (12) - mag. kulturalny
13:55 Sherlock Holmes: Mistrz szantażu (Sherlock Holmes: The Master Blackmailer) ★★★ - film kryminalny Wlk. Brytania 1992 (120 min)
15:55 Czterdziestolatek (5) - serial kom. Polska 1975
17:00 Tamte lata, tamte dni
17:35 Duma i namiętność (The Pride and the Passion) ★★★ - dramat obycz. USA 1957, reż. Stanley Kramer (145 min)
20:00 Bracia (Brothers) ★★★ - dramat wojenny USA 2009, reż. Jim Sheridan, wyk. Tobey Maguire, Jake Gyllenhaal (115 min)
21:55 Klub Jazzowy (14)
23:15 Wstęp do filmu
23:20 Zagadka nieśmiertelności (The Hunger) ★★★★ - horror Wlk. Brytania 1983 (105 min)
01:05 Wydarzenie aktualne

WARNER TV

09:20 Czary–mary - film przygodowy USA 1993
11:20 Rodzinne rewolucje - komedia romant. USA 2014
13:35 Superman III - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1983
16:10 Superman IV - film s.f. Wlk. Brytania/USA 1987
17:55 Facet z ogłoszenia - komedia romant. USA 2005
20:00 Wywiad z wampirem - horror USA 1994
22:15 Lśnienie - thriller Wielka Brytania/USA 1980
01:15 Chłopcy z ferajny - film sensacyjny USA 1990

PARAMOUNT

08:20 Liga Potworów - film animowany USA 2021
10:25 Wojownicze żółwie ninja - kom. sensacyjna USA 2014
12:30 Wojownicze żółwie ninja: Wyjście z cienia - film przyg. USA/Hongkong/Chiny 2016, reż. Dave Green
14:50 Terminal - komedia romantyczna USA 2004
17:30 Bumblebee - film s.f. USA/Chiny 2018
20:00 Podejrzani - thriller USA/Niemcy 1995, reż. Bryan Singer, wyk. Gabriel Byrne
22:10 Barbarzyńcy - horror USA 2022, reż. Zach Cregger

HBO

09:15 Letnia szkoła, 2001 ★★★★ - dramat obycz. Czechy/Wietnam 2025, reż. Duzan Duong (105 min)
11:00 The Fourth Wall ★★★ - dramat obycz. Francja/Luksemburg/Belgia 2024, reż. David Oelhoffen (115 min)
12:55 Pewny kandydat. Jak nie zostać prezydentem ★★★ - film biograficzny USA/Kanada 2018, reż. Jason Reitman (110 min)
14:45 Zgadnij kto - komedia romantyczna USA 2005, reż. Kevin Rodney Sullivan (105 min)
16:30 Życie - dramat obycz. ★★★★ Wlk. Brytania/Japonia/Szwecja/Belgia/Finlandia 2022, reż. Oliver Hermanus (100 min)
18:10 Supergirl - film s.f. ★★ USA 2026, reż. Craig Gillespie (110 min)
20:00 Wiking - film przygodowy ★★★★ USA/Wlk. Brytania/Chiny 2022 (135 min)
22:15 Nie mów zła - horror ★★★ USA/Chorwacja/Kanada 2024 (110 min)
00:05 Policja zastępcza ★★★ - komedia sensacyjna USA 2010 (105 min)

CINEMAX

10:40 Matvey i Beate idą pływać - film krótkom. Niemcy 2022
11:05 Siedmiu wspaniałych - western USA/Australia 2016
13:15 Stażyści - kom. USA 2013
15:15 Hamlet - dramat obyczajowy Wlk. Brytania 2024
17:15 Transformers: Wiek zagłady - film s.f. USA/Chiny 2014
20:00 Milczenie owiec - thriller USA 1990, reż. Jonathan Demme, wyk. Jodie Foster
21:55 Dziedzictwo Bourne'a - film sens. USA/Japonia 2012
00:10 Anioły i Demony - thriller USA/Włochy 2009

ROMANCE TV

10:30 Piękna i miliarder - komediodramat USA/Kan. 2022
12:25 Piękna i miliarder na Bali - dramat obycz. USA 2024
14:25 Statek marzeń
16:20 Inga Lindström: Serce ponad rozsądkiem - film obyczajowy Niemcy 2025
18:05 Zakochana w Panu Niani - komedia romant. USA 2023
20:00 Kryminalne zagadki Mazur (8) - serial krym.
21:55 Romans Therese - romans Niemcy 2011
23:50 Rosamunde Pilcher: Niechciana miłość - film obyczajowy Niemcy 2025

CANAL+ PREMIUM

08:15 Zmiennokształtni 2 ★★ - film fantasy Niemcy 2026 (100 min)
09:55 Making of Canal+
10:05 Kawałek po kawałku ★★★ - film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
11:40 Łapu-Capu (255)
11:55 Thelma - komedia USA/★★★★ Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin (95 min)
13:30 Brat - dramat obycz. ★★★ Polska 2025 (95 min)
15:05 Nowa fala - film ★★★★ biograficzny Francja/USA 2025, reż. Richard Linklater (105 min)
16:50 Kiedy nadchodzi jesień ★★★ - dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
18:30 Ocaleni - thriller USA/★★ Kanada 2008 (90 min)
20:00 Bracia pod ostrzałem ★★ - thriller USA/Kolumbia/Wlk. Brytania 2026, reż. Justin Chadwick (105 min)
21:45 Księga ocalenia - film ★★★ s.f. USA 2010 (115 min)
23:40 Kill Bill - film sens. ★★★★ USA 2003 (110 min)
01:30 Powrót do Silent Hill ★★ - horror Wlk. Brytania/Niemcy/Francja/USA/Serbia 2026 (165 min)

TVN FABUŁA

08:20 Lekarze V (12,13)
10:20 Mała wielka stopa - film anim. Belgia/Francja/USA 2017
12:15 Rodzina od zaraz - komedia USA 2018
14:45 Lassie, wróć! - film przygodowy Niemcy 2020
16:50 Superman: Powrót - film s.f. USA 2006
20:00 Barbie - komedia USA/Wielka Brytania 2023
22:25 Chłopaki nie płaczą - komedia Polska 1999
00:30 Weselne przeznaczenie - komedia romantyczna USA/Kanada/Wlk. Brytania 2018

AMC

09:50 Legionista - film sens. USA 1998, reż. Peter MacDonald
11:55 Trudne słówka - komedia romantyczna USA 2004
14:40 Transformers III - film s.f. USA 2011
17:50 Wasabi - komedia sensacyjna Japonia/Francja 2001
19:50 Pompeje - film katas. USA/Niemcy 2014, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Kit Harington, Carrie-Anne Moss
22:00 Komenda: zabij - horror Wielka Brytania 2016
00:00 Morderca mistrzów - film sens. Chiny/Hongkong 2014, reż. Teddy Chan

eprasa.pl 907b571b61

AXN

08:50 FBI: Most Wanted V (8/13) - serial krym. USA 2024
09:50 Detektyw Monk
14:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (21,22,23,1,2/23) - serial krym. USA/Kan. 2002
20:00 Parasol bezpieczeństwa - film sens. USA 2003, reż. Dennis Dugan, wyk. Steve Zahn
21:50 Pan i pani Smith - komedia sens. USA 2005
00:10 Bodyguard zawodowiec - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017

EPIC DRAMA

08:05 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2023
10:10 Agenci NCIS XVII (7,8,9,10,11/20) - serial krym.
14:45 Robin Hood (1)
15:55 Panna Marple: Uśpione morderstwo II (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2006
18:00 Poirot: Śmierć na Nilu IX
20:00 Detektyw Murdoch: Ogień na niebie XIX (20) - serial krym. Kanada/Wlk. Bryt. 2026
21:00 Inspektor Ricciardi III
23:15 Hiszpańska księżniczka II (8/8) - serial historyczny
00:30 Robin Hood (1) - serial przyg. USA/Serbia 2025

TVN STYLE

11:30 Love the Look (4) - program rozrywkowy Polska 2026
12:30 Teraz one (4)
13:00 Jestem z Polski XVIII
15:00 Bitwa o gości (2) - reality show Polska 2026
16:00 Ostre cięcie (4)
17:00 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1) - serial dok.
18:00 Poukładani (2)
19:00 Kuchenne rewolucje
21:05 Teraz one (4) - program rozrywkowy Polska 2026
21:40 Top Model (8)
23:05 Nagi raj. Wielka Brytania - reality show Wlk. Bryt. 2025

TVN TURBO

09:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (7/17)
10:15 Naprawy nie do naprawy
11:00 Ciężarówką przez pół świata (7/9) - serial dok.
12:00 Duda kontra Szafrański
12:45 Kupione, zrobione, sprzedane (3/10) - serial dok.
13:45 Wojny samochodowe
15:45 Polski supersamochód
16:30 Z drugiej ręki (7)
17:15 Jeździć, obserwować VIII
18:00 Zawodowi handlarze (7)
18:45 Co tu się odjechało? (3)
19:15 Mobilni mechanicy
20:45 Zawodowi handlarze
22:15 Jeździć, obserwować

BBC FIRST

08:30 Shakespeare i Hathaway III (1,2/10)
10:30 Morderstwa w Midsomer VIII (1,1/9) - serial krym.
12:35 Ojciec Brown XII (10,1,2/10) - serial krym.
15:35 Shakespeare i Hathaway
17:35 Z pamiętnika położnej
18:45 Śmierć z dala od palm III
19:55 Śmierć pod palmami XIV
21:00 Lynley - serial kryminalny Wlk. Brytania 2025
22:00 Milczący świadek XXVI
00:20 Po powodzi II (4/6) - serial krym. Wlk. Bryt. 2026

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (17,1/17)
10:30 Z Archiwum X IV (16,17,18/24) - serial s.f.
13:15 CIA (3/12) - serial krym. USA 2026, wyk. Tom Ellis
14:10 Hellboy - film fantasy USA 2004, reż. Guillermo del Toro, wyk. Ron Perlman
16:45 Titanic - film katastroficzny USA/Meksyk 1997
20:40 Dzień Niepodległości - film s.f. USA 1996, reż. Roland Emmerich, wyk. Will Smith
23:45 Resident Evil: Zagłada - horror USA/Niemcy/Meksyk/Kan. 2007, reż. Russell Mulcahy

HGTV

08:10 Wymarzony dom we Włoszech (8/12) - serial dok.
09:05 Nowa Maja w ogrodzie
10:40 Uratuj swój ogród (30)
11:35 Uchwycić dom (3,4/8)
12:35 Dobrze zrobione w domu (5) - mag. Polska 2026
12:45 Zgłoś remont (4, 1)
14:35 Poukładani (1)
15:35 Polowanie na ogród VI
17:15 House Hunters (3, 4, 5)
18:55 Weekendowa metamorfoza (7, 8, 1) - reality show
21:40 Mieszkanie na miarę IV
23:35 Aloha, nowy dom! (7, 8) - reality show USA 2025

BBC LIFESTYLE

10:55 Najdroższe brytyjskie domy II (6) - serial dok.
12:00 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (5) - serial dok.
13:05 Mistrzowie szycia (7, 8)
15:20 Zapraszam do stołu: wielka porcja (4) - reality show
17:15 Bake off: zawodowcy (2, 3) - program rozrywkowy
19:15 Majorka: śródziemnomorskie smaki (2) - magazyn
19:50 Bezsenność: australijska rewolucja Michaela Mosleya - serial dok.
21:00 Cena idealnego ciała z Olivią Attwood III (1)
22:00 Rozstania (1/2)

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan III (4/13)
08:30 Teoria wielkiego podrywu IX - serial kom.
12:50 Teoria wielkiego podrywu IX (16,17/24)
13:35 Przyjaciele VI (4—10/25)
17:05 Duchy II (15,16/22)
18:05 Baranek Shaun - film anim. Wlk. Brytania/F 2015
20:00 Zakręcony - komedia USA/Niemcy 2000
22:00 Planeta Singli. Osiem historii (1/8) - serial obycz.
23:05 Comedy Club (3, 4)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:05 Na sygnale
10:20 Ranczo IV (7/13)
11:20 Na dobre i na złe
12:20 Rodzinka.pl XIX (5,6)
13:35 Ojciec Mateusz (10,11) - serial krym. Polska 2009
15:30 Komisarz Alex XXVI (7)
16:25 Ranczo IV (8)
17:30 Zmiennicy (1)
18:40 Stawka większa niż życie - serial wojenny
19:45 Ojciec Mateusz (12,13,1) - serial krym. Polska 2009
22:35 Ranczo IV (9,10/13)
00:35 Komisarz Alex XXVI (7) - serial krym. Polska 2026
01:25 Ojciec Mateusz 35 (10)

CANAL+ KUCHNIA

14:00 Michel Roux – sielskie smaki francuskiej kuchni II
15:00 Kucharskiego pomysł na kuchnię (5) - magazyn
15:30 m jak mięso (1)
16:00 Jamie: dania w 20 minut
17:05 Jamie Oliver (3/4)
18:05 Jakubiak rozgryza Maltę
18:35 Wyjątkowe smaki miast II (1/2) - serial dok.
19:50 Poza Bali: podróż do serca Indonezji (5) - serial dok.
20:55 Włoska uczta (15,16)
21:50 James Martin: hiszpańska przygoda - serial dok.
22:45 m jak mięso (1) - mag.

CANAL+ DOMO

09:30 Tomasz Pągowski
10:00 Daleko od miasta XVI
10:30 Ucieczka na wieś XXIII
12:15 Nasz nowy dom w Grecji
13:10 Cudotwórcy – pod presją (3) - serial dok. USA 2026
14:10 Wielkie projekty
15:20 Gardeners' World (29)
16:30 Tomasz Pągowski (2, 3)
17:30 Room service. Hotele od kuchni (4/6) - serial dok.
18:00 Daleko od miasta XVI
19:00 Dom w miesiąc (3, 4)
20:00 Generalna odbudowa
21:00 Wielkie projekty X
22:00 Wielkie projekty: Australia XI - serial dok.

PLANETE+

12:30 Średniowieczne serce Czech (7) - serial dok.
13:05 Polska z góry. Nad wodą
13:35 Wiatr. Niewidzialna siła
14:40 Chroniąc Oceanię
15:50 Głębie oceanów
17:00 Cieśniny. Między lądem a morzem (1/4) - serial dok.
18:05 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry V (4,5)
19:40 Johnny Depp - film dok.
20:50 Van Damme. Cios za ciosem (1) - film dok.
22:00 Nicole Kidman. Oczy szeroko otwarte - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Ocalić dom: Interwencja
11:00 Od samochodu do domu
12:00 Kroniki policyjne
13:00 Złomowisko PL VI
15:00 Fani czterech kółek III
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty (13)
17:00 Wyścigi po antyki
18:00 Człowiek kontra niedźwiedź (3/8) - serial dok.
19:00 Fani czterech kółek: w trasie II (7) - serial dok.
20:00 W oku cyklonu III (12)
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII - serial dok.
22:00 Artemis II: Powrót na Księżyc - film dokumentalny

TVP HISTORIA

13:55 Ex libris - mag.
14:25 Gdzie jest Anne Frank? - film anim. B/Francja/Izrael/Holandia/Luksemburg/Wlk. Brytania/Aus./Szwajcaria 2021
16:05 Biały rycerz
16:30 Flesz historii (784)
17:00 Kennedy, Sinatra i mafia
17:55 Noce i dnie (5)
19:00 Tajemnice szpiegów
20:05 Zapomniane karty historii (2/4) - serial dok.
21:10 Sully - dramat obycz. USA 2016, reż. Clint Eastwood
22:55 Medicus - film przygodowy Niemcy 2013

HISTORY

09:15 Gwiazdy lombardu XIII
10:10 Wojny magazynowe XVII
11:10 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (5/8)
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Tajemnice skute lodem
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (6/10)
14:55 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (3/8)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Ściśle tajne samoloty wojskowe - film dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 Starożytni kosmici
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (13,14/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Katastrofy pod lupą II
10:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (1,9,10,2,11,10/10)
16:00 **Premiera:** Najniebezpieczniejsze drogi Europy XI
18:00 Historia Związku Radzieckiego (1/3) - serial dok.
19:00 Zaginione skarby Biblii: tajemnice wiary - serial dok.
20:00 Burzliwa historia Tudorów (1/6) - serial dok.
21:00 Odkopać historię
23:00 11 września: zjednoczeni (3/3) - serial dok. Wlk. Brytania/USA 2025

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII
09:00 Wielkie wycieczkowce
11:00 Architektura z odzysku
12:00 Straż graniczna X
13:00 Rolnicy. Podlasie II
16:00 Wioski wioseczki (4,5)
17:00 Historie szalonych bogaczy (5,6) - serial dok.
18:00 Planeta skarbów (1/6)
19:00 Jak to wyjaśnić III
20:00 Świat z góry. Zamki II (5) - serial dok. Hiszpania 2025
21:00 Tajemnice Wikingów
22:00 Kataklizmy, które wstrząsnęły światem (3/8)
23:00 Poza kontrolą - serial dokumentalny Francja 2018

BBC EARTH

10:00 Ewolucja - serial dok.
11:10 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (3)
12:25 W okowach mrozu VI
15:25 Malownicze trasy kolejowe V (8) - serial dok.
17:20 David Attenborough i cuda natury (3/5)
17:50 Dziki połów (6/8)
18:45 Tajemnice Słońca (2/2)
19:45 Wszechświat (2/5) - serial dok. Wlk. Brytania 2021
20:55 Ben Fogle na szkockich wyspach II (1/4) - serial dok.
22:00 W okowach mrozu II
23:00 Ewolucja - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

08:25 Hiroszima: za kulisami (2/2) - serial dok. Francja 2025
09:35 Naziści: korzenie zła (1) - serial dok. Kanada 2025
12:20 Tajne bazy nazistów IV (1,2,3,4,5/6) - serial dok. Kanada 2025, wyk. Rob Bell
17:40 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (4,5,6/6)
21:00 Życie prywatne przywódców Rzeszy (3,4/4) - serial dok. Niemcy 2025
22:55 Zapomniane taśmy wideo z nazistowskich Niemiec (2/2) - serial dok.
00:00 Wojna światowa: 1914-1945 (1,2/8) - serial dok.

eprasa.pl 907b571b61

NIEDZIELA 25.10

Od A do Z

AIR ★★★★
dramat obycz., USA 2023, reż. Ben Affleck, wyk. Matt Damon, Ben Affleck, Jason Bateman
20:00 | cinemax
Jak to było (mogło być) naprawdę? Dział marketingu obuwia sportowego Nike szuka kandydata do wylansowania nowych butów do koszykówki marki Air. Pada na Michaela Jordana, zaczynającego zawodową karierę.

AQUAMAN ★★★
film przyg., USA/Australia 2018, reż. James Wan, wyk. Jason Momoa, Amber Heard, Willem Dafoe
20:00 | tvn 7
Kiedy zniszczenie środowiska morskiego przez człowieka przekracza kolejne granice, władcy Atlantydy myślą o odwecie na ludzkości, ale jest ktoś, kto spróbuje ich powstrzymać – półczłowiek Aquaman.

BATMAN V. SUPERMAN: ŚWIT SPRAWIEDLIWOŚCI ★★
film sens., USA 2016, reż. Zack Snyder, wyk. Ben Affleck, Henry Cavill, Amy Adams
23:40 | tvn
Wewnętrzne porachunki w uniwersum DC Comics. Który z bohaterów, Batman czy Superman, jest bardziej potrzebny? Pytanie retoryczne, ale daje pretekst do współdziałania.

CHOĆ GONI NAS CZAS ★★★★
komediodramat, USA 2007, reż. Rob Reiner, wyk. Jack Nicholson, Morgan Freeman, Sean Hayes
20:40 | tvp 2
Dwaj chorzy na raka postanawiają spędzić pozostałe im miesiące na smakowaniu życia i spełnianiu swych najskrytszych marzeń. Plus Jack Nicholson i Morgan Freeman na silne wzruszenia.

CREED III ★★★
film sens., USA 2023, reż. Michael B. Jordan, wyk. Michael B. Jordan, Tessa Thompson, Jonathan Majors
22:40 | hbo
Ciąg dalszy sagi, ale bez Sylwestra Stallone na ekranie: bokserski mistrz świata, wychowanek Rocky'ego, staje do walki o wszystko z rywalem z młodości, którego karierę zaprzepaścił wieloletni wyrok.

Anihilacja

21:00 | scifi
★★★★

Natalie Portman jako biolożka, która wchodzi do strefy katastrofy ekologicznej, wyniku zderzenia Ziemi z meteorytem, w poszukiwaniu zaginionego męża, by wkrótce odkryć, że nie działają tam prawa natury.
FOT. PARAMOUNT PICTURES

HORROR
WIELKA BRYTANIA/USA 2018, REŻ. ALEX GARLAND. WYK. NATALIE PORTMAN, JENNIFER JASON LEIGH, GINA RODRIGUEZ

CZEKOLADA ★★★
komediodramat, Wlk. Brytania/USA 2000, reż. Lasse Hallström, wyk. Juliette Binoche, Johnny Depp, Judi Dench
22:45 | tvp 1
Bardzo francuskie, aczkolwiek po angielsku z mocno hollywoodzkim akcentem: otwarcie przez Juliette Binoche pijalni czekolady w małym miasteczku odmienia życie wszystkich mieszkańców (i przyjezdnego Johnny'ego Deppa też). Plus Lasse Hallström za kamerą oraz 5 nominacji do Oscara i Felix od publiczności. Ujmujące.

GDZIE JEST ANNE FRANK? ★★★
film anim., Belgia/Francja/Izrael/Holandia/Luksemburg/Wlk. Brytania/Australia/Szwajcaria 2021, reż. Ari Folman, **22:30 | tvp historia**
Ari Folman, specjalista od animowanych dokumentów, szuka przesłania do współczesnej młodzieży, jakie można odnaleźć na kartach słynnego dziennika Anny Frank, ukrywającej się podczas wojny Żydówki.

KLĄTWA ★★
komedia, Polska 2023, reż. Tomasz Konecki, wyk. Vanessa Aleksander, Danuta Stenka, Agnieszka Więdłocha
21:20 | tvn
Dwie siostry prześladuje pech, co jest wynikiem papieskiej klątwy, rzuconej przed wiekami. Działanie klątwy można skrócić, trzeba tylko kogoś zamordować... Doprawdy, szkoda takiej obsady na tę bzdurę.

KONWÓJ ★★★
komediodramat, USA/Wlk. Brytania 1978, reż. Sam Peckinpah, wyk. Kris Kristofferson, Ali MacGraw, Ernest Borgnine
20:00 | stopklatka
Kris Kristofferson jako kierowca wielkiej ciężarówki, który wypowiada wojnę skorumpowanym policjantom z drogówki. Sprawdzona konwencja w poetyce kina przemocy charakterystycznej dla Sama Peckinpaha.

OFICER I SZPIEG ★★★★
thriller, Francja/Włochy 2019, reż. Roman Polański, wyk. Jean Dujardin, Louis Garrel, Melvil Poupaud
20:00 | kino polska
Roman Polański wraca do sprawy Dreyfusa – francuskiego oficera niesłusznie skazanego za zdradę – i próby jego rehabilitacji, by w historycznej anegdocie odnaleźć uniwersalne – i nadal aktualne – wątki.

PIEP*ZYĆ WALENTYNKI ★★
komedia, USA 2026, reż. Mark Gantt, wyk. Virginia Gardner, Marisa Tomei, Skylar Astin
21:30 | canal+ premium
Urodzona w Walentynki dziewczyna nienawidzi tej daty, zwłaszcza że jej chłopak właśnie wtedy zamierza się oświadczyć. Ucieka więc do Grecji, by maksymalnie opóźnić to, co wydaje się nieuchronne.

TAJNY AGENT ★★★★
thriller, Brazylia/Francja/Holandia/Niemcy 2025, reż. Kleber Mendonça Filho, wyk. Wagner Moura, Maria Fernanda Cândido, Gabriel Leone
20:00 | hbo
Cztery nagrody w Cannes (w tym za rolę i reżyserię) dla opowieści o człowieku, który w trakcie politycznych zawirowań w Brazylii w 1977 roku szuka sposobu na wyjazd z kraju wraz ze swoim synkiem.

TENET ★★★
film akcji, USA/Wlk. Brytania 2020, reż. Christopher Nolan, wyk. John David Washington, Robert Pattinson, Elizabeth Debicki
21:50 | cinemax
Christopher Nolan ponownie igra z czasem: uzbrojony w słowo klucz bohater, agent CIA, musi zrobić wszystko, by powstrzymać rosyjskiego oligarchę przed rozpętaniem III wojny światowej.

ZABÓJCA ★★★
film sens., USA/Kanada 2007, reż. Philip G. Atwell, wyk. Jet Li, Jason Statham, John Lone
20:00 | tv puls
Podczas wycieczki statkiem po jednym z australijskich parków narodowych turyści zostają zaatakowani przez wygłodzonego krokodyla ludojada. Na szczęście Radha Mitchell wie, jak wyjść z opresji.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 907b571b61

NIEDZIELA 25.10

TVP1

06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1104)
08:30 Pociąg do Polski (8) - serial dok. Polska 2026
09:00 U Pana Boga w ogródku
09:55 Ojciec Mateusz XXIII (10) - serial krym. Polska 2020
10:55 Komisarz Alex XXVI (8)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Taize – Dom serca (5)
13:05 Ssaki (5/6) - serial dok.
14:10 Rolnik szuka żony (7)
14:30 Lalka (8) - serial obycz.
16:00 Zaraz wracam (29,30)
17:00 Teleexpress
17:35 Daję słowo – Maciej Orłoś (47) - talk-show
18:40 Jaka to melodia? (5996)
19:30 19.30 - wiadomości

20:25 **Gra z Cieniem II** (8) - serial krym. Polska 26
21:25 **Rolnik szuka żony** (8)
22:20 **Rolnik szuka żony. Odwiedziny** (8)
22:45 **Czekolada (Chocolat)** ★★★ - komediodramat Wlk. Brytania/USA 2000, reż. Lasse Hallström, wyk. Juliette Binoche, Johnny Depp (130 min)
00:55 **Tylko strzelaj (Shoot 'Em Up)** ★★★ - film sens. USA 2007, reż. Michael Davis (90 min)
02:25 **Jaka to melodia?**

TVP2

05:15 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7717) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
10:55 Domowe patenty (16)
11:00 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
11:40 Wodecki Twist – piosenki o miłości - koncert
12:45 „Sanah na stadionach" – kulisy koncertu
14:00 Familiada (3149)
14:35 Koło fortuny (2115)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 (8) - show
16:10 Europa da się lubić – nowe pokolenie (8)
17:15 Tak to leciało! (93)
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (53) - teleturniej
19:10 Kocham Cię, Polsko! (7)

20:40 **Choć goni nas czas (The Bucket List)** ★★★★ - komediodramat USA 2007, reż. Rob Reiner, wyk. Jack Nicholson, Morgan Freeman, Sean Hayes (110 min)
22:30 **Kwiatki polskie duże**
23:30 **Matylda** (2) - serial kostiumowy Polska 2024
00:25 **Porzucony według Harlana Cobena** (5,6/10) - serial obycz.
02:15 **Dusigrosz (Radin !)** ★★ - komedia Francja/Hiszpania 2016 (90 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
08:00 Halo tu Polsat (3293) - mag. Polska 2026
11:25 Ewa gotuje (583) - mag.
12:00 Noc w muzeum II (Night at the Museum: Battle of the Smithsonian) - komedia sensacyjna USA/Kanada 2009, reż. Shawn Levy, wyk. Ben Stiller, Amy Adams (135 min)
14:15 Twoja twarz brzmi znajomo (233) - program rozrywkowy Polska 2026
16:30 Awantura o kasę (301) - teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (8) - program muzyczny Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:30 Być gwiazdą (8) - cykl reportaży Polska 2026

19:55 **Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami** (191)
22:30 **Dlaczego nie!** ★ - komedia romantyczna Polska 2007, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Anna Cieślak, Maciej Zakościelny, Małgorzata Kożuchowska (130 min)
00:40 **Supertata (Big Daddy)** ★ - komedia USA 1974, reż. Dennis Dugan, wyk. Adam Sandler, Joey Lauren Adams, Jon Stewart (120 min)

TVN

05:10 Zamieszkać na plaży VII (10/14) - serial dok. USA 2020
05:35 Nic straconego - mag.
05:40 Uwaga! (7751) - mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (53)
06:50 Kuchenne rewolucje: Borysławice 30 (1) - reality show Polska 2025
07:45 Dzień Dobry TVN (5816) - magazyn Polska 2026
11:30 Unboxing – Wielkie otwarcie (1) - teleturniej
12:05 Co za tydzień (1266) - mag. Polska 2026
12:45 Azja Express (8) - reality show Polska 2026
14:30 Kuchenne rewolucje: Łódź – Pomodoro 33 (8)
15:35 Vinci - komedia kryminalna Polska 2004 (140 min)
17:55 Nowa Szelągowska (5)
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **MasterChef** (8) - show Polska 2026
21:20 **Klątwa** - komedia Polska 2023, reż. Tomasz Konecki, wyk. Vanessa Aleksander, Danuta Stenka, Agnieszka Więdłocha (140 min)
23:40 **Batman v. Superman: Świt sprawiedliwości (Batman v Superman: Dawn of Justice)** ★★ - film sens. USA 2016, reż. Zack Snyder, wyk. Ben Affleck (190 min)
02:50 **Superwizjer** (1355)

TV PULS

06:00 Taki jest świat (42)
06:40 Don Matteo: Boski detektyw XIII - serial krym.
08:55 Rodzinny interes
10:55 Trzej muszkieterowie - film przygodowy USA/Wlk. Brytania/Austria 1993
13:05 Zakonnica w przebraniu 2 (Sister Act 2: Back in the Habit) - komedia USA 1993, reż. Bill Duke (145 min)
15:30 Hrabia Monte Christo (The Count of Monte Cristo) - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Irlandia/Szwajcaria 2002, reż. Kevin Reynolds, wyk. Jim Caviezel (170 min)
18:20 Taxi - komedia sensacyjna Francja 1998 (100 min)
20:00 **Zabójca (War)** ★★★ - film sens. USA/Kanada 2007, reż. Philip G. Atwell, wyk. Jet Li, Jason Statham (130 min)
22:10 **Zbrodnie pamięci (Knox Goes Away)** ★★★ - film sensacyjny USA 2023, reż. Michael Keaton, wyk. Michael Keaton (140 min)
00:30 **Polowanie na łowcę (The Frozen Ground)** ★★★ - thriller USA/Wielka Brytania/Niemcy 2013 (125 min)

TVN7

05:20 Ten moment (13/20)
05:50 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie IV - serial dok.
06:45 Bez kompleksów (4)
07:40 Richie milioner - komedia USA 1994, reż. Donald Petrie, wyk. Macaulay Culkin
09:40 The Floor (3, 4) - teleturniej Polska 2026
11:00 Top Model (8)
12:30 Ukryta prawda (6,7/40) - serial fabularno-dok.
14:30 Szpital św. Anny III (8,9/53) - serial obycz.
16:30 Detektywi III (55/60)
17:30 Masz wiadomość (You've Got Mail) - komedia USA 1998, reż. Nora Ephron, wyk. Tom Hanks (150 min)
20:00 **Aquaman** ★★★ - film przyg. USA/Australia 2018, reż. James Wan, wyk. Jason Momoa, Amber Heard, Willem Dafoe, Patrick Wilson, Nicole Kidman (185 min)
23:05 **Morze Północne w ogniu (Nordsjøen)** ★★ - film sens. Norwegia 2021, reż. John Andreas Andersen (130 min)
01:15 **Stażyści (The Internship)** ★★★ - komedia USA 2013, reż. Shawn Levy (150 min)

MEZZO

12:10 2026 Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny w Lublanie: Finały
13:25 Intermezzo
13:45 Tisseurs de sons: Ludovico Einaudi, Hauschka, Joep Beving, Hania Rani
14:35 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Manfred Honeck: Bruckner
16:25 Georg Friedrich Händel: Tamerlano - opera F 2026, reż. Isabelle Soulard
17:55 Konkurs im. George'a Enescu - muzyka klasyczna
19:35 Brahms: Kwintet klarnetowy h-moll, opus 115 – Berliner Solisten
20:30 Królewska Orkiestra Concertgebouw: Šerkšnytė, Czajkowski, Wajnberg
22:10 Le Poème Harmonique, Vincent Dumestre: Pergolesi

PULS 2

08:20 Aukcja w ciemno III
08:45 Boso przez świat (92)
09:10 Wojciech Cejrowski. Boso Luizjana - serial dok.
10:30 Różowa Pantera II - komedia krym. USA 2009
12:20 Skąpiec - komedia Francja 1980, reż. Louis de Funès, Jean Girault
14:45 Następca tronu - film fantasy Czechy 2015
16:50 Książę i powrót zła - film fantasy Szwecja 2025, reż. Tord Danielsson, wyk. Xavier Canca-Englund
18:45 Gwiazdy i dukaty - film fantasy Niemcy 2011
20:00 Robin Hood: Początek - film przyg. USA 2018
22:10 Hansan: Narodziny smoka - dramat historyczny Korea Południowa 2022
00:55 Dzielnica strachu

TV4

07:00 Oto Ameryka XXL – życie bez umiaru - film dok.
08:15 Operacja Trump. Rosyjscy szpiedzy zdobywają Amerykę - film dok.
09:25 A na deser... (17)
09:35 Galileo
11:40 Tower Heist: Zemsta cieciów - komedia sensacyjna USA/Japonia 2011
13:50 Drużyna A - komedia sensacyjna USA 2010
16:25 Hellboy - film fantasy USA 2004, reż. Guillermo del Toro, wyk. Ron Perlman
18:55 Uroczysko V (13,14) - serial krym. Polska 2026
20:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (29,30,31,32)
00:05 STOP Drogówka (383) - mag. policyjny Polska 2026
01:05 Nieznane obozy Trzeciej Rzeszy - film dok.

METRO

07:05 Gorączka złota XIII (14/26) - serial dok. USA 2023
08:00 Klan z Alaski IV (5,6/19)
10:05 Rodzina od zaraz
12:25 The Floor (15, 16)
13:50 Diagnoza IV (11,12) - serial obycz. Polska 2019
15:50 Układ warszawski (5,6) - serial kryminalny Polska 2011, wyk. Jan Englert
17:50 Kryminalni III (3,4) - serial krym. Polska 2005
20:00 Wallander (8/13) - serial krym. Szwecja/Niemcy/Dania/Norwegia/Finlandia 2006, wyk. Krister Henriksson, Johanna Sällström, Ola Rapace
22:00 Chyłka – Rewizja III (2,3/7) - serial kryminalny
00:00 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IX (5) - serial dok.
01:00 Szpital (67/67)
02:00 Szkoła (29/67)

eprasa.pl 907b571b61

NIEDZIELA 25.10

STOPKLATKA

08:00 **Komisarz Rex X** (4/10) - serial kryminalny
10:00 **Hudson i Rex V**
13:00 **Komisarz Montalbano** (2/2) - serial krym.
15:35 **Królewna znad jeziora** ** **(Jezerní královna)** - baśń filmowa Czechy/Niemcy 1998, reż. Václav Vorlíček (80 min)
16:55 **Stawka większa niż życie** (2,4) - serial wojenny Polska 1968, wyk. Stanisław Mikulski
20:00 **Konwój (Convoy)** *** - komediodramat USA/Wlk. Brytania 1978, reż. Sam Peckinpah, wyk. Kris Kristofferson, Ali MacGraw, Ernest Borgnine, Burt Young, Franklyn Ajaye (145 min)
22:25 **Prawo do zemsty** ** **(Hollow Point)** - film sens. USA 2019, reż. Daniel Zirilli, wyk. Luke Goss, Dilan Jay, Juju Chan, Michael Paré, Jay Mohr (100 min)
00:05 **Pianista (The Pianist)** ***** - dramat woj. Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Brytania/USA 2001, reż. Roman Polański, wyk. Adrien Brody (195 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa 18B/69 - film dok. Polska 1969
07:55 Polska Kronika Filmowa 20B/71 - reportaż Polska 1971
08:10 1920. Bitwa Warszawska - dramat historyczny
10:40 Będzie lepiej - kom. PL 1936, reż. Michał Waszyński, wyk. Kazimierz Wajda
12:45 Pan Kleks w kosmosie, cz. 1: Porwanie Agnieszki (1) - film przyg. Polska/Czechosłowacja 1988
14:35 Pan Kleks w kosmosie, cz. 2: Misja Voltana (2) - film przyg. Polska/Czechosł. 1988
15:55 Milioner - film obycz. Polska 1977, reż. Sylwester Szyszko, wyk. Janusz Gajos
18:00 Wyjście awaryjne - komedia Polska 1982
20:00 Oficer i szpieg - thriller Francja/Włochy 2019, reż. Roman Polański, wyk. Jean Dujardin, Louis Garrel, Melvil Poupaud, Grégory Gadebois, Emmanuelle Seigner
22:50 Jezioro Słone - dramat obycz. Polska/Szwecja 2022, reż. Katarzyna Rosłaniec, wyk. Katarzyna Butowtt, Krzysztof Stelmaszyk, Dorota Kolak
01:00 Mniejsze zło - dramat obycz. Polska 2009, reż. Janusz Morgenstern, wyk. Lesław Żurek, Anna Romantowska

ALE KINO+

09:00 **Joaquin Phoenix pełen skrajności** - film dok.
10:10 **Złota dama (Woman in** *** **Gold)** - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren, Ryan Reynolds, Daniel Brühl, Katie Holmes (135 min)
12:25 **Śmierć na Nilu** ** **(Death on the Nile)** (1) - film krym. Wlk. Brytania 1978, reż. John Guillermin, wyk. Peter Ustinov, Jane Birkin, Lois Chiles (170 min)
15:15 **PS Kocham Cię (P.S.** *** **I Love You)** - melodramat USA 2007, reż. Richard LaGravenese, wyk. Hilary Swank, Gerard Butler (150 min)
17:45 **Włamanie na śniadanie (Bandits)** - komedia kryminalna USA 2001, reż. Barry Levinson, wyk. Bruce Willis, Billy Bob Thornton, Cate Blanchett (145 min)
20:10 **Szepty mroku** (1,2,3,4,5,6/6) - serial krym. USA 2022, wyk. Zahn McClarnon
02:15 **Sortownia** (6/8) - serial krym. Polska 2023

POLSAT FILM

08:05 Były sobie Ameryki
09:50 Jeźdźcy smoków: Na końcu świata III - serial anim.
10:50 Hotel Transylwania: Transformania - film anim. USA 2022, reż. Derek Drymon
12:50 Hot Shots! II - komedia sensacyjna USA 1993
14:40 Speed II – Wyścig z czasem - film sens. USA 1997
17:20 Pearl Harbor - dramat wojenny USA 2001
21:00 Transporter II - film sens. USA/F/Niemcy 2005
22:50 W jak morderstwo - kom. krym. Polska 2021

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu VII (8,9,10/23) - serial sens.
10:55 Vera VIII (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2018
12:55 E.T. - film s.f. USA 1982
15:25 Potop, cz. 2 - film historyczny Polska 1974
17:55 Morderstwa według Agathy Christie: Kot i myszy (5) - film krym. F/Szwajcaria 2012, reż. Eric Woreth
20:00 Vera VIII (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2018
22:00 Terminator II – Dzień sądu - film s.f. USA 1991
01:00 3000 mil do Graceland - komedia krym. USA 2001

TVP KULTURA

08:00 **Liturgia prawosławna**
09:05 **J. S. Bach Kantata BWV 9. „Es ist das Heil uns kommen her" – „Bóg dał zbawienie w łaski czas"**
09:40 **Przystań nad Biblią** (34) - program religijny
10:00 **Przekładaniec** - komedia Polska 1968 (55 min)
10:55 **Kosmos 1999 II** (18/24)
12:00 **A niech to gęś kopnie** - spektakl teatralny
13:10 **Dziewczyna i gołębie** *** - film obyczajowy Polska 1974 (60 min)
14:10 **24 godziny w Le Mans** *** **(Le Mans)** - film sens. USA 1971 (120 min)
16:10 **Czterdziestolatek** (6)
17:15 **Studio Kultura** (707)
18:05 **Kobra: Elegia na śmierć nieszczęśliwej damy** - spektakl teatr.
19:30 **Wydarzenie aktualne**
20:00 **Ferrari** - film biograf. *** Wlk. Bryt./Wł./Arabia Saudyjska 2023 (140 min)
22:20 **Porozmawiajmy szczerze** - rozmowa
23:00 **Władza utopii. Życie w mieście Le Corbusiera** - film dok.
00:05 **Zadłużeni** - film krótkom. PL 2023 (35 min)

WARNER TV

09:10 Akademia policyjna III – Ponowne szkolenie - komedia USA/Kanada 1986
10:50 Seks w wielkim mieście II - komedia USA 2010
13:45 Rewolwer i melonik - film sens. USA 1998
15:30 Ocean's Eleven: Ryzykowna gra - film sens. USA 2001, reż. Steven Soderbergh
17:55 Miłość jak narkotyk - komedia romant. USA 1997
20:00 Batman i Robin - film fantasy USA/Wlk. Bryt. 1997
22:25 W sieci kłamstw - film sens. USA/Wlk. Brytania 2008

PARAMOUNT

08:20 Wojownicze żółwie ninja - komedia sens. USA 2014
10:25 Wojownicze żółwie ninja: Wyjście z cienia - film przyg. USA/Hongkong/Chiny 2016
12:45 Ostatnie wakacje - komedia USA 2006
15:05 xXx: Reaktywacja - film sensacyjny USA 2017
17:25 Transformers: Przebudzenie bestii - film s.f. Kanada 2023, reż. Steven Caple Jr.
20:00 Olimp w ogniu - film sensacyjny USA 2013
22:30 Żywioł. Deepwater Horizon - film sens. USA/Hongkong/Chiny 2016

HBO

09:05 **Przypadek Harolda** **** **Cricka** - komedia USA/Wlk. Brytania 2006, reż. Marc Forster (110 min)
10:55 **Scott Pilgrim kontra** *** **świat** - komedia USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 2010, reż. Edgar Wright (110 min)
12:45 **Opowieści z zaczarowanego ogrodu** *** - film anim. Słowacja/Słowenia/Czechy/Francja 2025 (75 min)
14:00 **Millerowie** - komedia *** USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Rawson Marshall Thurber (110 min)
15:50 **Bez hitu** - komedia *** Niemcy 2025 (115 min)
17:45 **Szybcy i wściekli:** *** **Hobbs i Shaw** - film sens. USA 2019 (135 min)
20:00 **Tajny agent** - thriller **** Brazylia/Francja/Holandia/Niemcy 2025, reż. Kleber Mendonça Filho (160 min)
22:40 **Creed III** - film sens. *** USA 2023 (115 min)
00:35 **Obecność IV: Ostatnie** *** **namaszczenie** - horror USA/Wlk. Brytania/Kan. 2025, reż. Michael Chaves (135 min)

CINEMAX

10:10 Dziedzictwo Bourne'a - film sens. USA/Japonia 2012
12:25 Co się zdarzyło w Las Vegas - komedia romantyczna USA 2008, reż. Tom Vaughan
14:10 50 pierwszych randek - komedia romant. USA 2004
15:50 Tootsie - komedia USA 1982, reż. Sydney Pollack
17:45 Jerry Maguire - dramat obyczajowy USA 1996
20:00 Air - dramat obyczajowy USA 2023, reż. Ben Affleck
21:50 Tenet - film akcji USA/Wielka Brytania 2020
00:20 Prawo ulicy - serial krym.

ROMANCE TV

08:10 Górski lekarz (9,5,11)
12:00 Rosamunde Pilcher: Zranione serca - film obycz. Wlk. Brytania/Niemcy 2000
13:55 Kryminalne zagadki Mazur: Śmierć z miłości (7) - serial krym. Niemcy 2025
15:50 Wszystko pół na pół - komedia Niemcy 2024
18:05 Statek marzeń - serial obyczajowy Niemcy 2023
20:00 Szukając Persefony (1,3,4) - serial kostiumowy USA 2026, wyk. Ryann Bailey
23:55 Lato na Long Island - film obycz. Niemcy 2009
01:50 Szukając Persefony (1)

CANAL+ PREMIUM

09:20 **Bałtyk** - film dok.
10:30 **Peacock** - dramat *** obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
12:00 **Skok na milion** ** - komedia Francja/Belgia 2025, reż. Grégoire Vigneron (90 min)
13:30 **Juno** - komediodramat **** USA/Kanada 2007, reż. Jason Reitman (95 min)
15:05 **Niemożliwe** - film **** katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (110 min)
16:55 **Wstęp do meczu**
17:25 **Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa:** Legia Warszawa – Lech Poznań (na żywo)
19:35 **Liga+ Extra** (na żywo)
21:30 **Piep*zyć Walentynki** ** - komedia USA 2026, reż. Mark Gantt, wyk. Virginia Gardner, Marisa Tomei, Skylar Astin, Lil Rel Howery (100 min)
23:10 **Blair Witch Project** * - horror USA 1999, reż. Daniel Myrick, Eduardo Sánchez (80 min)
00:30 **Cięcie** - thriller Wlk. ** Brytania/USA 2024, reż. Sean Ellis, wyk. Orlando Bloom (100 min)

TVN FABUŁA

07:30 Magda M. (1,2,3/15)
10:35 Mała Wielka Stopa II: W rodzinie siła - film animowany Belgia/Francja 2020
12:25 Barbie - kom. USA/Wlk. Bryt. 2023, reż. Greta Gerwig
14:50 Player One - film s.f. USA 2018, reż. Steven Spielberg, wyk. Tye Sheridan
17:50 10 000 lat przed naszą erą - film przyg. USA/RPA 2008
20:00 Twisters - film sensacyjny USA/Japonia 2024
22:40 Plan na miłość - komedia Wlk. Brytania/F/Indie/USA 2022, reż. Shekhar Kapur

AMC

09:00 Nasza niania jest agentem - komedia USA 2010
10:55 Pompeje - film katastroficzny USA/Niemcy 2014
13:00 Bibliotekarz II – Tajemnice kopalni Króla Salomona - film przygodowy USA 2006
15:00 Przyjaciel gangstera - komedia krym. F/Włochy 2003, reż. Francis Veber
17:00 W czepku urodzeni - komedia sensacyjna Włochy/USA 1983, reż. Enzo Barboni
19:25 Pan i pani Smith - komedia sensacyjna USA 2005
22:00 Savage Hunt - film przygodowy USA 2025

eprasa.pl 907b571b61

AXN

08:55 Walker: Strażnik Teksasu III (9/18) - serial krym.
09:50 Detektyw Monk
14:50 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (3,4,5,6,7/23) - serial krym. USA/Kan. 2002
20:00 Pan i pani Smith - komedia sensacyjna USA 2005, reż. Doug Liman, wyk. Brad Pitt, Angelina Jolie
22:30 SexiPistols - western Francja/Meksyk/USA 2006
00:20 W 80 dni dookoła świata - film przyg. USA/Niemcy/Irlandia/Wlk. Brytania 2004

EPIC DRAMA

08:00 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
10:20 Poirot V (4,5,6,7/8) - serial krym. Wlk. Bryt. 1993
14:55 Inspektor George Gently VIII (1,2/2) - serial krym.
18:45 Robin Hood - serial przyg.
20:00 Rodzina Hardacre'ów II (1/6) - serial obyczajowy
21:00 Morderstwo w małym mieście II (8) - serial krym.
21:55 Morderstwo to nic trudnego (2/2) - miniserial
22:55 Rodzina Hardacre'ów II (1/6) - serial obyczajowy
23:55 Detektyw Murdoch XVIII (12,13/22) - serial krym.

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (5)
12:30 Love the Look (5) - program rozrywkowy Polska 2026
13:30 Jestem z Polski XVIII (5,2,1/14) - serial dok.
16:35 Teraz one (5) - program rozrywkowy Polska 2026
17:10 Do zobaczenia III (5/10)
17:45 Bitwa o gości (3)
18:45 Kuchenne rewolucje (3, 4) - reality show
20:45 Ostre cięcie (5)
21:50 Azja Express (8)
23:35 Kobieta na krańcu świata XVII (8) - cykl reportaży
00:25 No to lecę!

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe
11:45 Z drugiej ręki (8)
12:30 Jeździć, obserwować
13:15 Duda kontra Szafrański
14:00 Polski supersamochód
14:45 Zawodowi handlarze (8)
15:30 Naprawy nie do naprawy
16:15 Kupione, zrobione, sprzedane (4/10) - serial dok.
17:15 Ciężarówką przez pół świata (8/9) - serial dok.
18:15 Raport końcowy (841)
18:40 Mobilni mechanicy (12)
19:25 Wojny samochodowe
21:25 Zawodowi handlarze (8)
22:10 Kupione, zrobione, sprzedane (4/10) - serial dok.

BBC FIRST

08:30 Śmierć z dala od palm III
09:35 Doktor Thorne (1,2/4)
11:35 Ale akcja! II - serial kom.
12:55 Duchy (1/6) - serial kom.
13:35 Morderstwa w Midsomer VIII (1,1,2,2/9) - serial krym.
17:50 Z pamiętnika położnej
18:55 Detektyw z Chelsea III
19:55 Śmierć pod palmami XV (1/8) - serial kryminalny
21:00 Pomost (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2024
22:20 Line of Duty – Wydział wewnętrzny IV (5,6/6)
00:50 Lynley - serial krym.

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (3/21)
09:35 Z Archiwum X IV
13:15 Tulsa King II (1/10) - serial krym. USA 2024
14:15 Pojutrze - film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich
16:45 Królestwo niebieskie - dramat historyczny Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/Maroko/USA/Włochy/F 2005
19:45 Karmazynowy przypływ - film sens. USA 95, reż. Tony Scott, wyk. Gene Hackman
22:15 Top Gun - film sensacyjny USA 1986, reż. Tony Scott
00:30 Z Archiwum X IV

HGTV

08:00 Uratuj swój ogród (30)
08:55 Nowa Maja w ogrodzie (26, 27, 28, 29) - magazyn
11:05 Polowanie na ogród IV
12:40 Uchwycić dom (3,4/8)
13:40 Letnia chata na lata XIII
15:45 Zgłoś remont (4)
16:45 Weekendowa metamorfoza (1, 2, 3) - reality show
19:40 House Hunters (6, 1, 2)
21:20 Dorota inspiruje (3)
22:20 Poukładani (1)
23:20 Ekstremalnie wymagający kupujący - serial dok.
00:15 Najbrzydszy dom Ameryki VII - serial dok.

BBC LIFESTYLE

10:55 Mistrzowie szycia
14:20 Rezydencje na Mauritiusie (1/10)
15:25 Majorka: śródziemnomorskie smaki (4)
15:55 Najbardziej luksusowe wakacje świata (1/3)
16:55 Kurorty sławnych i bogatych (1/6) - serial dok.
17:55 Najpiękniej ukryte hotele
18:55 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (6/6) - serial dok.
20:00 Karaiby: raj miliarderów
21:00 Catfish: w miłosnej pułapce - serial dok.
22:00 Porno, władza i pieniądze (1/2) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan III (9/13)
08:30 Teoria wielkiego podrywu IX - serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu X (4,5/24) - serial kom.
13:30 Przyjaciele VI - serial komediowy USA 2000
18:00 Zakręcony - komedia USA/Niemcy 2000
20:00 Austin Powers – agent specjalnej troski - komedia kryminalna USA/Niemcy 1997
22:00 Planeta Singli. Osiem historii (8/8) - serial obycz.
23:15 Comedy Club (5, 6)

TVP SERIALE

08:25 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
09:00 Stawka większa niż życie (7) - serial wojenny
11:10 Czterej pancerni i pies (2,3) - serial woj. Polska 1970
13:35 Ojciec Mateusz (13,1)
15:25 Komisarz Alex XXVI (8)
16:25 Ranczo IV (11/13)
17:30 Czterej pancerni i pies (4,5) - serial wojenny Polska 1970, wyk. Janusz Gajos
19:55 Ojciec Mateusz 35 (11,2) - serial krym. Polska 2026
22:45 Ranczo IV (12,13/13)
00:45 Rodzinka.pl XIX (6,7) - serial kom. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

10:50 Jamie: dania w 20 minut
11:45 Klejnoty Morza Śródziemnego - serial dok.
12:35 James Martin: hiszpańska przygoda - serial dok.
13:30 Poza Bali (6)
14:30 Proste smaki (1, 2)
15:20 Bosacka rusza w Polskę
16:25 Włoska uczta (15,16)
17:30 U sąsiadów w kuchni XVI
18:50 Jakubiak rozgryza Polskę (9) - mag. kulinarny
19:25 Nie bój ryby! (6, 7)
20:15 m jak mięso (10, 1)
21:15 Anthony Bourdain X
23:45 Hongkong od kuchni

CANAL+ DOMO

11:10 Monty Don – ogrody nad Renem (2/3) - serial dok.
12:20 Ucieczka na wieś XXV
14:10 Wielkie projekty X
15:15 Mały metraż w wielkim stylu II - serial dok.
16:15 W mieście czy na wsi
17:15 Projekty marzeń (9/12)
18:10 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (3) - mag.
18:35 Daleko od miasta XVII (1)
19:05 Ucieczka na wieś XXIII
21:00 Wielkie amerykańskie rancza (7,8) - serial dok.
22:10 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (8/20) - serial dok.
23:05 Generalna odbudowa II

PLANETE+

13:05 Polska z góry. Nad wodą
13:35 Wiatr. Niewidzialna siła
14:40 Głębie oceanów
15:50 Premiera: Meduzy. Nowi władcy oceanów - film dok.
16:55 Cieśniny - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace V (6,7)
19:40 Clint Eastwood. Ostatnia legenda - film dok.
20:50 Klan Fondów. Filmowa dynastia - film dok.
22:00 Céline Dion. Tak rodzi się gwiazda - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Być jak da Vinci (8/10)
09:00 Złomowisko PL VI
11:00 Kwatery Hitlera (6/10)
12:00 Bracia Collins biorą się do roboty (13) - program rozrywkowy Polska 2020
13:00 Wyzwanie: przetrwanie
14:00 Ocalić dom: Interwencja - reality show USA 2026
16:00 Zawodowcy: drwale II
17:00 Fani czterech kółek III
18:00 Od samochodu do domu
19:00 Kroniki policyjne:
20:00 Ocalić dom: Interwencja - reality show
22:00 W oku cyklonu III (12)
23:00 Kroniki policyjne II

TVP HISTORIA

14:00 Flesz historii (784)
14:30 Sully - dramat obycz. USA 2016, reż. Clint Eastwood
16:05 Gaz ziemny w Polsce
16:30 Ex libris - magazyn
16:55 Starożytny Egipt
17:55 Noce i dnie (6)
19:00 Gry wojenne (5/6)
20:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (7/10)
20:55 Polskie 100 lat (21)
21:30 Dom pod Dwoma Orłami
22:30 Gdzie jest Anne Frank? - film anim. B/F/Izr./Holandia/Luksemburg/Wlk. Brytania/Australia/Szwajcaria 2021

HISTORY

13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (4/11)
14:00 Tajemnice Dolnego Śląska II (7) - serial dok.
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (20)
15:20 Starożytni kosmici XIV
16:10 Największe tajemnice świata VI (2/20) - serial dok.
17:10 II wojna światowa w kolorze (3,4/6) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
20:00 Tom Hanks: II wojna światowa (18/20) - serial dok.
21:00 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (4/8)
22:00 Absurdy przeszłości II

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic VI (2/9) - serial dok.
16:00 Czarnobyl: świadkowie tragedii (1) - serial dok.
17:00 Wojna z ZSRR. Wielkie konstrukcje III Rzeszy (3/3)
18:00 Historia Związku Radzieckiego (2/3) - serial dok.
19:00 Zaginione skarby Biblii: tajemnice wiary - serial dok.
20:00 UFO: przełomowe śledztwa II (3/6) - serial dok.
20:55 Kataklizmy pogodowe
22:00 Katastrofa w przestworzach XIII (4/11) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VIII (1) - serial dok. Polska 2026
09:00 Z klimatem i z pasją (16, 20) - mag. PL 2020-2024
10:00 Najpiękniejsze domy na wsi (3,4) - serial dok.
12:00 Wojny magazynowe IX (7,8,9,10/15) - serial dok.
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (13,14/20)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (40,41,42,43) - serial dok.
21:00 Podglądacze przyrody (6, 7) - mag. przyrodniczy
22:00 Twój sąsiad kanibal - film dok. Wlk. Brytania 2023

BBC EARTH

08:45 W okowach mrozu VII
09:50 Ben Fogle na szkockich wyspach II (1/4) - serial dok.
11:00 Ewolucja - serial dok.
12:10 W okowach mrozu VI
13:10 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (3)
14:25 Azja (6,6/7) - serial dok.
16:45 Życie na pustkowiu V (2,5/4) - serial dok.
18:50 Szlakiem wulkanów
19:45 Błękitna Planeta II (7/7)
21:00 Ewolucja - serial dok.
22:10 W okowach mrozu II
23:05 Planeta zmian II (1/2) - serial dokumentalny

POLSAT VIASAT HISTORY

09:00 Czarnobyl: chronologia katastrofy - film dok.
10:05 Hiroszima: za kulisami (1,2/2) - serial dok. F 2025
12:30 Życie w kraju Hitlera (1,2,3/3) - serial dok.
15:50 Tajemnice machiny wojennej nazistów (2,3,4) - serial dok. Wlk. Brytania 2019
19:55 Naziści: kosmiczny wyścig - film dok.
21:00 Życie rzymskiego żołnierza (1,2/2) - serial dok.
23:15 Królowe areny: kobiety-gladiatorki - film dok.
00:30 Tajne bronie II wojny światowej (6/6) - serial dok.

eprasa.pl 907b571b61

PONIEDZIAŁEK 26.10

Od A do Z

7 SNAJPERÓW ★★
film sens., Australia 2026, reż. Sandra Sciberras, wyk. Radha Mitchell, Charles Cottier, Ioan Gruffudd
21:45 | canal+ premium
Ukrywająca się na skraju australijskiego buszu mistrzyni strzelecka skrzykuje swój oddział snajperów, kiedy jeden z królów wojny, odwieczny wróg z przeszłości, próbuje zamachu na jej córkę.

JESTEM ZEMSTĄ ★★
film sens., USA 2016, reż. Chuck Russell, wyk. John Travolta, Christopher Meloni, Amanda Schull
20:00 | tv puls
Kiedy skorumpowani policjanci nie potrafią schwytać mordercy jego żony, do akcji wkracza zdesperowany mąż. No i szykuje się pojedynek Johna Travolty z mafią: jednak rutyna.

KARATE PO POLSKU ★★★
dramat obycz., Polska 1982, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Michał Anioł, Edward Żentara, Dorota Kamińska
22:20 | kino polska
Zwodniczy tytuł kryje polskie konflikty i kompleksy w gronie nie tylko ówczesnych trzydziestolatków – w mazurskim krajobrazie z obyczajową drastycznością.

MORZE PÓŁNOCNE W OGNIU ★★
film sens., Norwegia 2021, reż. John Andreas Andersen, wyk. Kristine Kujath Thorp, Rolf Kristian Larsen, Anders Baasmo
21:00 | tvn 7
Kino katastroficzne po norwesku, zamknięcie trylogii zapoczątkowanej „Falą" i „The Quake. Trzęsieniem ziemi": w wyniku katastrofy ekologicznej dochodzi do tragicznego zatopienia platformy wiertniczej.

NAJCZARNIEJSZA GODZINA ★★
horror, USA 2011, reż. Chris Gorak, wyk. Emile Hirsch, Olivia Thirlby, Max Minghella
23:15 | cinemax
Czwórka Amerykanów w środku Moskwy w momencie kosmicznej inwazji. Chociaż od razu wiadomo, kto tym razem zbawi ludzkość i całą ziemską cywilizację. Dla wytrwałych.

Znachor

20:35 | polsat ★★★

Przebój Netflixa – trzecia wersja powieści Tadeusza Dołęgi-Mostowicza: wybitny chirurg, który doznaje amnezji po utracie żony, odnajduje się po latach jako znachor, przeprowadzający ryzykowne operacje.
FOT. NETFLIX

MELODRAMAT
POLSKA 2023, REŻ. MICHAŁ GAZDA, WYK. LESZEK LICHOTA, MARIA KOWALSKA, IGNACY LISS

NIECZYSTA GRA ★★
film sens., USA/Australia/Wlk. Brytania 2025, reż. Shane Black, wyk. Mark Wahlberg, Lakeith Stanfield, Rosa Salazar
22:30 | hbo
Po nieudanym napadzie i śmierci wspólnika, doświadczony włamywacz angażuje się w zamach na latynoskiego dyktatora, z zwłaszcza jego skarb, stanowiący zagrabiony majątek ciemiężonego narodu.

OCEAN'S ELEVEN: RYZYKOWNA GRA ★★★
film sens., USA 2001, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon
19:40 | warner tv
George Clooney na czele grupy dokonującej zuchwałego skoku na skarbiec trzech kasyn w Las Vegas, których właściciel uwiódł mu żonę. Plus Julia Roberts i kwiat hollywoodzkiego gwiazdorstwa.

OCEAN'S THIRTEEN ★★★
komedia kryminalna, USA 2007, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon
23:20 | tvn 7
Steven Soberbergh idzie za ciosem, każąc George'owi Clooney-owi wraz z przyjaciółmi zrobić kolejny skok na kasyno, tym razem należące do Ala Pacino. Eskapizm w stanie czystym.

ŚMIERTELNA ESKORTA ★★
film sens., USA 2024, reż. Dolph Lundgren, wyk. Dolph Lundgren, Christina Villa, Kelsey Grammer
20:00 | stopklatka
Kino według Dolpha Lundgrena: starzejący się detektyw chroni kluczowego świadka w sprawie o morderstwo, a zarówno gangsterzy jak i policjanci usiłują nie dopuścić do powodzenia misji. No to łubu-du!

W SIECI KŁAMSTW ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Ridley Scott, wyk. Leonardo DiCaprio, Russell Crowe, Mark Strong
23:55 | warner tv
Ridley Scott bierze pod lupę CIA: Rezydujący w Jordanii agent ma wyeliminować groźnego terrorystę Al–Kaidy, co okazuje się zadaniem szczególnie trudnym ze względu na sytuację osobistą agenta.

WONDER WOMAN ★★★
film fantasy, USA/Chiny/Hongkong 2017, reż. Patty Jenkins, wyk. Gal Gadot, Chris Pine, Connie Nielsen
22:40 | tvn
Z komiksu na ekran. Szkolona w sztukach wojennych księżniczka Amazonek porzuca życie na rajskiej wyspie, by wkroczyć między ludzi na Ziemi, ugasić tamtejszy konflikt i zostać superbohaterką.

ZAPOWIEDŹ ★★
thriller, USA/Wlk. Brytania/Australia 2009, reż. Alex Proyas, wyk. Nicolas Cage, Chandler Canterbury, Rose Byrne
20:10 | ale kino+ hd
Otwarta po pół wieku „kapsuła czasu" zawiera rysunek wrażliwej dziewczynki, który okazuje się kroniką wielkich kataklizmów i jednocześnie zapowiedzią nadchodzącej zagłady. Plus Nicolas Cage.

ZDERZENIE ★★
thriller, Francja 2013, reż. David Marconi, wyk. Roschdy Zem, Marie-Josée Croze, Frank Grillo
23:50 | tv puls
Świat według Luca Bessona: rozczarowana nowym mężem pani postanawia z kochankiem pozbyć się go na wycieczce przez pustynię, ale sprawy się komplikują, gdy ich samochód uczestniczy w potężnej kraksie.

ŻEGNAJ, PANIE HAFFMANN ★★★
dramat obycz., Francja/Belgia 2021, reż. Fred Cavayé, wyk. Daniel Auteuil, Gilles Lellouche, Sara Giraudeau
22:55 | tvp 2
W Paryżu pod hitlerowską okupacją żydowski jubiler odstępuje swojemu pracownikowi zakład na czas, kiedy on wraz z rodziną będzie się ukrywać za miastem. Ale na ucieczkę jest już za późno.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 907b571b61

PONIEDZIAŁEK 26.10

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (454)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam (27)
08:55 Ranczo IV (1/13)
10:00 Komisarz Alex III (10)
11:00 Ojciec Mateusz XXIII
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Rok w ogrodzie extra
12:50 Ssaki (5/6) - serial dok.
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (642)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5997)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38 - serial obyczajowy Hiszpania 2018
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (20) - serial obycz. Polska/Wł. 2026
20:55 **Ezi** - spektakl teatralny Polska 2026
22:10 **Silverado** - film dokumentalny Polska 2026
00:05 **Balans bieli** (146) - mag. Polska 2025
00:50 ***** **Milczenie owiec (The Silence of the Lambs)** - thriller USA 1990, reż. Jonathan Demme, wyk. Jodie Foster, Anthony Hopkins, Scott Glenn, Ted Levine (125 min)
02:55 **Film dokumentalny**

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Rodzina (nie od) święta
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7718) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7718) - mag. Polska 2026
11:45 Okrasa łamie przepisy (431) - mag. kulinarny
12:25 Koło fortuny (2115)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1100)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2116)
16:35 Familiada (3074)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (1101)
18:50 Jeden z dziesięciu (15) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (17)

20:00 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1684)
20:50 **M jak miłość**
21:50 **Na sygnale**
22:55 **Żegnaj, panie Haffmann (Adieu Monsieur Haffmann)** *** - dramat obyczajowy Francja/Belgia 2021, reż. Fred Cavayé, wyk. Daniel Auteuil, Gilles Lellouche (125 min)
01:00 **Davos. Wojna szpiegów** (2/6) - serial krym.

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:20 Trudne sprawy XXIII (14/40) - serial fab.-dok.
09:20 Dlaczego ja? XXI (30,29,31/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (38) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVII (63,64)
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (39) - serial fab.-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (39) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (102) - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1026) - program publicystyczny Polska 2026
19:55 Milionerzy (151)

20:35 **Znachor** *** - melodramat Polska 2023, reż. Michał Gazda, wyk. Leszek Lichota, Maria Kowalska, Ignacy Liss, Anna Szymańczyk (165 min)
23:20 **Bad Boys** ** - komedia sensacyjna USA 1995, reż. Michael Bay, wyk. Will Smith, Martin Lawrence (160 min)
02:00 **Ukojenie (Solace)** *** - thriller USA 2015, reż. Afonso Poyart, wyk. Anthony Hopkins, Abbie Cornish (140 min)

TVN

05:15 Zamieszkać na plaży VII (11/14) - serial dok. USA 2020
05:40 Uwaga! (7752)
05:55 Ukryta prawda (54/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Świdnica – Restauracja Baszta 30 (2) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5817)
11:20 Doradca smaku (33) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje: Łódź – Pomodoro 33 (8) - reality show Polska 2026
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Cudnie", Puławy XXV (4) - reality show
13:40 Ukryta prawda (5,6/17)
15:45 Młode gliny II (16) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (41)
17:55 Detektywi VII (41)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8116) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy
20:50 **The Floor** (9)
21:30 **Taskmaster** (9)
22:40 **Wonder Woman** *** - film fantasy USA/Chiny/Hongkong 2017, reż. Patty Jenkins, wyk. Gal Gadot, Chris Pine, Connie Nielsen, Robin Wright (180 min)
01:40 **Klątwa** ** - komedia Polska 2023, reż. Tomasz Konecki, wyk. Vanessa Aleksander, Danuta Stenka (135 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (13,14/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI (7,5/15) - serial sens.
10:00 Zaklinaczka duchów III (15/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (32) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes (25)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (40,41) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Jestem zemstą (I Am Wrath)** ** - film sens. USA 2016, reż. Chuck Russell, wyk. John Travolta, Christopher Meloni (110 min)
21:50 **W odwecie za śmierć (Born to Raise Hell)** ** - thriller USA 2010, reż. Lauro Chartrand, wyk. Steven Seagal (120 min)
23:50 **Zderzenie (Intersections)** ** - thriller Francja 2013, reż. David Marconi (130 min)
02:00 **Dzielnica strachu III**

TVN7

05:20 Ten moment (14/20) - serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Szkoła (39,40,41/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (11,14,15/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:55 Detektywi III (59/60) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital św. Anny IV (31) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (25/67)
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (35) - serial fabularno-dok. Polska 2020
19:00 Ukryta prawda (41)
20:00 **Hotel Paradise** (35) - real tv Polska 2026
21:00 **Morze Północne w ogniu (Nordsjøen)** ** - film sens. Norwegia 2021, reż. John Andreas Andersen, wyk. Kristine Kujath Thorp, Rolf Kristian Larsen, Anders Baasmo, Bjørn Floberg (140 min)
23:20 **Ocean's Thirteen** *** - komedia kryminalna USA 2007, reż. Steven Soderbergh (150 min)
01:50 **Mówię Wam** (10)

MEZZO

11:50 Armeńska Orkiestra Symfoniczna, Sergey Smbatyan: Czajkowski, V Symfonia
14:00 Ludwig van Beethoven: Fidelio - opera Holandia 2024, reż. Ferenc Soeteman
16:30 So What ?! – Friedrich Gulda - film dok. Niemcy 2002
17:25 Intermezzo
18:00 Orkiestra symfoniczna z Montrealu, Rafael Payare: Bruckner, VII Symfonia
19:05 Solrey & Traffic Quintet: Ciao Casanova
20:30 Wielcy muzyczni rywale: Callas vs Tebaldi - muzyka klasyczna Niemcy 2020
21:10 Orkiestra Symfoniczna z Monte Carlo, Kazuki Yamada, Truls Mørk: Saint-Saëns, Franck
23:00 Felix Mendelssohn-Bartholdy, G. Ligeti: Sen nocy letniej - balet Niemcy 2021

PULS 2

09:45 Bing (64,65/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (5,6)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (15,16/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! 28
12:00 Lwia straż (14,10/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (12)
13:35 Smerfy
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (15,16/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (30) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby VII

TV4

07:00 Strażnik Teksasu V (10/25) - serial sens. USA 1997
07:55 Bogaty dom – biedny dom XI (8) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (13,14,15/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI (41,42) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy (35,36, 37,41/40) - serial fab.-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (468) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (40,41) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (33) - serial krym. Polska 2026
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (33)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (33) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II
23:10 Agenci - film sens. USA 2013, reż. Baltasar Kormákur

METRO

07:35 Szpital (31,32,33/68)
10:35 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:35 Szkoła (23/67)
13:35 Bez kompleksów (5)
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (1) - serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (17, 8)
18:00 Złomowisko PL VI - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka IX (9,10) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni IV (11,12) - serial krym. Polska 2006, wyk. Marek Włodarczyk
23:20 Hannibal III (5/13) - serial grozy USA 2015
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IX (2) - serial dok.
01:20 Szpital (1/68)
02:20 Szkoła (30/67)

eprasa.pl 907b571b61

PONIEDZIAŁEK 26.10

STOPKLATKA

08:50 Robert Makłowicz (122) - mag. kulinarny
09:50 Wojny magazynowe: Kanada II (3,4/12) - serial dok. Kanada 2015, wyk. Syd Bolton
11:00 Aukcja w ciemno III (4,5/26) - serial dok.
12:00 Katastrofy w przestworzach XI (12,5,1/13) - serial dok. Kanada 2012
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (10,11)
17:00 Katastrofy w przestworzach VII (6/8)
18:05 Wojny magazynowe: Kanada II (5,6/12)
19:10 Aukcja w ciemno III (6,7/26) - serial dok. USA 2013, wyk. Cam Rowe
20:00 Śmiertelna eskorta (Wanted Man) ** - film sens. USA 2024, reż. Dolph Lundgren, wyk. Dolph Lundgren (110 min)
21:50 Nawiedzony (The Haunting) ** - horror USA/Wlk. Brytania 1999, reż. Jan de Bont (130 min)
00:00 Szpica (Vanguard) ** - film akcji Chiny/Hongkong/Indie/Korea Południowa/Tajwan/Wlk. Brytania 2020 (135 min)

KINO POLSKA

07:35 Zwierzęta Wajraka III (4,5/10) - serial dokumentalny
08:40 Szaleństwa panny Ewy - film dla młodzieży Polska 1984, reż. Kazimierz Tarnas
10:45 Dziewczyna i chłopak - komedia Polska 1980, reż. Stanisław Loth, wyk. Anna Sieniawska, Wojciech Sieniawski, Bogusz Bilewski
12:45 Ranking Naj Polskiego Kina - serial dok. Polska 2024
13:35 Potop Redivivus - film historyczny Polska 1974/2014, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Daniel Olbrychski, Ryszard Filipski
17:20 Czterej pancerni i pies (2,3) - serial wojenny Polska 66
20:00 Mistyfikacja - thriller Polska 2010, reż. Jacek Koprowicz, wyk. Maciej Stuhr, Jerzy Stuhr, Ewa Błaszczyk, Karolina Gruszka
22:20 Karate po polsku - dramat obycz. Polska 1982, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Michał Anioł, Edward Żentara, Dorota Kamińska, Jerzy Trela
00:00 Ostatni prom - dramat obyczajowy Polska 1989, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krzysztof Kolberger
02:00 Kamienne tablice - melodramat Polska 1984, reż. Ewa Petelska, Czesław Petelski, wyk. Laura Łącz

ALE KINO+

08:15 The Office PL III (11,12/12) - serial komediowy Polska 2023
09:25 Bestia III (5,6/6) - serial obycz. Kanada 2025
11:20 Detektyw Foyle II (4/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2003
13:30 Moi synowie (Jouer avec le feu) *** - dramat obycz. Francja/Belgia 2024, reż. Delphine Coulin, Muriel Coulin, wyk. Vincent Lindon, Benjamin Voisin (145 min)
15:55 Na pustyni nie ma cienia (Il n'y a pas d'ombre dans le désert) ** - dramat obycz. Francja/Izrael 2024, reż. Yossi Aviram (135 min)
18:10 Detektyw Foyle III (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2004
20:10 Zapowiedź (Knowing) ** - thriller USA/Wlk. Brytania/Australia 2009, reż. Alex Proyas, wyk. Nicolas Cage, Chandler Canterbury (145 min)
22:35 Koniec lata (5,6/6)
01:00 Ukryty motyw (Vogter) *** - thriller Dania/Szwecja/F 2025, reż. Gustav Möller (125 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XXIV (9,10)
10:25 Świat według Kiepskich
13:25 Skołowani - kom. Polska 2023, reż. Jan Macierewicz
15:40 2012 - film katas. USA 2009, reż. Roland Emmerich
18:50 Searching - thriller USA/Rosja 2018, reż. Aneesh Chaganty, wyk. John Cho
21:00 Pukając do drzwi - horror USA 2023
23:05 Hansel i Gretel: Łowcy czarownic - film akcji USA/Niemcy 2013, reż. Tommy Wirkola, wyk. Jeremy Renner
00:55 48 h. Zaginieni II (7,8)

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera XII - serial krym.
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher II (8/8)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: Zabójca świętego Mikołaja (16) - film krym. Francja/Szwajcaria 2017
15:00 Strażnik Teksasu VII (11,12/23) - serial sens.
17:05 Vera XIII - serial krym.
18:55 Poirot II (2/10)
20:00 Missisipi w ogniu - thriller USA 1988, reż. Alan Parker
22:45 Przekręt - komedia krym. Wlk. Brytania/USA 2000
01:00 Szczęki – zemsta - thriller USA/Bahama 1987

TVP KULTURA

08:20 Tamte lata, tamte dni (94) - rozmowa
09:00 Blisko, coraz bliżej (7)
10:20 Panienki z Rochefort (Les demoiselles de Rochefort) *** - komedia muz. F 1967, reż. Jacques Demy, wyk. Catherine Deneuve (135 min)
12:35 Barbara Hepworth: wyrzeźbić życie - film dok. Wlk. Brytania 2021
13:55 Kosmos 1999 II (20/24)
14:55 Sherlock Holmes: Mistrz szantażu (Sherlock Holmes: The Master Blackmailer) *** - film kryminalny Wlk. Brytania 1992 (120 min)
16:55 Blisko, coraz bliżej (8)
18:15 Dobry tytuł (58)
18:55 Rawhide IV (2)
20:00 Bunt na Bounty (Mutiny on the Bounty) ** - film przyg. USA 1962, reż. Lewis Milestone (185 min)
23:05 Ferrari - film biograficzny Wlk. Brytania/Włochy/Arabia Saudyjska 2023, reż. Michael Mann (135 min) ***
01:20 24 godziny w Le Mans (Le Mans) *** - film sens. USA 1971 (120 min)

WARNER TV

08:15 Prawo Agaty III (3,4)
10:10 Bajer z Bel-Air V
11:05 Cudotwórcy III (8,9/10)
12:00 Teraz albo nigdy! IV (4,5)
13:55 Bajer z Bel-Air V
15:55 Cudotwórcy III
17:05 Tropiciele (3/10)
17:45 Dziedzic Maski - kom. USA/Niemcy/F/Australia 2005
19:40 Ocean's Eleven: Ryzykowna gra - film sens. USA 2001, reż. Steven Soderbergh
22:00 Martwa cisza - film sensacyjny Australia 1989
23:55 W sieci kłamstw - film sens. USA/Wlk. Brytania 2008

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VI
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Ślepy traf - dramat kryminalny USA 2013
13:00 Czarodziejki VI
14:55 Wojownicze żółwie ninja - komedia sensacyjna USA 2014, reż. Jonathan Liebesman
16:55 Cast Away – Poza światem - film przyg. USA 2000
20:00 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułgaria 2016, reż. Babak Najafi
22:05 Olimp w ogniu - film sensacyjny USA 2013

HBO

08:15 Harry Potter i Insygnia Śmierci, cz. 1 *** - film przygodowy Wlk. Brytania/USA 2010 (140 min)
10:35 Harry Potter i Insygnia Śmierci, cz. 2 **** - film przygodowy Wlk. Brytania/USA 2011, reż. David Yates (130 min)
12:45 Pasażerowie *** - film s.f. USA/Australia/Hongkong 2016, reż. Morten Tyldum (115 min)
14:40 Człowiek z bieguna *** - komediodramat USA 2014, reż. Maya Forbes, wyk. Mark Ruffalo, Zoe Saldaña (85 min)
16:05 Green Book - film biograficzny USA/Chiny/Japonia 2018, reż. Peter Farrelly (130 min) ****
18:15 Serdecznie zapraszamy ** - komedia romant. USA 2023 (105 min)
20:00 Droga Anglio (3,4/4) - miniserial Wlk. Bryt. 26
22:00 Druga młodość (7)
22:30 Nieczysta gra ** - film sens. USA/Australia/Wlk. Brytania 2025, reż. Shane Black (125 min)
00:35 Koszmar minionego lata * - horror USA/Aus./Kanada 2025 (110 min)

CINEMAX

13:15 Zimowe przejście - thriller Francja 2023
14:50 Wielkie ziewnięcie historii - dramat obyczajowy Iran 2024, reż. Aliyar Rasti
16:20 Zanim zapomnimy - dramat obyczajowy USA/Argentyna/Włochy 2024
18:10 Klik: i robisz, co chcesz - komedia USA 2006
20:00 40 akrów - film s.f. Kanada 2024, reż. R.T. Thorne
21:50 Powrót - dramat obycz. Belgia/Holandia 2024
23:15 Najczarniejsza godzina - horror USA 2011

ROMANCE TV

08:25 Górski lekarz (11)
09:20 Rosamunde Pilcher: Zakochana w kamerdynerze - film obycz. Niemcy 2024
11:10 Diagnoza Betty
13:05 Statek marzeń
15:00 Czekoladowy klub - dramat obycz. Wlk. Bryt. 2025
17:05 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy
19:00 Górski lekarz (12) - serial obycz. Niemcy/A 2026
20:00 Bliźniacza miłość - romans USA 2021, reż. Brian Brough, wyk. Shae Robins
22:00 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy

CANAL+ PREMIUM

08:50 Łapu-Capu (255)
09:05 Królowa chmur ** - komedia Polska 03, reż. R. Piwowarski (80 min)
10:25 Pod gwiaździstym niebem ** - komedia romant. USA 2025, reż. Michelle Danner (100 min)
12:05 Masz ci los! - komedia *** Polska 23 (90 min)
13:35 Dahomej - film dok.
14:45 Krucjata Bourne'a *** - thriller USA/Niemcy 2004 (105 min)
16:30 Gorzko - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
17:00 Pompeje - film katas. ** USA/Niemcy 2014, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Kit Harington (105 min)
18:45 Łapu-Capu (256)
18:50 Saga »Zmierzch« — Księżyc w nowiu ** - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz (130 min)
21:00 Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen (8/8) - serial sensacyjny Francja/Wlk. Brytania/USA 2026
21:45 7 snajperów ** - film sens. Aus. 2026 (90 min)
23:15 Dorosłość - thriller ** USA 2025 (95 min)
00:50 Zabójcza orka - horror ** Australia 2026 (90 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (36/50)
10:55 Magda M. (6)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (37/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Najpiękniejsza muzyka filmowa (1) - mag. muzyczny
17:30 Maverick - western USA 1994, reż. Richard Donner
20:00 Plotka - komedia F 2001, reż. Francis Veber
21:55 Ciche miejsce: Dzień pierwszy - thriller USA 2024
23:55 After 5. Na zawsze - dramat obycz. USA 2023

AMC

08:05 Projekt A II - komedia sensacyjna Hongkong 1981
10:20 Globalna zagłada - film sensacyjny Kanada 2017
12:10 Tajemnica Stonehenge - film s.f. Kanada 2010
14:05 Ona to on - kom. USA/Kan. 2006, reż. Andy Fickman
16:15 Transformers III - film s.f. USA 2011
19:25 Star Trek - film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
22:00 Terror III (6) - serial grozy
22:50 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy
00:55 Martwa rzeka - thriller Australia 2007

eprasa.pl 907b571b61

AXN

08:30 Agenci NCIS XI (23/24)
09:25 Castle II (8,9/24)
11:20 Detektyw Monk
13:10 Agenci NCIS XI (24,1/24) - serial krym. USA 2014
15:10 FBI: Most Wanted III
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (17,18/23)
19:05 Castle II (10,11/24)
21:05 FBI VI - serial sens.
21:55 FBI: Most Wanted V (9/13) - serial kryminalny
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (17,18/23)
00:45 Castle II (10/24)

EPIC DRAMA

08:20 Detektyw Murdoch XVIII (17/22) - serial krym.
09:15 Wszystkie stworzenia duże i małe VI - serial obycz.
10:15 Lekarze na start
11:50 Zatraceni w miłości (34)
12:55 Sherlock i córka (7/8)
13:50 Agenci NCIS XVII (11/20)
14:45 Panna Marple (1/4)
16:50 Poirot VIII (2/2)
18:55 Agenci NCIS XVII (12/20)
19:55 Poirot III (2/11)
21:00 Montmartre (7/8)
22:10 Panna Scarlet VI (4/6)
23:20 Poirot III (2/11)
00:30 Agenci NCIS XVII (12/20) - serial krym.

TVN STYLE

11:20 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1) - serial dok.
12:20 Ugotowani (10)
13:25 Kuchenne rewolucje (2, 1) - reality show
15:35 Ugotowani (5)
16:40 Poukładani (2)
17:40 Kuchenne rewolucje (5, 6, 7) - reality show
20:50 Jestem z Polski XVIII (5,12/14) - serial dok.
22:50 Hotel Paradise (35)
23:45 EuroPOLKI studentki (12) - lifestyle Polska 2024
00:45 Egzotyczne wakacje na każdą kieszeń - magazyn

TVN TURBO

08:10 DeFacto (1, 2)
09:00 Fani czterech kółek XVI
10:00 Raport Turbo (5095)
10:15 Samochód marzeń (6)
11:15 Wojny samochodowe (9)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5096)
18:15 Wojny samochodowe (8)
19:15 Kupione, zrobione, sprzedane (4/10) - serial dok.
20:15 Ciężarówką przez pół świata (8/9) - serial dok.
21:15 Zawodowi handlarze (8)
22:00 Raport Turbo (5096)

BBC FIRST

09:00 Z pamiętnika położnej
10:10 Ojciec Brown VII
12:05 Shakespeare i Hathaway
14:00 Zbrodnie Saint-Pierre (6/10) - serial krym.
14:55 Śmierć z dala od palm
16:05 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer XIV (1/8) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XV
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre II
22:00 Zbrodnie na Szetlandach
23:25 Dobijasz mnie (2) - serial krym. Wlk. Brytania 2026
00:25 Tajemnice Majorki

FX

08:00 Kości IV (7/26)
09:00 FBI VI (2/13)
10:00 Agenci NCIS (23/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (16/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (1,2/24)
13:45 Castle II (12/24)
14:40 Lucyfer II (9/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (3,4/24)
17:25 Z Archiwum X V (1,2/20)
19:15 FBI VI (3/13) - serial sens.
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (5/21)
21:05 Zabójcze umysły XVII
22:00 Tulsa King II (2/10)

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży II - serial dok.
09:00 Aloha, nowy dom! (7, 8)
11:00 Wymarzony dom za granicą - serial dok.
12:00 Nowe życie w starym domu V (5,6/16) - serial dok.
14:00 Odlotowy ogród (2)
14:35 Mieszkanie na miarę
16:30 Polowanie na ogród VII
18:10 Uchwycić dom (3,4/8)
19:10 Weekendowa metamorfoza (2) - reality show
20:05 Zgłoś remont (4)
21:05 Dorota was urządzi V
22:35 Dobrze zrobione w domu

BBC LIFESTYLE

10:10 Bake off: zawodowcy
11:10 Najpiękniej ukryte hotele
12:15 Mistrzowie ceramiki (8)
13:15 Glukozowa Bogini: rewolucja na talerzu - serial dok.
14:15 Wielkie australijskie wypieki VI (2) - serial dok.
15:25 Mistrzowie szycia (6)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
18:50 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie australijskie wypieki VI (3) - serial dok.
21:00 Najbardziej luksusowe wakacje świata - serial dok.
22:00 Najbardziej luksusowe linie lotnicze - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VII (17/22)
08:55 Przyjaciele VII (3,4,5, 6,7,8/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (10,11,12,13,14,15/23)
14:30 Dwóch i pół VII (18,19, 20,21/22) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VII (9,10, 11,12/24) - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (1,2/24)
19:30 Duchy II (17,18/22)
20:30 Teoria wielkiego podrywu III (13,14,15/23)
22:00 The Office PL III
23:05 Comedy Club (7, 8)

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex XII
09:15 Rodzinka.pl VIII (12)
09:50 Klan - telenowela
10:25 Ranczo IV (10/13)
11:20 M jak miłość
12:20 Komisarz Alex XXVI (8)
13:15 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz" (22) - felieton
13:25 Ojciec Mateusz
15:25 Komisarz Alex XII (2)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo IV (12,13/13)
19:30 Ojciec Mateusz (6,5/17) - serial krym. Polska 2009
21:30 Ranczo V (1,2/13)
23:25 Ojciec Mateusz
00:20 Na sygnale

CANAL+ KUCHNIA

13:45 Sachie w Nowej Zelandii
14:15 ABC gotowania
14:45 ABC gotowania – kuchnia meksykańska (1, 2)
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (5, 6) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (5, 6, 13, 14)
18:40 Kuchenny recykling (6)
19:15 Włoskie życie Sophie Grigson (1) - serial dok.
19:45 Jakubiak rozgryza... (6)
20:20 Klejnoty Morza Śródziemnego - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain XI
22:05 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (1, 2)

CANAL+ DOMO

08:00 Dom w miesiąc (4, 5)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Monty Don – brytyjskie ogrody (2/5) - serial dok.
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXI
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Liczy się miejsce (12, 13)
15:55 Meblokreacje (6, 7)
16:50 Monty Don – brytyjskie ogrody (5/5) - serial dok.
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXI
20:00 Daleko od miasta XIV
21:00 Liczy się miejsce (13)
21:55 Wielkie projekty X
22:50 W mieście czy na wsi

PLANETE+

13:40 Sekrety budowniczych piramid II (6/6) - serial dok.
14:45 Krajobrazy świata (2/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry (2,3/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (108)
18:15 Polska z góry. Blokowiska (8) - serial dok.
18:40 Premiera: Polska z góry. Naj... w Polsce III - serial dok.
19:10 Mam zamek III (8)
20:50 Naziści i rynek sztuki
22:00 Premiera: Halloween – odwieczny mit (2) - serial dok.
23:10 Zniewoleni (1/4)

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Wybuchowy program
09:00 Gorączka złota: złoty szlak (4) - serial dok.
10:00 Budowa na końcu świata (6/6) - serial dok.
11:00 Klan z Alaski II (14/16)
12:00 Fani czterech kółek III
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (2/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Kroniki policyjne
17:00 Od samochodu do domu
18:00 Przystanek Bieszczady
19:00 Nagi instynkt przetrwania II (5,6/32) - serial dok.
21:00 Fani czterech kółek III
22:00 Od samochodu do domu

TVP HISTORIA

10:15 Ex libris - magazyn
10:45 Towarzysz Wiesław: od agitatora do dyktatora
11:50 Plaże Europy (5/6)
12:55 Tajemnice szpiegów. Atomowa gra - serial dok.
14:00 Stawka większa niż życie - serial wojenny
15:00 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny IV
18:20 Ojciec i Pasterz
20:00 Fałszerze. Powrót sfory
20:55 Zapomniane agentki II wojny światowej (2/6)
22:00 Otchłań (7/10)
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (8/10) - serial dok.
11:10 Absurdy przeszłości II (6)
12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (5/11)
14:50 Największe tajemnice świata VI (10/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Ranczo kosmitów VII (8)
17:10 Jak Hitler przegrał wojnę
18:10 Największe tajemnice świata VI (4/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
22:00 Największe tajemnice świata VII (8) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Katastrofa w przestworzach XV (5,6/10) - serial dok.
15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny VI (2/6)
16:00 Klucz do przepowiedni
17:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic V (1/10) - serial dok.
18:00 Czarnobyl (2)
19:00 Droga do wyzwolenia
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (1/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Ostatni lot: anatomia katastrofy II (1)
22:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XI
10:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (4) - serial dok.
12:30 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Okręty wojenne IV (8)
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Broń, która zmieniła świat (1) - serial dok.
22:00 Polowanie na Hitlera

BBC EARTH

13:30 Siedem światów, jedna planeta: Ameryka Północna
14:30 W okowach mrozu IX
15:30 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
16:30 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II
17:40 Siedem światów, jedna planeta: Ameryka Północna
18:45 Lodowe miasto: życie na krawędzi (6/10) - serial dok.
19:45 Fenomeny współczesnego życia III (2/5) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu XI
22:55 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (3)

POLSAT VIASAT HISTORY

10:00 Geografia wojny: II wojna światowa - serial dok.
11:05 Naziści: korzenie zła
12:05 II wojna światowa: cena imperium (1,2,3,4/13)
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (6/8) - serial dok.
17:35 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
18:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (6/10) - serial dok.
19:50 Kuba Rozpruwacz: krwawe szpalty (1/3)
20:55 Tajne bazy nazistów IV
22:10 Konstantyn Wielki (1)
23:20 Naziści: korzenie zła

eprasa.pl 907b571b61

WTOREK 27.10

Od A do Z

7 UCZUĆ ★★★
komediodramat, Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura
22:10 | kino polska
Marek Koterski jeszcze raz o Adasiu Miauczyńskim – ironiczne, aczkolwiek niepozbawione nostalgii, spojrzenie na lata 60. XX wieku: czas kształtowania postaw.

AIR ★★★★
dramat obycz., USA 2023, reż. Ben Affleck, wyk. Matt Damon, Ben Affleck, Jason Bateman
20:00 | cinemax
Dział marketingu obuwia sportowego Nike szuka kandydata do wylansowania nowych butów do koszykówki marki Air. Pada na młodego Michaela Jordana.

BEZ TWARZY ★★★
film sens., USA 1997, reż. John Woo, wyk. John Travolta, Nicolas Cage, Joan Allen
22:05 | tv puls
Opera przemocy Johna Woo: gangster ściga agenta, który ściga gangstera. Obaj noszą maski – skórę zdjętą z twarzy swego przeciwnika. Nie na każde nerwy.

BUNT NA BOUNTY ★★
film przyg., USA 1962, reż. Lewis Milestone, wyk. Marlon Brando, Trevor Howard, Richard Harris
23:40 | tvp kultura
Wielkie hollywoodzkie widowisko relacjonujące słynny bunt na brytyjskim żaglowcu „Bounty" pod koniec XVIII wieku. Równie wielka klapa, ale Marlon Brando...

CONSTANTINE ★★
horror, USA/Niemcy/Kanada/Wlk. Brytania 2005, reż. Francis Lawrence, wyk. Keanu Reeves, Rachel Weisz
23:15 | tvn 7
Historia Johna Constantine'a – egzorcysty, który musi stanąć do walki o dusze wszystkich ludzi, by tym samym ocalić siebie od wiecznego potępienia.

GODZINA ZEMSTY ★★★
film sens., USA 1999, reż. Brian Helgeland, wyk. Mel Gibson, Gregg Henry, Maria Bello
21:00 | tvn 7
Wystawiony do wiatru przez nielojalnego wspólnika Mel Gibson rzuca wyzwanie szefom mafii, która ochrania oszusta. Mroczne, mocne, krwawe, lecz nie pozbawione ironicznego dystansu.

Na pełny etat

21:05 | tvp kultura
★★★★

Po rozwodzie żyjąca pod miastem samotna matka dwójki dzieci podejmuje pracę pokojówki w luksusowym hotelu. Żyje w wiecznym niedoczasie, a szansę na awans może przekreślić strajk generalny transportu.
FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT OBYCZ.
FRANCJA 2022, REŻ. ERIC GRAVEL, WYK. LAURE CALAMY, ANNE SUAREZ, GENEVIÈVE MNICH

INNI ★★★★
horror, USA/Hiszpania/Francja 2001, reż. Alejandro Amenábar, wyk. Nicole Kidman, Fionnula Flanagan, Christopher Eccleston
20:10 | ale kino+ hd
Alejandro „Otwórz oczy" Amenábar rusza na podbój Hollywood: Nicole Kidman z dwójką dzieci uczulonych na światło w pustym domu pełnym duchów. Wciąga!

KRÓLOWIE ULICY ★★★
film sens., USA 2008, reż. David Ayer, wyk. Keanu Reeves, Forest Whitaker, Hugh Laurie
20:00 | stopklatka
Odgrzewany kotlet: Keanu Reeves jako policjant po przejściach, który musi się borykać z napastliwym oficerem służby wewnętrznej i prowadzić śledztwo w sprawie zastrzelenia partnera z patrolu.

NIE LUBIĘ PONIEDZIAŁKU ★★★
komedia, Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder
20:00 | kino polska
Kilkanaście krótszych i dłuższych anegdot z lirycznym finałem o mieszkańcach Warszawy i ich gościach w czasach wczesnego Gierka. Humor autentyczny, realia mniej.

ODDAJ JĄ ★★★
horror, Australia 2024, reż. Danny Philippou, Michael Philippou, wyk. Sally Hawkins, Billy Barratt, Sora Wong
23:40 | hbo
Po śmierci ojca chłopak musi czekać trzy miesiące, by ubiegać się o opiekę nad przyrodnią siostrą. Do tego czasu trafiają do rodziny zastępczej w domu na odludziu, gdzie panuje złowroga atmosfera.

PLAN EMERYTALNY ★★
komedia sensacyjna, Kanada/Kajmany 2023, reż. Tim Brown, wyk. Nicolas Cage, Ashley Greene, Thalia Campbell
20:00 | tv puls
Kiedy pani zadziera z mafią, jedynym ratunkiem wydaje się odwiedzenie ojca (Nicolas Cage), który cieszy się emeryturą na Kajmanach, ale w sytuacji zagrożenia okazuje się uśpionym drapieżnikiem.

POGŁOSKA ★★
komedia, Kanada/Niemcy/Węgry/Wlk. Brytania/USA 2024, reż. Guy Maddin, Evan Johnson, Galen Johnson, wyk. Cate Blanchett, Alicia Vikander, Roy Dupuis
20:00 | canal+ premium
Wobec światowego kryzysu przywódcy najbardziej rozwiniętych demokracji zwołują szczyt G7. W trakcie przygotowywania rezolucji politycy spacerują po lesie, gdzie czeka ich zaskakujące spotkanie.

RAPORT PELIKANA ★★
thriller, USA 1993, reż. Alan J. Pakula, wyk. Denzel Washington, Julia Roberts, Sam Shepard
19:10 | warner tv
Julia Roberts i Denzel Washington na tropie spisku, wymierzonego przez CIA w ostatnich sprawiedliwych establishmentu. Szkoda czasu na kino według scenariusza gry komputerowej.

SZKLANA PUŁAPKA III ★★★
film sens., USA 1995, reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis, Jeremy Irons, Samuel L. Jackson
20:35 | polsat
Znów Bruce Willis zbawia świat od psychopaty – tym razem na ulicach Nowego Jorku i w okolicach. Efekty zapierają dech, lecz fabuła traci oddech. Ale nadal warto.

ŻYCZENIE ŚMIERCI ★★★
film sens., USA/Kanada 2018, reż. Eli Roth, wyk. Bruce Willis, Vincent D'Onofrio, Elisabeth Shue
22:10 | tvp 1
Bruce Willis zastępuje Charlesa Bronsona w kultowym schemacie: lekarz, którego żona i córka stały się ofiarami brutalnego ataku, postanawia sam wymierzyć sprawiedliwość bandytom, którzy tego dokonali.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 907b571b61

TVP1

06:10 Akacjowa 38
07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (741)
08:00 Serwis Info
08:25 Zaraz wracam (28)
09:05 Ranczo IV (2/13)
10:05 Komisarz Alex III (11)
11:00 Ojciec Mateusz XXIII
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Magazyn rolniczy (797)
13:05 Ptaki znad mokradeł
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (643)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5998)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Felicita (21) - serial obycz. PL/Włochy 2026, wyk. Laura Breszka
21:05 Sekielski wieczorową porą (42) - magazyn
22:10 Życzenie śmierci (Death Wish) ★★★ - film sensacyjny USA/Kan. 2018, reż. Eli Roth, wyk. Bruce Willis (115 min)
00:05 Czekolada (Chocolat) ★★★ - komediodramat Wlk. Brytania/USA 2000, reż. Lasse Hallström, wyk. Juliette Binoche, Johnny Depp (130 min)

TVP2

05:35 M jak miłość
06:25 Zanurzeni w historii - reportaż Polska 2026
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7719) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:45 Rosół polski (44)
12:25 Koło fortuny (2116)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1101)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2117)
16:35 Familiada (3075)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1102)
18:50 Jeden z dziesięciu (16) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (17)

20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość" (1685)
20:50 M jak miłość - serial obycz. Polska 2026
21:50 Na sygnale
22:20 SOR (2) - serial lekarski
23:05 Ostatni komers ★★★ - dramat obycz. Polska 2020 (100 min)
00:45 Żegnaj, panie Haffmann (Adieu Monsieur Haffmann) ★★★ - dramat obycz. Francja/Belgia 2021 (120 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:20 Trudne sprawy XXIII (15/40) - serial fab.-dok.
09:20 Dlaczego ja? XXI (32,33,34/40) - serial fabularno-dok. Polska 2019
12:20 Gliniarze Śląsk (39) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVII (65,66) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (40) - serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (40) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (103) - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń"
19:55 Milionerzy (152)

20:35 Szklana pułapka III (Die Hard with a Vengeance) ★★★ - film sens. USA 1995, reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis, Jeremy Irons, Graham Greene, Colleen Camp (160 min)
23:15 Kraven Łowca (Kraven the Hunter) ★ - film s.f. USA 2024, reż. J.C. Chandor (165 min)
02:00 Wojna królów (Medieval) ★★★ - dramat historyczny Czechy 2022 (170 min)

TVN

05:25 Nic straconego
05:40 Uwaga! (8116) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (55/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Koronowo – Nasze smaki 30
07:45 Dzień Dobry TVN (5818)
11:20 Doradca smaku (34) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje XXVII (7) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Zakręt – „Sakartvelo" XXV (5)
13:40 Ukryta prawda (7,8/17) - serial fabularno-dok.
15:45 Młode gliny II (17) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (42) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (42) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8117) - mag.

20:15 Na Wspólnej XXIV - serial obyczajowy
20:50 The Floor (10) - teleturniej Polska 2026
21:30 Kuba Wojewódzki (9) - talk-show Polska 26
22:45 Wygrać ze śmiercią (Hard to Kill) ★ - film sens. USA 1990, reż. Bruce Malmuth, wyk. Steven Seagal, Kelly Lebrock (115 min)
00:40 Superwizjer (1356)
01:20 Uwaga! (8117)
01:40 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (14,15/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVI (5,9/15)
10:00 Zaklinaczka duchów III (16/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
14:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (41,42) - serial obyczajowy Polska 2026

20:00 Plan emerytalny (The Retirement Plan) ★★ - komedia sensacyjna Kanada/Kajmany 2023, reż. Tim Brown, wyk. Nicolas Cage, Ashley Greene (125 min)
22:05 Bez twarzy (Face/Off) ★★★ - film sens. USA 1997, reż. John Woo, wyk. John Travolta, Nicolas Cage (175 min)
01:00 Brudna sprawiedliwość (Gasoline Alley) ★★ - film sensacyjny USA 2021 (120 min)

TVN7

05:20 Ten moment (15/20) - serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Szkoła (42,43,44/72)
08:45 Ukryta prawda (12,16,17/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:55 Detektywi III (60/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (32) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (26/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (36) - serial fabularno-dok. Polska 2020
19:00 Ukryta prawda (42)

20:00 Hotel Paradise (36) - real tv Polska 2026
21:00 Godzina zemsty (Payback) ★★★ - film sens. USA 1999, reż. Brian Helgeland (135 min)
23:15 Constantine - horror ★★ USA/Niemcy/Kanada/Wlk. Brytania 2005, reż. Francis Lawrence, wyk. Keanu Reeves, Rachel Weisz, Shia LaBeouf, Peter Stormare, Tilda Swinton (150 min)
01:45 Hotel Paradise (35) - real tv Polska 2026

MEZZO

12:00 Konkurs im. George'a Enescu - muzyka klasyczna
13:40 Richard Wagner i Żydzi
15:00 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Joyce DiDonato, Antonio Pappano: Heggie, Berlioz - muzyka klas.
16:35 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Manfred Honeck: Bruckner - muzyka klasyczna Holandia 2024
18:00 John Coltrane – Comblain La Tour Jazz Festival 1965 - koncert
18:45 Steve Reich – Colin Currie Group. Międzynarodowy Festiwal w Edynburgu
20:30 „Betroffenheit", balet w choreografii Crystal Pite - balet Wlk. Brytania 2017
22:15 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Klaus Mäkelä: Ravel, Connesson, Bartók

PULS 2

09:45 Bing (66,67/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Basia (7,8)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (16,17/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! 28 (17)
12:00 Lwia straż (15,11/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (13)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI (26,1/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (16,17/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (31) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (1) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (16,17,18/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI (43,44) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVI (38,39,40,42/40)
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (469) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (41,42) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (34) - serial krym. Polska 2026
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (34)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (34) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II (2) - serial dok. Polska 2019
23:10 Ja, szpieg - film sensacyjny USA/Węgry 2002
01:10 Love Island V (37)

METRO

07:25 Szpital (34,35,36/68)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (24/67)
13:25 Brzydula - serial obyczajowy Polska 2009
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (2)
16:45 The Floor (18, 9)
18:00 Złomowisko PL VI - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka IX (11,12) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni IV (13,1) - serial krym. Polska 2006
23:15 Hannibal III (6/13) - serial grozy USA/Kan./Włochy 2015, wyk. Caroline Dhavernas
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IX (10) - serial dok.
01:20 Szpital (2/68)
02:20 Szkoła (31/67)

eprasa.pl 907b571b61

WTOREK 27.10

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (121) - mag. kulinarny
09:50 Wojny magazynowe: Kanada II (5,6/12)
11:00 Aukcja w ciemno III (7) - serial dok. USA 2013
12:00 Katastrofy w przestworzach XI (13,6,2/13) - serial dok.
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (11,12)
17:00 Katastrofy w przestworzach VII (7/8)
18:05 Wojny magazynowe: Kanada II (7,8/12) - serial dok. Kanada 2015
19:10 Aukcja w ciemno III (8,9/26) - serial dok.
20:00 Królowie ulicy (Street Kings) ★★★ - film sens. USA 2008, reż. David Ayer, wyk. Keanu Reeves, Forest Whitaker, Hugh Laurie (130 min)
22:10 Strefa zrzutu (Drop Zone) ★★ - film sens. USA 1994, reż. John Badham, wyk. Wesley Snipes, Gary Busey (140 min)
00:30 Złe mamuśki 2: Jak przetrwać święta (A Bad Moms Christmas) ★★ - komedia USA/Chiny 2017, reż. Jon Lucas (135 min)

ALE KINO+

09:20 Ciepło - film krótkom. Polska 2023 (25 min)
09:45 Grantchester X (1,2/8) - serial kryminalny Wielka Brytania 2025
11:45 Detektyw Foyle III (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2004
13:45 Pies przed sądem (Le procès du chien) ★★★ - komedia Szwajcaria/Francja 2024, reż. Laetitia Dosch (110 min)
15:35 Stan gry (State of Play) ★★★ - thriller USA/Wlk. Brytania/F 2009, reż. Kevin Macdonald, wyk. Russell Crowe (155 min)
18:10 Detektyw Foyle III (2/4) - serial krym.
20:10 Inni (The Others) ★★★★ - horror USA/Hiszpania/Francja 2001, reż. Alejandro Amenábar, wyk. Nicole Kidman, Elaine Cassidy (130 min)
22:20 Zaginione (The Missing) ★★★ - western USA 2003, reż. Ron Howard, wyk. Tommy Lee Jones, Cate Blanchett (160 min)
01:00 Kobieta na dachu ★★★★ - film psychologiczny Polska/Szwecja/Francja 2022 (120 min)

TVP KULTURA

08:25 Porozmawiajmy szczerze - rozmowa
09:00 Blisko, coraz bliżej (8)
10:20 Statyści - komedia ★★★ Polska 2006 (130 min)
12:30 Lekcja polskiego kina - film dok. Polska 2002
13:55 Kosmos 1999 II (17/24)
15:00 Czterysta batów (Les quatre cents coups) ★★★★★ - dramat obycz. Francja 1959, reż. François Truffaut (110 min)
16:50 Blisko, coraz bliżej (9) - serial historyczny
18:15 W poszukiwaniu dobrego filmu (55)
18:55 Rawhide IV (3)
20:00 Wstęp do spektaklu
20:05 Taniec z ofiarą - spektakl teatralny Polska 2021
21:05 Na pełny etat (A plein temps) ★★★★ - dramat obycz. Francja 2022 (95 min)
22:40 Koncert zespołu Pustki w studiu Polskiego Radia im. Agnieszki Osieckiej
23:40 Bunt na Bounty (Mutiny on the Bounty) ★★ - film przyg. USA 1962, reż. Lewis Milestone, wyk. Marlon Brando (180 min)

HBO

08:05 Serdecznie zapraszamy ★★ - komedia romant. USA 2023, reż. Nicholas Stoller (105 min)
09:50 Mój mistrz ★★★ - komedia Włochy 2025 (120 min)
11:50 Kot w butach ★★★ - film anim. USA 2011 (90 min)
13:20 Kot w butach: ostatnie życzenie ★★★★ - film animowany USA/Japonia 2022 (100 min)
15:00 Księga życia ★★★ - film anim. USA/Meksyk/Kanada 2014 (95 min)
16:35 Klopsiki i inne zjawiska pogodowe - film anim. USA 2009, reż. Phil Lord, Christopher Miller (90 min)
18:05 The Order: Ciche braterstwo ★★★ - thriller USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024 (115 min)
20:00 The Pitt II (15/15) - serial obycz. USA 2026
20:50 Outlander: Krew z krwi II - serial obycz.
21:50 30 dni mroku - horror ★★★ USA 2007 (110 min)
23:40 Oddaj ją - horror ★★★ Australia 2024 (105 min)
01:25 Koszmar minionego lata ★★ - horror USA 1997 (100 min)

CANAL+ PREMIUM

08:55 Wszyscy Święci ★★ - dramat obyczajowy Polska 2002 (80 min)
10:15 Łapu-Capu (256)
10:20 Zmiennokształtni 2 ★★ - film fantasy Niemcy 2026 (100 min)
12:00 LARP. Miłość, trolle i inne questy ★★★ - komedia Polska 2025, reż. Kordian Kądziela (95 min)
13:35 Ostatni bój. Legenda 300 Spartan - film dok.
14:30 Listy do Julii - komedia ★★★ romant. USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
16:15 Premierowa jazda
16:30 Kopnięci w czasie ★★ - komedia Francja/Belgia 2025 (100 min)
18:10 Łapu-Capu (257)
18:15 Niania w Nowym Jorku ★★★ - komedia romantyczna USA 2007 (105 min)
20:00 Pogłoska - komedia ★★ Kanada/Niemcy/Węgry/Wielka Brytania/USA 2024 (105 min)
21:45 Rytuał - horror USA/★ Indie 2025 (95 min)
23:20 Piła 3D - horror USA/★ Kanada 2010 (90 min)
00:50 Herosi wojny - film ★★ sens. USA 2024, reż. John Swab (105 min)

KINO POLSKA

07:35 Zwierzęta Wajraka III (5,6/10) - serial dokumentalny
08:40 Syn szczęścia - film krótkom. Polska 2024
09:00 Wagary - film krótkometrażowy Polska 2024
09:45 Pieczone gołąbki - komedia Polska 1966
11:45 Konopielka - komedia Polska 1982, reż. Witold Leszczyński, wyk. Krzysztof Majchrzak, Anna Seniuk
13:50 Co lubią tygrysy - komedia Polska 1989
15:45 Historie miłosne - dramat obycz. Polska 1997, reż. Jerzy Stuhr, wyk. Jerzy Stuhr
17:40 Czterej pancerni i pies (3,4) - serial wojenny
20:00 Nie lubię poniedziałku - komedia Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder, Halina Kowalska, Zygmunt Apostoł, Bogusz Bilewski
22:10 7 uczuć - komediodramat Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura, Małgorzata Bogdańska
00:40 Wałęsa. Człowiek z nadziei - film biograficzny Polska 2013, reż. Andrzej Wajda, wyk. Robert Więckiewicz, Agnieszka Grochowska

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin V (2/8)
08:30 Przyjaciółki XXIV (11,12)
10:25 Świat według Kiepskich (21,1,32,32,33/21) - serial kom.
13:10 Książę - komediodramat Wlk. Brytania 2020
15:05 Pearl Harbor - dramat wojenny USA 2001
18:55 Patrz jak kręcą - komedia Wlk. Brytania/USA 2022, reż. Tom George
21:00 W jak morderstwo - komedia krym. Polska 2021
23:25 Gdzie śpiewają raki - thriller USA 2022
01:55 Fala zbrodni III

WARNER TV

10:50 Cudotwórcy III (10/10)
11:15 Tropiciele (3/10)
11:45 Teraz albo nigdy! IV (5,6)
13:35 Bajer z Bel-Air V (14,15,16,17/25) - serial kom.
15:35 Cudotwórcy III (10/10)
16:00 Tropiciele (3/10)
16:30 Poniedziałki na chirurgii
17:35 Akademia policyjna III – Ponowne szkolenie - komedia USA/Kan. 1986, reż. Jerry Paris
19:10 Raport Pelikana - thriller USA 1993, reż. Alan J. Pakula
22:00 4 Blocks II
00:15 Jak zdobyto Dziki Zachód - western USA 1962

CINEMAX

11:15 Alita: Battle Angel - film sens. USA/Jap./Kanada 2019
13:15 Sen o lwach - komedia Portugalia/Hiszp./Braz. 2024
14:45 Piksele - kom. USA/Chiny 2015, reż. Chris Columbus
16:30 Wszystko będzie dobrze - dramat obyczajowy Hongkong/Chiny 2024
18:05 Ciało - thriller Wł. 2024
20:00 Air - dramat obycz. USA 2023, reż. Ben Affleck
21:50 Amerykańska fikcja - komediodramat USA 2023
23:45 Chronologia wody - film biograf. USA/F/Łotwa 2025

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (37/50)
10:55 Magda M. (7)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (38/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Superbohaterowie (3)
17:45 10 000 lat przed naszą erą - film przyg. USA/RPA 2008, reż. Roland Emmerich
20:00 Druga połowa - kom. PL 2021, reż. Łukasz Wiśniewski
22:00 Diabelska jazda - film sens. USA/Wlk. Brytania/Holandia 2023, reż. Yuval Adler

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera XIII - serial krym.
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (1/4)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: Dramat w trzech aktach (17) - film krym. Francja/Szwajcaria 2017
15:00 Strażnik Teksasu VII
17:05 Vera XIII (2/3)
18:55 Poirot II (3/10)
20:00 Bodyguard zawodowiec - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017
22:40 Wichry namiętności - dramat obycz. USA 1994
01:35 Carrie - horror USA 2013

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:25 Terminator: Genisys - film s.f. USA/Kanada 2015
13:00 Czarodziejki VI
14:55 Wojownicze żółwie ninja: Wyjście z cienia - film przyg. USA/Hongkong/Chiny 2016
17:20 Terminal - komedia romantyczna USA 2004
20:00 Świat w ogniu - thriller USA/Wlk. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułgaria 2019
22:30 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułg. 16
00:25 Koliber - film sensacyjny Wlk. Brytania/USA 2013

ROMANCE TV

11:25 Inga Lindström: Poszukując Ciebie - melodramat Szwecja/Niemcy 2019
13:20 Lilly Schönauer: Na zawsze i jeden dzień - dramat obycz. Austria/Niemcy 2008
15:15 Pomoże tylko modlitwa! - komedia Niemcy 2022
17:05 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy
19:00 Górski lekarz
20:00 Rosamunde Pilcher: Gdzie miłość się kończy i gdzie się zaczyna - film obycz. Niemcy 2026, reż. Dagmar Seume
21:55 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy

AMC

09:45 Dziewczyny z farmy - film obyczajowy Wielka Brytania/Francja 1998
12:10 Samotny jeździec - western USA 2008
13:50 Nasza niania jest agentem - komedia USA 2010
15:45 W czepku urodzeni - komedia sensacyjna Włochy/USA 1983, reż. Enzo Barboni
18:05 Bibliotekarz II – Tajemnice kopalni Króla Salomona - film przyg. USA 2006
20:00 Pole rażenia - film sensacyjny USA 1993
22:05 Wolf Creek II - horror Aus. 2013, reż. Greg McLean

eprasa.pl 907b571b61

AXN

08:25 Agenci NCIS XII (1/24) - serial krym. USA 2014
09:20 Castle II (10,11/24)
11:15 Detektyw Monk (13,1/13)
13:10 Agenci NCIS XII (2,3/24)
15:05 FBI: Most Wanted III (15,16/22) - serial krym.
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (19,20/23)
19:05 Castle II (12,13/24)
21:05 FBI VI (10/13)
22:00 Rekrut: Feds (14/22)
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (19,20/23)
00:45 Castle II - serial krym.

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XVIII
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe VI - serial obycz.
10:30 Lekarze na start
12:00 Zatraceni w miłości
13:10 Sherlock i córka (8/8)
14:10 Agenci NCIS XVII (12/20)
15:05 Panna Marple (2/4)
17:00 Poirot IX (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2003
19:00 Agenci NCIS XVII (13/20) - serial krym. USA 2020
19:55 Poirot III (3/11)
21:00 Królowa węży (1/8)
22:00 Niebezpieczne związki
23:15 Poirot III (3/11)
00:25 Agenci NCIS XVII (13/20)

TVN STYLE

11:20 Love the Look (5) - program rozrywkowy Polska 2026
12:20 Ugotowani (11)
13:25 Kuchenne rewolucje (5, 4) - reality show
15:35 Ugotowani (6)
16:40 Babski biznes II (2/8) - serial dok. Polska 2026
17:40 Kuchenne rewolucje
20:50 Ostre cięcie (5) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XI
22:50 Hotel Paradise (36)
23:45 EuroPOLKI studentki (1)
00:45 Egzotyczne wakacje na każdą kieszeń - magazyn

TVN TURBO

09:00 Fani czterech kółek XVI
10:00 Raport Turbo (5096)
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (1) - magazyn
11:15 Wojny samochodowe (1)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5097)
18:15 Z drugiej ręki (8)
19:00 Duda kontra Szafrański
19:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (8/17)
20:15 Wojny samochodowe (8)
21:15 Polski supersamochód
22:00 Raport Turbo (5097)

BBC FIRST

08:55 Z pamiętnika położnej XIII - serial obycz.
10:05 Ojciec Brown VIII
12:05 Shakespeare i Hathaway prywatni detektywi II (1,2/10)
14:00 Zbrodnie Saint-Pierre
14:55 Śmierć z dala od palm
16:05 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer XIV (2/8) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XV
21:00 Dobijasz mnie (3)
22:00 Tajemnice Majorki
23:00 Detektyw z Chelsea IV
00:00 Zbrodnie Saint-Pierre II

FX

08:00 Kości IV (9/26)
09:00 FBI VI (3/13)
10:00 Agenci NCIS II (1/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (17/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (3,4/24)
13:45 Castle II (13/24)
14:40 Lucyfer II (10/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (5,6/24)
17:25 Z Archiwum X V (2,3/20)
19:15 FBI VI (4/13) - serial sens.
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (6/21)
21:05 Zabójcze umysły XVII
22:00 9-1-1: Nashville (16)

HGTV

09:55 Poszukiwacze domów
11:00 Wymarzony dom za granicą - serial dok. USA 2025
12:00 Nowe życie w starym domu VII (9,7) - serial dok.
13:55 Odlotowy ogród (3)
14:25 Mieszkanie na miarę II
16:25 Polowanie na ogród VII
18:10 Weekendowa metamorfoza (3) - reality show
19:00 Zgłoś remont (4)
20:00 Dobrze zrobione w domu (6) - mag. Polska 2026
20:10 Dorota was urządzi
21:30 Poukładani (1)
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

10:15 Bake off: zawodowcy (1)
11:15 Tajemnice słynnych hoteli (1/4) - serial dok.
12:15 Mistrzowie ceramiki (9)
13:20 Najbardziej luksusowe linie lotnicze - serial dok.
14:25 Wielkie australijskie wypieki VI (3) - serial dok.
15:30 Mistrzowie szycia (7)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
19:00 Zapraszam do stołu (22)
19:35 Wielkie australijskie wypieki VI (4) - serial dok.
20:50 Rezydencje na Mauritiusie (2/10) - serial dok.
22:00 Catfish - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VII (21/22)
08:55 Hoży doktorzy (1,2/24)
09:55 Przyjaciele VII
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (16,17,18,19,20,21/23)
14:30 Dwóch i pół VII (22,1,2,3/22) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VII (13,14,15,16/24) - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (3,4/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu III (16,17,18,19,20,21/23) - serial kom. USA 2010
22:00 The Office PL III
23:05 Comedy Club (9, 10)

TVP SERIALE

08:40 Komisarz Alex XII (2)
09:35 Rodzinka.pl VIII (13) - serial kom. Polska 2016
10:05 Klan - telenowela
10:35 Ranczo IV (11/13)
11:30 M jak miłość
12:25 Zaraz wracam (27,28)
13:35 Ojciec Mateusz (6)
15:30 Komisarz Alex XII (3)
16:25 Na sygnale
17:30 Ranczo IV (13,1/13) - serial kom. Polska 2009
19:30 Ojciec Mateusz (6) - serial krym. Polska 2009
21:30 Ranczo V (2,3/13)
23:25 Ojciec Mateusz (8/17)
00:25 Na dobre i na złe

CANAL+ KUCHNIA

12:45 Czy na pewno umiesz gotować? (1, 2) - reality show
13:45 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (1)
14:40 ABC gotowania
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (6, 7) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (7, 8, 15, 16)
18:40 Włoskie życie Sophie Grigson (1,2) - serial dok.
19:45 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (7)
20:15 Bosacka rusza w Polskę
21:15 Ziemia, ogień i smak (1)
22:05 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (2, 3)

CANAL+ DOMO

09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Monty Don – brytyjskie ogrody (3/5) - serial dok.
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXI
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Liczy się miejsce (13, 14)
16:00 Daleko od miasta XVII (1)
16:30 Przekopiemy Ci ogródek
17:00 Adres: rezydencje marzeń (1) - reality show
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXI
20:00 Daleko od miasta XIV
21:00 Liczy się miejsce (14)
21:55 Wielkie projekty
23:05 Pokochaj lub sprzedaj

PLANETE+

12:30 Niezwykłe podróże koleją VI (1/5) - serial dok.
13:35 Byblos. Wielki port Fenicjan - film dok. F 2024
14:45 Krajobrazy świata (3/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry (3,4/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:35 Jak oligarchowie korumpują Zachód (1) - serial dok.
19:45 Rzym, renesans, trzej geniusze - film dok. F 2023
20:50 Ravensbrück. Ostatni świadkowie - film dok.
22:00 Z akt kijowskiej KGB

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Klan z Alaski II (15/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (3/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Gorączka złota XVI (13)
17:00 11 września: dni, które wstrząsnęły światem II
18:00 Przystanek Bieszczady
19:00 Nagi instynkt przetrwania II (7/32) - serial dok.
20:00 Artemis II: Powrót na Księżyc - film dokumentalny
22:00 W oku cyklonu III
23:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII - serial dok.
00:00 Fani czterech kółek X

TVP HISTORIA

10:05 Zapomniany generał Tadeusz Jordan Rozwadowski
11:10 Starożytny Egipt
12:05 Bizon: ikona Ameryki
13:00 Zapomniane agentki II wojny światowej (2/6)
14:00 Stawka większa niż życie (17/18) - serial wojenny
15:00 Sensacje XX wieku
17:35 Wojenne dziewczyny IV
18:20 Odnaleźć zaginione (22)
18:55 Uwięziony prymas
20:00 Fałszerze. Powrót sfory
20:55 Kroniki Hitlera (9/13)
21:55 Gry wojenne (5/6)
22:55 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:10 Starożytni kosmici XVII
12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (8/10)
14:50 Największe tajemnice świata VI (11/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy (1/6)
18:10 Największe tajemnice świata VII (14) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XII
21:00 Tom Hanks: II wojna światowa (19/20) - serial dok.
22:00 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny VI (3/6)
16:00 Klucz do przepowiedni (10) - serial dok. Kanada 2026
17:00 Egipt V (2/10)
18:00 Czarnobyl: świadkowie tragedii (3) - serial dok.
19:00 Droga do wyzwolenia - serial dok. Wlk. Bryt. 2025
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (2/10) - serial dok.
21:00 Burzliwa historia Tudorów (4/6) - serial dok.
22:00 Premiera: Potwory: prawda i mity (2) - serial dok.

FOCUS TV

10:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (5) - serial dok.
12:30 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR (7/10)
13:00 Poszukiwacze historii VII (10,1) - serial dok.
14:00 Okręt wojenny – życie w Royal Navy - serial dok.
15:00 Poszukiwacze złota IX
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Broń, która zmieniła świat - serial dok. Aus. 2021
22:00 Polowanie na Hitlera (3,4/8) - serial dok. USA 2015

BBC EARTH

12:30 Lodowe miasto (6/10)
13:30 Siedem światów, jedna planeta: Afryka (7/7)
14:35 W okowach mrozu IX
15:30 Życie na pustkowiu: powroty III (2) - serial dok.
16:30 Lucy Worsley i zagadki historii: rewolucja amerykańska (1/2) - serial dok.
17:35 Siedem światów, jedna planeta: Afryka (7/7)
18:45 Lodowe miasto (7/10)
19:45 Ewolucja - serial dok.
20:55 W okowach mrozu XI
22:55 Bakteriofagi: szansa na życie - film dokumentalny

POLSAT VIASAT HISTORY

10:15 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
11:20 Naziści: korzenie zła
12:15 II wojna światowa: cena imperium (5,6,7,8/13)
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (7/8) - serial dok.
17:40 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
18:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (7/10) - serial dok.
19:50 Kuba Rozpruwacz: krwawe szpalty (2/3)
21:00 Tajne bazy nazistów IV
22:10 Konstantyn Wielki
23:15 Naziści: korzenie zła

eprasa.pl 907b571b61

ŚRODA 28.10

Od A do Z

BEZSENNOŚĆ ★★★★
thriller, USA/Wlk. Brytania 2002, reż. Christopher Nolan, wyk. Al Pacino, Robin Williams, Hilary Swank
20:00 | **canal+ premium**
Norweski wzorzec w realiach białych nocy na Alasce: zmęczony policjant z przeszłością kontra pisarz przekraczający normy w eksperymentowaniu na ludzkiej psychice. Dorównuje pierwowzorowi.

BYLIŚMY ŻOŁNIERZAMI ★★★
dramat wojenny, USA/Niemcy/Francja 2002, reż. Randall Wallace, wyk. Mel Gibson, Madeleine Stowe, Greg Kinnear
22:35 | **ale kino+ hd**
Nazbyt patetycznie, lecz rzetelnie o pierwszej regularnej bitwie Amerykanów w Wietnamie w listopadzie 1965 roku i o jej uczestnikach. Plus Mel Gibson jako dowódca.

CIAŁO I DUSZA ★★★
western, Luksemburg/Belgia 2023, reż. Loïc Tanson, wyk. Sophie Mousel, Timo Wagner, Jules Werner
23:35 | **cinemax**
Western w realiach Luksemburga XIX wieku. Dziewczyna, skazana za niesubordynację na szubienicę, unika kary i 15 latach zjawia się – nierozpoznana – w rodzinnej wiosce z zamiarem okrutnej zemsty.

CZŁOWIEK W MROKU ★★
film sens., USA 2023, reż. James Cullen Bressack, wyk. Jean-Claude Van Damme, Emerson Min, Kristanna Loken
20:00 | **stopklatka**
Jean-Claude Van Damme jako agent Interpolu, który po śmierci zaufanego informatora zgodnie z daną obietnicą musi po latach wkroczyć w sam środek wojny gangów, by chronić jego syna. Rutyna.

DEMONY WOJNY WG GOI ★★★
dramat wojenny, Polska 1998, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Tadeusz Huk, Olaf Lubaszenko
22:50 | **kino polska**
Władysław Pasikowski próbuje filmu werbunkowego w stylu hollywoodzkim: polscy komandosi w Bośni – honor nade wszystko. Plus precyzja reżyserii i doborowa obsada.

Corina

13:15 | **cinemax**
★★★

Cierpiąca na lęk przestrzeni redaktorka popełnia błąd, pracując nad książką swego wydawnictwa. Aby wyjaśnić nieporozumienie, musi odnaleźć tajemniczego autora książki, a to wymaga wyjścia z domu.
FOT. CINÉPOLIS DISTRIBUCIÓN

KOMEDIODRAMAT
MEKSYK 2024 , REŻ. URZULA BARBA. WYK. NAIAN GONZÁLEZ NORVIND, CRISTO FERNÁNDEZ, ARIANA CANDELA

KOD MERKURY ★★
film sens., USA 1998, reż. Harold Becker, wyk. Bruce Willis, Alec Baldwin, Miko Hughes
22:30 | **stopklatka**
„Trzy dni Kondora" łamane przez „Rain Mana": agent FBI broni autystycznego chłopca przed agendą rządową próbującą ukryć swoje, wykryte przypadkiem przez malca, niepowodzenia. Plus Bruce Willis.

KSIĘŻNA ★★★
dramat historyczny, Wlk. Brytania/Włochy/Francja/USA 2008, reż. Saul Dibb, wyk. Keira Knightley, Ralph Fiennes, Dominic Cooper
20:00 | **cinemax**
Keira Knightley jako Georgiana Cavendish – sławna ze swej urody i niezależności księżna Devonshire z XVIII wieku, wzorzec dla Diany Spencer. I pietyzm wobec epoki, na jaki stać tylko Brytyjczyków.

LEGIONY ★★★
film wojenny, Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wolańska, Mirosław Baka
20:00 | **kino polska**
Na tle wojennej epopei Legionów Polskich Piłsudskiego rozgrywa się historia rywalizacji dwóch żołnierzy spod różnych zaborów o względy młodej kobiety: niezła batalistyka i sentymentalny schemat.

MIŁOŚĆ W CHMURACH ★★
romans, Niemcy 2017, reż. André Erkau, wyk. Jasmin Gerat, Oliver Mommsen, Jasmin Schwiers
23:20 | **tvp 2**
Prowadząca życie kobiety niezależnej, stewardessa klasy biznes zakochuje się w jednym z pasażerów. Jednocześnie jej koleżanka z pracy odkrywa, że jest w ciąży. Czyżby panie dokonały tego samego wyboru?

PODWÓJNA GRA ★★
thriller, USA 2005, reż. D.J. Caruso, wyk. Al Pacino, Matthew McConaughey, Rene Russo
20:10 | **ale kino+ hd**
Spojrzenie na współczesny hazard. Były piłkarz Matthew McConaughe robi karierę jako ekspert typujący wyniki ligi na użytek totalizatora. Al Pacino (oklaski!) w roli jego mentora.

ROCKY II ★★
dramat obycz., USA 1979, reż. Sylvester Stallone, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young
21:05 | **tvp 1**
Sylvester Stallone idzie za ciosem, kontynuując – teraz już także jako reżyser – losy swego ulubionego bohatera: Rocky wraca na ring, by tym razem wygrać z mistrzem świata. Krzepi!!!

ŚMIERĆ JAK KROMKA CHLEBA ★★★★
dramat historyczny, Polska 1994, reż. Kazimierz Kutz, wyk. Jerzy Trela, Janusz Gajos, Jerzy Radziwiłowicz
20:00 | **tvp kultura**
Z potrzeby serca albo pasja według Kazimierza Kutza: pacyfikacja kopalni Wujek 16 grudnia 1981 r. Paradokumentalny opis, emocje na miarę tragedii antycznej. Lektura obowiązkowa.

TAJNY AGENT ★★★★
thriller, Brazylia/Francja/Holandia/Niemcy 2025, reż. Kleber Mendonça Filho, wyk. Wagner Moura, Maria Fernanda Cândido, Gabriel Leone
20:00 | **hbo**
Cztery nagrody w Cannes (w tym za rolę i reżyserię) dla opowieści o człowieku, który w trakcie politycznych zawirowań w Brazylii w 1977 roku szuka sposobu na wyjazd z kraju wraz ze swoim synkiem.
Więcej na **s. 6**

UZNANY ZA NIEWINNEGO ★★
film sens., USA 1990, reż. Alan J. Pakula, wyk. Harrison Ford, Brian Dennehy, Raul Julia
22:00 | **warner tv**
Prokurator przed sądem – oskarżony o zamordowanie swej koleżanki z pracy i jednocześnie kochanki. Ale Harrison Ford mordercą być nie może. Mimo to intrygujące.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 907b571b61

ŚRODA 28.10

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info
08:25 Zaraz wracam (29)
09:00 Ranczo IV (3/13)
10:05 Komisarz Alex III (12/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXIII
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Magazyn rolniczy (770)
13:00 David Attenborough i tajemniczy świat dźwięków
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (644)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5999)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (22) - serial obycz. Polska/Włochy 26, wyk. Laura Breszka
21:05 **Rocky II** - dramat ** obycz. USA 1979, reż. Sylvester Stallone, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire (130 min)
23:15 **Ukraina. Skradzione dzieciństwo** - film dok. Francja 2024
00:20 **Papusza** - film *** biograficzny Polska 2013, reż. Krzysztof Krauze, Joanna Kos-Krauze (135 min)

TVP2

05:35 M jak miłość
06:25 Pożyteczni.pl (387)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7720) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7720) - mag. Polska 2026
11:45 Gwiazdorska kuchnia Ani (54) - mag. kulinarny
12:30 Koło fortuny (2117)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1102)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
15:50 Domowe patenty (17)
16:00 Koło fortuny (2118)
16:35 Familiada (3076)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1103)
18:50 Jeden z dziesięciu (17)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Przepis dnia** (24)
20:50 **Na dobre i na złe**
21:50 **Na sygnale**
22:20 **Magazyn Ekspresu Reporterów** (1092)
23:20 **Miłość w chmurach** ** **(Love is in the Air)** - romans Niemcy 2017, reż. André Erkau, wyk. Jasmin Gerat (100 min)
01:00 **Peaky Blinders III** - serial gangsterski
02:10 **Rakka, cień ISIS** - film dok. Francja 2024

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:20 Trudne sprawy XXIII (16/40) - serial fab.-dok. PL 2022, wyk. Piotr Dobosz
09:20 Dlaczego ja? XXI (35,36,37/40) - serial fabularno-dok. Polska 2019
12:20 Gliniarze Śląsk (40) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
13:25 Gliniarze XVII (67,1)
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (41)
16:55 Gliniarze Śląsk (41) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (104) - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń"
19:55 Milionerzy (153)

20:30 **Kabaret K2. Jedziemy po bandzie** (23) - kabaret i satyra
22:00 **Gala French Touch 2026** (1, 2) - program rozrywkowy PL 2026
23:55 **Szklana pułapka III** *** **(Die Hard with a Vengeance)** - film sens. USA 1995, reż. John McTiernan (175 min)
02:50 **Siła rażenia (Attack Force)** * - film sens. USA/Wlk. Bryt./Rumunia 2006, reż. Michael Keusch (125 min)

TVN

05:35 Nic straconego
05:40 Uwaga! (8117) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (56/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Sierpów – Bistro Zalewajka 30
07:45 Dzień Dobry TVN (5819) - magazyn Polska 2026
11:20 Doradca smaku (35) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje: Grudziądz, bar „Pierożek" XXVII (8) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Kamionki – „Fyrtel Smaków"
13:40 Ukryta prawda (9,10/17) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (18) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (43)
17:55 Detektywi VII (43)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8118) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy
20:50 **The Floor** (11) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Top Model** (9) - reality show Polska 2026
23:05 **Ocean strachu II** ** **(Open Water 2: Adrift)** - thriller USA/Niemcy 2006, reż. Hans Horn, wyk. Susan May Pratt, Richard Speight jr., Niklaus Lange, Ali Hillis, Eric Dane (125 min)
01:10 **Nowa Szelągowska** (5) - reality show

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (15,16/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (9,8/15)
10:00 Zaklinaczka duchów III (17/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (34) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **57 sekund (57 Seconds)** ** - film s.f. USA 2023, reż. Rusty Cundieff, wyk. Morgan Freeman, Josh Hutcherson, Greg Germann (125 min)
22:05 **Dzień zagłady (Deep Impact)** ** - film katas. USA 1998 (150 min)
00:35 **„Detektyw Knight: Dzień Niepodległości (Detective Knight: Independence)** * - film sensacyjny USA 2023 (110 min)

TVN7

05:20 Ten moment (16/20) - serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Szkoła (45,46,47/72) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (14,18,19/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:55 Detektywi IV (1/48) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (33) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (27/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (37) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (43)
20:00 **Hotel Paradise** (37) - real tv Polska 2026
21:00 **Kwiat pustyni (Desert Flower)** ** - film biograficzny Austria/Francja/Niemcy/Wlk. Brytania 2009, reż. Sherry Hormann, wyk. Liya Kebede, Soraya Omar-Scego (160 min)
23:40 **Masz wiadomość (You've Got Mail)** *** - komedia USA 1998, reż. Nora Ephron, wyk. Tom Hanks (155 min)
02:15 **Hotel Paradise**

MEZZO

11:50 Koncert Bożonarodzeniowy w Concertgebouw pod batutą Klausa Mäkeli
13:20 Brahms: Kwintet klarnetowy h-moll, opus 115 – Berliner Solisten
14:05 Intermezzo
14:15 Il Giardino Armonico, Giovanni Antonini: Haydn, Pory roku - muzyka klasyczna
16:55 Tarik O'Regan: Mata Hari, balet w choreografii Teda Brandsena - balet Hol. 2015
18:45 Klaus Mäkelä, Królewska Orkiestra Concertgebouw: Sibelius, Mozart - muzyka klas.
20:30 Georg Friedrich Händel: Jefte - balet Polska 2025
23:05 Bayfront Jazz Festival: Roy Ayers - koncert USA 2021
00:05 Lionel Hampton All Star Big Band – Berliner Jazztage 1979 - koncert Niemcy 1979

PULS 2

09:45 Bing (68,69/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Basia (9,10)
11:10 Gus (17,18/52)
11:35 Tomek i przyjaciele 28
12:00 Lwia straż (16,12/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (14)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI (1,2/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (32) - serial obycz.
21:00 Władcy ognia - film fantasy USA/Wlk. Brytania/Irl. 2002, reż. Rob Bowman
23:05 Grizzly - horror USA/Kanada 2015, reż. David Hackl

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (2) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (19,20,21/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI (45,46) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVII (1,2,3,43/40) - serial fab.-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (470) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (42,43) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (35) - serial krym. Polska 2026
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (35)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (35) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II (3) - serial dok. Polska 2019
23:10 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012, wyk. Will Smith
01:25 Love Island V (38)

METRO

07:25 Szpital (37,38,39/68) - serial fabularno-dok.
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (25/67)
13:25 Brzydula - serial obycz.
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (3) - serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (19)
18:00 Złomowisko PL VI (13/14) - serial dok.
19:00 Kartoteka IX (13,14) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni V (2,3) - serial krym. Polska 2006
23:15 Hannibal III (7/13) - serial grozy USA 2015
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IX - serial dok.
01:15 Szpital (3/68)
02:15 Szkoła (32/67)

eprasa.pl 907b571b61

ŚRODA 28.10

STOPKLATKA

08:55 Robert Makłowicz (218) - mag. kulinarny
09:50 Wojny magazynowe: Kanada II (7,8/12)
11:00 Aukcja w ciemno III (8,9/26) - serial dok.
12:00 Katastrofy w przestworzach XII (1,7,3/13) - serial dokumentalny
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (12,13) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach VII (8/8)
18:05 Wojny magazynowe: Kanada II (9,10/12) - serial dok. Kanada 2015
19:15 Aukcja w ciemno III (10,11/26) - serial dok.
20:00 Człowiek w mroku (Darkness of Man) ★★ - film sens. USA 2023, reż. James Cullen Bressack, wyk. Jean-Claude Van Damme, Emerson Min (150 min)
22:30 Kod Merkury (Mercury Rising) ★★ - film sens. USA 1998, reż. Harold Becker, wyk. Bruce Willis, Alec Baldwin, Miko Hughes, Chi McBride (130 min)
00:40 Ziarno prawdy - thriller ★★★ Polska 2015, reż. Borys Lankosz (160 min)

KINO POLSKA

07:30 Polska Kronika Filmowa 12B/73 - reportaż Polska 1973
07:45 Zwierzęta Wajraka III (6,7/10) - serial dok.
08:50 Pan Wołodyjowski - film historyczny Polska 1968, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Tadeusz Łomnicki, Magdalena Zawadzka, Hanka Bielicka
12:00 W pustyni i w puszczy - film przyg. Polska 2001, reż. Gavin Hood, wyk. Adam Fidusiewicz, Karolina Sawka
14:45 Diabeł - film krótkometrażowy Polska 2022
15:05 Końce i początki - film krótkom. Polska 2024
15:40 W zawieszeniu - dramat obyczajowy Polska 1987, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krystyna Janda
17:45 Czterej pancerni i pies (4,5) - serial wojenny
20:00 Legiony - film woj. Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wolańska, Mirosław Baka, Jan Frycz, Grzegorz Małecki
22:50 Demony wojny wg Goi - dramat wojenny Polska 1998, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Tadeusz Huk, Olaf Lubaszenko
00:55 Ostatnia misja - film sens. PL 1999, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Peter J. Lucas

ALE KINO+

09:45 Grantchester X (3,4/8)
11:45 Detektyw Foyle III (2/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2004
13:45 Prawo ojca (Une part manquante) ★★★ - dramat obycz. Francja/Belgia/Japonia/USA 2024, reż. Guillaume Senez, wyk. Romain Duris (125 min)
15:50 Złota dama (Woman in Gold) ★★★ - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren, Ryan Reynolds (140 min)
18:10 Detektyw Foyle III (3/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2004
20:10 Podwójna gra (Two for the Money) ★★ - thriller USA 2005, reż. D.J. Caruso, wyk. Al Pacino, Matthew McConaughey, Rene Russo (145 min)
22:35 Byliśmy żołnierzami (We Were Soldiers) ★★★ - dramat wojenny USA/Niemcy/Francja 2002, reż. Randall Wallace, wyk. Mel Gibson, Madeleine Stowe, Greg Kinnear (160 min)
01:15 Black Sands II (7/8) - serial kryminalny

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin V (3/8)
08:30 Przyjaciółki XXV (1,2)
10:25 Świat według Kiepskich
14:40 Ojcostwo - komedia USA 2021, reż. Paul Weitz
16:55 Searching - thriller USA/Rosja 2018, reż. Aneesh Chaganty, wyk. John Cho
19:00 Ghost Rider II - film sens. USA/Emiraty Arab. 2011
21:00 Hansel i Gretel: Łowcy czarownic - film akcji USA/Niemcy 2013
22:50 Duchy w Wenecji - film krym. USA/Wlk. Bryt./Włochy 2023, reż. Kenneth Branagh

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera XIII (2/3)
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (2/4)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: Gęsta krew - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2018
15:00 Strażnik Teksasu VII
17:05 Vera XIII (3/3)
18:55 Poirot II (4/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1990
20:00 Jestem najlepsza. Ja, Tonya - film biograficzny USA/Wlk. Brytania/Katar 2017
22:40 Operacja Delta Force II: Na ratunek - film sensacyjny USA 1990, reż. Aaron Norris

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni (87) - rozmowa
09:00 Blisko, coraz bliżej (9)
10:30 Czterysta batów (Les quatre cents coups) ★★★★★ - dramat obyczajowy Francja 1959 (110 min)
12:20 Diabelski instrument
14:00 Czterdziestolatek (5)
15:05 Głód serca - film obycz. ★★ Polska 1987, reż. Roman Załuski (95 min)
16:40 Blisko, coraz bliżej (10/10) - serial historyczny Polska 1982
18:15 Kolekcja (15) - mag.
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Rawhide IV (4)
20:00 Śmierć jak kromka chleba ★★★★ - dramat historyczny Polska 1994, reż. Kazimierz Kutz, wyk. Jerzy Trela, Janusz Gajos, Jerzy Radziwiłowicz, Mariusz Benoit (130 min)
22:10 Wstępy do spektakli tanecznych (5)
22:15 Polski Teatr Tańca – 45 wg. Jacka Przybyłowicza
23:15 Tehachapi - film dok.
01:00 Na pełny etat (A plein temps) ★★★★ - dramat obycz. Francja 2022, reż. Eric Gravel (90 min)

WARNER TV

07:35 Prawo Agaty III (6,7,8)
10:35 Bajer z Bel-Air V
11:35 Tropiciele (5,3/10)
12:35 Teraz albo nigdy! IV (6,7)
14:30 Bajer z Bel-Air V
16:30 Poniedziałki na chirurgii (1,2/10) - serial obyczajowy
18:15 Czary–mary - film przygodowy USA 1993
20:15 Akademia Policyjna IV – Patrol obywatelski - komedia USA 1987, reż. Jim Drake
22:00 Uznany za niewinnego - film sens. USA 1990
00:30 Batman i Robin - film fantasy USA/Wlk. Bryt. 1997

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VI
09:25 Pingwiny z Madagaskaru
10:00 Cast Away – Poza światem - film przyg. USA 2000
13:00 Czarodziejki VI
14:55 Ostatnie wakacje - komedia USA 2006
17:20 Terminator: Genisys - film s.f. USA/Kanada 2015
20:00 Pan i pani Smith - komedia sens. USA 2005
22:30 Świat w ogniu - thriller USA/Wlk. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułgaria 2019
00:55 Człowiek w ogniu - thriller Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004

HBO

08:15 Kina i Yuk - film przyg. ★★★ Francja/Kanada/Włochy 2023, reż. Guillaume Maidatchevsky (80 min)
09:35 Happy Feet: Tupot małych stóp ★★★★ - film anim. USA/Australia 2006, reż. George Miller, Warren Coleman, Judy Morris (105 min)
11:20 Happy Feet: Tupot małych stóp II ★★★ - film anim. Australia/USA/Nowa Zelandia 2011, reż. George Miller, Gary Eck, David Peers (100 min)
13:00 Parachute - komedia ★★★ USA 2023, reż. Brittany Snow, wyk. Courtney Eaton (105 min)
14:45 Dusza idealna - komedia ★★★ Francja 2025 (100 min)
16:25 Klopsiki kontratakują ★★★ - film animowany USA/Kanada 2013 (95 min)
18:00 Bez hitu - komedia ★★★ Niemcy 2025, reż. Florian Dietrich (120 min)
20:00 Tajny agent - thriller ★★★★ Brazylia/Francja/Holandia/Niemcy 2025
22:35 Droga Anglio (3,4/4)
00:35 Dom dobry - dramat ★★★★★ obyczajowy Polska 2025 (110 min)

CINEMAX

14:55 Na ringu z rodziną - komediodramat Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2019
16:45 Jak być normalną - dramat obyczajowy Austria 2025, reż. Florian Pochlatko
18:25 Panoptykon - dramat obyczajowy Gruzja/Francja/Włochy/Rumunia 2024
20:00 Księżna - dramat historyczny Wlk. Brytania/Włochy/Francja/USA 2008
21:50 Bidad - dramat obycz. Iran 2025, reż. Soheil Beiraghi
23:35 Ciało i dusza - western Luksemburg/Belgia 2023

ROMANCE TV

09:40 Rosamunde Pilcher: Rocznica ślubu - film obyczajowy Niemcy 2022
11:30 Wszyscy lekko stuknięci - komedia Niemcy 2024
13:25 Poślub mnie w Yosemite - komedia romant. USA 2022
15:15 Rosamunde Pilcher: Pani Szczęście - film obycz. Niemcy 2026, reż. Karola Meeder
17:05 Gabinet z widokiem na morze - serial obycz.
19:00 Górski lekarz
20:00 Szkoła nad morzem - dramat obycz. Niemcy 2025
23:50 Górski lekarz - serial obycz. Niemcy/Austria 2026

CANAL+ PREMIUM

08:40 Ida - dramat obycz. ★★★★★ Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
10:00 Koncert Elton John & Brandi Carlie - koncert
10:55 Łapu-Capu (257)
11:00 Chopin, Chopin! ★★★ - dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
13:10 Premierowa jazda
13:30 Czy AI zabija internet?
14:25 Zmierzch - film fantasy USA/Wlk. Brytania 2008 (120 min) ★★
16:25 Morderstwo w ambasadzie ★★ - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
17:50 Premierowa jazda
18:05 Łapu-Capu (258)
18:10 Trzej muszkieterowie ★★ - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (110 min)
20:00 Bezsenność - thriller ★★★★ USA/Wlk. Brytania 2002 (120 min)
22:00 Eksperyment: Odsiadka II (1/6)
22:50 Hellboy: Wzgórza nawiedzonych ★★ - horror USA/Wlk. Bryt./Niemcy/Bułgaria 2024 (95 min)
00:25 Naznaczeni - komedia ★★ romantyczna USA 2025 (90 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (38/50)
10:55 Magda M. (8/15)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (39/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Seriaale: Rozmowy (2)
17:55 Lassie, wróć! - film przygodowy Niemcy 2020, reż. Hanno Olderdissen
20:00 100 dni do matury - komedia Polska 2025
22:30 Wieczór gier - komedia USA 2018
00:30 Alfabet filmowy (26)

AMC

09:25 Apokalipsa w LA - film s.f. USA 2014, reż. Michael J. Sarna, wyk. David Cade
11:05 Pan i pani Smith - komedia sens. USA 2005
13:35 Tajemnicza wyspa - film przyg. Tajl./Niemcy/USA 2005
17:15 Moneyball - film biograficzny USA 2011
20:00 Bibliotekarz III – Przeklęty kielich Judasza - film przyg. USA 2008, reż. Jonathan Frakes
22:00 Za ciosem - film akcji USA/Hongkong/Aruba 1998
23:55 Resident Evil: Witajcie w Raccoon City - horror USA/Kanada/Niemcy 2021

eprasa.pl 907b571b61

AXN

08:25 Agenci NCIS XII (3/24)
09:20 Castle II (12,13/24)
11:20 Detektyw Monk II
13:10 Agenci NCIS XII (4,5/24)
15:05 FBI: Most Wanted III (17,18/22) - serial krym.
17:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (21,22/23)
19:05 Castle II (14,15/24) - serial krym. USA 2010
21:05 FBI VI - serial sens.
21:55 Walker: Strażnik Teksasu III (10/18) - serial krym.
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (21,22/23)

EPIC DRAMA

08:25 Detektyw Murdoch XVIII
09:20 Wszystkie stworzenia duże i małe VI - serial obycz.
10:20 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
12:55 Sprawy pana Booka (1/6)
14:00 Agenci NCIS XVII (13/20)
14:50 Panna Marple (3/4)
16:55 Poirot IX (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2003
19:00 Agenci NCIS XVII (14/20)
19:55 Poirot III (4/11)
21:00 Panna Scarlet VI (5/6)
22:10 Montmartre (7/8)
23:20 Poirot III (4/11)
00:30 Agenci NCIS XVII (14/20)
01:20 Sprawy pana Booka

TVN STYLE

11:20 Teraz one (5, 4)
12:25 Ugotowani (12)
13:25 Kuchenne rewolucje (8, 7) - reality show
15:35 Ugotowani (7)
16:40 Babski biznes II (3/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (11, 12, 1) - reality show
20:50 Bitwa o gości (3)
21:50 Jestem z Polski X (5/15)
22:50 Hotel Paradise (37) - real tv Polska 2026
23:45 EuroPOLKI studentki (2) - lifestyle Polska 2023
00:45 Egzotyczne wakacje na każdą kieszeń - magazyn

TVN TURBO

08:00 Wszystko co naj... (1, 2)
09:00 Fani czterech kółek XVI
10:00 Raport Turbo (5097)
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (2) - magazyn
11:15 Wojny samochodowe (3)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5098)
18:15 Zawodowi handlarze (8)
19:00 Naprawy nie do naprawy
19:45 Co tu się odjechało? (4)
20:15 Jeździć, obserwować VIII
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (5098)

BBC FIRST

08:55 Z pamiętnika położnej
10:05 Ojciec Brown VIII (4,5/10) - serial krym.
12:05 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi II
14:00 Zbrodnie Saint-Pierre
14:55 Śmierć z dala od palm
16:05 Tajemnice Brokenwood
18:05 Morderstwa w Midsomer XIV (6/8) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XV
21:00 Detektyw z Chelsea IV
22:00 Dobijasz mnie (3)
22:55 Line of Duty – Wydział wewnętrzny IV (5,6/6)

FX

09:00 FBI VI - serial sens.
10:00 Agenci NCIS II (2/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (18/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (5,6/24)
13:45 Castle II (14/24)
14:40 Lucyfer II (11/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (7,8/24)
17:25 Z Archiwum X V (3,4/20)
19:15 FBI VI (5/13)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (7/21)
21:05 Zabójcze umysły XVII
22:00 Matlock II (11/16) - serial krym. USA 2026

HGTV

09:55 Wymarzony dom we Włoszech (8/12) - serial dok.
10:50 Wymarzony dom za granicą - serial dok.
11:55 Nowe życie w starym domu V (8,9/16) - serial dok.
13:50 Odlotowy ogród (4)
14:25 Mieszkanie na miarę II
16:30 Polowanie na ogród VIII
18:10 Dobrze zrobione w domu
18:20 Zgłoś remont (4)
19:15 Weekendowa metamorfoza (4) - reality show
20:15 Poukładani (1)
21:10 Dorota was urządzi V
22:40 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:15 Masterchef: Australia
09:30 Zapraszam do stołu (22)
10:05 Bake off: zawodowcy (2)
11:05 Tajemnice słynnych hoteli (2) - serial dok.
12:05 Mistrzowie ceramiki (10)
13:10 Rezydencje na Mauritiusie (2/10) - serial dok.
14:15 Wielkie australijskie wypieki VI (4) - serial dok.
15:25 Mistrzowie szycia (8)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
19:50 Wielkie australijskie wypieki VI (5) - serial dok.
21:00 Bake off: zawodowcy (4)
22:00 Luksusowe koleje Szkocji

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VIII (3/16)
08:55 Hoży doktorzy (3,4/24)
09:55 Przyjaciele VII (13,14,15,16/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (22,23,1,2,3,4/23)
14:30 Dwóch i pół VIII (4,5,6,7/16) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VII (17,18,19,20/24) - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (5,6/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu III (22,23,1,2,3,4/23)
22:00 The Office PL IV (1,2/12)
23:05 Comedy Club (11, 12)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XII (3)
09:30 Rodzinka.pl IX (1)
10:00 Klan - telenowela
10:35 Ranczo IV (12/13)
11:25 Na dobre i na złe
12:25 Zaraz wracam (29,30)
13:35 Ojciec Mateusz (6/17) - serial krym. Polska 2009
15:35 Komisarz Alex XII
16:25 Na sygnale
17:30 Ranczo V (1,2/13)
19:30 Ojciec Mateusz (8,7/17) - serial krym. Polska 2009
21:30 Ranczo V (3,4/13)
23:25 Ojciec Mateusz (9/17)
00:25 Czas niedokonany (7) - serial obycz. Polska 2024

CANAL+ KUCHNIA

12:45 Czy na pewno umiesz gotować? (3, 4) - reality show
13:45 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (2)
14:40 ABC gotowania (5, 6)
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (7, 8) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (9, 10, 17, 18)
18:40 Włoskie życie Sophie Grigson (2,3) - serial dok.
19:45 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (8)
20:15 Top Chef (1)
21:15 Ziemia, ogień i smak (2)
22:10 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (3, 4)

CANAL+ DOMO

08:00 Kupione i co dalej?
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Monty Don – brytyjskie ogrody (4/5) - serial dok.
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXI
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Liczy się miejsce (14, 15)
16:00 Pogotowie remontowe Wieśka (12, 1) - magazyn
17:00 Adres: rezydencje marzeń (2) - reality show
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXI
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Liczy się miejsce (15)
22:00 Tomasz Pągowski

PLANETE+

12:30 Niezwykłe podróże koleją VI (2/5) - serial dok.
13:40 Gustave Eiffel. Marzenia ze stali - film dok. F 2023
14:45 Krajobrazy świata (4/12)
15:50 360° – świat bez granic XI - serial dok.
16:55 Świat z góry (4,5/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Jak oligarchowie korumpują Zachód (2)
20:00 1874. Narodziny impresjonizmu - film dok.
22:00 Premiera: Czas dobrej śmierci (4) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Wybuchowy program
09:00 Gorączka złota: złoty szlak (6) - serial dok. USA 2024
10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski II (16/16)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (4/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL XI - serial dok. Polska 2020
16:00 Gorączka złota XVI (19)
17:00 11 września: dni, które wstrząsnęły światem II
18:00 Przystanek Bieszczady
19:00 Złomowisko PL VI
22:00 W oku cyklonu: Łowcy burz (1/6) - serial dok.

TVP HISTORIA

11:00 Attenborough i jurajski potwór morski - film dok.
12:00 Wszystkie kolory świata
13:00 Kroniki Hitlera (9/13)
14:00 Stawka większa niż życie (18/18) - serial wojenny
15:00 Sensacje XX wieku
17:20 Wojenne dziewczyny IV
18:15 Fake czy historia?
19:00 Taka była telewizja (1)
20:00 Fałszerze. Powrót sfory
20:55 Zapomniana granica Europy - film dok. Niemcy 2022
21:55 Deyna. Geniusz do zatracenia - film dok.
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:10 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (4/8)
12:10 Gwiazdy lombardu XXIV (5/15) - serial dok. USA 2023
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (9/10) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (17/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
18:10 Największe tajemnice świata VII (15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Sekrety widziane z góry
22:00 Ranczo kosmitów VII (9)

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:00 Burzliwa historia Tudorów (4/6) - serial dok.
12:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV - serial dok.
13:00 Złapać przemytnika II
15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny VI (4/6)
16:00 Klucz do przepowiedni
17:00 Egipt V (3/10)
18:00 Czarnobyl - serial dok.
19:00 Droga do wyzwolenia
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (4/10) - serial dok.
20:55 Maszyny wagi ciężkiej IV
23:00 Uwaga, katastrofa! (8)

FOCUS TV

10:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (6) - serial dok.
12:30 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Okręt wojenny – życie w Royal Navy - serial dok.
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka VII (9,10/16) - serial dok.
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Broń, która zmieniła świat - serial dok. Aus. 2021
22:00 Polowanie na Hitlera

BBC EARTH

13:30 Siedem światów, jedna planeta: kulisy - film dok.
14:35 W okowach mrozu IX
15:35 Życie na pustkowiu
16:35 Juliusz Cezar: narodziny dyktatora (1/3) - serial dok.
17:40 Siedem światów, jedna planeta: kulisy - film dok.
18:45 Lodowe miasto: życie na krawędzi (8/10) - serial dok.
19:45 Lucy Worsley i zagadki historii: rewolucja amerykańska - serial dok. Wlk. Bryt. 2026
20:55 W okowach mrozu XI
22:55 Juliusz Cezar: narodziny dyktatora (2/3) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

10:10 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
11:15 Naziści: korzenie zła
12:15 II wojna światowa: cena imperium (9,10,11,12/13)
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (8/8) - serial dok.
17:40 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
18:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (8/10) - serial dok.
19:50 Kuba Rozpruwacz: krwawe szpalty (3/3)
21:00 Tajne bazy nazistów IV
22:10 Sekretne życie rzymskich cesarzy - film dok.

eprasa.pl 907b571b61

CZWARTEK 29.10

Od A do Z

BAW SIĘ DOBRZE I PRZEŻYJ ★★★
film s.f., USA/Niemcy 2025, reż. Gore Verbinski, wyk. Sam Rockwell, Haley Lu Richardson, Michael Peña
23:55 | canal+ premium
Wysłannik przyszłości terroryzuje bywalców knajpy w Los Angeles, by zebrać grupę śmiałków, którzy wyruszą w przyszłość i dokonają zamachu na sztuczną inteligencję. Zdrowo odjechane.

BRACIA POD OSTRZAŁEM ★★
thriller, USA/Kolumbia/Wlk. Brytania 2026, reż. Justin Chadwick, wyk. Kiefer Sutherland, Omar Chaparro, Laura Osma
22:10 | canal+ premium
Amerykański żołnierz bierze ślub w Meksyku, na który zaprasza swego dowódcę i grono przyjaciół z misji w Syrii. Podczas wesela dochodzi do zatargu między żołnierzami i miejscową mafia. Rutyna do bólu zębów.

KAC VEGAS III ★★
komedia, USA 2013, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Zach Galifianakis, Ed Helms
23:40 | hbo
Jeszcze raz to samo, jakkolwiek bez ślubnej okazji. Doświadczona w Vegas i Bangkoku paczka szuka porwanego przez mafię przyjaciela, odkrywając po drodze przyczynę większości swoich kłopotów.

KONWÓJ ★★★
komediodramat, USA/Wlk. Brytania 1978, reż. Sam Peckinpah, wyk. Kris Kristofferson, Ali MacGraw, Ernest Borgnine
22:40 | stopklatka
Kris Kristofferson jako kierowca ciężarówki, który wypowiada wojnę skorumpowanym policjantom z drogówki. Sprawdzona konwencja w poetyce kina przemocy Sama Peckinpaha.

MILION SPOSOBÓW, JAK ZGINĄĆ NA ZACHODZIE ★★★★
western, USA 2014, reż. Seth MacFarlane, wyk. Seth MacFarlane, Charlize Theron, Liam Neeson
20:00 | hbo
Western na wesoło: dzięki romansowi z nieznajomą ostatni oferma odzyskuje pewność siebie, by pokonać w pojedynku groźnego rewolwerowca. Seth MacFarlane po obu stronach kamery.

W ukryciu

21:55 | cinemax ★★★

Ameryka, lata 90. XX wieku. Policjant, ukrywający swoje skłonności homoseksualne, zostaje przydzielony do działającej pod przykrywką jednostki, ścigającej gejów przekraczających normy obyczajowe.
FOT. MAGNOLIA PICTURES

DRAMAT
USA/WIELKA BRYTANIA 2025, REŻ. CARMEN EMMI. WYK. TOM BLYTH, MARIA DIZZIA, RUSSELL TOVEY

NA OSTRZU SZPADY ★★★
film przyg., Francja/Włochy/Niemcy 1997, reż. Philippe de Broca, wyk. Daniel Auteuil, Fabrice Luchini, Vincent Perez
20:05 | tvp kultura
Pod ręką Philippe'a de Broki ożywa dawna tradycja kostiumowego widowiska płaszcza i szpady: Daniel Auteil jako mściciel przyjaciela i obrońca cnoty jego córki godnie zastępuje Jeana Marais.

OCEAN'S 8 ★★★
komedia sensacyjna, USA 2018, reż. Gary Ross, wyk. Sandra Bullock, Cate Blanchett, Anne Hathaway
21:00 | tvn 7
Sandra Bullock jako siostra legendarnego włamywacza, która kompletuje damską ekipę, by dokonać spektakularnej kradzieży cennego naszyjnika podczas prestiżowej gali w nowojorskiej Metropolitan Opera.

PAMIĘĆ ★★★
dramat obycz., USA/Meksyk/Chile/Niemcy 2023, reż. Michel Franco, wyk. Jessica Chastain, Peter Sarsgaard, Merritt Wever
22:10 | ale kino+ hd
Nagrodzony w Wenecji Peter Sarsgaard jako cierpiący na zaniki pamięci, który dosiada się na szkolnym zjeździe do koleżanki z ostatniej klasy, obecnie samotnej matki po traumatycznych przejściach.

PAT GARRETT I BILLY KID ★★★★★
western, Meksyk/USA 1973, reż. Sam Peckinpah, wyk. James Coburn, Kris Kristofferson, Richard Jaeckel
22:00 | warner tv
Klasyk antywesternu Sama Peckinpaha: mroczna legenda psychopatycznego Billy'ego Kida, przeciw któremu staje dawny przyjaciel Pat Garrett. Przemoc, niepokojące piękno i kultowa ścieżka Boba Dylana.

SEKSMISJA ★★★★
komedia, Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna
20:00 | kino polska
Poddani hibernacji mężczyźni budzą się w następnym stuleciu - w postapokaliptycznym świecie kobiet, pozbawionym pierwiastka męskiego. Wielki przebój od czasów kinowej premiery: nie starzeje się.

SOK Z ŻUKA ★★★★
komedia, USA 1988, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton, Alec Baldwin, Geena Davis
20:10 | warner tv
Para duchów pragnie ocalić swój dom przed najściem nowych lokatorów i zwraca się z tym do ducha egzorcysty. Wielkie pole dla wyobraźni Tima Burtona plus brawurowy Michael Keaton jako egzorcysta.

TEŚCIOWIE 3 ★★★
komedia, Polska 2025, reż. Jakub Michalczuk, wyk. Maja Ostaszewska, Izabela Kuna, Marcin Dorociński
22:40 | tvn
Trzecia odsłona cyklu o międzykulturowym konflikcie: niedoszli teściowie młodej pary spotykają się ponownie – tym razem z okazji chrztu niemowlęcia, które urodziło się ze związku ich dzieci.

UCIEKINIER ★★
film s.f., USA/Wlk. Brytania 2025, reż. Edgar Wright, wyk. Glen Powell, Josh Brolin, William H. Macy
20:00 | canal+ premium
Nowa ekranizacja powieści Stephena Kinga, której akcja rozgrywała się w 2025 r. Glen Powell (w roli Arnolda Schwarzeneggera) zdobędzie miliard, jeśli przetrwa miesiąc telewizyjnej gry w zabijanego.

ZJAWA ★★★★
film przyg., USA/Tajwan/Hongkong 2015, reż. Alejandro González Iñárritu, wyk. Leonardo DiCaprio, Tom Hardy, Domhnall Gleeson
23:35 | cinemax
Oscar dla Leonardo DiCaprio oraz nagrody Akademii (rok po roku) dla Alejandro Innarritu i Emmanuela Lubezkiego za opowieść o pozostawionym zimą w dziczy człowieku, który wbrew okolicznościom przetrwał.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 907b571b61

CZWARTEK 29.10

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Dobre historie (200)
08:00 Serwis Info
08:30 Zaraz wracam (30)
09:05 Ranczo IV (4/13)
10:05 Komisarz Alex III (13/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXIV (1)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 To się opłaca (240)
13:00 David Attenborough i tajemniczy świat dźwięków
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (645)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6000)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Ojciec Mateusz 35** (12) - serial kryminalny Polska 2026
21:25 **Sprawa dla reportera** (1599) - cykl reportaży
22:25 **Czas niedokonany** (8) - serial obycz. Polska 2024, wyk. Piotr Trojan
23:25 **Gra z Cieniem II** (8)
00:20 **Życzenie śmierci (Death Wish)** - film sens. USA/Kanada 18, reż. Eli Roth, wyk. Bruce Willis (115 min)
02:15 **Magazyn Ekspresu Reporterów** (1092)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Operacja zdrowie (90)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7721) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:45 Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu
12:25 Koło fortuny (2118)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1103)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2119)
16:35 Familiada (3077)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1104)
18:50 Jeden z dziesięciu (7) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (17)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Postaw na milion** (398) - teleturniej
21:40 **Super Gary. Gotuj z Bosacką!** (12)
22:20 **Europa da się lubić – nowe pokolenie** (8)
23:20 **SOR** (2) - serial lekarski
00:00 **Obwiniony (Accused)** - thriller Wlk. Brytania 2023 (100 min)
01:40 **Rodzinka.pl XIX** (7) - serial kom. Polska 26
02:15 **Peaky Blinders III** - serial gangsterski

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
08:20 Trudne sprawy XXIII (17/40) - serial fab.-dok.
09:20 Dlaczego ja? XXI (38,39,40/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (41) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVIII (2,3) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (42) - serial fab.-dok. Polska 2026, wyk. Aleksander Mackiewicz
16:55 Gliniarze Śląsk (42) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (105) - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń"
19:55 Milionerzy (154) - teleturniej Polska 2026

20:30 **Nasz nowy dom** (381) - reality show
21:40 **Zdrada** (9) - serial krym. Polska 2023
22:55 **W jak morderstwo** ** - komedia kryminalna Polska 2021, reż. Piotr Mularuk, wyk. Anna Smołowik, Paweł Domagała, Szymon Bobrowski (135 min)
01:10 **Kapitan Phillips (Captain Phillips)** *** - dramat obycz. USA 2013, reż. Paul Greengrass, wyk. Tom Hanks (175 min)

TVN

05:05 Zamieszkać na plaży VII
05:35 Nic straconego
05:40 Uwaga! (8118) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (57/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Gdynia – Worek mąki 30 (5) - reality show Polska 2025
07:45 Dzień Dobry TVN (5820)
11:20 Doradca smaku (36)
11:25 Kuchenne rewolucje
12:35 Kuchenne rewolucje: Barlinek – „Limba" XXV (7)
13:40 Ukryta prawda (11,12/17) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (19) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (44) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (44)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8119) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy
20:50 **The Floor** (12) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Kuchenne rewolucje 33** (9) - reality show
22:40 **Teściowie 3** - komedia *** Polska 2025, reż. Jakub Michalczuk (100 min)
00:20 **Zbliżenie. Mówię Wam podcast** (4) - program rozrywkowy
01:15 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII** (1/22) - serial krym.
02:15 **Uwaga!** (8119)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (16,17/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (8,11/15)
10:00 Zaklinaczka duchów III (18/18) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (35) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Koszmarna noc (Trauma Center)** *** - film sens. USA 2019, reż. Matt Eskandari, wyk. Nicky Whelan, Bruce Willis (125 min)
22:05 **Zły porucznik. Miejsce akcji: Nowy Orlean (The Bad Lieutenant: Port of Call New Orleans)** *** - film sens. USA 2009, reż. Werner Herzog (135 min)
00:20 **Mr Brooks** - thriller *** USA 2007, reż. Bruce A. Evans (160 min)

TVN7

05:20 Ten moment (17/20) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (48,49,50/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (15,20,21/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:55 Detektywi IV (2/48) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (34) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (28/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (38) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (44)
20:00 **Hotel Paradise** (38) - real tv Polska 2026
21:00 **Ocean's 8 (Ocean's 8)** *** - komedia sensacyjna USA 2018, reż. Gary Ross, wyk. Sandra Bullock, Cate Blanchett, Anne Hathaway, Mindy Kaling (145 min)
23:25 **Task master** (9)
00:25 **Transformers: Wiek zagłady (Transformers: Age of Extinction)** ** - film s.f. USA/Chiny 2014, reż. Michael Bay (200 min)

MEZZO

10:50 Filharmonicy Berlińscy, Kirił Gerstein, Kirił Pietrienko: Waldbühne 2022
12:20 Le Poème Harmonique, Vincent Dumestre: Pergolesi
13:25 Intermezzo
14:00 Martin Donner, Claudio Monteverdi: Poppea // Poppea - balet Niemcy 2017
15:15 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Mirga Gražinytė-Tyla, Gabriela Montero - muzyka klasyczna
16:55 Steinway & Sons
17:35 Antonín Dvořák: Rusałka - opera Holandia 2020
20:30 Emile Parisien Quintet i Theo Croker - koncert
21:45 Jeux – Ensemble Intercontemporain, Orchestre National de Jazz - koncert
23:05 Makaya McCraven na La Rochelle Jazz Festival 2021

PULS 2

09:45 Bing (70,71/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (11,12)
11:10 Gus. Mały (18,19/52)
11:35 Tomek i przyjaciele 28
12:00 Lwia straż (17,13/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka - serial anim.
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! (6)
15:00 Miraculous VI (2,3/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (18,19/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (33) - serial obycz.
21:00 Megan Leavey - dramat wojenny USA/Hiszpania 2017
23:15 Robin Hood: Początek - film przyg. USA 2018

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (3) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (22,23,24/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI (47,48) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVII
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (471) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (43,44) - serial obycz.
20:05 Uroczysko VI (36) - serial krym. Polska 2026
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (36)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (36) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni: Joanna Opiat-Bojarska – Linia obrony II (4) - serial dok.
23:10 Pan i władca: Na krańcu świata - film przygodowy USA 2003, reż. Peter Weir

METRO

07:25 Szpital (40,41,42/68)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (26/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
13:25 Brzydula - serial obycz.
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (4) - serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (1, 2)
18:00 Złomowisko PL VI - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka IX (15,16) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni V (4,5) - serial krym. Polska 2006
23:15 Kuba Wojewódzki (9)
00:25 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IX - serial dok.
01:25 Szpital (4/68) - serial fabularno-dok. Polska 2020
02:25 Szkoła (33/67)

eprasa.pl 907b571b61

CZWARTEK 29.10

STOPKLATKA

08:55 Robert Makłowicz (207) - mag. kulinarny
09:50 Wojny magazynowe: Kanada II (9,10/12)
11:00 Aukcja w ciemno III (10,11/26) - serial dok.
12:00 Katastrofy w przestworzach XII (2,8,4/13) - serial dok.
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (13,14) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach VIII (1/2)
18:05 Wojny magazynowe: Kanada II (11,12/12) - serial dok. Kanada 2015
19:10 Aukcja w ciemno III (12,13/26) - serial dok. USA 2013
20:00 3:10 do Yumy (3:10 to Yuma) *** - western USA 2007, reż. James Mangold, wyk. Russell Crowe, Christian Bale, Ben Foster (160 min)
22:40 Konwój (Convoy) *** - komediodramat USA/Wlk. Brytania 1978, reż. Sam Peckinpah, wyk. Kris Kristofferson, Ali MacGraw (135 min)
00:55 Kochanie, chyba cię zabiłem ** - film akcji Polska 2014 (120 min)

KINO POLSKA

07:40 Zwierzęta Wajraka III (7,8/10) - serial dok.
08:45 Moja - film krótkometrażowy Polska 2024
09:00 Syn szczęścia - film krótkom. Polska 2024
09:35 Quo vadis - film historyczny Polska/USA 2001
13:10 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem - film hist. Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Michał Żebrowski, Marina Aleksandrova
15:45 Papierowe małżeństwo - komedia romantyczna Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Joanna Trzepiecińska, Gary Kemp
17:25 Czterej pancerni i pies (5,6/8) - serial wojenny Polska 1966, wyk. Roman Wilhelmi
20:00 Seksmisja - komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna, Bogusława Pawelec, Hanna Stankówna
22:40 Co lubią tygrysy - komedia Polska 1989, reż. Krzysztof Nowak-Tyszowiecki, wyk. Wojciech Pokora, Krzysztof Kowalewski
00:10 Dług - thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra

ALE KINO+

08:55 Wolna krowa - film krótkom. PL 23 (35 min)
09:30 Grantchester X (5,6/8)
11:30 Detektyw Foyle III (3/4) - serial krym.
13:30 Exodus - dramat obycz. Szwecja 2023, reż. Abbe Hassan (125 min)
15:35 Monster (Kaibutsu) **** - thriller Jap. 2023, reż. Hirokazu Kore-Eda, wyk. Sakura Andô (155 min)
18:10 Detektyw Foyle III (4/4) - serial krym.
20:10 Bandyci (American Outlaws) ** - western USA 2001, reż. Les Mayfield, wyk. Colin Farrell, Scott Caan, Ali Larter, Gabriel Macht, Gregory Smith, Harris Yulin, Kathy Bates, Timothy Dalton, Will McCormack (120 min)
22:10 Pamięć (Memory) *** - dramat obycz. USA/Meksyk/Chile/Niemcy 2023, reż. Michel Franco, wyk. Jessica Chastain, Peter Sarsgaard, Merritt Wever, Brooke Timber, Elsie Fisher (130 min)
00:20 Córki dancingu - musical Polska 2015, reż. Agnieszka Smoczyńska, wyk. Kinga Preis (115 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin V (4/8)
08:30 Przyjaciółki XXV (3,4)
10:25 Świat według Kiepskich (4,5,32,37,25/16) - serial kom.
14:25 Życie Pi - film przyg. USA/Tajwan/Wlk. Bryt. 2012
16:55 Patrz jak kręcą - komedia Wlk. Brytania/USA 2022
19:00 Zabij mnie, kochanie - komedia Polska 2024
21:00 Gdzie śpiewają raki - thriller USA 2022
23:30 Egzorcysta papieża - horror USA/Hiszpania/Wlk. Brytania 2023, reż. Julius Avery
01:50 Ślad II (25/36)

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera XIII - serial krym.
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (3/4) - serial krym. Australia 2019
12:50 Morderstwa według Agathy Christie III: Fatalna melodia (19) - film krym. Francja/Szwajcaria 2018
15:00 Strażnik Teksasu VII
17:05 Vera XIV (1/2)
18:55 Poirot II (6/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1990
20:00 Ostatni legion - film przyg. Wlk. Bryt./F/Słowacja/Tunezja/Włochy/Bułgaria 2007
22:10 Missisipi w ogniu - thriller USA 1988

TVP KULTURA

08:30 Dzień z życia artysty
09:00 Blisko, coraz bliżej (10/10) - serial hist.
10:40 Głód serca - film ** obycz. Polska 1987, reż. Roman Załuski, wyk. Ewa Kasprzyk (95 min)
12:15 Reżyserzy VIII (10)
13:35 Czterdziestolatek (6) - serial kom. Polska 1975
14:40 Jańcio Wodnik - dramat **** obycz. Polska 1993, reż. Jan Jakub Kolski, wyk. Franciszek Pieczka, Bogusław Linda (115 min)
16:35 Blisko, coraz bliżej (1) - serial historyczny
18:00 Kulturalni (42)
18:55 Rawhide IV (5)
20:00 Wstęp do filmu (616)
20:05 Na ostrzu szpady (Le bossu) *** - film przyg. Francja/Włochy/Niemcy 1997, reż. Philippe de Broca, wyk. Daniel Auteuil (140 min)
22:25 Hala odlotów (206)
23:25 Dopiąć celu (Le battant) - film sens. Francja 1983 (125 min)
01:30 Śmierć jak kromka chleba **** - dramat historyczny Polska 1994, reż. Kazimierz Kutz, wyk. Jerzy Trela (130 min)

WARNER TV

08:00 Prawo Agaty III (10)
08:55 Bajer z Bel-Air V
09:55 Tropiciele (3/10)
10:25 Poniedziałki na chirurgii
11:25 Teraz albo nigdy! IV (7,1)
13:30 Bajer z Bel-Air V (18,19,20,21/25) - serial kom.
15:30 Poniedziałki na chirurgii
17:20 Raport Pelikana - thriller USA 1993, reż. Alan J. Pakula
20:10 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
22:00 Pat Garrett i Billy Kid - western Meksyk/USA 1973
00:20 Chłopcy z ferajny - film sensacyjny USA 1990

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VI
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:25 Pingwiny z Madagaskaru (5/39) - serial anim. USA 2010
10:55 Pokój Marvina - dramat psychologiczny USA 1996
13:00 Czarodziejki VI
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Czy leci z nami pilot? - komedia USA 1980
17:30 Pan i pani Smith - komedia sens. USA 2005
20:00 Huragan - film biograf. USA 1999, reż. Norman Jewison
23:10 Barbarzyńcy - horror USA 2022, reż. Zach Cregger

HBO

09:35 Pan Wilk i spółka. Bad Guys *** - film anim. USA/Wlk. Brytania 2022, reż. Pierre Perifel (100 min)
11:15 Było sobie kłamstwo *** - komedia USA 2009, reż. Matthew Robinson, Ricky Gervais (100 min)
12:55 Ostatni strzelec *** - dramat obycz. Wlk. Bryt./Irl. 2023 (100 min)
14:35 Kung Fu Panda IV *** - film animowany USA/Chiny 2024 (95 min)
16:10 Czas kruka - dramat ** obyczajowy Wielka Brytania 2025 (100 min)
17:50 Wartość sentymentalna **** - komedia Norwegia/F/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Bryt./Turcja 2025 (130 min)
20:00 Milion sposobów, jak zginąć na Zachodzie **** - western USA 2014, reż. Seth MacFarlane (115 min)
21:55 Tajemnica cmentarza dla zwierząt - serial dok.
22:40 Morderstwa w Austin
23:40 Kac Vegas III - komedia ** USA 2013 (100 min)
01:20 Czarne bractwo. BlacKkKlansman **** - film biograf. USA/Chiny 2018, reż. Spike Lee (135 min)

CINEMAX

11:00 Księżna - dramat historyczny Wlk. Brytania/Włochy/F/USA 2008, reż. Saul Dibb
12:50 W objęciach diabła - thriller Hiszpania 2025
14:15 Wietrzne podróże - dramat obycz. Kolumbia/Niemcy/Argentyna/Holandia 2009
16:15 Twarzą w twarz - thriller Hiszpania/Belgia 2025
17:50 Duse - film biograficzny Włochy/Francja 2025
20:00 Prawo ulicy (9,10/13) - serial krym. USA 2002
21:55 W ukryciu - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 1990

ROMANCE TV

11:30 Rosamunde Pilcher: Zawsze z tobą - film obyczajowy Niemcy 2010
13:25 Statek marzeń
15:20 Szkoła nad morzem: Pod jednym dachem - dramat obyczajowy Niemcy 2025
17:05 Katie Fforde: Miłość w Nowym Jorku - film obycz. Niemcy 14, reż. Helmut Metzger
19:00 Górski lekarz
20:00 Inga Lindström: Na zawsze Vickerby - film obycz. Szwecja/Niemcy 2007
21:55 Tego tylko brakowało! - komedia Niemcy 2024
23:50 Górski lekarz

CANAL+ PREMIUM

08:45 Fuks - komedia sens. *** Polska 1999 (85 min)
10:10 Łapu-Capu (258)
10:15 Być kochaną - dramat *** obycz. Norwegia/Szwecja 2024 (105 min)
12:00 Benek - komediodramat ** Polska/Austria 2007, reż. Robert Gliński, wyk. Marcin Tyrol, Mirosława Żak (100 min)
13:40 Co ukrywa Elon Musk?
15:10 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie ** - film fantasy USA 2010 (120 min)
17:10 Hollywood Buzz (22)
17:40 Balony - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
18:10 Łapu-Capu (259)
18:15 Pompeje - film katas. ** USA/Niemcy 2014, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Kit Harington (105 min)
20:00 Uciekinier - film s.f. ** USA/Wlk. Brytania 2025, reż. Edgar Wright, wyk. Glen Powell, Josh Brolin, William H. Macy (130 min)
22:10 Bracia pod ostrzałem ** - thriller USA/Kolumbia/Wlk. Brytania 2026, reż. Justin Chadwick (105 min)
23:55 Baw się dobrze i przeżyj *** - film s.f. USA/Niemcy 2025 (130 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (39/50)
10:55 Magda M. (9)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (40/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Player One - film s.f. USA 2018, reż. Steven Spielberg
20:00 Interstellar - film s.f. USA/Wlk. Brytania/Kanada 2014, reż. Christopher Nolan
23:30 Wyzwanie dla kumpla: Idzie wiosna - kom. USA 2023
01:40 Ciche miejsce: Dzień pierwszy - thriller USA 2024

AMC

09:45 Supernova, cz. 2 (2) - film s.f. RPA/USA 2005
11:40 Dziewczyny z farmy - film obyczajowy Wlk. Brytania/F 1998, reż. David Leland
13:55 Samotny jeździec - western USA 2008
15:35 Star Trek - film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
18:10 Niewinna - thriller Wlk. Brytania/USA 2008
20:00 Pierwszy król - dramat historyczny Włochy/Belgia 2019, reż. Matteo Rovere
22:50 Tragedia na Przełęczy Diatłowa - horror Rosja/Fin./Wlk. Brytania/USA 2013

eprasa.pl 907b571b61

AXN

08:30 Agenci NCIS XII (5/24)
09:25 Castle II (14,15/24)
11:25 Detektyw Monk II
13:20 Agenci NCIS XII (6,7/24)
15:10 FBI: Most Wanted III (19,20/22) - serial krym.
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (23,1/23)
19:10 Castle II (16,17/24) - serial krym. USA 2010
21:05 FBI VI (12/13)
22:00 Agenci NCIS XX (6/22) - serial krym. USA 2022
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X - serial krym.

EPIC DRAMA

08:50 Wszystkie stworzenia duże i małe VI - serial obycz.
10:05 Lekarze na start
11:35 Zatraceni w miłości
12:40 Sprawy pana Booka
13:50 Agenci NCIS XVII (14/20)
14:45 Panna Marple (4/4)
16:50 Poirot: Śmierć na Nilu IX
18:55 Agenci NCIS XVII (15/20) - serial krym. USA 2020
19:50 Poirot III (5/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
21:00 Detektyw Murdoch XIX
21:55 Rodzina Hardacre'ów II
22:55 Poirot III (5/11)
00:00 Agenci NCIS XVII (15/20)
00:55 Sprawy pana Booka

TVN STYLE

11:20 Poukładani (2)
12:20 Ugotowani (13)
13:25 Kuchenne rewolucje (11, 10) - reality show
15:35 Ugotowani (8)
16:40 Babski biznes II (4/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (2, 3, 4) - reality show
20:50 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1) - serial dok.
21:50 Jestem z Polski XI (1/12) - serial dok. Polska 2023
22:50 Hotel Paradise (38)
23:45 EuroPOLKI studentki (3)
00:45 Odkryj niezwykłą Japonię - film dok. Polska 2020

TVN TURBO

10:00 Raport Turbo (5098)
10:15 Samochód marzeń (3)
11:15 Wojny samochodowe (5)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5099)
18:15 Duda kontra Szafrański
19:00 Ciężarówką przez pół świata (8/9) - serial dok.
20:00 Co tu się odjechało? (4)
20:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (8/17)
21:00 Kupione, zrobione, sprzedane (4/10) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (5099)

BBC FIRST

08:55 Z pamiętnika położnej
10:00 Ojciec Brown VIII
12:00 Shakespeare i Hathaway
14:00 Zbrodnie Saint-Pierre
14:55 Śmierć z dala od palm II
16:05 Tajemnice Brokenwood X (4/6) - serial krym.
18:00 Morderstwa w Midsomer XIV (4/8) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XV (5/8) - serial krym. Wlk. Brytania/Francja 2026
21:00 Line of Duty V (1,2/6)
23:30 Po powodzi II (4/6)
00:30 Koroner II (5/10)

FX

08:00 Kości IV (13/26)
09:00 FBI VI (5/13)
10:00 Agenci NCIS II (3/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (19/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (7,8/24)
13:45 Castle II (15/24)
14:40 Lucyfer II (12/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (9,10/24)
17:25 Z Archiwum X V (4,5/20)
19:15 FBI VI (6/13)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (8/21)
21:05 Zabójcze umysły XVII
22:00 Zakłamanie

HGTV

10:00 Ekstremalnie wymagający kupujący - serial dok.
10:55 Wymarzony dom za granicą - serial dok. USA 2025
11:55 Nowe życie w starym domu V (10,9/16) - serial dok.
13:55 Odlotowy ogród (5)
14:25 Dobrze zrobione w domu (6) - mag. Polska 2026
14:35 Mieszkanie na miarę III
16:35 Polowanie na ogród VIII
18:15 Weekendowa metamorfoza (5, 6) - reality show
20:05 Dorota was urządzi V
21:35 Poukładani (2)
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:50 Masterchef: Australia
09:55 Bake off: zawodowcy (3)
11:00 Tajemnice słynnych hoteli (3/4) - serial dok.
12:00 Mistrzowie ceramiki (1)
13:10 Bake off: zawodowcy (4)
14:10 Wielkie australijskie wypieki VI (5) - serial dok.
15:20 Mistrzowie szycia (9)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
18:40 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie australijskie wypieki VI (6) - serial dok.
21:00 Cena idealnego ciała z Olivią Attwood III - serial dok.
22:00 Kulisy looksmaxingu

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VIII (7/16)
08:55 Hoży doktorzy (5,6/24)
09:55 Przyjaciele VII (17,18,19,20/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu
14:30 Dwóch i pół VIII (8,9,10,11/16) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VII (21,22, 23,24/24) - serial kom.
18:30 Hoży doktorzy (7,8/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu IV (5,6,7,8,9,10/24)
22:00 The Office PL IV (3,4/12)
23:05 Comedy Club (1, 2)
00:03 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex XII
09:25 Rodzinka.pl IX (2)
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo IV (13/13)
11:20 Ojciec Mateusz 35 (11)
12:15 Felicita (19,20)
13:30 Ojciec Mateusz (8)
15:30 Komisarz Alex XII (5)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo V (2,3/13)
19:30 Ojciec Mateusz (9/17)
20:25 Komisarz Alex XXVI (8) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo V (4,5/13) - serial kom. Polska 2011
23:25 Ojciec Mateusz
00:20 SOR - serial lekarski

CANAL+ KUCHNIA

12:45 Czy na pewno umiesz gotować? (5, 6) - reality show
13:45 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (3)
14:40 ABC gotowania – kuchnia meksykańska (7, 8)
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (8, 9) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (11, 12, 1)
18:40 Włoskie życie Sophie Grigson (3,4) - serial dok.
19:45 Jakubiak rozgryza Maltę
20:20 Poza Bali (5) - serial dok.
21:20 Ziemia, ogień i smak
22:10 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (4, 5)

CANAL+ DOMO

11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXI
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Liczy się miejsce (15)
15:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
16:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (2, 3) - mag.
17:00 Adres: rezydencje marzeń (3) - reality show
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXI
20:00 Daleko od miasta XV (3)
21:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
22:00 Monty Don – ogrody nad Renem (3/3) - serial dok.

PLANETE+

12:30 Niezwykłe podróże koleją VI (3/5) - serial dok.
13:40 Jak budowano Watykan. Sekrety świętego miasta
14:45 Krajobrazy świata (5/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry (5,6/14)
17:55 Dokąd dzisiaj? IV
18:35 Jak oligarchowie korumpują Zachód (3) - serial dok.
19:45 Oceń tego sprzedawcę. Terror pięciu gwiazdek
20:50 Wielka rewolucja RNA
22:00 Pułapki ludzkiego mózgu (1/2) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Wybuchowy program (4/6) - serial dok. USA 2020
09:00 Gorączka złota: złoty szlak (7) - serial dok.
10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski III (1/32)
12:00 Fani czterech kółek XVIII (18/20) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (5/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Gorączka złota XVI (22,23,24,25) - serial dok.
21:00 Gorączka złota XVII (1)
23:00 Akta ekspedycji II
00:00 Fani czterech kółek X (8/12) - serial dokumentalny

TVP HISTORIA

10:15 Wszystkie kolory świata
11:15 Ex libris - magazyn
11:40 Jerozolima. Jak budowano święte miasto
12:45 Wszystkie kolory świata
14:00 Polskie drogi (1/11)
15:35 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny IV
18:20 Widzieć w ciemności
19:15 Dyrygenci
19:30 Flesz historii (785)
20:00 Fałszerze. Powrót sfory
20:50 Zapomniane karty historii (3/4) - serial dok.
21:55 On wierzył w Polskę
22:45 Sensacje XX wieku

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (5/10) - serial dok.
11:10 Sekrety widziane z góry
12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (10/10)
14:50 Największe tajemnice świata VI (9/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
18:10 Największe tajemnice świata VI (5/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Jak to wyjaśnić VI (3)
22:00 Strangest Things

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Grecja: miejsce pełne tajemnic (5,3/6) - serial dok.
15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny VI (5/6)
16:00 Tajemnicze wyspy (1/10)
17:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic V (4/10)
18:00 Krwawe pieniądze: tajemnice radzieckiej gospodarki (1) - film dok. F 2023
19:00 Droga do wyzwolenia
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (5/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Superfabryki
22:00 Megametro (4/4)

FOCUS TV

08:00 Był sobie kosmos
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XI
10:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (7) - serial dok.
12:30 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Okręt wojenny – życie w Royal Navy - serial dok.
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii IX

BBC EARTH

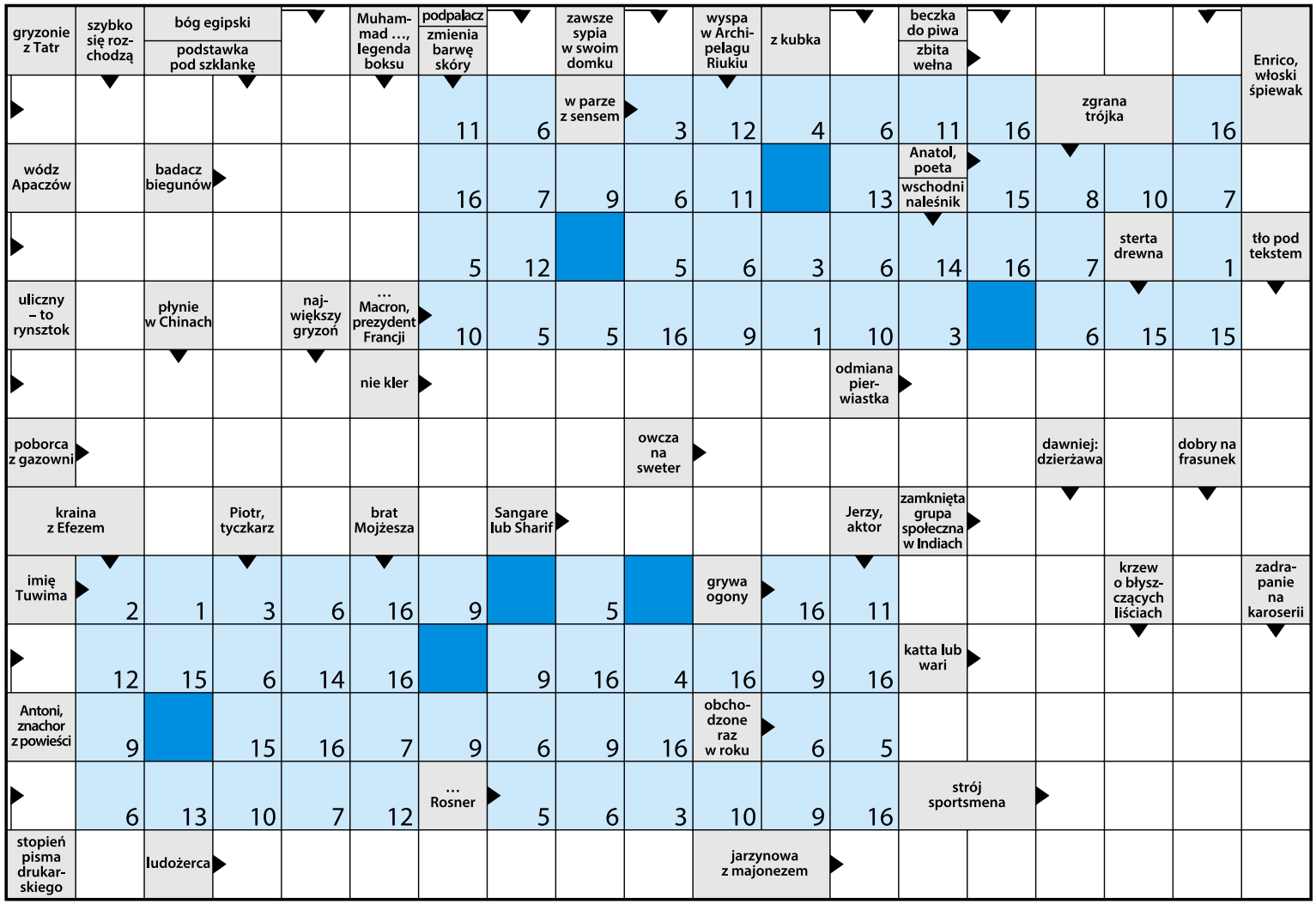
11:30 Skarby przeszłości i ich tajemnice IV (2/8) - serial dok.
12:30 Lodowe miasto (8/10)
13:35 Ekspedycja: orka
14:40 W okowach mrozu IX
15:35 Życie na pustkowiu III
16:35 Fenomeny współczesnego życia III (2/5) - serial dok.
17:35 Ekspedycja: orka - film dok. Wlk. Brytania 2024
18:45 Lodowe miasto: życie na krawędzi (9/10) - serial dok.
19:45 Planeta zmian II (2/2)
20:55 W okowach mrozu XII
22:55 Bezsenność: australijska rewolucja Michaela Mosleya (1)

POLSAT VIASAT HISTORY

11:05 Naziści: korzenie zła
12:05 II wojna światowa: cena imperium (13/13) - serial dok.
13:10 Hitler i jego władza
16:30 1945: dni, które zmieniły świat (1) - serial dok.
17:35 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
18:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (9/10) - serial dok.
19:50 Czarna śmierć: pacjent zero (1/2) - serial dok.
21:00 Tajne bazy nazistów IV (6/6) - serial dok. Kanada 2025
22:10 Starożytne Pompeje – tajemnice Oplontis (1)

eprasa.pl 907b571b61

szyfropanorama

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16

Rozwiązanie krzyżówki

3	16	8	16	7	9	6	16
5	12	7	15	11	16		

Rozrywka w „Wyborczej”

Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną.
Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki.
W niej każdej liczbie odpowiada inna litera.
„Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-16).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z wydania 16 października: GARNITUR MĘSKI

APLIKACJA WYBORCZEJ

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

wyborcza

PROSTO Z POLSKI
TYGODNIK

Piątek, 23 października 2026 | Redaktorka prowadząca **Marta Kaźmierska**

Wyborcza.pl

87-letnia pani Zuzanna otrzymała 38 ciosów nożem

To była nie zbrodnia, ale egzekucja

– Chciałem przeprosić rodziców, żonę, córkę, że nie powiadomiłem policji o znalezionym ciele. Nie przyznaję się, nie zabiłem – mówił przed sądem Piotr B. oskarżony o zabójstwo ze szczególnym okrucieństwem babci swojej żony.

Anna Malinowska

• W Sądzie Okręgowym w Sosnowcu zakończył się proces Piotra B. oskarżonego o zabójstwo babci swojej żony

FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ta zbrodnia w sierpniu zeszłego roku wstrząsnęła opinią publiczną. W jednym z mieszkań bloku w dzielnicy Gołonóg w Dąbrowie Górniczej znaleziono zwłoki pani Zuzanny.

87-letnia kobieta mieszkała sama, była samodzielna. Miała liczną rodzinę, krewni często ją odwiedzali. Starszej pani zadano 38 ciosów nożem. Znalazł ją jeden z wnuków, który miał klucze do jej mieszkania.

Śledczy ustalili, że sprawcą jest inny z członków rodziny kobiety – Piotr B., mąż jednej z jej wnuczek. Co jeszcze okazało się w tej sprawie?

Wiele mówią zeznania, jakie złożył Krzysztof P., jeden ze znajomych Piotra B.

– Czy mogę do ciebie przyjechać? Zrobiłem coś złego – 20 sierpnia Piotr B. zadzwonił do niego i umówili się na spotkanie w garażu, z którego korzystał Krzysztof P. Piotr B. przyjechał swoim autem, był podenerwowany, na dresowych spodniach i koszulce miał ślady krwi. – Wje...em nóż człowiekowi – miał powiedzieć, gdy kolega zaczął go wypytywać.

Poprosił o pożyczenie czystej koszulki. Poplamioną włożył do reklamówki. Jak zeznał P., jego kolega co pewien czas mył w garażu ręce. Narzekał, że wciąż „śmierdzą mu krwią". Następnie razem poszli do Parku Zielona. Tam Piotr B. wrzucił reklamówkę z poplamioną koszulką do rzeczki Pogoria. Stamtąd poszli do mieszkania Krzysztofa P., gdzie cały wieczór pili piwo i wódkę.

To w domu kolegi mężczyznę zatrzymała policja. Okazało się, że miał przy sobie kartę bankomatową zmarłego syna pani Zuzanny (mieszkał razem z mamą) oraz jego komórkę. W jego samochodzie znaleziono spodnie ze śladami krwi, akt notarialny z mieszkania starszej pani oraz pęk kluczy. Jak się okazało, dorobionych do mieszkania seniorki.

Piotrowi B. przedstawiono zarzut zabójstwa ze szczególnym okrucieństwem. Rok po śmierci pani Zuzanny w Sądzie Okręgowym w Sosnowcu rozpoczął się proces męża jej wnuczki.

Od początku oskarżony nie przyznawał się do winy. Zgodnie z jego relacją w ciągu trzech miesięcy odwiedził panią Zuzannę dwa lub trzy razy. Pożyczył od niej pieniądze – 500 zł. W sprawie oddania pożyczki zadzwonił do niej również 20 sierpnia. – Nie byłem wtedy pod wpływem alkoholu i narkotyków – podkreślał. Jak wyjaśniał, starsza pani sama zaproponowała mu pomoc, gdy odwoził ją kiedyś z urodzin swojej córki.

Oskarżony: Nie dzwoniłem na policję, bo się wystraszyłem

– Gdy tamtego dnia wchodziłem do klatki schodowej, drzwi był otwarte, podparte kamieniem. Kilka razy pukałem do mieszkania, ale nikt nie otwierał. Nie pamiętam, czy drzwi były uchylone, czy sam nacisnąłem na klamkę – zeznawał Piotr B. – Leżała w kuchni pod oknem. Byłem w szoku, zdenerwowany całą sytuacją. Dotknąłem jej klatki piersiowej, nie oddychała. Nie dzwoniłem na policję, bo się wystraszyłem. Nigdy nie widziałem z bliska zmarłego człowieka. Pobrudziłem rękę krwią. Wytarłem ją o szmatę, która była w kuchni. Wrzuciłem ją do czarnej torby, która była w mieszkaniu. Nie sprawdzałem, co było w środku. Mieszkania nie zamykałem na klucz. Wrzuciłem torbę do auta i jeździłem. Po chwili ochłonąłem. Postanowiłem wrócić do mieszkania i zadzwonić na policję. Ale drzwi od domofonu już były zamknięte. W końcu nie zawiadomiłem policji, wróciłem do auta i zadzwoniłem do znajomego Krzysztofa – relacjonował oskarżony.

Zebrany materiał dowodowy świadczy o tym, że mąż jej wnuczki brał udział nie w wypadku, nie w zbrodni w afekcie, ale w egzekucji starszej pani w jej domu. Każdy z 38 ciosów nożem był osobną decyzją skazującą ją na śmierć. W tej sprawie nie ma żadnych okoliczności łagodzących

AGATA BRONOWSKA-GARNCARZ
prokurator, wnosząc o karę dożywocia dla oskarżonego

Jak wyjaśniał, znajomy zaprosił go na grilla. Wcześniej umówili się przed jego garażem. Zeznał, że ze znajomym rozmawiali o zwykłych rzeczach, nie wspominał, co zdarzyło się wcześniej, pili alkohol i zażywali amfetaminę. Po libacji spał w domu znajomego.

B. w swoich zeznaniach podkreślał, że zatrzymujący go policjanci byli brutalni. – Byłem bity i poniżany. Mimo obrażeń funkcjonariusze nie zgadzali się na obdukcję – zaznaczał.

Prokurator: To była egzekucja starszej pani w jej domu

Sędzia Piotr Horzela w niezwykle sprawny i konkretny sposób czuwał nad przebiegiem procesu. Po wysłuchaniu świadków, odrzucenie nieistotny dla sprawy zabójstwa pani Zuzanny składanych wniosków dowodowych, w poniedziałek 19 października zamknął przewód sądowy. Wcześniej jednak swojej zeznania złożył Krzysztof P. Świadek nie pojawił się na wcześniej wyznaczonym terminie, za co sędzia nałożył na niego karę pieniężną i groźbę doprowadzenia przez funkcjonariuszy.

Krzysztof P. pytany, co może powiedzieć o sprawie, zasłaniał się niepamięcią. Wyjaśnił, że niedawno opuścił więzienie i sporo się działo w jego życiu. Okazało się, że odsiedział pół roku za włamanie i kradzież. Sędzia Horzela odczytał więc zeznania, które P. złożył wcześniej, w czasie prowadzonego śledztwa. Krzysztof P. je podtrzymał.

W trakcie odpowiedzi udzielanych na pytania sądu dodał jedynie, że jego znajomy po przyjeździe do garażu był smutny, płakał.

– Mieliśmy do czynienia z tragedią, która w odczuciu normalnego człowieka świadczy o kompletnej demoralizacji i odhumanizowaniu – w mowie końcowej podkreśliła prokurator Agata Bronowska-Garncarz. Jak zauważyła, wobec pani Zuzanny dopuszczono się tak potwornego czynu, że żadne słowa nie są w stanie opisać cierpienia, jakie odczuwała. – Zebrany materiał dowodowy świadczy o tym, że mąż jej wnuczki brał udział nie w wypadku, nie w zbrodni w afekcie, ale w egzekucji starszej pani w jej domu. Każdy z 38 ciosów nożem był osobną decyzją skazującą ją na śmierć. W tej sprawie nie ma żadnych okoliczności łagodzących – podkreślała prokurator, wnosząc o karę dożywocia dla oskarżonego oraz 25 tys. zł zadośćuczynienia dla syna seniorki, który w procesie występował w roli oskarżyciela posiłkowego.

W oczekiwaniu na wyrok

Mecenas Marcin Duda, pełnomocnik rodziny pani Zuzanny, podtrzymał stanowisko prokuratury. Wniósł jednak o zwiększenie kwoty zadośćuczynienia na 160 tys. zł. Podkreślał przy tym, na jak potworny ból Piotr B. skazał bliskich ofiary, z którymi jej relacje były bardzo bliskie.

Mecenas Marzena Tomasik-Baprowska, która broni Piotra B., zwróciła się o uniewinnienie. – W tej sprawie występuje szereg wątpliwości. A wszystkie z nich działają na korzyść oskarżonego – przypomniała, podkreślając, że wersja prokuratury jest jedynie hipotezą. – Na narzędziu zbrodni nie ma śladów oskarżonego. W ogóle w sprawie brakuje śladów daktyloskopijnych Piotra B. Ofierze zadano 38 ciosów nożem, napastnik miał je zadać w ataku furii. Tymczasem Krzysztof P. zeznał, że na koszulce oskarżonego ślady były nieliczne. Po takiej zbrodni powinny być o wiele większe. Żona i córka oskarżonego zeznały, że nigdy nie był on agresywny. Podobnie przyznali jego sąsiedzi w wywiadzie środowiskowym – mówiła obrończyni.

Piotr B. również poprosił o uniewinnienie. – Chciałem przeprosić rodziców, żonę, córkę, że nie powiadomiłem policji o znalezionym ciele. Nie przyznaję się, nie zabiłem – mówił.

2 listopada odbędzie się publikacja wyroku w tej sprawie. Jak zwykle w sądzie pojawi się liczne grono rodziny pani Zuzanny. Bliscy przyznają, że każda rozprawa była dla nich jak otwarcie bolącej rany. – Cieszymy się, że proces dobiegł końca. Wierzymy w sprawiedliwy wyrok. Naszej mamy, babci nic już nie zwróci. Ale człowiek, który pozbawił ją życia, musi ponieść odpowiedzialność – mówią. ●

eprasa.pl 907b571b61

Na wojence z „Wyborczą" i publicznymi mediami

Czego nie mówi Renata Janik

Ciężkie jest życie marszałkini województwa świętokrzyskiego. Politycy atakują, media szkalują, a przecież wszyscy wiedzą, że Renata Janik działa z dobroci serca. Nawet gdy manipuluje.

Walczak

A skąd ta nagonka na marszałkinię? Z odpowiedzią przychodzi sama Renata Janik: – Dlatego, że państwo nie mogą przeżyć mojej pracy, mojej aktywności, moich działań. Nie mogą przeżyć, że województwem świętokrzyskim zarządza Prawo i Sprawiedliwość.

Marszałkini, aby jeszcze bardziej zawstydzić krytyków i malkontentów niedoceniających jej ciężkich wysiłków na rzecz dobrobytu mieszkańców regionu, dokłada sobie kolejnych niełatwych zadań. Tym razem wzięła się za rozliczanie mediów – publicznych oraz „Gazety Wyborczej".

I dobrze, bo rozliczać trzeba. Także Renatę Janik i jej słowa.

Jak „Wyborcza" marszałkini Janik za skórę zaszła

Zaczęło się niewinnie, bo od artykułu w „Gazecie Wyborczej" z 30 września: „Dotacja dla firmy zięcia marszałek Renaty Janik. Prokuratoria Generalna pozwała województwo świętokrzyskie".

Chodzi o wartą 4,3 mln zł dotację unijną na „utworzenie zaplecza badawczo-rozwojowego firmy EkoEnergia Polska", którą w zeszłym roku zakwestionował Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF). Renata Janik, jeszcze jako wicemarszałkini województwa, w kwietniu 2019 roku podpisała wraz z ówczesnym marszałkiem Andrzejem Bętkowskim umowę o dofinansowanie. Szefem firmy był partner jej córki, późniejszy zięć. Podpisy Janik i Bętkowskiego widnieją też pod aneksami przedłużającymi termin rozliczenia dotacji. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej zażądało od władz województwa zwrotu pieniędzy. Po odmowie do sprawy zaangażowano Prokuratorię Generalną. Ta domaga się teraz „zasądzenia kwoty odpowiadającej środkom, które – z uwagi na wadliwe działania Zarządu Województwa Świętokrzyskiego – nie mogły zostać rozliczone w ramach środków europejskich".

Niech nie nabierze się ten, kto w artykule dostrzeże zwykłą informację. Marszałkini Janik zobaczyła coś znacznie więcej, coś, co zwykłemu czytelnikowi mogło umknąć: przykład medialno-politycznego jej szykanowania. A że temat za „Wyborczą" podjęły też inne media, tym gorzej dla nich. To pokazuje, jak „ta sprężyna pracuje". Słowo „układ" nie pada, ale chyba tylko przez grzeczność.

Jak widać praca w „Wyborczej" to dla marszałkini województwa skaza na całe życie. Tak jakby do listy osiągnięć w CV można było dopisać sobie, zaraz za pracą w mediach, „szkalowanie marszałkini Janik".

Co bardziej złośliwi politycy PiS też przypominają Renacie Janik pewną skazę: kiedyś należała do PO

Renata Janik walkę o przyzwoitość w mediach zaczęła w portalu „wKielcach". Miejsce to znakomite, kiedyś na okładce drukowanego magazynu dało taki tytuł rozmowy z marszałkinią: „Ambitny region. Silna liderka". Teraz, choć było mniej wylewnie, gwiazda pani marszałek świeciła najmocniej, dziennikarz głównie jej przytakiwał.

Dosyć jednak wstępu, bo zarzuty są naprawdę poważne.

Pierwszy: Artykuł to „odgrzewany kotlet", bo o tym, że Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej skieruje sprawę do sądu, „wiedzieliśmy kilkanaście miesięcy temu". Po co więc o tym teraz pisać?

Właśnie – po co? Czy nie chodzi ledwie o kilka milionów złotych z publicznych pieniędzy?

Drugi: „To w 100 procentach sprawa polityczna", bo „pani marszałek Renata Janik" – jak mówi o sobie Renata Janik – „po konwencie marszałków walczy o środki dla województwa świętokrzyskiego, i trzeba to było czymś przykryć".

Czyli sprawa dotacji to marny pretekst mający sprawić, by mieszkańcy nie dowiedzieli się prawdy – tego, jaki Renata Janik toczy bój, by regionu nie ograbiono z pieniędzy unijnych.

I wreszcie trzeci zarzut: „Wyborcza" kłamie.

– Szanowni państwo, marne źródło informacji, „Gazeta Wyborcza", to jest oczywiście moja opinia, podało jak zwykle w tym newsie informacje, jakoby zabezpieczeniem tego projektu była działka o wartości 1,7 mln zł. Jest to oczywiście kłamstwo – Renata Janik nie boi się mocnych słów. Widzom tłumaczy więc, że głównym zabezpieczeniem dotacji był weksel z deklaracją in blanco na całą wartość udzielonego dofinansowania plus odsetki. Hipoteka na nieruchomości? Była „tylko dodatkowym zabezpieczeniem".

Jakby ktoś pozostał z jakimikolwiek wątpliwościami, marszałkini zapewnia, że żadnego uszczuplenia na środkach unijnych nie było, dotacja została rozliczona co do eurocenta, a firma jej zięcia świetnie się rozwija. Tematu nie ma.

Żadne tajemne moce nie zadziałały

A jak było w istocie?

Żadne tajemne moce, wbrew temu, co sugeruje marszałkini województwa, nie zadziałały. Trudno nazwać „odgrzewanym kotletem" coś, co właśnie się wydarzyło. Pozew Prokuratorii Generalnej do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynął 25 września. Na pytania „Wyborczej" PG odpowiedziała po pięciu dniach, w efekcie czego ukazał się wspomniany wyżej artykuł. Dlaczego się ukazał? Bo sprawa wywołuje społeczne poruszenie; bo dotyczy marszałka regionu, a wcześniej unijny urząd ds. nadużyć (OLAF) badał kwestię „występowania konfliktu interesów"; bo opozycja zarzuca od dawna, że Renata Janik podpisała się pod umową o dofinansowanie projektu i pod aneksami, choć ona sama broni się, że projekt oceniał jeszcze poprzedni zarząd województwa z PO-PSL.

Prokuratorię pytaliśmy też w poprzednich miesiącach, ale odpowiadała, że podejmuje „czynności zmierzające do oceny zasadności oraz podstaw prawnych dochodzenia przez Skarb Państwa zwrotu środków".

OGŁOSZENIE
Opole/34456769

REKLAMA

ORGANIZATOR wyborcza.pl
PARTNER GŁÓWNY WYDARZENIA Łukasiewicz Sieć Badawcza
PARTNERZY UNIWERSYTET OPOLSKI, OPOLE, Hik OPOLE, ZAKŁAD KOMUNALNY OPOLE
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu
Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską
Projekt Doradztwa Energetycznego

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

• **Renata Janik**
FOT. PAWEŁ MAŁECKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Choć marszałkini Janik stara się tłumaczyć, że przecież już dawno wszystko było jasne.

Było jasne, ale to, że Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej nie może wyegzekwować zwrotu pieniędzy i że przekazało sprawę Prokuratorii, aby ta doprowadziła do wszczęcia postępowania sądowego.

Teraz doprowadziła. Gdy zapadnie wyrok – też o sprawie poinformujemy. Taka dziennikarska praca.

Jeśli zaś chodzi o zarzut przykrywania walki marszałkini o większe pieniądze unijne dla Świętokrzyskiego sprawą dotacji dla firmy zięcia, tu też Renata Janik nie ma racji. O awanturze o unijną kasę dla Polski Wschodniej „Wyborcza" pisała. Nawet dwukrotnie.

I wreszcie zarzut kłamstwa. Choć marszałkini skupia uwagę na „Wyborczej", której wyjątkowo nie lubi, to na hipotekę w swoim śledztwie zwracał uwagę głównie TVN24, a my te ustalenia jedynie bardzo skrótowo przywołaliśmy.

„Jak ustaliliśmy nieoficjalnie, unijny OLAF podczas kontroli dotacji EkoEnergii zakwestionował właśnie formę zabezpieczenia wniesionego przez EkoEnergię – hipotekę na wspomnianej nieruchomości, zakupionej od miasta"- pisał w sierpniu 2025 roku TVN24 o działce, na której firma obecnego zięcia marszałek zbudowała później za unijne pieniądze centrum badawczo-rozwojowe. I o wekslu także wspominał: „Oprócz tego spółka zaproponowała weksel in blanco, który jest 'słabą' formą zabezpieczenia. W praktyce to jedynie obietnica zapłaty, bez powiązania jej z konkretnym majątkiem".

Najistotniejsze, do czego Renata Janik się jednak nie odniosła, jest coś innego. TVN24 podał, że zespół do spraw oceny ryzyka ocenił najpierw zabezpieczenie projektu za zbyt słabe, a potem „ten sam skład urzędników, analizując te same fakty, uznał je za wystarczające". „Protokoły z prac obu tych zespołów zatwierdziła Renata Janik" – ustaliła stacja.

Pomijając sam pozew, sprawę po raz drugi bada prokuratura. Jak na złość o tym, że za pierwszym razem nie dopatrzyła się przestępstwa, jako pierwsza napisała „Wyborcza". Wtedy Renata Janik triumfowała.

„Tak, aby naszczuć jeszcze bardziej"

Marszałkini w swoich oskarżeniach idzie dalej. Zarzuca, że nie tylko teraz, ale latami jest ofiarą ataków „Wyborczej". Zaczęło się od tego, gdy przez pięć i pół roku była wicemarszałkinią województwa.

– Przez cały czas w tejże gazecie były ciągłe artykuły: nepotyzm, potem bronienie ludzi, którzy ewentualnie odchodzą. Tak jest do dzisiaj. I ciągłe zastrzeżenia pod moim adresem – wyłuszcza portalowi „wKielcach". Jakby było mało, dodaje do tej wyliczanki poniżanie „poprzez umieszczanie zdjęć, które były gdzieś z zaskoczenia robione".
– Tak, aby naszczuć jeszcze bardziej na mnie – przekonuje.

Jakie to zdjęcia – nie pokazuje. A szkoda, bo przynajmniej wiedzielibyśmy, jakich robić nie wolno. Gorzej, że wszystkie wykonywane były podczas publicznych okazji, takich jak sesje sejmiku województwa.

Jakie konkretnie artykuły były nieprawdziwe? Tego też Renata Janik nie wyjaśnia.

Czy nieprawdą było, gdy informowaliśmy, że jej siostra została w 2024 roku p.o. zastępcy dyrektora ds. ewidencji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach, a powiatem rządzi Prawo i Sprawiedliwość? Albo gdy odnotowywaliśmy, że zięć siostry awansował w urzędzie marszałkowskim? Czy kłamstwem było, gdy relacjonowaliśmy awanse współpracowników Renaty Janik albo degradacje innych osób? Gdy w czerwcu pisaliśmy o zwolnieniu wieloletniego wicedyrektora Filharmonii Świętokrzyskiej i zastąpieniu go byłą działaczką PiS, sprawa wywołała duże poruszenie, a Komitet Obrony Demokracji protestował: „Stop politycznym nominacjom w instytucjach kultury". Czy winą „Wyborczej" jest też, że szef PiS w Kielcach zrezygnował z pracy w podległym urzędowi Funduszu, i że miał napięte relacje z marszałkinią?

Już kilka dni przed wywiadem, podczas posiedzenia Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, Renata Janik skarżyła się przedsiębiorcom, że „marszałek województwa jest szykanowany". – To jest ważne. Nie chcę, żeby ktoś myślał, że jestem złodziejem, tak jak piszą o mnie na polecenie dziennikarze – uzasadniła.

To nic, że „Wyborcza" wcale tak nie pisze o Renacie Janik. To nic, że nie pisze na niczyje polityczne polecenie.

Dla marszałkini układ dopina się wtedy, gdy pyta, co się stało po wyborach w 2023 roku. – Otóż dwóch czołowych dziennikarzy tej gazety zmieniło pracę w nagrodę – odpowiada sobie, po czym stwierdza, że jedna z osób pracuje w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim, a druga w TVP3 Kielce.
I dalej zarzuca, że TVP zrobiło materiał o jej „limuzynie", a wojewoda kupił taki sam samochód i materiału nie było.
– To właśnie o tym świadczy, że to jest tylko i wyłącznie nagonka na Renatę Janik – utwierdza się w swoim poczuciu skrzywdzenia.

Jak widać praca w „Wyborczej" to dla marszałkini województwa skaza na całe życie. Tak jakby do listy osiągnięć w CV można było dopisać sobie, zaraz za pracą w mediach, „szkalowanie marszałkini Janik".

Co bardziej złośliwi politycy PiS też przypominają Renacie Janik pewną skazę: kiedyś należała do PO.

Jeśli zaś chodzi o zarzut przykrywania walki marszałkini o większe pieniądze unijne dla Świętokrzyskiego sprawą dotacji dla firmy zięcia, tu też Renata Janik nie ma racji. O awanturze o unijną kasę dla Polski Wschodniej „Wyborcza" pisała. Nawet dwukrotnie

O teatr też afera, a media nierzetelne

Na koniec przedstawia jeszcze jeden koronny dowód, „jak funkcjonują nasze media, zwłaszcza publiczne".

Jest nim ostatni wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawie Teatru im. S. Żeromskiego. Renata Janik pyta, dlaczego media milczą.
– Jak przegraliśmy sprawę w WSA – wszyscy pisali. A gdzie są teraz te rzetelne media – „Gazeta Wyborcza", TVP3 Kielce, Radio Kielce? Nie napisali, że wygraliśmy, że sąd przyznał nam rację – opowiada portalowi „wKielcach". I triumfalnie tłumaczy, że w sporze o kielecki teatr tak naprawdę „od początku do końca nie chodziło o to, kto będzie dyrektorem".

Tyle tylko, że to manipulacja.

Było tak: zarząd województwa miesiącami odmawiał powołania Jacka Jabrzyka na dyrektora teatru, zarzucając nieprawidłowości w procedurze konkursowej. W lutym WSA w Kielcach zobowiązał zarząd do przedstawienia warunków organizacyjno-finansowych Jabrzykowi. Teraz, 6 października, NSA ten wyrok uchylił, a skargę zarządu województwa formalnie odrzucił. Czemu? Bo uznał, że sprawa nie mieści się w kognicji sądów administracyjnych, tylko cywilnych. I to właśnie media – w tym „Wyborcza" – chciały ukryć.

Renata Janik zarzuca dziennikarzom nierzetelność, a opozycja jej samej – wprowadzanie w błąd.

Wydawało się, że w sprawie teatru pani marszałek powinno być choć trochę wstyd. Bo raz, że niechlubnym konfliktem władze województwa „rozsławiły" Kielce na całą kulturalną Polskę. Dwa, że w sprawach sądowych były też inne prawomocne wyroki – w tym korzystny i niekorzystny dla zarządu województwa; każda strona znajdzie dla siebie oręż. A trzy, bo po wielu miesiącach tarć, pod koniec marca, zawarto porozumienie z ministrą kultury i dziedzictwa narodowego, a Jabrzyk został powołany na stanowisko. Wydawało się więc, że – parafrazując Renatę Janik – wyrok to dziś „odgrzewany kotlet".

– Tylko są złe informacje pod adresem Renaty Janik, Prawa i Sprawiedliwości i urzędu marszałkowskiego – przedstawia swój akt oskarżenia wobec części mediów marszałek województwa świętokrzyskiego.

Zarzuty wobec „Wyborczej" powiela jeszcze w kolejnym wywiadzie – tym razem w „Echu Dnia". Znów nazywa nas „marnym źródłem informacji".

Jakim źródłem jest więc sama marszałek?

Już dawno temu pytaliśmy urząd marszałkowski o możliwość wywiadu z marszałkinią. Telefonu od „Wyborczej" Renata Janik regularnie nie odbiera, a może nawet go zablokowała.

Mówić o dobrych informacjach też najwidoczniej nie zamierza. Przynajmniej nie wszędzie. ●

Grzegorz Walczak

eprasa.pl 907b571b61

Apelacja w sprawie odszkodowania za źle wstawione implanty

Zęby wypadały podczas rozmów w pracy

Pani Wioletta z Rzeszowa od ośmiu lat walczy o odszkodowanie za źle wszczepione implanty w renomowanej warszawskiej klinice. Sędzia zmniejszyła odszkodowanie dla niej, żeby „poszkodowana się nie wzbogaciła".

Agata Kulczycka

Problemy pani Wioletty zaczęły się, kiedy wracając z pracy, złamała górną czwórkę na małym odświeżającym cukierku. Pech chciał, że ten właśnie ząb podtrzymywał całą protezę. Kobieta pracuje w dużym urzędzie, każdego dnia ma kontakt z ludźmi, nie mogła się pokazywać w pracy bez zębów.

– Zdecydowałam, że pojadę po pomoc do kliniki w Warszawie, w której lata wcześniej robiłam protezę. Miałam stamtąd bardzo dobre doświadczenia – wspomina.

To był 2015 rok. W Eurodentalu została umówiona na wizytę do stomatolożki Agnieszki S. Dentystka przedstawiła jej plan: usunięcie wszystkich górnych zębów, wszczepienie sześciu implantów na górze i osadzenie na nich porcelanowego mostu, a dodatkowo jeszcze wszczepienie dwóch implantów na dole. Koszt: 46,3 tys. zł. Problemy zaczęły się od razu po zabiegu. Po trzech tygodniach twarz pani Wioli spuchła tak, że nie było widać lewego oka. Ból, opuchlizna i stany zapalne – stan pani Wioletty po kolejnych poprawkach ciągle się pogarszał.

NIE MOGŁA JEŚĆ, Z MOSTU WYPADAŁY ZĘBY

– Początkowo, gdy usłyszałam propozycję usunięcia wszystkich górnych zdrowych zębów, byłam w szoku! Jednak po namowach dentystki, przystałam na to, ufając, że lekarka robi to, co najlepsze dla mnie i mojego zdrowia. Ale na porcelanowy most nie było mnie stać. Poprosiłam o tańszy, akrylowy – opowiada od początku pani Wioletta.

13 lipca przeszła w uśpieniu zabieg usunięcia górnych zębów, wszczepienia sześciu górnych implantów i dwóch w żuchwie. Na czas gojenia się implantów dostała tymczasowy most. Cena za zabieg ze znieczuleniem: 23,6 tys. zł plus dodatkowe 15 tys. zł za docelowy most akrylowy.

Zaraz po operacji pani Wioletta zaczęła cierpieć z powodu bólu i obrzęków głowy oraz żuchwy. Nie była w stanie jeść niczego poza zmiksowanymi papkami, traciła na wadze. Tymczasowy most nie spełniał swojej funkcji. Ciągle się psuł. Wypadały z niego zęby.

– Rozmawiałam w pracy z klientami i nagle wypadał mi ząb. Łapałam go i wychodziłam z pokoju. To było upokarzające – mówi.

Pojawiły się problemy z wymową, sepleniła, nie mogła normalnie gryźć, bo zgryz był zdeformowany.

Na poprawki musiała jeździć do Warszawy. Bywało, że trasę Rzeszów-Warszawa i z powrotem pokonywała nawet dwa razy w tygodniu. – Każde ściągnięcie mostu do poprawek to był koszmarny ból, pokaleczone dziąsła i krwotoki – opowiada. Zwracała uwagę lekarce, że implanty po lewej stronie są krzywe, domyślała się, że to z ich powodu tak cierpi. – Pani doktor przekonywała, że wszystko jest w porządku – wspomina.

30 POPRAWEK IMPLANTÓW W OSIEM MIESIĘCY

W ciągu ośmiu miesięcy była na poprawkach u Agnieszki S. ponad 30 razy. Brała urlop, a kiedy ból był nie do zniesienia – zwolnienie lekarskie.

Nie była w stanie funkcjonować z mostem tymczasowym, a stały, który dostała w Wielki Piątek 2016 roku, był jeszcze gorszy. Nowe białe, lśniące zęby były tak długie jak królicze. Nie dało się z nimi zamknąć ust. Dentystka próbowała to naprawić, spiłowując dolne, żywe zęby. Ale to nie poprawiło sytuacji. Pani Wioletta nie była w stanie normalnie funkcjonować. Wytrzymała kilka miesięcy, dając się przekonać stomatolożce, że sytuacja się poprawi, jak się przyzwyczai do protezy. Nic takiego się nie wydarzyło.

Musiała zdjąć stały most i wrócić do tymczasowego. Zęby wypadały nadal, w desperacji podklejała je gumą do żucia, by móc funkcjonować.

Stan zdrowia pani Wioli stale się pogarszał. Ból był coraz silniejszy, coraz częściej pojawiały się stany zapalne, opuchlizna, dolegliwości szczękowe. Konieczne było leczenie antybiotykami. Zwykłe leki przeciwbólowe przestały działać. Doszło do tego, że ból łagodziły już tylko opiaty.

W październiku przyjechała po poprawiony drugi most stały. – Zęby były bardzo ładne, ale szczęka się nie zamykała. Zgodziłam się jednak na miesiąc próby. Liczyłam, że dolegliwości ustąpią, a ja się przyzwyczaję – mówi.

Po trzech tygodniach twarz pani Wioli spuchła tak, że nie było widać lewego oka. Zemdlała z bólu w drodze do łazienki. Lekarz w Rzeszowie stwierdził stan zapalny w obrębie implantów, zalecił natychmiastową wizytę u implantologa. W tym stanie pojechała do Warszawy. – Zażądałam usunięcia stałej protezy, bo ucisk w głowie był nie do zniesienia – opowiada.

• **Sąd zasądził 16 tys. zł odszkodowania dla pani Wioletty z Rzeszowa za źle osadzone implanty**

FOT. GETTY IMAGES/ ISTOCKPHOTO

Dentystka zaproponowała kolejny tymczasowy most za 3,5 tys. zł. Pani Wioletta się nie zgodziła. – Zagroziłam pójściem na policję, bo lekarka odmawiała pomocy. Nie chciała nawet wystawić mi zwolnienia lekarskiego, a ja nie byłam w stanie normalnie funkcjonować – mówi.

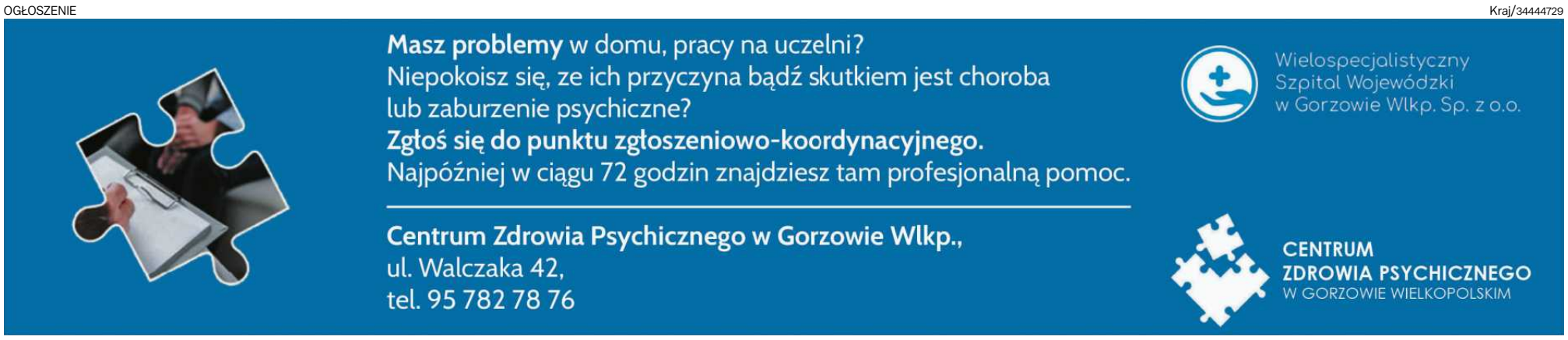
Po negocjacjach dostała kolejny tymczasowy most, a w październiku 2016 roku trzeci stały. – Od razu czułam, że nadal wszystko jest źle. W ustach miałam coś, co powodowało potworny ucisk i ból – opowiada.

Nie zgodziła się na pozostawienie nowego mostu. Zostawiła go na parapecie gabinetu. Zażądała zwrotu pieniędzy i usunięcia implantów. Nie dostała pieniędzy, a lekarka odmówiła usunięcia implantów i dalszego leczenia.

W kwietniu 2017 roku pani Wioletta poszła do innego lekarza. Dzięki postawionej przez niego diagnozie dowiedziała się w końcu, co było przyczyną jej blisko dwuletnich nieustannych cierpień, pogarszania się stanu fizycznego i psychicznego. Okazało się, że trzy implanty były źle osadzone, zawieszenie na nich mostu fizycznie nie było możliwe.

– Jeden z implantów był w pozycji, która uniemożliwiała takie ustawienie protezy, aby można było swobodnie zamykać usta. Drugi był zbyt blisko policzka

OGŁOSZENIE Kraj/34444729

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

i było za mało kości w dziąśle, by właściwie się trzymał. Trzeci też został osadzony, choć nie było wokół niego kości – wyjaśnia pani Wioletta.

Zwrotu pieniędzy od Eurodentalu za źle wykonane usługi nie doprosiła się, ale musiała zapłacić dodatkowe 20 tys. zł za leczenie kolejnemu lekarzowi, który usunął wadliwe implanty, przywrócił prawidłowy zgryz, wszczepił do szczęki sztuczną kość, na której osadził nowe implanty i porcelanowy most.

Zdecydowałam się na apelację, choć to dla mnie dodatkowe koszty i nie wiem, czy to wytrzymam. Od zabiegu wszczepienia implantów minęło już 11 lat. Jestem na skraju wyczerpania, a pani sędzia przelicza moje straty i robi swoje kalkulacje w obawie, że nazbyt mogłabym się wzbogacić

PANI WIOLETTA
z Rzeszowa, która od ośmiu lat walczy o odszkodowanie za źle wszczepione implanty

– To wszystko w niecałe dwie godziny w znieczuleniu. Po raz pierwszy od dawna mogłam normalnie mówić i jeść. Wróciłam do życia – mówi pani Wiola.

Ale do leczenia zostały jej dolne zęby, spiłowane do żywej miazgi przez Agnieszkę S. – Tracę je po kolei, bo nie stać mnie na dalsze leczenie – mówi pani Wiola. Zostało ono wycenione na 30 tys. zł.

„STRACIŁAM KONTROLĘ NAD WŁASNYM ŻYCIEM"

Pani Wioletta musiała zapłacić dwa razy za tę samą usługę, ponieść dodatkowe koszty wizyt u lekarzy, dojazdów do Warszawy, zwolnień lekarskich, przez to popadła w tarapaty finansowe i przeszła załamanie psychiczne.

– W miesiąc schudłam 15 kg, nie spałam przez tydzień ani jednej nocy. Nie widziałam wyjścia z sytuacji. Miałam próby samobójcze. Człowiek nie myśli wtedy racjonalnie. Nie chodzi już nawet o zęby. Chodzi o to, że tracisz kontrolę nad własnym życiem – mówi.

W ramach reklamacji zażądała zwrotu poniesionych kosztów. Eurodental należał już wtedy do Lux Medu. Firma przekazała jej żądania PZU, a ubezpieczyciel żądanie odrzucił. Poszła do sądu. Proces, podczas którego biegli uznali, że dentystka popełniła błąd medyczny, źle osadzając trzy implanty, trwał osiem lat. Biegli uznali nie tylko błąd lekarki, stwierdzili także, że doprowadziło to do poważnych problemów psychicznych, z którymi boryka się była pacjentka Eurodentalu, a jej stan nie rokuje poprawy.

SĘDZIA ZMNIEJSZYŁA ODSZKODOWANIE

Proces zakończył się w lipcu tego roku.

Sąd z żądanych blisko 44tys. zł odszkodowania zasądził 16 tys. zł. Pani Wioletta chce zwrotu pieniędzy za wadliwy most, wszczepienie implantów i leczenie naprawcze u lekarza z Rzeszowa. Sąd uznał jednak, że część swojej pracy Agnieszka S. wykonała prawidłowo. Np. prawidłowo usunęła zęby z górnej szczęki i prawidłowo wstawiła część implantów, więc pacjentka, żądając za to zwrotu pieniędzy – zdaniem sądu – chciała „darmowego leczenia" i mogłaby się w ten sposób „bezpodstawnie wzbogacić".

Rafał Jachym, pełnomocnik pani Wioletty, złożył apelację. Mówi: – Gdyby implanty zostały umiejscowione prawidłowo, a lekarz zaproponował właściwe leczenie protetyczne, pani Wioletta poniosłaby koszty tylko raz. Tymczasem wskutek błędu lekarskiego poniosła ten koszt raz bez żadnej korzyści i musiała go ponieść jeszcze raz u innego lekarza – mówi adwokat Rafał Jachim. Odrzuca też tezę o „darmowym leczeniu" i „bezpodstawnym wzbogaceniu".

– Zwrot pieniędzy nie będzie dla klientki dodatkową korzyścią, lecz rekompensatą za to, co wydała, nie otrzymując nic w zamian – tłumaczy.

Zwraca też uwagę, że sąd w uzasadnieniu stwierdził, że postępowanie było utrudnione z uwagi na braki w dokumentacji medycznej. To jednak, zamiast obciążyć lekarza, obróciło się na niekorzyść pani Wioletty, bo sąd miał trudność w oszacowaniu kwot, jakie się jej należą jako odszkodowanie.

– Zdecydowałam się na apelację, choć to dla mnie dodatkowe koszty i nie wiem, czy to wytrzymam. Od zabiegu wszczepienia implantów minęło już 11 lat. Jestem na skraju wyczerpania, a pani sędzia przelicza moje straty i robi swoje kalkulacje, w obawie, że nazbyt mogłabym się wzbogacić – ironizuje pani Wioletta. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Opole/34455175

Brakujące ogniwo zielonej transformacji. 10 lat Doradztwa Energetycznego w Opolu

Czy wiesz, dlaczego nawet najlepiej dofinansowane inwestycje ekologiczne potrafią z dnia na dzień utknąć w martwym punkcie? Odpowiedź rzadko sprowadza się do braku nowoczesnych technologii.

Kluczem okazuje się człowiek oraz poziom akceptacji społecznej. Renomowane badania, w tym analizy prestiżowego Yale Program on Climate Change Communication oraz raporty IPCC, jednoznacznie dowodzą, że wiedza techniczna bez zaufania i partnerskiego dialogu z mieszkańcami napotyka twardy opór. Alarmistyczny ton nie działa. Prawdziwa zmiana zaczyna się tam, gdzie rozmawia się o realnych, codziennych korzyściach: niższych rachunkach za energię, czystym powietrzu oraz ochronie przed nawałnicami i upałami.

W województwie opolskim niezastąpionym przewodnikiem samorządów, przedsiębiorców i mieszkańców w tej transformacji jest od dekady Projekt Doradztwa Energetycznego, realizowany w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu. Świętujący w 2026 roku jubileusz 10-lecia zespół doradców energetycznych bezpłatnie i neutralnie pomaga w planowaniu inwestycji, doborze technologii OZE, termomodernizacji oraz skutecznym pozyskiwaniu funduszy unijnych i krajowych.

Dziś opolscy doradcy wykonują kolejny, pionierski krok naprzód. Odpowiedzią na wyzwania klimatyczne jest budowa silnych kadr w samorządach. Wydarzeniem roku będzie Konferencja **„Gmina Klimatycznie Odpowiedzialna", która odbędzie się 26 października 2026 r. na Zamku Piastów Śląskich w Brzegu.** Zainauguruje ona 3-dniowy cykl intensywnych, eksperckich szkoleń prowadzonych przez doradców dla Klimatyków Gminnych – pracowników jednostek samorządu terytorialnego.

Pracownicy gmin zdobędą wiedzę z bilansowania emisji, odzysku zasobów, zielono-niebieskiej infrastruktury oraz sztuki dialogu społecznego. Nauczą się wdrażać projekty bliskie ludziom, jak program „Skwer z Klimatem" opolskiego WFOŚiGW, łączący małą retencję z poprawą jakości życia. Projekt Doradztwa Energetycznego w Opolu po raz kolejny udowadnia, że skuteczna transformacja zaczyna się od wiedzy, zaufania i profesjonalnego wsparcia na każdym etapie inwestycji.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | Projekt Doradztwa Energetycznego

Usługa reklamowa realizowana w ramach projektu pn. „Projekt Doradztwa Energetycznego" finansowanego z Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) 2021– 2027, Priorytet FENX.01 – Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności, Działanie FENX.01.01 Efektywność energetyczna, Cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.I.

1 RP

eprasa.pl 907b571b61

Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej informuje,

iż w siedzibie Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Sikorskiego 18 został wywieszony

wykaz nieruchomości z dnia 20.10.2026 r. dotyczący nieruchomości gruntowej przeznaczonej do oddania w użyczenie, usytuowanej w Skarżysku-Kamiennej przy ulicy: Sokolej.

Wykaz ten został także zamieszczony na stronach internetowych Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej: www.bip.skarzysko.pl oraz www.um.skarzysko.pl.

Kielce/34457882

BURMISTRZ MIASTA BARTOSZYCE

INFORMUJE

że na tablicy ogłoszeń Wydziału Gospodarowania Mieniem i Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Bartoszyce (II piętro) oraz na stronach bip.bartoszyce.pl i bartoszyce.pl wywieszone zostały

wykazy nieruchomości obejmujące lokale mieszkalne położone w budynkach przy ul. Generała Pułaskiego 6/3, ul. Andrzeja Wajdy 6/15 i Placu Konstytucji 3 Maja 13B/1 w Bartoszycach, przeznaczone do zbycia w trybie bezprzetargowym na rzecz dotychczasowych najemców.

Olsztyn/34458175

ROSiR

PREZYDENT MIASTA RZESZOWA

ogłasza, że Zarządzeniami własnymi nr 658/2026 oraz 659/2026 z dnia20 października 2026 r. zostały wywieszone na tablicy ogłoszeń w Rzeszowskim Ośrodku Sportu i Rekreacji, ul. ks. Jałowego 23a oraz zamieszczone na stronie internetowej ROSiR (www.rosir.pl) i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa (bip.erzeszow.pl) do publicznej wiadomości na okres 21 dni wykazy lokali użytkowych przeznaczonych do wynajmu na okres 3 lat w drodze bezprzetargowej.

Rzeszów/34458129

Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej informuje,

iż w siedzibie Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Sikorskiego 18 został wywieszony

wykaz nieruchomości z dnia 20.10.2026 r. dotyczący nieruchomości gruntowych przeznaczonych do dzierżawy, usytuowanych w Skarżysku-Kamiennej przy ulicach: Chałubińskiego, Asfaltowa i Staffa.

Wykaz ten został także zamieszczony na stronach internetowych Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej: www.bip.skarzysko.pl oraz www.um.skarzysko.pl.

Kielce/34457964

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA BIAŁEGOSTOKU
ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok
URB-I.6721.1.16.2026

Białystok, 16 października 2026 r.

OGŁOSZENIE O ROZPOCZĘCIU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Bacieczki w Białymstoku w rejonie ulic Zbigniewa Herberta i Hugo Kołłątaja

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 w związku z art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) i uchwały Nr XXI/320/25 Rady Miasta Białystok z dnia 22 grudnia 2025 r. oraz art. 39 ust. 1 i art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.), w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko **zawiadamiam** o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Bacieczki w Białymstoku w rejonie ulic Zbigniewa Herberta i Hugo Kołłątaja, obejmującego obszar ograniczony ulicami Zbigniewa Herberta i Hugo Kołłątaja oraz Bulwarami św. Jana Teologa.

Konsultacje społeczne będą prowadzone w terminie od 23 października do 19 listopada 2026 r. (włącznie).

Ww. projekt i prognoza oddziaływania na środowisko będą udostępnione w terminie konsultacji społecznych w siedzibie Departamentu Urbanistyki Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. dr I. Białówny 11, (II piętro) w godzinach pracy Urzędu oraz dostępne na stronie internetowej: https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/published oraz https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/plany-miejscowe/plany-w-opracowaniu/. Osoby chcące zapoznać się z ustaleniami projektu planu miejscowego w siedzibie Departamentu, zachęca się do wcześniejszego telefonicznego umówienia wizyty pod nr telefonów: 85 869 6689, 85 869 6603 lub 85 869 6608.

Spotkanie otwarte on-line nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie planu odbędzie się **12 listopada 2026 r.** o godz. **16.00** za pomocą środków komunikacji elektronicznej, przy wykorzystaniu aplikacji Teams, zapewniającej zabieranie głosu, zadawanie pytań i składanie uwag przez jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku oraz w formie zapisu tekstowego. Chęć udziału w spotkaniu otwartym należy zgłosić na adres: *dukonsultacje@um.bialystok.pl* do dnia **10 listopada br.** Link do spotkania zostanie przesłany w e-mailu zwrotnym w przeddzień dyskusji.

Dyżur projektanta planu odbędzie się stacjonarnie **5 listopada 2026 r.** w godz. **15.30-17.30** w siedzibie Departamentu Urbanistyki przy ul. dr I. Białówny 11, (II piętro) w sali nr 204 oraz przez cały okres trwania konsultacji społecznych pod nr telefonu 85 869 6689 w godzinach pracy Urzędu.

Zgodnie z art. 8g ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku (…), można wnosić uwagi dotyczące ustaleń przyjętych w projekcie planu miejscowego i prognozie oddziaływania na środowisko. Uwagi należy kierować do Prezydenta Miasta Białegostoku.

Uwagi można wnosić podczas trwania konsultacji społecznych w terminie od 23 października do 19 listopada 2026 r.

Uwagi do projektu planu składa się wyłącznie na formularzu, którego wzór został określony w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509), w postaci papierowej lub elektronicznej – osobiście, za pośrednictwem poczty (na adres: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Urbanistyki, ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok lub Departament Urbanistyki, ul. dr I. Białówny 11, 15-437 Białystok) lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej (na adres e-mail: *du@um.bialystok.pl*, za pomocą ePUAP lub e-Doręczeń). Wzór ww. formularza jest dostępny na stronie https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/formularze.html.

Składający uwagę do projektu planu zobowiązany jest podać swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko sporządzona została prognoza oddziaływania na środowisko.

Uwagi do prognozy oddziaływania na środowisko można składać w formie pisemnej (na adres: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Urbanistyki, ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok), ustnej do protokołu (w siedzibie Departamentu Urbanistyki Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. dr I. Białówny 11, pok. 211 – po wcześniejszym telefonicznym umówieniu się z pracownikiem prowadzącym sprawę, tel. 85 869 6689; 85 869 6603 lub 85 869 6608) lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym (na adres e-mail: *du@um.bialystok.pl*, za pomocą ePUAP lub e-Doręczeń).

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
Rafał Rudnicki

Administratorem danych jest Prezydent Miasta Białegostoku. Dane będą przetwarzane w celu prowadzenia postępowania wskazanego w ogłoszeniu. Wnioskodawcom przysługują prawa: do żądania dostępu do własnych danych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania lub wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania. Więcej informacji o przetwarzaniu danych osobowych i realizacji praw znajduje się pod adresem https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/formularze.html

Białystok/34458082

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA BIAŁEGOSTOKU
ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok
URB-II.6721.7.18.2025

Białystok, 16 października 2026 r.

OGŁOSZENIE O ROZPOCZĘCIU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Piasta I i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Piastowskiej i Podlaskiej – etap I

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 w związku z art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) i uchwały Nr VII/99/24 Rady Miasta Białystok z dnia 21 października 2024 r. oraz art. 39 ust. 1 i art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.), w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko **zawiadamiam** o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Piasta I i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Piastowskiej i Podlaskiej – etap I, obejmującego obszar graniczący od północy z terenem parafii rzymskokatolickiej pw. Ducha Świętego w Białymstoku, zabudową mieszkaniową wielorodzinną przy ul. Sybiraków nr 4a i 6, od wschodu z działkami nr ewid. 466/27 i 467, od południa z ulicami: Podlaską, mjr. Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszko oraz ograniczony od zachodu ulicą Wołyńską.

Konsultacje społeczne będą prowadzone w terminie od 23 października do 19 listopada 2026 r. (włącznie).

Ww. projekt i prognoza oddziaływania na środowisko będą udostępnione w terminie konsultacji społecznych w siedzibie Departamentu Urbanistyki Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. dr I. Białówny 11, (II piętro) w godzinach pracy Urzędu oraz dostępne na stronie internetowej: https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/published oraz https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/plany-miejscowe/plany-w-opracowaniu/. Osoby chcące zapoznać się z ustaleniami projektu planu miejscowego w siedzibie Departamentu, zachęca się do wcześniejszego telefonicznego umówienia wizyty pod nr telefonów: 85 869 6657, 85 869 6603 lub 85 869 6608.

Spotkanie otwarte on-line nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie planu odbędzie się **10 listopada 2026 r.** o godz. **16.00** za pomocą środków komunikacji elektronicznej, przy wykorzystaniu aplikacji Teams, zapewniającej zabieranie głosu, zadawanie pytań i składanie uwag przez jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku oraz w formie zapisu tekstowego. Chęć udziału w spotkaniu otwartym należy zgłosić na adres: *dukonsultacje@um.bialystok.pl* do dnia **09 listopada br.** Link do spotkania zostanie przesłany w e-mailu zwrotnym w przeddzień dyskusji.

Dyżur projektanta planu odbędzie się stacjonarnie **3 listopada 2026 r.** w godz. **15.30-17.30** w siedzibie Departamentu Urbanistyki przy ul. dr I. Białówny 11, (II piętro) w sali nr 204 oraz przez cały okres trwania konsultacji społecznych pod nr telefonu 85 869 6657 w godzinach pracy Urzędu.

Zgodnie z art. 8g ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku (…), można wnosić uwagi dotyczące ustaleń przyjętych w projekcie planu miejscowego i prognozie oddziaływania na środowisko. Uwagi należy kierować do Prezydenta Miasta Białegostoku.

Uwagi można wnosić podczas trwania konsultacji społecznych w terminie od 23 października do 19 listopada 2026 r.

Uwagi do projektu planu składa się wyłącznie na formularzu, którego wzór został określony w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509), w postaci papierowej lub elektronicznej – osobiście, za pośrednictwem poczty (na adres: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Urbanistyki, ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok lub Departament Urbanistyki, ul. dr I. Białówny 11, 15-437 Białystok) lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej (na adres e-mail: *du@um.bialystok.pl*, za pomocą ePUAP lub e-Doręczeń). Wzór ww. formularza jest dostępny na stronie https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/formularze.html.

Składający uwagę do projektu planu zobowiązany jest podać swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko sporządzona została prognoza oddziaływania na środowisko.

Uwagi do prognozy oddziaływania na środowisko można składać w formie pisemnej (na adres: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Urbanistyki, ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok), ustnej do protokołu (w siedzibie Departamentu Urbanistyki Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. dr I. Białówny 11, pok. 211 – po wcześniejszym telefonicznym umówieniu się z pracownikiem prowadzącym sprawę, tel. 85 869 6657; 85 869 6603 lub 85 869 6608) lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym (na adres e-mail: *du@um.bialystok.pl*, za pomocą ePUAP lub e-Doręczeń).

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
Rafał Rudnicki

Administratorem danych jest Prezydent Miasta Białegostoku. Dane będą przetwarzane w celu prowadzenia postępowania wskazanego w ogłoszeniu. Wnioskodawcom przysługują prawa: do żądania dostępu do własnych danych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania lub wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania. Więcej informacji o przetwarzaniu danych osobowych i realizacji praw znajduje się pod adresem https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/formularze.html

Białystok/34458087

eprasa.pl 907b571b61

NEWSLETTERY
WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie,
nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399, 875 i 912)

Prezydent Miasta Lublin

podaje do publicznej wiadomości informację o zamieszczeniu na okres 21 dni, tj. od dnia 23 października 2026 r. do dnia 13 listopada 2026 r. na elektronicznej tablicy ogłoszeń w siedzibie Prezydenta Miasta Lublin – Ratusz, Plac Króla Władysława Łokietka 1 oraz na tablicy ogłoszeń w Wydziale Gospodarowania Mieniem i Energią Urzędu Miasta Lublin, ul. Wieniawska 14, VII piętro, a także na stronach internetowych Urzędu Miasta Lublin w Biuletynie Informacji Publicznej wykazu nieruchomości gminnych położonych w Lublinie:

w pobl. ul. Eugeniusza Romera, przy ul. Lwowskiej 17, w pobl. ul. Lubartowskiej, przy ul. Jerzego Szaniawskiego, ul. Harcerskiej, w pobl. ul. Zemborzyckiej, przy ul. Klemensa Junoszy 20, ul. Wrońskiej 30a, ul. Wrońskiej, w pobl. ul. Wrońskiej, przy ul. Eugeniusza Romera 95, przy ul. Rozmarynowej, ul. Leona Frankowskiego, ul. Mieczysława Romanowskiego, ul. Gospodarczej, Alei Warszawskiej 35, w pobl. ul. Mariana Smoluchowskiego, przy ul. Herbowej 10b, ul. Powstańców Śląskich 37, ul. Powstańców Śląskich, ul. Izoldy 8, ul. Izoldy 8a, *ul. Ametystowej*, ul. Królowej Jadwigi, ul. Radomskiej, przeznaczonych do wydzierżawienia w trybie bezprzetargowym na rzecz Wnioskodawców.

Lublin/34458188

Ogłoszenie Prezydenta Miasta Lublin

o przystąpieniu do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Lublina na lata 2024 – 2033

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 23 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 278) w związku z uchwałą nr 248/VII/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Lublin (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2019 r. poz. 2019.3770), zawiadamiam o podjęciu przez Radę Miasta Lublin uchwały nr 770/XXIII/2026 z dnia 10 września 2026 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Lublina na lata 2024 – 2033.

Zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji sporządza się dla obszaru rewitalizacji w granicach wyznaczonych w uchwale nr 248/VII/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Lublin.

W związku z przystąpieniem do zmiany Programu istnieje **możliwość zgłaszania nowych projektów rewitalizacyjnych** do Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Lublina na lata 2024-2033.

Propozycje projektów rewitalizacyjnych należy składać na formularzu dostępnym w Biuletynie In-formacji Publicznej Miasta Lublin, w formie papierowej na adres: Urząd Miasta Lublin, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji, ul. Spokojna 2, 20-074 Lublin, lub w formie elektronicznej na adres do doręczeń elektronicznych Urzędu Miasta Lublin: AE:PL-40073-96065-RTJAF-25 **w terminie do dnia 30 października 2026 r.**

Informacje dotyczące możliwości składania projektów można uzyskać telefonicznie pod nr tel. 81 466 2667 lub na adres e-mail: rewitalizacja@lublin.eu

Prezydent Miasta Lublin – dr Krzysztof Żuk

Lublin/34457883

Z głębokim żalem i smutkiem zawiadamiamy o śmierci

ŚP.

dr. hab. n. med. Roberta Kieszko

Rodzinie i Bliskim

składamy najszczersze wyrazy współczucia, łącząc się z Nimi w bólu i żalu po stracie.

Robercie, będzie nam Ciebie bardzo brakowało,

koleżanki i koledzy z Klinicznego Oddziału Pneumonologii, Alergologii, Onkologii Pulmonologicznej i Chorób Wewnętrznych USK Nr 4 w Lublinie

www.nekrologi.wyborcza.pl/34458117

OBWIESZCZENIE
SYNDYKA MASY UPADŁOŚCI ELDOM SP. Z O.O. SP. K.
O SPRZEDAŻY MASY UPADŁOŚCI

Syndyk masy upadłości ELDOM sp. z o.o. sp. k. w upadłości w Grudziądzu zaprasza wszystkich zainteresowanych do składania ofert na zakup:

- nieruchomości gruntowych zabudowanych położonych w Grudziądzu przy ul. Waryńskiego 70 stanowiących funkcjonalną całość:
  a) działka ewidencyjna numer 23/3, obręb 74, pow. 0,5351 ha, dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą numer TO1U/00017948/0,
  b) działka ewidencyjna numer 23/6, obręb 74, pow. 0,2451 ha, dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą numer TO1U/00046708/8,
  c) działka ewidencyjna numer 23/8, obręb 74, pow. 0,2326 ha, dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą numer TO1U/00046706/4,
  d) działka ewidencyjna numer 23/11, obręb 74, pow. 0,0171 ha, dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą numer TO1U/00052495/6,
  e) działka ewidencyjna numer 22/12, obręb 74, pow. 0,2922 ha, dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą numer TO1U/00046705/7.
- Cena wywoławcza wynosi **1.535.268,50 zł netto** *(słownie: jeden milion pięćset trzydzieści pięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt osiem złotych 50/100)*. Do ceny wywoławczej zostanie doliczony podatek od towarów i usług (VAT) według stawki 23%.

TERMINY

Oferty należy składać w terminie do 25 listopada 2026 r. do godziny 16:00 pisemnie syndykowi na adres siedziby biura, ul. Grudziądzka 74–76, lok. 101, 87-100 Toruń.
Rozpoznanie ofert nastąpi 26 listopada 2026 r. o godzinie 16:00 u syndyka – ul. Grudziądzka 74–76, lok. 101, 87-100 Toruń.

WADIUM

Warunkiem przystąpienia do Sprzedaży z wolnej ręki jest wpłata wadium do dnia 25 listopada 2026 r. w kwocie 200 000,00 zł *(słownie: dwieście tysięcy złotych 00/100)* na rachunek bankowy zgodnie z poniższymi danymi:

1. **Nazwa podmiotu: ELDOM sp. z o.o. sp. k. w upadłości**,
2. **Numer rachunku: 60 1090 2590 0000 0001 5265 0533**

Dodatkowe informacje

Szczegółowe informacje o nieruchomości położonej w Grudziądzu przy ul. Waryńskiego 70 dostępne są na stronie internetowej syndyka masy upadłości: **rbbcenter.com/ogłoszenia**. Informacji udziela również syndyk pod numerem tel. 570 075 550 lub mailowo: *biuro@rbbcenter.com* oraz bezpośrednio w biurze: Centrum Restrukturyzacji i Upadłości sp. z o.o., ul. Grudziądzka 74–76/101, 87-100 Toruń w godzinach pracy biura.

Bydgoszcz-Toruń/34458095

EDEKA center Schwedt
ODER-CENTER
ZAKUPY W SCHWEDT

Oferta obowiązuje od 26 do 30.10.2026 lub do wyczerpania zapasów.
SOBOTA 31.10.2026 - NIECZYNNE!

Trolli żelki oczy
1 kg = 15,87 €
opak. 75 g
-20%
1.19

Hitschies lizaki barwiące język
1 kg = 11,64 €
opak. 128 g
-25%
1.49

Haribo Minis
1 kg = 8,14/7,78/7,16 €
opak. 220/230/250 g
-28%
1.79

Snickers, Mars, Milky Way, Bounty, Twix Minis
różne rodzaje
1 kg = 13,17 €
opak. 227 g
-25%
2.99

Chipsy Crunchips
różne rodzaje
1 kg = 9,00/6,60 €
opak. 110/150 g
-50%
0.99

Czekolada Milka
różne rodzaje
1 kg = 11,96/10,83/9,97 €
opak. 250/276/300 g
-40%
2.99

m&m's
różne rodzaje
1 kg = 13,98/11,93 €
opak. 128/150 g
-40%
1.79

Pierniki Bahlsen
różne rodzaje
1 kg = 8,95 €
opak. 200 g
-28%
1.79

Wszystkie ceny w euro.

EDEKA center · Landgrabenpark 1 · 16303 Schwedt/Oder · godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

Szczecin/34454407

eprasa.pl 907b571b61

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl /newslettery

wyborcza.pl

Województwo Lubuskie – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze informuje, że zakończona została realizacja projektu dofinansowanego przez Unię Europejską w ramach programu **Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027**

„Przebudowa i wzmocnienie drogi woj. nr 278 na odcinku Sulechów – Konotop”

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu państwa

Fundusze Europejskie dla Lubuskiego | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | Lubuskie Wiatr zachodu

Lubuskie/34456625

PGE Obrót

Biura Obsługi Klienta PGE Obrót w Lublinie zmieniają lokalizację

PGE Obrót przenosi obsługę klientów z Biur Obsługi Klienta przy ul. Witosa oraz ul. Zana do nowej lokalizacji przy **ul. Technicznej 4 w Lublinie**. Nowe biuro znajduje się na rogu ul. Bursaki i ul. Technicznej, w pobliżu Galerii Olimp.

Od **2 listopada 2026 r.** przy ul. Technicznej 4 będą obsługiwani klienci korzystający dotychczas z biura przy ul. Witosa 16.

Natomiast od **9 listopada 2026 r.** do nowej lokalizacji zostanie przeniesiona obsługa realizowana dotychczas przy ul. Zana 32B.

Klienci mogą również załatwiać sprawy bez wychodzenia z domu: przez aplikację Moje PGE, serwis PGE eBOK dostępny pod adresem www.ebok.gkpge.pl oraz eFormularze na stronie www.gkpge.pl.

Lublin/34457670

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości w przepisach, zamówienia publiczne, porady ekspertów, raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR

OGŁOSZENIE PREZYDENTA MIASTA LUBLIN

o ponownym (II) wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VIII w rejonie al. Unii Lubelskiej, ul. Zamojskiej, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego, ul. Podwale, Błoni pod Zamkiem wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 17 pkt 9, 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) w związku z art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 z późn. zm.), art. 39 ust. 1, art. 40 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) oraz uchwały **Nr 809/XXXII/2013** Rady Miasta Lublin z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VIII **w rejonie al. Unii Lubelskiej, ul. Zamojskiej, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego, ul. Podwale, Błoni pod Zamkiem** w granicach oznaczonych na załączniku graficznym.

Projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko udostępniony będzie w dniach **od 02 listopada 2026 r. do 23 listopada 2026 r. w godzinach od 8.00 do 15.00 oraz dodatkowo w dniu 17 listopada 2026 r. w godzinach od 8.00 do 17.00 w siedzibie Urzędu Miasta Lublin, Wydział Planowania, ul. Wieniawska 14, XI piętro, pokój nr 1111,** jak również na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej UM Lublin w zakładce planowanie przestrzenne.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie rozwiązaniami dotyczącymi planu miejscowego odbędzie się w **dniu 09 listopada 2026 r. o godzinie 13.00 w Ratuszu, Plac Króla Władysława Łokietka 1, parter – sala nr 2.**

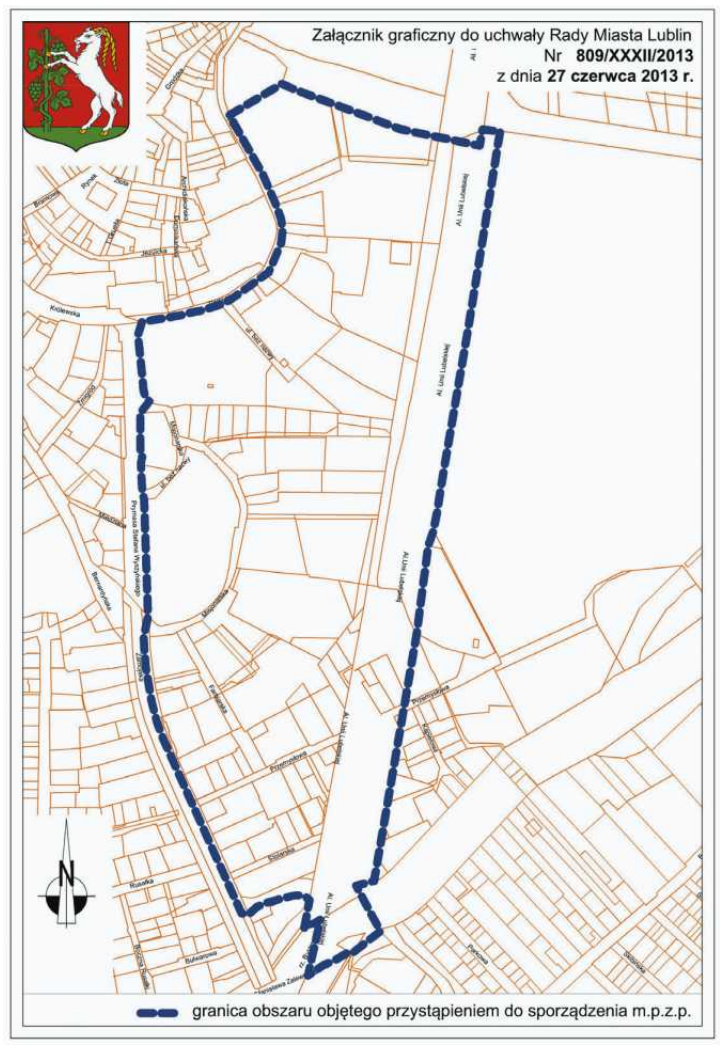
Chęć wzięcia udziału w dyskusji publicznej proszę zgłosić telefonicznie **pod nr tel. 81 466 23 00 lub na adres e-mail: planowanie@lublin.eu do dnia 06 listopada 2026 r.**

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 39 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego oraz w prognozie oddziaływania na środowisko może wnieść uwagi.

Uwagi należy składać na piśmie lub drogą elektroniczną **(na formularzu)** do Prezydenta Miasta Lublin, Plac Króla Władysława Łokietka 1, 20-109 Lublin, e-mail: planowanie@lublin.eu, skrzynka e-doręczeń: AE:PL-40073-96065-RTJAF-25, ePUAP: /UMLublin/SkrytkaESP lub za pośrednictwem portalu partycypacyjnego e-usług – planowanie przestrzenne: https://decyduje.lublin.eu/pl/ **w nieprzekraczalnym terminie do dnia 07 grudnia 2026 r.** Składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu. **Formularz** dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej UM Lublin w zakładce: **E-Urząd-Opisy usług – Wydział Planowania – Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego (wniosek/uwaga).**

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w związku z przetwarzaniem przez Prezydenta Miasta Lublin danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowań dotyczących sporządzania aktów planowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Prezydent Miasta Lublin – dr Krzysztof Żuk
(dokument w postaci elektronicznej podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Lublin/34458178

eprasa.pl 907b571b61